M888

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Biblioteca „ASTRA" — SIBIIU —

IIIF 2014

22.

Anul V. Nr. 1166 PAGINI • 2 LEI • PAGINI Marți 2 Aug. 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Marile serbări pentru comemorarea lui Avram Iancu

ZIUA I

Solemnitatea dela Baia de Criș. Cuvântarea I. P. S. Mitropolitului Niculae Bălan al Ardealului și a d-lui ministru Al Lapedatul la mormântul lui Avram Iancu. Vizita Suveranilor la casa lui Iancu. Defilarea. Discursul M. S. Regelui și al d-lui Ion I. C. Brătianu la Țebea Festivitatea dela Câmpeni.

Munții Apuseni, și în special pământul Țebei, Băia de Criș și Bradului, au cunoscut ieri cea mai înălțătoare sărbătoare ce s'a văzut în acest ținut vreodată. Un asemenea fapt însemnat, ca împlinirea a 100 de ani dela nașterea comandantului revoluțiunii românești din 1848, și ca acesta când întâiul Rege al tuturor românilor vine să se închine amintirii marelui prefect Avram Iancu, a umplut toate inimile de cea mai expresivă demnitate națională și de recunoștință, manifestată cu prisosință. Nu se poate arăta cu cifre numărul ne închipuit de mare al țăranilor veniți cu prinosul lor din toate părțile, dela granița apuseană până în răsăritul Ardealului și până în vechiul regat, și nici pompa ce s'a dat serbării nu se poate descrie. Drapelurile, frumoasele sporturi din fel de fel de ținuturi, însuflețirea ce a domnit și spontaneitatea ce au domnit tot timpul, rămân lucruri istorice. Aci nu avem nici loc nici posibilitatea de a arăta în amănunțime pregătirile ce s'au făcut, delegațiile fără număr, munca ce s'a depus, pentru a face un drum triumfal oaspeților pretutindeni până la Țebea și dela Țebea până la Câmpeni și Vidra. Atâta strălucire, în cel mai sărac ținut, a fost ceva care a întrecut orice imaginație. La fel a fost revărsarea de suflet ce a fost aici, pentrucă, dacă materialicește nu stau de loc bine, în privința sufletului românesc Munții Apuseni stau strălucit.

Pelerinajul de Sâmbătă la Cimitir

In asemenea împrejurări comemorarea lui Iancu a fost cea mai frumoasă, din chiar primul moment. Sâmbătă s'au pornit în pelerinaj la mormântul lui Iancu toate satele învecinate, în frunte cu reuniunea femeilor din Brad, și au depus cununi pe mormântul eroului. Cu această ocazie părintele lor Lupaș a ținut celor de față o scurtă cuvântare, despre Avram Iancu și despre recunoștința ce trebue să i o purtăm totdeauna.

Desvelirea bustului lui Avram Iancu
la Baia de Criș

Conform planului schimbat, desvelirea bustului lui Avram Iancu a avut loc Duminecă la orele 8 și jumătate în prezența dlui *ministru Lapedatu*, delegatul guvernului la serbările Avram Iancu și în prezența comitetului „Asociațiunii." După cum se proiectase la început, la solemnitatea aceasta era să participe Familia Regală și toți membrii guvernului. Fixându-se sosirea Suveranilor pentru ora 10, desvelirea bustului lui Avram Iancu s'a făcut în prezența celor de mai sus, asistând un public numeros îndeosebi de elevi, studenți și popor.

S'a oficiat un parastas, la care corul studenților crișeni din Cluj în număr de 40 a dat răspunsurile.

După aceea a luat cuvântul dl *Moldovan* în numele comitetului organizator din partea „Astrei", făcând apologia lui Iancu și arătând îndeosebi voința sa energică de-a lupta până la sfârșit pentru drepturile românești.

Dl *Alexandru Lapedatu* a spus următoarele în numele guvernului:

S'a ridicat aci în Baia de Criș, unde a încetat din viață Avram Iancu, acest monument care să perpetueze amintirea acestuia, care și-a trăit sbuciumatele zile pentru ca să ne ofere nouă. momentele mărețe de astăzi S'a ridicat acest bust din inițiativa acelora cari au voit să perpetueze amintirea celui mai mare erou al nostru de pe aceste plaiuri. De aceea în numele Ministerului artelor, care are menirea și datoria de-a patrona toate monumentele ridicate pe cuprinsul țării, dați-mi voie să mulțumesc acelora, cari s'au îngrijit astfel să ne imortalizeze pe Eroul Munților.

După d. ministru al artelor a luat cuvântul d. *Vasile Goldiș* președintele Astrei, spunând:

„In numele „Asociațiunii" adresez mulțumirea mea acelora care au ridicat acest bust lui Avram Iancu. Sunt azi 100 de ani deia nașterea celui pe care-l sărbătorim. Fericit poporul acela, care are morminte în fața cărora se poate închina, căci popoarele mai mult trăiesc prin cimitirele lor decât prin cei vii. Iar Avram Iancu este eroul minunat, care însuflețește întreg poporul nostru și el ne-a lăsat învățătură, că sufletul este mai tare cu turnurile pentrucă este acela care biruie orice. De aceea ne închinăm memoriei lui".

Tot la Baia de Criș a avut loc desvelirea unei plăci comemorative pe casa unde a murit Iancu în 1872.

După aceasta oficialitățile și toată asistența a plecat la Țebea ca să aștepte sosirea Suveranilor și a miniștrilor. S'a format un enorm corteglu dela Baia de Criș până dincolo de cimitirul dela Țebea și între timp toți oaspeții s'au așezat la locurile fixate mai de înainte.

Rugăciunea dela Mormântul lui Iancu
Cuvântările rostite

La orele 10 trenul regal, la care erau atașate și vagoanele ministeriale și-a făcut apariția în halta Avram Iancu, inaugurată cu această ocazie. Dela cimitir până la haltă duce o șosea dreaptă de 800 pași dealungul căreia fâlfâie o mulțime de drapele.

Suveranii și însoțitorii Lor au fost întâmpinați de domnii miniștri Nistor și Inculeț și dl prefect al județului Hunedoara dl Dubleșiu, care a rostit cuvântarea de bun sosit. Majestățile Lor au parcurs șoseaua pe jos în aclamațiile fără sfârșit ale mulțimei de țărani care ocupaseră tot teritoriul de pe ambele părți ale drumului.

La intrarea în cimitir, când Suveranii și suita și-au făcut intrarea în „Cimitirul eroilor Avram Iancu" corul societății studențești Crișana a întonat Imnul Regal. Majestățile Lor au intrat urmați de Prințul Carol, Principesa Elena. Principesa Ileana, dl I. I. C. Brătianu, dl Beatty, amiralul Angliei cu soția și fata, ambele în port național românesc, generalul Anghelescu, aghiotantul Palatului miniștrii Nistor, Inculeț, Anghelescu, Moșoiu, Săveanu, Mărdărescu, Cipăianu, Chirculescu, Tătărăscu, arhiepiscopul Gurie, generalul Papp, comandantul corpului VI. Armată. In afară de cei de mai sus au mai luat loc în tribuna regală dnii general Averescu, Octavian Goga, Aurel Cosma, Teodor Mihali, general Petala.

Muzica militară întonează Rugăciunea, după aceasta I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului începe prohodul. Răspunsurile le dă corul studenților crișeni. După serviciul divin I. P. S. Sa a rostit următoarea cuvântare:

„Sire, Mărită Doamnă, Altețe Regale, Prea Sfințiile Voastre, dlor miniștrii iubită preoțime și iubit popor!

„Ne-am adunat aci împrejurul acestui mormânt ca să aducem lui Avram Iancu prinosul de admirație al nostru și al întregului popor. Comemorăm eroul răsărit din pătura vânjoasă a țării noastre din Munții Apuseni care a rămas neclintit în contact cu poporul țării acesteia. Minunații munți dimprejur, amintitori de libertate și măreție, au trezit dela început în inima lui dorul de libertate căci strigătul acesta n'a putut fi înăbușit. De câte ori ieșind din casa sa din Vidra n'a avut să asculte de acest strigăt și să se trezească în el tot îndemnul care l'a purtat toată viața neputând să sufere obezile subjugării. Astfel n'a trebuit decât momentul, ca eroul nostru să intre în gloriosul său rol. Și momentul sosi.

Vântul pornit împrospătător din Franța sosi și pe pământul acesta și un aier proaspăt aduse și poporului nostru întărirea credinței într'o soartă mai bună. Proclamația dela Blaj n'a fost numai actul câtorva conducători, ci a fost plămădit din sufletul tuturor fraților români. Iancu era de față acolo aducând încredere cu cuvântul său hotărât și cu curajul său. El vedea că nu putem câștiga decât o luptă luptată și întors în munți chiemă poporul și-l organiză. La strigătul său cu inime, cu gloage și tămâie și uneltele nedespărțite ale țăranului se făcură unelte de luptă, ca să apere sărăcia, nevoile și neamul.

De aci înainte pe Iancu nimic nu l-a mai putut abate.

Atunci s'a dovedit că dragostea de neam este cea mai bună strategie, căci pe moți din cuibul din munți de sub comanda lui nu i-a putut scoate nici un căpitan dușman. Momentul de atunci devine și mai important, când ne gândim că printre tovarășii săi de arme au fost în rândul dintâiu preoții, într'o mână cu crucea, în cealaltă cu arma. Cântecul poporal ne-a păstrat măreț momentul acesta:

Sus pe vârful dealului
In tabăra Iancului
De trei zile de trei nopți
Cântă o sută de preoți
Și se roagă și se închină
Pentru armia română.

De sigur și anturajul acesta de preoți cu credință desăvârșită i-a inspirat încrederea în lupta sa sfântă și aceasta o dovedește și faptul că dușmanii au avut nu odată expresiuni de admirație pentru preoții luptători alături de Iancu. Dar anturajul lui Iancu nu s'a mărginit la atât, ci vedem în jurul lui în munții aceștia pe boierul Golescu, pe un istoric înflăcărat ca Bălcescu, cu cari de bună seamă nu s'a sfătuit numai asupra desrobirii poporului din acești munți, ci este sigur că în mintea lui a existat concepția independenții națiunii întregi și a unirii pe care o avem astăzi. Sfârșitul străduințelor lui a fost amar, se vede că așa este întocmită lumea aceasta, ca jertfa, nu prin răsplata omenească să triumfe, ci prin sămânța ce o sădește în suflete. Această sămânță, care a rodit o puternică conștiință națională a aruncat-o în pământ Iancu și este cu ade- D-zeu, căci iată sămânța a rodit și astăzi la o sută de ani dela nașterea marelui erou, fiii întregei națiuni din toate părțile s'au adunat la mormântul lui și iată că la acest mormânt vine să se închine și Acela care a presidat victoria neamului. Iancu n'a găsit recunoștință la stăpânii săi, astăzi însă el primește recunoștința Regelui viteaz al tuturor Românilor. Pătrunși de duhul eroului nostru Iancu inimele noastre le aducem înaintea Maiestăților Voastre.

Duhul lui Iancu rămână pururea în inima poporului nostru și așa să fie ca să întărim pe cei șovăelnici și să fie călăuză bună în vremurile grele de cari nu este scutită soarta nici unui popor. Să ne umplem astăzi inima și îndreptându-ne către dânsul să-i zicem:

Iancule mare,
Iancule țare,
Cu noi să fii!

Cuvântarea I. P. S. Sale a fost primită cu aplauze nesfârșite.

Cuvântarea d-lui Al. Al. Lapedatu
ministrul cultelor și artelor, la mormântul lui Avram Iancu

Abia a trecut o jumătate de veac de când s'a stins, în pământul pe care stăm azi, cu respect și admirație, sufletul zdrobit prin decepții și suferințe al celui mai de seamă reprezentant al generațiunei de luptători români, ardeleni dela 1848, al lui Avram Iancu — și iată că idealul pentru care el a luptat, cu eroism incomparativ, libertatea națională și independența politică a Românilor din Transilvania a fost ajuns. Și a fost ajuns așa cum îl afirmau chiar și conducătorii poporului nostru dela jumătatea secolului trecut, adică pentru tot neamul, dela Nistru până la Tisa.

Ce mari și epocale evenimente și prefaceri într'un timp relativ atât de scurt, săvârșite numai prin opera pricepută și continuă a trei generațiuni succesive de luminați și buni patrioți, cari, deși despărțiți prin granițe politice, au lucrat totuși într'un cuget și o simțire, cu devotament și încredere, pentru dobândirea acelorași bunuri comune și acelorași năzuințe ideale, apoi prin jertfa de sânge pe care neamul întreg a adus-o pe altarul patriei mume, atunci când ceasul acțiunii războinice pentru realizarea unității noastre naționale a sunat.

Azi, idealul pe care legionarii

(*Urmare pe Pag. II.*)

75095

(Continuare de pe Pag. I.)

dârji şi viteji ai lui Avram Iancu îl coborâseră neîmplinit în mormântul amarnicei lor decepţiuni şi pe care l-au râvnit cu pasiune toţi cei ce s'au pus în slujba lui de atunci încoace, este o realitate — o măreaţă şi definitivă realitate, iar vremea prorocită

Dl Alex. Lapedatu,
ministru al cultelor şi al artelor
organizatorul serbărilor

a apoteorei de recunoştinţă pentru nemuritorul Erou al luptelor de libertate naţională ale poporului român ardelean, a sosit...

Iată de ce, la mormântul acesta, spre care gândul nostru s'a îndreptat, cu mândrie şi încredere, ori de câte ori am fost la încercare, ca spre un liman mântuitor, de întărire şi speranţă, — la mormântul acesta ne găsim, — azi, cu toţii, fii ai patriei române mărite şi reîntregite Basarabeni, Bucovineni şi Moldoveni, Dobrogeni, Munteni şi Olteni, Ardeleni, Bănăţeni şi Ungureni — să aducem, în frunte cu însuşi gloriosul nostru Suveran, prinos de evlavie şi de prea mărire Celui ce-şi doarme, acum, desigur, liniştit şi mulţumit, semnul de veci aci, — celor ce l-au urmat în luptele crunte pentru dezrobirea neamului, [illegible] fiilor aprigi şi neînfrânţi, şi tuturor celor ce au contribuit cu jertfa vieţii lor, la realizarea aievea a idealului nostru naţional.

Manifestaţia aceasta, de înalt înţeles sufletesc, are un întreit caracter. E, *mai întâiu, un act de pietate şi recunoştinţă pe care naţianea îndătinează să-l aducă tuturor alor săi ce au luptat şi s'au sacrificat pentru dânsa şi cu deosebire celor ce au contribuit mai mult cu fapta lor înţeleaptă ori acţiunea lor războinică la pregătirea zilelor de mărire pe care le-am apucat.* E, *apoi, o afirmare a conştiinţei de solidaritate, pe care neamurile trebue să o aibă pentru interesele de ordin moral şi naţional şi faţă de cari toţi ai lor, fără deosebire, trebue să fie nedespărţiţi.* E, *în fine, încă un prilej de cult patriotic, de pe urma căruia să se poată câştiga mai multă încredere şi mai multă iubire reciprocă între cei ce se închină aceloraş altare şi proslăvesc pe acelaşi erot.*

Din astfel de preocupări, simţite negreşit, de toţi cei buni şi sinceri, a izvorât necesitatea organizării acestor mari serbări naţionale pentru comemorarea centenarului naşterii lui Avram Iancu, — serbări cărora Guvernul, ca reprezentant al intereselor de care vorbeam, a ţinut să le dea toată însemnătatea cuvenită, pentru ca prin ele cultul marelui revoluţionar al Munţilor să se impună întregei conştiinţi publice româneşti.

Pentru ca populaţia în mijlocul căreia a crescut să ajungă a fi cât mai bine şi mai general cunoscută, cu rolul pe care l-a avut, în conservarea, cu îndârjire, a rosturilor vieţii sale specifice, cu virtuţiile sale războinice, cu extraordinara sa putere de rezistenţă şi cu vestiţii săi conducători revoluţionari şi martiri naţionali, pentru ca, în fine, locurile acestea minunate, cu reminiscenţele lor istorice şi frumuseţile lor, naturale, să ajungă a fi locuri de pelerinagiu naţional în cari sufletele să se îmbogăţească şi se desfăteze în acelaş timp.

Pentru aceasta s'au făcut, în colaborare cu „Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român", lucruri şi s'au ridicat monumente, care să perpetueze, unele chipuri şi tradiţii scumpe nouă, să arate, altele, grija şi respectul ce trebue să avem pentru locurile unde au petrecut şi pentru mormintele unde odihnesc cei bine meritaţi dela patrie şi naţiune şi să păstreze, altele, tot ceia ce poate da cunoştiinţa şi intuiţia lumei speciale a Moţilor şi evenimentelor revoluţionare petrecute aci în Munţii Apuseni ai Transilvaniei, în anii 1848—1849, pentru ca astfel pelerinii să aibă la îndemână mijloace de informaţii cât mai bogate şi mai preţioase asupra oamenilor şi faptelor prin care ei s'au ilustrat şi au rămas în istoria neamului.

Dar lucrările şi monumentele acestea mai au o menire să rămână pentru cei viitori mărturii vii şi grăitoare ale sentimentelor de admiraţie, pe cari generaţia de azi, a României întregite, le are şi le cultivă pentru nemuritorii săi înaintaşi, sentimente pe cari, ţinând să le mai mărturisească odată, Guvernul ţării, prin glasul meu, salută cu respect umbra glorioasă a merelui Erou şi se închină cu pietate mormântului său, prea mărind în acelaş timp virtuţile, afirmate prin veacuri, ale populaţiunii care a dat neamului românesc, acum o sută de ani, pe cel mai ilustru fiu al Munţilor — pe nemuritorul Avram Iaucu.

Onoare şi glorie amintirii lui!

(Asistenţa ovaţionează îndelung pe orator.)

Seria cuvântărilor a încheiat-o N. *Buta* în numele studenţimei care în cuvinte adânc simţite şi de înaltătoare învăţăminte, scoase din viaţa lui Avram Iancu, a arătat ce trebue să înveţe îndeosebi tineretul dela eroul pe care-l sărbătorim.

După aceasta Suveranii, Prinţul Moştenitor, Principesele Elena şi Ileana d. amirial Beaty cu familia şi membrii guvernului s'au aşezat lângă mormântul lui Iancu şi au primit defilarea poporului în faţa mormântului.

Suveranii au plecat apoi în automobil la Baia de Criş unde s'au oprit în faţa bustului lui Iancu şi a casei, pe care s'a pus placa comemorativă. După vizitarea comunei Maiestăţile Lor s'au înapoiat la Ţebea, unde în pavilonul ce s'a construit lângă cimitir a avut loc prânzul, Sătenii au luat masa pe pagiştea din jurul pavilionului.

La masa regală au participat toate notabilităţile arătate mai sus, precum şi alte persoane cu invitaţii. Cu această ocazie d. I. I C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştrii a rostit următoarea cuvântare:

O clipă de recunoştinţă naţională

Discursul d-lui I. I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri

„Neamurile ca şi indivizii făuresc rostul vieţei lor şi [illegible] cu care sunt în stare să-şi manifeste însuşirile. Bărbaţii care în decursul vremurilor au reprezentat, au deşteptat, au îndrumat energia naţională de tot felul, au dreptul la recunoştinţa noastră.

I. I. C. BRĂTIANU
preşedintele Consiliului de miniştrii

Slăvind amintirea lor, ne îndeplinim o datorie de pietate, dar totdeodată punem în lumină şi sporim astfel comoara tradiţiunilor din care se alcătueşte pentru un popor cel mai bogat izvor de puteri ale viitorului.

Conştiinţa naţională răsare mai vie la lumina solidarităţii neclintite care leagă pe Românii din toate vremurile şi din toate locurile.

De aceea pomenim cu mândrie şi evlavie numele marilor Voevozi care ca Basarabii şi Huniade au fost scut creştinătăţii, dar dinaintea lungului şir al celor care au cinstit vitejia română, din orice vreme şi din orice ţară, ne închinăm cu o deosebită emoţiune, în faţa lui Ştefan şi a lui Mihai care au reprezentat independenţa neamului şi mai ales în faţa eroilor martiri, într'a căror jertfă se slăveşte împreună dragostea de ţară şi de libertate şi zorile definitivelor înfăptuiri:

Horia, Tudor şi Iancu în vremuri de amorţeală au redeşteptat străbunele virtuţi şi au vestit, pentru cei care i-au înţeles şi le-au rodit jertfa, vremurile noui ale celor dela Griviţa şi dela Mărăşeşti.

In preajma munţilor care ne stau în faţă, s'au desfăşurat cele mai strălucite lupte ale lui Iancu şi era firesc ca conştiinţa naţională să vibreze cu o deosebită intensitate în ţinutul Moţilor, cetate neştirbită a românismului în care poporul şi-a păstrat intactă vlaga strămoşească.

Dintr'aceşti eroici munteni s'au sculat Horia, Cloşca şi Crişan, şi crudul lor martiriu n'a putut stinge bărbătescul avânt al demnilor lor urmaşi.

Dintr'ânşii s'au adunat, bărbaţi şi femei, cei mai valoroşi tovarăşi ai lui Iancu.

Şi de aceea M. M. V. V., totdeauna expresiune supremă şi credincioasă a simţirilor şi a puterilor poporului român, aţi adus prinos aceluia care a întrupat mai deplin patriotismul moţilor, lui Iancu.

Inălţătoarea serbare de azi la mormântul lui Iancu, sub falnicul stejar al lui Horia, ne-a înfăţişat într'o simbolică imagină pe Suverani înconjuraţi de poporul lor, închinându-se la altarul patriotismului, la adăpostul vânjos şi mândru al străvechiului eroism naţional.

Au stat astfel înaintea ochilor noştri Suveranii, în jurul cărora s'a desfăşurat în războiu, vrednicia neamului pentru realizarea supremelor sale aspiraţiuni, şi ni s'a înfăţişat stăpânitoarea datorie de a strânge, în orice împrejurare, în jurul Regelui, puterile obşteşti, prin care România îşi va îndeplini misiunea sa în lume.

Astăzi, când trebue să se încordeze aceste puteri obşteşti pentruca să se consolideze şi să se organizeze Unitatea naţională, atât de scump plătită, resimţim mai viu ca oricând tot ce datorăm Regelui, care ne-a condus la izbândă şi ne asigură roadele ei.

De aceea din adâncul inimii urăm: Să trăiască Regele!

Să trăiască Augusta şi Vrednica sa soţie M. S. Reg'na!

Trăiască Dinastia Română!

(Urale nesfârşite au acoperit ultimele cuvinte ale vorbitorului. M. M. L. L. Regele şi Regina au fost vreme îndelungată obiectul unei însufleţite manifestaţii.

* * *

După ce uralele asistenţii au încetat, M. Să Regele, primit că noui şi însufleţite urale, a rostit următoarea cuvântare:

Discursul M. S. Regelui rostit la Ţebea

„Cu înaltă însufleţire am venit împreună cu Familia Mea, spre a Mă închina în jurul legendarului gorun al lui Horia, la mormântul lui Iancu. Mi-a fost dat Mie, întâiul Rege al României-Mari, să vin aici să consfinţesc încheierea unui lung şi dureros proces istoric, în care era vorba de revizuirea unor drepturi elementare de demnitate naţională.

M. S. REGELE FERDINAND I.

Am venit în această regiune unde trăieşte un popor, care dăduse pe vremuri atâţia generali, ostaşi, ba şi un Mare Rege. Ai murit chinuit pe roată tu Horia, iar tu Iancu, ai închis ochii rătăcit pe drumuri, plângând singur cu fluerul tău, fiindcă îţi vedeai zădărnicite visurile tale şi totuşi jertfa ta era sfântă, pentrucă idealul tău este îndeplinit. Faptele tale au rămas, căci apa trece, pietrele rămân.

Atâtea veacuri n'au putut să şteargă de pe faţa voastră durerile suferite şi eroismul de pe vremuri, cari îşi aşteaptă o bunăstare binemeritată. Ştiu câte greutăţi aţi îndurat, de aceea vă este pe deplin asigurată recunoştinţa şi ajutorul nostru. Tocmai precum la Putna, la mormântul lui Ştefan cel Mare, tot aşa şi aci, în faţa acestor eroi ai Munţilor Apuseni, mă îndrept către toţi să se gândească stăruitor la greaua răspundere ce o avem de a fi cinstitori ai jertfelor pentru dobândirea drepturilor noastre naţionale, pentru întregirea şi deplinirea destinelor ţării."

Prânzul luând sfârşit, Suveranii, Prinţul Moştenitor, Principesele, amiralul Beaty şi toţi membrii guvernului, urmaţi de mare parte a publicului, au plecat în automobile la Câmpeni, fiind primiţi în fiecare comună de toată populaţia adunată sub arcurile de triumf, cu multă însufleţire şi dragoste.

La Câmpeni

La Câmpeni, unde primirea s'a făcut cu un fast tot atât de impunător ca la Ţebea şi Baia de Criş, Familia regală şi membrii guvernului au sosit Duminecă după amiazi la orele 4. Comuna este împodobită sărbătoreşte.

La sosirea Maiestăţilor Lor un public neînchipuit de numeros, postat pe ambele părţi în tot lungul străzii, a izbucnit în urale nesfârşite. Printre asistenţi s'au remarcat oaspeţi din toate părţile, îndeosebi profesori, preoţi, studenţi şi foarte mulţi clujeni.

Şedinţa festivă a Astrei

Aseară la orele 7 a avut loc la Câmpeni şedinţa festivă a „Asociaţiunii" prezidată de M. Sa Regele.

Printre asistenţă observăm pe I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron Cristea, I. P. S. Sa mitropolitul Blajului, I. P. S. Sa mitropolitul Ardealului, I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie, P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului, P. S. Sa episcopul Lucian al Romanului, apoi dnii generali Averescu, Octavian Goga, Groza, protopopul Elie Dăianu, dr Amos Frâncu şi toţi prefecţii din Ardeal. Partidul naţional, care la

(Urmare pe pag. VI.)

Chestiuni muncitorești

Invazia muncitorilor străini în țară

Cauza șomajului muncitorilor indigeni este invazia muncitorilor străini — Vinovații principali ai acestei triste stări de lucruri — Ce măsuri trebuesc luate Triajul sever al tuturor muncitorilor din Ardeal și executarea severă a ordinelor ministerului muncei

Arătam în articolul nostru de ieri cu date statistice și cu nume care este situația creiată de invaziunea muncitorilor străini în țară.

Din imposibilitatea de a ne procura date statistice asupra acestei invaziuni în întreg Ardealul am fost nevoiți să publicăm datele adunate numai la inspectoratul muncei din Cluj.

Din acestea însă se poate presupune cam care este situația în întreg Ardealul.

Se așteaptă deci riguroase măsuri de îndreptare.

Printre măsurile pe care noi le credem cele mai eficace propunem:

1. Ministerul muncei să însărcineze pe toți inspectorii muncei din Ardeal ca, personal și ajutați de organele lor subalterne, de un delegat al armatei și de un delegat al sindicatelor muncitorești, să facă un sever control în toate întreprinderile industriale și comerciale.

Cu ocazia acestui control să fie obligați toți angajații instituției, indiferent dacă sunt români sau nu, indigeni s'au nu să se prezinte, cu toate actele de care dispun, în fața acestei comisiuni.

Toți acei muncitori cari vor fi găsiți cu actele necomplecte și mai ales aceia cari se găsesc încă în țară **numai în baza prelungirei termenului de ședere în țară acordat de siguranță, fără avizul favorabil al inspectoratului muncei și al inspectoratului industrial**, să fie imediat și fără nici o altă formă puși sub escortă și expulzați.

Accentuăm acest ultim caz căci 80 la sută din muncitorii străini cari au intrat în mod clandestin în țară sunt menținuți în mod ilegal și abuziv.

Dacă acest control al tuturor muncitorilor din Ardeal s'ar face sever și fără nici o părtinire, suntem asigurați din locuri competente că cel puțin 20—30.000 de muncitori străini veniți în țară ar fi expulzați.

In locul acestor 30.000 de muncitori străini ar putea câștiga pâinea de toate zilele muncitorii indigeni, cari astăzi cerșesc de lucru pe la porțile fabricilor înstrăinate.

O altă măsură care trebue să se ieа și a cărei execuție întocmai trebuie să fie controlată sever și garantată este următoarea:

S'a constatat în mod oficial și am constatat și noi în anchetele noastre că toate întreprinderile industriale sau comerciale a căror patroni nu sunt români (acestea sunt majoritatea din cele existente în Ardeal) refuză categoric, pe față și fără nici o jenă să angajeze muncitori români. Cerem ca toate aceste întreprinderi cari au nevoie de muncitori și cari refuză să angajeze muncitori români să fie private de toate avantagiile pe care le acordă statul întreprinderilor din interiorul țărei și în acelaș timp să fie supuse la amenzi mari mai ales în cazul când după ce au refuzat angajarea muncitorilor români au primit în serviciul lor muncitori din străinătate.

Pe lângă aceasta cerem o imediată și strictă aplicare a ordinului ministerului muncei No. 6775 din 1 Aprilie 1924 ordin iscălit de însuși ministrul muncei dl Gh. Mârzescu, și trimis inspectorilor muncei.

Iată ce spune acest ordin:

Domnule Inspector!

Cu privire la prelungirile dreptului de rămânere în țară a lucrătorilor străini veți binevoi a lua cunoștință și a pune în vedere întreprinderilor din regiunea Dv. următoarele dispoziții:

Intreprinderile pentru ai căror lucrători străini se acordă prelungirea rămânerei în țară vor fi obligate a primi ori când, în locul lucrătorilor străini aflați în lucru lucrători indigeni rămași disponibili prin concedieri din alte întreprinderi similare.

In caz de opunere Ministerul își revoacă autorizările date, pentru un număr de lucrători străini egal cu al celor indigeni pentru care se cere a fi primiți în lucru.

In cazul când întreprinderea se angajează de a primi pe toți lucrătorii indigeni disponibili se va putea păstra până la expirarea autorizării de liberă petrecere în țară și pe lucrătorii străini.

Toate cererile de prelungire făcute și aprobate după 1 Martie 1924, se vor aproba numai dacă întreprinderea consimte a-și lua obligația mai sus menționată.

Ministru G. Mârzescu.

Director general:
M. Georgean.

Ca o ultimă complectare în susținerea afirmațiunei că invazia muncitorilor străini în țară pe căi ilegale a luat proporții alarmante, și că vinovații principali ai acestei situații sunt serviciile de siguranță atât cele dela graniță cât și cele din interiorul țărei, publicăm mai la vale un alt ordin al Ministerului muncei.

Iată-l:

Domnule Inspector!

Pe diferite căi ni se aduce la cunoștință că un mare număr de muncitori străini s'au introdus și se introduc încă în țară, fără autorizarea organelor în drept și că astfel se nesocotesc dispozițiunile legei pentru organizarea plasărei și nu se ține seamă de dispozițiile stabilite în circulara noastră cu Nr. 12470 din 27 Ianuarie 1923. Față de această situație devenită alarmantă avem onoare a vă ruga să cercetați riguros și să ne faceți cunoscut îndată:

1. Dacă în regiunea Inspectoratului Dvs. se găsesc lucrători străini introduși în grup fără autorizarea Ministerului de Interne și Ministerului Muncii.

2. Dacă se găsesc lucrători cari s'au introdus sau au fost aduși individual fără a fi cerut și avizul Inspectoratului Muncii.

Dacă la acordarea prelungirei rămânerei în țară pentru acești lucrători se cere sau nu și avizul Dv.

*

După toate acestea credem că nu mai este nevoie de nici o altă argumentație că invazia muncitorilor străini în țară e un adevărat pericol național și că înlăturarea acestui pericol se va putea obține numai prin măsurile pe cari le propuneam mai sus.

St. P.

Deschiderea Târgului de mostre din Cluj

Eri dimineața la orele 10 a avut loc solemnitatea deschiderii Târgului de Mostre din Cluj. In fața unei numeroase asistențe di inginer *I. F. Negruțiu*, președintele Camerei de Comerț și al comitetului de organizare, a rostit o frumoasă cuvântare, arătând că prin acest al doilea Târg de Mostre din Cluj. Camera de Comerț a înțeles să dea un nou prilej de afirmare industriei noastre naționale. Numărul mare de expozanți ca și bogăția produselor expuse sânt cea mai bună dovadă că intenția a isbutit pe deplin. Deși împrejurările economice sânt destul de vitrege oricărui progres, industria noastră națională dovedește virtuți cari îndreptățesc cele mai bune speranțe de viitor.

Dl ing. Negruțiu încheie aducând omajiile Camerei de Comerț, Suveranilor, cari au binevoit a onora expoziția Târgului de Mostre cu binevoitoarea lor atenție, și mulțumind tuturor celor ce au dat consursul pentru reușita acestei importante manifestații a industriei naționale.

Muzica intonează Imnul Regal, pe care asistența îl ascultă cu evlavie).

In numele dlui ministru al industriei și comerțului, dl *Cezar Popescu*, directorul general al comerțului în ministerul industriei și comerțului, aduce felicitări organizatorilor pentru fericita idee de a organiza acest al doilea Târg de Mostre în Cluj. Greutățile economice de astăzi, spune dsă, ni-au pus la încercare valorile și capacitățile. Târgul de Mostre de aci, prin reușita lui atât de evidentă, dovedește că progresul nostru industrial este în plină desvoltare și că cei ce stau la cârma vieței noastre industriale au știut să înfrângă cu vrednicie vremurile neprielnice prin cari trecem. Nimic nu ne lipsește, nici nemărginita bogăție a solului blagoslovit de Dumnezeu și nici energiile necesare pentru a valorifica aceste daruri ale pământului românesc. Târgul de Mostre de aici demostrează suficient aceas ă fericită realitate.

D. *Septimiu Mureșanu*, prefectul județului, urează oaspeților sosiți pentru a lua parte la acest eveniment economic și național, bun venit pe pământul ospitalier al Clujului.

D. *R. Tuffli* aduce salutul Statului Negustoresc.

*

In asistență remarcăm pe dnii: prefect S. Mureșan, primar O. Utalea, Col. Vlădescu, comdt. garniz. subprefect Simu, ajutor de primar Cărpinișan, M. Manoilescu, fost dir. gen. al industriei, T. Cristea, dir. gen. zootechnic, Episcopul unitar Iosif Ferencz, vicarul unitar dr Boros, insp. com. Mazuchi, insp. technic Blankenberg, insp. ind. Petrovici, vicepreședinții Camerii de Comerț Sever Pop și Heveși, secretarul general Căciulă, dir. prefecturii poliției Muntean, V. Deleu, dir. Intr. forest., I. Comșa, dir. Băncii Centrale, Laurențiu Gherman, dir. Fabricei „Irisz", Bruckner. dir. B. Românești, Esca, dir. B. Marmorosch Blank, Beșa, dir. la Ind. Sârmei, Tofan, medic veterinar jud., Dimitriu, adm. fin., I. Rău, insp., etc., etc.

B. D. P.

Atenție!

Din cauza reorganizării toți articli de modă din prăvălia

Voith

Cluj, P. Unirei 14.

se vând cu prețuri escepțional de reduse

Atenție!

46

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert. 171-6

Luminatul Târgului de Mostre se face esclusiv cu becuri

! 47

TUNGSRAM

Este imposibil să cumpărați convenabil **piane-pianine** decât la firma

I. Triska

Cluj, Str. Șaguna 14

Telefon No. 419

recunoscută ca cea mai solidă și care pentru fiecare **pian și pianino garantează 3 ani**

Lloyd

Pentru reparații, acordări și expediție ia răspudere. 10

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta" . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda" . . 4 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 8 Sept., „Guilio Cesar" 3 Septemvrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul NAPOLI plecarea la ..... 24 Septemvrie

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**

Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

(*Comtinuare de pe pag. II*)

Baia de Criș și Țebea a strălucit prin absență a venit în grup dela ședința sa de comemorare aparte ținută undeva între patru pereți în Câmpeni.

La orele 7 și-au făcut intrarea Suveranii, urmați de toți membrii guvernului. M. Sa Regele ocupă fotoliul prezidențial, având la stânga pe M. Sa Regina și pe A. Sa R. Prințul Carol, iar la dreapta pe Principesele Elena și Ileana și pe dl Vasile Goldiș.

Ședința festivă o deschide d. *Vasile Goldiș*, președintele Asociațiunii, arătând că lupta dusă de Iancu pentru dreptate a fost implicit o luptă pentru umanitate și pentru aceea „Astra" trebue să-l comemoreze nu numai ca pe un erou național.

Dsa dă cuvântul M. S. Regelui. Suveranul rostește următoarea înălțătoare cuvântare.

M. S. Regele despre rolul »ASTREI«

Cuvântarea de la Câmpeni

Din toată inima vă mulțumesc pentru călduroasele cuvinte cu cari Ne întâmpinați la ședința „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" și la rândul Meu salut pe toți membrii Asociațiunii, mulțumind pentru dragostea cu care sunt înconjurat. Într'un timp fericit ați orânduit aici odată cu centenarul lui Avram Iancu cinstirea bărbaților cari și-au dat viața peniru neamul românesc.

Cunosc Asociațiunea și menirea ei. Prin vitregia fostelor stăpâniri poporul românesc a rămas în urma altor neamuri și numai prin preotime și cărturari a putut înjgheba câte — un focar de cultură.

In șaizeci de ani de existență Asociațiunea a îndeplinit un important rol cultural. Muzeul dela Sibiu și Biblioteca sa foarte bogată au răspândit cultura în toate unghiurile Ardealului.

Astăzi când stă un câmp liber în fața noastră, trebue să aducem cultura românească acolo unde o îndreptățește să fie calitățile alese ale poporului român. Alături de Liga Culturală care lucrează sub Conducerea marelui nostru istoric, alături de Fundațiunea înființată de iubitul Nostru Fiu (Urale prelungite!) cred că veți lucra mână 'n mână pentru răspândirea culturii în straturile largi ale poporului. Conducte etnografice cu costumele frumoase și dansurile naționale pe cari le-am văzut astă primăvară la București, răscolesc în inimile noastre cele mai adânci sentimente de frăție și de dragoste.

Din acest prilej al ședinței, când am fost înconjurat cu atâta dragoste sinceră, donez 100.000 de lei, din cari să se înființeze un fond cu numele Meu, pentru ajutorarea celor cari vor să învețe meseriile.

Vă doresc spor la muncă!

Cuvintele M. S. Regelui au fost acoperite cu ovații nesfârșite de întreaga asistență în picioare.

Alte cuvântări

Urmează conferința dlui *Silviu Dragomir*, reliefând politica lui Avram Iancu pe care o caracterizează ca un ideal de desrobire și unire a tuturor Românilor, fiind încadrată cu aspirațiunile contimporane ale luptătorilor români din toate părțile.

I. P. S. Sa mitropolitul primat *Cristea* ia apoi cuvântul și numind Munții Apuseni „vulcanul conștiinței naționale" arată că nicăiri conștiința națională n'a fost mai impetuoasă ca aici. Biserica românească se mândrește cu luptele acestea de sub comanda lui Avram Iancu, mai ales că ele au fost duse și de preoți. Poate spada va fi înlocuită cândva cu alte mijloace spune I. P. S. Sa, dar crucea vom păstra-o.

I. P. S. Sa arată apoi că grație legilor de unificare și reformei agrare situația materială s'a îmbunătățit mult, însă e un mare păcat, și lucru acesta ne îngrijorează mult, că codrii noștri au ajuns pe mâini streine și nu la minorități, ci la străini veniți din toată lumea.

„Munții noștri-s de aur plini
Noi tot slugi pe la străini".

I. P. S. Sa încheie cu un apel la unirea tuturor.

Urmează I P. S. Sa mitropolitul Vasile al Blajului, care arată că Avram Iancu a fost părintele și sfințitorul multor generații de români.

Evidențiază că Iancu nu cunoștea lingușirea prefăcătoria și târguiala. Spune apoi că dupăcum unii sfinți au înebunit pentru Hristos, așa și Iancu și-a pierdut mințile pentru neamul lui.

I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie salută Astra în numele Basarabiei învitându-o și în Basarabia unde să aducă multă cultură, cu care să se înlocuiască prea multa politică de acolo.

Dl Octavian Goga, primit cu aplauze, face o caracterizare poetică a personalității și temperamentului eroului Avram Iancu și spune, că o justiție implacabilă l'a răzbunat acum, când s'a înfăptuit România-Mare și când Regele tuturor românilor vine ca să i se închine, Dsa stărue asupra momentelor din tragedia lui Iancu dela sfârșitul vieții. După aceasta dl Vasile Goldiș încheie. șirul cuvântărilor

Seara artiștii din București au reprezentat piesa „Doamna Munților" a dlui I. U Soricu, în rolul titular cu dna Olimpia Bârsan. Asistă întreaga Familie Regală, dnii miniștri, precum și dl amiral Beaty cu familia.

Ultime informații

Plecați spre a eterniza și în acest oraș amintirea eroului național dela 48, Augustii noștri Suverani, împreună cu întreaga Familie Regală, vor fi mâine oaspeții orașului nostru.

In chipul suferințelor milenare românești, peste care desigur umbra lui Iancu, s'a bătut mai neodihnită ca peste oricare alt loc, Maiestățile Lor vin să pecetluiască odată mai mult, prin vizita Lor realitatea zilelor de libertate visate de Avram Iancu. Un suflu nou ne înviorează sufletele, făcând să retrăiască în noi mai puternice și mai vii, și amintirile trecutului întreg și nădejdiile de mai bine care ne însuflețesc astăzi.

Pentru cinstea care ni se face, și pentru această reînprospătare adusă cugetelor noastre românești, suflarea românească întreagă din această cetate nu are decât o singură urare.

Bine ați venit în Clujul românesc!

— Cu prilejul vizitei pe care o vor face mâne Suveranii la Târgul de Mostre, se aduce la cunoștința publicului că nimenia nu va putea vizita târgul dacă nu va prezenta la intrare buletinul dela mișcarea populației model Nr. 2.

Vizitatorii din provincie nu vor putea între în târg mâne fără o autorizație dată de una din autorități le locale.

Totodată celor veniți din alte orașe li se aduce la cunoștință că trebuie să se înscrie la Biroul pentru controlul străinilor, instaiat la intrarea Târgului de Mostre.

— *Expoziția Târgului de Mostre a avut un succes peste toate așteptările. Ziua de eri a atras un imens număr de vizitatori din provincie și din localitate, petrecându-se până noaptea târziu în localurile special aranjate în interiorul Târgului.*

— Comitetul executiv și de organizație al Expoziției zootechnice este constituit dupăcum urmează: Președinte, prefectul județului Septimiu Mureșeanu, v. preș., Tiberiu Cristea, dir. reg. zootechnic, membrii: O. Utalea, primarul Clujului, P. Tofan, medic veterinar primar, I. Roșescn pres. „Famei". (bdp.)

— Expoziția Târgului de Mostre se poate vizita în fiecare zi, începând de la oara 8 dimineața până la 7 seara.

— *In numărul nostru de mâne vom publica o amănunțită dare de seamă asupra expoziției Târgului de Mostra, care s'a deschis eri în localitate articolul nostru va fi o prețioasă călăuză pentru vizitatorii Târgului de Mostre.*

La orele 9 dimineața va avea loc o ședință comemorativă a baroului Cluj în sala festivă a Curții de Apel, cu ocazia sărbătorirei lui Avram Iancu. La această ședință va lua parte un mare număr de avocați, veniți din toate colturile țării.

— *La Expoziția zootechnică ce are loc dela 12—14 Septembrie în Cluj, s'a acordat reducere de 75 pe C. F. R. tuturor vizitatorilor cari vor avea legitimația eliberată de Biroul Expoziției (Piața Cuza Vodă No. 3).* (bdp.)

— La orele 10 și 20 va sosi trenul regal în gară iar la orele 10 jumătate va avea loc recepția în sala festivă a gării. La orele 11, recepția în sale primăriei, de unde Familia Regală, urmată de guvern și autorități, se va îndrepta către locul unde se va ridica statuia lui Avram Iancu, în fața Teatrului Național.

— **Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, și până la această dată se pot face noui comenzi prin poștă, trimițând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", Cluj.**

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Luni: POSTALIONUL ALBASTRU (a 9 oră. Debutul dșoarei Dajka. Cu Neményi și Tompa. Prețuri obișnuite. Seria 23)

Marți: FLĂCĂRI. (Pentru debutul dlui Francisc Hojkó. Abonament de zi 1. A. Seria 24)

Mercuri: BARONUL ȚIGANILOR (distribuire de roluri nouă. Cu Lévay, Kőszegi, Jung. Abonament de zi Nr 2. B. Seria 25.)

Joi: MOJICII (prima reprezentație din ciclul dramei moderne maghiare. Conferează drul Janovics. Abonament de premieră Nr. 1. Seria 26.)

Vineri: SIBIL. (Abonament de zi Nr. A 3. Seria 27.)

Congresul învatatorilor

Ziua 2-a a congresului a fost în întregime ocupată de desbaterile în jurul chestiunei salarizării învățătorilor. Au vorbit dnii Toni, Șuteu, Simeon Gogan și Teodor Otel.

Congresiștii au votat o moțiune, în care arată situația materială extrem de gravă a învățătorilor, cerând să se ia grabnice măsuri de indreptare.

După terminarea desbaterilor, congresiștii au vizitat băile Felix și Episcopești.

* Se caută substitut de notar public în Cluj. Adresa la administrație. 166 D.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Atracția cea mai mare a *Târgul de Mostre din Cluj* este Expoziție firmei de instrumente muzicale Radori D 172

DAVID

Pavilionul B., No. 21.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 2 Septemvrie

CINEMA SELECT

Fica Zeilor

Legendă feerică în 7 acte. In rolul principal: **Anette I. Lelermann**

CINEMA URANIA

Copii revolutiei

Dramă sentimentală în 5 acte. In rolul principal: **Beregi Oszkár.**

CINEMA APOLLO

Cavalerul Modern

Dramă americană de aventuri în 5 acte. In rolul principal: **Danglas Fairbanks.**

Cu începere din 1 Septembrie reprezentațiile la toate cinematografele și în fiecare zi încep la ora 3 fix după masă.

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la Sindicatul Presei Române Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

De vânzare

urgent, UN PIAN antic, lung, preț foarte redus în str. Toamnei Nr. 13.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un groaznic uragan pe Marea Neagră

Constanța. — Uraganul de eri a făcut adevărate ravagii pe tot litoralul Mării Negre. Comuna Mursacal a fost complect distrusă. Sunt numeroase victime, morți și răniți. Linia ferată între stația Mursacăl și Vadul lui Traian a fost deasemenia distrusă. Numeroase depozite de cereale și furaje au fost luate de ape. Pagubele sunt enorme.

Delegați din București la Târgul de Mostre

București. — Astăseară pleacă din Capitală o numeroasă delegație de industriași și comercianți pentru a participa la solemnitatea vizitărei Târgului de Mostre din Cluj de către Suverani.

Congresul Camerilor de Comerț

București. S'a acordat o reducere de 75 procente pe C. F. R. participanților la congresul Camerilor de Comerț, care se va ține la Oradea în zilele de 8, 9 și 10 Septemvrie.

Contra muncitorilor străini

Un memoriu al muncitorilor de pe valea Bârsei

Brașov. — Muncitorii de pe valea Bârsei au adresat guvernului un memoriu în care arată situația critică ce li s'a creiat prin faptul că se importă fără măsură și control muncitori din Ungaria și Germania. Muncitorii români cer să se facă un sever control și toți cei cari nu pot face dovada că sânt specialiști să fie de urgență extradați.

Zăpadă în munții Bârsei

Brașov. — Astănoapte a căzut zăpadă în munții Bârsei și în Secuime. Temperatura este foarte scăzută.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul V. Nr. 1167 — 6 PAGINI • 2 LEI • PAGINI 6 — Mercuri 3 Aug. 1924

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
Nr. 2698

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Grandioasa comemorare a eroului Avram Iancu

ZIUA II

La Vidra și la Muntele Găina

Zeci de mii de țărani aclamă cu un entuasism delirant pe membrii familiei Regale — Botezarea batalionului 5 Vânători cu numele „Avram Iancu" M. Sa Regele Vorbește! — Dl general Mardărescu spune ostașilor din batalionul 5 Vânători să fie mândria de alegerea făcută de M. Sa — O horă care va rămânea istorică. — In fața casei lui Avram Iancu. Cuvântarea P. Sale Mitropolitul Ivan. — Cuvântul „Astrei". — Incheierea festivităților. M. Sa Regele depune o cunună pe mormântul lui Mihai Viteazu.

Ziua a doua a sărbătorirei memoriei marelui erou al românismului Avram Iancu — care într'un moment hotărâtor a reprezentat un deziderat mult mai mare ca necesitățile unei provincii, întrupând ca un premergător idealul național în acțiune — a luat un caracter crescând de emoție și frumusețe, o notă intensă de patetism în care a vibrat sufletul unui neam întreg, bucuria a depășit limitele ei firești, atingând regiunea înaltă a lacrimilor.

Slăviții noștri Suverani, membrii guvernului, țărănimea, întregul neam românesc a adus cu mâinile tremurând de emoție prinosul de recunoștință, pietate și glorie amintirei marelui și tragicului viteaz al românismului.

Umbra îndurerată și rătăcitoare a lui Avram Iancu și-a găsit astăzi odihna în somptuosul așezământ al înfăptuirei idealului național, și mângâerea mult căutată în emoția și slava prin care urmașii i-au cinstit amintirea.

La Vidra

Eri dimineață la ora 8, potrivit programului, marile serbări naționale organizate în memoria lui Avram Iancu, s'au continuat la Vidra și pe muntele Găina.

La ora 8 dimineața automobilele regale, secondate de un cortejiu de alte 40—50 de automobile, au plecat dela Câmpeni spre Vidra, locul natal al lui Avram Iancu.

Aci aștepta o imensă mulțime de țărani, veniți din toate comunele din prejur. Intreagă panta muntelui, de jur împrejurul locului unde trebuia să descindă membrii familiei regale, era ticsită de țărani și tărance — formând astfel o splendidă coroană de haine albe țărănești.

La ora 8 jumătate apar automobilele regale. In clipa când Maiestățile lor au coborât din automobile o ploaie de flori aruncate din toate părțile au căzut asupra lor, iar uralele miilor de țărani păreau un uragan care nu se mai termina.

Pe platoul din stânga șoselei erau așezați cei cari urmau să ducă pe vizitatori pe vârful muntelui Găina.

Aceiași erupție nestăpânită de urale a însoțit momentele când M. S. Regele, M. S. Regina, A. S. R. Principele Carol și A. S. R. Principesa Ileana s'au suit pe cai pentru a porni pe muntele Găina.

S'a format și aci un admirabil cortejiu de călăreți care avea în frunte pe membrii familiei regale, urmați de amiralul Beaty, membrii guvernului și alți vre-o 100 de vizitatori.

Urcușul, foarte greu dar în mijlocul unei naturi admirabile, cu toată vremea înnorată, a durat trei ore jumătate.

Pe vârful muntelui Găina

Intreg platoul de pe vârful muntelui Găina era acoperit de săteni veniți de prin comunele celor patru județe ce-l înconjoară.

Drept în vârful muntelui pe un pisc a fost construită o cruce de piatră ridicată în amintirea marelui erou național. Pe restul platoului au fost amenajate vre'o 15 corturi mari, unde urma ca invitații să ia masa.

La oră 12 a început solemnitatea botezărei batalionului 5 de vânători cu numele „Avram Iancu".

In mijlocul unui careu format din trupa batalionului, din țărănime și vizitatorii veniți de prin alte orașe, au luat loc membrii familiei regale, amiralul Beaty cu doamna și fica, membrii guvernului și dl Goldiș, președintele „Astrei". Solemnitatea o deschide dl general Mărdărescu, ministrul de războiu, care dă cetire decretului regal prin care Batalionul 5 de vânători capătă numele de „Avram Iancu."

Vorbește Maiestatea Sa Regele

După dl ministru de războiu M. S. Regele rostește următoarea concisă și înflăcărată cuvântare:

Ostași,

„Cinstea care vi se face astăzi, când batalionul D.-voastră capătă numele celui mai mare erou național, trebuie să vă umple sufletele de mândrie.

Sunt sigur că veți ști să purtați cu demnitate numele acestui erou — care trebue să vă fie un continuu îndemn spre fapte mari și frumoase. Am avut, și voi avea totdeauna cea mai mare încredere în armata noastră, care prin faptele ei de arme și prin sufletul măreț ce o animează a știut să câștige respectul întregei lumi.

Vă felicit pentru onoarea ce vi s'a făcut și sunt sigur că veți purta cu cinste numele marelui Avram Iancu".

Cuvântarea M. S. Regelui a fost acoperită de interminabile aplauze și urale.

Cuvântarea dlui General Mărdărescu, ministru de războiu

Ostași, azi sărbătorim 100 de ani dela nașterea lui Avram Iancu! Fiu al Ardealului, născut și trăit în vremuri de grea cumpănă pentru sufletul românesc, Avram Iancu, a fost și va rămâne icoana firei românești blândă și îngăduitoare, numai atâta vreme cât nu i-se pune o piedică drepturilor ei sfinte de a fi și de a putea propăși în liniște.

Aceasta fiind caracteristica firei românești, rezultă că sufletul românesc nu serbătorește azi în Iancu pe un răsvrătit, ci pe marele român de acum aproape un veac, care nemai putând suferi știrbirea conștiinței naționale și atingerea credinței strămoșești, a dat semnalul rezistenței, și, punându-se în capul cetelor acelor cari simțeau la fel cu el, a silit pe asupritorii neamului de pe aceste plaiuri să se întoarcă la simțul realității.

Dacă Avram Iancu a fost un mare suflet românesc, un erou național întrupând vrednicia neamului, și dacă poporul nostru care are respect pentru trecutul său nu pierde nici un prilej ca să-și manifeste recunoștința față de antemergătorii săi care i-au păstrat comoara națională, limba și credința, apoi acest popor este sortit să trăiască.

Iată cum trebuie să ne explicăm că atâtea inimi calde românești, din toate unghiurile țărei s'au adunat azi pe aceste plaiuri, cari au fost acum aproape un viac leagănul afirmărei tărei sufletului românesc.

Pentru a arăta această țărie de suflet comoara neprețuită a neamului — pentru a cinsti pe Avram Iancu și pentru a arăta că poporul nostru știe să aprecieze și să răsplătească vrednicia fiilor săi, M. S. Regele, capul Oștirei, a binevoit să hotărească ca să se lege numele lui Avram Iancu de acela al unui corp de trupă, făcând alegerea în Bat. 5 de vânători cari de azi înainte se va numi Avram Iancu.

Astăzi, fiți mândri de alegerea făcută de M. S. Regele — dați-vă seama de legătura ce se stabilește de azi înainte între voi și Avram Iancu eroul nostru național.

Un moment să nu pierdeți din vedere că vrednicia voastră trebuie să se găsească pururea la înălțimea vredniciei aceluia de al cărui nume sunteți legați de azi înainte.

Recunoscători de această înaltă distincție să strigăm cu toții:

Trăiască M. S. Regele
Trăiască Dinastia română

Cuvântarea dlui ministru de războiu a încheiat solemnitatea oficială a botezului Batalionului 5 de Vânători. A urmat masa care s'a luat în corturi din cauza vremei ploioase, după care s'a încins o horă care atât prin proporțiile ce a luat, (erau peste 600 de persoane) cât și prin persoanele cari au jucat a constituit un act de o rară frumusețe și putere de impresie.

Hora a durat aproape 1 oră și jumătate. In tot acest timp M. Sa Regele, M. Sa Regina, A. Sa R. Prințul Carol, A. Sa R. Principesa Ileana, Amiralul Beaty cu doamna și domnișoara, I. P. S. S. Mitropolitul primat, I. P. S. Sa Mitropolitul Blajului V. Suciu, I. P. S. S. Mitropolitul Ardealului, P. S. S. Episcopul Gurie al Basarabiei, I. I. C. Brătianu, primul ministru cu toți membrii guvernului și vre-o 8—9 generali au jucat în același horă cu țăranii.

Vedeai bătrâni și bătrâne de 60—80 de ani cari plângeau și cari neputându-se angaja în vârtejul horei — fiind prea bătrâni — formau ei mici grupuri de 5—6 și jucau singuri.

Uralele și chiuiturile umpleau toate văile din jurul Găinei.

(Urmare pe pag. II.)

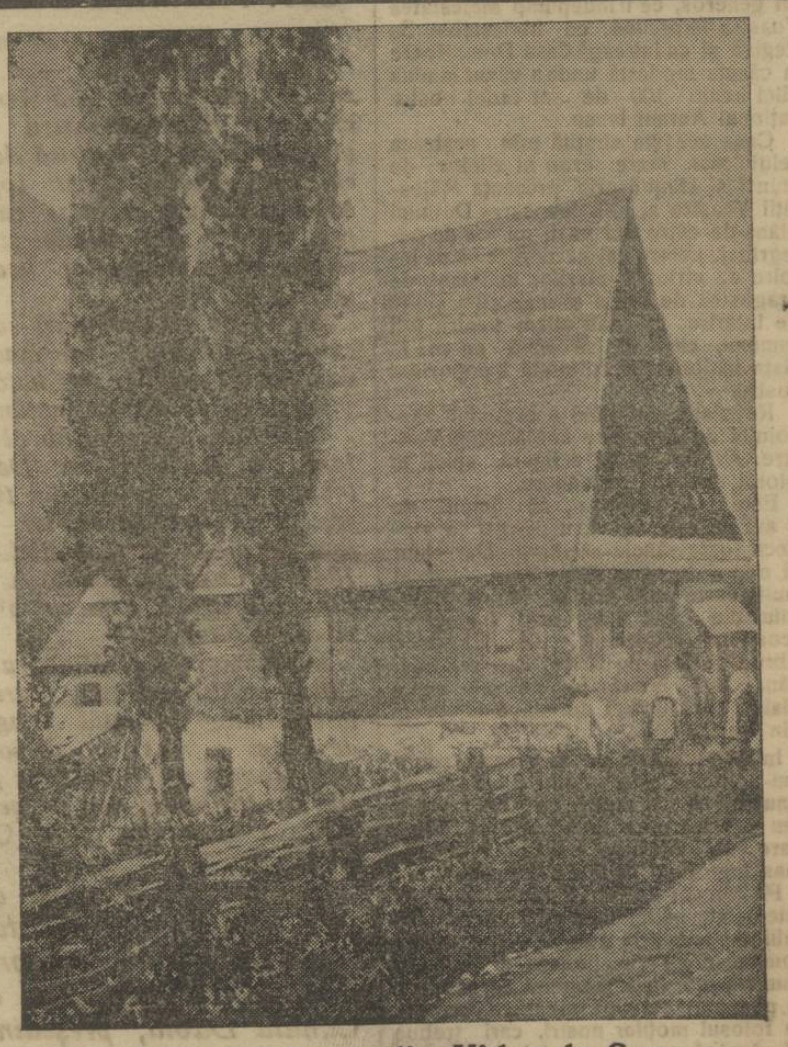

Casa lui Iancu din Vidra-de-Sus

(Continuare de pe Pag. 1.)

Amiralul Beaty, comandantul general al flotei engleze care împreună cu doamna şi domnişoara au jucat aproape tot timpul, s'a adresat cu următoarele cuvinte dlui prim ministru Brătianu, văzând entuziasmul care era acolo şi aceea admirabilă înfrăţire între Ţărani, Suverani şi conducători:

„N'am crezut că am să văd vre-odată ceea ce văd acum. Fericit rege şi fericit popor."

Hora a durat până la ora 3.

Serbarea de pe muntele Găina

La ora trei a început scoborârea de pe muntele Găina.

M. S. Regele, secondat de dl General D. Pap, dl general Popovici, un grup de 30—40 de ţărani, a luat'o pe jos prin pădure direct, ne mai voind să înconjoare pe drumul în serpentine pe care venise.

Suveranul părea un simplu particular.

La Casa lui Avram Iancu din Vidra

Aci aşteptau sosirea Familiei Regale care venia de pe muntele Găina, cel puţin 40-50 de mii de ţărani aşezaţi cp dealul din faţa casei lui Iancu, formând un imens şi admirabil amfiteatru. Sosirea Ieaiestăţilor lor a fost primită gu nesfârşite urale şi cu strigăte de „trăiască regele motrlor, trăiască regina noas-Mă" etc.

In faţa casei lui Iancu a fost aşezată o masă în jurul căreia se aflau P. S. S. Episcopul Ivan înconjurat de 12 preoţi.

S'a oficiat o slujbă religioasă după care P. S. S. Episcopul N. Ivan al Clujului şi al Feleacului rosteşte următoarea cuvântare.

Cuvântarea P. S. Sale Episcopului Ivan

Sire. Maestătile Voastre şi Altetele Voastre Regale.

Ceasul în care Maiestatea Voastră aţi luat hotărârea de a vă lega cu întreagă fiinţa de soarta Ţării româneşti, a fost un ceas plin de noroc pentru întreg neamul românesc.

Intrat acum zece ani în moştenirea neuitatului Intelept Rege-Carol, unchiul Maiestăţii Voastre, în clipe de grea cumpănă aţi împărtăşit cu poporul nostru toate durerile războiului ca pe urmă să secerăm cu toţii roadele binecuvântate ale desrobirei noastre. Intre multe fapte măreţe, cari vor împodobi cele mai frumoase pagini din istoria neamului nostru, socotim şi actul generos, ce îl îndepliniţi Maiestatea Voastră împreună cu Maiestatea Sa Regina şi cu întreagă Casa Domnitoare la căsuţa modestă unde a văzut lumina zilei acum 100 de ani eroul nostru naţional Avram Iancu.

Casa aceasta sfinţită prin naşterea celui mai mare erou al zilelor de atunci şi sfinţită prin prezenţa Măjestăţii Voastre şi prin invocarea Duhului Sfânt de către noi va fi un loc de peregrinaj, pentru cei ce doresc să se înspire de virtuţile marilor înaintaşi, de dragostea de neam şi lege cum şi loc de întărire în patriotism pentru toţi românii, chemaţi să aibă un rol în viaţa naţională şi culturală a poporului nostru.

Revoluţia din 1848 e preludiul războiului de desrobire al Măiestăţii Voastre. Avram Iancu e figură epică în istoria neamului românesc.

Este prea adevărat, că timpul de 6 ani nu este suficient pentru a vindeca toate ranele seculare. Dar chiar şi numai în acest scurt timp s'a făcut mult-foarte mult pentru cultura poporului din acest ţinut prin înfiinţarea şcoalelor româneşti din Câmpeni, Abrud şi Baia de Arieş cari vor răspândi mai multă lumină pe acele plaiuri date uitării de stăpânii vitregi din trecut.

Intre instituţiile de binefacere socotim spitalele şi orfelinatele din acest ţinut create cu ajutor de stat, socotim şi reînvierea Episcopiei Vadului, care sub stăpânirile trecute ar fi rămas îngropată încă multe veacuri.

Pe terenul economic avem bune şi întemeiate nădejdi de îndreptare. S'a înfiinţat industria aurului, cu capital românesc, cu funcţionari şi ingineri români, industria lemnului cu pădurile şi păşurile statului vor trece succesiv în folosul moţilor nostri, cari trebue să rămână pe aceste plaiuri trecând surplusul de popor ca colonişti spre graniţele de vest, unde vor fi tot atâtea sentinete credincioase şi apărători ai pământului şi ai legei strămoşeşti.

Fiţi binecuvântat Măiestatea voastră înălţatul şi iubitul nostru rege, fie slăvită Maiestatea Sa Regina noastră adevărată crăiasă din poveşti, cu întreagă Casa Domnitoare pentru toate binefacerile câte ne-aţi făcut nouă,

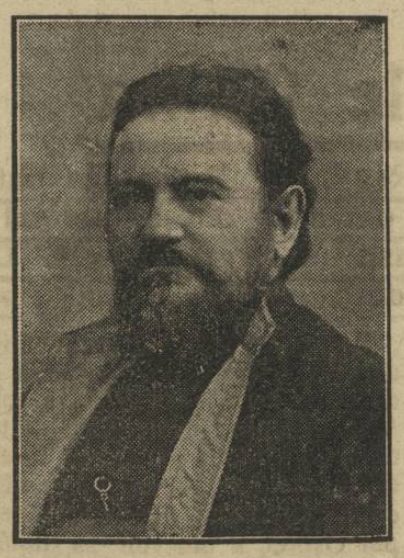

I. P. S. S. Nicolae Ivan
episcopul Clujului, Vadului şi Feleacului

poporului nostru desmoştenit, şi bisericei noastre până eri umilită, spre mărirea lui Dumnezeu şi spre cinstea cu care Va împodobit Cel de sus, învrednicindu Vă a purta încă multă vreme şi mulţi ani fericiţi coroana iubirei de părinţi ai celei mai binecuvântate ţări din mijlocul Europei.

Poporul român declară selemn de a se face zid în jurul tronului Măjestăţii Voastre, simbolul celor mai înalte aspiraţiuni ale neamului românesc asigurăm pe Majestatea Voastră că în acest colţ de pământ aflaţi cel mai credincios popor al târli şi cel mai puternic stâlp al Dinastiei române.

Trăiască Majestatea Sa Regele
Trăiască Majestatea Sa Regina...
Trăiască Dinastia română şi întreagă Casa Domnitoare.

Cuvântul „Astrei"

Dl V. Goldiş, preşedintele Asociaţiunei, rosteşte apoi următoarea cuvântare:

Sire! Prea Marită Doamnă:

Casa aceasta, în care vulturul munţilor — Iancu — a văzut pentru prima oară lumina zilei, va rămânea pentru neamul românesc o biserică de închinare. Aci s'a născut copilul bălai şi cu ochi albastri care a fost sortit să aprindă şi să poarte făclia desrobirei noastre în Ardeal.

Slăvit va fi deapururi acest cuib de vultur, şi va rămânea un isvor nesecat de hotărâri vitejeşti şi de dogme naţionale.

Până acum acest cuib al lui Iancu a fost solitar. De azi înainte a mai primit doi tovarăşi şi anume: muzeul lui Avram Iancu şi al revoluţiei dela 1848 şi Casa naţională a Moţilor înzestrată deja cu o frumoasă bibliotecă.

Mulţumesc dlui Ministru al Cultelor Al. Lapedatu, care ca întotdeauna cu multă dragoste de neam a pus la dispoziţie sume foarte mari de bani pentru reuşita serbărilor şi pentru clădirea muzeului şi a Casei Naţionale.

Aceste clădiri ca şi case trec toate în proprietatea Asociaţiei, iar eu ca preşedinte al ei le predau dlui Candid David, preşedintele despărţământului Abrud al Astrei.

Mulţămesc M. S. Regelui care cu atâta dragoste ne-a însoţit pretutindeni în acest pelerinaj.

Răspunde dl. Candid David, care asigură că va îngriji cu râvnă ca aceste locaşuri să-şi poată îndeplini rolul de educaţie naţională şi culturală pe care îl au.

A urmat vizitarea muzeului, după care Maiestăţile Lor în uralele mulţimei au părăsit Vidra îndreptându-se prin Câmpeni, la Turda.

Aci M. S. Regele a depus o coroană pe mormântul lui Mihai Viteazul după care a plecat spre gara Turda, de unde cu un tren regal a sosit azi noapte la Cluj.

St. P.

Reclama este sufletul comertului!

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit de toate instrumentele şi aparatele medicale. In magazia se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** şi **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu preţuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereţi oferte gratuite!!!

O vizită la Târgul de Mostre din Cluj

Buna reuşită a Târgului de Mostre din Cluj se poate judeca, pe de o parte, prin afluenţa publicului vizitator, care mişună de dimineaţa până seara pe coridoarele şi prin parcurile Col. reformat unde e aşezat târgul de mostre, iar pe de altă parte, prin numărul într'adevăr covârşitor al expoziţiei.

Astfel, cea dintâi impresie, pe care o încearcă orice oaspe al acestei expoziţii industriale atât de variate, este aceea a unei excepţionale abundenţe. In aceste vremuri de netăgăduită criză economică, producătorii noştri s'au întrecut pe ei înşişi, ţinând să dovedească încă odată că sprijinul pe care Statul l'ar acorda industriei naţionale ar avea un îndoit folos. Ar asigura existenţa a câteva sute de mii de muncitori şi ne-ar ajuta să nu mai fim tributari străinătăţei. Intr'adevăr, după o vizită de două ore în labirintul târgului de mostre, unde te apără de orice confuzie admirabila ordine care domneşte pretutindeni, constaţi, cu surprindere că nu există nici o marfă care să nu fie reprezentată aici. Ne-am putea întreba, cu drept cuvânt, pentru ce importăm atât de peste hotare.

De cum pătrunzi în curtea pătrată a târgului, dela intrare, te isbeşte varietatea şi mulţimea reclamelor colorate, cari se caţără pe ziduri, unele peste altele, într'o pitorească întrecere de a câştiga atenţia privitorului. Acesta are, în chipul acesta, dela primii paşi, o prevestire despre ceeace-l aşteaptă înăuntru. In aceeaşi curte, la dreapta, un oficiu telegrafo-poştal deserveşte publicul şi tot acolo se găsesc birourile, — deopotrivă de preţioase — pentru încuartiruirea şi informarea publicului. Intr'un colţ, aşteaptă lustruitorii de ghete. Ne reparăm puţin toaleta, apreciem reclama utilă făcută astfel în favoarea fabricelor de cremă pentru încălţăminte şi trecem mai departe.

Prima expoziţie în care intrăm, la întâmplare, e o surpriză frumoasă. Obiectele prezentate de fabrica „Dac" din Satu-Mare, cu gust aranjate, ne arată ce se poate face la noi în materie de ceramică de lux. Sunt porţelanuri şi faianţe foarte reuşite, cari pot rivaliza cu orice produse din Cehoslovacia sau Austria. Aceeaşi senzaţie plăcută a ochiului te urmăreşte urcând la etaj, unde trebue să admiri obiectele artistice ale fabricei de aragonit din Tg.-Mureş, o varietate admirabilă de garnituri pentru birouri, statuete, lămpi pentru electriciate, de un gust şi de o construcţie admirabilă. Tot acolo întârziăm câteva minute, în faţa ţesăturilor, gobelinurilor şi draperiilor, prezentate de dna Iosefina Demeter, tot din Târgul Mureş. Covoare expun dealtfel, aici, mai multe fabrici, cari se întrec pentru a imita covoarele persiane, „Covoara" din Cluj, Zekely din Oradea-Mare, „Furnica" din Orăştie şi „Orient" din Şimleu, încântând ochiul cu armonia culorilor şi originalitatea desemnurilor. După ce mai vizităm galantarele fabricelor de piele Boroş şi Pohl şi după ce ne oprim în sălile pe cari le ocupă produsele agricole şi alimentare, cu enormele monumente de echweitzer ale fabricei din Tirimia mare şi cu seminţele selecţionate ale Societăţei agricultorilor din Arad, trecem mai departe. Fabrica de instrumente muzicale David din Cluj ne arată două produse interesante. Un admirabil gramofon, de o resonanţă şi claritate uim toare, şi . . . cea dintâi cutie pentru vioară, fabricată în ţară.

In curtea cea mare a târgului, unde ajungem după ce ne oprim în faţa splendidului dormitor şi a parchetelor expuse de fabrica Rimanoczy din Oradea-Mare, — privirea ni-o atrage pavilionul de cărămidă aparentă, clădită anume de Industria de lut din Ghiriş-Turda. Tot aici expun fabrica de cărămizi a oraşului Tg.-Mureş, fabrica de postav din Buhuşi şi fabrica Bacula din Braşov.

In drept cuvânt putem să ne odihnim puţin, fie la pavilonul fabricei de bere din Turda, fie la acela al fabricei Czell, fie, — pentru antialcoolici, — la chioscul cu apă de Borsek . . . Dealtfel, localurile de distracţie (şi de aprovizionare) nu lipsesc. Te invită şi asociaţia viticultorilor din Aiud, şi vinurile societăţei „Viena" şi bomboanele Kandia şi ciocolata Suchard . . . Până să treci în clădirea cea mare a târgului, ai tot ce-ţi poftesţe inima, ochii şi stomacul.

In clădirea cea mare a Târgului te aşteaptă industriile mai serioase. „Industria sârmei" din Ghiriş, care a instalat în sala destinată ei o maşină destinată să funcţionaze înaintea publicului, inaugurează capitolul uzinelor metalurgice. Pe acestea le mai reprezintă fabrica de maşini „Vulcan" din Bucureşti, Rieger din Sibiu şi Prinţ din Satu-Mare, ale căror produse nu lasă nimic de dorit. Fabrica de piele a fraţilor „Renner" din Cluj, fabrica „Safianul" din Bucureşti, aceasta de a doua cu mobilele sale de piele, Sindicatul profesional din Cluj şi „Carmen" din Oradea-Mare, reprezintă o parte de industrie care e chemată, într'o ţară cu o producţie aşa de mare de piei, să atingă o desvoltare mondială. Tot ce ni se arată e de perfectă calitate şi desfide orice concurenţă de peste hotar.

Intrând în aripa de clădire destinată industriei casnice, luăm contact încăodată cu produsele artistice româneşti. Aici nimeni nu va reuşi să ne imite. Scoarţele din Răşinari sunt neîntrecute. Atelierele Cioran şi Dancăş sau Ciuceanu şi Pria ar merita să fie cunoscute pretutindeni. Deasemeni, „Casele Naţionale" din Breaşa şi dna Maria Cosma din Beiuş expun lucrări de mult gust. Partea leului o are însă „Arta Naţională", de subt conducerea dnei Veturia Ghibu, care deschide într'adevăr orizonturi noui industriei casnice, punând în adevărata lor valoare motivele de ornamentaţie româneşti.

Dar vremea trece, şi suntem nevoiţi să ne continuăm drumul. Elegantă şi bogată e sala unde expune fabrica de săpun „Heinrich" din Cluj. Asemenea, sala fabricei de ceramică „Iris", care excelează mai cu seamă în sobe de faianţă. Apoi, industria mobilei, reprezentată prin fabrica „Transilvania" şi Fabrica de tâmplărie din Cluj, au adus aici dormitoare eleganie şi nu prea scumpe, sufragerii, birouri, odăi de primire. Prea repede, spre regretul nostru, trecem pe lângă postavurile şi ştofele expuse de fabricele „Scherg" din Timişoara, „Ţesătoria Ardeleană" din Cluj şi Gromen din Sibiu, şi blănurile caselor Mártonffy şi Déri din Cluj.

Inainte de a părăsi clădirea principală, unde n'am văzut nici jumătate din lucrurile expuse dorim să reţinem iarăş două impresii de fineţe şi artă. Ni le procură serviciile cu argint şi alpacca ale fabricei „Tacâmul" şi bijuteriile fine, făcute din aur românesc, la Cluj, de „Prima fabrică de juvaere" din România."

*

A înoptat de-abinelea. Dar lumea un părăseşte încă Târgul de Mostre. Incep orhestrele să cânte, restaurantele te opresc pe loc. E animaţie, mişcare, voie bună. Iar într'un colţ al „bar"-ului, dansatoare în rochie de seară alunecă la primul pas de „shimmy".

B. D. P.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

PRESA MAGHIARA ȘI AVRAM IANCU

Stăruința oficialității din Ungaria de ieri de-a zădărnici orice act de comemorare a lui Avram Iancu este bine cunoscută. Datorită ei a fost posibil, ca amintirea „Regelui Munților" să fie serbată în Ardeal abia acum, la 54 ani dela moartea lui. Dealtfel înainte de unire ar fi și lipsit mărețele cadre, pe care le oferă unitatea națională înfăptuită.

Motivele atitudinei amintite a stăpânirii ungurești nu sunt greu de ghicit. Cultul lui Avram Iancu însemna și cel al conștiinței și puterii neamului românesc, pe care însă ei le doreau reduse de tot, pentru a-și putea prelungi stăpânirea asupra Ardealului. Afară de aceea lupta lui Avram Iancu fusese îndreptată contra Ungurilor și ei nu puteau admite o preaslăvire a ei.

Iată pentruce apoi stăpânitorii de ieri au recurs la cele mai josnice mijloace de falsificare, a adevărului istoric: Eroii noștrii din 1848, în frunte cu Avram Iancu, au fost înfățișați în culori nedemne pentru ei. Și marile masse ungurești au crezut toate născocirile tendențioase ale propagandei oficiale. In memoria populației maghiare trăia deci un Avram Iancu fundamental opus aceluia, în fața căruia românismul s-a închinat cu evlavie totdeauna.

Istoria și-a urmat cursul său normal și rezultatul firesc a fost România Mare. Cam târziu, e adevărat, dar concetățenii noștri unguri au început să distingă adevărul de minciună. Și astfel ne-a fost dat să cetim zilele acestea aprecieri elogioase, venite din parte ungurească, la adresa lui Avram Iancu. Departe de noi gândul de-a le bănui sinceritatea, căci presa maghiară avea posibilitatea să nu se atingă de-un subiect atât de dificil pentru ea, acum cu prilejul marilor serbări. Ne credem deci intrați pe terenu bunei credințe reciproce. Atitudinea aceasta este unanimă a tuturor ziarelor ungurești, care au publicat articole despre Avram Iancu. Și remarcăm că sunt organele cele mai de seamă ale Ungurilor din România.

Tot ce s'a scris zilele trecute în aceste ziare în legătură cu faptele și personalitatea lui Avram Iancu poartă timbrul comun al schimbatei mentalități ungurești.

Iată câteva rezumate scurte ale articolelor comemorative apărute în presa maghiară:

„Keleti Ujság" din Cluj.

Puternic și tragic a fost Avram Iancu, luptătorul eroic pentru libertatea poporului român. Cu sinceră emoție maghiarimea aderă la cultul acestui erou înțelegând a răspunde unei mărețe chiemări, desvelirea identității de aspirațiuni dintre ea și Români.

Oamenii lui Avram Iancu au cauzat Ungurilor ardeleni și oarecari suferinți, dar epoca aceea a adus și înțelegere între eroul român și maghiarime. Căci Avram Iancu a primit bucuros încercarea revoluționarilor din România de-a-l împăca cu Kossuth. Excesul de zel al maiorului Hatvani a provocat neîncredere, care însă a fost din nou înlăturată, preconizându se o alianță a Românilor din Ardeal și Principate cu Ungurii contra absolutismului rusesc și austriac. Infrângerea trupelor ungurești la Șiria a zădărnicit însă totul. Ambele popoare au ajuns apoi jucării în mâinile diplomaților: Ungurii slugi ai imperialismului din Europa centrală, iar Românii sentinelă a marilor puteri din Apus.

Spirit de dușmănie plana între aceste popoare și pentru a o consfinți i s'a oferit eroului român din 48 decorații. Dar le-a refuzat, înțelegând să rămână aderentul libertății adevărate, libertate deopotrivă pentru toți. Și dorința lui nici astăzi încă nu-i pe deplin împlinită.

„Nagyváradi Napló" din Oradea

Avram Iancu nu este un simplu luptător pentru libertate, ci formulator al unei probleme actuale astăzi: raportul dintre Români și Unguri. El a arătat că unirea Ardealului cu Ungaria a fost o greșeală, după cum greșită este și politica de înfrățire a popoarelor de aici. Deasemeni n'a fost Avram Iancu un vizionar al unirii naționale române, ca Mihai Viteazul. Căci fără intervenția magnaților reacționari din Ardeal acordul dintre guvernul Battyányi și Iancu ar fi fost deplin. Așa apoi atât Ungurii cât și Românii au căzut pradă politicei de centralizare a Austriei.

„Brassói Lapok" din Brașov

Imprejurări istorice și sociale l'au făcut pe Iancu să lupte contra Ungurilor și nici decum o dușmănie a lui față de ei. Urmează același fir al ideilor ca la „Keleti Ujság".

„Erdelyi Hirlap", Arad

Figura lui Avram Iancu este greșit concepută de către publicul maghiar. Nobilul și înflăcăratul moț aparține eroilor apărători ai libertății și naționalității. Minoritarii unguri, cari deasemeni au să și apere naționalitatea și libertatea îi datorează recunoștință. Dacă depindea numai de el Avram Iancu ar fi îndrumat revoluția românească într'o direcție paralelă cu războiul pentru independența maghiară. Insuși Iancu a făcut tragica mărturisire că poporul este nebunul nemților și dânsul al poporului.

Oricum este privit sărbătoritul de astăzi, el a fost reprezentantul ideal al libertății și dreptului de autodeterminare al popoarelor. Reacțiunea habsburgică l-a nimicit și împotriva acesteia era gata să se alieze cu Ungurii. Moștenirea lui spirituală este că pace și dreptate nu se pot face decât prin asocierea dreaptă și demnă dintre Unguri și Români.

Inafară de orice considerațiuni politice cultul lui Avram Iancu este pe deplin justificat, căci face parte din pleiada marilor luptători pentru libertate.

„Esti Lloyd", Timișoara

Ungurii se asociază cu bucurie comemorării lui Avram Iancu, pentrucă astăzi îi înțeleg personalitatea. A fost un om care ardea cu pasiune pentru libertate și contra tiraniei și asuprirei. Inainte cu 70 de ani Iancu a înțeles duhul vremurilor afirmând cu tărie necesitatea înțelegerii româno-maghiare. Și e bine, ca să se tragă toate învățămintele din rolul impunător pe care Avram Iancu l-a avut.

Raspanditi „Infratirea"

Prima expoziție zootechnică a Ardealului și Banatului

Ne-am ocupat la timp despre expoziția zootechnică ce va avea loc la Cluj în zilele de 12, 13 și 14 Septemvrie. După Târgul de Mostre aceasta va fi o nouă și totodată de importantă manifestare economică românească. Apreciind binefacerile pe cari o expoziție zootechnică le prezintă atât din punct de vedere practic, contribuind la progresul uneia din cele mai bogate ramuri de producție națională, cât și din punct de vedere moral, întrucât va întruni vizitatori, în mare majoritate țărani, din toate colțurile țării, cari vor putea astfel să se cunoască mai mult, — ne-am adresat dlui Tiberiu Cristea, directorul regional zootechnic și vicepreședintele comitetului executiv al Expoziției. Dsa a binevoit să dea presei următoarele lămuriri: „In toate țările civilizate se obișnuește să se țină la intervale de 5—6 ani expoziții zootechnice, pentruca să se vadă starea de desvoltare la care a ajuns în aceste răstimpuri creșterea animalelor domestice.

Aceste expoziții pedeoparte servesc ca stimulent pentru crescători, deoarece sunt însoțite de premii frumoase, pe de altă parte dau indicațiuni autorităților pentruca acestea să știe ce dispoziții sunt a se lua întru asigurarea progresului cuvenit în această direcție și-a se încuraja sporirea acestei bogății naționale."

La noi, și mai ales după reforma agrară, importanța unor asemeni expoziții este și mai mare deoarece marile crescătorii de animale, cari alimentau comunele cu reproducători selecți, ca: armăsari, tauri, berbeci, s'au desființat și așa rolul lor în privința îmbunătățirii creșterii și rasei animalelor domestice, trebue împlinit de micii crescători. In consecință, expozițiile zootechnice regionale, vor arăta micilor crescători, direcția ce trebue să urmeze pentru a și asigura un beneficiu cât de mare prin creșterea animalelor domestice. Totodată ele vor pune în curent pe micii crescători cu isvoarele de unde-și pot cumpăra animalele cele mai selecte pentru îmbunătățirea animalelor proprii.

Dela terminarea războiului încoace, prima expoziție similară s'a aranjat la Iași în 1923 având un caracter regional pentru Moldova Intregită (Bucovina, Basarabia și Moldova). In Ardeal ultima expoziție zootechnică a avut loc în 1910, fiind aranjată de Asoc. Agrară ardeleană.

In orice caz, pe când la Expozițiile aranjate de această Asociație, deabia luau parte câte 8—10 județe, la Expoziția din anul acesta, vor lua parte toate cele 22 județe ale Ardealului și Banatului.

Comitetul permanent al Expoziției, constituit din toți prefecții și medicii veterinari primari de județ din Ardeal și Banat, sub înaltul patronaj al Alteței S. R. Prințul Carol și sub președinția de onoare a dlui ministru al agriculturii și domeniilor, voind a face posibil tuturor micilor crescători, de-a lua parte la Expoziție, a hotărît să le acorde o sumă de înlesniri. Așa se va plăti fiecăruia transportul animalelor dus și întors precum va da hrană gratuit animalelor pe timpul Expoziției. Afară de acestea, valoarea premiilor în bani, medalii de aur, argint și bronz atinge suma de 500.000 lei.

Toate animalele vor fi așezate în pavilioanele construite anume pentru acest scop, în târgul de vite (lângă Abator) și cari pavilioane sunt terminate, lipsind numai ornamentațiile la cari se lucrează în prezent. Pentru construirea acestor pavilioane s'a investit aproximativ 1 milion lei. Cheltuelile se vor acoperi pe deoparte din subvenția de 400 mii acordată de Ministerul agriculturii, pe de alta din sumele cu cari contribue fiecare comitet județean din Ardeal și Banat, precum și din alte incasări (taxe etc.) cari sunt însă foarte reduse.

Ministerul agriculturii și domeniilor a atras atenția județelor din întreaga țară, ca să trimită oficial cât de mulți crescători la această expoziție. *Pentru acest scop a făcut o mare înlesntre vizitatorilor, obținând reducere de 75 la sută pe C. F. R.*

La Expoziție, animalele vor fi astfel grupate, încât fiecare crescător să poată vedea exact, calitățile bune ale animalelor selecte. In acest scop se va redacta și un catalog în care vor fi trecute toate animalele ce vor fi expuse.

Afară de animale, Expoziția va avea și-o secție industrială, la care vor participa toate industriile cari stau în legătură directă sau indirectă cu creșterea animalelor domestice precum: fabrici de mașini agricole, pentru prelucrarea laptelui, mezeluri, etc. etc. Este interesant că Uzinele Reșița, cari n'au luat parte la Târgul de Mostre, și-au rezervat locul necesar pentru a participa la Expoziția zootechnică.

Odată cu expoziția zootechnică va avea loc și un congres de zootechnie și higienă veterinară, care se va ocupa cu toate problemele cari privesc îndrumarea viitoare a creșterii animalelor domestice. Asttel, pe lângă specialiști, și micii crescători vor avea ocazie să cunoască atât teoretic cât și practic principiile mai noui științifice prin cari s'a asigurat în alte țări desvoltarea creșterii animalelor domestice."

B. D. P.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 171-3

Strungurile „ASTRA" sunt indispensabile în atelierele moderne

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Nouile construcţii şcolare

Donaţiunea făcută de către societatea forestieră Călăţele

Campania pentru clădirile de şcoli primare, începută atât de frumos în vechiul regat, se ştie că s'a întins şi asupra Ardealului, unde a început deja să i se vadă roadele. In judeţul Cojocna, s'a început încă din primăvară mai multe clădiri de şcoli, fie prin contribuţia făcută de ministerul instrucţiunei publice şi de autorităţile administrative, cât şi prin aceia a populaţiei.

Până în prezent s'a reuşit a se edifica mai multe zeci de şcoli primare, în care scop, dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna a inspectat nouile clădiri în cursul lunii August, din plăsile: Teaca, Ormeniş, Sarmaş, Moci, Cojocna, Borşa, Hida, Huedin şi Gilău, unde s'a interesat în de aproape de mersul administraţiei, cât şi de lucrările de edificare efectuate până în prezent. Cu această ocazie, dsa a constatat o înbucurătoare activitate, care se desfăşoară în această direcţie, şi mai cu seamă în plasa Borşa, de sub conducerea primpretorului Moceanu, unde s'au construit până în prezent peste 12 şcoli, cât şi în plasele Centrală şi Huedin.

Se ştie că pela 15 Septembrie, va sosi în localitate şi dl dr. Anghelescu, ministrul Instrucţiunei publice, tocmai pentru a inspecta aceste şcoli, cât şi vechile localuri, cari au avut nevoie de orecari reparaţii.

O frumoasă impresie a produs în public, cât şi în rândurile conducătorilor, donaţia făcută de către Societatea forestieră Călăţele, care a donat fără nici o condiţiune, un local de şcoală în comuna Călăţele, un altul în comuna Beliş, obligându-se tot odată a plăti pe viitor pe învăţătorii acestor şcoli, atâta vreme cât va există societatea, şi de a transporta în mod gratuit tot materialul lemnos, din pădurile statului, necesar construcţiilor de şcoli din întregul judeţ.

Actul de donaţie a fost deja redactat şi în cursul lunei Septembrie, urmează să se facă deschiderea oficială a acestor şcoli.

Mai tare ca TERENTE

Fata cea mică a baronului Toksa sechestrată 5 ani Arestări senzaţionale la Sft.-Gheorghe — Ultime amănunte

— De la trimisul nostru special —

Sf.-Gheorghe, 30, — Acum patru zile la parchetul din localitate s'a primit un denunţ anonim din care se arată că fiica cea mică a baronului Toksa se află sechestrată de 5 ani în ospiciu din Târgul-Secuesc fără să fie bolnavă.

Sesizat de acest denunţ d. prim-procuror Dobrovici şi judele de instrucţie d. Ţigoianu au plecat imediat la faţa locului însoţiţi de doi subcomisari de poliţie.

In camera victimei

Intrând în ospiciu şi interesându-se la personalul de serviciu despre Ilma Puksa, reprezentanţii autorităţilor au fost conduşi în camera unde se afla internată victima. Uşa era închisă cu două lacăte iar la geam era trasă o perdea groasă. Victima se afla rezemată de marginea patului cu o batistă în mână. Din cauza suferinţelor în cursul celor cinci ani tânăra fată rămăsese ca o stafie şi abia mai putea vorbi. In tot timpul cât a stat sechestrată, Ilma nu avea voie să vorbească cu nimeni să nu părăsească camera şi să nu scrie nimic.

Aflând că cei de faţă sunt reprezentanţii autorităţilor fata a început să plângă şi să le povestească toate suferinţele ei.

După moartea baronului Puska

Imediat după moartea tatălui meu — declară Ilma — eu nu fost sechestrată de sora mea Klara care locuia atunci la Cluj. Eram în vârsta de 13 ani şi nu ştiau la început care este cauta că sora mea mai mare se poartă astfel cu mine. Toată ziua eram ţinută într'o cameră fără să am voie s'o părăsesc. De multe ori o rugam pe sora mea să mă lase să ajut servitoarelor la bucătărie pentru a trece plictiseala însă nu mă lăsa pretextând că nu am ce ajuta la bucătărie.

Aşa a continuat viţa mea până la vârsta de 23 ani când am ştiut cauza de ce sunt sechestrată. Tatăl meu lăsase o avere de 25 milioane lei şi sora mea intenţiona — şi ceeace de altfel i a şi reuşit să rămână singura succesoară a acestei averi. Cele aflate le-am comunicat sorei mele imediat. Pentru aceasta îndrăzneală nu am primit mâncare două zile.

Internată la ospiciu ca nebună

Peste câteva zile dela explicaţiile cu Klara mi s'a comunicat că voi fi dusă la o moşie unde îmi va merge bine. Am acceptat propunerea şi am plecat la Târgul-Săcuesc unde am fost internată în acest ospiciu şi unde mă aflu de cinci ani.

Cercetările autorităţilor

După aceste mărturisiri capii autorităţilor pentru a se convinge mai bine au supus pe Ilma unui minuţios examen medical. Medicii au constatat că Ilma este complect sănătoasă şi nici vorbă nu poate fi că suferă de alienaţie mintală. Ea fusese internată în urma unor certificate falşe.

Imediat judele de instrucţie dl Ţigoianu a dat mandat de arestare împotriva Klarei Toska care se află acum în penitenciarul din Sf. Gheorghe.

Se aşteaptă şi alte arestări senzaţionale. *V. T.*

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ Cluj
bilete 10 bilete
de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

Ministerul Justiţiei. — Direcţiunea Gen. a Personalului

Nr. 49931—1924.

Publicaţiune

Se publică spre cunoştinţa generală că în ziua de 1 Octrombrie 1924 se va ţine examenul pentru ocuparea locurilor vacante de impiegaţi (copişti) în grefele instanţelor judecătoreşti din toată ţara.

Conform art. 242 şi 244 din legea de organizare judecătorească şi art. 5 din regulamentul statutului candidaţii vor trebui să îndeplinească următoarele condiţiuni:

a) A fi cetăţean român, să aibă deplina folosinţă a drepturilor civile şi politice. Bărbaţii să fi satisfăcut legea recrutării.

b) Să nu fi fost condamnat s'au pos sub acuzaţiune pentru crime sau delicte.

c) Să cunoască limba română în grai şi scris.

d) Să fie apt pentru seviciu sub raportul sănătăţii.

e) Să aibă vârsata de 21 ani împliniţi

In mod excepţional conform art. 243 din legea de organizare judecătorească şi 65 din statut pot fi admişi în funcţiuni şi minori în condiţiunile determinate prin aceste texte.

f) Să aibă cel puţin patru clase secundare sau o şcoală similară.

Programul materiilor din care vor fi examinaţi candidaţii şi probele la care vor fi supuşi sunt următoarele:

1. O probă scrisă spre a se cunoaşte dacă candidatul are o scriere frumoasă şi posedă suficiente cunoştinţe de gramatică şi ortografie.

2. O probă orală asupra următoarelor materii:

a) Cunoştinţe elementare asupra organizării instanţelor judecătoreşti şi cunoştinţa teoretică a atribuţiunilor fiecărui funcţionar al grefei şi erarhia dintre funcţionari.

b) Geografia ţării şi în special împărţirea ei administartivă.

c) Principii generale asupra puterilor constituţionale şi a organizăriior de stat.

d) Cunoştinţi asupra principalelor evenimente istorice care au adus întregirea neamului.

Cererile de înscriere se vor adresa înpreună cu actele doveditoare a condiţiunilor de mai sus preşedintelui comisiunei examinatoare de la Curtea de apel pentru judeţul la reşedinţa căruia este Curte de apel iar unde nu este asemenea instanţă se vor adresa preşedintelui comisiunei examinatoare dela tribunal. D 177

Industriaşi! Producători!
Comercianţi! Consumatori!
Târgul de Mostre
din
Cluj
31 August — 14 Sept. 1924
31 August — 14 Sept. 1924
Remediază:
Criza de numerar! Scumpetea vietii! Urcarea valutei!
75% Reducere pe C. F. R. Atracţii senzaţionale.

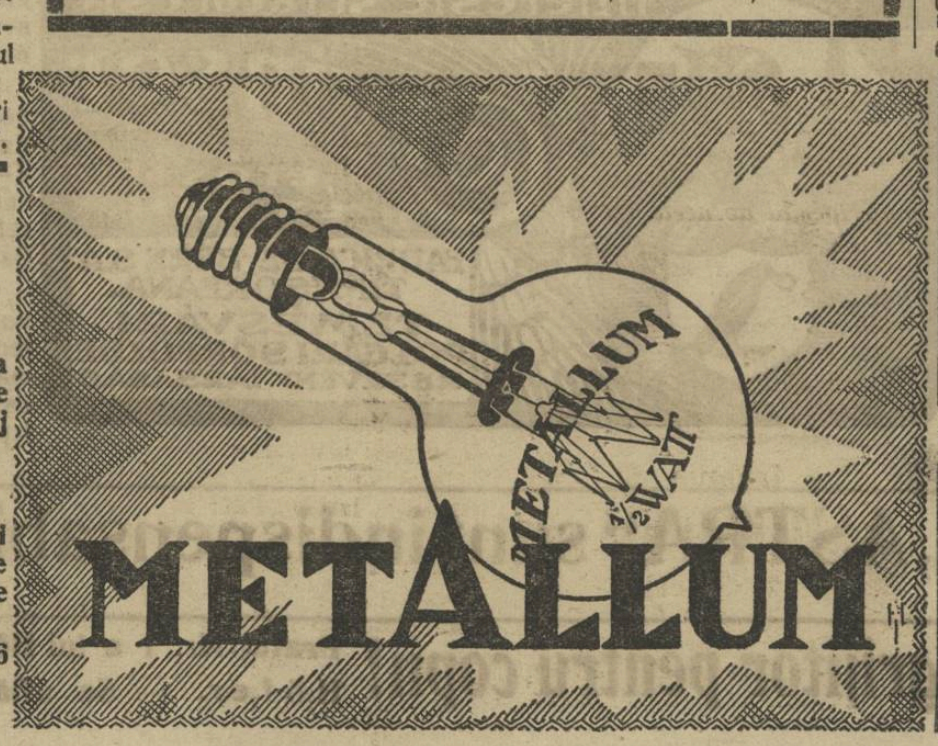

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 3 Septemvrie

CINEMA SELECT

Fica Zeilor

Legendă feerică în 7 acte. In rolul principal: Anette I. Lelermann

CINEMA URANIA

Copii revolutiei

Dramă sentimentală în 5 acte. In rolul principal: Beregi Oszkár.

CINEMA APOLLO

Julut Apaşul

Dramă senzaţională în 5 acte. In rolul principal: Luciano Albertini (Samson)

Reprezentaţiile la toate cinematografele în fiecare zi încep la ora 3 fix după masă.

STANIOL
LEPAGE
CLUJ

Luminatul Târgului de Mostre
se face esclusiv
cu becuri
!
47
TUNGSRAM

Atracţia cea mai mare a *Târgul de Mostre din Cluj* este Expoziţie firmei de instrumente muzicale
Rador D 172
DAVID
Pavilionul B., No. 21.

Cărţi, Reviste
româneşti, franceze, germane, etc.
hârtie, articole de birou maşini de scris, confecţie de hârtie şi imprimate de orice natură la
Librăria-Papetăria Tipografia 5
Lepage, Cluj.

Ultime informații

— S'a prezentat ieri în redacția noastră învățătorul Moldovan dintr'o comună a județului Sătmar, pentru a ne descrie situația dificilă în care se află o mare parte a Moților colonizați. Afară de multele nevoi materiale aceștia mai au de înfruntat și indiferența populației băștinașe, care nu i privește cu ochi buni. Înregistrăm aceasta în nădejdea că va înceta nedreptatea și jignirea nemeritată ce se aduce urmașilor luptătorilor lui Avram Iancu.

— La Expoziția Zootehnică din 12—14 Septembrie, amatorii de sport și senzații vor avea prilejul să vadă o rară atracție: Luptă între câni și vulpi în vizuini artificiale, construite pe sub pământ. Câinele ce va învinge mai curând va fi premiat. Jocul este foarte pasionant și poate da loc la parinzi. Vom da la timp descrierea acestui joc. (bdp.)

— Atragem cu insistență atenția preoților, învățătorilor și intelectualii satelor în general, ca la rândul lor să îndemne sătenii să viziteze în număr cât mai mare Expoziția Zootehnică ce se ține în Cluj în zilele de 12—14 Septembrie sub patronajul Prințului Carol. Reducerea de 75 la sută pe căile ferate și alte înlesniri reduc la prea puțin suma cheltuelilor. E un prilej de învățături atât de bun, această Expoziție, încât ar fi păcat să-l scape țărănimea noastră (bdp.)

*** O inovație la Teatrul Maghiar pentru publicul român.** Constatându-se că publicul românesc din Cluj și provincie, vine tot mai des la Teatrul maghiar, mai ales la reprezentațiile de Operete, s'a pus cu începerea de ieri, 1 Septembrie, la dispoziția lui un program interesant, în care subiectul tuturor pieselor și operetelor apare și-n românește, așa ca spectatorii români să poată urmări întreaga desfășurare a acțiunei de pe scenă. Programul acesta apare în editura marei case de publicitate Rudolf Mosse A. G. Cluj, Strada Regina Maria 37. D. 179

— Caminurile care aparțin Universității din Cluj, inclusiv Căminul „Casa Învățătorilor", se deschid pe ziua de 15 Septembrie. Până atunci se vor termina reparațiile, care sunt în curs de execuție. Toți bursierii în natură ai Universității, vor locui cu începere dela 15 Septembrie a. c. în Caminul Studențesc. Nu vor fi primiți în Cămin decât acei bursieri care și au trecut cu succes examenele cerute de facultățil în sesiunea din Iunie a. c. Fiecare bursie va aduce cu sine, la venirea sa în Camin, o perină mică cu trei fețe de schimbat, trei ștergare și rutăria sa proprie de corp. Bursierii în bani vor fi primiți în Căminul „Casa Învățătorilor" în schimbul unei taxe de 900 lei lunar. Rectoratul Universității.

* Recomandăm cititorilor noștri cari vor să cunoască viața și faptele lui Avram Iancu, următoarele lucrări: „Avram Iancu și epoca sa" de Nicolae Buta, și „Avram Iancu" de Teodor Mureșanu, lucrări apărute acum cu prilejul centenarului nașterei marelui erou național.

*

*** Aviz școlar.** Cu 1 Septemvrie a. c. Onor. Minister al Instrucțiunei a deschis o școală de copii în strada Berde Nr. 4. Inscrierile la această școală vor începe la 8 l. c. orele 3—6 p. m. **Direcțiunea.** 2

*** Aviz.** Comandamentul 7 Teritorial, Divizia 19 a Inf. și Manutanța Târgu-Jiu ține licitație publică în ziua de 18 Septemvrie a. c. ora 10 a. m. pentru vinderea a 4 vagoane tărîțe.

*** Aviz.** Banca și Casa de păstrare fuzionate, S. A. Oradea-Mare, a deschis zilele acestea o sucursală la Oradea-Mare, în casa din strada Lucaciu Nr. 1. Pentru conducerea sucursalei am câștigat pe dl Mihai Korodi, cunoscutul director de bancă din Satu-Mare, iar ca ajutor al său pe dl Francisc Fischer, funcționar superior. Banca și Casa de păstrare fuzionate, ca institut afiliat Băncii comerciale italo-române din București, lărgindu-și rețeaua de corespondență și strângându-și legăturile aici, urmărește să vină în ajutorul comerciului din Sătmar și din părțile învecinate. D. 176

* Se caută substitut de notar public în Cluj. Adresa la administrație. 165 C.

Groaznic accident de automobil

Soția unui medic rămâne moartă pe loc

Brașov. — Un groaznic accident de automobil a avut loc în apropiere de comuna Cohalm. Automobilul drului Hirsch, medicul spitalului din Miercurea Ciuc, s'a izbit de un stâlp de telegraf, rănind pe medic și omorând pe loc pe soția acestuia.

Moartea Ministrului Palatului N. Mișu

Alalțăeri a încetat din viața N. *Mișu, ministrul Palatului. Defunctul a fost un diplomat de carieră și de rassă, înzestrat cu o inteligență fină, cu o natură aleasă și multilaterală, dispunând de o apreciabilă putere de muncă — calități pe care le-a pus în totdeauna în serviciul țărei și încă în cele mai dificile împrejurări.*

A pornit dela cel mai modest post din ministerul de externe, și esclusiv prin propriile lui merite, a ajuns la cele mai înalte demnități ale diplomației noastre.

A fost ministrul la Sofia, Belgrad, Viena, Constantinopol și Londra — și trecerea sa prin toate aceste posturi a lăsat urme de claritate, lumină și demnitate care a impus amicilor ca și dușmanilor țărei.

Acest om, care a ocupat demnități superioare, care se bucură de o înaltă considerație atât în țară cât și în cele mai autorizate cercuri europene, care întrunea atâtea calități, — și de sigur tocmai de aceia trecea pe drumul vieței în chip discret, modest până la o feciorească sfiiciune.

Moarte omului de elită care a fost N. *Mișu constitue o reală pierdere pentru țară și lasă unanime regrete.*

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

SOSIREA FAMILIEI REGALE

la Cluj

Azi dimineața la orele 10·30 trenul regal și-a făcut intrarea în gara locală, frumos pavoazată. Pe peronul gării, întreg consiliul de miniștri, în frunte cu dl Ion I. C. Brătianu, dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului, dl general Dănilă Papp, comandantul corpului VI armată, dl Octavian Utalea, primarul orașului, Mitropolitul primat dr. Miron Cristea, episcopul Roman Ciorogaru, Episcopul Nicolae al Clujului, mitropolitul Suciu al Blajului, corpul diplomatic, magistratura și numeroase delegațiuni au ieșit întru întâmpinarea Familiei Regale. Din tren coboară M. S. Regele, M. S. Regina, A. S. R. Principele Carol, A. S. R. Principesa Elena, A. S. R. Principesa Ileana și dl general Angelescu, mareșalul Curței. După salutul dlui Ion I. C. Brătianu, dl Oct. Utalea oferă Suveranilor tradiționala pâine și sare, urându-Le „Bun venit".

Formarea cortegiului

Muzica militară intonează „Imnul Regal", după care M. S. Regele trecând în revistă trupele din piața gării, se formează un impunător cortegiu, îndreptându-se spre primărie.

In tot lungul drumului, pe calea Regele Ferdinand și în piața Unirei, o imensă lume staționa, Toate casele erau frumos împodobite cu steaguri și scorțuri, dând impresia de serbătoresc. Cortejul regal întâmpinat în tot lungul parcursului cu nesfârșite și însuflețite urale a sosit la Primărie unde Suveranii au ieșit în balcon pentru a privi manifestația delegaților de țărani. Pitorescul costumelor veselia spontană și sinceră, cântecile pline de atâtea doruri ale satelor noastre, desfătau privirea și înduioșau.

Recepția dela Primărie

La ora 11.20 s'a începul recepția delegațiilor precum urmează.

Biserica ortodoxă cu Episcopul Ivan în frunte; Biserica greco-catolică, cu Metropolitul Suciu, în fruute; Biserica romano-catolică, cu prelatul papal Dr. Iosif Hirschler; Biserica reformată cu protopopul Boldizsar Vasarhelyi; Biserica unitară cu episcopul, Iosif Ferencz; Președin,ia Uniunei romano cat. cu Dr. Ladislau Zombori; Biserica lutherană cu Or. Schuller și Sarosi preot. Biserica ort. izreailtă cu Dr. Glasner; Biserica neolog izraelită cu Dr. Müller; Corpul consular; senatori și deputați; Universitatea cu Dr. Bănescu, rectorul Universității; Justiția, președintele Curți de apel; Uniunea advocaților cu Dr. Dobrescu președinte. Directoratul general de finanțe și administr. financiară cu Simionescu director general; Cfr. cu subdir. gen. Cratero și ing. Dragoș; și d. Adonis Popov; R. M. S., direcția fabricei de tutun, și de chibrituri director, poșta: Dr. Ilea dir.

Agricultura Petrini dir. gen; Dir. Zootehnică, Cristea Tiberiu; Dir. XI. Sanitară, Dr. T. Ionescu; Insp. Industrial Blankenberg; Uniunea foștilor voluntari Dr. V. Deleu și Osvadă; Invățământul cu D. Bujor; Insp. Artelor cu Emil Isac; Opera, Teatru cu dni Popoviciu Beyruth, Z. Bârsan, Janovics; Colonia Franceză și Cercul Ronsard. cu Dr. Tomas; Presa Română cu D. Tomescu și D. I. Cucu; Presa Maghiară cu Dr. Szasz și Dr. Kadar; Camera de comerț cu Negruțiu preș,; Băncile Cluj cu dnii Peculea, Poruțiu, Virgil Dessilla; Uniunea marilor Fabricanți cu Dr. Farkaș Mózeș; Reuniunea ind. și Cemercianților cu D. Iliescu; Soc. Ocr. Orfanilor de război Dna Gen. Anastasiu; Crucea Roșie Dna Docan; Soc. Principele „Mircea" cu Dna Dr. I. Matei; Colonia Femeilor Franceze Caritatea cu Dna Dr. V. Deleu; Soc. Feme. Ortodoxe române Dna I. Comșa; Soc. Fem. grec. cat. Dna L. Boilă Corojanu; Frăția de cruce Dșoara Ana Pop.

Suveranul a primit delegațiile cu bunăvoință arătând mult interes pentru fiecare delegație în parte; delegațiile soc. feminine au fost primite de către M. Sa Regina.

După terminarea recepției Suveranii au plecat la solemnitatea punerei pietrei fundamentale a statuei lui Avram Iancu, însoțiți de întreaga asistență.

Sfințerea locului pentru ridicare statuei lui Avram Iancu.

Incă dela orele 9 o imensă lume era adunată în piața din fața Teatrului Național, așteptând cu nerăbdare sosirea Familiei Regale. In piață cu fața spre teatru s'au ridicat 3 tribune iar pe străzile lăturalnice o mare mulțime de țărani veniți cu primpretorii, primarii și preoții din satele județluul Cojocna, îmbrăcați în frumoase costume de sărbătoare, așteptând și ei începerea serviciului religios.

Au început îndată să vină notabilitățile în frunte cu generalii de corp de armată dnii general Presan, Stefanescu, Petala, Hauzu, Gorschi, Grigorescu, dr, Bădescu, Anastasiu, Olteanu, Amiral, Eustațiu, Dnii Gh. Corbescu, Romulus Voinescu, Oct. Goga, Th. Mihali, apoi sefii de autorități împreună cu personalul superior, precum, dnil Simionescu directorul general de finanțe V. Pasărean, Agripa Popescu, Georgescu, directori la R. M. R. Corpul diplomatic din localitate, dr. Gyalui și Barbu, directorii bibliotecii, Bănescu rectorul universității etc. etc.

Vine apoi înaltul cler în frunte cu P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea, Sueiu, Pimen, Hossu, Ivan, Nicolae Balan, iar la urmă a sosit întregul Consiliu de Miniștri în frunte cu Dl I. I. C. Bratianu, Dr. Anghelescu, General Moșoiu, Văitoianu, Lapedatu, Inculeț, Nistor și Săveanu.

Serviciul Religios și Cuvântările

Imediat s'a început oficierea serviciului religios de către P. Sf. Sa Mitropolitul Primat Miron Cristea, asistat de un mare număr de Episcopi și clerici veniți la această solemnitate, care a fost ascultată cu toată piositatea de întreagă asistența, răspunsurile fiind date de către corul episcopiei.

*

După acestea Dl Al. Lapedata, Ministrul Cultelor și al Artelor rostește o inimoasă cuvântare al cărui text, precum și urmarea serbării o vom publica în numărul de mâni al ziarului nostru.

Avocații din Ardeal

sărbătoresc memoria lui Avram Iancu

Printr'o ședință solemnă avocații din Ardeal și Banat au comemorat astăzi pe serbătoritul erou național, Avram Iancu care înainte de-a lupta cu spada fusese un luptător cu armele legii. La această ședință toate barourile de dincoace de Carpați și-au trimis delegații lor.

Festivitatea a avut loc la Curtea de Apel din localitate, prezidată de d. Ioan Suciu, decanul baroului de Cluj. La dreapta dsale era d. Dobrescu, președintele Uniunii generale a avocaților și d. Aurel Isac, președinte de onoare al baroului clujan, iar la stânga d. Em. Ungurean.

Asistența

Din asistență am remarcat pe dnii Ioan Papp, director gsneral al justiției din Ardeal, Alexandru Pop, procuror general de Cluj, Mina Popescu și Gheorghian consilieri la Curtea de Apel din Cluj, dnii avocați Valer Moldovan, Iullu Popescu, Turda; Lucian Borcia, Sibiu; Boca, Dej; Aurel Baciu, Târgul-Mureș; Iustin Pop, Deva; Zosim Chirtop, Câmpeni; Vasile Meșter, notar public în Turda, și avocații clujeni: Valer Roman, Moisil, Augustin Pordea, Aurel Vasilie; Paul Boilă, Traian Gherman s. a.

Discursul dlui Ioan Suciu

La ora 9 și jumătate dl. Ioan Suciu deschide ședința printr'o cuvântare, în care arată că avocații ardeleni prin serbarea de astăzi nu intenționează crearea unei bisericuți aparte, ci înțeleg să facă o solemnă făgăduință, că vor împlini dorința exprimată de Avram Iancu în testamentul său de-a cuceri pe seama poporulu român dreptatea prin armele legii.

Până acum advocații de aci și-au dat tributul lor la opera de desrobire a neamului, dar au avut de înfruntat toate piedecile concepției germano-ungurești. „Forța primează dreptul". Dovadă, că avocații constituian aici în Ardeal statul major al neamului românesc. Și dupăcum M. S. Regele trece în revistă trupele, se cuvine ca avocații să se închine în fața memoriei marilor lor înaintași: Vichente Babeș Âmos Frâncu sen, Aldulean, Iosif Hodoș, Partenie Cosma, Mihai Veliciu și a multor altora.

Respectul tradiției formulate de Avram Iancu prin testamentul său impunea în trecut avocaților lupta puntru dreptate sub raport național, iar astăzi înlăturarea nedreptăților rămase moștenire a vitregelor stăpâniri de ieri.

Cusântarea dlui Dem Dobrescu

Vorbeste apoi dl Dem. Dobrescu, președintele Uniunei generale a advocaților. Dsa relevărolul eroilor ideii în evoluția omenirii. Din clasa acestora face parte și Avram Iancu. El a luptat cu sabia pentru ideea dreptății, iar după ce s'a văzut înfrânt, a cerut lupta prin legalitate. Astăzi când ostașii României au restabilit în drepturile sale firești poporul român, avocații duc lupta a doua preconizată de Avram Iancu.

Ședința s'a sfârșit într'o atmosferă sărbătorească.

ATENTIUNE!

Cu ocazia

Târgului de Mostre

ce se ţine la Cluj Magazinul

Renaissance

Calea Regele Ferdinand No. 15

Bine asortat cu Stofe de dame şi Bărbaţi, plusuri, bibereturi, Catefele, Chifoane, Covoare, Stofe de Mobile şi tot felul de mărfuri ce aparţine branşei de Manufactură

ultimele noutăţi!

„Rudolf Mosse“ oo D 175 oo

Vinde cu mare reducere de preturi!

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

MICA PUBLICITATE

Şcoala de limbi s'a deschis. Str. Bariţiu 26, I. etaj XVII. p. 174

DE VÂNZARE un coteţ de pui nou la Portarul din Str. Iuliu Maniu 3.

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Atelier special pentru aparate ortopedice şi pentru tot felul de bandaje medicale

En gros şi după măsură!

178 D.

Atenţie!

Din cauza reorganizării toţi articli de modă din prăvălia

Voith

Cluj, P. Unirei 14.

se vând cu preţuri escepţional de reduse

Atenţie!

46

Este imposibil

să cumpăraţi convenabil

piane-pianine

decât la firma

I. Triska

Cluj, Str. Şaguna 14

Telefon No. 419

recunoscută ca cea mai solidă şi care pentru fiecare

Lloyd

pian şi pianino garantează 3 ani

Pentru reparaţii, acordări şi expediţie ia răspudere. 10

RUNOMI-METALLUM

FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE

BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.

La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Article pentru şea în orice mărime. 3

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe, Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Târgul de Mostre din Cluj

De la 31 August — 31 Septemvrie 1924

Produse industriale! Materii prime! Industrie casnică!

Locul de întâlnire al comercianţilor din ţară şi străinătate D 132

75% reducere pe toate trenurile C. F. R.

Câteva sute de expozanţi | **Numeroase congrese de specialitate**

Incartiruirea se face de către Biroul Târgului

Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta“ . . . . 22 Augus

„ „Principesa Mafalda“ . . 4 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio“ 8 Sept., „Guilio Cesar“ 3 Septemvrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul NAPOLI plecarea la ..... 24 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione enerale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1168 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 4 Aug. 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Contradicția dintre Partidul Național și Românii din Ardeal

Dl Iuliu Maniu, a decretat abținerea partidului național dela marile serbări ale românismului, care lea constituit comemorarea eroului Avram Iancu — deși aceste serbări nu aveau nici un caracter politic, deși nu aparțineau nici guvernului, nici vreunui partid, ci întregului neam românesc, în deosebi Ardealului, pe care eroul l'a întrupat și l'a acoperit de o glorie de epopee.

Partidul național — potrivit temperamentului șovăitor și echivoc al dlui Iuliu Maniu — s'a abținut, și nu s'a abținut de la aceste serbări, tot așa cum a procedat și în fața marei serbări a românismului, care a fost Incoronarea dela Alba-Iulia, așa cum a procedat și cu votarea Constituției, așa cum a procedat în fața tutulor actelor importante ale prezentului.

Dl Iuliu Maniu a convocat o întrunire lamentabilă a partidului național, în care marele pontif dela Blaj, a oficiat cultul lui Avram Iancu cu un rit de politicianism propriu, pe când imensa massă a românismului, contopită într'o singură și vibrantă ființă, sub călăuzirea gloriosului Rege Ferdinand, a serbătorit memoria eroului într'un chip național.

Dar asta, în cele din urmă ar fi o chestie care privește modul de a face politică și românism al dlui Iuliu Maniu: așa este firea sa constitutivă — bizară, sucită, inadaptabilă — și nu acum, în pragul bătrâneței, se pot schimba ruinele unei mentalități în plină arterio-scleroză!

Atitudinea partidului național în raport cu cele desfășurate cu prilejul comemorării eroului Avram Iancu, prezintă însă și un învățământ cu un caracter general.

Dl Iuliu Maniu și partidul național au declarat în totdeauna că sunt singurul element politic care reprezintă în mod sincer și fidel poporul românesc din Ardeal, considerându-se unica exponență politică a Ardealului, cu hotărâta escludere a tuturor celorlalte partide.

Dl Iuliu Maniu și partidul național au decretat abținerea dela comemorarea amintirei și epopeei lui Avram Iancu — și s'au abținut într'un mod „sui generis". Poporul românesc din Ardeal — a cărui expresiune și-a asumat'o cu dela sine putere partidul național — nu s'a abținut însă dela serbătorirea glorioasei figuri a lui Avram Iancu.

Din potrivă.

Intregul popor românesc din Ardeal — fără nici o deosebire de clasă socială — a participat la aceste serbători naționale cu un emoționant entusiasm. Zeci de mii de țărani, din toate ținuturile, învesmântați în costume naționale, au venit cu flori de câmp în mâini și cu lacrimi de fericire în ochi ca, alături cu viteazul nostru Rege Ferdinand, pe care l'au aclamat în delir, să dee prinosul lor de slavă, de pietate și recunoștință acelui care cu spada în mână a deschis drumul luminos al înfăptuirei idealului național.

Contradicția dintre atitudinea partidului național și neamul românesc din Ardeal este deci de data asta mai evidentă ca ori și când. Și atunci, pe cine reprezentă partidul național, dacă împrejurările culminante se găsește într'o profundă contradicție de concepție și procedare cu neamul românesc din Ardeal?

De sigur pe ori cine, nu numai din țara românească, dar din lumea întreagă, afară de neamul românesc din Ardeal, care în totdeauna, călăuzit de un sigur instinct național, a rămas credincios cauzelor românismului și cu totul străin de rătăcirile partidului național.

Presa maghiară și Avram Iancu

Ziarele maghiare din Ardeal consacră coloane întregi serbătoririi și personalității eroului Avram Iancu.

Mai toate aceste articole evidențiază o înțelegere a vremurilor în care s'a plămădit revoluția condusă cu o atât de tragică bărbăție de cel pe care românismul l'a serbătorit dăunăzi, o pricepere a personalității lui Avram Iancu și a ideilor politice care l'au călauzit. Ceva mai mult: în aceste articole se manifestă o vădită simpatie atât pentru frumusețea personalității istorice a lui Avram Iancu cât și pentru dreptatea principiilor politice care au fost temelia și imboldul luptelor duse de el.

Luăm act cu plăcere de această atitudine a presei maghiare din Ardeal, văzând în ea nu numai o manifestare a acelui sentiment de curtenire și cavalerism pe care l'a revendicat în totdeauna poporul maghiar, ci o evoluție sensibilă în direcția apropierei minorității maghiare din coprinsul României Mari, a unei apropieri reale și sincere, cu poporul român și Statul nostru.

Presa maghiară din Ardeal comentând actul istoric al lui Avram Iancu și ideile politice directive ale acestui act afirmă că ar fi fost posibilă, aproape sigură, o înțelegere între Avram Iancu și poporul maghiar, pentru o acțiune comună, dacă nu interveneau magnații unguri, cari și atunci și au pus interesele lor personale și pe cele de clasă, nu numai mai presus de interesele românilor — pe care le-au nesocotit în totdeauna — ci chiar mai prea sus de interesele naționale ale rassei cărora aparțineau.

Invățământul, morala istorică a mișcărei de la 1848 pe care o formează astăzi presa maghiară, cu prilejul serbătoririi lui Avram Iancu, trebue să fie un subiect de meditație, dacă nu o lecție, mai cu seamă pentru magnații maghiari aflători în Ardeal și îndeosebi pentru acei cari intervin în destinele minorității maghiare din cuprinsul României-Mari.

După cum afirmă astăzi chiar presa maghiară, magnații unguri nu au înțeles la 1848 încă glasul elocvent, nici necesitățile grabnice și dramatice ale vremei: ei nu au înțeles atunci mai cu seamă necesitatea unei apropieri cu Românii.

Și nu au înțeles atunci toate aceste fenomene istorice, fiindcă au pus interesele lor de persoane și de clasă mai pre sus de interesele națiunei lor.

Astăzi într'o altă formă; cu totul altă formă, se pune problema apropierei Ungurilor din Ardeal de Români.

Vor înțelege oare magnații de astăzi, cea ce nu au înțeles magnații de la 1848?

Sperăm că da.

Inscripții

O cinstire României. — Franța, cu prilejul comemorării marelui poet al prozei franceze care a fost Chateaubriand, a însărcinat cu rostirea discursului comemorativ pe dra Elena Văcărescuu.

E o delicată cinstire care se face nu numai poetei de talent sincer și inspirat, ci româncei neaoșe, care este dra Elena Văcărescu și românismului pe care îl ilustrează nu numai literații cari scriu în limba noastră, ci și o pleiadă de talente românești cari scriu în limba franceză. Dra Elena Văcărescu nu a uitat nici odată că este româncă și prin strălucitul său condei prin inspirarea versului și elocința verbului a căutat să-și servească mai mult țara decât propriul său talent. In timp de pace, ca și în timp de război, aceasta amazonă a scrisului, a fost în totdeauna la postul său eroic — sentinelă de avânt — gardă a românismului. Domnia-sa a apărat cu o egală ardoare și vitejie intelectuală cauza românească în Franța și cauza Franței în România — de aceea a bine meritat în mod egal și dela patria de sa baștină și dela patria sa de adopțiune intelectuală.

Coborâtoarea istoricilor și legendarilor Văcărești depune astăzi ca o muză antică, o jerbă de laur pe soclul statuei celui mai mare poet al prozei franceze. Dra Elena Văcărescu reprezintă astăzi legătura cea mai sensibilă, dar și cea mai trainică, între sufletul francez și sufletul României.

Sfințirea locului pentru ridicarea statuei lui Avram Iancu

Discursul olui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor — Sfârșitul serbărilor — Defilarea trupelor și a corporațiilor

După oficiarea serviciului divin, dl ministru Al. Lapedatu a rostit următoarea înălțătoare cuvântare:

Sire,
Mărită și luminată Doamnă,
Altețe Regale,
Preasfințiți Părinți,
Domnilor și fraților,

A-ți binevoit, Sire, să hotărâți ca marile serbări naționale pentru comemorarea centenarului nașterii lui Avram Iancu să se încheie aici, la Cluj, cu anumite acte festive, printre care și acel săvârșit acum — un serviciu divin pe locul unde urmează să se înalțe monumentul marelui erou — prin care prima generație a României întregite ține să o lase celor viitoare ca dovadă neperitoare, nu numai a sentimentelor sale de admirație pentru memoria lui, ci și a puterii sale de creațiune artistică, ce privește întruchiparea în bronz sau marmoră, a figurei ideale a legendarului nostru luptător național și simbolizarea în acelaș fel, a faptelor sale eroice.

In orașul acesta deci, unde, dela unire încoace se concentrează cele mai vrednice și lăudabile silințe de a se întemeia un centru de intensă viață culturală românească, printre monumentele destinate a afirma în chip material și plastic, acest caracter nou al Clujului, va fi și monumentul aceluia ce prin acțiunea sa istorică a impus neamului nostru de dincoace de Carpați un scop mai direct, mai precis și mai eficace a revendicărilor sale naționale, și a aceluia care a întrevăzut, încă dela început, de când posibilitățile restaurării dominațiunei române în Transilvania, se arătară ca realizabile, a întrevăzut, zic, importanța acestei vechi cetăți, ca centru de viață românească. — Căci lui i se atribue și cuvintele: până nu vom trage brazdă peste Cluj, nu vom putea domina Transilvania. Ori brazda aceasta s'a tras, nu cu plugul, ci cu sabia, — așa cum era încredințat că trebue să se facă Avram Iancu. Dominațiunea românească în Transilvania a fost restatornicită, după aproape 1000 ani dela abolirea ei. Și odată cu ea s'a întemeiat și aceea ce poate da caracter specific acestei dominațiuni, — noua viață culturală românească, care pulsează cu elementară vigoare în toate părțile organismului național. O seamă întreagă de lucruri și de opere se fac și se inițiază, pentru a servi cu mijloace, scopurilor acestei noui vieți sprijinite, unele de interesele superioare și morale ale întreg românismului.

După monumentala catedrală în curs de zidire, consacrată adormirei Maicii Domnului, zilei de aniversare a intrării oștirilor române în războiul pentru întregirea neamului, după acest templu menit să preamărească gloria lui Ștefan cel Mare, ctitorul Episcopiei Vadului și marele act al unității noastre naționale, se va ridica aci, chiar la umbra dumnezeescului lăcaș al credinței noastre străbune, un alt monument, menit să preamărească virtuțile și jertfele prin cari poporul nostru a putut rezista deasupra tuturor celorlalte și pe toți acei cari, în decursul timpurilor, au știut să dea expresie concretă, eroică, acestor virtuți și jertfe și în fruntea cărora stă negreșit legendarul craiu al Munților, Avram Iancu. Căci acesta este, Sire, — permiteți-mi se o spun, în concepția M. Voastre monumentul ce va să se ridice pe locul hotărât — monumentul virtuților și jertfelor poporului român ardelean, a tuturor celor ce au luptat în numele lui, pentru îndeplinirea idealului național, deplin și veșnic ajuns astăzi. Apropierea celor două monumente de care vorbesc are desigur și un sens simbolic. Prin credința creștină și prin rezistența eroică, și-a păstrat neamul nostru din aceste părți mai amenințate de cât toate, ființa națională, ca să poată eși, după veacuri de robie, la limanul binevoitor al vremurilor noastre, întreg, nealterat în toate calitățile fundamentale ale sufletului său. Lor deci, credinței și eroismului — trebuesc să se închine cele dintâi monumente ale dominațiunei românești în acest oraș și să fie, prin apropierea lor unul de altul, un simbol, un memento, pentru cei viitori că numai cultivând mai departe credința și virtuțiile străbune va putea natia aceasta să îndeplinească până la capăt misiunea sa istorică.

— Acesta este și trebuie să fie înțelesul moral și național pe care poporul întreg, în frunte cu gloriosul său Rege, își ia prin actul săvârșit aci, angajamentul solemn de a-l ridica din prilejul comemorării centenarului nașterii marelui erou al Munților, moment în care chipul lui, tânăr și frumos de zeu al războiului nostru de acum optzeci ani aproape, va apare în acea minunată atitudine de viteaz, de erou pe care o păstrăm cu toții în sufletele noastre și pe care o vom avea, aievea, sub ochii noștri, ca un exemplu viu de recunoștința și admirațiunea pe care națiunile știu să o arate și în acest fel, celor mari și nemuritori ai lor.

— Garanție pentru în făptuirea

(Urmare pe pag. II.)

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —
Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămănat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)
ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

(Continuare de pe Pag. I.)

cât mai curând a acestui monument, ne este modul strălucit în care poporul românesc întreg, într'o desăvârșită unitate și solidaritate de simțiminte a ținut să se facă pomenirea la care am participat și mai presus de toate faptul că M. Voastră, Sire, cu aceiași mare iubire și înțelegere pentru țara și neamul acesta, cu care ați binevoit să patronați toate actele mari și solemne ale vieții noastre naționale, țineți să patronați și opera aceasta. Cu urarea fierbinte ca odată cu sfințirea celei mai monumentale catedrale din Transilvania, a legii creștine ortodoxe, să se facă și desvelirea monumentului proectat, vă rog domnilor să strigăm din toată inima noastră: trăiască M. S. Regele, trăiască M. S. Regina, trăiască Altețele lor Regale, trăiască Dinastia, trăiască România.

Defilarea

A urmat apoi o mică pauză. Suveranii și întreaga asistență sunt în așteptarea defilării. In acest timp M. S. Regele și A. S. R. Prințul Carol s'au întreținut o bună bucată de vreme cu dl prim-ministru I. I. C. Brătianu. Inalții prelați au luat loc în tribune. I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron salută cu multă cordialitate pe dl Octavian Goga. Din când în când isbucnesc spontane urale și de ele răsună întreaga piață Cuza Vodă.

In sfârșit se aude melodia unui marș. Asistența din fața tribunei regale se dă înlături și Regele împreună cu Augusta Familie trec pe trotuar pentru a vedea mai de aproape defilarea. La stânga membrilor Dinastiei ia loc grupul de generali, cari au asistat la serbări. Fanfara ceferiștilor din Cluj este primită cu urale și după ea urmează înșiruiți frumos cercetașii din cohorta ce poartă numele lui Avram Iancu. Marșul cadențat al acestor viitori apărători a țării a făcut o bună impresie.

Imediat după cercetași vin țăranii din comuna curat ungurească Popfalău. Pe fețele lor strălucea bucurie și ajunși în fața MM. LL. Regelui și Reginei isbucnesc în strigăte de trăiască. Insuflețirea le era atât de mare încât doar după port și accentul nu tocmai românesc s'a putut vedea că sunt unguri.

Urmează apoi grupuri compacte de țărani în frunte cu câțiva nădrăgari. Din mersul lor impozant se vede că sunt oameni cari au trăit multă vreme sub disciplină militară.

Defilarea voluntarilor

Pe-o tăbliță purtată înaintea lor scrie: „Delegația Regimentului III. Avram Iancu.“ Deodată se pornește un furtunos strigăt: Trăiască voluntarii! Sunt reprezentanții ardelenilor cari pe diferite fronturi ale Antantei au luptat pentru isbândirea idealului național. Vin apoi rând pe rând: Regimentul I. Turda, Regimentul II. Alba-Iulia, Voluntarii din Corpul vânătorilor de munte, Legiunea din Siberia, Legionarii din Italia și Legiunea românească din Franța. Vădit emoționat, Suveranul a privit cu mare atențiune defilarea voluntarilor, iar publicul a însoțit-o cu nesfârșite urale.

Defilarea regimentelor

Indată se aude apoi melodia cu puternice accente ritmice a marșului cântat de muzica Regimentului 83 Infanterie, care se așează în fața Teatrului Național. Defilează regimentele: 83 Infanterie, 31 Artilerie, 30 Obuziere și 11 Călărași. Soldații sunt voioși, fețele și ținuta lor exprimă vânjoșie și sănătate, iar echipamentul este strălucit.

Convoiul satelor

Defilarea o încheie grupurile de săteni și sătence în frunte cu conducătorii lor din întreg județul Cojocna.

Am remarcat comunele: Bonțida, Tămașa, Suciag, Jucul nobil, Dezmir și la urmă comunele din plasa Hida. Țăranii au venit și cu câte care frumos împodobite trase de câte 6 boi.

Cu aceasta luând sfârșit defilarea, Suveranii și înalții oaspeți se urcă în automobile. In primul ia loc M. S. Regina, care a fost viu aclamată și M. S. Regele, deasemeni îndelung ovaționat. A urmat apoi automobilul A. S. R. prințului Carol și al Principesei Ileana, în al treilea Principele Paul și Principesa Irina a Greciei, în al patrulea Prințul Hohenlohe și apoi mareșalul Curții regale, fiind urmați de miniștrii înalții prelați și ceilalți demnitari.

In fruntea impunătorului cortegiu care a plecat spre Prefectură era un detașament de călăreți. Publicul a așteptat până ce toți înalții oaspeți au plecat isbucnind în urale nesfârșite.

Banchetul

La ora 2·30 a avut loc în sala festivă a prefecturei județului un banchet de peste 400 de persoane. In capul mesei a luat loc M. S. Regina, M. S. Regele A. S. R. Principele Carol, A. S. R. Principesa Ileana, dl Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri, I. P. S. Sa Mitropolitul primat dr. Miron Cristea.

La ora patru masa a luat sfârșit.

Conferințele cu prilejul târgului de mostre

Am anunțat la timp că organizatorii târgului de mostre au înțeles să unească practica cu teoria aranjând un ciclu de conferințe economice. Aceste conferințe au început să se țină. Prima a avut loc Luni la orele 6 d. m. când a vorbit dl Cezar Popescu director gen. al industriei. Astăzi la orele 5 d. m. va vorbi în localul Camerei de Comerț dl ing. M Manolescu.

Stăruim pe toți cei ce se interesează de chestiunile economice să nu piardă din vedere acest ciclu de conferințe interesante (b. d. p.)

Este imposibil
să cumpărați convenabil
piane-pianine
decât la firma
I. Triska
Cluj, Str. Șaguna 14
Telefon No. 419
recunoscută ca cea mai solidă și care pentru fiecare
pian și pianino garantează 3 ani
Pentru reparații, acordări și expediție la răspundere. 10
Lloyd

Luminatul Târgului de Mostre
se face esclusiv cu becuri
!
TUNGSRAM
47

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

Lysoform

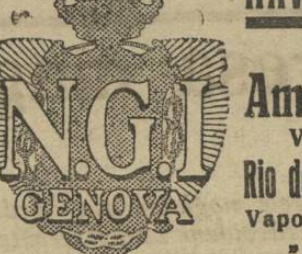
Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.
171-6

Atracția cea mai mare a *Târgul de Mostre din Cluj* este Expoziție firmei de instrumente muzicale
Rador D 172
DAVID
Pavilionul B., No. 21.

MICA PUBLICITATE
Școala de limbi s'a deschis. Str. Barițiu 26, I. etaj XVII. p. 174
DE VÂNZARE un coteț de pui nou la Portarul din Str. Iuliu Maniu 3.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca d'Aosta“ . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda“ . . 4 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio“ 8 Sept., „Guilio Cesar“ 3 Septemvrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul NAPOLI plecarea la ..... 24 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova
Pentru informațiuni și retineri de locuri a se adresa la Biroul de Parageri al Companiei „Navigazione generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Autobusele BLAGA Cluj
Aviz
cu începere de la 1 Septemvrie cursele de autobuze Cluj—Turda se modifică astfel:

Plecare din CLUJ	Plecare din TURDA
7 dimineața	7 dimineața
1 d. amiază	8 dimineața
6 seara	1 d. amiază
7 seara	6·30 seara

Sosirea după 1·30 oră
D 140 D 140

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Un an de cercetări
în celebra afacere criminală Reinitz
Ce a stabilit justiția — Reinitz a mai comis și alte crime — Cercetările vor continua în țară și Cehoslovacia

— De la trimisul nostru special —

Satu-Mare. — Zilele acestea s'a împlinit un an dela instruirea celebrei afaceri criminale Reinitz. In acest timp s'au descoperit fapte cari întrec în senzațional tot ceace mintea omenească își putea imagina.

In pădurea din Valea lui Ceonei (Cehoslovacia) s'au descoperit patru cadavre iar lângă Baia-Mare alte două, toate de-ale victimelor lui Reinitz. La instrucție s'au ascultat peste 150 de martori iar actele adunate în dosar cântăresc peste 30 kgr. La palatul justiției de un an de zile continuă să fie un adevărat pelerinaj: zeci de oameni cari vin zilnic din toate colțurile țării și din Cehoslovacia pentru a da lămuriri și amănunte în această mare afacere criminală.

Modul cum opera Reinitz, ingeniositatea și perversiunea sa a uimit chiar pe magistrați și i-a determinat s'o caracterizeze ca cea mai mare afacere criminală a secolului. Isprăvile lui Landru la Paris nu sunt nimic pe lângă operațiile lui Reinitz.

Cum opera criminalul

Din 1919 după ce a vândut fabrica de săpun, Reinitz nu se mai ocupa de cât cu crime și jafuri. De câte ori întâlnea câte un naiv îi propunea afaceri cu câștiguri fantastice cari se pot realiza foarte ușor. Tentați de aceste câștiguri imaginate de criminal și convinși de puterea lui de sugestiune, victimele acceptau foarte repede afacerile propuse. Iar pentruca să nu se afle nimic despre operații, Reinitz își convingea victimele să nu spuie nimic nici chiar familiilor lor despre tovărășia cu el. Astfel criminalul a comis șease crime fără ca nimeni să bănuiască ceva.

După săvârșirea crimelor Reinitz trimitea ca din partea victimelor câte o scrisoare soțiilor lor că au plecat la Praga, București, sau Constantinopol pentru a se pierde astfel urma celor dispăruți.

Cum a fost descoperit criminalul

O întâmplare fericită a făcut ca Reinitz să fie descoperit. Soția lui Hermann Gross una din victime, a surprins în timpul cât soțul ei coresponda o scrisoare adresată către criminal. De aici s'a putut stabili legăturile dintre Gross și Reinitz.

După dispariția lui Gross soția acestuia s'a prezentat la parchet și-a denunțat pe Reinitz care imediat a fost arestat.

Reinitz a mai comis și alte crime

In cursul cercetărilor la instrucție s'a prezentat fotograful Nisel Karol care a declarat că înainte de războiu Reinitz i-a propus ca împreună să jefuiască un mare comerciant din Baia-Mare, și apoi să-l omoare. Propunerea lui Reinitz a fost respinsă.

Această declarație a întărit bănuelile autorităților. Se crede că Reinitz a mai comis și alte crime în afară de cele șase descoperite, și în cursul războiului.

De aceea s'a ordonat ca cercetările să continue atât în țară cât și în Cehoslovacia.

Reinitz în urma crimelor și jafurilor comise și-a creiat o avere de 1 milion jumătate lei.

V. T.

Scrisori din Timișoara
Pentru românizarea orașului — Două opere însemnate: cinematografele comunale și căminurile de ucenici — Peste 500 de ucenici români învață meseriile și negoțul — Un exemplu bun de imitat

Deși mulți aduc învinuire Primăriei orașului Timișoara de modul cum este organizată, totuși față de foloasele aduse cauzei românești și obștești conducerea orașului merită o atențiune deosebită.

Căci organizația comunală a Timișoarei, oraș care atât ca suprafață, cât și prin numărul populației este în fruntea orașelor mari din țară, are atâtea izvoare de câștig, încât din veniturile sale poate să întreție orașul său într'o stare atât de înfloritoare, atât din punct de vedere estetic cât și al bunei gospodării. Tramvaele comunale, lăptăria, băncile și casele de amanet, și cinematografele precum și institutele de pompe funebre toate sunt ținute în regie proprie.

Printr'o bună organizație cu multă destoinice și cu o muncă titanică organele comunale timișorene au reușit de mult să întreacă gospodăriile de sub vechiul regim, și aceasta grație în primul rând dlui primar Lucian Georgevici și a dlor consilieri Bărăescu, Ungureanu, Desilă, Nistor, Bugarde.

In numărul de astăzi ne vom ocupa de activitatea foarte frumoasă și practică a cinematografelor comunale, cari din veniturile ce le realizează întrețin căminurile de ucenici.

Sub vechea ocârmuire ungurească, cinematografele deși ereau comunalizate, totuși fiind sub o rea și insuficientă administrație, veniturile ce le aduceau erau neînsemnate.

Trecând sub administrație românească, ele au ajuns să poată concura cu cele din Apus. Administrația comunală însărcinând cu conducerea cinematografelor pe dl Nicolau, dsa a reușit, grație muncei depuse, să facă din ele pe lângă o bogată sumă de venituri și un loc plăcut de distracție, iar prin filmele morale ce se proectează și un local destul de educație serioasă a masselor.

Dsa nu s'a mărginit nu mai de a păstra cinematograful așa cum au fost preluate, ci a înființat pe lângă xechile cinematografe două grădini de vară admirabil amenajate și a înființat un nou cinematograf în cartierul românesc Mahala.

Veniturile cinematografelor au întrecut anul trecut suma de 2 milioane lei, iar anul acesta având-se în vedere încasările va întrece suma de 4 milioane. Astfel se poate vedea ce bună sursă de venituri ar fi cinematografele dacă și în alte orașe, ele s'ar comunaliza.

Căminurile de ucenici

Căminurile de ucenici am putea zice că, sunt o inovația a conducătorilor primăriei locale, și putem spune că dacă sunt atâtea ca număr cât și în privința situației lor înfloritoare, aceasta se datorește dlui primar Georgevici, și dlor consilieri Bărăescu și Mugureanu. Din acest fac o legătură în articolul de față între cinemetografele comunale și căminurile de ucenici pentrucă căminurile sunt finanțate din veniturile cinematografelor.

O vizită făcută la căminurile de ucenici dela Timișoara i-ți arată mai mult ca orice că la Primăria Timișoara se muncește. In toate 4 căminurile sunt 400 de ucenici aproape toți români cari în decursul zilei fac ucenicia la meserii, și în comerț iar seara sunt sub privegherea căminului, unde capătă, masă, dormit, iluminat — fără exagerare tot confortul și toată curățenia. Deasemenea baia și biblioteca e nelipsită.

Neapărat scopul lor este evident. In orașele așa de puțin românești pe care le avem, căminurile de u cenici devin ceva necesar, încât ele ar trebui introduse în toate orașele ardelene pentru a ne putea și noi forma meseriași și comercianți români.

Deci urmând și celelalte orașe de a comunaliza cinematografele astfel se va putea creia și mijloace necesare pentru întreținerea căminurilor de ucenici și implicit de a avea și noi o burghezie românească la orașe.

PREȚURI REDUSE

Văzuț'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein și Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești.

PREȚURI REDUSE — PREȚURI REDUSE — PREȚURI REDUSE — Lloyd

PREȚURI REDUSE

1 Franc-8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj

p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Atelier special pentru aparate ortopedice și pentru tot felul de bandaje medicale

En gros și după măsură!

178 D.

ATENTIUNE!

Cu ocazia

Târgului de Mostre

ce se ține la Cluj Magazinul

Renaissance

Calea Regele Ferdinand No.

15

Bine asortat cu Stofe de dame și Bărbați, plusuri, bibereturi, Catefele, Chifoane, Covoare, Stofe de Mobile și tot felul de mărfuri ce aparține branșei de Manufactură

ultimele noutăți!

„Rudolf Mosse" ◆ oo D 175 oo

Vinde cu mare reducere de preturi!

BEREA

DESCHISĂ 20

„URSUS"

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj; este beutura predilectă a publicului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

La Târgul de Mostre Cluj

(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta și Inele de piele pentru pistoane și alte articole technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

FRAȚII RENNER & Co.

Lloyd Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 41

Ce este cu ruperea Ungurilor de Roma

Desmințirea unui episcop ungur. — Cine amenință în numele credincioșilor unguri

In legătură cu concordatul, presa ungurească de pretutinderi a început o campanie de amenințări la adresa Vaticanului, dusă cu o meschinărie cum rar s'a mai văzut chiar la propagandiștii Budapestei. Pentru a stoarce Vaticanului, prin concordatul ce se tratează cu România, privilegii pentru credincioșii impuși, ziarele acestea au ajuns să amenințe. Astfel, după cum am mai arătat, amenință chiar cu conversiunea în masă la altă religiune, dacă Papa nu va menține episcopiile ungurești de aici cari având credincioși și în Ungaria, se folosesc de această situație pentru a face propagandă iredentistă, de felul propagandei făcute de episcopul Glattfelder dela Timișoara, izgonit pentru aceasta din scaunul episcopesc.

Amenințarea aceasta s'a dovedit chiar de a doua zi că nu corespunde sentimentelor catolicilor unguri. Responsabilii acestora au desmințit-o, și s'a dovedit atunci, că ea e reprodusă din presa germană de peste hotare, unde o plasas serviciul de propagandă dela Budapesta.

Totuș ziarele ungurești nu s'au sfiit să pună asemenea declarații chiar în gura unor episcopi. Așa că astăzi citim în „Nagyváradi Napló", că dl Bjelik, locțiitor de episcop la Oradea-Mare, desminte că ar fi văzut măcar pe redactorul acestui ziar, care a publicat cu o zi înainte, că P. S. Sa i-ar fi făcut declarații contra favorizării Statului român de către Vatican, în dauna credincioșilor unguri.

Iată deci, la ce recurg unele ziare maghiare, pentru a servi propaganda dictată dela Budapesta. Lucrul acesta trebue să ne intereseze de-aproape, pentruca să știm la ce recurg denigratorii noștri. De altă parte trebue știut și pentru faptul, că acei cari recurg la asemenea procedee pentruca să lanseze inexactități și amenințări în vederea concordatului, nu au un certificat de botez cu care să-și justifice îngrijorarea ce-o au pentru destinele catolicilor unguri de aici. Ziarele acestea, ca „Nagyváradi Napló" sau „Keleti Ujság", principalii cuvântători în orice chestiune confesională maghiară în care trebue lovit statul român, ar trebui puse să producă acest certificat, înainte de a-și plasa amenințările în numele credincioșilor unguri.

ȘTIRI DIVERSE

— **Ce mai important lucru azi e**, ca toată lumea să știe, că există biuroul **„Express"** Agence & Comission. Export Import afaceri de Bancă și negocierea imobilelor Str. Regina Maria 41, Cluj unde, pentru orice chestiuni te poți interesa cu deplină încredere în cauze de proces și chestiuni oficioase sau private se dau relațiuni fără plată, de către contenciosul biuroului „Express" de sub conducerea dlui advocat, Dr. Mihail Deac. Prin secția de afaceri de bancă a biuroului „Express" vă puteți plasa capitalul spre fructificare în cele mai sigure garanții. Puteți contracta împrumuturi, contra garanții mobile și imobile dela suma cea mai mică până la suma cea mai mare. Prin secția comercială de Export-Import vă puteți exporta și importa tot felul de mărfuri. Vă puteți înmagazina în comision și plasa tot felul de mărfuri. Puteți ridica aconturi asupra mărfurilor sau altor obiecte mobile dela 30—70 procente din valoarea lor. Secția biuroului „Express" de publicitate și informațiuni, cu o discreție absolută, vă dă cele mai perfecte informații despre orice firme sau persoane din țară și streinătate. Primește anunțuri pentru toate ziarele din lume. Prepară proiecte de RECLAMA. Prin secția de negocierea imobilelor a biuroului „Express" vă puteți vinde casa și orice imobil. Deasemenea vă puteți închiria sau găsi orice fel de locuință în timpul cel mai scurt. Conducerea este încredințată: Dlui S. Frâncu.

— S'au luat toate măsurile necesare pentru a plăti proprietarilor expropriați pământurile ce li s'au luat. Se va începe cu plata pământurilor pe care au fost deja împroprietăriți țăranii. Toate lucrările trebuie să fie gata până la 15 Septebrie.

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Vineri: SIBIL. (Abonament de zi Nr. A 3. Seria 27.)

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 4 Septemvrie

CINEMA SELECT

Căderea Babylaniei

Grandioasă evocare istorică de pe timpul Asirienilor. Inscenată de celebrul regisor american: **D. W. GRIFFITH**. In rolul principal: **Harris Chaplui și Elmo Lincoln.**

CINEMA URANIA

Impăratul Sărac

Un roman senzațional și sentimental din viața francmasonilor în 5 acte.

CINEMA APOLLO

Julut Apașul

Dramă senzațională în 5 acte. In rolul principal: **Luciano Albertini (Samson)**

Reprezentațiile la toate cinematografele în fiecare zi încep la ora 3 fix după masă.

Ultime informații

— *Ieri dimineața la ora 9 d. Ionel Brătianu, însoțit de căpitanul de poliție Candale, a intrat în librăria Friedmann din Piața Unirii. Proprietarul a servit cu reverința cuvenită pe distinsul cumpărător, expunându-i la propria cerere a primministrului o colecție de lucrări din domeniul istoriei și artei ungurești. Răsfoind prin aceste cărți, d. Brătianu a spus că regăsește în ele ilustrații ce-i sunt bine cunoscute. A reținut apoi câteva exemplare, iar înainte de-a părăsi magazinul a rugat pe proprietar să-i anunțe apariția oricărei opere noui de importanță din domeniul istoriei și artei maghiare.*

— *D. Mihail Munteanu, fost elev al profesorului Albert Gebelin dela „Schola Cantorum" din Paris, s'a stabilit în orașul nostru, și va deschide în curând un curs de canto.*

— Dl general Trafan Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, a vizitat astăzi târgul de mostre, însoțit de dl senator V. Bianu. Dl ministru s'a interesat deaproape de industria ardeleană și a rămas plăcut impresionat de progresul ce l arată lucrurile expuse aici. (b. d. p.)

— Inscrierile la Conservatorul de muzică și artă dramatică din Cluj se vor face din 15 până în 20 Septembrie iar examenele de primire din 23 până în 27 Septembrie. Informațiuni detailate se găsesc în broșura „Informațiuni", care se capătă la secretariatul conservatorului.

— Ministerul de Agricultură arată toată solicitudinea pentru reușita expoziției zootehnice din Cluj. Astfel a acordat în mod gratuit cele 400 de medalii (aur, argint și aramă) cari se vor acorda animalelor celor mai frumoase. In acelaș timp a mai acordat tot gratuit și cele 1000 de diplome. (b. d. p.)

— Comitetul organizator al expoziției zootehnice a comandat din București dela firma Fesler insignile pentru vizitatori. Acestea au și sosit la Cluj. (b. d. p.)

— Primăria orașului Beiuș a întocmit un memoriu pe care l a înaintat Consiliului de miniștrii, memoriu prin care cere construirea unei linii ferate Vașcău—Hălmagiu—Brad—Deva, arătând importanța ei strategică, politică și economică.

— Uzinele Reșița vor expune la expoziția zootehnică din Cluj pe un teren de 40 m², numeroase mașini și unelte agricole, produse în țară. (b. d. p.)

— Asociațiunea pentru limba și cultura poporului român prin președintele ei dl V. Goldiș a trimis tuturor despărțămintelor ei din întreagă țare o adresă prin care învită pe aceștia să colecteze cărți românești. Toate aceste cărți vor fi trimise Casinei naționale a moților care s'a construit în aripa dreaptă a casei unde s'a născut Avram Iancu.

— A. Sa Regală Principele Carol va deschide personal expoziția și congresul de zootehnie și higienă veterinară care se vor ține la Cluj în zilele de 12, 13, 14 Septemvrie. A. Sa va sta tot timpul cât va dura expoziția la Cluj, decernând personal și premiile. (B. d. p.)

— Direcțiunea generală a C. F. R. a dat ordin tuturor direcțiunilor regionale din țară ca toate transporturile de animale destinate expoziției zootehnice din Cluj să fie expediate cu precădere. (b. d. p.)

— **Ieri dimineață înainte de sosirea la Cluj a Suveranilor d. Ionel Brătianu a vizitat Târgul de Mostre. Dar nu în mod oficial, ci ca simplu particular. Dsa a scos obicinuitul bilet de intrare și s-a amestecat în public, oprindu-se multă vreme la pavilioanele cu mașini agricole și semințe cerând deslușiri expozanților. Târziu de tot a fost recunoscut de către secretarul Camerei de comerț. însoțit de d. Căciulă, primministrul a cumpărat sămânță de lucernă, și s'a interesat de modalitatea de-a duce din Ardeal lapte brânzeturi și unt la București și Galați.**

— Tablourile de colonișți din regiunile unde n'a fost pământ cu care să fie împroprietăriți, sunt terminate și se vor trimite la București pentru a se fixa regiunile unde aceștia vor fi colonizați.

— In județul Brașov și Făgăraș s'au început lucrările de explorare pentru stabilirea zăcămintelor de cărbuni, descoperite nu de mult. Lucrările sunt conduse de 2 geologi elvețieni.

— *Certificatele pentru reducerea de 75 la sută pe C. F. R. necesare vizitatorilor expoziției zootechnice au fost expediate județelor. Vizitatorii le pot obține dela serviciile veterinare județene și de plasă. (B. d. p).*

— Ministerul Domeniilor a dispus ca în cel mai scurt timp să se trimeată coloniștilor materialul lemnos necesar pentru case. Dela Gurghiu se va da lemnul necesar fecerei a 500 de case în județele Bihor și Satu-Mare.

— Duminică a avut loc la Cohalm un frumos match de football între echipa Academiei comerciale din Cluj și echipa fabricei Lomoș din gara Homorod-Cohalm. Jocul a fost interesant și viol, terminându-se cu rezultatul 2:2. Echipa dela Cluj a fost însă superioară atât în privința vioiciunii cât și a frumuseții joculuii. A asistat un public deosebit de numeros.

*

Succesul moral și material ale Târgului de Mostre a întrecut și așteptările cele mai optimiste.

Numai în primele trei zile al Târgului au participat aproape 30.000 de vizitatori după evaluări aproximative suma tranzacțiilor încheiate se urcă la 30,000.000 lei. (b. d. p.)

Prin telefon dela corespondenții noștri

Prințul de Wales în România

București. — Din New York se anunță că prințul de Wales după ce va termina călătoria sa în America, va vizita țările din sud-estul european. Prima vizită o va face în România.

Ziariștii polonezi pe valea Prahovei

Brașov. — Astăzi au sosit la Ploești ziariștii polonezi, cari vor vizita valea Prahovei și vor sosi astăseară la Brașov.

Afacerea Puksa se complică

Sft. Gheorghe. — Afacerea Puksa a luat proporții neașteptate. Parchetul a stabilit că dra Ilina Puksa a fost internată de sora sa în complicitate cu directoarea azilului din Tg. Secuiesc, dna Pencsa Gabor, care a fost arestată. De asemenea sunt în curs și alte arestări.

Mari inundații în Bulgaria

București. — Dunărea a crescut în dreptul Rusciukului cu 3 metri și s'a revărsat inundând numeroase sate din Bulgaira. Linia ferată, precum și instalațiile de telegraf și telefon, au fost luate de ape. Numeroase victime și pagube enorme.

Revărsarea Oltului și Mureșului

Brașov. — In urma ploilor din ultimul timp, Oltul și Mureșul au crescut ieșind din matca lor. Câteva sate au fost inundate.

Descoperirea unei noui contrabande de mătase

Satu-Mare. — Autoritățile de frontieră au descoperit o nouă mare contrabandă de mătase. Sunt implicați mai mulți negustori în această afacere. Contrabanda este evaluată la peste 3 milioane lei.

Prinderea unui ingenios hoț american

Câteva milioane furate cu ajutorul a doi câni dresați

Satu-Mare. — Autoritățile cehoslovace au arestat în punctul de frontieră Laschul pe un vestit hoț american, urmărit de multă vreme de către poliția din Washington. Acest hoț a făcut numeroase victime în America, Anglia și Franța. El opera cu ajutorul a doi câni japonezi admirabil dresați, După ce îi vindea la persoane avute, câniî erau învățați să fure din locuința stăpânilor lor temporari, bijuterii și obiecte de valoare, apoi se reîntorceau la adevăratul lor stăpân. In felul acesta hoțul își făcuse o avere de mai multe milioane de dolari. El a fost predat poliției americane.

Camioanele cu cardan „ASTRA" au cea mai mare viteză.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
-5 SEP 924
-4 SEP 924
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
2886

Anul V. Nr. 1168 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 6 Sept. 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Zădărnicia unor campanii

Modul cum s'au desfășurat sărbătorile comemorărei eroului nostru național, Avram Iancu, precum și manifestările sufletului românesc care s'au împletit atât de armonios pe firul acestui eveniment, au avut darul de a spulbera o serie întreagă de rătăciri și neadevăruri puse în circulație și cultivate cu îndărătnicie de anumiți politiciani. Astfel: Șefii și militanții partidului național au afirmat prin presa oficială a acestui partid că în Ardeal sentimentul dinastic este în scădere, nu numai în raport cu starea de suflet din fostul vechiu Regat, ci în raport cu sentimentul pe care populația românească din Ardeal îl avea față de defuncta dinastie habsburgică.

Mai precis și mai explicit, după marii patrioți cari sunt matadorii partidului național, Românii din Ardeal iubeau mai mult tiranica și asupritoarea dinastie a Habsburgilor, decât pe desrobitorul Ardealului, Regele bun și liberal care este viteazul Rege Ferdinand, făuritorul României Mari.

Această afirmare a partidului național constituie nu numai o aberație, ci și o sângeroasă și nemeritată jignire adusă Ardealului.

Elementarul bun simț formula în fața acestei oribile aberații întrebarea: cum ar fi fost cu putință ca poporul românesc din Ardeal să iubească mai mult pe un monarch despotic, reprezentantul suprem al secularei asupriri, decât pe întâiul Rege al României Mari, liberatorul eroic din lanțurile istoricei sclavii?

Și totuși exponenții politici ai partidului național au afirmat o asemenea monstruoasă aberație!

Deși nu era nevoie de nicio desmințire, cu prilejul comemorărei lui Avram Iancu, populația Ardealului, cu o impresionantă spontaneitate, a dat o drastică și sdrobitoare desmințire aberației susținută de partidul național.

Populația Ardealului a serbătorit cu un sacru delir și a purtat în triumf pe iubiții și gloriosii noștri Suverani. Nici odată sentimentul dinastic al neamului românesc din Ardeal nu s'a manifestat cu atâta căldură, cu atâta vibrantă putere de expresiune, ca cu prilejul sărbătorirei tipului reprezentativ al românului ardelean, care e eroul Avram Iancu.

Manifestările sufletului ardelenesc care s'au produs cu prilejul acestor serbări au mai distrus și o altă legendă calomnioasă făurită de reprezentanții partidului național. Acești mari patrioți și naționaliști fără de prihană, prea încrezători în forța lor destructivă, îmbătați de searbadele lor campanii de negațiune națională, au trâmbițat succesul acțiunei lor regionaliste.

In nălucirea lor, acești patrioți și naționaliști au afirmat că în sufletul neamului românesc din Ardeal clocotește ura și revolta împotriva Românilor din Ardeal, — ca o logică confirmare a campaniilor fratricide duse de partidul național.

Ori, și cu prilejul serbătorirei memoriei eroului Avram Iancu, ca și cu prilejul serbătorirei Incoronărei dela Alba-Iulia, ca și cu ocaziunea prăznuirei centenarului lui Andrei Șaguna — acte istorice dela care partidul național s'a abținut în mod ostentativ — neamul românesc s'a manifestat în chip integral, ca o unitate de simțire, gândire și acțiune.

Ardeleanul s'a arătat frate iubitor și înțelegător, călăuzit de aceleași sentimente și idealuri ca Românul din fostul vechiu Regat — ca Românul din toate colțurile României-Mari, afirmând încă odată unitatea sufletească a neamului nostru.

Neamul românesc din Ardeal a redus la neant cu prilejul serbătorirei amintirei eroului Avram Iancu două din cele mai odioase campanii ale partidului național: Campania deslănțuită pe tema scăderei sentimentului dinastic al Ardelenilor și campania de asmuțire a populației românești de aci împotriva Românilor din fostul vechiu Regat.

Inscripții

O vizită bine-venită. — Eri Clujul a primit vizita unui numeros grup de studenții și studente din Alsacia și Lorena.

O vizită bine-venită, o vizită bine-primită.

Primim bucuroși ori ce vizită — chiar pe a celor cari nu ne sunt amici, și asta nu numai din sentimentul istoric de ospitalitate al Românului. Vrem să fim cunoscuți, cunoscuți în adevărata și realitate, fiindcă nu avem nimic de ascuns. Dinpotrivă, avem ce arăta, și nu cu ostentația parvenitului, ci cu discreția omului născut bogat sufletește și moștenitor legitim al unor mari bogății istorice și naturale.

Vizitându-ne, prieteni și neamici se pot convinge singuri de netemeinicia campaniei de clevetire, pe care dușmanii României o duc în străinătate împotrivă țărei noastre.

O vizită a Francezilor este o sinceră bucurie pentru noi: ne leagă istorice afinități de suflet, dela identitatea originei până la jertfa comună, făcută în ultimul războiu.

In deosebi francezii din Alsacia, eliberați prin același războiu care a desrobit Ardealul, ne vor înțelege și mai bine, având cu noi comunitatea de suferințe a trecutului.

Diodor.

In preziua unor noui tratative de fuziune?

„Ujság" din localitate publică în numărul său de astăzi, declarația unui fruntaș din partidul național după care acest partid n'a renunțat încă la ideia fuziunii cu țărăniștii și va reîncepe tratativele nu peste mult. In aceleași declarații se afirmă că partidul național nu va cere debarcarea diui Stere și nici a altora din partidul țărănist. De remarcat e faptul că convorbitorul zarului „Ujság" face parte din comitetul executiv al partidului național.

Mersul Târgului de Mostre

Târgul de Mostre din Cluj continuă a atrage un public foarte numeros. Deși încă nu s'a început târgul liber, Transacțiunile încheiate până acum întrec toate așteptările. Vizitatorii găsesc în Târgul de Mostre din Cluj, pe lângă un minunat prilej de afaceri, un mijloc de educație serioasă și utilă. (B.D.P).

Menirea ziarelor minoritare

Cum înțelege „Ellenzék" să comenteze desființarea directoratului justiției din Ardeal

Pornind dela atitudinea obișnuită a presei ungurești din Ardeal de-a critica cu orice preț dispozițiunile luate de Statul român și dându-și seama că prin unificarea ireptată se spulberă visurile de autonomie ale minorității ungurești, ziarul „Ellenzék" comentează desființarea directoratului general al justiției din Ardeal. Și pentru a putea înfățișa în culori cât mai întunecate această măsură ignorează lucruri bine cunoscute.

Astfel, se face a nu ști că la București vor lua ființă în ministerul justiției secțiuni speciale ale cărților funduare, sedriilor orfanale și notariatului public. Deasemeni habar n'are că deodată cu desființarea directoratului general din Cluj s'a hotărît o descentralizare pe curțile de apel și tribunale a atribuțiunilor acestuia. Amintim aprobarea adopțiunilor și dispenselor de căsătorie. Sunt tot atâtea lucruri confirmate prin declarațiile făcute ziarului nostru de către dl Gh. Mârzescu, ministrul justiției.

Firește concluziunile trase sunt puțin măgulitoare pentru administrația românească. Cititorii amintitului ziar vor fi desigur îngrijați pentru interesele periclitate ale justiției din Ardeal, iar „Ellenzék" deplin satisfăcut că a sgândărit încă odată nemulțumirea ungurească.

Iată rostul unei gazete minoritare, așa după cum îl concepe organul magnaților unguri din Ardeal.

O învitație cu tâlc

Combinațiile d-lui Suciu și serbătorirea memoriei lui Avram Iancu — D. Suciu se răzbună?

Modul organizării ședinței festive a avocaților din Ardeal în vederea comemorării lui Avram Iancu a avut încă dela început darul să nemulțumească pe aceștia. Ziarul nostru a stăruit, înainte cu câteva zile, asupra motivelor care au determinat pe decanul baroului clujan să invite pe d. Dem. Dobrescu, pentru a ține o conferință cu acel prilej. Am renunțat apoi să înregistrăm nemulțumirile pe deplin justificate, ale avocaților ardeleni, pentru a nu tulbura atmosfera serbătorească ce trebuia să planeze în jurul tuturor manifestărilor închinate amintirei eroului din 1848.

Dar astăzi, când serbările au trecut, ne credem deslegați de obligământul pe care noi singuri ni-l am impus.

Din capul locului s'a văzut, că este absurd, ca avocații ardeleni să-și aducă omagiul lor față de memoria „Craiului Munților" prin cuvântul unui avocat de dincolo de Carpați. Departe de noi gândul de-a face regionalism. Dar nu ne intră deloc în cap, de ce era mai curând chiemat să vorbească la Cluj despre Avram Iancu d. Dobrescu, și nu un avocat din aceste ținuturi? Deasemeni nu ne vine să credem, că d. Dobrescu să nu-și fi dat seama de echivocul situației, ce i s'a creiat prin invitația dlui dr. Ioan Suciu. S'a executat totuși, desigur din reverență față de venerabilul decan al avocaților clujeni. Rezultatul a fost, că serbarea n'a avut caracterul pe care trebuia să-l aibă. A lipsit însuflețirea și asistența. In rolul care nu era al său d. Dem. Dobrescu nu putea să corespundă, și de vină nu este d-sa ci aceia care așa zicând l-a constrâns să-l ia asupra și. Căci într'adevăr există un fel de constrângere morală în orice invitație. Mulți n'au curajul să refuze a îndeplini ceea ce nu le convine și ceea ce însiși desaprobă. Dar nu mai stăruim asupra motivelor, care au putut să determine pe d, Dem. Dobrescu să răspundă chiemării dlui dr. Ioan Suciu, cu toate că n'ar fi tocmai lipsit de interes.

Voim să arătăm însă rostul personal pe care-l are invitația amintită pentru acela care o făcuse.

In rândul trecut, în ziarul nostru, a fost desvelită tendința politică de care s'a lăsat călăuzit decanul baroului local. Intregim de astă dată relatările noastre de atunci cu versiunea colportată în societatea clujană, că dl dr Ioan Suciu încearcă o reîntrare în partidul național. Dl Dobrescu ar urma să-i asigure această posibilitate în condițiunile cele mai avantajoase.

Dar spun avocații din Cluj că altceva a îndemnat pe dl dr. Ioan Suciu să procedeze, după-cum a procedat. Este rivalitatea dintre dsa și dl dr. Amos Frâncu, cel mai chemat dintre toți avocații din țară, să vorbească despre Avram Iancu. Pentru a evita aceasta, d. Suciu a recurs la dl. Dem. Dobrescu, căci nici un avocat ardelean n'ar fi acceptat să servească de unealtă dlui dr. Ioan Suciu. Dl Suciu n'a renunțat însă de-a îndeplini ce-și propusese, chiar cu riscul de-a fi desaprobat de întreg corpul avocaților din Ardeal. Atitudinile categorice sunt doar felul dsale de-a proceda. Și zadarnice au fost orice intervenții ce tindeau să previe ceea ce decanul din Cluj concepuse dintr'un îngust spirit de rivalitate personală.

Aceasta este povestea invitării dlui Dem. Dobrescu. Am înregistrat-o pentru a reliefa cât mai bine mentalitatea conducătorului actual al baroului avocațial din Cluj.

Criza de locuințe

Un caz revoltător. In atentia autorităților competente

Criza de locuințe la Cluj a ajuns la apogeu. Absența totală a autorităților este singura cauză a neomeniei proprietarilor de case. Ar fi timpul ca această deplorabilă stare de lucruri să înceteze.

Pentru a arăta cât de puțin se simte autoritatea oficiului de locuințe la Cluj, publicăm mai jos scrisoarea ce primim din partea dlui profesor Secrieriu, atât de elocventă prin faptele pe cari le desvăluie:

Domnule director!

Subsemnatul Gheorghe V. Secrieriu, profesor în Cluj, am onoare a vă ruga să binevoiți a publica în ziarul d-voastră următoarele: Sosind la 1 Septembrie 1924 în Cluj, am găsit locuința mea din strada General Gherescu Nr. 7 pustiită de toate lucrurile mele, fără fereștî, lacătul de pe ușă luat, iar biletul meu ce era lipit pe ușă, rupt. Doamna proprietară, Jodna Moisa, neținând seamă nici de bonul de încuartiruire Nr. 420 din 1922, nici de contractul de închiriere Nr. 1658 din 24 Mai 1924, prelungit după legea chiriilor, până la 1927, îmi face toate mizeriile posibile, sub cuvânt că repară casa și de 2 luni de zile întârzie necontenit lucrul, anume pentru a mă putea scoate afară din locuință, chiar fiind funcționar public. *Chiria* i s'a depus prin hotărâre judecătorească până la 1 Octombrie 1924, la Administrația financiară.

Gh. V. Secrieriu
profesor.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2561 CLUJ. TELEFON: 500. 13

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Scrisoare din Zălau

Curentul de primenire națională a orașelor noastre crește mereu, dând rezultate îmbucurătoare mai ales în orașele, ce erau pe vremuri neaoș ungurești. Între acestea putem înșira și Zălaul, care la preluarea imperiului abia avea 4 familii românești și azi a ajuns la o așa desvoltare, că abia se mai pot încartirui alte familii, fără a se face un pas hotărâtor pentru încetarea crizei de locuințe, din partea Statului sau orașului.

Familiile românești sporesc văzând cu ochii în urma creerii la noi a diferitelor așezăminte de cultură. Nu de mult ni s-a deschis cea dintâiu librărie și tipografie românească numită „Luceafărul", proprietatea industriașului nostru Grigorie Avram, ce s'a mutat la noi dela Șimleul-Silvaniei în urma stăruințelor depuse de toate autoritățile, în fruntecu activul prefect dr. Domșa și a jertfelor materiale făcute de orașul Zălau prin rostul primarului dr. N. Cristea, asigurându-i-se localul necesar pentru deschiderea acestor noui forțărețe indispenzabile în cucerirea acestor ținuturi. Rămâne să se sprijinească din tot sufletul această întreprindere românească, fără care nu ne putem închipui naționalizarea deplină.

Credem, că ziarul „Sălajul", ce apare azi în tipografia ungurească din localitate și stă sub conducerea dlui Laurențiu Bran, zelosul director al „Astrei" din Jibou, va înțelege glasul vremei, reorganizându-se cu desăvârșire și redactându-se în tipografia noastră, prin ceea ce am contribui mult la curățirea limbii și cimentarea legăturilor între autorități și popor, cari așteaptă cu mare nerăbdare lucrul acesta și cred, că fruntașii intelectuali din reședința județului își dau seama de necesitatea grabnică a unui ziar săptămânal, care ar fi oglinda tuturor manifestațiilor noastre și gazeta de propagandă a poveților înțelepte de cultură națională în acest județ, încunjurându-se orice conflicte personale și certuri politice în cadrele acestei gazete.

Va fi necesar acest ziar, având azi atâtea școli în Zălau cari trebue să aibă un organ de consfătuire cu publicul mare, ceia ce va fi cu atât mai de lipsă, cu cât se știe, că în curând se va deschide și noul liceu românesc, admis de Ministerul Instrucțiunei Publice. Salutăm cu multă bucurie înființarea acestui liceu și dorim izbândă desăvârșită pentru întărirea neamului și țării în Sălajul înstrăinat, care însă are toate condițiile pentru a fi redat pe deplin sufletului românesc.

In luna Septemvrie avem nădejdea, să se poată organiza și noul Cămin de ucenici în localul școalei primare de Stat din strada Ștefan cel Mare, ce a fost în trecut orfelinat. Comitetul școlar a hotărât înființarea acestui cămin și întrucât Camera de comerț din Cluj și Ministerul Muncii ne vor da tot sprijinul cuvenit, suntem de credința, că și acțiunea aceasta va duce la bun sfârșit, cu atât mai vârtos, că orașul de sub conducerea prezidentului Comitetului școlar, ce este și primarul lui, a promis un larg concurs în direcțiunea aceasta.

Ne-am bucura foarte mult să se deschidă cu începutul noului an școlar și Școala de Arte și Meserii proiectată de minister în fiecare reședință de județ. La aceasta însă față de împrejurările de azi numai atunci vom putea ajunge, când s'ar elibera de Școala Normală de învățători două locuințe mari, cari le întrebuințează pentru trebuințele sale, deși are încă trei edificii mari, în cari s'ar putea aranja pe deplin, făcând prin aceasta mari servicii neamului românesc, căruia îi lipsește la tot cazul și are mare nevoie de o școală industrială în județul Sălajului. Prin reparaturile și adaptarea imobilului de pe vremuri numit „Hotel Vânători" în Școala Normală s'a dat posibilitatea să se adăpostească în acest edificiu elevii candidați de învățători și ca atare opinia publică așteaptă, ca cele două edificii devenite libere să se cedeze pentru noua școală industrială și pentru locuințele funcționarilor, cari azi-mâne nu mai pot fi încuartiruiți fără a se da chestiunei acesteia importanța cuvenită din partea tuturor intelectualilor noștri.

Cor.

Vizita M. S. Reginei la Târgul de Mostre din Cluj

Maiestatea Sa Regina Maria împreună cu A. Sa Regală Principesa Ileana, însoțite de întreaga suită, au ținut să viziteze *Pavilionul fabricei de Ciocolată Berindei S. A.* ca fiind unul din cele mai frumoase din Expoziție.

MM. Lor au fost primite la Pavilion de către dl *Constantin Berindei*, proprietarul fabricei, precum și de dl *Georges Kaufmann*, reprezentantul fabricei.

M. Sa Regina a ținut să declare că are cunoștință că fabrica de ciocolată Berindei S. A. a luat un avânt considerabil datorită produselor sale superioare.

După vizitarea pavilionului, M. Sa Regina și Alteța Sa Regală Principesa Ileana au binevoit să primească cadourile oferite de fabrica Berindei, consistând din 3 casete artistice umplute cu cele mai fine bomboane produse ale fabricei.

In același timp M. Sa a ales unele produse ale fabricei pentru a le distribui săracilor pe care M. Sa îi protejează.

Un dar frumos și eftin
Lei 100.000 Lei
numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la
Sindicatul Presei Române
Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

Suveranii la Târgul de mostre

După terminarea banchetului, Suveranii au vizitat Târgul de mostre, fiind întâmpinați de Comitetul organizator în frunte cu dnii I. F. Negruțiu, președintele Camerei de Comerț.

Suveranii au rămas plăcut impresionați de aspectul civilizat al Târgului, felicitând călduros pe organizatori.

Din cauza timpului înaintat Suveranii n'au putut stărui într'atât pe cât aveau interesul pentru vizitarea amănunțită a Târgului.

Maiestățile Lor au reținut totuși mai multe obiecte și au primit deasemenea numeroase daruri din partea expozanților. (b. d. p.)

Cărți, Reviste
românești, franceze, germane, etc. hârtie, articole de birou mașini de scris, confecție de hârtie și imprimate de orice natură la
Librăria-Papetăria Tipografia
Lepage, Cluj. 5

Luminatul Târgului de Mostre se face esclusiv cu becuri
!
TUNGSRAM 47

La Târgul de Mostre
Expoziția
Fabricei de oglinzi și șlefuitoriei de sticlă
HUNWALD
din Cluj
Lloyd Express 12 Strada Vlăhuță (fost Bolyai-u.) No. 3 se află în Edificiul principal Etaj I., camera 10.

Atențiune! Atragem Atențiune!
luarea aminte a onoratului public cumpărător asupra
Magazinului meu de sticlărie, porțelan și vase de bucătărie, bine smălțuite
Prețuri foarte reduse și marfă de bună calitate, Despre aceasta se poate convinge fie care
Sámuel R. Piringer
Calea Regele Ferdinand 65
Atențiune! Cluj Atențiune!
Rudolf Mosse D 175

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri: BARONUL ȚIGANILOR (distribuire de roluri nouă. Cu Lévay, Kőszegi, Jung. Abonament de zi Nr 2. B. Seria 25.)

Joi: MOJICII (prima representație din ciclul dramei moderne maghiare. Conferează drul Janovics. Abonament de premieră Nr. 1. Seria 26.)

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 4 Septemvrie

CINEMA SELECT
Căderea Babyloniei
Grandioasă evocare istorică de pe timpul Asirienilor. Inscenată de celebrul regisor american: D. W. GRIFFITH. In rolul principal: Harris Chaplul și Elmo Lincoln.

CINEMA URANIA
Impăratul Sărac
Un roman senzațional și sentimental din viața francmasonilor în 5 acte.

CINEMA APOLLO
Dinții tigrului
Cea mai nouă aventură a lui Arséne Lupin. Dramă detectivă în 6 acte. In rolul principal: David Pavel.

Reprezentațiile la toate cinematografele în fiecare zi încep la ora 3 fix după masă.

Cusătorese de albituri angajăm cu salar mare
îndată, pentru muncă stabilă. Tot acolo se angajează și ucenice 160
Cluj, Strada Regina Maria 24

Atenție!
Din cauza reorganizării toți articli de modă din prăvălia
Voith
Cluj, P. Unirei 14.
se vând cu prețuri escepțional de reduse
Atenție!
46

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

Anchetele noastre

Afacerea Condeescu

Ce cuprinde actul de acuzare redactat în mod definitiv — Complicii lui Condeescu — Care este suma precisă a banilor defraudați de Condeescu. — O declarație a lui Condeescu — Ce este cu nebunia lui — Procurorul cere o anchetă asupra întregei gestiuni a direcț. reg. cfr. Cluj din ultimii ani

Prin o serie de articole anterioare publicate în ziarul nostru am ținut în curent pe cetitori cu mersul anchetelor în afacerea Condeescu, dela Direcțiunea regională a C. F. R. din Cluj.

Astăzi suntem în măsură să aducem noui fapte, cari sunt puse în sarcina acuzatului.

Condeescu e pus sub inculpare pentru crima de sustracțiune de bani fiind în exercițiul funcțiunei, crimă prevăzută în art. 463 și 484 acelaș cod.

Suma delapidată de Condeescu a fost stabilită la 2.495,900 și 63 de bani, sumă delapidată în intervalul de timp cuprins între Februarie 1923 și Martie 1924.

Au fost citați la instrucție pe lângă Direcțiunea Cluj a căilor ferate și contenciosul aceleiași direcțiuni, și dnii medici universitari Minea, Ureche și N. Pop, ca experți asupra apărărei încercate de Condeescu, care a simulat starea de demență

De asemenea au fost citate alte 74 persoane, funcționari dela direcțiunea regională C. F. R., negustori și persoane particulare.

Cum a procedat Condeescu în operațiile lui

Sustracțiunile le-a făcut prin falsificarea semnăturei șefului său pe facturi chitanțe și hârtii de valoare; prin încălcarea de atribuțiuni; prin falsificarea listelor de plată a elevilor mecanici, însușindu-și salariile lunare a 14 persoane fictive; prin sustragerea sumelor pe care le obținea ca fiind necesare pentru cumpărarea diferitelor materiale; (combustibil etc.) prin falsificarea borderourilor; prin sustragerea și distrugerea de acte și chitanțe etc.

Complicii lui Coudeescu

In această afacere sunt amestecați dnii avocat Jelava din București, și inginerul Davidescu.

„Rolul avocatului Jalova în afacerea Condeescu este mai mult decât a unui avocat, și care lucra cu inginerul Davidescu pentru a asigura succesul faptelor lui Condeescu.

Faptul lui Condeescu nu se poate să fi fost numai opera lui și sunt date suficiente din care reesă că alte persoane dacă nu l'au ajutat, cel puțin l'au tolerat.

Pentru stabilirea acțiunei acestor persoane procurorul a emis ideia unei noui anchete.

Ce este cu nebunia lui Condeescu

Nebunia lui Condeescu a fost accentuată *mai ales în urma menajăret condamnabile pe care i-au dat'o unele persoane prin referatele lor.*

Această chestiune care este de o excepțională gravitate căci „referatele" sunt acte oficiale — trebuiește neapărat să fie lămurită pentru opinia publică.

Dovezile vinovăției lui Condeescu

S'a ajuns la următoarele concluzii:

1) Mărturisirile făcute parchetului în ce privește înscenarea spargerei casei de bani și furarea banilor și documentelor ce se aflau în ea. Mai mulți, în declarațiile sale, Condeescu acuză persoane necunoscute, spunând că acestea au falsificat semnătura lui de pe borderouri.

Mai departe Condeescu arată în declarațiile lui sacrificiile făcute de dânsul pentru regională C. F. R. Cluj, pentru ai cărei cai a dat însuși ovăz.

Expertiza comisiunei direcțiunei regionale cfr. Cluj

Instrucția și-a desăvârșit lucrările în cadrele celor trimise de Regionala Cluj, bazându-se pe raportul de expertiză a comisiunei numită de regionala C. F. R. Cluj — raport care **este destul de documentat în alte chestiuni decât cea necesară și anume în acela relativ la neregulă.**

O declarație a lui Condeescu

Acuzatul Vasile Condeescu, dotat cu o foarte mare inteligență, cu multă șiretenie și cu foarte mult curaj, dar mai ales ajutat de împrejurări propice care l'au adus într'un post foarte apt de neregulă, și favorizat de colegii și șefii săi ierarhici cari i-au acordat nu în credere oarbă ci o încredere condamnabilă, a sustras importante sume de bani, nedându-se în lături dela nici un procedeu.

Activitatea inculpatului Condeescu la regionala C. F. R. Cluj, nefiind îndreptată decât într'o singură direcțiune — sustragerea de bani, — faptă pe deplin stabilită și în mare parte mărturisită de acuzat — procurorul cere înfierarea severă a faptelor sale și *o anchetă nemiloasă în gestiunea din ultimii ani ai direcțiunei regionale a C. F. R.-eului Cluj.*

St. P.

Voluntarii ardeleni la comemorarea lui Avram Iancu

Festivitatea din Aula Universității. Masa comună

Voluntarii ardeleni, care au format legiunile de luptători pentru cauza românismului în cadrele armatelor antantiste, s'au întrunit cu prilejul serbărilor din Cluj într'un congres.

El a fost deschis printr'o ședință de comemorare a lui Avram Iancu, ținută în Aula Universității locale. Un număr de 500 delegați, veniți din întreg Ardealul, au adus marelui luptător național din 1848 omagiul lor.

Ședința a fost deschisă de către președintele organizației, V. Deleu printr'o cuvântare de comemorare a lui Avram Iancu. Iar apoi a urmat vorbirea dlui Valer Pop, avocat în Cluj.

După defilare voluntarii au luat în corpore parte la o masă comună. A domnit acolo o însuflețire exuberantă; țărani alături de foștii lor ofițeri au făcut promisiuni solemne de a trage învățăminte și îndemnuri din eroismul lui Avram Iancu.

Informații

pentru participarea la Expoziția zootechnică

Ne-am ocupat la timp cu însemnătatea Expoziției zootechnice ce va avea loc în Cluj în zilele de 12, 13 și 14 Septemvrie, și care va fi în acelaș timp prima manifestare de acest fel în părțile Ardealului și Banatului, dela Unire încoace.

Expoziția zootechnică va cuprinde două secțiuni: 1) a animalelor și 2) a industriei auxiliare agriculturei și creșterii vitelor. Termenul pentru participare la prima secțiune este încheiat. Pentru secția industrială, Expoziția coincidând cu Târgul de Mostre s'a rezervat în acesta o secțiune specială pentru aparate și mașini de provenință indigenă, utilizate în exploatarea animalelor, precum și în industrializarea produselor de origină animală. *Ținând însă seamă de faptul, că la Târgul de Mostre se vor expune numai mașini, aparate, etc. fabricate la noi în țară și că astfel crescătorii nu vor avea posibilitatea de a cunoaște multe invenții noui de provenință străină și ținând seamă și de faptul, că expoziția zootechnică are ca scop educația micilor crescători a hotărât a complecta expoziția zootechnică cu o secție specială, care va cuprinde toate mașinele, aparatele, cărțile, etc. și în general toate produsele industriale în strânsă legătură cu creșterea animalelor.* Cum la această expoziție vor lua parte mici crescători de animale **din toate regiunile țării românești,** această Secțiune va face propagandă în măsele largi ale populației rurale pentru a cunoaște și a întrebuința invențiile cele mai noui pentru a cunoaște și a întrebuința invențiile cele mai noui pentru perfecționarea, îngrijirea și exploatarea rațională a animalelor lor, creindu-se astfel un debușeu prețios pentru desfacerea produselor industriale.

Produsele industriale ce se vor expune vor fi împărțite în următoarele categorii:

I. Produse alimentare de provenință animală ca: mezeluri, lapte și derivatele sale, ouă, miere etc.

II. Produse industriale de provenință animală ca: lână, postavuri, articole de pielării, fabricate de oase, coarne, păr, unghii, mațe, pene, ceară, săpun, îngrășăminte artificiale, etc.

III. Mostre de semințe de plante furagere.

IV. Rechizite pentru îngrijirea, hrănirea și utilizarea animalelor ca: harnașamente, rechizite de grajd, de albinărit, etc.

V. Mașini pentru repararea furajelor, cultivarea izlazurilor, industrializarea produselor de provenință animală, clocitoare artificiale, etc.

VI. Medicamente și aparate veterinare.

VII. Cărți și imprimate zootechnice.

Comitetul va acorda celor mai merituoși participanți medalii de aur, argint și bronz și diplome de laudă.

*

In felul acesta industriașii români și reprezentanții firmelor din străinătate au ocazia să ia contact direct cu cumpărătorii și să facă afaceri bune în această criză de numerar.

Pentru orice alte informații în legătură cu Expoziția și pentru eliberarea biletelor de *călătorie cu 75 la sută pe cfr.* a se adresa Biroului de propagandă al Expoziției zootechnice din Cluj, Piața Cuza Vodă No 3.

(B. d. P.)

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18

Atelier special pentru aparate ortopedice și pentru tot felul de bandaje medicale

En gros și după măsură!
178 D.

MICA PUBLICITATE

Școala de limbi s'a deschis. Str. Barițiu 26, I. etaj XVII. p. 174

DE VÂNZARE un coteț de pui nou la Portarul din Str. Iuliu Maniu 3.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 171-3

Atracția cea mai mare a *Târgul de Mostre din Cluj* este Expoziția firmei de instrumente muzicale Radon D 172
DAVID
Pavilionul B., No. 21.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

Lloyd

Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Dresden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii și diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereți oferte gratis

ATENTIUNE!

Cu ocazia
Târgului de Mostre
ce se ține la Cluj Magazinul
Renaissance
Calea Regele Ferdinand No.
15
Bine asortat cu Stofe de dame și Bărbați, plușuri, biberețuri, Catefele, Chifoane, Covoare, Stofe de Mobile și tot felul de mărfuri ce aparțin branșei de Manufactură
ultimele noutăți!

„Rudolf Mosse" oo D 175 oo

Vinde cu mare reducere de preturi!

ROTATIVELE lui „Brassói Lapok“

Cel mai iredentist ziar maghiar din România, „Brassoi Lapok“, al consorțiului Grünfeld-Kahana dela Brașov, s'a pornit deunăzi foarte furibund contra ziarului nostru, pentrucă am reprodus ăcuzația ce i s'a adus prin revista de reportaje „Gyilkos“, că ar fi primit cadou dela Budapesta o mașină rotativă cu capacitate de 32 pagini, pe care consorțiul gheșeftarilor de mai sus a substras-o și dela vamă. Ziarul care a cerut plebiscitul în Basarabia și care din pagina întâia până 'n pagina din urmă atacă zilnic tot ce este românesc, s'a aruncat asupra noastră pentru acest lucru, cântând astfel prin evitarea răspunsului către acuzatorii săi dela „Gyilkos“, să scape ieftin, cu brutale înjurături la adresa noastră. Ţâfnoasa publicație a consorțiului Kahana-Grünfeld a avut chiar curajul, ca în locul foii ungurești care a învinuit-o, să ne amenințe pe noi cu judecata. Un procedeu, după cum se vede, cel mai ieftin, pentru a ascunde existența bucluceĭ rotative scăpate de vamă.

Iată însă, că în numărul său de astăzi „Brassói Lapok“ anunță, că și-a schimbat mașina în care se tipăria, și se va tipări de aici înainte într'o mașină rotativă, nouă, cu capacitate de 32 pagini — exact cum a descris-o „Gyilkos“. Existența rotativei este deci dovedită. Iar cealaltă parte a chestiunii, provenienta dela Budapesta, revista „Gyilkos“ s'a angajat să o dovedească în fața oricărei instanțe, după cum am mai arătat în ziarul nostru.

*

De-aici înainte deci, să ne așteptăm la o și mai întețită pornire iredentistă maghiară, dela consorțiul evreiesc din Brașov. Foaia lor nici nu se sfiește de altfel să făgăduească, odată în înștiințarea de mai sus, că își va înteți propaganda în favoarea ungurilor. Chestie de obligație.

Descoperirea unei contrabande de mătase

Firma „Au bon gout“ condamnată la 4 milioane amendă

Vama Oradea-Mare, a primit pe ziua de Luni, 1 Septembrie, un denunț iscălit, prin care i se aducea la cunoștință că o firmă de galanterie și manufactură din Cluj a primit din Ungaria un geamantan care conținea 30 kgr. (treizeci) mătase lucrată, stofe rochii etc.

Taxatorul Drăghici Ion dela acea vamă s'a transportat imediat în orașul nostru, unde ieri dimineață a luat contact cu reprezentantul parchetului și autoritățile vamale locale, cu cari a avut o consfătuire până ieri la 12 a. m.

In urma acestei consfătuiri, o comisiune formată din dnii procuror Manoliu, taxator Draghici și mai mulți funcționari ai vămei locale, au făcut o descindere la firma „*Au bon gout*“ din piața Unirei No. 3, unde în rafturi printre celelalte mărfuri, au găsit mai multe colete cari conțineau matase lucrată în total 29 kgr. și 600 gr. a cărei proveniență, proprietarul firmei dl Eugen Bárdos nu a putut-o justifica nici cu facturi în regulă și nici măcar cu copiile documentelor de transport și vamă.

La început proprietarul firmei a căutat să înducă autoritățile în eroare prin diferite declarații, dar mai târziu fiind chestionat numai de către inspectorul Daciu care este un vameș încercat, a sfârșit prin a recunoaște că a comis contrabanda, povestind în de-amănunt felul cum s'a procedat, lucruri destul de interesante de altfel, pe cari numai din lipsă de spațiu le redăm mai pe scurt.

„Iată deci ce a declarat proprietarul:

Încă de acum șase luni un agent comercial din Budapesta anume Boroș Laszlo, mi a propus să i cumpăr aceste 30 kgr. de mătase lucrată, pe care mi le predă la frontieră și pentru cari eu să plătesc a treia parte din prețul curent. La început am ezitat însă, în urma urcărei tarifului vamal din ultimul timp, am acceptat în totul cele arătate mai sus. Astfel Duminică dimineața Boroș Laszlo a adus geamantanul cu un tren până la Keresteș (Ungaria) iar de acolo l-a luat în spate, l-a trecut frontiera, aducându-l astfel până în comuna Episcopia, unde mi l-a predat mie. Tot o dată a mai adăugat că în această operație Boroș a fost ajutat și de un polițist din punctul Episcopia“.

In urma acestei senzaționale declarațiuni, s'au încheiat cuvenitele procese verbale prin cari dl Eugen Bardosy a fost amendat conform legei vămilor, la amendă de lei 4.000000 (patru milioane).

Tot o dată comisia de anchetă a mai dispus, confiscarea stocului de mătase, arestarea funcționarului polițienesc din Episcopia, precum și intervenirea pe cale diplomatică la Budapesta pentru ca Boroș Lăszlo, care în prezent se află în Ungaria să fie arestat și trimes aci pentru continuarea cercetărilor, întrucât se crede că acest individ a mai lucrat astfel și cu alți comercianți din Transilvania. N. I.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești.

Lloyd

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE

Ultime informații

— *Tineretul partidului național a avut eri o consfătuire cu dl Vasile Goldiș. Cu acest prilej s'a discutat, între altele, chestiunea raporturilor dintre dl Goldiș și Iuliu Maniu. Dl Ion Suciu, care a luat parte la această consfătuire a relevat faptul că, în urma atitudinei partidului național față de serbările lui Avram Iancu, situația tineretului trebue clarificată. Dsa a lăsat să se înțeleagă că e timpul ca dl Goldiș să ia o atitudine hotărâtă față de actuala conducere a partidului național.*

Cuvintele dlui Ion Suciu au avut un răsunet neașteptat. Toți membrii partidului național prezenți la această consfătuire au ieșit cu convingerea că a continua să conlucreze cu actuala conducere înseamnă nu numai a duce partidul la ruină, dar și a compromite cele mai serioase probleme rezultate din faptul unirei.

* **Aviz școlar.** Cu 1 Septemvrie a. c. Onor. Minister al Instrucțiunei a deschis o școală de copii în strada Berde Nr. 4. Inscrierile la această școală vor începe la 8 l. c. orele 3—6 p. m. **Direcțiunea.** 2

— Ca un început de realizare al proiectului ministerului instrucțiunii de cucerire a orașelor prin meserii și comerț se vor deschide anul acesta următoarele școli: La Cluj în localul școalei civile de fete din str. Cogălniceanu una superioară de comerț pentru fete. La Târgu-Mureș una elementară de comerț pentru băeți și aceleași școli la Dej și Toplița. In Sângiorgul Român din județul Bistrița una inferioară de arte și meserii în noul local. Desemeni se vor deschide dacă se vor putea asigura localuri corespunzătoare tot în toamna această în Rodna vechie, Felciu (Județul Bistrița Năsăud) și în Gherla, școli inferioare de arte și meserii.

— Cursurile la școlile de toate gradele din întreaga țară se vor începe la 22 Septemvrie. Dela 1-14 au loc înscrierile, la 15-21 examenele de corigență, particulare, de diferință și absolvire.

*

— Recomandăm cititorilor noștri cari vor să cunoască viața și faptele lui Avram Iancu, următoarele lucrări: „Avram Iancu și epoca sa“ de Nicolae Buta, și „Avram Iancu“ de Teodor Mureșanu, lucrări apărute acum cu prilejul centenarului nașterei marelui erou național.

— Ministerul instrucțiunii a admis pentru sesiunea din toamnă examenele de corigență ale candidaților respinși în licee atât la clasa IV cât și la bacalaureat. Aceleași comisiuni sub președenția vechie vor face examinările.

— **Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat“ autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, și până la această dată se pot face noui comenzi prin poștă, trimițând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat“, Cluj.**

— Direcțiunea școalei de viticultură din Diosâg ne roagă să anunțăm că la această școală se pot face înscrieri până la 25 Septembrie.

— Cel mai frumos local pentru desfătare, după o zi de muncă este Târgul de Mostre din Cluj. Numeroase localuri cu cele mai bune consumații stau seara la dispoziția publicului, pe tot teritoriul Târgului. (B. D. P.)

— Inscrierile la Conservatorul de muzică și artă dramatică din Cluj se vor face din 15 până în 20 Septembrie iar examenele de primire din 23 până în 27 Septembrie. Informațiuni detailate se găsesc în broșura „Informațiuni“, care se capătă la secretariatul conservatorului.

— Ultimele pavilioane ale Târgului de Mostre din Cluj au fost instalate. Mărfurile întârziate pe drum au sosit. Expoziția este acum complectă. Publicul din provincie poate găsi acum tot ce dorește în Târgul de Mostre. Reamintim că săptămâna viitoare se va începe târgul liber, așa încât cei ce așteptau această epocă a târgului să se pregătească de călătorie. (B. D. P.)

— Legea învățământului particular, al cărei proiect va fi depus în sesiunea din toamnă, va clarifica definitiv încâlcita problemă a școlilor confesionale, care astăzi provoacă atâtea neînțelegeri între învățători și preoți.

— Ministerul de interne a aprobat ca excedentul de anul trecut al Prefecturei județului care se urcă la suma de un milion să fie acordat pentru repararea șoselelor și pentru școlile din jud. Cojocna.

— Cu începere dela 1 Septembrie la vama locală s'a reluat programul de iarnă, în prezent ținându-se ore de birou și după amiază.

— Eri după amiază echipa de studenți alsacieni, care se află de mai multe zile în orașul nostru, a vizitat Târgul de Mostre. Studenții au fost conduși de către dna și dl profesor universitar N. Bratu, cari le-au dat toate explicațiile necesare în limba franceză. Cu această ocazie, unul dintre studenții vizitatori a luat mai multe clișee. Studenții alsacieni și-au exprimat admirația față de bogăția noastră industrială, așa de elocvent afirmată în expoziția Târgului de Mostre din Cluj. (B. D. P.)

— Reuniunea femeilor române din Șomcuta-Mare aranjează pe ziua de 14 Septembrie o seară dansantă în saloanele Hotelului Central din localitate.

— Inspectoratul de vânătoare al județului Cojocna a început viza permiselor de armă și celor de vânătoare. Viza se face în localul inspectoratului, strada Băii 6, până la 1 Octombrie, după care dată permisele nevizate vor fi confiscate.

— Suntem informați că procesul lui Condeescu, autorul fraudelor dela direcția regională C. F. R. se va judeca cu începere dela 15 Septembrie.

— Azi dimineață la ora 11 au sosit în Cluj un grup de profesori și studenți francezi. La gară au fost primiți de Prefectul județului, primarul orașului și Rectorul Universității. La ora 1 s'a oferit oaspeților o masă comună la restaurantul New-York.

Prin telefon dela corespondenții noștri

D. Duca ales președinte al comisiunei desarmărei

O cinste făcută României

București. — D-l I. G, Duca ministrul de externe al României a fost ales președinte al comisiunei pentru dezarmări și vicepreședinte al Adunării Ligei Națiunilor.

Candidatura d-lui I. G. Duca a fost propusă de d-l Quinones Leon reprezentantul Spaniei, la care s'au asociat reprezentanții Italiei, Poloniei, Greciei, Estoniei, Persiei, etc.

D-l I. G, Duca a întrunit 42 voturi din 44.

*

Intru cât toate discuțiunile din seziunea aceasta a Ligii Națiunilor gravitează spre marea problemă a dezarmărei., alegerea făcută de reprezentanții tuturor națiunilor în persoana ministrului nostru de externe ca să prezideze lucrările comisiunei cele mai importante a Ligei, constitue desigur un omagiu adus personalității d-lui I. G. Duca și însemnătății internaționale a României ca factor de pace și progres în Europa.

Condamnarea comunistului Dobrogeanu

București. — Consiliul de război al Corpului II. Armată a achitat pe cei 4 comuniști învinuiți de complot contra statului la Bușteni, condâmnând pe Dobrogeanu-Gherea în lipsă la 10 ani recluziune.

Achitarea cuponului pe Octombrie al datoriei publice

București. — Cuponul datoriei publice consolidate, cu scadența la 1 Octombrie c. a fost complect acoperit de Stat, suma fiind depusă, conform aranjamentului făcut, la Banca Națională.

Achitarea cuponului se va face cu zece zile înainte de scadență.

Ministerul de finanțe a mai vărsat la Banca Națională suma de 80 mii lire sterline în vederea achitărei bonurilor de tezaur consolidate eșite la sorți.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
809
Pop. On. Asociațiunea p.cult. și lit. pop Român Rec. Sibiu

Anul V. Nr. 1170 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 6 Sept. 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Datoria generației prezente

— Cuvântul Regal —

In mijlocul entusiastelor manifestații naționale făcute cu prilejul comemorărei eroului românismului Avram Iancu, M. S. Regele, dominându-și emoția măreței clipe, a formulat în cuvinte lapidare datoria generației prezente, atât ca o vrednică cinstire a glorioșilor premergători, cât și ca o supremă necesitate față de nevoile vremei.

„Și acum, a spus M. Sa *Regele, întocmai precum la Putna lui Ștefan cel Mare, am făcut un călduros apel către toți fiii țărei, pentru ca mână în mână să desăvârșim organizarea și întărirea statului în România întregită, tot așa în fața umbrelor acestor eroi naționali ai Munților Apusani și ai întregului românism, mă îndreptez cu dragoste și stăruitor, către toți îndemnându i să se gândească mereu la greaua răspundere ce apasă asupra generației noastre și la datoria imperioasă ce avem de a fi cinstitori și credincioși marilor jertfe ce s'au făcut în luptele din trecut și zilele noastre pentru dobândirea drepturilor naționale.*

M. Sa a făcut din nou un călduros apel la unirea tuturor fiilor acestei țări pentru binele patriei.

Diviziunile, certurile și urile înseamnă o păgubitoare risipire a energiilor naționale și dacă în vremurile de liniște și banalitate paguba aceasta este simțitoare, apoi în vremurile complexe, ca acele pe care le trăim, această pagubă poate lua caracterul unei adevărate primejdii.

Prin vitejia și jertfa epică a soldatului român am isbutit să înfăptuim secularul ideal național, să facem din cel mai frumos și cutezător vis o măreață realitate. Dar munca și datoria generației prezente nu s'a sfârșit aci. Realitatea aceasta suscită noui probleme, ridică noui chestiuni, formulează necesități urgente, cari solicită soluționarea. Pentru a corespunde și domina această realitate e nevoe de unirea tuturor, de colaborarea tuturor forțelor naționale, căci opera ce trebue să o îndeplinim e atât de uriașă, încât nu este îngăduită risipirea zădarnică a nici unei energii.

S'a spus, cu drept cuvânt că unirea face forța — și în vârtejul problemelor momentului e nevoe mai mult ca ori și când de forța morală care călăuzește și domină faptele.

Ori, tocmai în aceste momente cari implică unirea și colaborarea tutulor, asistăm la desfășurarea unui val de ură și zavistie. Există în această țară oameni, cari punând ambițiile lor imposibil de satisfăcut și vanitățile puerile mai presus de interesul public, sunt nemulțumiți. Ei critică totul, fără a putea adăoga la opera lor de negațiune, ceva positiv și constructiv, ei caută a transforma o nemulțumire personală într'o nemulțumire publică — de aceia îi vedem într'o continuă agitație, fără vre-un motiv real și fără un ideal de ordin superior.

E drept — marile masse ale națiunei rămân străine de aceste agitații: călăuzite de un solid bun simț și de un sigur instinct al vieței, massele aceste se devotează muncei, care chiar atunci când rămâne în sfera individuală are repercursiuni în bogăția generală a țărei.

Totuși e un păcat că unele energii individuale, ignorând necesitățile vremei și îndatoririle ce le avem cu toții față de aceste necesități, se pierd în agitații sterile, tocmai acum când țara are nevoie de munca și de concursul tutulor. E timpul ca cei rătăciți să vină la sentimentul realității și al datoriei.

M. S. Regele a făcut din nou apel la unirea tutulor fiilor acestei națiuni pentru a fi vrednici de glorioșii lor înaintași și pentru a putea desăvârși opera de organizare a Statului.

Să-i ascultăm cu toți și să-i urmăm sfatul înțelept și patriotic.

Sedința consistoriului din localitate

Admiterea cererilor de înscriere în seminariu

Eri după amiază a avut loc la reședința Episcopiei ortodoxe din localitate o nouă ședință a consistorului sub președinția P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan al Clujului, Vadului și Feleacului.

In cursul acestei ședințe s'a desbătut chestiunea celor aproape o sută de cereri de primire în seminarul teologic, care după cum se știe va lua ființă în acest an pe lângă episcopia ortodoxă, și care nu va avea decât trei cursuri, cari în total adună 60 locuri.

In cursul acsetei ședințe membrii Consistoriului au hotărât cu unanimitate de voturi admiterea a 25 de petenți pentru cursul I, 12 locuri pentru cursul II-lea, și 23 locuri pentru cursul al III lea.

Celor admiși, secretariatul Consistoriului le va face cunoscut prin poștă.

In privința conducerei seminariului nu s'a decis încă nimic, însă unanima părere a profesorilor este ca să se se introducă sistemul decanatului, întrucât acest seminar se poate asemăna perfect cu o facultate, deoarece toți cei ce-i urmează cursurile posedă liceul complect sau școală normală.

Noul seminar este instalat în mod provizoriu în str. N. Bălcescu 21 și cursurile i se vor deschide între 15—30 Septembrie crt.

N. I.

O cinste facuta Romaniei

O nouă afirmare a rolului din ce în ce mai însemnat pe care și l'a câștigat România în concertul european este recenta alegere a dlui I. G. Duca, ministrul nostru de externe ca președinte al comisiei de dezarmare și vice președinte al adunărei.

Dsa a fost ales — spune sumara telegramă — în urma propunerei primului delegat spaniol, Antones de Leon, la care s'au asociat reprezentanții Italiei, Poloniei. Greciei, Estoniei, Persiei și a fost agreat de întreaga adunare, deoarece a obținut aproape unanimitatea voturilor delegaților prezenți la adunare.

Fără îndoială alegerea dlui I. G. Duca reprezintă o cinste deosebită adusă de Liga Națiunilor țărei noastre și are o importanță la fel, din cauza chestiunilor ce se vor discuta în această sesiune.

Cea mai importantă dar și cea mai dificilă e fără îndoială acea a dezarmărilor. Se știe că în această privință marile puteri aliate au dat deja exemplu că înțeleg să-și reducă armamentele, prin înțelegerea dela Washington cu privire la flotele de război. In timp de trei ani Liga Națiunilor a însărcinat o comisiune să studieze mijloacele cele mai sigure pentru a reduce armatele, fără însă a neglija siguranța statului.

Deși în timpul din urmă s'au ivit neînțelegeri între diferitele state cu privire la problema dezarmărei, nu ne îndoim că ea va fi rezolvită în mod favorabil în această sesiune, și prezența dlui Duca, ca președinte al acestei comisiuni, dă cele mai bune speranțe de reușită.

Dl I. G. Duca, reprezintă în Consiliu nu numai țara noastră ci și interesele solidare ale Micei Antante; prin aceasta alegerea sa preocupă toată politica Europei centrale.

Se știe că o problemă de foarte mare importanță pentru Mica Antantă este acea a asanărei finanțelor Ungariei, de a carei soluție depinde restabilirea păcii în Europa centrală.

Alegând pe ministrul nostru de externe în Consiliul său Liga Națiunilor și-a asociat nu numai pe unul din cei mai devotați colaboratori pentru apărarea principiilor ei, dar și pe acel care cunoaște în amănunt problemele Europei centrale.

Deacela cinstea făcută României prin alegerea ministrului nostru de externe ca vice președinte al Consiliului Ligei Națiunilor și ca președinte al Comisiei dezarmărilor ne bucură atât pentru că reprezintă o recunoaștere a politicei de pace și de progres, ce am urmărit-o cu atâta stăruință dela război încoace în toate ocaziunile, cât și a prestigiului ce și l'a câștigat România nu numai la porțile Orientului, ci în întreaga politică internațională.

Congresul învățătorilor și statificarea școlilor

Învățătorii din Ardeal cer statificarea școlilor confesionale. Desbaterile congresului dela Oradea-Mare

In preziua deschiderii școlilor, învățătorii din Ardeal, Banat și Crișana s'au întrunit în congres la Oradea-Mare, în cursul acestei săptămâni, pentru a discuta chestiunile cari privesc învățământul primar. Congresul lor a discutat, cum era și natural, toate plângerile învățătorilor în legătură cu salariile, dar nu s'a mărginit la atât, ci a luat în discuție și îndrumarea ce trebue dată învățământului primar în Ardeal.

Este deosebit de important, că învățătorii din Ardeal s'au pronunțat cu toții pentru introducerea statificării, cerând guvernului să aplice pe toată linia legea votată la sfârșitul sesiunii parlamentare trecute.

Subliniem acest lucru, pentrucă congresul s'a ținut în Oradea-Mare, care este centrul instrucțiunii primare confesionale. Astfel rezoluțiunea congresului învățătorilor câștigă în importanță și trebue ținut seamă de dezideratul lor mai cu seamă pentrucă rezoluția a fost votată și de învățătorii confesionali.

Este locul să arătăm aci, că rezoluțiunea congresului dela Oradea-Mare este în nota postulatului tuturor învățătorilor din Ardeal, îndeosebi al învățătorilor confesionali, cari de-abia așteaptă statificarea tuturor școlilor primare. Trebue subliniat aci, că majoritatea învățătorilor confesionali sunt statificați deja și numai clădirea școlii se mai menține confesională. In asemenea condițiuni, statificarea trebue să se întâmple cât mai curând, pentru a se pune capăt unei astfel de anomalii. Prin ea învățătorii ardeleni nu pot decât să câștige, emancipându-se de sub o tutelă care ține învățătorimea noastră împărțită în tabere. Statificarea s'a dovedit necesară întâi pentru că ea pune capăt acestor certuri dintre cărturarii dela țară. In rândul al doilea, ea va aduce învățătorilor o bunăstare demult așteptată.

Astfel, congresul de ieri și alaltăieri dela Oradea-Mare a dovedit, că legea învățământului primar votată în Mai anul acesta, s'a făcut în asentimentul întregului corp didactic primar.

Dimisia dlui dr. Ion Suciu, din fruntea baroului Cluj

Am relevat într'un articol anterior, penibila impresie produsă în rândurile avocaților români din întregul Ardeal, de felul inadmisibil cum s'a aranjat ședința comemorativă a baroului, cu ocazia centenarului lui Avram Iancu. Am subliniat atunci, mai ales gravele prejudicii ce s'au adus ideii și solidarității naționale prin excluderea avocaților românii din Transilvania, de a ține vre-unul din ei discursul pentru comemorarea lui Avram Iancu, — care de astfel a făcut și el parte din acest barou, — și invitația făcută dlui Dem. Dobrescu, încarnația curentului anti-național în rândurile avocaților. Cu toate avertismentele și intervențiile avocaților români pe lângă jdl dr. I. Suciu de a ține seamă de atitudinea românească ce s'a imprimat în ultimpul timp baroului Cluj, totuși aceste cereri nu au fost ascultate, și prin aceasta s'a produs o demonstrație pe care cu drept cuvânt o putem califica de anti-dinastică.

Ședința comemorativă era fixată pentru orele 9 și discursurile oratorilor dr. Suciu și Dobrescu, au fost prelungite astfel, în cât baroul, invitat oficial la recepție, n'a putut fi reprezentat nici prin decanul său și nici prin vre-un reprezentant al Comitetului.

Această absență a fost remarcată de altfel de însuși M. S. Regele, care la recepția autorităților, a întrebat pe un singur avocat, care a fost la gară, dacă este din vechiul regat, evident în supoziția că avocații ardeleni, n'au voit să se prezinte la recepție. Nemulțumirea față de aceste incidente, este zi de zi tot mai accentuată între avocații din Cluj și din întregul Ardeal și cu toate acestea dl dr. Suciu, care după nenumărate avertismente că baroul nu trebue să lipsească dela gară, totuși și-a menținut atitudinea sa condamnabilă, pentru a face de altfel pe gustul Șefului său politic, lipsind împreună cu intregul Comitet al baroului.

Probabil că văzându-și periclitată situația de decan al baroului printr'o eventuală energică intervenție a avocaților români, mai ales în urma gestului cu ocazia comemorării centenarului lui Iancu, dsa dr. Suciu, a luat-o înainte, și și-a dat deja eri demisia din demnitatea de decan al baroului Cluj, acum a șapta oară și credem că pentru ultima și irevocabila dată. De acum își va putea face în voie combinațiile naționalisto-țărăniste, sub firmă proprie, iar nu angajând calitatea oficială de decan al baroului. Vestea demisiei dlui Ioan Suciu a produs o plăcută impresie în cercurile avocaților români, cari așteptau această satisfacție pentru jicnirea ce li s'a adus.

...Frânturi de vorbă...

(pe corso)

... Se termină săptămâna asta?
— Aș, de unde! Ține până la 14 Septembrie.

—

... dacă nu mă duce și pe mine, dau divorț, parol. El a fost de două ori până acum...

—

...De unde ți-ai cumpărat mobila dragă?
— Dela târgul de mostre. Închipuește-ți, un chilipir, nu altceva ...

—

...sigur seara e bar și muzică și se poate petrece strașnic ...

—

... a fost și Regele și Regina. Am auzit că Brătianu a fost ca un simplu particular, și-a scos bilet... într'un târziu au prins de veste ...

(b. d. p.)

Opoziția sașilor
la legile școlare

Gestul unor epitropi belicoși — Comitetul bisericei evanghelice din Reghinul-Săsesc hotărește să nu se supună legilor școlare

Deunăzi am reprodus declarațiunile făcute ziarului „Ellenzék" de către d. deputat sas dr. Roth, prin cari acesta recunoaștea, că guvernul român a făcut școlilor săsești cele mai mari concesiuni posibile. Asemeni celorlalte școli minoritare confesionale, s'a lăsat și în școlile sașilor limba maternă ca limbă de predare în toate șapte ciasele, li s'a admis sprijinul bănesc din partea statului, ș'a înconvoiințat existența aziluri or confesionale de copii și s'au votat reparațiuni acelor locuitori, cari ar fi însemnat să suporte cheltueli îndoite, către școala confesională ce-o aveau mai dinainte după înființarea școlilor de stat.

La aceste favoruri mai trebuesc adăogate și altele. Astfel, în general atitudinea statului a fost mai tolerantă față de școlile săsești de cât față de școlile maghiare, provocatoare. Din cauză că școlile săsești s'au ferit de o luptă deschisă asemenea aceleia a școlilor maghiare, simulând o conduită de suprafață, tolerabilă, bunăvoința statului a fost mai mare față de ele. Cu toate acestea școlile săsești au devenit provocatoare, îndeosebi de astă iarnă. Am văzut astfel, că până în Aprilie, ele refuzaseră să se supună regulamentelor cari trebuiau respectate încă din Septembre. Refuzul acesta s'a produs în urma îndrumării exprese a episcopiei lor dela Sibiu, fapt pe care l-am stabilit la timpul său.

Evident, deci, că se impune mai multă circumspecțiune față de școlile acestui popor și trebuesc luate măsuri energice, fiindcă vedem că conducătorilor școlilor săsești nu le intră încă în cap să se cumințească.

Astfel, ni-se comunică din Reghinul-Săsesc, că epitropia evanghelică săsească a luat hotărârea ca gimnaziul săsesc de acolo să nu respecte ordinul din anul trecut, prin care s'a introdus în Ardeal principiul, că fiind școala confesională o școală menită să dea o instrucțiune specială, confesională, unor elevi dintr'o societate specială, nu poate înscrie decât elevi de aceeași confesiune cu școala. Măsura aceasta este logică și s'a aplicat de acum un an. Și iată, că după un an o epitropie minoritară vine și hotărește, că nu recunoaște dispoziționea Statului român, și anunță pe cetățenii de toate naționalitățile și confesiunile, că înscrie elevi de orice naționalitate sau confesiune.

Gestul acesta este provocător și semnificativ, dar Statul român nu se va intimida în fața unui proselitism făcut fără nicio perdea.

Muzeul lui Avram Iancu
și al revoluției de la 1848

Ce se găsește în acest muzeu — Se păstrează și lancea cu care a fost ucis Vasváry la Fântânele —

Din inițiativa „Astrei" și cu largul concurs al ministerului de culte și arte care a pus la dispoziție fondurile necesare, s'a clădit în aripa dreaptă a casei în care s'a născut Iancu, în Vidra, un pavilion cu 5 camere în care s'a așezat muzeul Avram Iancu și al revoluției dela 1848.

Pavilionul este construit în stil românesc cu pridvor în față.

Am vizitat acest muzeu și am găsit în el multe și foarte interesante rămășițe istorice din revoluția dela 1848.

In prima cameră sunt aranjate, în galantare acoperite cu sticlă, vre-o sută și ceva de documente scrise, fie de mâna lui Iancu fie de tribunii săi. Printre aceste documente sunt: manifeste către popor, scrisori trimise de Iancu, diferiților tribunii o corespondență compusă din 7 scrisori între Senni și Bălcescu etc.

Am mai văzut între aceste documente o serie de chitanțe, pe care diferiți conducători de cete le-au dat tribunilor sau lui Iancu, însași, chitanțe prin care se adevereu că au primit diferite sume de bani, alimente, revolvere sau lănci.

Aceasta dovedește spiritul de organizare și de ordine al lui Iancu și al tribunilor săi.

In camera a doua a muzeului sunt aranjate în dulapuri închise, pistoalele, lănciile și îmblăcii cu cari s'au luptat moții la 1848, Pistoalele sunt de acele vechi cu capsă și cu țeava lungă. Interesante sunt lănciile.

Acestea sunt făcute foarte rudimentar de către fierarii de prin sate, din fier de plug, din coase etc. și sunt aplicate pe niște cozi groase de lemn de corn. Sunt interesante aceste lănci, căci pe ele se poate vedea avântul cu care au luptat moții la 48, fiind toate crestate de lovituri.

Mai în fundatul camerei se găsește lancea cu care a fost omorât Vasvary la Fântânele.

In camera a treia se găsesc revolverele între care două revolvere ale lui Iancu, unul al lui Buteanu și două ale lui Corcheș, un alt dulap cuprinde vreo 50 de puști capturate de moți dela unguri.

S'a păstrat în fine și fluerul cel lung cu care Iancu plângea durerea neamului său, când rătăcea întunecat la minte prin munți. Ministerul culteler precum și soc. „Astra" a dispus să se transporte la Vidra și să fie așezate în muzeu, toate rămășitele istorice ale revoluției dela 1848 care se mai găsesc împrăștiate prin țară.

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 5 Septemvrie

CINEMA SELECT

Căderea Babyloniei

Grandioasă evocare istorică de pe timpul Asirienilor. Inscenată de celebrul regisor american: **D. W. GRIFFITH.** In rolul principal: **Harris Chaplin și Elmo Lincoln.**

CINEMA URANIA

Impăratul Sărac

Un roman senzațional și sentimental din viața francmasonilor în 5 acte.

CINEMA APOLLO

Dinții tigrului

Cea mai nouă aventură a lui Arséne Lupin. Dramă detectivă în 6 acte. In rolul principal: **David Pavel.**

Reprezentațiile încep în toate cinematografele și în fiecare zi la ora 3 fix după masă.

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Atelier special pentru aparate ortopedice și pentru tot felul de bandaje medicale

En gros și după măsură!

178 D.

1 Franc - 8 Lei

la Librăria Lepage, Cluj

p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Este imposibil

să cumpărați convenabil

piane-pianine

decât la firma

I. Triska

Cluj, Str. Șaguna 14

Telefon No. 419

recunoscută ca cea mai solidă și care pentru fiecare

pian și pianino garantează 3 ani

Pentru reparații, acordări și expediție ia răspudere. 10

Lloyd

No. 293—1924. D 185

Publicațiune

Se primesc oferte timbrate și închise până în 20 Sept. c. pentru furnizarea a 60 m³ lemne de foc transportate la orfelinatul „Eleftera și dr. Mihali Teodor" Dej, când în ziua amintită p. m. orele 5 se va face adjudecațiunea de comitet în biroul filialei Dej.

Dispositiunile art. 72—83 vor fi aplicate.

Alte condițiuni să pot vedea la numitul orfelinat.

Dej, la 1 Septembrie 1924.

Președintă: **E. Dr. Șlian** Secretar-contabil: **A. Gerghel**

No. 78—1924. D 184

Publicare de Concurs

Administrația Căminului **„Casa Invățătorilor"** din Cluj, publică concurs, pentru furnizarea de pâne carne, lapte și coloniale, pe anul școlar 1924—25.

Ofertele închise și sigilate se vor înainta până în ziua de 30 Septemvrie a. c.

Cluj, 3 Sept. 1924. **Administrația.**

Industriași! Producători! **Comercianți! Consumatori!**

Târgul de Mostre

31 August — 14 Sept. 1924 din **Cluj** **31 August — 14 Sept. 1924**

Remediază:

Criza de numerar! Scumpetea vietii! Urcarea valutei!

75% Reducere pe C. F. R. Atracții senzaționale.

Aronsohn & Co.

Brasov

3

Intreprindere de transport: Vama, Depozitare, Transport de mobile, Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

Atențiune! Atragem **Atențiune!**

luarea aminte a onoratului public cumpărător asupra

Magazinului meu de sticlărie, porțelan și vase de bucătărie, bine smălțuite

Prețuri foarte reduse și marfă de bună calitate, Despre aceasta se poate convinge fie care

Sámuel R. Piringer

Calea Regele Ferdinand 65

Atențiune! **Cluj** **Atențiune!**

Rudolf Mosse D 173

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" servește curent electric pentru 75 bucăți becuri de 25 luminări.

29126

Cum au fost organizate
serbările pentru Avram Iancu
Rolul pe care l'a avut dl inspector general Al. Ştefănescu în reuşita serbărilor

Acum când au trecut marile serbări naţionale, organizate la Câmpeni, Ţebea, Vidra şi Cluj, pentru comemorarea a 100 de ani dela naşterea marelui erou naţional, care a fost Avram Iancu, ţinem să remarcăm o serie de fapte constatate în cele trei zile cât au durat aceste serbări.

In adevăr s'au cheltuit sume

AL. N. ŞTEFÀNESCU
Inspector administrativ

destul de mari pentru pregătirea acestor serbări. Lăsând însă la o parte faptul că pentru memoria lui Avram Iancu şi mai ales pentru efectul educativ naţional pe care l'au avut aceste serbări orice sumă s'ar fi cheltuit n'ar fi fost prea mare, ţinem să remarcăm, că serbările au adus mari şi reale servicii tuturor oraşelor şi comunelor în cari au avut loc aceste serbări.

La Cluj

Se ştie că de luni de zile se lucra la repararea străzilor şi a localului Primăriei şi tot nu se mai termina.

Ei bine, cu ocazia serbărilor s'a intensificat până la maximum aceste lucrări şi astăzi avem străzile oraşului şi localul Primăriei complect reparate.

La Vidra s'a făcut, tot în vederea serbărilor, un drum în serpentine de vre-o 7—8 km. până pe vârful muntelui Găina, drum care până acum nu exista şi din cauza lipsei căruia moţii aveau foarte mult de suferit atunci când se duceau la munte după lemne.

S'au reparat după aceea solid şi radical întreagă şoseaua care duce dela Baia de Criş prin Brad—Ţebea—Câmpeni şi aceea care duce dela Vidra prin Câmpeni la Turda, consolidându-se podurile vechi, şi făcându-se în acelaş timp şi poduri noui.

Adăogându-se la toate acestea statuia lui Avram Iancu dela Baia de Criş, casina naţională a moţilor şi muzeul dela Vidra, se poate vedea cum sumele cheltuite cu serbările lui Avram Iancu n'au fost cheltuite în zădar.

Cui se datoreşte succesul serbărilor

Se ştie că principalii organizatori ai acestor serbări au fost dl Al. Lapedatu ministrul cultelor şi d. V. Goldiş, preşedintele Astrei. Aceştia au stabilit programul.

Executor şi organizator la faţa locului în toate oraşele şi comunele în care urma să aibă loc serbările a fost în primul loc dl Al. Ştefănescu, inspector general administrativ. Datorită măsurilor foarte bune luate de dl inspector general Ştefănescu, toate serbările cari au durat trei zile au decurs în cea mai bună ordine.

Dsa n'a scăpat din vedere nici cel mai mic amănunt şi fără să forţeze pe nimeni, cu pricepere şi cu vorbă bună, a putut obţine concursul tuturor localnicilor, cu care s'a putut ajunge la reuşita aşa de strălucită a serbărilor.

Munca depusă de dsa a fost răsplătită îndeajuns prin satisfacţia ce a trebuit să o aibă în reuşita atât de frumoasă a serbărilor.

Timp de o lună de zile dsa a alergat dela Câmpeni la Cluj de la Cluj la Bucureşti, de aci la Ţebea sau la Vidra, interesându-se de toate şi luând toate măsurile care să-i asigure buna ordine a executării programului.

In tot timpul cât au durat serbările nu s'a înregistrat nici o încurcătură sau zăpăceală, atât în ce priveşte încartiruirea şi mijloacele de transport ale vizitatorilor cât şi executarea promptă a programului.

Un film
cu Târgul de Mostre
Fundaţia Principele Carol a cinematografiat Târgul de Mostre

Se ştie că Fundaţia Principele Carol are o secţiune de cinematograf, condusă de dl Moldovan, directorul Fabricei Mold Film.

In cursul zilei de ieri, dl Moldovan, care a cinematografiat serbările pentru comemorarea lui Avram Iancu, a luat un film şi cu Târgul de Mostre din Cluj.

Astfel şi aceia cari n'au posibilitatea să se deplaseze la Cluj vor avea prilejul să admire această importantă manifestare economică românească.

Dar, ţinând seamă că guvernul a acordat o reducere de 75 procente pe cfr. vizitatorilor Târgului de Mostre, e mai nimerit pentru cei ce se interesează, să nu se mulţumească numai cu această vizitare pe pânză ci să vină şi în persoană la Cluj. Târgul de Mostre e cel mai bun prilej pentru vizitarea Clujului (bdp).

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Circulaţia autobuselor
O bună şi folositoare întreprindere particulară

Răsfoind zilnic gazetele ungureşti din localitate ne-am obişnuit cu bârfelile lor la adresa Clujului de astăzi, înfăţişat ca un oraş în decădere. Nimeni nu poate tăgădui însă progresele făcute de oraşul nostru zi de zi, fără a trece cu vederea neglijenţele edililor locainici.

Ne învederează progresul de care vorbim, circulaţia din ce în ce mai intensă a autobuselor. Ea a dat un nou aspect oraşului nostru şi nu stăm un moment la îndoială, că locuitorii Clujului sunt unanimi în a recunoaşte că el este superior celui din vremea stăpânirii ungureşti.

Desvoltarea în ultimul timp a industriei şi comerţului local a impus căutarea modalităţii de-a înlătura inconvenientele lipsei tramvaielelor electrice. Şi după câteva încercări neisbutite, astăzi ea a fost găsită. Meritul este al iniţiativei particulare, care a pus în circulaţie un număr mare de autobuse. Regularitatea cu care circulă, amintim că aproximativ la 5 minute ai autobus în orice direcţie, a făcut din autobuse o întreprindere de care nu se mai poate lipsi oraşul nostru până la construirea liniilor de tramvai electric.

Dându-şi seama de toate acestea proprietarii autobuselor au făcut şi fac toate sacrificiile pentru a se acomoda cât mai bine necesităţilor. Numărul lor a fost urcat, iar confortul şi viteza ce-o au mulţumesc pe deplin publicul. Firma Blaga are actualmente 8 autobuse în circulaţie, de altfel cele mai moderne şi confortabile dintre toate, Coldea 2, Szeszák 2 şi Russu tot 2.

Taxele de transport sunt 4 lei pentru o linie şi 6 pentru două.

In total sunt 4 linii: Piaţa Unirii—gara, Piaţa Unirii—Calea Moţilor, Piaţa Unirii—Calea Victoriei şi Piaţa Unirii—Calea Dorobanţilor. Direct la gară circulă autobusele ce fac cursa Calea Moţilor—Piaţa Unirii. Există bilete de traasportare, care costă tot 6 lei.

In dorinţa de a servi cât mai bine interesul public, întreprinderile de autobuse au acordat o reducere de 50 la sută la abonamentele lunare pentru funcţionarii primăriei, poliţiei şi siguranţei. Asupra acestei chestiuni însă încă nu a intervenit un acord deplin în ce priveşte amănuntele de executare. Abonamentele costă 150 lei pentru o singură linie şi 240 lei pentru toate liniile.

Fiul lui Herzl
nu s'a botezat, ci a devenit baptist

Zilele trecute, a făcut ocolul presei mondiale svonul că dl Hans Herzl, fiul cel mare al întemeetorului sionismului, s'a botezat într'o mânăstire a dominicanilor, lângă Viena.

Se află acum că dl Hans Herzl, care se găseşte actualmente la Londra, nu s'a convertit la catolicism, cum se svonise, ci a fost primit ca neofit în secta baptiştilor, a căror dogmă religioasă — afirmă neofitul acesta — este compatibilă cu sionismul.

Distracţii la Târgul de Mostre
— Muzica militară şi concerte simfonice —

Direcţiunea Târgului de Mostre, în dorinţa de-a pune la dispoziţia numeroşilor vizitatori, prilejul unei distracţii selecte şi gratuite a aranjat o serie de concerte simfonice, ce vor avea loc sub cerul liber, pe-o estradă anume construită în marea curte a pavilioanelor fabricilor.

Concertele vor avea loc în ordinea următoare: In fiecare zi dela orele 11—1 dimineaţa şi 5—7 seara muzica militară a regimentului 83 Inf. de trei ori pe săptămână, Luni, Miercuri şi Vineri, orchestră simfonică.

In afară de aceasta numeroasele tarafuri de lăutari dela pavilioanele cu băuturi, jazz-band-ul Barului, dansurile de parkett ale aceluiaş Bar şi alte atracţii senzaţionale, complectează partea de distracţie ce-o oferă Târgul de Mostre.

In felul acesta clujenii au un plăcut loc de reculegere şi odihnă după ceasurile istovitoare ale muncii cotidiane. (bdp.)

Cumpăraţi încă azi!

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: SIBIL. (Seria A. 27.)

* **Eu te vreau.** Repetiţiile acestei operete franceze plină de spirit şi foarte amuzantă, decurg în cea mai deplină regulă astfel încât pe săptămână viitoare va vedea deja lumina rampei. In rolurile principale întâlnim pe eminenţii ansamblului de operetă în frunte cu Ana Zöldhelyi, Erényi, Dajka, Tarnay, Tompa, Bányász şi escelentul Ihász.

* **Taifun.** Au trecut aproape doi ani de când la teatrul maghiar nu s'a reprezentat celebra dramă a lui Melchior Lengyel Taifun. Sâmbătă seara în parte cu distribuţii de roluri noi, va fi reluarea acestei drame escitante. In rolurile principale întâlnim pe lângă dr. Janovics (Tokeramo), Poór Lily (Elena Kerner), Mihalyfi (Lindner), Cselle (Hironari) şi pe Tarnay, Forgács, Kemény, Réthely, Virag, Izso, Hajkó, Leővey, şi Jung.

* **In razele soarelui** în Matineu. Celebra piesă a lui Zilahi se va reprezenta pentru a patra oară Sâmbătă în matineu. In rolul lui Mihail Samson va debuta ca oaspe dl Javor Alfred membrul teatrului din Arad. Preţurile locurilor vor fi reduse.

* **Antonia cu Dudus.** Luni seara se va reprezenta pentru a 16 oră celebra piesă a lui Melchior Lengyel Antonia în rolul principal cu Poor Lily. Şeful orchestrei va fi de astă dată cunoscutul Dudus care în primele zece reprezentaţii a repurtat un colosal succes.

* **Debutul diletanţilor săteni din Căpuşul-Mare.** Duminecă în matineu şi seara se va reprezenta piesa poporala Spaima Satului cu diletanţii săteni din Căpuşul-Mare. Preţurile locurilor în matineu vor fi reduse; seara vor fi preţuri normale.

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

In chestia comemorărei lui Avram Iancu la Baroul advocaţilor

Din partea Consiliului Baroului local primim următoarea întâmpinare, pe care din spirit de imparţialitate o publicăm fără a ne angaja cu nimic:

Stimate Domnule Director!

In numărul 1162 din 27 August cor. al ziarului de sub conducerea dv „Infrăţirea" a apărut un articol intitulat „Agitaţia avocaţilor români", care este adânc jignitor pentru venerabilul nostru decan dl dr. Ioan Suciu. Pentru a pune în adevărata sa lumină chestiunea acolo atinsă şi pentru a apăra pe cel cu nedrept atacat, ţinem să Vă rugăm ca, în conformitate cu uzanţele şi dispoziţiunile legale să binevoiţi a da ospitalitate în ziarul de sub conducerea dv următoarelor:

Consiliu baroului întrunându-se în şedinţa ţinută la 4 Septembrie 1924 sub prezidiul subsemnatului prodecan şi luând în desbatere chestiunea atacului de presă adresat prin articolul „Agitaţia advocaţilor români" apărut în ziarul „Infrăţirea" în contra dlui Decan dr. Ioan Suciu, hotăreşte cu unanimitate de voturi publicarea următorului comunicat:

1. Constată că adunarea generală comemorativă din 2 Sept. cor. a fost ţinută conform hotărârei consiliului adusă în şedinţa consiliului din 15 August cor., dându-i-se dlui decan toată latitudinea de a întocmi programul adunării, cum va crede de cuviinţă, drept care este dealtcum consacrăt şi prin legea de organizare a corpului.

2. In ce priveşte programul adunării şi felul cum a fost ţinută, consiliul a luat act cu satisfacţie despre măsurile luate de dl decan, le-a aprobat în întregime şi se solidarizează întru toate cu procedeul decanului său.

3. Respinge cu indignare orice afirmaţiune sau aluzie care ar atinge sentimentul naţional, respectul legii sau imparţialitatea dlui decan dr. Ioan Suciu, care prin conducerea sa înţeleaptă, laborioasă şi imparţială, lipsită de orice preocupaţiuni politice, a ştiut să ridice Baroul de Cluj la un nivel de care nici când până acum nu s'a putut bucura.

Nu dubităm nici un moment, Domnule Director, că în virtutea sentimentului de lealitate Ve-ţi da tot concursul Baroului nostru întru apărarea prestigiului decanului său, care este şi prestigiul Baroului.

Primiţi domnule Director asigurarea stimei noastre ce Vă păstrăm.

Din încredinţarea consiliului Baroului de Cluj

secretar prodecan

Dr. T. Moisil Dr. S. Tămaşiu

In jurul contrabandei de mătase

Noi amănunte. S'au arestat trei complici la Oradea Mare. Incă 30 kgr. mătase confiscată.

Am vorbit în numărul nostru de eri despre marea contrabandă de mătase descoperită în sarcina firmei „Au bon gout" din oraşul nostru. Căutând a lua informaţii dela unele persoane competente, astăzi suntem în măsură a reveni cu noui amănunte.

Astfel putem preciza, că tot în legătură cu această afacere s'au arestat la Oradea-Mare două persoane şi anume d-na Glük, artistă de varieteu precum şi un individ cu numele de Szeide Iosif, care în realitate nu e altul decât Boroş Laszlo despre care am vorbit destul în numărul nostru de eri. — La percheziţia domiciliară ce s'a făcut acestor indivizi de către dl Şovrea, prim-procuror de Oradea, şi Slătescu, şeful vămei din acel oraş, s'au mai găsit încă 30 kgr. matase care de asemenea a fost confiscată.

Tot odată mai putem preciza complecta vinovăţie a comisarului de siguranţă, I. Borbat, care de asemenea a fost arestat, în baza declaraţiilor unor martori cari l'au luat în automobil Duminecă d. a. împreună cu geamantanul dela Bardos, aducându-l astfel dela frontieră, până în comuna Episcopia.

In oraşul nostru cercetările se urmează cu multă asiduitate fiind conduse personal de către inspectorul vămilor din localitate, despre care după cum am mai spus, posedă multă experienţă în această materie. Eri dimineaţă Dsa însoţit de procurorul dr Ilea, taxator Ionescu şi inspectorul Mazilu Gh., au făcut o nouă descindere la firma „Au bon gout", unde s'au confiscat mai multe scrisori şi diverse documente de casă.

Imediat după terminarea complectă a anchetei se vor dresa cuvenitele procese verbale, prin cari întreaga bandă de contrabandişti va fi amendată cu sumă de aproape 10,000.000 (zece milioane) lei.

N. I.

Ştiri diverze

— Am anunţat, că partidul maghiar s'a oferit să împace pe credincioşii evanghelici, unguri şi saşi din localitate, cari sunt într'o continuă ceartă, degenerată în răstimpuri în adevărate scandaluri. Cearta s'a pornit pe tema supremaţiei şi nu a putut-o elimina nici aceasta intervenţie a partidului maghiar. In urma acestei nereuşite credincioşii maghiari şi saşi ai bisericii evanghelice din Cluj au hotărât să se separe.

* **Dr. Iosif Heller** specialis în boale de ferrei şi mamoş, reîntorcându-se din străinătate Paris, Viena şi Germania şi-a început praxa în Str. Nic. Iorga No. 3 în casele Generalei de lângă hotelul New-York. Consultă dela 11—12 a. m. şi 3—5 p. m. Tratament cu aparatul Diatermic.

*

— **Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, şi până la această dată se pot face noui comenzi prin poştă, trimiţând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat", Cluj.**

Ultime informaţii

— *Din partea dlui dr. Ioan Suciu primim o scrisoare prin care ne roagă să desminţim că dsa ar fi participat la vre-o consfătuire a tineretului din partidul naţional.*

Pentru a-i face plăcere ne executăm. Totuşi continuăm a susţine că în ziua indicată de noi, dl dr. Ioan Suciu, aflându-se într'un grup de membri ai partidului naţional în frunte cu dl Vasile Goldiş, dsa a făcut apelul relevat în numărul nostru de eri. Admiţând deci că n'a fost o „consfătuire", ci numai o convorbire fără caracter definit, cele arătate de noi rămân în întregime în picioare. Dealtfel nici dl Suciu nu desminte mai mult decât că ar fi participat la o consfătuire.

— *Duminică, 7 crt. va avea loc în oraşul Şimleul-Silvaniei din Sălaj, cununia religioasă a simpaticului secretar al Conservatorului local Artenie Istrate cu drăgălaşa dră Florica Crişan elevă a conservatorului. Naşii vor fi dna Adela şi dl dr. Coriolan Meseşan, şeful judecătoriei de Ocol din acea localitate. Urăm cele cuvenite tinerilor căsătoriţi.*

— M. S. Regele a conferit dlui dr. Tiberiu Cristea, directorul regional Zootehnic din Cluj, ordinul Coroana României în gradul de ofiţer, pentru meritele deosebite de care a dat dovadă în serviciul pe care-l conduce.

— Direcţiunea generală a vămilor a dat ordine tuturor punctelor de vamă că pe viitor se permite exportul de cai, în urma avizului dat de către ministerul de industrie şi comerţ şi de către direcţiunea generală Zootehnică.

— Atragem atenţia vizitatorilor Târgului de Mostre că la 2 Septembrie s'a deschis Biblioteca Universităţii, care este una din cele mai moderne instituţii de cultură din Europa Centrală.

Vizitarea Bibliotecei se poate face între orele 21—1. Biblioteca este deschisă în zilele de lucru dela orele 8—1 şi 3—8. (bdp.)

— Dl Farkas Mozes, directorul fabricei de piele Renner a ţinut aseară la Târgul de Mostre o conferinţă cu caracter economic, la care a asistat un mare număr de comercianţi şi industriaşi din localitate.

— Adunarea sfaturilor negustoreşti care urma să se ţină la Cluj în zilele de 8 şi 9 Septembrie, s'a amânat pentru zilele de 11 şi 12 Septembrie, începând dela orele 3 după amiază de oarece congresul Camerilor de Comerţ ce se va ţine la Oradea Mare, şi după care urma să se ţină adunarea, s'a amânat cu două zile.

— Dl Sept Mureşanu, prefectul judeţului, a plecat azi în plasa Teaca pentru a inspecta noulle localuri de şcoli, de unde se va înapoia mâine.

— Consiliul oraşului Cluj în şedinţa ţinută azi de dimineaţă a hotărât să intervină la ministerul de justiţie pentru instrucţiuni instanţelor judecătoreşti ca acestea să aplice maximul pedepsei în materie de specula.

— Eri s'au terminat sondările la un nou puţ de gaz metan la Sarmaşul mic. Acest puţ va alimenta întreaga reţea Sarmaş—Turda—Uioara.

— Serviciul inginerese al prefecturei judeţului a primit instrucţiuni dela Ministerul lucrărilor publice să ancheteze şi se valorifice toate reparaţiunile necesare tuturor drumurilor din jud. Cojocna.

— Recomandăm cititorilor noştri cari vor să cunoască viaţa şi faptele lui Avram Iancu, următoarele lucrări: „Avram Iancu şi epoca sa" de Nicolae Buta, şi „Avram Iancu" de Teodor Mureşanu, lucrări apărute acum cu prilejul centenarului naşterei marelui erou naţional.

— In Octomvrie sau Noemvrie voluntarii ardeleni se vor întruni într'un congres la Cluj, pentru a ajunge la o cât mai bună organizare a asociaţiei lor, înlăturând toate încercările de-a aservi această organizaţiune oricărei mişcări politice. La acest congres vor participa şi delegaţi ai legionarilor cehoslovaci.

— Examenele de admitere la şcoala normală de fete din Cluj vor începe la 15 Septemvrie pentru cl. I şi la 17 Septemvrie pentru cl. V, iar examenele de de corigenţă vor avea loc în ziua de 19 Septemvrie. Cursurile regulate se vor începe la 22 Septemvrie.

Oricine poate câştiga lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

a Comndaţi de urgenţă!

— Inregistrăm faptul că dl Petre Ionescu, directorul general al R. M. S. şi dl Popescu Agripa, directorul fabricei de tutun au dispus fabricarea unui nou fel de ţigarete întim club R. M. S. şi regale R. M. S. cu ambalaj special pentru Târgul de Mostre. Având în vedere că aceste ţigarete sunt de o calitate cu totul superioară, insistăm pe lângă dl Agripa Popescu să dispuie ca şi după trecerea Târgului de Mostre să se fabrice astfel de ţigarete. Cu aceasta s'ar satisface o dorinţă a publicului care s'a convins că acest fel de ţigări sunt mult mai aromate şi mai higienice decât ori care alte fabricate ale manufacturei noastre.

MICA PUBLICITATE

Se caută două infirmiere pentru Clinica Neurologică. Leafă lunară 1280 Lei şi locuinţă. Reflectantele, care au mai făcut un atare serviciu să se prezinte în persoană la Clinica Neurologică Str. Babeş 63. D 183

Econoamă bună caută post la familie, doamnă sau domn singuratic. Adresa la administraţia ziarului. D 182

Atelier moderne de fotografii

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

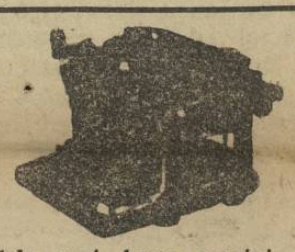

171-6

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Un nou atentat în Basarabia

Bucureşti. — Eri seară un nou atentat s'a săvârşit în Basarabia, în dreptul comunei Plutin. Răufăcătorii au baricadat linia ferată cu pietre şi lemne. Trenul de marfă nr. 7001 a deraiat, sfărâmându-şi locomotiva şi câteva vagoane. Autorităţile fac cercetări.

Un violent incendiu în Capitală

Bucureşti. — Astănoapte pe la orele 12 un violent incendiu a luat naştere dela casele Şerban Vodă 201. Focul s'a întins cu repeziciune asupra clădirilor învecinate, consumând numeroase clădiri, proprietatea dlui Grigorescu din Piteşti. Sunt pagube de câteva milioane.

Consolidarea bonurilor de tezaur din Italia

Bucureşti, — Telegrame din Italia anunţă că aranjamentul încheiat între ministrul nostru de finanţe şi guvernul italian, pentru consolidarea bonurilor de tezaur a avut efecte minunate. Majoritatea bonurilor de tezaur a fost consolidată. In curând se vor consolida şi un rest de circa 4 milioane lire.

Leul la Paris e în creştere

Bucureşti. — Bursa din Paris a închetat aseară cursul leului la 9.60.

Febra tifoidă în jud. Făgăraş

Făgăraş. — In comuna Ciucu-Mare declarându se mai multe cazuri de febră tifoidă şi avându se în vedere că epidemia bântuie cu furie, comuna a fost închisă şi orice comunicaţie cu ea tăiată.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul V. Nr. 1171 — 4 PAGINI — 2 LEI —

CLUJ 1924
On. Asociațiunea p. cult. și lit. pop Român
Rec. Sibiu
1924 4679

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNA . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L.

Problema dezarmării

— Punctul de vedere al României —

Dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, a prezentat Societății Națiunilor răspunsul României în chestia dezarmărei — un răspuns judicios, documentat, care învederează grija pozitivă și realistă a țărei noastre pentru menținerea păcei.

Dezarmarea, până după finalul marelui război, era un deziderat din domeniul ideologiei și utopiei, desconsiderat de oamenii de Stat, cari căutau să garanteze mersul normal al lumei pe temelia păcei armate.

Astăzi, după sângerosul faliment al concepției păcei armate, concepția dezarmărei, care să asigure lumei mersul normal către un progres continuu și ascendent, a ieșit din cadrele utopiei, pentru a intra în sfera acțiunei oamenilor de Stat.

Totuși; ca dezarmarea să devină o realitate sigură și binefăcătoare pentru omenire, ea trebue să se scuture de tot ce conține ca nebuloză și reverie, pentru a se adecua necesităților vremei și nevoilor specifice ale fiecărei țări. Răspunsul pe care dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe l'a predat Ligei Națiunilor în numele României, are darul de a da idealului care îl constitue dezarmarea, preciziunea de contur și consistența pe care trebue să le aibă o ideie eșită din abstracțiune și vis, atunci când tinde a se transforma într'o realitate practică.

Dezarmarea nu poate fi o formulă generală, aplicată în mod egal tuturor statelor. Sunt țări privilegiate prin situația lor geografică, ori prin legături de bunăvecinătate: în asemenea țări dezarmarea se poate aplica într'o măsură largă, fără nici o primejdie pentru bunul mers și siguranța Statului.

Sunt însă țări plasate într'o critică situație geografică, asaltate de pofte de cucerire de dorințe de neîntemeiate revanșe, înconjurate de vecini cârcotași nutrind gânduri dușmănoase călăuzite în permanență de dorința și idealul războiului.

In asemenea țări aplicarea dezarmărei ar constitui o primejdie nu numai pentru siguranța și viața lor, dar chiar pentru întreaga pace europeană, a cărei menținere este urmărită prin propunerea dezarmărei. Lăsându țară așezată în critice condiții geografice și înconjurată de vecini răuvoitori fără armata necesară, s'ar face din ea o ispită pentru acești vecini, cari nu trăesc de cât cu gândul revanșei, și în loc să se asigure pacea mult dorită și absolut necesară civilizației europene s'ar deslănțui un nou război. Slăbiciunea care ar constitui-o dezarmarea ar fi un îndemn ca asemeni vecini să procedeze la realizarea revanșei, și astfel cel mai idealist și pacific deziderat ar putea constitui cauza unui cataclism.

Cât despre România — după cum se exprimă atât de elocvent d. I. G. Duca în răspunsul său — țara noastră, realizându-și visul unității naționale în cadrele unui Stat, nu dorește de cât pacea în care prin muncă să se poată consolida și beneficia de un maximum de progres.

Pentru menținerea acestei păci, în care de altminteri este interesată Europa întreagă, România nu poate sta cu mâinile goale cu atât mai mult cu cât rostul unei armate nu este absolut ofensiv, ci mai cu seamă defensiv.

Adunarea poporală a partidului maghiar

Mâine, Duminecă la orele 11, va avea loc la reședința partidului maghiar, la Cluj, o ședință a comitetului executiv, convocată pentru pregătirea unei adunări poporale a delegaților partidului din toată țara, care se va ține probabil în 21 Septemvrie, la Cluj.

Privitor la această adunare poporală vicepreședintele partidului, dl Grandpierre, a declarat, că ea va modifica statutul organic al partidului, va hotărî începerea unei acțiuni mai întețite în chestiunea școlilor ungurești, va fixa atitudinea partidului în chestiunea reformei administrative, și va hotărî să se intervină pentru desdăunarea expropriaților.

Fortificarea presei maghiare

Budapesta lui Horthy face noui și mari sacrificii pentru a întări și intensifica presa maghiară din Ardeal. Cu ce scopuri e inutil să mai accentuăm.

Cel mai șovinist și provocător ziar maghiar din Ardeal „Brassoi Lapok" a primit de curând din Budapesta o mare instalație technică — rotative, linotypuri. Nu de mult „Keleti Ujság" s'a reorganizat și el, pe aceleași temelii create de Budapesta.

In timpul acesta presa românească din Ardeal lâncezește.

Ar trebui să se înțeleagă că problema presei românești din Ardeal este o chestiune de Stat și de românism — și să se procedeze în consecință.

Publicul românesc din Ardeal are și el o datorie de împlinit față de presa românească de aci. Ne explicăm destul de bine concursul pe care publicul maghiar — perfect conștient de rostul și menirea foilor lor — îl dau ziarelor ungurești din Ardeal. Ceea ce este straniu este concursul pe care unii români de aci îl dau sub toate formele ziarelor maghiare, contribuind fără să-și dea seama la întărirea unei cauze care este dușmană cauzei românești. Când Budapesta își mobilizează forțele în Ardeal în fortul care este presa, trebue ca românismul de aci să fie pus în măsura de a lupta cu succes pe aceeași cale, cu arme egale,

Conferința dela Londra și planul Dawes

In ultimul număr al revistei, l'Illustration, Ludovic Naudeau publică un interesant articol asupra atmosferei în care au avut loc negocierile de la Londra. Ludovic Naudeau stăruie în primul rând asupra hotărârei luată de guvernul Poincaré în Ianuarie 1923 de a ocupa Ruhrul drept gaj, hotărâre pe care a găsit-o temerară încă de la început. Totuși Naudeau găsește tot așa de imprudent de a se ceda Germaniei acest pământ miraculos, care conține cele mai bogate zăcăminte de huilă din Europa.

Ca „imperiul metalurgic" care a furnizat în 1870 și 1918 tunurile cu care s'a bombardat Parisul să nu mai tulbure pacea Europei, Naudeau propune internaționalizarea Ruhrului sub controlul Ligei Națiunilor pentru beneficiul tuturor popoarelor.

Cum spațiul nu ne permite de a reproduce acest interesant articol în întregime vom reproduce mai jos pasagiile cele mai caracteristice cu privire la atmosfera conferinței de la Londra și conținutul planului Dawes.

Deosebirea dintre mentalitatea franceză și cea engleză

Mai multă solidaritate înainte de 1923 din partea Angliei, — spune Naudeau — ar fi făcut pe Germani să și îndeplinească obligațiunile, fără a fi necesară o ocupare a Ruhrului. Deasemeni astăzi în a 20-a lună de ocupație, dacă Franța ar fi găsit în Anglia simpatii mai largi, mai prevăzătoare, mai intuitive ea ar fi putut să-și asigure un control mult mai eficace asupra unei regiuni care este unul din elementele esențiale a puterei industriale și războinice a Germaniei.

De aceia nu poți avea ideie justă de grutățile pe care le-a întâmpinat la Londra Herriot dacă nu ții seamă de cât e de deosebită astăzi mentalitatea engleză de cea franceză.

Anglia din 1924 este complect pacifistă ea e cea mai pacifistă din toate națiunile și e preocupată mereu de groaza unui viitor război.

Ludovic Naudeau arată că de frica unui conflict între Germania și Franța pe chestia Ruhrului, Anglia a combătut totdeuna ocuparea acestui teritoriu El zugrăvește apoi pe cei doi leaderi ai guvernului actual britanic: Ramsay Macdonald și Philipp Snowden, ministrul de finanțe. Pe când primul știe să se adapteze împrejurărilor, cel de al doilea e un sectar legat de prejudecățile lui Labour Party, care se știe că nu privește cu ochi buni politica franceză. Snowden în conferință de foarte multe ori a susținut teza germană cu foarte multă căldură.

De ce a acceptat Dl Herriot în întregime planul Dawes?

S'a adus o vină Dlui Herriot că s'ar fi arătat la Londra un negociator naiv și chiar o parte a presei engleze cum a fost *Saturday Review* a afirmat aceasta. S'a acuzat premierul francez că, n'ar fi știut să obție compensațiuni egale cu concesiunile la care a consimțit. Dar principiul evacuărei Ruhrului n'ar fi putut să reprezinte o valoare de schimb de cât dacă Franța ar fi voit, în prealabil, să nu dea o importanță așa de mare continuărei ocupațiunei.

Naudeau amintește că tratate de comerț pentru schimbul dintre coxul Ruhrului și ferul lorrain ar fi fost posibile și fără conferința de la Londra, dacă în Novembrie 1923 și Februarie 1924, Franța ar fi acceptat propunerea marilor industriași din Westfalia.

Rămâne deci de întrebat dacă un alt specialist, întrebuințând șiretleniile tradiționale ale machiavelismului ar fi adus Franței resultate mai substanțiale, în prezența necesităților pe care le cerea acceptarea integrală a planului Dawes și sub presiunea Americei și a Angliei.

E adevărat că pentru cine caută să considere raporturile între popoare după obiceiurile tradiționale ale antagonismului și ale suspiciunei pentru cine nu poate întrevedea viitorul decât inspirându-i-se din teribilul trecut, Herriot a fost de sigur un negociator slab.

Insemnătatea planului Dawes

Dar, apariția planului Dawes pe cerul însângerat al Europei, corespunde unei tentative măreție și poate utopică de a face să se nască între popoare o viață nouă.

El însemnează o nobilă sforțare internațională de a pune capăt antagonismului franco-german și de-a da Franței cele mai multe șanse de a fi plătită așa cum vrea dreptatea fără ca ea să

(Urmare pe pag. II.)

Conflictul din sânul partidului național

Tineretul partidului hotărește să reacționeze. — Incepu tul făcut la Câmpeni. — Rostul consfătuirei dela Cluj

Am arătat acum câteva zile că prietenii dlui Goldiș au avut o consfătuire la Cluj, cu care prilej s'a discutat chestiunea raporturilor tineretului din partidul național cu actuala conducere. Faptul este de o deosebită însemnătate politică și el marchează cel dintâi semn hotărât de nemulțumire față de politica compromițătoare a clicei din jurul dlui Maniu.

După ruperea tratativelor de fuziune dintre partidul național și partidul țărănist, starea spiritelor în sânul partidului național a devenit destul de încordată. D. Goldiș părăsise ședința dela București a comitetului executiv hotărât a-și da demisia din partidul național. Atunci s'au depus enorme stăruințe ca să nu se producă o ruptură. D. Goldiș a cedat din spirit de disciplină față de partidul național și în nădejdea unei îndreptări. Dar a rămas deoparte de orice activitate conducătoare.

Felul cum a înțeles d. Goldiș să reacționeze față de clica din jurul dlui Maniu, era totuși o demonstrație pe care prietenii săi au înțeles'o și au urmat-o atâta timp cât la conducerea partidului național nu se lucra aproape nimic. Au venit însă serbările pentru comemorarea centenarului nașterei lui Avram Iancu. Refuzul dlui Chirtop de a da ospitalitate Familiei regale, pe motiv că aceasta ar putea contrazice hotărârile comitetului executiv, a făcut pe d. Goldiș și prietenii săi să-și dea seama că lucrurile au fost prea departe împinse și că, deci, e de datoria lor să le pună un sfârșit. Hotărîrea clicei din jurul dlui Maniu de a serbători memoria lui Avram Iancu departe de restul națiunei, a întărit această credință. Tineretul partidului național, exclus până acum sistematic dela orice act de conducere, s'a convins că este necontenit silit să participe pasiv la hotărâri pe care nu le aprobă, că e târât samavolnic în acțiuni dăunătoare partidului și compromițătoare pentru energiile lor puse sub obroc. Și cei dintâi semn de răzvrătire s'a văzut acolo la serbările lui Avram Iancu.

D. Goldiș nu s'a putut împiedeca de a recunoaște concursul larg dat de guvern pentru cât mai buna organizare a acestor serbări, ca și neobosita muncă depusă de d. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, pentru a da serbărilor cât mai multă amploare. Apoi în ședința comemorativă a „Astrei", d. Silviu Dragomir un alt fruntaș al tineretului din partidul național, a ținut să accentueze în mod expres rolul covârșitor jucat de revoluționarii munteni, în revolutia românilor din Ardeal. Dsa a dovedit cu date istorice, neobositele intervenții făcute aici de către Ion C. Brătianu, de către N. Bălcescu, de către Golescu și alții, ca și capii revoluției românilor ardeleni. Acestea desigur ca un răspuns contestației făcute de d. I. Maniu celor din vechiul regat de a participa la serbările lui Avram Iancu.

Ca urmare a acestor afirmații perfect întemeiate istoricește, d. Silviu Dragomir a fost felicitat pentru spiritul său de obiectivitate științifică de d. Ion I. C. Brătianu, dar a fost complect boicotat de clica înăcrită de răutate din jurul dlui Maniu. Faptul a fost, de altfel, remarcat de întreaga asistență și comentat cu mult interes.

Consfătuirea de la Cluj a fost un răspuns războiului dechis de către cei din jurul dlui Maniu. Tineretul partidului național s'a declarat hotărît a duce lupta până când conducerea partidului național va înțelege să se aplece cerințelor vremei, abdicând de la politica de vrajbă și de rușine națională de până acum.

Conferința dela Londra și planul Dawes

(Continuare de pe Pag. 1.)

aibă nevoie să adreseze debitoarei sale somațiuni directe.

Planul Dawes concretizează suprema sforțare încercată de civilizație pentru a ne sustrage dela necesitatea în care suntem astăzi, de a nu trăi decât cu scopul de a provoca noui holocauste.

Cât despre ceea ce va deveni planul Dawes, nu se poate ajunge la nici o concluzie încă, deși sunt foarte mutte șanse de reușită. Cel mai neliniștitor lucru poate fi desigur, mentalitatea germanilor, de a nu se supune unui contract. Poate cu acest sentiment, cu această restricțiune mintală ei l'au semnat astăzi, pentru ca într'o bună zi să nu mai vadă în el, decât un petec de hârtie. Vigilența Societății Națiunilor va fi oare în stare să-i menție totdeauna pe această cale, manifestată astăzi când ei voiesc a face parte din Societate.

Ori cum ar fi, spune Ludovic Naudeau, terminând articolul, să fim încredințați că un popor nu poate să-și găsească un sprijin puternic decât în propria sa vitalitate, toate celelalte nu sunt decât un amalgam de expediente.

După examenele corpului didactic minoritar

Săptămâna aceasta a avut loc clasificarea învățătorilor și profesorilor minoritari, cari s'au supus la cursurile și examenele de limba și literatura română și de geografia, istoria și constituția României. La examenele acestea au fost convocați învățătorii și profesori dela școlile de stat precum și cei dela școlile confesionale, întâii pentru a patra oară, iar ultimii pentru a doua oară, după ce la examenele anterioare nu au putut prezenta cunoștințe satisfăcătoare. După cum am mai arătat, corpul didactic minoritar dela școlile statului a fost examinat acum pentru ultima oară, întrucât ministerul instrucțiunii a socotit, că patru examinări, în patru ani, au fost prea deajuns pentru ceice au măcar puțină bunăvoință ca răspuns la o astfel de solicitudine. In privința corpului didactic dela școlile confesionale, s'a hotărât să se mai dea o păsuire până la anul, acelora cari nu și-au dat nici acum silința să corăspundă.

Cu toate acestea aflăm, că comisiunile de examinare au mers cu îngăduirea și mai departe. Astfel comisiunea dela Oradea-Mare a propus Ministerului să nu demită din învățământ pe învățătorii de stat căzuți acum din nou, ca să-i angajeze pentru un an în vechiul regat.

Dealtfel comisiunile au arătat corpului didactic minoritar o bunăvoință generoasă, astfel că la Oradea-Mare din 160 de candidați la examene, abia au căzut zece. La fel s'a întâmplat și cu cei examinați la Cluj, Brașov și Sibiu. Singuri profesorii dela Timișoara nu s'au putut ferici nici acum, datorită atitudinei provocatoare ce au avut-o față de comisia examinatoare. Aceștia, văzând pe la sfârșitul examenelor că nu corăspund câtuș de puțin, nu au mai așteptat să se facă față de ei un gest de generozitate cu ocazia clasificării, ci au părăsit examenele ostentativ, spre a da presei ungurești un nou motiv de atacuri la adresa statului român.

Dar gestul acesta se condamnă singur, în fața bunăvoinței pe care trebue să o recunoască întreg corpul didactic examinat în celelalte localități.

Chestiunea rechiziționărilor de camere la Cluj

De mai multă vreme, în urma unei dispoziții ministeriale, a luat ființă la Cluj un birou însărcinat cu rechiziționarea de camere, acolo unde se găsesc disponibile, pentru funcționarii și angajații statului, dată fiind lipsa de locuințe ce se resimte de câțiva ani încoace. Aceste birouri funcționează de mai bine de nouă luni și rezultatele activității desfășurate, vorbim de biroul de rechiziții din Cluj, a fost că într'adevăr s'a reușit a se încartira câteva zeci de funcționări bineînțeles cu greutăți enorme, având în vedere faptul că majoritatea proprietarilor de case din Cluj, o formează elementul străin, unguri și evrei, care se opun cu îndârjire oricărei posibilități de naționalizare a orașului nostru. Aceștia, pentru a nu ceda parte din imobilele lor funcționarilor și angajaților statului român, aleargă adesea la diferite trucuri, care în unele cazuri se prind destul de bine, dintre care vom cita câteva.

Se știe că legea chiriilor prevede categoric că un chiriaș, care posedă un contract de locațiune cu proprietarul, indiferent dacă este funcționar sau nu, sau dacă acel contract este valabil pe o zi sau pe mai mult timp, nu poate fi evacuat în nici un caz, bineînțeles dacă a plătit chiria la timp.

Pe de altă parte, în regulamentul de aplicare al legii chiriilor este prevăzut că nici o hotărâre de evacuare, pronunțată de biroul special instituit pentru rechizițiile de locuințe, nu poate fi executată decât după zece zile dela pronunțarea ei, în care timp cei interesați pot face recurs la ministerul de Interne. Bazați pe aceste articole de lege, în timpul celor zece zile de păsuire, proprietarii găsesc în totdeauna aproape, câte un chiriaș care le convine lor, — în majoritatea lor străini veniți nu de mult de peste graniță, — și de obicei încheie un contract de locațiune, și astfel hotărârea comisiunei de rechiziții își pierde orice valabilitate. Când, după trecerea celor zece zile, funcționarul cărula-i fusese atribuită locuința, se prezintă proprietarului pentru a și-o lua în primire, asistat și de un agent al forței publice, proprietarul arată contractul de locațiune și invocă legea chiriilor care prevede că nici un chiriaș nu poate fi evacuat din locuința sa. Pentru a se pune capăt odată tuturor acestor neînțelegeri și sisteme, care de multe ori fac inutilă orice activitate a birourilor de rechiziții, s'a intervenit pe lângă ministerul de Interne, ci să suspende dispoziția prin care deciziunile comisiunei de încartiruire nu pot fi executate de cât după zece zile dela pronunțarea lor și până ce nu se vor suspenda recursurile făcute ministerului.

Acestea sunt de altfel lucruri prevăzute și în regulamentul rechizițiilor, în baza căruia funcționează azi biroul de rechiziții de camere din Cluj, — așa că prin această modificare se va da o mai mare putere de execuție actualului birou.

Polemica lui Brassói Lapok cu Regele

Cu ocazie vizitei ce a făcut-o Marți la Cluj, M. S. Regele a primit pe reprezentanții presei și a făcut zlariștilor maghiari observațiunea, că au datoria să critice, dar să se ferească de exagerări. Declarațiunea aceasta a făcut ocolul întregii prese minoritare, care a comentat-o cu o circumspecțiune deosebită dar nu s'a putut feri totuș, de a face obiecțiuni și a încearca un fel de polemică cu însuși capul încoronat al țării. Culmea indelicateței o încercat-o binecunoscutul critic al tuturor manifestațiunilor românești organul iredentist al consorțiului de gheșeftari Kahana-Grünfeld dela Brașov. Ziarul acestora, „Brassói Lapok" pervertește înțelesul frazei regale cu o nevinovăție care miroase de departe a obrăznicie. Astfel, spune că însuș Regele „critică viața publică și spiritul public din țară, care înfățișează atâtea dăunătoare aspecte de însanitate, putreziciune, încât presei îi revine menirea într'adevăr eminentă, de a dezveli neajunsurile și a biciui erorile, lipsurile, abuzurile". Organul evreilor Kahana-Grünfeld, cu binecunoscute relațiuni și cu Budapesta și cu bolșevicii dela Moscova și dela București, dă înțeleptului avertisment regal înțelesul cerut de iredentiștii lui Horthy, sau de bolșevicii al căror plebiscit pentru Basarabia a găsit în coloanele sale acea penibilă consimțire pe care le-am demascat-o „Brassói Lapok" știe prea bine, că suveranul a avertizat presa maghiară pentru exagerările ce le face și nu pentruca să-i atragă atenția, că trebue să înceapă critica stărilor d.n. România, deoarece critica aceasta se face de mult și se face în modul cel mai provocator, și deoarece însuși „Brassói Lapok", în prim-articolul de care ne ocupăm, spune că partea a doua a frazei regale a privit fără îndoială pe acest ziar iredentist al pescuitorilor Kahana-Grünfeld, cel mai acuzat de critică exagerată. Totuș nu s'a sfiit de a atribui Regelui interpretarea de mai sus și a-l de sfatul, să demită guvernul actual.

Până atunci gheșeftarii fără patrie dela Brașov vor continua să facă critica despre care ei înșiși recunosc în mod impertinent că este exagerată și vor aștepta guvernul care să le facă toate pe plac, să le dee plebiscit și toate celelalte, ca să se poată scoborâ onorabilii dela critica exagerată la critica cinstită.

Impertinența poate fi și ea candidă, când e făcută cu atâta aparență de inconștiență.

Aviz școlar

„Sfatul școlar din comuna Tic, județul Cojocna, plasa Hida dă în întreprindere edificarea școlii noui de stat. Concursul pentru această edificare se va ține în 14 Septembrie 1924 oara 13 din zi. Toate actele de edificare se pot privi și studia în cancelaria sfatului școlar din Tic dela 8—15 oare. Concura pot numai antreprenori cu brevet, Sfatul școlii primare de stat Tic. Tic la 20 August 1924. Emil I. Marcu, preot, președ. sfat. școlar.

Citiți și răspândiți:

«Infratirea Poporului»

cea mai bună gazetă săptămânală.

Știri diverse

Casă de vânzare în apropierea școlii normale de fete

Vindem cu preț convenabil și cu înlesniri de plată casă modernă cu 20 încăperi, cu prăvălie, bodegă, tutungerie, brevet de băuturi spirtoase, cu o grădină-parc aproape un jugăr; afară de 2 camere ocupabilă toată imediat. *Aduce un venit anual de 108.000 lei* și are sarcini fără interese 350.000 lei. *Se poate prelua imediat cu 100.000 Lei.*

Vindem casă mică în apropiere de Calea Moților *cu 50 mii de Lei.* Se fac înlesniri de plată. *La preluare trebue 10.000 lei*, restul în rate.

Vindem casă *în apropierea Tribunalului* compusă din 8 încăperi cu sarcină fără interese. *Se poate prelua cu 100.000 lei bani gata.*

De vânzare *10 jugăre pământ* în valea Chintăului *lângă fabrica de cărămidă* cu preț convenabil.

De închiriat

2 case și *4 locuințe cu 1, 2, 3, 4 și 5 camere, bucătărie, bae, etc.*

Prăvălie de predat *cu locuință aproape de Piața Mihai Viteazu.*

A se adresa *Agenția „Express", Cluj, Str. Regina Maria 41.* 49

LICHTPAUS LEPAGE CLUJ

Reclama este sufletul comertului!

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta" . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda" . . 4 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 8 Sept., „Guilio Cesar" 3 Septemvrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili

Vaporul NAPOLI plecarea la ..... 24 Septemvrie

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**

Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione enerale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix

ELEGANTE ȘI PRECISE

Autobusele BLAGA Cluj

Aviz

cu începere de la 1 Septemvrie cursele de autobuze Cluj—Turda se modifică astfel

Plecare din CLUJ	Plecare din TURDA
7 dimineața	7 dimineața
1 d. amiază	8 dimineața
6 seara	1 d. amiază
7 seara	6·30 seara

Sosirea după 1·30 oră

D 140 D 140

BEREA DESCHISĂ „URSUS"

a 20 Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Federalizarea tuturor organizaţiilor evreeşti din ţară

— In jurul congresului evreesc dela Oradea-Mare —

Ziarul „Nagyváradi Naplo“ din Oradea-Mare anunţă, că întrunirea evreiască convocată la Oradea-Mare pentru zilele de 7—9 Septembrie, are de scop declararea federalizării tuturor organizaţiunilor evreeşti din România. In vederea aceasta s'au convocat delegaţi ai tuturor organizaţiunilor evreeşti şi, spre a se ajunge mai uşor la aceasta, s'a invitat şi câţiva conducători ai organizaţiunii evreeşti mondiale, printre alţii Sokolov dela Londra, pentruca îndemnul lor să impresioneze pe delegaţii dela adunare.

Cu această ocazie vor participa şi câteva sute de delegaţi ai tineretului din şcolile evreeşti. Numărul delegaţilor maturi din Ardeal şi Banat este deaproape 300 şi tot atâţia din celelalte provincii.

Astfel se intenţionează să se dea conferinţei caracterul unei manifestaţiuni impresionante.

Trebue să adăogăm în acest loc faptul, că congresiştii au cerut reducere de 75 la sută pe cir., ceeace însă li s'a refuzat. Câteva ziare evreeşti au găsit în aceasta un nou prilej de a lovi în guvernul român, uitând să arate, însă, că s'a cerut un favor neîndreptăţit. Convocarea acestui congres nu poate fi motivată cu nimic, deoarece organizaţiunile evreeşti, atât de solidare, nu au nici un drept să afişeze o federalizare aţâţătoare, atunci când nu au în contra cui se uni. Această unire o fac, după cum arată organele evreeşti, pentru a păşi unitar faţă de restul populaţiei.

O asemenea opoziţie însă este absolut nemotivată, într'un timp când spiritele cari pot vedea în ea o nouă provocaţiune, au putut fi cu mare greu calmate definitiv.

Ungurii la ei acasa si in strainatate

In acelaş timp când delegaţii Ungariei făceau declaraţii de loialitate la conferinţa interparlamentară, ţinută zilele trecute la Berna şi vărsând lacrimi de crocodil, deplângeau „asuprirea“ conaţionalilor lor minoritari din statele Micei Antante, — pe un vapor ce făcea cursa Viena—Budapesta s'a petrecut pe teritoriu ungar următorul fapt, ce caracterizează loialitatea Ungariei oficiale şi neoficiale:

Printre călători era din întâmplare şi un român. Şi cum acesta nu ţinea să-şi ascundă naţionalitatea, a fost insultat de-un grup de cercetaşi, elevi în clasele superioare ale liceului evreiesc din Budapesta. Aceştia au cântat în cor o batjocură prost versificată la adresa noastră, a Sârbilor şi Cehilor, cu următorul stupid text:

Ne-au murdărit patria
Opinearii valahi
Dar vom curăţi patria
De opincarii valahi
Sârbii sălbateci şi sperjurii Cehi

Faptul în sine nu-i atât de grav, căci au mai avut de înghiţit cetăţenii români în Ungaria insulte cu mult mai grave.

Il reţinem însă pentru că el ne desvelește o latură interesantă a vieţii publice din Ungaria. Iredentismul şi dorul revanşei sunt susţinute acolo de evrei şi nu scapă nici o instituţiune de ele: învăţământul ca şi Cercetăşia.

Dar tot atunci la toate conferinţele internaţionale delegaţii unguri înduioşează pe reprezentanţii străinătăţii prin „resemnarea cu care Ungurii îndură torturi „*aproape barbare*“ în România, Cehoslovacia şi Iugoslavia.“

Mişcarea esperantistă şi România

Ne bucură faptul, că în această mişcare mondială esperantiştii români din zi în zi duc un rol mai important.

La congresul esperantist, care s'a ţinut în luna August la Viena şi unde erau întruniţi 4000 delegaţi din 43 naţiuni din cei 4 vicepreşedinţi unul era ales din delegaţia română. Dealtfel la acest congres Ministerul nostru de Comerţ şi Industrie precum şi cel de Interne erau reprezentaţi în mod oficial.

Este interesant şi concursul în activitatea literară între esperantiştii diferitelor naţiuni. In Japonia şi China în anul curent au apărut o mulţime de cărţi traduse în limba esperanto din literatura clasică a acestor popoare. In luna Iulie cort a apărut în esperanto cunoscuta lucrarea politică a fostului primministru italian Francesco Nitti despre războiul mondial.

Aflăm cu plăcere, că în Octomvrie vor apare trei volume româneşti în traducere esperantistă: o monografie a dlui. prof. N. Iorga, un roman din scrierile M. S. Reginei Maria şi „Poeme în proză“ a dlui Emil Isac.

In Germania în editura firmei Hirt din Lipsca au apărut mai multe opere ştiinţifice traduse din nemţeşte în esperanto, iar scriitorul ungur Dr. Kalocsay acuma a tradus drama lui Madach: „Tragedia omului.“ Cum se ştie, traducerea în româneşte a acestei opere va apărea în curând de dl. Goga.

T. M.

Răspândiţi „Infrăţirae“

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

MICA PUBLICITATE

Se caută două infirmiere pentru Clinica Neurologică. Leafă lunară 1280 Lei şi locuinţă. Reflectantele, care au mai făcut un atare serviciu să se prezinte în persoană la Clinica Neurologică Str. Babeş 63. D 193

Pierdut carnetul de identitate No. 1787 bis pe numele Livia Cionca. D 191

Atelier moderne de fotografii
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

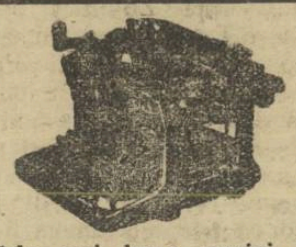

171-6

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 171 3

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18
Atelier special pentru aparate ortopedice şi pentru tot felul de bandaje medicale
En gros şi după măsură!
178 D.

No. 33450—1924

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 22 Septembrie a. c. la ora 12 se va ţine la Dir. IV. Regională Cfr. din Cluj o licitaţie publică pentru darea în întreprindere a transporturilor şi curselor mai jos specificate:

a) Transportarea casselor de bani, coletelor şi corespondenţei de la Staţia Cluj la sediul Direcţiei Regionale şi invers.

b) Transportarea coletelor şi materialelor de la staţia Cluj la Magazia de Materiale E. din Cluj şi invers.

c) Transportarea imprimatelor şihârtiilor de la Tipografiile din Cluj la Magazia de imprimate din gara Cluj şi invers.

Concurenţii vor trimite ofertele timbrate în plicuri închise până în ziua de 22 Septembrie ora 12, la Direcţiunea IV. Regională Cfr. Cluj Calea Victoriei 53. Serviciul de Economat, când se vor deschide în şedinţă publică. Angajamentul se va face pe un an întreg.

Transporturile se fac zilnic la cererile noastre. Ofertanţii vor depune la Cassa Generală a acestei Direcţiuni o garanţie de 5% din valoarea ofertei pe un întreg, iar chitanţa se va anexa la oferte. Fără garanţie oferta nu va fi luată în consideraţie. Fiecare solicitator va prezinta un certificat de la tribunal prin care va constata că firma e înregistrată.

Informaţii se pot lua de la Serviciul de Economat al Direcţiunei IV. Regionale C. F. R. din Cluj între orele 11—14 în zilele de serviciu.

Licitaţie se va ţine în conformitate cu condiţiunile Legei Contabilităţii Art. 72—76.

D 189 **Direcţiunea IV. Regională Cfr. din Cluj.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
35 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

36-3

Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb”
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Scrisori din Oradea-Mare

Romanizarea străzilor — Infrumseţarea oraşului — Un club şi un cerc de studii al partidului naţional-liberal — Universitate la Oradea-Mare — Teatrul Regina Maria

In sfârşit, Oradea-Mare îşi îmbracă haină românească. In urma mai multor intervenţii, s'a adus la îndeplinire proectul de mult votat al consiliului comunal pentru românizărea străzilor.

Incepând de ieri, ziarele locale publică lista noilor numiri ale străzilor. O comisie pricepută, însărcinată cu aceasta, a ştiut să evoce figurile măreţe ale unor voevozi români, ale scriitorilor de valoare şi ale eroilor naţionali, dând numele lor străzilor.

Se cunoaşte puţin istoria românilor pe aci şi se cunosc cu atât mai puţin scriitorii şi istoricii. Poate izbindu-se zilnic de numele lor, cetăţenii se vor hotărâ, în sfârşit, să se închidă câte o oră pe zi în vasta bibliotecă a oraşului pentru ca să răsfoiască tomurile prăfuite ale municipiului spre a lua contact cu trecutul şi a se pune în curent cu literatura.

De se va face aceasta cu atât mai bine. In tot cazul, chiar dacă nu-i va tenta, oraşul tot a câştigat din punct de vedere moral şi conducătorii săi pot zice că au făcut o faptă românească. Străinii nu se vor găsi ca la ei acasă, locuind pe străzi cari au acelaşi nume ca şi în Budapesta.

*

Infrumuseţarea oraşului, prin nouile sume acordate de dl gen. Traian Moşoiu ministrul lucrărilor Publice a luat o turnură fericită. De unde multe lucrări tânjiau, azi se execută cu febrilitate. Piaţa Unirei în care s'a şi ridicat impozantul monument al M. S. Regelui Ferdinand e în plină activitate. Zeci de muncitori execută cu zel planul dlui Desiliu Marcu. Din mâinile lor răsare parcul care va fi o podoabă şi care va putea rivaliza cu multe squaruri de felul acesta din occident.

In afară de aceste lucrări pentru înfrumuseţarea oraşului s'au început şi în alte părţi. Parcul Schlauch acum Carmen Sylva, începe să fie canalizat. Se va pava şi asfalta strada general Moşoiu şi în curând se vor începe lucrările pentru aranjarea parcului Bunitay, căruia i s'a dat un frumos nume românesc.

*

Ultima dată când a fost în oraşul nostru dl ministru Traian Moşoiu, în urma propunerei d-lui colonel Al. Negulescu, deputat, s'a hotărât aranjarea unui club al partidului liberal şi înfiinţarea unei case de studii. S'au emis obligaţiuni în valoare de 200.000 lei pentru procurarea mobilierului necesar. Peste o sută de mii au şi fost vărsate chiar în ziua aceea Clubul şi cursul de studii vor fi instalate într'un apartament al otelului Regina Maria.

Tot atunci s'a dezbătut şi chestia universităţii. De mult oradenii noştri agită ideea înfiinţării sau mai bine zis, ridicării Academiei de drept din localitate la rangul de universitate cu trei facultăţi la început: drept, litere şi teologie. Acest lucru trebue realizat cu atât mai vârtos cu cât avem deja facultatea de drept şi două seminarii de teologie ortodox şi unit. S'a hotărât ţinerea unei mari adunări publice care să redacteze şi sa înainteze un memoriu ministerului Instrucţiunii publice. Infiinţarea acestei universităţi ar necesita puţine cheltueli deoarece local există. E norma şcoală de cadeţi ar putea adăposti câte-va mii de studenţi.

De altfel dl dr. C. Anghelescu a promis acest lucru când a fost în oraşul nostru şi a văzut localul şcoalei de cadeţi. Se pare însă că se opune ministerul de războiu care nu vrea să cedeze acest local.

In interesul culturii româneşti această universitate trebue creeată cât mai curând. Numai aşa putem vindeca rănile trecutului.

*

Chestia teatrală a devenit o idee fixă pentru orădeni. Vom avea sau nu vom avea teatru românesc anul acesta? Iată întrebarea care persecută aproape pe toţi intelectualii. Un răspuns precis nimeni nu poate da acestor întrebări, nici chiar inspectorul artelor S'a hotărât la conferinţa care a avut loc în Iulie la Timişoara, înfiinţarea unei trupe de vest. Pusă sub conducerea dlui Ar. Demetriad, această trupă trebuia să dea reprezentaţii în Timişoara, Arad, Oradea-Mare, Satu-Mare şi Sighetul-Marmaţiei, se va înjgheba însă? Până acum nu se prea simte.

Trupa maghiară din localitate de sub conducerea dlui L. Graf, îşi va începe stagiunea la 1 Noembrie. Pe de altă parte se ventilează zvonul că fostul director al Teatrului maghiar L. Parlaghy va amenaja teatrul particular din curtea Hotelului Parc şi va juca acolo toată iarna aşa că e posibil să avem două trupe maghiare iarna aceasta şi nici una românească.

Depecriş.

Dela Targul de Mostre

— Cu toată vremea ploiasă din ultimul timp, Târgul de mostre din Cluj atrage zilnic numeroşi vizitatori. Până acum au vizitat Târgul de Mostre peste 100.000 de persoane din localitate şi din provincie. La cele 46.000 de legitimaţii cerute din provincie pentru participare la Târgul de Mostre, se adaogă 70.000 de noui legitimaţii, cerute în ultimele zile ale acestei săptămâni, ceea ce ne îndreptăţeşte să credem că săptămâna viitoare Târgul de Mostre va fi foarte animat.

— Nouile legitimaţii cerute din provincie se explică prin faptul că săptămâna viitoare începe târgul liber. Afluenţa de public va da prilej să se încheie foarte frumoase afaceri în Târgul de Mostre.

— Direcţiunea Târgului de Mostre a luat lăudabila hotărâre de a organiza în fiecare după amiază concerte simfonice, alternând orchestra operei maghiare cu cea a regimentului 83 infanterie. *Inf.*

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Marţi: MIŞELUL (a 6 ora. Ca oaspe Alfred Javor. Abonament de zi 7. A. Seria 33.)

Eu te vreau. Repertoriul teatrului maghiar din săptămâna viitoare are fără îndoială o mare senzaţie; prima premieră de operetă din actuala stagiune, „Eu te vreau". Această operetă menită să stârnească mare senzaţie a dominat luni întregi afişele teatrelor franceze ajungând în Paris la a 300 reprezentaţie. Marea valoare a acestei operete o dovedeşte şi faptul că patru din cei mai excelenţi compozitori francezi s'au asociat pentru a crea o minunată muzică pe un libretto scris de trei din cei mai renumiţi libretişti francezi. La noi premiera acestei operete va fi Mercuri şi va rămâne pe afiş cinci seri succesiv. In rolurile principale vor apare dşoarele Zöldhelyi, Erényi, Dajka şi Tarnai, precum şi dnii Tompa, Ihász, Bányász. Pentru toate cinci reprezentaţiile biletele se vând deja la cassa teatrului.

Mişelul ca oaspe. Marţi seara se va relua drama lui Mikszáth în rolul principal cu dl Javor Alfred ca oaspe. Nou va fi şi dl Hojkó.

Prima reprezentaţie de operă. Sâmbătă seara va fi prima reprezentaţie de opera cu Evrea de Halevy. Rolul lui Eleazar va fi deţinut de dl Giaccomo Borelli tenorul operei din Bucureşti, a lui Racha de dna Lévay Ileana, rolul prinţesei îl va deţine dna Jolan Baranyai. Preţul locurilor va fi ridicat cu 20 la sută. De bilete este consult a se îngriji din timp.

Antonia cu Duduş. Luni seara se va reprezenta cunoscuta piesă Antonia cu concursul orchestrei Duduş. Pentru această reprezentaţie se manifestă în rândul publicului teatral un foarte viu interes.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 7 Septemvrie

CINEMA SELECT

Caderea Babylonului

Grandioasă evocare istorică de pe timpul Asirienilor. Inscenată de celebrul regisor american: **D. W. GRIFFITH.** In rolul principal: **Harris Chaplin şi Elmo Lincoln.**

Luni, 8 Septembrie

David Copperfild

Romanul vieţi în 8 acte.

CINEMA URANIA

Impăratul Sărac

Un roman senzaţional şi sentimental din viaţa francmasonilor în 5 acte.

Luni, 8 Septembrie

FICA FIAREI

Mare dramă senzaţională 5 acte

CINEMA APOLLO

Dinţii tigrului

Cea mai nouă aventură a lui Arséne Lupin. Dramă detectivă în 6 acte. In rolul principal: **David Pavel.**

Luni, 8 Septembrie

Comoara piraţilor

Mare dramă de aventuri 6 acte

Ultime informaţii

— Am publicat în numărul de eri al ziarului nostru scrisoarea dlui pro-decan dr. S. Tamaşiu în chestia comemorării lui Avram Iancu de către baroul advocaţilor din Ardeal şi Banat. In această scrisoare se afirmă precis că „s'a dat dlui decan (dr. Ioan Suciu) toată latitudinea de a întocmi programul adunării cum va crede de cuviinţă". Dl prodecan dr. S. Tamaşiu nu face altceva de cât să confirme, în numele Consiliului Baroului local, învinuirile ce le-am făcut dlui dr. Ion Suciu. Dl dr. Ion Suciu rămâne singurul responsabil de modul cum a organizat comemorarea lui Avram Iancu şi de faptul că nu a găsit nici un membru al baroului mai îndrituit a prosläví memoria lui Avram Iancu, de cât pe dl Dem. Dobrescu, clientul de predilecţie al anumitei prese, campionul tutulor campaniilor de dezordine naţională şi socială, matadorul curentelor dizolvante. Incă odată dl dr. Ion Suciu rămâne singurul vinovat şi responsabil de această nenorocită alegere.

— In jurul marei contrabande de mătase descoperită în ultimul timp în sarcina firmei „Au bon gout" din localitate, nu mai putem reveni cu nici un amănunt nou pe ziua de azi, deoarece ancheta este în curs. Totuşi ţinem să adăugăm că pe ziua de eri a sosit în oraşul nostru dl Valeriu Şovrea, primul procuror de Oradea-Mare, care a avut o lungă întrevedere cu dl Inspector vamal I. Daciu.

— Ministerul a încunoştiinţat prefecturile din Ardeal şi Banat, că guvernul a convenit cu Ungaria să se restitue sedriilor orfanale din România bunurile orfanilor dela noi depozitate înainte de războiu sau în cursul războiului la institutele din Ungaria. In consecinţă Ministerul cere tuturor interesaţilor să înainteze până la 10 Septembre lista averilor în chestiune pentru a putea fi aduse din Ungaria.

— In ziua de 12 Septembriei odată ca deschiderea expoziţie-zootechnice, va începe la Cluj în localul prefecturei judeţului, congresul Asociaţiei Generale a medicilor veterinari, la care s'au anunţat până în prezent un mare număr de participanţi.

— Odată cu expoziţia zootechnică şi cu congresul medicilor veterinari va avea loc la Cluj şi, congresul general al Măcelarilor din Ardeal şi Banat, în localul propriu din Str. Anton Panu, cu care ocazie se va discuta chestiunea afilierei cu asociaţia Măcelarilor din vechiul regat.

— La Sibiu s'a constituit o societate pentru susţinerea teatrului german care va lua fiinţă acolo. Iniţiatorii au lansat liste pentru subscripţia sumei de un milion şi jumătate în acest scop.

— In zilele de 15 şi 16 Septembrie, cu ocazia vizitei la Cluj a dlui dr Anghelescu, ministrul instrucţiunei publice, se vor inaugura nouile localuri de şcoli, edificate în vara anului curent. Se aşteaptă odată cu aceasta şi sosirea în localitate a dlui I. I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri.

— Judecătoria de ocol din localitate, în şedinţa de azi dimineaţă, a judecat şi condamnat la 60.000 lei amendă şi o lună închisoare pe patronul cafenelei „Palace" din str. Iuliu Maniu No. 4, — care a fost dat judecăţei fiindcă a contravenit la legea speculei. A judecat dl judecător Lador. Pedeapsa dată patronului cafenelei „Palace", este perfect dreaptă, deoarece specula care se face la această cafenea întrece cea mai neobrăzată îndrăzneală. Aşteptăm ca exemplul dat de dl judecător Lador să se aplice şi celorlalte localuri de consumaţie, tot aşa de nerusinate.

Raspanditi „Infratirea"

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Marele succes al României la Liga Naţiunilor

Chestiunea dezarmărei. Delegaţiile d-lui I. G. Duca, preşedintele comisiei dezarmărei. Sensaţionalele declaraţii ale dlui Herriot, premierul Franţei.

Bucureşti. — Ştirile sosite în timpul nopţei aduc vestea îmbucurătoare a marelui succes obţinut de d. I. G. Duca, ministrul nostru de externe, în şedinţa de eri a Ligei Naţiunilor. Punctul de vedere al României în chestia desarmări expus de d. Duca, a fost găsit cel mai bun şi adoptat în principiu de delegaţii tuturor statelor. Dl Duca a fost călduros felicitat pentru expunerea sa limpede şi concisă.

*

Solicitat de reprezentanţii ziarelor străine d. Duca a făcut următoarele declaraţiuni:

Punctul nostru de vedere în chestia desarmărei e acum cunoscut. Hotărârea Ligei **Naţiunilor** *de a alege planul românesc pentru aplicarea măsurilor dezarmărei se datoreşte faptului că acest plan dă o soluţie medie între nevoile de garanţie a păcei şi tendinţele, încă vii, protivnice dorinţei aliaţilor de pace. Trăim într'o epocă de eforturi şi desigur toate puterile trebuesc adunate în vederea atingerei acelaşi ţel comun, pacea europeană. Speranţa noastră e că vom isbuti să realizăm acest deziderat.*

*

Tot în şedinţa de eri a Ligei Naţiunilor, d. Herriot, preşedintele consiliului de miniştri francez, a făcut sensaţionale declaraţii cu privire la situaţia Rusiei actuale în concertul statelor europene. Astfel cum se comportă Rusia acum, a spus d. Herriot, ea face imposibilă refacerea Europei şi restabilirea păcei europene. Popoarele mici sunt continuu ameninţate de Rusia. Datoria popoarelor mari este să stea în ajutorul popoarelor mici, pentru a le garanta siguranţa, împotriva Rusiei.

Prin aceasta d. Herriot a lăsat să se înţeleagă că sprijinul Franţei va fi totdeauna acolo unde Rusia comunistă va căuta să turbure ordinea actuală.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul V. Nr. 1172 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 9 Sept. 1924

CLUJ 9 SEP 1924

Înfrățirea

On. Asociațiunea p. cult. și lit. pop Român
Rec. Sibiu
CLUJ 4360

ANUNȚURI: La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible] (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Apărarea celor cari s'au abținut

Partidul național prin abținerea ostentativă de la marile serbări ale românismului, pe care le-a constituit comemorarea eroului Avram Iancu, punându-se într'o situație atât de distonantă cu opinia publică și sentimentul național, spăimântat de consecințele acestei contradicții, simte nevoia să se explice și să se apere.

Firește, apărarea o face oficiosul clujan al partidului național, întrebuințând o demodată tactică în mrejele căreia nu poate cădea nici cel mai naiv cititor al oficiosului, nici cel mai modest membru al partidului dlui Maniu, necum bunul simț și spiritul critic al opiniei publice în fața căreia partidul național simte nevoia unei justificări.

Oficiosul clujan caută să scuze lipsa de patriotism, lipsa de delicatețe și lipsa de tact, dovedește prin abținerea demonstrativă a partidului național de la comemorarea lui Avram Iancu, acuzând pe alți cari nu au nici o vină și nici un amestec în păcatul partidului național.

Oficiosul clujan al partidului național nu poate contesta faptul că marile masse ale românismului au participat cu tot entuziasmul la aceste serbări — dar în caracteristica-i finețe iesuitică face rezerva că aceste mulțimi de români nu au venit acolo pentru a serbători guvernul.

Nimic mai în firea lucrurilor: la Câmpeni, la Vidra, la Țebea nu a fost o manifestație politică, nici o campanie de partid, nici o demonstrație de guvern, pentru a se putea sofistica asupra raporturilor dintre populația Ardealului și guvern.

Marile mulțimi ale românismului, în frunte cu M. Sa Regele, Familia Regală și guvern au venit acolo pentru a serbători memoria sfântă și eroică a lui Avram Iancu — serbătoare dela care partidul național s'a abținut cu o brutală lipsă de pietate. Oficiosul clujan al partidului național își continuă apoi jongleria de rezerve cazuistice cu aceea sfioasă abilitate ce caracterizează dialectica școlastică a iesuiților.

Comemorarea lui Avram Iancu, spune oficiosul clujan al partidului național, se datorește inițiativei „Astrei" nu guvernului. Nimeni nu contestă faptul inițial că „Astra" a luat inițiativa serbătorirei, dar guvernul în patriotismul lui, în conștiința clară și emoționată a acestui eveniment istoric, a știut să dea acestor serbări amploarea, fastul și măreția cuvenită — și nu mic este meritul guvernului în splendida reușită a acestor serbări.

Oficiosul clujan al partidului național este însă tare supărat că guvernul a participat și el la aceste serbări pe cari le consideră ca monopolul exclusiv al partidului național. Se admitem, prin imposibil, că guvernul nu ar fi participat la serbătorirea lui Avram Iancu, din care partidul național vrea să facă o mică chestiune de tarabă politică provincială.

Câtă larmă demagogică ar fi deslănțuit partidul național, ce răgete ar fi cutremurat piepturile naționaliste ale dlui Maniu și Vajda și ce acuzări stigmatizatoare s'ar fi formulat împotriva unui guvern care nesocotește însemnătatea și caracterul sfânt al unei serbători a românismului!

Dar guvernul — spre ciuda partidului național — a participat la această comemorare, și ori ce guvern s'ar fi aflat în acest moment avea datoria de a participa, fiindcă guvernul aparține țării și o personalitate istorică și o amintire națională ca aceia a lui Avram Iancu face parte din patrimoniul țării, peste pângăritoarea tentativă de uzurpare a unui grupuleț politic regional. Și guvernul actual a participal la serbătorirea eroului românismului care a fost Avram Iancu, cu o inimă caldă și vibrătoare, cu entuziasmul patriotic cu care a îmbrățișat toate manifestările românismului.

Știm, modul cum s'au desfășurat serbările organizate pentru comemorarea lui Avram Iancu nu a avut darul de a împăca concepția personală, egoistă și demagogică a partidului național. Partidul național a avut prilejul să ne demonstreze cum înțelege să cinstească marile festivități ale neamului.

Când s'a serbătorit memoria vrednicului român care a fost Gheorghe Pop de Băsești, partidul național pentru a face o manifestație strictă și provocătoare de partid, a organizat bande de agenți electorali, cari au pângărit pietatea serbării cu vociferările turburi: Trăiască Iuliu Maniu — ca și când românismul își trimisese delegați să serbătoreasca la Băsești modesta ființă a Pontificelui dela Blaj.

Cu prilejul serbărei actului istoric de pe Câmpia Libertății, partidul național ne-a dat încă o dovadă elocventă de chipul cum înțelege să comemoreze marile serbări naționale. Am văzut acolo pe dnii Maniu și Vajda în mijlocul miliționilor din anumita presă, plecându și capul cu beatitudine sub cădelnițările naționale ale unui tipic evreu din strada Sărindar, care cu o emoționantă dărnicie și cu o necontestată autoritate, făcea plocon actualei direcții a partidului național, toate actele istorice ale Ardealului.

...Comemorarea eroului Avram Iancu — dela care partidul național s'a abținut cu atâta lipsă de pietate națională și elementare delicatețe — a luat cuvenitul caracter de măreție al unei serbări naționale, la care a participat nu o coterie politică, ci neamul întreg în frunte cu M. Sa Regele, Familia Regală și guvernul — și asta constitue origina furiei și meschinăriei partidului național.

Al 4-lea congres al Asociației Creștine studențești din România (A.C.S.R.)

Ce este A. C. S. R.? Scopul ei. Legătura internațională cu Asociații creștine la fel.

La 1 Septembrie s'a deschis la Năsăud al 4-lea congres al Asociației creștine studențești din România, care va ține până la 10 Septembrie.

Inainte de a ne opri asupra dezbaterilor acestui congres, credem necesar a da publicului cititor câteva lămuriri asupra scopului și activității de până acum a acestei Asociații, care din nefericire e încă destul de puțin cunoscută de marele public.

Asociația Studenților creștini din România a luat ființă acum trei ani cu scopul de a lucra pentru înfăptuirea idealului creștin în viața individuală și socială în primul rând, a studențimei, propunându-și să ajute formarea de personalități creștine în sânul studențimei prin crearea unei atmosfere prielnice desvoltărei armonioase a vieței și urmărind să facă din religia creștină un ideal activ, capabil să influențeze în mod temeinic societatea omenească.

Asociații creștine a tinerilor sunt cunoscute în străinătate încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și cea mai principală Y. M. C A. (*Joung Men's Christian Asociation*) înființată la Londra în 1884 și-a întins organizația nu numai în Anglia, ci și Germania, Franța, Elveția, Olanda și America. Astăzi Asociațiile creștine ale tinerilor formează o înfrățire mondială a peste 50 de țări din toate continentele, grupată în vre-o 9000 de orașe și orășele. Sediul general al Comitetului Mondial este la Geneva. și are ca director general pe Dr. *Karl Fries*, suedez.

A. S. C. R. are până acum patru secțiuni: una în București alta în Iași și două în Cluj, una a studenților creștini români, cea de a 2-a a studenților creștini maghiari. Ea e în strânsă legătură cu Federația universală asociațiilor creștine de studenți, sub auspiciile căreia au loc congresele internaționale ale studenților creștini.

Activitatea de până acum a A. S. C. R.

Pentru înfăptuirea idealului ce și-a propus, Asociația cercetează și discută în adunările și cercurile sale de studii diferitele izvoare ce pot fi folosite pentru aprofundarea concepției creștine despre viață, cât și problemele vremii, în lumina idealului creștin. Ca să amplifice activitatea socială.

Asociația a făcut apel la numeroși profesori, care au ținut conferințe asupra civilizației și creștinismului.

O altă manifestare a ei și din cele mai de laudă este munca pentru îmbunătățirea condițiunilor morale și materiale ale vieții studențești.

In acest scop ea a instituit o activitate specială: „*Opera de ajutorare studențească*" (O. D. A. S.) în colaborare cu profesorii universitari și a altor binevoitori ce le-au oferit concursul.

Mijloacele de ajutorare acordate până acum constau în burse de hrană, burse de întreținere totală, împrumuturi pe garanție morală. O mare înlesnire pentru studenții nevoiași a fost creiarea restaurantului din Str. Brezoianu, în București de către A. S. C. R. și a biroului de informațiuni și înlesniri universitare, prin care studenții au putința fie să găsească preparații, găzduire, fie să și procure cărți, cursuri, etc. pe un preț redus.

In anul 1923—24 s'au împărțit studenților nevoiași ajutoare în valoare de peste 50 mii lei, deasemeni s'a înființat o legătorie studențească, care e menită să devie o nouă sursă de înlesniri pentru traiul studenților.

Mijloacele de strângere a fondurilor au fost donațiuni directe, liste de subscripție, cotizații etc. S'au emis deasemeni cupoane a 25 lei fiecare, ce reprezintă costul mesei zilnice a unui student, care au fost distribuite în public.

Pe lângă educația spirituală religioasă intelectuală și socială, Asociația dă o atenție deosebită educației fizice.

Un membru al partidului național despre dl MANIU

— După serbările de la Câmpeni. Apelul tineretului la energia dlui Goldiș. —

Conflictul din sânul partidului național, dintre tineretul partidului și clica din jurul dlui Maniu, a luat proporții considerabile. Lupta pentru răsturnarea actualei conduceri s'a declarat pe față și nimic nu o mai poate opri. Aceasta o confirmă convorbirea avută de noi cu unul dintre prietenii dlui Goldiș, convorbire pe care o reproducem în cele ce urmează:

„Niciodată mai mult ca acum nu a fost mai potrivit prilejul de a ne da seama de nulitatea actualei conduceri a partidului național. Ți-o spun aceasta fără rezerve, pentrucă ea nu mai este un secret pentru nimerea. Ani de zile am așteptat dela d. Maniu gestul care să-i confirme ceea ce era dsa în imaginația noastră: un mare conducător. Ani de zile am așteptat în tăcere, cu credință, și am îndurat atâtea umiliri și ponoase în nădejdea că va veni ceasul când jertfa energiilor noastre neutilizate să aibă măcar această satisfacție.

„Zădarnice însă ni-au fost așteptările. D. *Maniu și clica din jurul său, ni-au purtat din umilință în umilință, din vătămare în vătămare a celor mai scumpe nouă sentimente. D. Maniu a făcut din partidul național o tribună pentru manifestarea neînsemnatelor sale meschine mulțumiri personale, iar din noi, membrii partidului, un paravan, după care își ascunde insuficiența sa de Conducător încăpățînat, șovăitor și lipsit de concepție".*

„Datorită acestei realități, partidul național a ieșit necontenit micșorat din marile momente de afirmare publică și națională. La Alba-Iulia, cu prilejul încoronărei, d-sa ne-a târât fără voia noastră să asistăm pe după uși, în timp ce poporul serbătoria deschis și sincer pe câmpia încoronărei. La Câmpeni tot după uși ni-a ținut. Ieșirea noastră în mijlocul festivității organizate de „Astra" a fost poate cel mai penibil moment pe care l'am trăit vreodată. Acolo ni-am dat bine seama de izolarea în care ne ține dl Maniu și poate chiar și dl Maniu și-a dat seama de greșeala pe care a făcut-o. Când hotăra la Sovata abținerea noastră poate că nu s'a gândit la momentele pe cari avea să le trăiască, cu noi împreună, la Câmpeni."

„Dar mai penibil pentru noi cei ce am mai crezut în virtuțile politice ale dlui Maniu a fost atunci când din comparația vorbirilor — comparație inevitabilă fiindcă ne silea la ea și succesiunea vorbitorilor la tribună, și mediul care o făcea prin forța împrejurarilor — ni-am dat bine seama de lipsa de cugetare și simțire a celui ce se intitula acolo șeful partidului național. Dl Maniu a ținut o vorbire incoloră, searbădă și fără miez. Vorbe și iar vorbe! Atâta a învățat d. Maniu în viața dsale de p tentat fericit al politicei Ardealului, și la vorbe a rămas. Cuvântarea dsale n'a reflectat nimic din simțirea unanimă a unui neam întreg. D. Maniu nu l'a înțeles pe Avram Iancu și nici pe oamenii cari aă trăit odată cu el. De altfel ni am convins că d. Maniu nu înțelege nimic înafară de ambițiunile dsale prin nimic justificate.

„Să ne întoarcem însă la ale noastre, cari se pot îndrepta. Sămânța gândului bun, de acolo, din ședința „Astrei" a încolțit în sufletele tuturor. Consfătuirea de la Cluj a fost un reflex al hotărârei noastre de la Câmpeni. Partidul național trebuie scos din ghiarele unei clici politice lipsite de orice scrupul. D. Goldiș stă în fața apelului nostru și al țărei. Rămâne să vedem cum va răspunde dsa de rândul acesta, încrederei ce se pune în dsa. Căci d. Goldiș nu este pentru întâia oară chemat să joace un rol de suprafață, Durere, dsa a șovăit în trecut și am ajuns unde sântem. Nădăjduim însă că de rândul acesta va primi rolul la care îl indică celelalte calități ale sale."

(Urmare pe pag. II.)

Al 4-lea congres al Asociaţiei creştine din Romania (A. C. S. R.)

(Continuare de pe Pag. 1.)

In fiecare vacanţă mică ea organizează campamente, iar după congresul general anual excursii. Astfel au fost organizate până acum campamente la Buşteni, Câmpina, Breaza, excursii pe Bucegi.

Atmosferă de voioşie şi de bună înţelegere domneşte între toţi membrii congresului: studente şi studenţi, adunaţi de câteva zile la Năsăud, unde se află găzduiţi în internatul liceului „Gh. Coşbuc“ şi al Şcoalei Normale de fete.

Activitatea zilnică a congresiştilor are loc după un program stabilit de mai înainte.

Dimineaţa sunt meditaţiile şi cercurile de studii, luându-se în desbatere problemele în legătură cu creştinismul (familie, patrie, omenire, profesiune). După amiaza e destinată mai ales distracţiilor şi şezătorilor artistice-culturale, iar seara au loc conferinţele.

Până acum au ţinut conferinţe dr. Ispir, secretarul general al Ministeru ui Cultelor: *Despre religie în genere, creştinism şi societate*; *Miss Prys*, secretara federaţiei mondiale I. F. C. A., sosită anume la congres despre: *Misionarii contimporani* şi dr. *Imre* din Cluj despre *Calvin*. Vor mai urma câteva conferinţe asupra personalităţilor creştine: *Sf. Pavel, Michel Ange, Sf. Augustin, Tolstoi.*

Printre cei ce iau parte la congres se remarcă figura venerabilă a dlui senator Gav. Tripon, pentru care congresiştii manifestă o simpatie deosebită.

O notă caracteristică care face cinste studentelor congresiste este faptul că toate sunt îmbrăcate în costum naţional şi că nu joacă alte dansuri decât cele româneşti.

Aseară a avut loc o foarte reuşită şezătoare, coruri, dansuri, urmate de o piesă de teatru care a atras întreaga admiraţie a publicului năsăudean.

Nu putem decât să felicităm pe aceşti tineri pentru roditoarea lor activitate, care pregăteşte sufletul generaţiilor viitoare, urându-le să continue cu aceeaşi dragoste strălucita muncă începută.

Congresul ia sfârşit în ziua de de 10 Septembrie, când congresiştii pleacă în excursie pe Muntele Inău şi pe Valea Bistriţei.

Congresul măcelarilor

— Alegerea biuroului. — O asociaţie a măcelarilor din întreaga ţară. — Revizuirea brevetelor indusriale. — Libertatea comerţului. — Chestiunea împuneri exacte a măcelarilor. — Repaosul duminical, etc. —

După cum a fost anunţat din timp prin coloanele ziarului nostru, pe ziua de eri s'a deschis congresul general al Asociaţiei industriaşilor de carne din întregul Ardeal şi Banat, în localul asociaţiei din Cluj din Strada Anton Panu No. 12. La acest congres s'au prezintat peste 150 de participanţi. Şedinţa s'a început la orele 11 dimineaţa, sub preşidenţia dlui Carol Retty din Cluj, care a salutat pe congresişti în numele asociaţiei măcelarilor din localitate, după care s'au mai adus saluturi călduroase din partea Sfatului negustoresc din Cluj, care va şti să preţuiască în deajuns, rezultatele desbaterilor ce vor avea loc cu ocazia congresului. Dl dr. Oct. Ulalea, în numele oraşului, dl N. Căciulă în numele Camerii de Comerţ, dl dr. Tiberiu Cristea şi alţii, au mai salutat pe congresişti, dorindu-le totodată tot sporul şi izbânda.

După acestea, se procedează la alegerea preşedintelui de vârstă în persoana dlui Sigismund Petri din Tg.-Mureş, sub conducerea căruia se alege următorul biurou: dnii Carol Retty, preşedinte, Dimitrie Căpătână din Braşov, Clement Hugo din Reghin, I. Fröelich din Oradea-Mare, Sigismund Petri din Tg.-Mureş, Balla Bila din Aiud şi I. Doli din Cluj.

Chestiunile ce s'au discutat

Primul punct al ordinei de zi, luat în discuţie, a fost alcătuirea unei asociaţiuni a măcelarilor din întreaga ţară, şi care punct a fost primit în unanimitate, care să aibă drept scop apărarea intereselor acestei ramuri de activitate. Congresul cere apoi, — referent fiind dl I. Szilagy, — ca să se intervină pe lângă autorităţile în drept ca actualul impozit de 1 la sută asupra cărnii şi a derivatelor ei, să fie suspendat, iar pe viitor să se stabilească venitul net al fiecărui măcelar, după fiecare vită tăiată şi numai după acela să se facă impunerea din partea fiscului, de oarece prin actuala procedură de fixare a impozitelor, nu se poate stabili exact veniturile fiecărui măcelar.

De oarece în timpul din urmă s'au dat adesea multe brevete de industrie cu prea mare uşurinţă şi la oameni care, pe de oparte erau cu totul străini de meserie, iar pe de altă parte profesau această meserie temporar şi cu intenţiunea de a frusta fiscul. Congresul măcelarilor a cerut ca să se facă o imediată revizuire a acestor brevete şi a se pune anumite condiţiuni faţă de acei ce doresc să capete asemenea brevete. In ceace priveşte exportul vitelor, acordat în ultimul timp, într'o oarecare măsură, măcelarii din Ardeal şi Banat, adunaţi eri în congres, vor cere guvernului, ca la acordarea permisurilor de export, să fie ascultaţi şi experţii în materie, de oarece prin actualul sistem, rasele noastre de animale, cât şi economia naţională pot fi cu timpul grav prejudiciate.

Congresul a mai cerut, pe lângă cele arătate mai sus, atât libertatea comerţului, cât şi suspendarea actualei ordonanţe ministeriale relativ la tărerea viţeilor, care prevede că viţeii mai tineri ca doi ani, nu pot fi tăiaţi decât în număr egal cu vitele mari, de oarece, susţin măcelarii, — prin actuala dispoziţie mulţi crescători de vite, care nu pot creşte toţi viţeii pe care-i au, recurg la schingiuirea micilor animale, pentru ca în felul acesta să le poată vinde pentru tăiati Odată cu toate cele expuse mai sus, congresul a mai adoptat şi părerea revizuirei actualei leg. industriale şi respectărei stricte a repausului duminical, măcelăriile trebuind să fie închise toată ziua, atunci când se aplică, repausul duminical, afară de măcelăriile evreeşti, care vor putea fi deschise până la orele 10 dimineaţa.

Multe chestiuni prevăzute în ordinea de zi a congresului neputând fi discutate eri, congresul îşi va continua şedinţa azi, începând dela orele 10 dimineaţa.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Marţi: MIŞELUL (a 6 ora. Ca oaspe Alfred Javor. Abonament de zi 7. A. Seria 33.)
Mercuri: EU TE VREAU. (Premieră. Abonament de premieră Nr. 2. Seria 34.)
Joi: EU TE VREAU (a 2 oră. Abonament de zi Nr. 8. B. Seria 35.)
Vineri: EU TE VREAU (a 3 oră. Abonament de zi Nr. 9. A. Seria 36.)
Sâmbătă matineu: FETELE GYURKOVICS. (Cu dl Tompa Béla. Preţuri reduse. Seria 37.)
Sâmbătă seara: EBREEA. (Cu dnele Ileana Lévay, Jolan Baranyai. Ca oaspe dl Giaccomo Borelli, tenorul Operei din Bucureşti. Preţuri ridicate. Abonament de premieră Nr. 3. Seria 38.)
Duminecă, orele 10½: SPRE MANTUIRE. (Premieră. Preţuri reduse. Debutul muncitorilor. Intâia reprezentaţie a ciclului muncitoresc. Seria 39.)
Duminecă matineu: MANEVRA DE TOAMNĂ. (Preţuri reduse. Seria 40.)

MICA PUBLICITATE

O domnişoară cu pregătiri superioare se angajează în oiele de după birou în condiţiuni modeste la o familie română din Cluj ca învăţătoare. Pregăteşte băieţi ori băiete pentru liceu ori şcoală elementară. Adresa la administraţie. D 194

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

STANIOL LEPAGE CLUJ

Răspândiţi „Infrăţirae“

1 Franc-8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18
Atelier special pentru
aparate ortopedice
şi pentru tot felul de
bandaje medicale
En gros şi după măsură!
178 D.

Examenele corpului didactic minoritar

— Constatări şi impresii —

Neobservaţi de marele public de două săptămâni s'au perindat zi de zi prin oraşul nostru reprezentanţii învăţământului minoritar din cinci judeţe. Ei veneau pentru a se prezenta la examenele cerute de către Statul român. Astăzi cu toţii s'au reîntors pe la vetrele lor ducând cu ei mai mult spirit de înţelegere faţă de Statul român. Spirit de înţelegere sugerat de bunăvoinţa comisiunilor de examinare.

Deşi rezultatele încă nu se cunosc, deoarece urmează să le publice ministerul, învăţătorii şi profesorii minoritari s'au putut convinge că examenele cerute lor nu sunt o măsură de şicană. Şi stând de vorbă cu unii dintre ei am constatat o deosebită râvnă de a-şi însuşi limba noastră. Râvnă, ce pare, nu se va lăsa influenţată de împrejurarea că unul sau altul a fost respins sau trecut la examen.

Dintr'un articol anterior cititorii noştri ştiu că anul acesta s'au prezentat la aceste examene din limba şi literatura română, istoria, geografia şi constituţia ţării profesorii şi învăţătorii minoritari confesionali precum şi aceia dintre profesorii şi învăţătorii minoritari de Stat, cari anul trecut au fost respinşi. Intrebând pe membrii comisiunilor de examinare asupra rezultatelor am primit răspunsul că cu toată bunăvoinţa procentul celor respinşi va fi destul de mare.

In deosebi cei mai în vârstă se arată mai puţin apţi pentru însuşirea limbei române.

Am căutat totuşi să ne convingem personal despre mersul examenelor. Când am intrat în sala profesorală a liceului „Gh. Barţiu“ dnii N. Drăgan, profesor universitar, şi dl. Al. Ciura, directorul liceului, examinau patru profesoare. Era vorba de Pseudochinegeticos, pe care o profesoară îl califică foarte nimerit de-un mozaic literar. Urmează apoi chestiunea deosebirii dintre ortodocşi şi gr. catolici şi o profesoară înşiră cele patru puncte ale unaţiei. După câteva întrebări din gramatică continuă examinarea din literatură. Şi profesoarele dau dovadă de frumoase cunoştinţe. Au cetit proză, dramă şi poezie românească. Una ne citează cuvintele lui Moţoc din „Alexandru Lăpăşneanu“ a lui C. Negruzzi:

„Dacă nu mă vor ei pe mine
Ii voiu eu pe ei.“

La învăţători am regăsit aceeaş atmosferă prietenească. Doi învăţători mai în vârstă fac mari sforţări pentru a putea susţine o conversaţie în limba română. Urmează apoi două institutoare surori care citesc şi vorbesc binişor, iar la încheiere o învăţătoare vorbind aproape perfect limba noastră, din minoritatea săsească.

La întrebările noastre dacă sunt mulţumiţi cu condiţiunile de examinare şi găzduire la Cluj învăţătorii ne-au declarat că n'au nici un motiv de-a se plânge. Dacă anul acesta n'au isbutit să treacă examenul vor veni cu ma, multe cunoştinţe în anul ce vine!

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca d'Aosta“ . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda“ . . 4 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio“ 8 Sept., „Guilio Cesar“ 3 Septemvrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili
Vaporul NAPOLI plecarea la ..... 24 Septemvrie
Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**
Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione enerale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Reclama este sufletul comerţului

RUNOMI-
METALLUM
FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE
BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.
La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Article pentru şea în orice mărime. 3

Congresul evreesc dela Oradea-Mare

— Ziua întâia. Cuvântarea dlui dr. Fischer, preşedintele Uniunii evreilor din Ardeal şi Banat. — O critică nedreapta. —

Ieri, Duminică după amiază, s'a deschis la Oradea-Mare congresul uniunii evreilor din Ardeal, Banat şi Crişana, convocat — după cum am mai arătat — pentru a declara federalizarea tuturor asociaţiilor evreeşti din ţară.

Congresul s'a început cu o critică a tratamentului evreilor de aici, rostită de dl dr. Iosif Fischer preşedintele Uniunii. Dsa s'a adresat autorităţilor prezente mulţumind României pentru principiul emancipării tuturor naţionalităţilor, înscris în pactul fundamental al ţării. Ceeace însă nu l'a împiedecat, ca începând dela a doua frază, să aducă Statului român tot felul de acuzaţiuni. Dl dr. Fischer, după ce şi a exprimat recunoştinţa pentrucă Statul român a contribuit la renaţionalizarea evreilor asimilaţi de fosta stăpânire maghiară, a acuzat Statul român, că răpeşte dreptul de publicitate al şcolilor evreieşti, că prin legitimarea tuturor cetăţenilor în vederea recunoaşterii dreptului de cetăţeni răpeşte liniştea evreilor, cari trebue să colinde pe la toate autorităţile, că, apoi, mulţi evrei rămân fără dreptul de cetăţenie şi că nu au încă drept de vot şi nu au nici un reprezentant în parlament.

Cum vedem, congresul care n'a pregetat să'şi exprime fidelitatea printr'o telegramă omagială adresată Palatului, a început cu critici nedrepte şi contradictorii. D. dr Fischer a uitat să amintească, că evreii n'au avut nicicând o şcoală evreească sub regimul maghiar şi că ridicarea dreptului de publicitate al şcolilor evreeşti din România, nu înseamnă o nedreptate făcută evreilor. Punctul de vedere al statului român, este că instrucţiunea publică este o chestiune de stat, şi cine vrea, poate să înfiinţeze câte şcoli fără drept de publicitate voeşte, — un lucru pe care trecutul regim nu-l admitea. Tot atât de puţin rezistentă este şi acuzaţia, că evreii nu se pot înscrie în şcolile confesionale ale creştinilor. De ce n'a amintit d. dr. Fischer, că stau deschise evreilor toate şcolile statului?

Dsa comite contradicţia, că pretinde renaţionalizarea evreilor ungurizaţi, şi totuş pretinde admiterea înscrierii lor în şcolile maghiare.

Dupăce a pornit pe această pantă, lipsit de orice obiectivitate, nu ne mai miră ceeace dsa a spus privitor la cetăţenie şi la dreptul de vot. Pentru oricine este evident, că complectarea listelor de alegători nu se poate face înainte de alcătuirea listelor de cetăţenie. De ce atunci se protestează, că se cere evreilor legitimarea?

Evident, că d. dr Fischer n'a putut vorbi nimic despre sumedenia de evrei veniţi în ţară fără nici un drept. Despre aşa ceva nu se vorbeşte într'o cuvântare în care se cer drepturi politice pentru oameni nelegitimaţi.

D. dr Fischer a mai vorbit despre lipsa unui număr mai mare de evrei din listele de împroprietărire. N'a spus însă nici un cuvânt despre pădurile întregii ţări, ajunse în stăpânirea exclusivă a evreilor şi nici despre loturile cu cari s'au împroprietărit bisericile evreeşti dupăce s'au luat dela biserica românească. N'a vorbit firesţe, nici despre cazurile de împroprietărirea evreilor pe cale necinstită.

Natural, dupăce congresul s'a pronunţat dela început în felul acesta, cuvântările viitoare vor conţinea aceleaşi critici lipsite de seriozitate. In numerile viitoare vom relata despre restul discuţiunilor cari vor avea loc la congres.

Vânătoare de vulpi în viziuni artificiale

Englezii, pentru a arăta întregii lumi calităţile extraordinare ale câinilor englezeşti, încă de pe la începutul secolului al XVI-lea, au clădit arcuri speciale în care se dădeau adevărate lupte între câini în faţa unui public foarte numeros. Câinii cari serveau la aceste sporturi, aparţineau raselor Buldog şi Brach, şi erau crescuţi şi dresaţi numai în acest scop, lupta terminându-se totdeauna cu moartea celui mai slab sau mai puţin isteţ dintre câini.

Către finea acestui secol lorzii, cari ţineau cete întregi de câini, au hotărît să crească o rassă speciaiă de câini potrivită pentru vânatul animalelor selbatice din vizuini. Aceasta este originea diferitelor rasse „Terrier". Cuvântul Terrier deci este o noţiune colectivă, definiţia unui grup şi înseamnă: vânător sub pământ. Din aceste rasse până în prezent s'au validat mai bine Foxterierii cu păr neted şi ţepos. După cum se vede şi din denumirea de Foxterier (Fox — Vulpe) această rassă s'a utilizat şi se utilizează chiar şi astăzi pentru vânatul de vulpi.

In scopul de a avea cât mai mulţi amatori pentru aceşti câini excelenţi s'au aranjat expoziţii de câini foxterieri, cu premii mari. Iar, pentru a se demonstra aptitudinile lor pe teren, s'au construit vizuini artificiale similare celor naturale.

Vizuina artificială este deci un canal subteran construit din scânduri cu mai multe ascunzători şi cu numeroase ramificaţii, dar cu o singură intrare. Concursul se face în forma următoare: în prima ascunzătoare închisă cu două uşi mobile se aşează o vulpe, după care se lasă înăuntru un câine foxterier. Dacă câinele atacă vehement, se deschide în dosul vulpei uşa mobilă către celelalte ascunzători şi totatunci se ridică imediat şi ceealaltă uşă mobilă, care desparte câinele de vulpe. In apărarea vieţii sale până la ultima rezistenţă, vulpea se retrage tot mai afund în vizuină. Câinele o urmăreşte.

Astfel, de multeori el este nevoit, daeă a putut prinde vulpea să o târească după el pe o distanţă de 18—20 metri până ce ajunge la lumină, adecă înaintea publicului.

Acel câine primeşte premiul întâiu, care scoate vulpea din vizuină în timpul cel mai scurt cu mare dexteritate, ţinându o de gât fără a o sugruma.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 7 Septemvrie

CINEMA SELECT

David Copperfield

Romanul vieţii lui Charles Dieckens în 8 acte. In rolul principal **Margareta Schlegel**

CINEMA URANIA

Fica Fiarei

Mare dramă senzaţională şi sentimentală din viaţa cowboylor americani în 5 acte. In rolul principal: REARLE WHITE

CINEMA APOLLO

Comoara Piratilor

Marc dramă criminală din viaţa piraţilor în 5 acte.

Este imposibil

să cumpăraţi convenabil

piane-pianine

decât la firma

I. Triska

Cluj, Str. Şaguna 14

Telefon No. 419

recunoscută ca cea mai solidă şi care pentru fiecare

pian şi pianino garantează 3 ani

Pentru reparaţii, acordări şi expediţie ia răspundere. 10

Lloyd

Cărţi, Reviste

româneşti, franceze, germane, etc. **hârtie,** articole de birou maşini de scris, confecţie de hârtie şi imprimate de orice natură la

Librăria-Papetăria Tipografia

Lepage, Cluj.

5

Cumpăraţi încă azi!

(Rudolf Mosse T110)

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

No. 35526—1924. D 188

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 19 Septembrie (Vineri) a. c. la orele 12 va avea loc la Direcţiunea IV. Regională Cfr. Cluj licitaţiune publică pentru următoarele două lucrări:

1. Construirea unei magazii de întreţinere în staţia Măieruş.

2. Inlocuirea coşurilor de fum în depoul de locomotive din staţia Feldioara Războieni.

Licitaţiunea se va ţinea în conformitate cu art. 71—83 ale Legei Comptabilităţii Publice. Se vor prezenta oferte cari se vor ţinea de ofertant valabile cel puţin două luni dela data licitaţiunei. Se rezervă dreptul, de a cere ofertantului o analiză de preţuri înaintea aprobării rezultatului licitaţiunei. Pentru fiecare lucrare se va da ofertă separată. Formularele de ofertă şi orice informaţiune se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13 la Direcţiunea Specială L. D. G. Bucureşti Strada General Berthelot No. 8. la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj Serviciul L. şi pentru lucrarea de sub I. la Secţia I. de întreţinere C. F. R. Tg.-Mureş pentru lucrarea de sub 2. la Secţia de Intreţinere Cfr. Aiud.

p. Director Regional: **Stan.** p. Şeful Serv. L. Ing. **Indiscifrabil**

Concurs

D 192

Institutul teologic ortodox român din Cluj prin aceasta publică concurs cu termenul până la 15 Sept. a. c. pentru liferarea următoarelor alimente de prima calitate:

1. Carne de vită, viţăl, porc şi unsoare de porc, aproximativ 12 Kgr. la zi.

2. Pâne din făina proprie sau din făina liferantului, după învoială; aproximativ 30 Kgr. la zi.

Informaţiuni mai amănunţite de economatul Institutului, la Consistor.

Cererile de concurs sunt a se înainta închise şi sigilate Consistorului eparhial ortodox român din Cluj, Str. Iuliu Maniu **36**, în terminul indicat. Cele întârziate nu se mai iau în considerare.

Cluj, la 5 Sept. 1924. **Consistoriul.**

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

BEREA DESCHISĂ

„URSUS"

a 20 Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Şcoala de Arte şi meserii
a orfanilor din răsboi

— Ce ne spune dl Sever Pop, noul preşedinte al Comitetului de conducere.

Zilele trecute a fost ales prin aclamaţie ca preşedinte al comitetului de conducere al şcoalei de arte şi meserii a orfanilor de răsboi din Cluj, dl. Sever Pop, vicepreşedintele Camerii de comerţ şi un distins înţelegător al problemelor economice româneşti. Din comitet mai fac parte dna gen. Anastasiu, dl col. Nicolau, dra Ana Pop, dl Cantaragiu, directorul şcoalei şi alţii.

Această şcoală e instalată în edificiul fostului institut corector şi dispune de un local spaţios bine potrivit unei şcoli industriale.

Având ocazia să stăm câteva momente de vorbă cu dl Sever Pop, noul preşedinte, dsa a binevoit să ne spună următoarele: „Am visitat şcoala şi din primul moment am avut surpriza plăcută, care mi-a dat în acelaş timp încredere că aici se lucrează: biroul directorului e aranjat în întregime cu mobilă lucrată de orfani.

Atelierele sunt provăzute cu instalaţii moderne şi în ele lucrează zilnic 20—30 băeţi, orfani de răsboi români sub conducerea maeştrilor, oameni de suflet şi inimă. Directorul şcoalei, dl Cantaragiu mi-a expus în linii generale planul de muncă şi sunt convins că depunându se şi pe viitor aceiaş râvnă se vor face lucruri uimitoare. Trebue să ne pătrundem bine de acest adevăr: numai prin întărirea clasei de mijloc româneşti, cari să se îndrepte spre industrie şi comerţ spre a putea lua concurenţa cu acei cari până mai eri — alaltăeri au avut toate favorurile posibile.

Lucrările executate de orfani nu pot decât să facă cinste şcoalei şi elevilor. Am regretat că nu s'a expus nimic la Târgul de Mostre, pentrucă ar fi fost o dovadă grăitoare de ce sunt în stare să facă românaşii noştri.

Am luat înţelegere însă cu directorul şcoalei, ca să se organizeze din când în când expoziţii cu produsele şcoalei pentruca să se vadă progresul şi să se poată strânge, prin vinderea obiectelor expuse, un fond, din care să se încurajeze elementele meritoase".

CRONICA SPORTIVA

— Inaugurarea festivă a Arenei Sportive C. F. R. — Kinizsi echipa sampioană a ţării la Cluj. —

Ziua de eri a fost o adevărată sărbătoare pentru toţi sportsmanii, începând dela amatorii discreţi şi până la cei mai fervenţi admiratori ai manifestaţiunilor de educaţie fizică.

Nu găsim cuvinte de admiraţie pentru uriaşa munca depusă de C. F. R. la ridicarea acestui stadion atât de impozant ca tururi şi construcţie, atât de falnic în haina lui festivă de tricolor şi verdeaţă, în cadrul splendid al imensei asistenţe, că ne saltă inima de bucurie la vederea lui, considerându-l drept cel mai demn şi grandios monument dedicat „Sportului Românesc" monument superb, a cărui înfăptuire este strâns legată de numele inimoşilor români, dd. ing. Dragoş şi Georgescu.

Mulţumită stăruinţelor şi activităţii fără preget a acestora, putem să ne mândrim cu prima operă creată efectiv „prin noi înşine", cu forţe şi din resurse româneşti, aşa că evenimentul sportiv de eri eşind din cadrul întâmplărilor obişnuite, se ridică la rangul de sărbătoare naţionala memorabilă, formând linia demarcaţională între trecutul nebulos şi viitorul plin de speranţe. După stadionul dela Arad, executat tot de C. F. R. cu ajutorul dl ing. Staiciu aproape din nimic, vedem înfiinţată şi la Cluj monumentala clădire, ceeace formează cea mai strălucită dovadă de progresul îmbucurător prin care trece viaţa noastră sportivă. Avem toată încrederea, că iniţiativa acestor bărbaţi vrednici de laudă va găsi numeroşi imitatori în toate unghiurile ţării.

Pentru ca serbarea să fie cât mai fastuoasă, conducerea clubului sportiv C. F. R. s'a îngrijit şi de o atracţie deosebită, angajând pe lângă sacrificii materiale considerabile echipa şampioană a ţării.

Nota discordantă, în întreaga chestiune este tocmai suma fantastică (50.000 Lei) cerută de Kinizsi (tot echipa ceferistă) pentru două matchuri, fapt care aruncă o lumină puţin simpatică asupra acestui club egoist.

Premergător am văzut diverse exhibiţiuni ale excelenţilor gymnastici din K. K. S. E. după care a avut loc întrecerea puţin interesantă a echipelor Victoria şi Kac.

„Victoria" istovită suferă o înfrângere nemeritată, ceeace se atribue în bună parte portarului Molnar supărător de indispus. Ambele goluri au fost marcate de Rakytovsky.

C. F. R.—Kinizsi 1 1 (0:0)

Debutul şampioanei ţării exprimat în goaluri se poate considera, ca înfrângere. Cu toată superioritatea vădită în ansamblu, stil şi tactică, cu toată coheziunea jocului produs, trebue să spunem că rezultatul obţinut este pentru Kinizsi lamentabil şi o glorie pentru C. F. R. Indeosebi munca apărării din C. F. R. trebue lăudată ceferiştii au luptat pe arena lor proprie ca leii, cu o însufleţire fără pereche, astfel că rezultatul nu putea să întârzie. Un pas lung ajunge la Ujfalvy, care trecând peste apărare, lansează dela 20 m. un splendid goal în colţul stâng.

De aci Kinizsi îşi pierde capul şi cu tot tempoul briliant, cu toate acţiunile individuale, cu toate că C. F. R. joacă aproape 35 minute numei cu 9 oameni, nu poate egaliza decât la fine. Goalul marcat de Semler (K) putea să fie evitat, dacă apărarea era tocmai în aceste momente decisive la înălţime.

Oricum ar sta lucrurile, gloria este fără îndoială a C. F. R., recunoscută şi de Kinizsi.

Azi Victoria—C. F. R. şi Kinizsi—Kac.

Ultime informaţii

— Consiliul de război din localitate a judecat şi condamnat astăzi la două luni închisoare pe sergentul Florea Farcaş din regimentul 34 obuziere, acuzat fiind de dezertare în timp de pace.

— Cu începere dela 15 Septembrie a. c. la prefectura poliţiei locale se va relua programul de iarnă, care va fi împărţit după cum urmează: 8—1 a. m. şi 4—6 p. m,

— Ieri, Duminică pantofarii din Ardeal s'au întrunit în congres la Cluj desbătând toate chestiunile de actualitate ca: aprovizionarea cu piele, talpă şi căptuşală, precum şi înlăturarea dificultăţilor crizei de numerar.

* **Dr. Iosif Heller** specialist în boale de femei şi mamoş, reîntorcându-se din străinătate Paris, Viena şi Germania şi-a început praxa în Str. Nic. Iorga No. 3 în casele Generalei de lângă hotelul New-York. Consultă dela 11—12 a. m. şi 3—5 p. m. Tratament cu aparatul Diatermic.

— Astăzi la ora 6 p. m. va avea loc în localul Camerei de Comerţ, ponferinţa dlui Vasile Osvadă, din ciclul de conferinţe organizate cu prilejul Târgului de Mostre din Cluj. (B. d. p.)

— A apărut *„Societatea de mâne"* Nrul 21, cu articole semnate de dnii Silviu Dragomir, N. Buta, N. Daşcovici, Axente Banciu, Onisifor Ghibu, Eugeniu Giurgea, V. C. Osvadă, dr Apostol. — O foarte bogată cronică economică-socială şi culturală. Nrul 21 s'a pus în vânzare. Abonamentul anual 600 lei. Preţul unui exemplar 12 lei.

— Locuitorului Ioan Pavel din strada Gen. Dragalina i s'a furat astă-noapte de către nişte necunoscuţi mai multe obiecte casnice a căror valoare întrece mult suma de 50.000 lei.

— In chestia marei contrabande de mătase descoperită în oraşul nostru şi Oradea-Mare, suntem în măsură să anunţăm că întreaga comisie de anchetă în frunte cu dl inspector vamal, s'a transportat la Oradea, pentru continuarea cercetărilor.

— Direcţiunea Expoziţiei zootechnice aduce la cunoştinţa celor interesaţi că termenul de declarare a animalelor a trecut şi nu se mai primesc sub niciun cuvânt, întrucât numărul animalelor înscrise până acum a întrecut cu mult prevederile.

— Cinci miniştri vor vizita Expoziţia zootechnică din Cluj Numeroşi reprezentanţi ai autorităţilor şi instituţiunilor economice din întreaga ţară şi-au anunţat vizita.

— Direcţiunea expoziţiei zootehnicei va oferi A. Sale Regale Principelui Carol, patronul expoziţiei o colecţie de păsări şi animale mici, toate albe, de o rară frumuseţe.

In acest scop s'a construit o cuşcă artistic executată, de înălţime aproape 3 metri, cu mai multe etaje şi despărţituri.

— Ministerul Agriculturii a acordat un concediu de 8 zile, tuturor medicilor veterinari, pentru a participa la expoziţia zootehnică şi la congresul medicilor veterinari, ce se ţine în 12—14 Septembrie.

— La Expoziţia Zootechnică vor fi instalate şi două restaurante, Hornarul şi Czell, cari vor sta încontinuu la dispoziţia publicului vizitator.

— Ministerul comunicaţiilor a dat ordine tuturor Direcţiilor regionale, punându-le în vedere că transporturile pe c. f. r. pentru expoziţia zootehnică să nu întârzie mai mult de 24 ore.

*

— Se atrage atenţia vizitatorilor expoziţiei zootehnice, să se adreseze din timp pentru chestiunile de încartiruire, Biroului Epoziţiei — Cluj, Piaţa Cuza Vodă No. 3.

*

— Tratativele dintre muncitori şi patronii tinchigii Cluj au dus la rezultat. A fost încheiat un contract colectiv, care intră în vigoare la 1 Septemvrie. Salarul este de 11—22 lei la oră. Orele suplimentare vor fi plătite cu 30 la sută majorare, a doua oră suplimentară cu 50 la sută, a treia cu 75 la sută, iar următoarele cu 100 la sută.

* *Administraţia ziarului caută o funcţionară dactilografă inteligentă versată în afacerile de birou.*

— Intre chelneri, cafegii şi restauratori sunt în curs tratative, patronii cerând o schimbare a sistemului de salarizare în vigoare, care este următorul: 10 la sută din venit, la restaurantele de vară 11 la sută, 200 lei salar săptămânal şi întreţinere. Nu voim să anticipăm asupra rezultatului, dar ţinea să arătăm că o reîntroducere a bacşişului ar însemna un regres.

— Comitetul partidului social-democrat din localitate, a lansat un apel către toţi lucrătorii prin care îi îndeamnă ca cu ocazia demonstraţiilor mondiale ordonate de internaţionala II dela Amsterdam şi Londra, să facă o manifestaţie pacifistă şi să nu se dedea la nici o manifestaţie cu caracter revoluţionar.

— *Corpul 6 Armată din Cluj a primit din partea ministerului de răsboi ordine să asigure încartiruirea sătenilor pe timpul Expoziţiei zootechnice care are loc între 12-14 Septembrie în cazărmi şi clădiri militare.*

— Eri a avut loc în palatul Camerei de Comerţ şi Industrie din localitate o consfătuire a tuturor croitorilor din Cluj, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni, în legătură cu organizarea unei asociaţii de breaslă şi cu apărarea intereselor croitorilor.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Sosirea ziariştilor polonezi în Capitală

Bucureşti. — Eri seara la orele şapte, ziariştii polonezi au sosit în Capitală. Pe peronul gării au fost întâmpinaţi de numeroşi ziarişti din Capitală şi de reprezentanţii autorităţilor, de unde au plecat în corpore la Athenée Palace, unde s'a oferit oaspeţilor un banchet. Astăzi ziariştii polonezi au fost primiţi la ministerul de externe şi la Palatul Cotroceni.

Universitatea din Bucureşti în flacări

Bucureşti. — Astăzi dimineaţă la orele 11 un puternic incendiu s'a declarat la aripa dreaptă a nouei clădiri pentru Universitatea din Capitală. Focul s'a întins cu violenţă asupra întregei clădiri şi la vechea clădire. La faţa locului au sosit toate posturile de pompieri şi autorităţile. La ora când telefonăm focul este extrem de violent.

O nouă întrunire comunistă zădărnicită

Bucureşti. — Autorităţile au zădărnicit azi dimineaţă o întrunire convocată în secret. Cu acest prilej s'au arestat 20 de comunişti, cari au fost predaţi Consiliului de răsboiu al corpului II armată.

Drul Lupu despre fuziune

Intrunirea dela partidul ţărănist

Bucureşti. — Eri dimineaţa a avut loc o intrunire a conducătorilor partidului ţărănist, în localul clubului dela Hotel Astoria. Cu acest prilej drul Lupu a făcut următoarea declaraţie:

Ruperea tratativelor de fuziune cu partidul ţărănist ni-a întărit. Atacurile cari se dau partidului ţărănist sunt prea slabe pentru a-l sdruncina. Zădăruicirea fuziunei se datoreşte relei-credinţe a partidului naţional.

De la expoziţia zootechnică

Informaţii şi lămuriri

Faţă pe Expoziţia zootechnică din Cluj arată un viu interes şi crescătorii din ţările vecine.

Din Bulgaria de pildă vor parcipa şi delegaţii de ţărani.

Un nou conservator unguresc

Din Arad ni-se comunică ştirea, că s'a încuviinţat dlui Fekete, directorul teatrului maghiar din acea circumscripţie înfiinţarea unui conservator unguresc de artă dramatică la Arad, cu o durată de şapte luni.

Motorul de ber zină „ASTRA" dispune de forţă motrică sigură

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul V. Nr. 1172 · 4 PAGINI · 2 LEI · 4 PAGINI · Mercuri 10 Sept. 1924

Rec. CLUJ 1. No. 604

Înfrăți

Dep. On. Asociaţiunea p. cult. şi lit. pop Român
Rec. S i b i u

ANUNTURI: La ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI A AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorităţi . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 600 L.

Politica Economica a guvernului și streinătatea

— Declarațiile dlui Al. Constantinescu, ministrul domeniilor —

Dl Al. Constantinescu, ministrul domeniilor, este una din minţile cele mai clare şi precise ale politicei româneşti, unind aceste însuşiri pozitive ş realiste cu aceea hotărîre de caracter care îl face să-şi spună în totdeauna cuvântul franc, fără înconjur.

Aşa a vorbit în totdeauna dl Al. Constantinescu, ministrul de domenii: aşa a vorbit şi dăunăzi corespondentului din Paris al ziarului „Argus".

Dl Al. Constantinescu, ministrul de domenii, în călătoria sa în streinătate, luând contact cu personalităţile competente şi cu cercurile autorizate, a căpătat impresia sigură, că situaţia României este excelentă în raport cu situaţia altor ţări, şi că această superioritate este datorită îndrumărei date politicei economice a României.

Declaraţia aceasta a dlui Al. Constantinescu, ministrul domeniilor, nimiceşte dintr'o singură lovitură decisivă, două născociri răuvoitoare, pe cari duşmanii ţărei noastre — externi şi interni — le-au pus în circulaţie şi le-au cultivat cu o diabolică stăruinţă.

Intâia invenţie rău-voitoare, plănuită cu anumite intenţii ce trebuiau să aibă repercusiune şi înăuntru şi înafară din ţară, este aceea că situaţia economică a României este nici mai mult nici mai puţin de cât....dezastruosă! Cu ce delir de bucurie excelenţii români şi autorizaţii financiari din strada Sărindar vestesc zilnic, ca nişte croncănitoare pasări funebre, crachul, ruina României!

Or, acest crach, această ruină, după cum reese din declaraţiile dlui Al. Constantinescu este de domeniul unei satanice imaginaţii.

Dl Constantinescu, după o cunoaştere exactă a realităţei ţării, şi după o scrupuloasă comparaţie cu alte ţări, se declară satisfăcut de situaţia României — şi între afirmarea categorică a dlui Al. Constantinescu, ministrul de domenii, şi afirmările proaspeţilor români şi ageamiilor financiari şi economişti din strada Sărindar să ne fie îngăduit a da crezare omului cu competenţă şi răspundere care este dl ministru al domeniilor. A doua născocire rău-voitoare pe care o spulberă dl Al. Constantinescu, ministrul de domenii este presupusul conflict — atât de speculat de anumita presă — ce ar fi existând între dl ministru al domeniilor şi dl Vintilă Brătianu, ministru de finanţe, în chestia politicei economice preconizată de dl ministru de finanţe şi realizată cu atâta bărbăţie şi patriotism de guvern.

Dl Al. Constantinescu, ministrul domeniilor, afirmă că buna situaţie a României, se datoreşte tocmai politicei economice a României, care este concepţia dlui Vintilă Brătianu. Şi atunci unde este deosebirea de vederi, conflictul dintre dl Al. Constantinescu şi dl Vintilă Brătianu?

Conflictul acesta nu există de cât în imaginaţia puţin poetică — fiind-că poezia înseamnă cinste sufletească şi sinceritate — a miliţienilor intereselor străine care confecţionează anumita presă.

Declaraţiile pe care le-a făcut dl Al. Constantinescu, ministrul de domenii — declaraţii luminoase şi edificative — îmbrăţişează problema economică şi financiară a României sub toate aspectele şi în toate ruajele ei: — chestia petrolului, chestia împrumutului extern, problema valutară şi problema eftinirei vieţei.

Revenind însă la chestia modului cum este preţuită România în străinătate — chestie de asemenea speculată într'un chip atât de puţin scrupulos de anumita presă — dl Al. Constantinescu, ministrul de domenii, a declarat că guvernul şi ţara se bucură de un deosebit prestigiu în străinătate graţie ordinei care a pus'o în finanţele Statului.

Declaraţiile făcute de-o personalitate, cu înalta autoritate şi răspundere a dlui Al. Constantinescu, ministrul domenilor, restabilesc în faţa opiniei publice o realitate pe cari anumiţi interesaţi — ca nişte buni români şi patrioţi ce sunt, încearcă să o falsifice cotidian.

O apărare ciudată

In chestia festivităţei dela Barou pentru comemorarea lui Avram Iancu

Intr'un ziar săptămânal din localitate, cineva care încearcă zădarnic să se ascundă după iniţiale, încearcă să la apărarea dlui Suciu, demisionatul decan al Baroului local, pe chestiunea unor pretinse atacuri ale noastre la adresa dlui Suciu.

Mai întâi o precizare. Relevând nemulţumirea avocaţilor pentru felul cum a fost organizată festivitatea dela Barou în memoria lui Avram Iancu, ziarul nostru n'a înţeles să atace pe dl Suciu. Ştiam pe dl Suciu un bun român şi un om integru, şi tocmai pentru aceasta ni-a surprins faptul că dsa n'a găsit pe altcineva mai indicat să vorbească despre Avram Iancu, decât pe dl Dobrescu, cunoscut şi arhicunoscut pentru neseriozitatea sa în viaţa publică, ca şi pentru actele sale de compromitătoare demagogie. Apariţia la tribuna festivă a Baroului, a acestui odios personaj al vieţei noastre publice [illegible] pe drept cuvânt, după cum a indignat pe cei mai mulţi avocaţi români din localitate şi era fatal ca din această indignare, cu tot regretul nostru, să se resfrângă ceva şi asupra dlui Suciu.

Dar numai atât. Nu am voit şi nici nu voim altceva decât ca dl Suciu să-şi plece urechea la sentimentele pe cari gestul său ni le-a provocat, să-şi plece urechea şi să înţeleagă că nu e timpul să se supere, ci să se reîntoarcă la ceea ce a fost în mintea şi inima tuturor, un om integru şi un bun român.

Cum au fost împroprietăriți Unguri

Un publicist maghiar constată că au fost împroprietăriți de patru ori mai mulți unguri decât trebuiau.

Dl dr. Jakabffy Elemer, unul dintre vicepreşedinţii partidului maghiar, se ocupă în ultimul număr al lui „Krassószörényi Lapok" din Lugoj, de statistica împroprietăririlor în Ardeal, publicată acum două săptămâni în ziarul nostru.

Comentariile ce le face dsa, sunt într'adevăr senzaţionale, dat fiind că le face unul dintre fruntaşii partidului maghiar.

Dl Jakabffy citează, că au fost împroprietăriţi în judeţul Caraş-Severin 1500 de unguri. Ori, numărul total al ungurilor din acest judeţ este de 18.972, dintre cari 7064, cari locuesc la oraş, nu se ocupă cu agricultura, iar 7618 sunt colonişti, cari nu numai că nu erau îndreptăţiţi la împroprietărire, ci, după cât ştim s'a protestat mereu în numele lor, că li se ia din moşie, deci au mai mult decât loturile scutite de expropriere. Deci, după cum conchide dsa, în afară de cei 7064 de orăşeni şi 7618 colonişti cu proprietate agrară suficientă, mai sunt în judeţul Caraş-Severin cel mult 1800—2000 de unguri, deci 400—500 familii îndreptăţite la împroprietărire, presupunând că toţi plugarii cari nu fac parte dintre colonişti, sunt lipsiţi de pământ.

Dl Iakabffi se miră, că s'au împroprietărit cu o mie mai mulţi, şi cum nu-i vine să creadă într'o asemenea solicitudine românească, califică statistica direcţiunii generale a agriculturli drept jonglerie.

Profităm de acest prilej, pentru a atrage atenţiunea ministerului de agricultură, că are cea mai strălucită ocazie de a arăta străinătăţii până unde a mers bunăvoinţa românească. Nu numai ca răspuns dlui Iakabffy, ci şi partidului maghiar şi tuturor cari au atacat reforma agrară a României, ministerul agriculturii are datoria să arate lista ungurilor împroprietăriţi în judeţul Caraş-Severin, ca să se vadă, până unde a mers bunăvoinţa atât de hulitului stat românesc.

Inscripții

Cabotinism deplasat — Fruntaşul comunist Christescu a avut nenorocirea să piardă o fiică.

E una din acele lovituri năpraznice care sgudue firea unui om ori cât de solid ar fi construit.

Un temperament superior, ori o inimă naivă şi curată de simplu muncitor, când primeşte dela soartă un trăznet atât de violent, rămâne copleşit, ori înăbuşe durerea, care comprimată în adâncurile sufletului se scurge liniştit şi taciturn prin misterioasele poteci ale ochilor.

Fruntaşul socialist însă nu are nici superioritatea intelectualului, nici simplicitatea manualului pentru a rămâne demn şi uman în cea mai umană dintre durerile lumii: el a făcut — fără nicio cutremurare în sufletu-i de părinte greu încercat — din mortul ce trebuia să-i rămână sfânt o tribună politică pe care a fălfâit steagul roşu al lui Trotzki.

...Delobelle al lui Alphonse Daudet e un tip uman mai răspândit de cât se'pare, căci cabotinul nu este o particularitate a culiselor: el se produce pe toate scenele tragi-comediei vieţei.

Diodor.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" :-:

CARŢI NOUI

Dr. Silviu Dragomir: „Avram Iancu".

In preajma comemorărei lui Avram Iancu d. dr Silviu Dragomir, profesor la Universitatea din Cluj a publicat, din iniţiativa Casei Şcoalelor o interesantă şi luminoasă monografie asupra acestui erou al românismului.

Avram Iancu a avut o soartă escepţională nu numai în viaţă, ci şi în istorie. In viaţă fiind, el a depăşit istoria şi a intrat în legenda ca un erou, strălucit şi tragic în acelaşi timp. Doina l'a cântat cu accente, când marţiale, când duioase: naraţiunea populară i-a povestit faptele prin miile de guri ale generaţiilor româneşti cari s'au perindat în cursul anilor: românii l'au proslăvit ca pe un sfânt al neamului, iar duşmanii l'au acoperit cu clevetiri. In faţa unui asemeni erou poziţiunea istoricului, care are curajul să-i cerceteze faptele este cât se poate de delicată şi dificilă.

De multe ori sâmburile unei legende este în disproporţie cu proporţiile ce i le-a dat fantezia şi inspiraţia poporului, iar risipirea unei iluzii moştenite jigneşte sentimentul naţional.

Dl dr Silviu Dragomir întreprinzând o obiectivă cercetare istorică a lui Avram Iancu pe care l'a pus în lumina documentelor nu a întâlnit în calea sa niciuna din aceste barieri şi nu s'a expus nici unui risc: eroul legendei a corespuns omului realităţei şi faptelor consemnate de acte şi documente.

Dl dr Silviu Dragomir nu a făcut nici poezie, nici apologie, nici un act intenţionat de propagandă naţională — cum s'a făcut până la dânsul — întreprinzând alcătuirea acestei monografii. D-sa a înţeles — şi a reuşit — să facă operă de istoric imparţial, călăuzit strict de documente, şi din aceste cercetări obiective, figura lui Avram Iancu se desemnează în cadrul istoriei, tot atât de frumoasă, de superioară şi eroică, întocmai ca şi din brumele aurite ale poeziei populare şi legendei.

Dl dr Silviu Dragomir urmăreşte în monografia sa, viaţa lui Avram Iancu pas cu pas, nu ca o figură desprinsă aparte, ci ca o figură centrală în vălmăşagul mulţimilor româneşti — de aceia dniasa nu ne desemnează un portret, ci ne înfăţişează un tablou de mare compoziţie istorică — o frescă a revoluţiunei ardeleneşti din 1848.

Viaţa lui Avram Iancu este urmărită în mod conştiincios pas cu pas: din adolescenţă, când modest cancelist la Târgu-Mureş se sfătuia cu tinerii studenţi, cari vedeau de pe atunci în el un conducător, cercetând destinele neamului lui, până la sfârşitul plin de o poezie tragică.

Vedem din paginele scrise de dl dr. Silviu Dragomir pe tribunul Avram Iancu, pe omul politic, pe militarul cu intuiţia strategului pe eroul naţional, apoi pe martirul:

Umbra lui Avram Iancu.

In jurul luminoasei figuri centrale care de o constituie în fresca executată cu atâta vigoare de dl dr. Silviu Dragomir, figura lui Avram Iancu vedem grupându-se feţele cărturarilor neamului: profiluriie bătrânilor sfătuitori, siluetele vrednicilor lui tovarăşi şi colaboratori, apoi valurile frământate ale mulţimilor româneşti răscolite de un vânt de epopee şi eroism.

Dl dr. Silviu Dragomir a reuşit să fixeze în cartea sa nu numai o mare figură din istoria neamului nostru, ci o întreagă epocă istorică.

Cartea este scrisă într'o frumoasă şi românească limbă literară: stilul limpede şi vioi se desfăşură într'un ritm avântat cu rostogoliri şi armonii de şuvoiu de munte care rupe din malurile istoriei şi fire de aur şi fâşii de sânge.

Nu este o lucrare ocazională — cu neajunsurile inernate unei asemeni lucrări — ci o serioasă pagină de istorie: cea d'intâi lucrare istorică, în adevăratul sens al cuvântului, consacrată personalităţei concepţiei politice şi acţiunei lui Avram Iancu.

Congresul măcelarilor

Infiinţarea unei bănci de credit a măcelarilor. — Alte chestiuni. — Inchiderea Congresului. —

Ziua II.

Eri la orele 10 dimineaţa a avut loc şedinţa de închidere a congresului măcelarilor din Ardeal şi Banat, la care au luat parte dnii Th. Mihali senator, Dr. Cosma, Dr. Török Balint din partea Asociaţiei economice ardelene, D. Căciulă, secretarul general al Camerii de Comerţ şi alţii, precum şi reprezentanţii a 43 oraşe din ţară.

Prima chestiune ce s'a luat in discuţie, a fost înfiinţarea unei bănci pe acţiuni a măcelarilor cu un capital de 10 milioane. Această bancă va servi interesele măcelarilor din întreaga ţară şi va avea drept scop valorificarea producţiilor secundare ale cărnii, precum înfiinţarea de fabrici, unde să se lucreze în regie proprie, fabrici de piele, de lumânări şi săpun, cum şi pentru toate celelalte derivate. Cu organizarea şi înfiinţarea acestei Bănci, a fost însărcinat comitetul asociaţiei generale a măcelarilor din întreaga ţară.

Al doilea punct ce s'a discutat în şedinţa de eri, a fost şi chestiunea taxelor comunale şi congresul a aprobat să se intervină pe lângă autorităţile în drept, că actualele taxe comunale pentru vânzarea de carne, ca aliment de prima necesitate, să fie reduse la minimum posibil, căci numai astfel se va putea face faţă necesităţilor care se accentuează din ce în ce mai mult în industria cărnii.

Tot în şedinţă de eri a congresului măcelarilor, s'a pus bazele unei gazete cu caracter profesional, care va avea datoria de a apăra interesele măcelarilor. Această gazeta va fi redactata în trei limbi şi va stabili legăturile între toţi măcelarii din ţară.

La orele unu, dl Devalt din Oradea-Mare, a mulţumit comitetului de pregătire a congresului, şi mai cu seamă dlui Retty şi Szilágyi, pentru munca depusă, la care a răspuns în câteva cuvinte dl Retty, preşedintele Asociaţiei, mulţumind la rândul său participanţilor, după care congresul a luat sfârşit.

Seara a avut loc o masă comună în localul Asociaţiei.

Cuvinte despre Târgul de Mostre

Declaraţiile dlui Sever Pop, vicepreşedintele Camerei de Comerţ

Reuşind să prindem pentru câteva momente pe dl Sever Pop, vicepreşedintele Camerii de Comerţ şi unul din harnicii iniţiatori ai Târgului de Mostre, l'am rugat să ne spună câteva cuvinte în legătură cu Târgul de Mostre.

„Voiu aminti, ne spune d-sa, o chestiune din cele mai importante pentru economia românească, şi anume *mica industrie*. Camerile de Comerţ şi Industrie au cea mai importantă datorie, de-a se interesa intensiv de industria mică, de meseriaşi, fiindcă crearea sănătoasă a industriei naţionale nu se poate închipui altfel decât prin evoluţia naturală a industriei mici spre industria mare. Altfel, o industrie mare creată numai prin capital, nu ne va da o industrie cu adevărat românească şi nici nu se va consolida economia noastră naţională. Dacă la actualul Târg de Mostre, mica industrie românească, înafară de industria ceramică, nu s'a prezintat destul de satisfăcător de vină sunt numai împrejurările istorice ale trecutului. Astăzi suntem deabia în perioada de desvoltare, care va trebui însă împlinească ceea ce concetăţenii noştri au făcut într'o mie de ani. Am convingerea, mai ales în circumscripţia Camerii de Comerţ din Cluj, unde vedem cu multă satisfacţie înflorirea industriei naţionale, că la viitorul Târg de Mostre şi la alte expoziţii pe cari Camera noastră intenţionează să le facă cât de des, ca să vedem tot mai mult progresul pe care mica industrie îl va face atât calitativ cât şi ca număr".

Congresul Camerelor de Comerţ la Oradea-Mare

Ieri dimineaţă, în 8 Septemvrie, s'a deschis la Oradea-Mare congresul Camerelor de Industrie şi Comerţ din întreaga ţară. Din partea guvernului participă dl general Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice. Dl director general Cristodorescu reprezintă Ministerul de Industrie şi Comerţ. Autorităţile din Oradea-Mare le reprezintă dnii dr N. Popovici, prefectul judeţului, dr Bucico primarul oraşului şi Cafana, prefectul poliţiei.

Camera de Comerţ din Cluj e reprezintată prin dnii Negruţiu, preşedinte, N. Căciulă, secretar general şi Sever Pop, vicepreşedinte.

Cuvântul de deschidere îl rosteşte dl R. Barbu, preşedintele Camerei de Comerţ din Oradea-Mare, care spune, că prezentul congres este menit să aducă soluţii pentru criza financiară actuală şi pentru dificultăţile de transport.

Ia apoi cuvântul dl general Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice, aducând salutul guvernului. Dl ministru recunoaşte ca adevărată situaţia economică grea arătată de antevorbitor, dar subliniază, că aceasta nu e o criză specifică românească, ci au de luptat cu ea toate statele.

Dl Cristodorescu făgăduieşte, că va relata dlui ministru al industriei şi comerţului despre cele ce se vor discuta în congres şi va propune soluţiunile găsite de bune de congresul Camerelor de industrie şi comerţ.

După constituirea biroului congresului, dl Damianovici, preşedintele Camerei de Comerţ din Craiova a ţinut o conferinţă despre legea speculei.

Coresp.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Marţi: MIŞELUL (a 6 oră. Ca oaspe Alfred Javor. Abonament de zi 7. A. Seria 33.)
Mercuri: EU TE VREAU. (Premieră. Abonament de premieră Nr. 2. Seria 34.)
Joi: EU TE VREAU (a 2 oră. Abonament de zi Nr. 8. B. Seria 35.)
Vineri: EU TE VREAU (a 3 oră. Abonament de zi Nr. 9. A. Seria 36.)
Sâmbătă matineu: FETELE GYURKOVICS. (Cu dl Tompa Béla. Preţuri reduse. Seria 37.)
Sâmbătă seara: EBREEA. (Cu dnele Ileana Lévay, Jolan Baranyai. Ca oaspe dl Giaccomo Borelli, tenorul Operei din Bucureşti. Preţuri ridicate. Abonament de premieră Nr. 3. Seria 38.)
Duminecă, orele 10½: SPRE MANTUIRE. (Premieră. Preţuri reduse. Debutul muncitorilor. Intâia reprezentaţie a ciclului muncitoresc. Seria 39.)
Duminecă matineu: MANEVRA DE TOAMNĂ. (Preţuri reduse. Seria 40.)

—

Eu te vreau. Marele interes ce se afirmă în rândul publicului după premiera de Mercuri seara, e cea mai bună dovadă despre valoarea ei. In Paris s'a reprezentat de 300 de ori în şir. Suntem siguri, că şi aici va stârni o mare senzaţie, iar publicul o va şti aprecia după adevărata ei valoare. Articolele de modă, cari obvin în piesă sunt creaţia casei Grünwald şi Steiner.

Ebreea cu oaspeţi. Sâmbătă seara se va reprezenta marea operă a lui Halevy, „Ebreea" în rolurile principale apar celebrităţi mondiale ca, Giaccomo Borelli, tenorul Operei din Bucureşti, Lévay Ileana, Baranyai şi Pfeiffer Alfred în rolul cardinalului.

Se construeşte Moara roşie. E aproape un an de când Molnár a terminat fantastica sa dramă Moara roşie, care în toate metropolele Europei s'a reprezentat cu un tot mai pomenit succes. Direcţiunea teatrului maghiar din Cluj ne cruţând nici o jertfă, a terminat construcţia aşa numitei Moara roşie, la care au lucrat o sumedenie de muncitori. Repetiţiile încă decurg sub conducerea directorului mai mult de o săptămână, astfel încât pe la sfârşitul săptămânii viitoare se va putea fixa premiera acestei gigantice lucrări.

Fetele Gyurkovics şi Manevra de toamnă în matineu. Sâmbătă în matineu se va reprezenta celebra piesă a lui Herczeg „Fetele Gyurkovics" în rolul lui Horkay cu dl Tompa Béla. Duminecă în matineu frumoasa operetă „Manevra de toamă". Ambele matineuri se vor da cu preţuri reduse.

MICA PUBLICITATE

O domnişoară cu pregătiri superioare se angajează în orele de după birou în condiţiuni modeste la o familie română din Cluj ca învăţătoare. Pregăteşte băieţi ori băiete pentru liceu ori şcoală elementară. Adresa la administraţie. D 194

Se caută două infermiere pentru Clinica Neurologică. Leafă lunară 1280 Lei şi locuinţă. Reflectantele, care au mai făcut un atare serviciu să se prezinte în persoană la Clinica Neurologică Str. Babeş 63. D 183

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 10 Septemvrie

CINEMA SELECT

David Copperfield

Romanul vieţii lui Charles Dieckens în 8 acte. In rolul principal **Margareta Schlegel**

CINEMA URANIA

Fiica Fiarei

Mare dramă senzaţională şi sentimentală din viaţa cowboylor americani în 5 acte. In rolul principal: REARLE WHITE

CINEMA APOLLO

Pe urma ucigasului

Mare dramă de aventuri din viaţa banditilor în 6 acte.

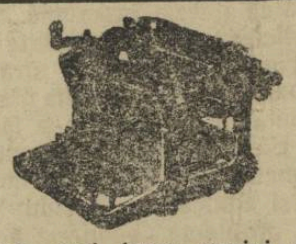

171-6

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Atelier special pentru

aparate ortopedice

şi pentru tot felul de

bandaje medicale

En grosşi după măsură!

178 D.

Cumpăraţi încă azi!

(Rudolf Mosse 7110)

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Raspanditi „Infratirea"

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix ELEGANTE ŞI PRECISE

Industriaşi! Producători!

Comercianţi! Consumatori!

Târgul de Mostre din Cluj

31 August — 14 Sept. 1924

31 August — 14 Sept. 1924

Remediază:

Criza de numerar! Scumpetea vietii! Urcarea valutei!

75% Reducere pe C. F. R. Atracţii senzaţionale.

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2881

Vopsitorie de lână şi de tort

13

Congresul sionist dela Oradea-Mare

Federalizarea tuturor asociațiilor sioniste din țară. „Evreii să fie mândri, că au dat întregii lumi baza morală". „Cultura evreească trebue să birue asupra tuturora". Mulțumite lui Iehova, pentrucă a redus mortalitatea evreilor. „Evreii trăesc astăzi zilele celor mai mari izbânzi".

— Ziua întâia și a doua a congresului —

Oradea-Mare, 8 Sept. — După discursul de ieri al dlui dr. Fischer dela Cluj, comentat în numărul trecut al ziarului nostru, congresul sionist de aici a discutat ieri mai multe chestiuni asupra cărora trebue să ne oprim.

Federalizarea organizațiilor

D. dr. Fischer, după expozeul amintit, a atras atențiunea celor de față, că întrunirea a fost convocată pentru proclamarea federalizării tuturor organizațiilor sioniste din țară. Dsa anunță apoi, că sionismul nu trebue considederat numai ca o mișcare pentru ajutorarea Palestinei, ci și ca o mișcare cu un conținut ideologic impunător, tinzând să imprime în tot locul caracterul evreesc. De aceea dsa declară lupta contra tentativelor de asmiliare a evreilor la celelalte popoare.

Criza economică evreiască

O altă enunțare a sa, care merită combătută, a fost că evreii trebue să lupte contra crizei economice care îi apasă actualmente. Stăruim asupra acestei enunțări, pentrucă am văzut și ieri, că de criza aceasta este acuzat statul român. Ori, ei pretind că se găsesc într'o criză economică din cauza măsurilor financiare ale guvernului și obiectează deci, că li-se cere de statul român impozite. Din cuvântarea aceasta a dlui dr. Fischer reținem, că toate atacurile acestea țintesc reducerea impozitelor către statul român, în scopul să poată da ajutoare mai mari pentru Palestina.

Iată o mentalitate cât se poate de ciudată. Acești oameni pretind să li-se dea posibilitatea de-a face afaceri aici, iar obligațiunile să li-se reducă la zero!

Visuri sioniste

A luat apoi cuvântul d. dr. Friedmann, delegatul comitetului executiv al asociației mondiale evreești din Londra. Dsa aduce plăcuta știre (un calificativ pe care'l subliniază), că mișcarea sionistă nu a fost nici când mai puternică în treizeci de ani de existență. Spune, că înființarea lui Jewish Agency reprezentanta tuturor evreilor din lume, este chestiune de câteva săptămâni. Din cuvântarea sa reese, ca și din cuvântarea dlui dr. Fischer, că sionismul este o mișcare pentru afirmarea evreilor ca naționalitate în întreaga lume și nu numai în Palestina. D. Friedmann spune, că evreii trebue să fie mândri, că au dat întregei lumi baza morală. Chestiunea evreească va fi soluționată numai atunci, când se va realiza unirea tuturor evreilor și afirmarea culturii lor asupra tuturor culturilor celorlalte.

Atât dsa, cât și reprezentantul sioniștilor din Bucovina, cer congresului federalizarea.

După ce mai mulți oratori au adus salutul evreilor din diferite orașe, scriitorul Giszkalai a cerut congresului să aducă mulțumiri lui Iehova, pentrucă în aceste zile de luptă decisivă a evreilor, a redus mortalitatea fiilor lui Israel.

Ziua a doua

Desmințirea mișcărilor antisemite din România

Astăzi a avut loc a doua ședință plenară. La ședința de deschidere de ieri autoritățile au fost reprezentate prin dl colonel Ioanid, comandantul pieții și prin dl prefect de poliție Catana. La ședința de astăzi a luat parte și domnul prefect al județului, dr. Popovici.

Ședința de astăzi a discutat chestiuni fără importanță și au fost și câteva certuri.

A vorbit dl Klein, în numele biroului de apărare juridică dela Cluj, care după cum se știe și-a asumat dreptul de a face investigații și-a interveni la autorități. Dl Klein a vorbit despre evacuările evreilor fără drept de cetățenie, aducând cunoscutele acuzații autorităților române. *Din declarațiunile sale reținem ca pe cea mai importantă, că știrile din presa din străinătate despre antisemitismul din România sunt exagerate.* In legătură cu aceasta trebue să subliniem, că autorul celor mai multe versiuni de această natură, este acest birou dela Cluj de sub conducerea dlui dr. Klein.

S'a criticat apoi încercările de unire a sioniștilor din Ardeal cu Uniunea evreilor Pământeni.

După ce discuțiile au degenerat în certuri, delegatul dela Londra, dr Friedmann a amintit conferinței, că rostul ei este să discute chestiunea ajutorului pentru Palestina și chestiunea politicei mondiale evreești.

Ședința de astăzi a luat sfârșit după ce câțiva oratori au făgăduit să asculte îndemnul organizației mondiale evreești de Londra.

Rugăciuni către „Dumnezeul maghiarilor"

Sub titlul acesta citim în ediția de seară a lui „Prager Presse" dela 3 Sept. crt.

„Corespondentul nostru din Budapesta anunță următoarele:

„Duminecă, la Clubul publiciștilor și scriitorilor creștini, s'au adus onoruri drului Alexandru Posta, întâiul campion al spadei la Olimpiadă. Milotay, redactorul ziarului „Magyarország", a arătat în cuvântarea sa însemnătatea biruinței acesteia și însemnătatea spadei în istoria maghiară. Maghiarii au moștenit sabia dela „Dumnezeul maghiar". Sabia sfântului Ștefan derivă dela Atila. Oratorul a cerut Dumnezeului maghiarilor să ducă această sabie, biruitoare la Paris, la o a doua biruință, care va restitui dreptul ungurilor din Carpați până la marea Adriatică. Invingătorul dela Olimpiadă, dr Posta, a răspuns la fel, pe un ton foarte războinic, accentuând, că sabia lui Dumnezeu va recâștiga tot ce s'a pierdut, și anume: teritorul maghiar despărțit și pierdutul renume maghiar..."

Clica dlui Maniu

și actele istorice ale Ardealului

E cunoscută pretenția absurdă și pîngăritoare a conducătorilor partidului național de astăzi de a revendica pe seama lor toate marile acte istorice care împodobesc trecutul românilor din Ardeal.

Pretenția aceasta, lipsită și de bun simț și de pietate, a fost manifestată și cu prilejul comemorărei lui Avram Iancu, când d. Iuliu Maniu s'a proclamat nici mai mult nici mai puțin decât descendentul politic al marilor luptători din 48.

D. Octavian Goga, în ultimul număr din „Țara Noastră", publică un fulgerător articol la adresa acestor epigoni cari încearcă să pue stăpânire pe toți morții mari ai Ardealului. Articolul se încheie cu următoarea paralelă între omul-acțiune care a fost Avram Iancu și omul-pertractare care este d. Iuliu Maniu:

Să examinăm, o clipă în treacăt fața vremilor, și vom vedea că între advocatul dela Vidra și epigonul lui, avocatul dela Blaj, e o adevărată prăpastie sufletească. Faceți să vă treacă figura celui dintâi ca la lumina unui fulger pe dinaintea ochilor. Tânărul fiu de Moț, cu sângele lui clocotitor, sombru și tăcut, un temperament de erou. In ochii lui ardeau flacările revoluției ca niște sulițe de oțel. Pentru el fiecare cuvânt e un sol al acțiunii. Avram Iancu e însuși omul-acțiune, disprețuitorul mândru al târgănelilor' cu mâna pe sabie. Duceți mai departe firul, încadrați pe eroul dela Fântânele în mijlocul evenimentelor și întrebați-vă, ce atom s'a rătăcit din moștenire în ființa firavă a șefului care încurcă țițele partidului național? Ce poate reclama pe seama lui, ca o fărâmătură din patrimoniul mortului dela Țebea, domnul Iuliu Maniu? Se poate face o legătură cât de vagă dela vijeliosul „om-acțiune" la reclamantul „om-pertractare?" I'a prins ceva din îndrăzneala lui, a avut o adiere măcar din concepția eroică în vremuri tot așa de sguduitoare?

Care-a fost actul cât de minim, cu care advocatul consistoriului din Blaj să se fi atașat la tradiția unei protestări naționale? Unde e demnitatea înscrisă în istoria Ardealului de celălalt advocat, care a pledat cu spada procesul neamului? Cum l'a pledat acest proces, și la care instanță, dl Maniu, atunci când a isbucnit din nou furtuna lumii și românismul a revăzut iarăș zile de epopeie? Mai târziu, după împlinirea hotarelor, când s'a pomenit în fruntea trebilor, fericitul fruntaș politic, prin ce am înregistrat noi elanul lui și din ce faptă va putea desprinde posteritatea o cumetrie cât de depărtată cu drama din munții Abrudului? Astăzi, că rătăcește protestând pela toate parastasele, că devine centrul de radiațiune al atâtor însinuări dăunătoare consolidării de stat, se întrevede din circularele lui vre-un accent răzleț din abnegația solitarului dela Vidra, sau pe de asupra tuturor frământărilor, se găsește cineva care să fi bănuit vreodată că după discursurile președintelui dela clubul Majestic palpită o singură arteră revoluționară?!

Concurs

Pentru primirea bursierilor în Căminul Studențesc.

La Universitatea din Cluj, sunt vacante 133 burse în Cămin, repartizate astfel: facultatea de drept 25 burse pt. studenți; facultatea de filozofie și litere 15 burse pt. studenți, 4 burse pentru studente; fac. de științe 37 pt. studenți, 13 pt. studente; facultatea de medicină 29 burse pentru studenți.

Bursa constă din masă și locuință în Cămin, inclusiv luminatul și încălzitul. Pentru aceste burse vacante se publică concurs, care se va ținea în localul Universității între 15—25 Octomvrie 1924.

Studenții cari doresc să fie admiși a trece concursul de primire în Căminuri, trebue să adreseze cererea lor în scris Rectoratului Universității, cel mai târziu până în ziua de 15 Octomvrie însoțită de următoarele acte:

1. Actul de cetățenie Română.
2. Dovadă că părinții nu locuesc în Cluj.
3. Actul de avere a părinților și de avere și venitul personal. Acest act se liberează de comuna de reședință.

La acest act trebue anexat *un certificat liberat de percepția locală sau Administrația Financiară*, prin care să se dovedească averea și venitul părinților și ale solicitantului.

4. Caetul de cursuri, la care se anexează certificatul de examenele trecute.
5. Certificatul medical de sănătate, liberat de un medic oficial.

Cei din anul I. vor prezenta diploma de absolvire de liceu

Ori și ce cerere care se va primi după 15 Octomvrie sau care nu va avea toate actele cerute nu se va lua în considerare.

Concursul va consta:

a) Pentru candidații din anul I., din o probă scrisă și una orală, asupra uneia din materiile următoare: limba și literatura Română. Istoria și Geografia Română, precum și dintr'o probă scrisă și alta orală asupra ori cărei din materiile pe care candidatul le-a făcut în ultimul an al liceului, după alegerea comisiunii.

b) Pentru candidații din ceilalți ani ai Facultății nu se cere de cât o probă scrisă și alta orală asupra oricărei din materiile pe care candidatul le-a făcut în anul precedent, după alegerea comisiunii.

Cei cari vor reuși la examenul de bursă, vor fi primiți în Cămin pe ziua de 1 Novembrie. La intrare vor plăti anticipat:

1. O taxă de 100·— lei pentru bibliotecă, anuar și uzaj.
2. O taxă de 100·— lei pentru chei și eventuale stricăciuni

Această cauție se restitue la sfârșitul anului.

Căminul dă rufăria și așternutul de pat. Fiecare student va aduce cu sine 3 ștergare, o perină mică cu 3 fețe de schimbat și rufăria lui proprie.

Rectoratul Universității din Cluj.

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE
Cluj. Cereți modele. 1713

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit de toate instrumentele și aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** și **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu prețuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereți oferte gratuite!!!

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Statistica interprindelor din Ardeal

O interesantă lucrare a direcţiei regionale de statistică din Cluj

In nici un domeniu nu se mai poate lucra astăzi cu succes fără sprijinul statisticei. Dându-şi seamă de aceasta, statul român a căutat să-şi organizeze cât mai bine serviciile statistice. Aşa că actualmente avem o direcţiune generală a statisticei, ataşată ministerului industriei şi comerţului. Pentru a putea corespunde cât mai bine chemării sale direcţiunea generală a menţinut în fiecare provincie o direcţiune regională, descentralizarea fiind una din condiţiunile esenţiale ale unui bun serviciu statistic.

Astfel avem la Cluj o direcţiune regională a statisticei din Ardeal şi Banat. Organizarea de acum încă nu este cea definitivă, întrucât urmează să se voteze o nouă lege a statisticei.

Se lucrează totuşi cu mare zel la întocmirea feluritelor statistici, datorită cărora ne putem face o idee clară despre variatele aspecte ale ţării noastre.

După datele puse nouă la dispoziţie de direcţiunea regională din Cluj, suntem în măsură de-a da informaţiuni precise despre recentele lucrări statistice.

Dar facem în prealabil o sumară schiţare a modului de organizare a acestui important serviciu. El are trei secţiuni: Demografică, industrială şi agricolă. Afară de aceea o bibliotecă, cuprinzând toate publicaţiunile de interes pentru statistică. Mulţumitădlui Nicolae Istrate, directorul regional al statisticei din Ardeal, ca şi predecesorului său d. prof. C, Martinovici, ne-am putut convinge de munca uriaşă ce s'a depus pe terenul dificil al statisticei din Ardeal dela unire încoace. Industrie, comerţ, agricultură, activitate culturală, în definitiv tot ce constitue civilizaţia în care trăim, sunt cuprinse în fişele orânduite după secţiuni în dosare, grupate din diferite puncte de vedere.

Dintre lucrările mai importante încheiate zilele acestea prezintă un interes deosebit statisticele bibliotecilor, industriei forestiere şi ale celei alimentare.

Avem în total în Ardeal şi Banat 2196 biblioteci. Dintre acestea la sate: 1055 româneşti, 515 ungureşti, 270 germane, 8 sârbeşti, în total deci biblioteci săteşti 1840. La oraşe: 170 româneşti, 139 ungureşti, 47 germane, în total 356 După naţionalitate: 1225 româneşti, 654 ungureşti şi 317 germane.

Intreprinderi forestiere principale, cu capital de peste 1 milion am avut în anul 1923, 194 cu un capital de aproape 1 miliard, producţiune anuală de 5 miliarde şi forţă motrice de 25,011 PH. Personalul din această industrie repartizat după naţionalitate: Români 21,239, Unguri 5234, 904 germani, 887 evrei, 892 de alte naţionalităţi, în total 29,256.

In industrie alimentară avem 69 mori principale cu un capital de 155.282.000 lei, 9,624 PH. forţă motrice, 1649 personal şi cu o producţie anuală de 515 milioane 700 mii lei. In această categorie intră fabricele de paste făinoase, pezmeţi, salam, mezeluri, ciocolată, zahăr, bomboane, brânzături ş. a.

In pregătire este statistica intreprinderilor de beuturi spirtuoase. Deasemeni se studiază la Cluj modalităţile de întocmire a recensământului general, proiectat pe luna Noembrie.

Conferinţele economice

Doua concepţii

— Conferinţa dlui V. C. Osvadă despre concepţia capitalistă-burgheză şi concepţia industrială-agricolă —

In cadrul ciclului de conferinţe aranjate de Camera de Comerţ şi Industrie cu prilejul Târgului de Mostre, a ţinut dl V. C. Osvadă, un bun cunoscător al problemelor economice ardeleneşti, o conferinţă cu subiectul arătat mai sus.

Conferenţiarul după ce schiţează în linii clare, situaţia economică de astăzi a ţării, pune criza economică din ultimul timp sub lumina unui nou aspect. Ar fi vorba de-o luptă între cele două tabere, de o luptă în ultima esenţă, între consumator şi producător.

„Or, cutez să afirm — spune dl Osvadă — că *sub raport de stat, nu există consumatori* — ci numai producători. Desigur sub raport individual, fiecare dintre noi este şi un consumator. Dar această calitate e subordonată, este de ordin inferior faţă de rostul superior al omului, chemat în lume să producă".

Şi arătând defectele concepţiei capitalistă-burgheză, dl Osvadă se declară partizanul concepţiei adversare: „necondiţionat — spune dsa — trebue să stăpânească concepţia producţiunei directe, materială, intelectuală şi artistică; — *va să zică, sub raportul economic*, concepţia agricolă-industrială".

Ca încheere, după ce expune o serie de exemple asupra necesităţilor de conlucrare pentru propăşirea şi bunăstarea ţării întregite, conferenţiarul ajunge la următoarea concluzie: „*Tot ce se produce aici în ţară, constitue parte integrantă din progresul* nostru — care nu are altă temelie, sub raport economic şi social — decât producţia. Nizuinţa noastră trebue să fie, ca ţara întregită să o facem, să o consolidăm într'un complex economic productiv".

Un public select a ascultat cu viu interes conferinţa stârnitoare de concepţii noi a dlui V. C. Osvadă, felicitându-l călduros.

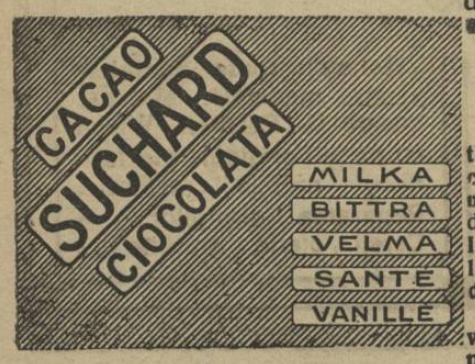

Vrabia malaiu viseaza...

Iaşi. — Eri a avut loc în localitate o întrunire averescană. Cu acest prilej dl I. Petrovici, fost ministru al lucrărilor publice, a făcut destăinuirea „senzaţională" că dl I. I. C. Brătianu i-ar fi declarat că la sfârşitul acestei luni guvernul va demisiona.

Vrabia mălaiu visează şi dl Petrovici demisii cărora să le succedeze partidul poporului.

Ultime informaţii

— In cercurile politice şi diplomatice din Capitală circulă svonul, că dl Florescu, fost ministru al ţărei la Varşovia, va fi numit ministru la Paris.

— La prefectura judeţului a avut loc sub preşedenţia dlui prefect o consfătuire în vederea primirei A. S. R. Principelui Carol, care soseşte Joi la Cluj pentru a vizita expoziţia zootechnică. A. S. Regală va fi găzduit la primărie şi va lua parte la concursul de tir la porumbei aranjat de comitetul regional sportiv din Cluj.

— S'a arătat nu de mult, că unele facultăţi dela Universitatea locală au propus ministerului instrucţiunii publice ştergerea examenului de admitere. Ministerul Instrucţiunii publice a răspuns acum, menţinând dispoziţiunile anterioare.

— Avocaţii din Cluj au fost convocaţi pe ziua de 21 Septembrie într'o adunare generală electivă pentru a alege pe noul decan.

— Delegaţii hotelierilor vor trata deseară la primărie cu d. consilier orăşenesc Moga chestiunea fixării noilor preţuri la camere.

— Până la 15 Septembrie se primesc înscrieri la „Societatea Orfanilor de război" pentru ocuparea prin concurs a postului de registrator arhivar sub şef de birou, retribuit cu salar brut de 2380 lei. Condiţiile prevăzute în statutul funcţionarilor publici. Concursul la 20 Septembrie.

— Leul e în continuă urcare. Pe ziua de ieri a fost cotat la Paris 9.95, iar la Zürich 2.75.

— La şcoala industrială de ucenice din Cluj, înscrierile se vor face în 11, 12 şi 13 Septemvrie. Pentru utensile şcolare se va plăti 100 lei. Sunt obligate a se înscrie şi ucenicele care sunt angajate numai pe un timp oarecare de probă. Patronii cari vor întârzia a-şi înscrie ucenicele la şcoală, vor fi amendaţi conform dispoziţiilor legii industriale.

*

— Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, şi până la această dată se pot face noui comenzi prin poştă, trimiţând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat", Cluj.

— Direcţiunea Seminarului Pedagogic Universitar din Cluj aduce la cunoştinţa părinţilor că în cl. I. la liceele de băeţi şi de fete se primesc elevi şi eleve fără concurs, pe baza notelor obţinute în cursul primar. De asemeni în Cl. II, III şi IV mai sunt câteva locuri disponibile. Inscrierile se fac la Secretariatul Seminarului, Piaţa Unirii 12—II în orice zi între orele 9—12.

— Direcţiunea Târgului de Mostre din Cluj a luat frumoasa iniţiativă de a libera vizitarea târgului pentru soldaţii grade inferioare din garnizoană. Sâmbătă după amiază expoziţia Târgului de Mostre a fost vizitată de peste 2000 soldaţi aduşi în corpore de la regimentul din localitate. (B. D. P.)

— Ziua de Duminică şi Luni a fost un adevărat pelerinaj la Târgul de Moste. Incepând de dimineaţa, până seara târziu, Târgul a fost tot timpul plin de lume. Numeroşi vizitatori au venit din provincie.

Numărul biletelor cerute în aceste zile este de 30.000 persoane. (B. D. P.)

— La 1 Octombre se va deschide la Lugoj o şcoală de notari, în care se primesc candidaţi, cu opt clase de liceu sau studii echivalente. Intru cât nu s'ar prezenta destui bacalaureaţi, se va primi şi absolvenţi a şapte sau şase clase de liceu, dacă au practică administrativă de un an, şi cu patru clase, dacă au practică de trei ani. Candidaţii trebue să fie cetăţeni români şi să cunoască limba română. Frecventarea cursurilor este obligatorie.

** Administraţia ziarului caută o funcţionară dactilografă inteligentă versată în afacerile de birou.*

— Serbările de inaugurare a arenei sportive a clubului sportiv CFR. au continuat ieri prin matchurile Victoria—CFR 1:0 şi Kinizsi—KAC. 3:2. Jocul a fost de-o vioiciune excepţională, şi publicul destul de numeros. Şi de astădată echipa timişoreană care este şi şampioană a ţărei, n'a corespuns aşteptărilor. Resultatul, puţin măgulitor pentru ea, de ieri, a surprins publicul Victoria a învins mai mult numai prin noroc.

Ştiri diverse

— Ziarele engleze anunţă că în China a isbucnit revoluţie. Armata şi funcţionarii au somat guvernul să demisioneze şi acesta s'a supus.

— Consiliul federal al Elveţiei a admis soluţia arbitrajului.

— Trupele spaniole din Maroc s'au retras cu mari pierderi. Ziarele engleze anunţă, că dacă zona neutrală a Tangerului va fi încălcată, sunt temeri de complicaţii.

— După întoarcerea din concediu a lui Marx şi Stressemann, se va pune în Germania chestia răspunderilor războiului.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Teroarea sârbească în Banat

Zădărnicirea abusivă a unei serbări româneşti provoacă mari demonstraţii de protestare. Sârbii înăspresc regimul — Numeroase arestări

Timişoara. — Eri urma să aibă loc la Sân Mihaiu, în Banatul sârbesc, o serbare a românilor autorizată de către ministrul Davidovici. Serbarea însă a fost interzisă de către primpretorul sârb din Alibunar, fapt care a revoltat profund populaţia românească din Torontal. Ca răspuns la actul abusiv al primpretorului din Alibunar, românii au făcut o grandioasă demonstraţie în acest orăşel, înfierând regimul de teroare al sârbilor.

Autorităţile au înăsprit măsurile „de siguranţă". Teroarea contra românilor s'a deslănţuit cu o furie de nedescris. Studentul român Ardala, sufletul mişcărei, a fost arestat împreună cu alţi studenţi. In acelaş timp, aproape toţi intelectualii români au fost concentraţi şi trimişi în lagăr la Panciova.

Starea de agitaţie a populaţiei româneşti este foarte încordată. S'au trimis telegrame de protestare M. S. Regelui Alexandru şi primului ministru al Serbiei.

Excursionişti polonezi în România

Cernăuţi. — Eri au sosit în localitate peste 120 de excursionişti polonezi, cu muzica lor, cari după ce vor vizita centrele importante din România, vor pleca prin Constanţa la Constantinopol.

Revoluţie la Odesa

Populaţia se rescoală contra sovietelor ca răspuns la rechiziţionarea producţiei agricole. Armata de partea resculaţilor. Lupte crâncene în jurul Odesei şi în oraş. Depozitele de muniţii aruncate în aer

Bucureşti. — O telegramă din Chişinău anunţă că în jurul Odesei populaţia revoltată de faptul că sovietele au ordonat rechiziţionarea producţiei agricole, a pornit cu arme şi unelte asupra Odesei, măcelărind pe agenţii sovietelor însărcinaţi cu rechiziţionarea.

In jurul Odesei au avut loc eri lupte sângeroase. Ecoul luptelor se putea distinge clar de pe malul drept al Nistrului. Numeroşi refugiaţi se încearcă a trece graniţa în România cerând ospitalitate. Dela unii dintre aceştia s'au putut afla ştiri senzaţionale.

La prima ciocnire a trupelor sovietice cu resculaţii, soldaţii au trecut de partea resculaţilor şi au pornit în corpore asupra Odesei. Puţinele trupe credincioase resistă anevoie marşului resculaţilor. Drumurile sunt pline de leşuri şi luptele continuă crâncene pe străzi şi în port.

Resculaţii au dat foc tuturor depozitelor de muniţii. Exploziile au fost atât de puternice încât au provocat dărămarea a numeroase clădiri din Odesa. Exploziile s'au putut vedea dela Cetatea Albă şi s'au auzit distinct până mult în interiorul Basarabiei.

Ultimele ştiri anunţă că revoluţia se întinde victorioasă spre nord, având ca obiectiv Moscova.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1174 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Joi 11 Sept. 1924

Infrăți

Dep. On.
Asociaţiunea p.cult.
şi lit. pop Român
Rec. S i b i u
CLUJ
Nr. 5478

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Asigurarea păcei europene

Nici odată necesitatea de a asigura Europei pacea trebuitoare nu numai elementului material al muncei, ci însuși principiului spiritual al existenței civilizației, nu s'a formulat cu o atât de profundă dorință și cu atâta stăruință ca la actuala conferință a Ligei Națiunilor, ținută la Geneva.

Atât reprezentanții marilor Puteri, cât și reprezentanții micilor națiuni și-au unit sforțările pentru a găsi delicata și deficila soluție a păcei europene.

Am auzit cuvântul premierului englez dl Macdonald, care a proclamat necesitatea păcei cu un lirism febril, cu un accent profetic. Dezarmarea însă constitue un element negativ, care în unele situații geografice și în anumite împrejurări, departe de a asigura pacea la a cărei cucerire au pornit toți campionii ordinei europene și civilizației, poate fi cauza unui nou cataclism.

Dl I. G. Duca, ministrul de externe al României, căruia i s'a făcut marea cinste de a fi ales prezidentul comisiei însărcinate cu studierea problemei dezarmării, formulând punctul de vedere al României într'un raport care este un model de claritate și argumentare logică, a arătat pentru ce România nu poate accepta ca unică soluție numai metoda dezarmării, fără niciun alt corolar de complectare. Reprezentantul Poloniei — care are aceiași situație ca și țara noastră — a răspuns în acord cu reprezentantul României.

Am auzit apoi cuvântul viu, dar și metodic al premierului francez dl Herriot, în care avântul ideologic, care îl implică cucerirea păcei, se rezema pe temeliile realității și vieței. Franța, a spus premierul marei și democraticei republici, a fost de la început pentru soluția prin arbitraj a tutulor conflictelor ce s'ar putea ivi între popoare. Cine poate fi calificat ca agresor — „criminal" cum a spus atât de expresiv dl Macdonald?

Dl Herriot răspunde cu claritatea și preciziunea caracteristică spiritului francez: acel care nu acceptă și nu se supune arbitrajului.

Dacă discuția s'ar fi mărginit aci, ea s'ar fi circumscris în domeniul pur al teoriei — și chestiunea asigurării păcei nu ar fi câștigat decât o idee în plus.

Cu spiritul de superior pozitivism, care călăuzește politica franceză mai cu seamă în urma marelui război, dl Herriot a formulat o serie de sancțiuni eficace împotriva agresorului, care să-i reducă la neant tentativa de a turbura pacea.

Cât despre România, pentru țara noastră pacea europeană nu este numai o chestiune de principiu, un deziderat de ideologie, ci o chestiune de mare necesitate.

Dorim pacea, mai mult ca ori cine, fiindcă mai mult ca ori cine avem nevoe de ea.

România, intrând în vultoarea de sânge a marelui război, nu a fost călăuzită de gânduri imperialiste, ci de postulatul istoric sprijinit pe concepția și sentimentul dreptății neamurilor, de a înfăptui idealul unității etnice în cadrele aceluiași Stat.

Acum când România și-a realizat idealul istoric, în numele dreptății și cu jertfe supra-omenești, ea nu dorește decât să păstreze și să intensifice legitimul ei patrimoniu.

De aceea vrem pacea. Rămâne ca și unii din vecinii noștri să o dorească.

Inscripții

Un caz literar. — Un român, dl Panait Istrati, după nesfârșite și dureroase peregrinări prin Orientul apropiat și pe drumurile spionase ale vieței, a publicat în franțuzește și sub egida lui Romain Rolland un fel de roman, de care s'au ocupat unele ziare pariziene, decernându-i aprecieri elogioase.

Unele ziare de tiraj au căutat să speculeze această tânără și neașteptată glorie prin acele sisteme de reclamă cu care negustorii americani își lansează produsele.

Dl Panait Istrati vrea să fie literat, artist — a scris doar un roman.

Cea ce vede însă în dl Panait Istrati „presa democratică" dela noi, care încearcă să-l lanseze prin procedee de mercantilism american, este răsvrătitul social, vagabondul, hamalul din portul Brăila și din alte porturi, umanitaristul de puerilă ideologie, anarhistul în inconștientă acțiune.

Dacă Panait Istrati nu ar avea de cât însușirile pentru care îi recomandă ziarele „democratice" clientelei pasionate de asemeni mărfuri, omul de litere, criticul, nu s'ar putea ocupa de el de cât ca de un exemplar de umanitate foarte frecvent în anumite cercuri sociale.

Dar, Panait Istrati, sub acest înveliș puțin interesant are și unele daruri de scriitor, pe care nu le vede reclama ziarelor „democratice", pe care nu le poate simți sociologul, economistul și biologul domn H. Sanielevici, ori cât ar vrea să-l întroneze în critică lansatorii de oameni mari, cari sunt anumite ziare de tiraj.

E necesar să se vorbească de Panait Istrati altfel de cât prin prisma hipocritului sectarism social al lansatorilor, și altfel de cât prin ironia care a stârnit'o ca o legitimă reacțiune, brutala provocare a acestora.

Și s'ar putea...

Diodor.

Zădărnicia desmințirilor naționale

„Patria" răspunde articolului nostru de reportaj, în care nu faceam altceva decât să transcriem destăinuirile unui fruntaș al partidului național referitoare la acțiunea tineretului din acest partid, împotriva șefiei dlui Iuliu Maniu. „Patria" răspunde astfel în cât confirmă existența disensiunilor din partidul național, pe care le-a însemnat ziarul nostru. Întâi „Patria" afirmă că totul nu e decât „o intrigă liberală", apoi dojenește amarnic pe fruntașul partidului național cari ne-a făcut aceste destăinuiri. Dacă totul nu se reduce decât la „o intrigă liberală" pentru ce „Patria" dojenește pe fruntașul partidului național, care ne-a făcut aceste destăinuiri și pe care are aerul că îl știe?

Teroarea sârbească în Banat

O telegramă din Timișoara ne-a adus eri vestea că serbarea Românilor ce urma să aibă loc la Sân Mihaiu, în Banatul sârbesc, deși fusese autorizată de către ministrul Davidovici a fost interzisa din oraînui unui pretor.

In urma indignărei populației românești față de actul abusiv al pretorului, autoritățile sârbești în loc de a căuta să calmeze spiritele au deslănțuit o adevărată teroare asupra românilor din Banat. Mai mulți studenți au fost arestați și aproape toți intelectualii români au fost concentrați și trimiși în lagăr la Panciova — spune aceiași telegramă.

Acestea sunt faptele. Nu e pentru întâia oară când semnalăm abuzurile făcute de amicii și aliații noștri jugoslavi, cu privire la tratamentul minorităților.

Jalnica situație a fraților noștri, care formează elementul covârșitor în Torontal și regiunea Timocului ne este cunoscută și prin memoriul ce l'au adresat ei guvernului nostru, acum vre o două luni.

Se putea vedea din acel memoriu, că Românii de sub stăpânirea regatului jugo-slav, nu cer altceva decât de a fi lăsați să vorbească limba lor, să-și poată menține școlile și bisericele, respectând în totul legile și forma constituantă a statului din care fac parte.

Ne așteptam ca măcar după acest memoriu, regatul vecin legat de noi, și prin jertfa comună a războiului, să respecte conștiința națională, graiul românesc al fraților noștri, fără ca noi să fim puși în situația de a interveni pentru ei.

Nu vrem să facem apel la drepturile consacrate ale minorităților prin tratatele existente, care trebuiesc să fie respectate de toate popoarele, ci numai amintim vecinilor noștri de vremea nu mult depărtată când împreună cu Românii din Ardeal sufereau asuprirea maghiară.

Dacă această asuprire n'a putut înăbuși conștiința națională și limba nici uneia din cele două popoare, cred oare jugoslavii că acm poate să se întrebuințeze cu folos metoda de tristă amintire, împotriva prietenilor de suferință de până mai eri?

Se înșală amar prin astfel de procedee. Ei nu vor putea decât să piardă încrederea fraților noștri și să primejduiască bunele raporturi dintre cele două state.

Și credem că nu aceasta o vor vecinii și aliații noștri.

— Vineri va sosi în localitate dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și al artelor, unde va sta trei zile. D. Lapedatu va asista la deschiderea expoziției zootechnice.

Indărăt,

la creșterea animalelor

Cu prilejul Expoziției zootehnice din Cluj

Marea reformă agrară, care a reparat atâtea nedreptăți în țară, a avut și darul de a spulbera o credință, că România va fi — și pe viitor — o țară exportatoare de grâu. Dela războiu încoace Statul, ce e dreptul, a încurajat sub toate formele pe cultivatori. Dar *politica grâului*, ținută cu balonul de oxigen al primelor de încurajare, nu s'a dovedit a fi talizmanul făcător de minuni și aducător de aur în țară.

*

Germania, cu toate sforțările făcute, cu toate îngrășămintele fabricate, a ajuns azi la convingerea, că nu în producția grâului e ascunsă piatra filozofală. Țara aceasta și-a modificat azi politica agrară. Grâul ce l'ar produce în țară, e concurat de grâul ce-i vine de peste hotare, și cu un preț de 2—3 lei mai ieftin pe kgr.

Astfel stând lucrurile, toată lumea a căzut de acord în Germania, să-și îndrepte ochii spre o creștere rațională a animalelor de rentă. In primul loc se așteaptă, dela creșterea și perfecționarea *raselor de porci*, soluția crizei actuale.

După specia porcului vin *paserile de curte*, cu gradul lor de rentabilitate. In privința bovideelor și cailor, Germanii ar fi bucuroși să mențină aceste animale așa cum ele se găsesc azi. Creșterea oilor e hotărît să fie redusă, întru cât aceste animale cer pășuni întinse pentru hrana lor.

*

Dar care să fie oare *politica noastră* înțeleaptă acum după războiu?

Cu fărâmițirea și împărțirea pământului la țărani, idealul ar fi, ca fiecare sătean să și transforme pământul ce-l are într'o mică fermă, producătoare de tot ce-i trebue unei gospodării țărănești.

Sistemul ei de exploatare e cel intensiv.

Ramura cea mai rentabilă e, incontestabil, *animalicultura*.

Creșterea și îmbunătățirea *vacilor de lapte* e de sigur foarte bănoasă. Desvoltarea anexei ei „*lăptăriile*" e de toată importanța.

Asupra tipurilor de bovidee adoptate, se pare că azi toată lumea specialistă s'a convins, că două din ele se impun, ca mai nimerite: rasa *Simmenthal* bună la șesuri și coline, rasa brună *Schwitz* la munte. Prin împerecherea taurilor din aceste două rase, cu vacile noastre, se va ameliora și perfecționa stocul nostru bovin.

Pe aceiaș treaptă remunerătoare de câștig stă creșterea și îmbunătățirea raselor noastre de porci. Și pe acest teren, experiența timpurilor a consacrat două rase ameliorătoare, ca cele mai principale: rasa *Mangalița pentru grăsime*, *rasa Basna* bună pentru carne și grăsime.

Selecția sau curcirea acestor rase cu cele ale noastre autohtone, le vor îmbunătăți, perfecționa.

Și oile noastre, ca și paserile, de curte, se pot perfecționa tot prin metode de acestea Zootehnice, la care se adaugă — bine înțeles — și o hrănire mai bună.

*

Cum vedem, politica prezentului — pe acest teren nu diferă mult de cea din trecut când în țara românească se creșteau multe vite, dintre care unele ajungeau și în țările străine. Acum ca și atunci, condițiile sunt prielnice pentru o zoocultură intensă. Exportul de vite a început și el să se desvolte din ce în ce mai mult. Dar astăzi, spre a mări rentabilitatea animalelor, știința ne pune la îndemână mijloace de îmbunătățire a lor.

Una însă e a spune, alta e a vedea.

Rolul marei Expoziții Zootehnice din Cluj e netăgăduit din punctul acesta de vedere.

In adevăr, scopul ei nu e de a distribui numai premii în bani sau medalii, proprietarilor expozanți de animale. Expoziția e desigur și un loc de întrunire, unde se face schimbal de idei, între crescători, țărani, unde fie care vede cu proprii săi ochi ceea ce a făcut altul, judecă superioritatea sau inferioritatea vitelor expuse de un alt proprietar, învață caracterele diferitelor soiuri de animale expuse, apreciază importanța și folosul creșterei unei rase sau alteia, se deprinde cu modul de a hrăni sistematic animalele, cunoaște localitățile unde sunt reproducători de frunte, cunoaște și-și dă seama de bunele forme ale unui reproducător, își crează debușeuri vânzând etc.

In definitiv *expoziția va fi un adevărat focar de instrucțiune, de propagandă agricolă*. Aici se poate da proprietarilor de animale lecțiunea cea mai bună. Aici se pot convinge, căci văd.

Aceste motive sunt suficiente, pentru a pune la iveală marea importanță, ce o prezintă expoziția de animale, din 12—14 Septembrie a. c.

Profesor Dr. Veter.
G. Nicolau
Academia Agricolă Cluj.

Deschiderea Expoziției zootechnice

Vineri dimineață la orele 10 va avea loc pe terenul Expoziției din din str. Anton Pan (lângă Abatorul orașului) deschiderea solemnă a Expoziției zootechnice din Cluj. La această importantă solemnitate va asista și A. S. R. Principele Carol

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat; pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Pe marginea cărților

Un manual de școală

Excelent au editat librarii Gh. N. Vlădescu și Fiul din Câmpulung, o carte, pe care fiecare om de școală o salută cu vădită satisfacție, imediat ce ia ajuns în mână. E „Cartea de Chimie" pentru clasa IV secundară a dlui Aurel I. Velculescu, doctor în chimie. Lucrarea este aprobată de Ministerul Instrucțiunii.

Deși apărută în tipografia modestă a unui orășel de provincie, totuș se înfățișează în condițiuni excelente, cu toate greutățile tehnice și financiare, în cari o carte de învățătură vede astăzi lumina zilei.

Importanța acestei cărți, ca a oricărui manual bun de școală e mai prea sus de orice discuție. Ca să vorbesc cu o expresiune înrădăcinată, cartea nu este numai isvorul, dar e chiagul cunoștințelor. In momentele când cerem socoteală despre sârguința elevilor noștri, cu surprindere ne dăm seama, că cunoștințele lor cele mai de valoare se înfățișează ca o construcție, ce-și are fundamentul și cimentul în cartea lor de școală, ce o poartă într'una cu dânșii, și paginile căreia le bătătoresc zi de zi. E acesta un fapt inexorabil; — înzădar am căuta să emancipăm elevul de manual. Facultățile lui sunt prea delicate în câmpul vast al unei științe, pentru a se putea constrânge la o cugetare originală, independentă. Fără un manual bun, copilul se rătăcește.

Cu toată importanța lor însă, manualele potrivite sunt atât de rare! Indeosebi mă gândesc la cărțile științelor exacte. Explicarea unei formule matematice, a unei legi de fizică sau chimie reclamă nu numai iscusință demonstrativă și stăpânirea materialului științific. Unui autor pelângă aceste calități, nu pot să-i lipsească calitățile literare, talentul unui bun stilist.

Și tocmai din acest punct de vedere cartea dlui Velculescu este o revelație.

Reacțiunile chimice sunt explicate cât se poate de exhaurient, fără ca îngrămădirea formulelor ecuaționale să înspăimânte sufletul școlarilor. In demonstrarea fenomenelor a introdus metodul narativ; și începând dela notarea celui mai simplu instrument până la descrierea operațiunei complexe de laborator, explicările se înșiră într'o pedanterie stăruitoare și totuș atât de amuzantă, încât luând cartea în mână, îți vine greu să o depui, până ce nu ai cetit-o și experimentat-o până la sfârșit.

E un op construit cu modestie și care totuș s'a realizat într'o lucrare de artă.

E vrednic de toată atențiunea profesorilor noștri secundari.

Dr. Aurel Contrea

Roadele cursurilor de la Vălenii-de-Munte

Din partea dlui N. Buta, președintele societății studenților în litere primim următoarea scrisoare, căreia îi facem loc cu plăcere.

Stimate Domnule Redactor!

Vă rugăm să binevoiți a da loc în prețuitul Dv. ziar rândurilor ce urmează:

Cursurile de vară dela Vălenii de Munte, conduse cu atâta strălucire de dl prof. Nicolae Iorga, au avut printre ascultătorii din anul acesta și un mănunchiu de studenți ardeleni în mare parte dela facultatea de litere și filozofie a Universității din Cluj. Astfel opera care se săvârșia acolo cu puțin zgomot, dar cu multă ispravă, a avut darul de a revărsa și în sufletul tânăr al primilor soli ai Universității clujene acele binefaceri neprețuite, pe care numai *orientarea culturală sigură* le poate da. In haosul „formulelor" de azi, în mijlocul „firmelor" care se afișează la fiecare colț de stradă, cuvântul răspicat al dlui prof. Iorga precum și al acelora care au binevoit a-i da concursul au fost izvor de apă curată, care limpezește conștiințele tinere, care deșteaptă în suflet senine dispoziții de muncă și de alipire neclintită la naționalismul luminat și organic.

Dar participarea noastră, a Ardelenilor, la aceste cursuri a fost posibilă numai prin sprijinul generos și stăruința unor oameni de bine. De aceea azi, când după o oarecare trecere de timp sensul adânc al învățăturilor propoveduite în frumoasa localitate de la poalele munților s'a lămurit și mai bine în sufletul nostru, mă simt dator să aduc vii mulțumite, în numele celor plecați din Cluj, tuturor acelora care ne-au dat concursul. Amintesc în locul întâiu numele dnei Fl. Ștefănescu-Goangă, care a înțeles pentru prima dată folosul ce-ar putea izvorî din trimiterea unui număr de studenți ardeleni la școala idealismului curat a dlui prof. Iorga, al dlor I. Constantinescu-Delabaia, I. Stănescu Papa, care au sprijinit cu multă abnegațiune această idee frumoasă, numele dlui primar al orașului Cluj și al dlui prefect al județului Cojocna, cari prin frumoasele sume înscrise în colecta începută întru acest scop au făcut posibilă realizarea ei. Tuturor celor menționați precum și băncilor care au mărit colecta le vom păstra cea mai vie recunoștință.

Cluj, 8 Sept. 1924.

N. Buta
președ. Soc. stud. în Litere

Incă o clădire românească la Cluj

Trebue de trecut la răboj și de salutat ca un eveniment frumos în viața Clujului, când o societate românească din București, cum este

„GENERALA"

Soc. de Asigurare română, care a investit zeci de milioane pentru a dărui metropolei Ardealului, o falnică clădire în stil românesc, ca un exemplu pentru toți viitorii constructori cum să se comporte când vor zidi case noi la Cluj.

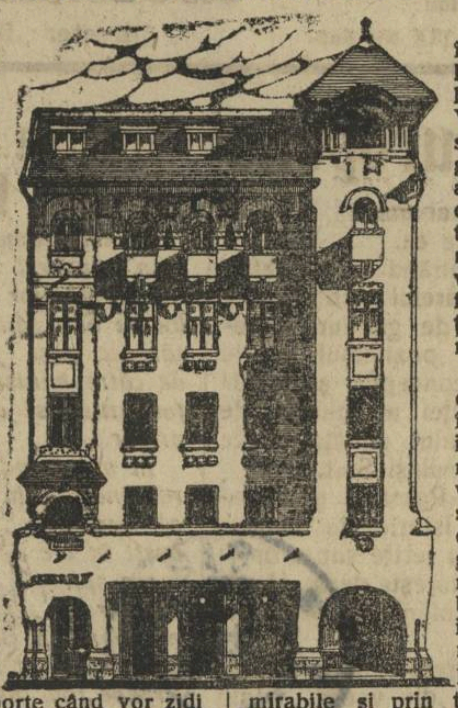

Clădirea situată în Str. Nicuale Iorga No. 3 lângă hotelul „New-York" este construit în întregime din beton armat, compusă din subsol, parter, 4 etaje și mansardă, prevăzută cu confortul și instalațiunile cele mai moderne.

Fațada clădirel tratată în stil românesc, inspirate din cele mai frumoase izvoade bizantine și executată cu o deosebită îngrijire din piatră, marmoră și fier bătut, — este impunătoare prin masa ei, prin proporțiile admirabile și prin toată ornamentația bine stilizată. D193

Este imposibil
să cumpărați
convenabil
piane-pianine
decât la firma
I. Triska
Cluj, Str. Șaguna 14
Telefon No. 419
recunoscută ca cea mai solidă și care pentru fiecare
pian și pianino garantează 3 ani
Pentru reparații, acordări și expediție ia răspundere. 10
Lloyd

PREȚURI REDUSE
Văzut'ați Vitrinele
magaziei firmei pentru femei și bărbați
Diamanstein și Moskovitz
CLUI,
Calea Regele Ferdinand 25. 6
? ?
Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești.
PREȚURI REDUSE
PREȚURI REDUSE
PREȚURI REDUSE
Lloyd
PREȚURI REDUSE

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

SĂPUNUL *de toaletă* **ELIDA** *are renume mondial*

Cumpărați încă azi!

Rudolf Mosse 7110

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Tungsram

Lysoform

La Târgul de Mostre Cluj
(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:
Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta și Inele de piele pentru pistoane și alte articole technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.
FRAȚII RENNER & Co.
Fabrică de Pielărie S. A. Cluj.
Lloyd 41

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Hotărârile congresului evreesc dela Oradea-Mare

Infiinţarea unei bănci la Cluj, exclusiv pentru evrei şi pentru Palestina. Votarea federalizării organizaţiilor sioniste din România. Sioniştii cer infiinţarea de catedre hebraice pe lângă universităţi şi a unei secţii hebraice pe lângă şcolile normale ale statului. Infiinţarea de grădini de copii. Un manifest contra antisemiţilor. Programul instrucţiunii în şcolile evreeşti

Oradea-Mare. 9. Sept. — Congresul sioniştilor din Ardeal s'a încheiat astăzi, aducând o seamă de hotărâri cari sunt în nota provocatoare a tuturor discuţiilor cari au avut loc aici Duminică, Luni şi astăzi. Hotărârile acestea le publicăm mai jos, în cadrul desbaterilor cari au avut loc astăzi.

Ziua a doua

Viaţa religioasă în Palestina

In şedinţa de ieri după amiază congresul a discutat viaţa rituală din Palestina obiectând că nu este destul de tradiţională. Delegatul comitetului executiv al organizaţiei mondiale evreeşti dela Londra a adus scuze, arătând contrarul

Oratorii au cerut intensificarea vieţii rituale a evreilor din România. Şedinţa de Luni a discutat toată ziua numai chestiunea aceasta.

Ultima zi a congresului

Hotărârile congresului

Şedinţa plenară de astăzi s'a început cu rezoluţia adresată comitetului executiv din Londra, cerând ca dintre cei trei evrei din România delegaţi în comitetul dela Londra unul să fie din partea Uniunii Sioniste din Ardeal, şi ca organizaţia mondială să trimită delegaţi aici pentru strângerea relaţiunilor cu evreii de aici şi pentru informarea străinătăţii despre ei.

S'a hotărât principial federalizarea tuturor organizaţiilor sioniste din România şi înfiinţarea unei centrale la Bucureşti.

D. dr Marton Ernő, prim redactor la „Uj Kelet", faimosul personaj pe care l-am demascat acum anul când l-a calomniat în mod ordinar pe d. ministru de instrucţie dr C. Anghelescu, a citit textul unei proclamaţii a congresului, adresată ţării în contra mişcării antisemite şi în contra politicii minoritare a guvernului. Congresul a adoptat-o, neţinând nici o seamă de faptul că proclamaţia aceasta, publicată într'un timp când mişcarea antisemită nu mai există, este o sfidătoare provocare. De altfel, când se va publica, vom reveni asupra acestui gest insolent.

In privinţa instrucţiunii publice, congresul a hotărât următoarele:

Se cere intensificarea instrucţiunii hebraice în şcolile evreeşti. Se cere înfiinţarea de grădini de copii cu limba de predare hebraică.

Se va cere guvernului să înfiinţeze şcoli normale hebraice sau să înfiinţeze secţiuni hebraice pe lângă şcolile normale de stat (un lucru pe care evreii din Cluj l-au mai cerut acum doi ani, când au solicitat înfiinţarea unei secţii evreeşti pe lângă şcoala normală de băeţi din Cluj N. R.)

Se cere înfiinţarea de catedre evreeşti pe lângă toate universităţile din ţară.

Se va interveni pentru respectarea repaosului de Sâmbătă în şcolile de stat.

Pentru hebraizarea vieţii publice s'a hotărât înfiinţarea de biblioteci hebraice în fiecare localitate, apoi de biblioteci volante, şi a unei biblioteci hebraice centrale la Cluj.

Congresul a mai hotărât înfiinţarea la Cluj a unei bănci evreeşti, care nu va servi decât pe evrei şi pe coloniştii din Palestina. Acţiunile băncii s'au subscris azi înainte de amiază, aşa că s'a putut alege şi comitetul ei.

Provocaţiuni nesocotite

După cum se vede din cele de mai sus, congresul sioniştilor de aici a ţinut să pună vârf provocaţiunilor îndreptate contra liniştei ce domneşte astăzi în ţară. Nu mai vorbim de faptul, că avem de face cu discuţiunile şi hotărârile cele mai contradictorii. Astfel, deşi nu s'a spus nici un cuvânt pentru a îndemna pe evreii de aici să-şi trimită copiii la şcolile de stat, ba, dimpotrivă, s'a criticat această înscriere şi s'a cerut să se îngădue înscrierea în şcolile confesionale maghiare. Cu toate că aceşti evrei se opun asimilării şi nu se recunosc printre evreii-unguri, congresul a cerut totuşi repaos de Sâmbătă în şcolile Statului. De asemenea nu mai trebue să spunem, că pretenţia înfiinţării de secţii evreeşti la şcolile normale, este o insolenţă.

Cât despre manifestul despre — care am amintit, — impresia ce o va produce, nu va fi de loc satisfăcătoare pentru autorii lui.

Astfel avem încă odată prilejul să constatăm, că avem de-a face cu nişte oameni, cari aţâţă numai pentruca să aibă cu ce acuza Statul român. Congresul acesta, asemenea celui din anul trecut dela Timişoara, n'a desminţit cu nimic impresia făcută de aceşti oameni în toate relaţiunile lor cu Statul român.

Excrocheria unui comerciant de vite

Comerciantul Avram Samuel din Alejd, după ce contractează datorii de două milioane jumătate la mai mulţi săteni, părăseşte ţara cu întreaga familie plecând la Palestina

Am fost primul ziar care am anunţat că de o vreme încoace, mai cu seamă în judeţele Bihor şi Cojocna, au început să circule o sumedenie de samsari şi negustori de vite, în majoritatea cazurilor evrei, cari cumpără dela ţărani vite pentru export.

Aceştia au grijă ca să-şi creeze încetul cu încetul un mare credit printre săteni, cumpărând vite pe datorie, având însă grija ca la timpul fixat să plătească cu exactitate sumele datorate. La un moment dat însă după ce au contractat datorii însemnate, aceşti samsari se fac nevăzuţi, aşa că sătenii tot aşteaptă ca să vină să li se plătească datoriile.

Pentru a arăta că cele afirmate de noi, sunt fapte adevărate, este suficient să arătăm ce au plătit peste 75 locuitori din mai multe comune ale judeţului Cojocna, şi mai cu seamă în fruntaşele comune Mărgău şi Călata-Mare.

Prin aceste locuri, de mai bine de patru ani, comerciantul Avram Samuel din comuna Alejd, judeţul Bihor, cumpăra pe datorie vite pentru export, dela săteni, având însă grija să le plătească mai scump, şi în totdeauna exact la ziua fixată. Aşa a procedat acest negustor, timp de patru ani, însă acum două luni în urmă, după ce a făcut datorii mari printre săteni şi-a transportat întreaga familie la Budapesta, iar de aci cu gândul de a pleca în Palestina.

Intre timp, comerciantul Avram Samuel, fiind prins, a fost depus la parchetul din Oradea-Mare însă soţia sa s'a înapoiat în ţară şi a achitat pe mai mulţi datornici cari reclamaseră cazul parchetului, aşa că negustorul a fost pus în libertate. După 24 ore însă, dela punerea în libertate a acestuia parchetul din Oradea-Mare a fost înştiinţat că pe lângă reclamanţii achitaţi de soţia lui Avram Samuel, mai sunt încă 75 de săteni, cărora acesta le datorează sume însemnate de bani. Făcându-se imediat cercetări s'a constatat că totalul datoriilor lăsate de Avram Samuel se ridică la suma de 2,539.000 lei, bani pe care acesta îi datorează pentru vite cumpărate pe credit dela săteni. Dar aceştia nu vor putea fi recompensaţi, de oarece comerciantul a avut grijă ca îndată după punerea în libertate, mai cu seamă în urma intervenţiei făcute de avocatul Aladar Havas din Oradea-Mare, să treacă în Ungaria, aşa că cei 75 de săteni au rămas păgubaşi de însămnate sume.

Semnalăm acest caz atât atenţiunei autorităţilor, cât şi a întregii opinii publice, să fie mai atente atunci când vin în contact cu asemenea indivizi, care nu au nimic comun cu această ţară şi caută să se îmbogăţească folosindu-se de toate mijloacele, oricât de urâte ar fi ele.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 11 Septemvrie

CINEMA SELECT

Dama si apasul

Dramă sentimentală din viaţa financiarilor în 6 acte. In rolul principal: *Elena Makowska.*

CINEMA URANIA

Logodnicul Mortii

Dramă senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: *Marco mălestrul puterii*

CINEMA APOLLO

Pe urma ucigasului

Mare dramă de aventuri din viaţa bandiţilor în 6 acte.

Uzina Electrică a Oraşului Cluj

No. 1443—924. D 197

Aviz

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă Onor. public consumator, că în ziua de 13 Septembrie 1924. între orele 12—16 se va întrerupe curentul pentru întreg oraşul din cauza lucrărilor ce se vor executa pe linia de înaltă tensiune Cluj, Someşul-Rece.

Cluj, la 9 Sept. 1924.

Dir.: Inginer ss. Roată.

Cărţi, Reviste

româneşti, franceze, germane, etc. **hârtie,** articole de birou maşini de scris, confecţie de hârtie şi imprimate de orice natură la

Librăria-Papetăria Tipografia 5

Lepage, Cluj.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

STANIOL LEPAGE CLUJ

TEATRUL MAGHIAR

Joi: EU TE VREAU (a 2 oră. Abonament de zi Nr. 8. B. Seria 35.)

Vineri: EU TE VREAU (a 3 oră. Abonament de zi Nr. 9. A. Seria 36.)

Moara roşie. De luni de zile se fac pregătirile pentru a asigura o reuşită aşa cum meritä drama celebră a lui Molnár: „Moara roşie". Montarea ei a necesitat sute de mii de lei. Cele trei roluri principale vor fi deţinute de Poór Lilly, Forgács şi Ihász.

Ebreea. Sâmbătă seara se va reprezenta celebra operă a lui Halevy, „Ebreea". In rolurile principale Lévay şi Baranyai, în rolul lui Eleazar Giaccomo Borelli celebrul tenor a Operei din Bucureşti, în rolul cardinalului va apare dl Alfred Pfeiffer.

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Atelier special pentru

aparate ortopedice

şi pentru tot felul de

bandaje medicale

En gros şi după măsură!

178 D.

BEREA DESCHISĂ „URSUS"

a 20 Fabricei de bere **CZELL** din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă ardmită, 38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,

Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 36

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

In zilele de Sâmbătă 13 și Duminică 14 Sept.

vor avea loc

Mari serbări de închidere

a Târgului de Mostre

Numeroase surprize sunt

rezervate publicului

Din programul bogat și variat spicuim:

O imensă tombolă cu toate

numerile câștigătoare

Un ales Teatru de Varietăți

Poștă americană, bătaie de flori, confeti și serpentine

Mare concurs de frumusețe

Muzica militară și tarafe de lăutari vor delecta publicul

Focuri de artificii, tunuri, bombe, rachete și focuri bengale

Congresul Camerelor de comerț la Oradea-Mare

— Regimul Dunării. Vadul comercial —

— Ședința a doua —

Oradea-Mare, 9 Sept. — A doua ședință a congresului camerelor de industrie și comerț din țară o prezidează d. G. Pop din Ploești.

D. Popovici din Galați raportează asupra situației create României prin noul regim al Dunării. D-sa arată că pentru a ne putea noi desvolta în deplină libertate și pentru a nu fi sugrumați aici la gurile Dunării în interesele noastre cele mai vitale, trebue să luptăm pe toate căile pentru ca regimul dela gurile Dunării să fie complectamente modificat. Să nu fim supuși aceluiași regim de vasalitate ca pe timpul dominațiunii turcești. Cere ca statutele Comisiunei Europene a Dunărei să fie modificate cel puțin în sensul statutelor Comisiunei internaționale a Dunării. Să ni se redea nouă executarea și întreținerea efectivă a gurilor Dunărei, comisiunea europeană a Dunărei rămânând cel mult ca o comisiune superioară de control.

Mai iau cuvântul dnii ing. Mircea și Manuceanu, vorbind în acelaș sens și cerând o intervenție la camera de comerț din Paris.

Se dă apoi cuvântul dlui Constantin (București) care supune o moțiune prin care se cere guvernului:

Legiferarea urgentă a vadului comercial, care să cuprindă: Dreptul de preferință a vechiului chiriaș la reînoirea contractului. Instituirea unor comisii de arbitri, care să rezolve neînțelegerile dintre proprietar și chiriaș. Normele de stabilire a chiriilor și durata noilor contracte. Motivele legitime de refuz a reînoirei contractelor.

Quantumul despăgubirilor în cazurile de refuz legitim de reînoire a contractelor, atât când urmează a se exercita un comerț similar cât și atunci când se va da o altă destinație localului.

Modificarea legei chiriilor în senzul ca:

Toate neînțelegerile dintre proprietar și chiriașii de prăvălii să fie rezolvite de Comisiile de arbitri, atât în ce privește chiria cât și durata noului contract;

Fixarea unui termen de șase luni înainte de expirarea actualului termen de prelungire, în care timp se vor face notificările între proprietari și chiriași.

In caz de neînțelegere absolută sau refuz legitim al proprietarului, de a reînoi contractul să se acorde chiriașului un nou termen de un an peste cel prevăzut de lege pentru strămutarea sau lichidarea comerțului, în care timp chiria va fi aceea fixată de Comisiile de arbitri.

Știri diverse

Casă de vânzare în apropierea școlii normale de fete

Vindem cu preț convenabil și cu înlesniri de plată casă modernă cu 20 încăperi, cu prăvălie, bodegă, tutungerie, brevet de băuturi spirtoase, cu o grădină-parc aproape un jugăr; afară de 2 camere ocupabile toate imediat. *Aduce un venit anual de 108.000 lei* și are sarcini fără interese 350.000 lei. ***Se poate prelua imediat cu 100.000 Lei.***

Vindem casă cu grădină și curte 100 st □ în apropiere de Calea Moților ***cu 75 mii de Lei.*** Se fac înlesniri de plată. ***La preluare trebue 10.000 lei,*** restul în rate.

Vindem casă *în apropierea Tribunalului* compusă din 8 încăperi cu sarcină fără interese. *Se poate prelua cu 100.000 lei bani gata.*

De vânzare *10 jugăre pământ* în valea Chintăului *lângă fabrica de cărămidă* cu preț convenabil.

De închiriat

2 case și ***4 locuințe cu 1, 2, 3, 4 și 5 camere, bucătărie, bae, etc.***

Prăvălie de predat *cu locuință aproape de Piața Mihai Viteazu.*

Căutăm cu 100—200 mii lei capital companist sau împrumutăm cu ipotecă sau gaj. *Asigurăm 10—20 mii câștig lunar.*

Cumpărăm sau închiriem Restaurant Cls. II. sau **bodegă** în centru și 2—3 jugăre pământ cu gospodărie.

Adresați vă *Agenția „Express", Cluj, Str. Regina Maria 41.* 49

Ultime informații

— Din cauza serbătorii de mâine, tăierea capului Sft. Ioan Botezătorul, ziarul nostru va apare Vineri la orele obișnuite.

— In urma unui articol publicat de noi, în care arătam rolul dlui inspector general administrativ Ștefănescu în organizarea serbărilor pentru comemorarea lui Avram Iancu, „Patria" încearcă o intrigă. arătând că la Cluj dl Ștefănescu nu a avut nici un rol. Dacă „Patria" ar fi fost însă de bună credință, ea ar fi putut să vadă, că în articolul nostru e vorba numai despre organizarea serbărilor din Munții Apuseni, unde dl Al. Ștefănescu a avut într'adevăr merite pe care nimeni nu le poate tăgădui. In ce privește serbările dela Cluj, — dacă mai e nevoie s-o spunem, — buna lor organizare se datorește în primul rând ostenelilor, vrednice de toată lauda și recunoștința noastră, depuse de dnii Sept. Mureșianu, prefectul județului și Oct. Utalea, primarul orașului.

— S'a prezentat în redacție d. Gh. Vereș, locuitor în Gherla str. Mahala 51, plângându-ni-se că în apropierea comunei Dindileag a pierdut ieri noapte în dreptul kilometrului 40 pe șoseana Gherla — Cluj un sac de 50 kilograme cu mac; după căruța lui au venit 2 automobile din Cluj. Numitul roagă pe acei ce ar fi aflat sacul pierdut să-l anunțe la adresa de mai sus.

— Ziarele maghiare din localitate au anunțat că Universitatea din Cluj ar fi cerut ministerului să abroge dispoziținea referitoare la obligativitatea examenelor de primire în universitate.

Suntem în masură de-a da o categorică desmințire informațiunii de mai sus întrucât senatul Universității n'a cerut nici odată asemenea lucruri.

— Dl Ioan Chifor directorul poliției administrative de pe lângă prefectura poliției locale, a dresat acte de dare în judecată comercianților: Carol Micșay din str. Mărășești 53, Maria Moldovan din str. Cetățuia 8, Lina Codorean din strada Gropoasă 4, Lichtmann Marton din calea Traian 4, Wettenștein Rudolf din strada Clemanceau 7 și Noaghi Desideriu din calea Dorobanților 41, pentru că nu au avut prețurile curente afișate în magazine. A mai fost de asemenea dat judecății brutarul Alexandru Brașay din calea Traian No. 18, pentrucă a vândut faina cu un preț mai mare decât cel maximal.

— Suntem informați că la Oradea-Mare, s'a terminat complect dresarea actelor de dare în judecată a tuturor persoanelor implicate în marea contrabandă de mătase descoperită săptămâna trecută — parte — în orașul nostru și parte în Oradea. Azi noapte cu trenul personal au plecat la Oradea dnii dr. Ilea procuror, Belciugan șeful vămei locale, Ionescu taxator și Mazilu G. impiegat vamal, cari au fost chemați pentru subcrierea proceselor verbal.

— Biletele de încartiuire pentru vizitatorii ce vor sosi la expoziția zootechnică se vor găsi în fiecare zi la biuroul de cartiruire instituit în gară, pecum și la biuroul expoziției

— Mâine, Joi, are loc la Camera de Comerț din localitate, conferința dlui Lapedatu, fost șef de resort în Consiliul Dirigent, despre convențiile economice între România și Ungara.

— M. S. Regele a binevoit a mulțumi prin dl I. I. C. Brătianu, președintele guvernului, dlor Sept. Mureșanu și Oct. Utalea, pentru primirea frumoasă ce s'a făcut Familiei Regale la Cluj cu ocazia sărbărilor pentru centenarul lui Avram Iancu.

— Dl Eugen Leyda, a vărsat astăzi suma de 15.000 lei pentru mărirea fondului necesar construcțiilor de școli din județul Cojocna. Dsa este singurul dintre comercianții din Cluj, care a plătit banii promiși cu ocazia banchetului dat în onoarea participanților la congresul cercurilor comerciale.

— Inscrierile la școala comercială superioară de fete se vor face în zilele de 16—19 Septembrie a. c. în localul școalei medii de fete din Cluj, strada Minoriților.

Elevele vor prezenta la înscriere: Actul de naștere, actul de revacoinare, certificatul de absolvire a IV cl. secundare.

Taxa școlară anuală este de 800 lei din care sumă se va achita la înscriere lei 400, la Crăciun lei 806, la Paște lei 200.

— Mâine după amiază la orele 3, se va deschide în localul Camerii de Comerț din localitate, congresul sfaturilor negustorești din întreaga țară, anunțându-se până în prezent sosirea un mare număr de reprezentanți, printre care și dnii Temistocle Alexandrescu, Brancovici, Constantin, Teodoru, T. Dobrescu și alții.

— Eri a avut loc la prefectura județului o consfătuire a protoereilor de toate confesiunile din județul Cojocna, cu care ocazie s'au întocmit listele de venituri ale parochiilor, după declarațiunile făcute de preoți, care se vor înainta Ministerului Cultelor și al artelor.

— Recomandăm cititorilor noștri cari vor să cunoască viața și faptele lui Avram Iancu, următoarele lucrări: „Avram Iancu și epoca sa" de Nicolae Buta, și „Avram Iancu" de Teodor Mureșanu, lucrări apărute acum cu prilejul centenarului nașterei marelui erou național.

** Administrația ziarului caută o funcționară dactilografă inteligentă versată în afacerile de birou.*

Orașele Ardealului în plin progres

Ne-am obicinuit în timpul din urmă cu văicărelile gazetelor ungurești, care ne presintă orașele ardelenești ca fiind într'un lent dar sigur regres. Realitatea este însă cu totul alta. Ne-o arată datele statistice adunate de către direcțiunea regională din Cluj.

Avem astăzi în Ardeal 9 orașe cu peste 30.000 locuitori, tot 9 cu peste 15 mii, iar restul cu mai puțin de 15 mii locuitori și anume 22 orașe.

Viața industrială în continuă desvoltare sub regimul românesc este aceea ce a produs vădita creștere a populației din toate orașele.

Sub raport estetic deasemeni toate orașele au făcut însemnate progrese. Destul să amintim numai înfrumusețarea Clujului prin sporirea din nou a aproape tuturor caselor. Se adaugă apoi reparatul pavajului ș. a.

Din neînsemnate orășele provinciale, mai mult numai cu rolul de-a face intermediul dintre sate și Budapesta, bună parte a orașelor ardelenești au devenit centre cu independență relativ mare.

Și totuși Ungurii se mai plâng de mizeriile ce-au de îndurat orașele din Ardeal sub regimul românesc.

171-6

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Lucrările comisiunei dezarmărei

București. — Comisiunea III a Ligei Națiunilor de sub președinția dlui Duca a început discuțiunile asupra asistenței neutrale. Delegatul italian a combătut aceeată idee. D. Boncour, delegatul Franței a susținut punctul de vedere deja cunoscut. Ședința continua.

Incident diplomatic la Constantinopol

București. — La comisiunea schimbului de populație între greci și turci, delegații Turciei observând că reprezentanții aliaților sunt dispuși să aprobe pretențiili grecilor, au părăsit violent ședința, amenințând că nu mai discută cu nimenia.

Leul crește necontenit

București. Leul la Paris e în plină creștere. Pe ziua de eri a cotat 10·15 față de 9·95 alaltăeri. La Zürich staționar la 2·75.

Controlul dezarmărei în Germania

București. — Comisiunea interaliată pentru controlul armelor în Germana a început controlul fabricelor de muniții. Controlul decurge în cea mai bună ordine.

Greva minierilor belgieni

București. — Greva minierilor belgieni s'a agravat. Numărul greviștilor atinge cifra de 250.000. Mai multe mine au fost inundate.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul V. Nr. 1175 ● 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI ● Sâmbătă 13 Sept. 1924

Înfrățirea

On. Asociațiunea p.cult. și lit. Pop Roman
Rec. S i b i u

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Se nu îndușmănim?

Dl N. Iorga, stigmatizând cu o legitimă indignare procedeul unor reprezentanți din Ardeal ai unor anumite ziare, din Capitală, cari plasează acolo știri eronate și răuvoitoare despre minorități, scoate pateticul strigăt: Să nu îndușmănim!

Nu numai din punctul de vedere uman și sentimental nu este frumos se îndușmănim neamurile din cuprinsul Ardealului, dar mai cu seamă din punctul de vedere politic — al unei civilizate și utile politici — trebuesc reprobate și împiedecate tentativele și actele de învrăjbire între elementele, ce în interesul Statului și al țărei și chiar în propriul lor interes, trebue se trăiască în armonie și în colaborare de muncă și eforturi.

Fiindcă metoda cea mai prompță și expediativă, la îndemâna celui din urmă nechemat iritat de interese nesatisfăcute ori susceptibilități personale este informarea eronată și răuvoitoare despre atitudinea minorităților prin mijlocirea ziarelor din Capitală, se impune din partea acestor ziare un control mai scrupulos și mai sever atât în ce privește recrutarea reprezentanților lor de aci cât și în privința materialului ce li-l servesc.

Dar problema aceasta are o latură mai profundă și mai generală, în cadrul căreia, faptele, care cu drept cuvânt au indignat pe dl N. Iorga constituesc un integrant incident, prea des repetat și suficient de caracteristic.

Să nu dușmănim!

Profeticul indemn al dlui N. Iorga nu se referă numai la modeștii reporteri și cari ca un simplu exercițiu biruocratic poate fi limitat numai la acei Români cari au putut aluneca pe calea greșită a învrăjbirei: îndemnul patetic, al dlui N. Iorga de înalta civilizație și superioara politică — peste frumusețea-i morală — se adresează tutulor elementelor din această țară — fără deosebire de rasă și confesiune — care, cu știre sau fără știre păcătiesc prin acte de învrăjbire' iar cei cari păcătuiesc mai grav sunt unele elemente pripite și altele brutal interesant din mijlocul minorităților.

Sunt în Ardeal ziare minoritare cari voluntăr denaturează adevărul, calomniază România nu numai în prezentul ei ci până și în sanctuarul sacru al trecutului insultând glorioasele noastre figuri istorice, care denunță străinătății monstruozități inexistente și ne amenință obraznic cu sancțiunile și represiunile Ligei Națiunilor.

Insuși personalitatea de savant și opera istorică a dlui N. Iorga a fost atacată în chip ignobil de acești campioni ai îndușmănirei neamurilor din cuprinsul Ardealului.

Acestor campioni ai vrăjbirei când sunt niște simpli rătăciți, păstrând în ei un fond de cinste morală și bună credință, le recomandăm înțeleptul îndemn al dlui N. Iorga.

Cu cei cari cu bună știință — și după instrucțiile și proporțional cu salariile primite din Budapesta activează zilnic la îndușmănire, cu aceștia trebue procedat cu totul altfel.

Deschiderea congresului de zootechnie si igiena veterinara

Astăzi după amiază la orele 4 s'a deschis în sala festivă a Prefecturei județului congresul de zootechnie și igienă veterinară. Sunt de față medici veterinari din întreaga țară, reprezentanți ai ministerului agriculturii, autorităților locale etc. și un numeros public.

După deschiderea congresului și alegerea biuroului urmează conferințele dlor G. Ionescu Brăila, N. Dinescu. G. K. Constantinescu despre Acțiunea zootechnică a „statului".

Desbaterile congresului continuă. Mâine dimineață vor avea loc conferințele dlor Lucasievicz, Tiberiu Cristea, Ștefan Popescu ș. a.

Inscripții

Gânduri de toamnă. — Intâia frunză veștedă de toamnă, zărită sfioasă și discretă în splendoarea de maturitate a verei, de-o sensație asemuitoare acelei ce o resimte o frumoasă când oglinda îi aduce la cunoștință apariția întâiului fir de argint.

Intâi, surpriza: se pare ca toată logica, că întreaga normă a lucrurilor s'a răsturnat brusc și, absurd, căci primăvara și tinerețea, în farmecul și beția lor, dau iluzia eternității.

Intâia frunză galbenă în parc, întâiul fir de argint desemnat pe abanosul părului unei brune ori pe aurul din șuvițele unei blonde, odată trecută clipa de surprindere și înmărmurire, picură în suflet gânduri de o melancolie mângâetoare, calmantă ca lumina și atmosfera frumoaselor amurguri de toamnă.

Primim cu resemnare pata galbenă în veștmântul somptuos al parcului și pădurei, primim cu o senină și împăcată resemnare firul de argint strecurat printre firele negre ori blonde.

Apoi, cea ce a fost întâi o înmărmuritoare surprindere, apoi o senină melancolie, se preschimbă în cochetărie.

Cât de mândre și de încântate de propria lor ființă se simt femeile, care, în maturitatea splendidă a vârstei, păstrând frăgezimea și vioiciunea figurei, înfățișează clipa apogeului frumuseței încununat de diadema de argint curat a părului.

Căci viața este cea mai generoasă amăgitoare: ea are meșteșugul subtil de a ne împăca și cu melancoliile toamnei, după fanfara de exuberanță a verei, și cu calmul bătrâneței, după expansiunile nebune ale tinereței.

Diodor.

Carpații în România de azi

Sub acest titlul, dl G. Vâlsan, profesor de geografie la Universitatea din Cluj publică în ultimul număr din „Convorbiri literare" un foarte interesant articol, pe care-l vom rezuma mai jos.

Stăruind asupra concepției greșite ce au dat-o mulți geografi Carpaților în funcție de limitele de stat, în loc de a-i considera ca un organism întreg, cu o caracteristică proprie lor, așa cum își arată concepția geografică dl G. Vâlsan adaogă la caracterele morfologice ale lor o serie de observații din domeniul geografiei umane, politice și economice, scoțând în relief un rol bine definit acestor munți, față de regiunile vecine.

O concepție greșită! Carpații în funcție de limitele de stat

Dl G. Vâlsan arată în primul rând că împărțirea Carpaților în două felli de una din cele mai nedrepte granițe e o concepție ungurească, indiferent că trupul unguresc e prea mic pentru o haină atât de largă — spune Dsa la Universitățile maghiare, în conferințele populare, la conferința păcii, în propaganda politică. Ungurii au susținut că singurul hotar real, pe care-l poate avea neamul lor, trebue să fie Carpații.

„Le trebue neapărat Carpații ca hotar! De ce Carpații și nu Marea Neagră, așa cum au încercat în secolul XIV? Sau de ce nu Tisa? Un râu mare e foarte bun hotar, iar marea e și mai bun. Dar pe când pe unul nu vor să-l recunoască, pe altul nici nu pot să-l viseze. Și fiindcă nu mai pot visa Marea Neagră, li se pare că ar fi bine să se oprească deocamdată la Carpați.

Problema Carpaților nu e însă o problemă ungurească, ci numai una curat românească, „fiindcă noi am fost și suntem legați de Carpați, nu dintr'un gând de trafic ci ca un produs al lor, ca pădurile, ca pășunile și ca apele lor, fiindcă suntem mulți în jurul lor și fiindcă nici nu vrem să ne mutăm, nici să murim și am dovedit că ne putem apăra prin puterea noastră și prin jertfe oricât de sângeroase"

Nu numai Ungurii au fost influențați de concepția Carpaților hotar, dar chiar noi. Dl Vâlsan arată că hotarul acesta, mort acum care nu coincide nici cu linia de despărțire a apelor și de multe ori nici cu linia culmilor celor mai înalte, a stăruit până azi în mai toate cărțile și atlasurile.

Cantemir, Bălcescu dintre scriitori au făcut aceiași greșală.

Caracteristică geografică a Carpaților

Comparând Carpații cu Alpii și cu Balcanii, Dl Vâlsan scoate în relief ușurința cu care s'au făcut chiar din trecut legăturile între cele două povârnișuri ale Carpaților.

Trecătorile foarte numeroase și relativ coborâte, de foarte multe ori nu ating 1000 m. au permis străbaterea Carpaților cu multă ușurință. Accidente de teren din interiorul Transilvaniei ca Munții Arghita și Banat sunt poate o piedică tot așa de mare ca și Carpații orientali.

Carpații nu sunt nici măcar masivi cum s'a pretins de unii geografi, ei *sunt de trei ori mai înguști decât Alpii, acolo unde aceștia sunt mai înguști.*

Și chiar în părțile cele mai masive, au un caracter, care compensează masivitățile pe care nu le au Alpii, existența *plaiurilor* domoale, care te urcă pe nesimțite până pe culmile înalte.

Nici obiecțiunea că greutatea comunicației peste Carpați o dovedesc puținele căi ferate și șosele care îi străbat, nu poate fi un argument al dușmanilor noștri.

Căi ferate și șosele s'au construit peste hotar în vederea unor scopuri care priveau două state. Nu s'a construit deci ce era cu putință să se construiască pentru înlesnirea locuitorilor, ci numai ce era absolut necesar pentru legătura a două țări. *Hotarul politic a creiat o barieră artificială, pe care nu natura o indicase.* Hotarul politic a stânjinit munții noștri în desvoltarea lor firească.

Pentru populația carpatică nu au fost hotar Carpații — spune dl Vâlsan. — „Nu au fost pentru ciobanii din țara Hațegului, pentru Poenarii și Rășinărenii din poala Cindrelului, pentru Mocanii din Bran din Săcele și din Breteu: toți obișnuiți de veacuri să treacă muntele în fiecare an spre

In jurul acțiunei d-lui Goldiș

Lupta contra clicei din jurul d-lui Maniu ia contururi precise — Vizita la Ciucea a dlor Ion Lupaș și Ion Lapedatu. Tineretul ardelean își strânge rândurile

Am arătat într'un număr trecut că răspunsul „Patriei" la articolul nostru în care reproduceam convorbirea avută cu un fruntaș al partidului național, convorbire nu tocmai măgulitoare pentru actuala conducere a partidului național, respiră îngrijorare. In adevăr se pare că „Patria", dacă nu este perfect inițiată asupra mișcărei de premenire produsă în sânul partidului național, dovedește că ea este cel puțin pe urmele ei. Răspunsul de care ne ocupăm nu este decât un prilej pentru a provoca o ieșire fățișă a celor ce înțeleg să lupte pentru schimbarea actualei conduceri. „Patria" vorbește despre cavalerism și despre morală, mustrându-și îndurerată partizanii.

Aceasta dovedește că acțiunea pornită de către dl Goldiș și prietenii dsale este cu mult mai serioasă decât căută să nu o ascundă cercurile conducătoare ale partidului național. In adevăr, atât felul de a ne răspunde al „Patriei", cât și fapte cari se produc zi de zi, nu duc decât la concluzia că în sânul partidului național se dă o luptă surdă și neînduplecată între tineretul partidului, ținut deoparte până acum de orice activitate conducătoare, și între clica din jurul dlui Maniu, sectară, autocrată și incapabilă de a se adapta sincer vieței noastre politice.

Stegarul acestei acțiuni este dl Vasile Goldiș. Tineretul umilit în atâtea rânduri de actele clicei din jurul dlui Maniu, și-a dat seama că a continua să stea cu brațele încrucișate înseamnă să sprijinească o acțiune compromițătoare și pentru partidul național, și pentru atâtea probleme cari își așteaptă o grabnică soluționare. Personalitatea bogată a dlui Goldiș era cea mai indicată să întruniască totalitatea acestor speranțe, iar în fața insistențelor din jurul său dl Goldiș a fost constrâns să-și iasă din nehotărîre.

Lupta a fost declarată deschis, așa cum am arătat-o, la Cluj, după serbările dela Câmpeni. Gruparea dlui Goldiș e hotărîtă să ducă până la capăt lupta pentru a stârpi dela conducerea partidului național tendința câtorva de a da acestui partid caracterul de sectarism religios cu centrul la Blaj; de a răsturna clica politică întronată la conducerea partidului cu scopuri separatiste; și de a da o nouă concepție politică partidului național, mai general românească.

Un fapt care confirmă în totul existența acțiunei dlui Goldiș este că, din încredințarea însăși a dlui Goldiș, dnii Ion Lupaș, profesor universitar, și d. Ion Lapedatu, deputat, au făcut zilele trecute o vizită dlui Goga, la Ciucea. Ce s'a discutat în această întrevedere, nu putem încă ști? Este însă în afară de orice posibilitate de desmințire că misionarii dlui Goldiș nu s'au dus să vadă pe d. Goga pentru a cimenta mai bine situația dlui Maniu la conducerea partidului național.

Această vizită nu putea decât să aibă ca scop o expunere a planurilor urmărite de grupul dlui Goldiș, și era firesc ca d. Goga să fie cel dintâi pus în curent cu aceasta, cunoscându-se îndestul părerile dlui Goga despre clica din jurul dlui Maniu.

Grupul dlui Goldiș, fără a face o ieșire din partidul național, se pare că se orientează către o strângere a forțelor tinere ardelenești pentru a lupta împotriva clicei din jurul dlui Maniu cu mai mult succes. Faptele cari vor urma vor dovedi exactitatea afirmațiunilor noastre de astăzi.

(Urmare pe pag. II.)

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână şi de tort 13

(*Comntinuare de pe pag. II*)

a-şi paşte oile pe lunca Dunării, în Dobrogea şi în Basarabia. Nu au fost hotar nici pentru „Bufanii" şi „Oltenii" cari au trecut în Banat, pentru Gorjenii cari au populat izvoarele Jiului, pentru Moldovenii cari s'au risipit în tot Ardealul, unde întâlneşti aşa de des numele de Moldovan, nici pentru Voevozii cari au presărat cu mănăstiri ţara Oltului nici pentru fugarii cari în vremuri de primejdie luau „drumul domnişorilor" spre Braşov, nici pentru Domnii Munteniei cari mult au stăpânit Ţara Jiului, Almaşului şi Făgăraşului, nici pentru Domnii Moldovei, cari aveau posesiuni în Ardeal din ţinutul Rodnei până în al Dejului şi până în inima Ardealului, la Ciceiu şi Cetatea de Baltă. Şi mai presus de toate, *„nicăiri nu au fost un hotar etnic"*. Carpaţii nu au fost niciodată un hotar etnic şi chiar în părţile lor cele mai sălbatice, ci se află ocoliţi de massa poporului român, care s'a menţinut şi a prosperat sub ocrotirea lor. Ei sunt axa stabilă în toate timpurile, sau cum li s'a mai spus, *coloana vertebrală* a Pământului românesc, leagănul şi întăritorul fiinţei noastre etnice."

Rolul Carpaţilor în România de azi

Bazat pe această documentată argumentare ştiinţifică, dl Vâlsan scoate în evidenţă valoarea Carpaţilor, care rezultă din chiar însuşirile geografice.

Munţii bogaţi în multe privinţe cu un splendid veşmânt de păduri şi păşuni, cu îmbelşugate izvoare de apă, minerale, cari fac ca să se găsească la un loc şi materialul prim necesar şi energia de prefacere. Bogăţiile carpatice au şi un mijloc de a se împrăştia cu folos în jur. Toate produsele lor nu au decât să alunece pe pantele naturale pe care le oferă văile Carpaţilor. Economia transportului va fi un ajutor destul de puternic al desvoltării carpatice, şi după cum au fost şira spinării pentru neamul românesc, pot fi una din axele economice ale României mari.

In jurul Carpaţilor se află cea mai tipică populaţie românească, ce şi-a păstrat tradiţiile vechi şi frumoase, o viaţă simplă şi sănătoasă, un simţ artistic şi original, daruri care ocrotite şi încurajate vor face din Carpaţi, parcul ţării româneşti, plin de păduri şi grădini, de sănătate şi de belşug.

Va rămâne ca şi în trecut miezul Românismului, în ce are ei mai puternic şi mai original pentru primenirea ţării întregi.

— — — — — — — —

Dar să ascultăm şi sfatul cu care încheie acest interesant articol, dl Vâlsan:

„Acum când ne-am văzut la un loc cu toţii, să nu zmintim rânduiala naturii şi a strămoşilor".

Consfătuirea Sfaturilor negustoreşti

Cu ocazia închiderii congresului Camerilor de Comerţ ce a avut loc zilele trecute la Oradea-Mare, după cum am anunţat din timp prin coloanele ziarului nostru,— Sfatul Negustoresc din Cluj a convocat pentru zilele de 11 şi 12 ale lunei curente o consfătuire a reprezentanţilor Sfaturilor din principalele centre economice ale ţării. In consecinţă ieri la orele 3 după amiază s'a deschis în sala festivă a Camerii de Comerţ din localitate această consfătuire, de faţă fiind dnii Ing. I. F. Negruţiu, preşedintele Camerii de Comerţ, Mazuchi, inspector comercial, dr. Oct. Simu subprefectul judeţului, dr. Evian preşedintele sfatului negustoresc din Cluj, profesor Brancovici, Temistocle Alexandrescu, T. A. Teodoru, I. Constantin şi peste 100 de congresişti veniţi să ia parte la desbateri.

In primul rând a luat cuvântul dl dr. I. Evian, directorul Băncii Agrare şi preşedintele Sfatului Negustoresc, care a salutat pe reprezentanţi în călduroase cuvinte, arătând totodată scopul pentru care au fost convocaţi şi importanţa chestiunilor ce se vor pune în discuţie.

Dl profesor Brancovici, vicepreşedintele Sfatului Negustoresc din Bucureşti, în numele celor adunaţi la consfătuire, a salutat apoi comitetul de aranjare al consfătuirei, rugând pe cei prezenţi să ţină seamă de importanţa chestiunilor la ordinea zilei, pentru propăşirea şi buna prosperitate a intereselor noastre economice.

Se alege apoi biuroul consfătuirei în persoana dlor profesor Brancovici ca preşedinte, dr. Evian şi Richard R. Tuffli ca membri.

Prima chestiune care s'a luat în discuţie a fost pusă de dl I. Constantin, care a arătat adâncă nevoe comercială a legiferării problemei vadului comercial, propunând ca şi cu această ocazie să se adopte în totul moţiunea votată cu ocazia congresului Camerilor de Comerţ ce a avut loc zilele trecute la Oradea-Mare, relativ la această chestiune, ceeace se aprobă cu unanimitate.

Chestiunea concordatului forţat, — referent fiind dl advocat *Adonis Podov* — dând naştere la discuţiuni aprinse şi nefiind în deajuns de cunoscută de toţi cei de faţă, ea a rămas să fie studiată mai târziu.

*

Dl Richard R. Tuffli, fost ataşat comercial la Praga şi vice preşedintele Sfatului Negustoresc din Cluj, face o expunere a chestiunei impozitelor pe lux şi cifra de afaceri, cerând ca mai de vreme sau mai târziu se va schimba această modalitate de percepere a impozitelor. Falimentele ce apar zilnic sunt rezultatul acestui fel de impuneri şi propune de a se interveni să se măsuri pentru schimbarea acestor impozite prin altele care să se perceapă dela consumator, — ceeace adunarea aprobă.

După aceasta se dă preşidenţia dlui dr. Evian, care în câteva cuvinte arată că adunarea de faţă nu poate avea caracterul de congres deoarece aici s'au adunat cei interesaţi pentru a-şi spune părerea şi a adopta directive principale, în ceeace priveşte viaţa noastră economică. Mulţumeşte totodată pentru activitatea depusă până în prezent de către Sfaturile Negustoreşti anunţând şedinţa a doua pentru astădimineaţă la orele 9.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein şi **Moskovitz**

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti.

Lloyd

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 13 Septemvrie

CINEMA SELECT

Dama si apasul

Dramă sentimentală din viaţa financiarilor în 6 acte. In rolul principal: *Elena Makowska.*

CINEMA URANIA

Logodnicul Mortii

Dramă senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: *Marco măiestrul puterii*

CINEMA APOLLO

Pe urma ucigasului

Mare dramă de aventuri din viaţa bandiţilor în 6 acte.

Cumpăraţi încă azi!

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Dela Serviciul Technic al Oraşului Cluj

Nr. 1053—1924 ing.

Publicare

Se aduce la cunostinţă celor interesaţi, că apa din canalul morii va fi luată la 12 Octomvrie a. c. ora 11, d. m. şi va fi reintrodusă la 18 Octomvrie a. c. ora 8 d. m.

Se provoacă proprietarii de ţărm lângă canalul morii să execute în timpul acesta reparările necesare, pt. a întări ţărmurile.

Totodată se provoacă proprietarii de casă de lângă canolul morii, ca din alvia canalului, la prima somare a organelor oficiului Ingineresc, să delature toate obiectele, cari împiedecă scurgerea liberă a apei. Aruncarea gunoiului, sdrenţelor etc. în canalul morii e strict oprită. Renitenţii faţă de dispoziţiile acestea vor fi pedepsiţi conform legii în vigoare.

Cluj, la Septemvrie 1924.

D 198 Ing. **Sebestyén** p. inginer şef.

Licitaţie

Regimentul 83 Infanterie v'a ţine în ziua de 22 Septembrie cor. la ora 4 d. a. licitaţie pentru aprovizionarea cu carne pentru trupă.

Doritorii de a furniza sunt rugaţi a lua cunoştinţă de condiţiunile caetului de sarcini care se poate vedea zilnic între orele 11—12 la Regiment, Calea Dorobanţilor 15.

D 199 **Comandamentul Reg. 83. Infanterie.**

Aronsohn & Co.

Brasov

3

Intreprindere de transport: Vama, Depozitare, Transport de mobile, Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

„AESCULAP"

MIHAIL MÁTÉ

Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale

Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631

Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Drezden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii şi diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereţi oferte gratis

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! **Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Plohr.**

In preziua deschiderii noului an școlar

Zbuciumările școlilor minoritare — Taxele enorme Taxele de învățământ la școlile săsești

Peste câteva zile școlile își vor redeschide porțile pentruca să primească elevii tot mai însetați de carte. Vremurile pe cari le trăim impun tineretului în mod necesar frecventarea școlii, așa că an de an afluența elevilor este tot mai mare. De aceea trebue să considerăm ca un țatac adus culturii taxele ce se impun de școlile minoritare, chiar și dacă n'am avea nimic cu școlile altor naționalități. Aceste taxe, ridicate an de an, trebue să oprească atenția chiar și a cetățenilor cari nu fac parte din națiunea școlilor respective și trebue să ne ocupăm de ele mai cu seamă din considerațiunea, că ni-se aduc nouă acuzațiuni că am pune culturii minoritare piedeci.

In preziua noului an școlar școlile minoritare au anunțat o serie de taxe, pe cari puțini părinți le vor putea suporta. Noi ne-am mai ocupat de taxele enorme ce se percep dela elevi de către școlile acestea și trebue să revenim acum. Ni-o impune faptul, că se aduc statului român tot mai multe acuzații că ar oprima cultura minoritară.

Pentruce se percep aceste taxe, cari întrec suma de 3660—4000, în afară de taxele tot așa de mari ce se iau de către internate? Este dovedit, că sumele acestea se percep numai pentru a se asigura existența unor școli, cari nu au nici un drept la existență? Cu cât o școală de acestea este mai izolată de massele minorității respective, cu atât taxele sunt mai mari. Aceste școli se mențin în localități și în regiuni românești, unde au fost înființate numai cu scopul de a face proselitism. Ori, astăzi este un lux să se continue o asemenea politică școlară și luxul acesta se răzbună pe părinții elevilor.

Este momentul să arătăm aci din nou, din ce se susțin școlile minoritare de cari vorbiam mai sus. Taxele percepute dela elevi, evident, nu pot fi suficiente. De aceea s'a recurs la mijlocul pe care l'am mai arătat, de a se impune toți credincioșii unei confesiuni cu un impozit proporțional, în cele mai multe cazuri, cu impozitul față de stat. Din acest impozit, numit impozit cultural, se susțin școlile secundare și se plătesc preoții.

Măsura aceasta a dus la nenumărate nemulțumiri. Intâi, credincioșii văzând că sunt impuși cu sume de câte două-trei mii de lei minimum, nu pot să înțeleagă, pentru ce sunt impuși astfel, când ei văd bine că salonul învățătorului din comuna lor nu este mai mare de cât impozitul cultural prestat de trei sau patru dintre ei. Ei se întreabă deci, ce se face cu restul sumelor încasate, deoarece ei știu că nu au nevoe de școala secundară, la care plătesc sume enorme când își permit luxul de a-și purta copii la învățătură superioară. De aceea în cele mai multe cazuri impozitul cultural nu se poate percepe.

Astfel deci școlile se văd nevoite să perceapă taxe, cari vor duce la înstrăinarea, tot mai accentuată, de școala minoritară secundară. Instrăinarea aceasta se poate observa mai ales în afluența tinerilor minoritari în industrie.

Pentru ilustrarea celor de mai sus, publicăm aci câteva date interesante. Ni-s'a comunicat astfel, că școlile minoritare nu se mulțumesc să perceapă taxe din cale afară de mari dela elevii de confesiunea lor, ci percep taxe îndoite și întreite dela elevii confesiunilor celorlalte. In privința aceasta sașii bat recordul. Iată categoriile pe cari împart școlile lor pe elevi în ce privește taxele la care-i impun:

Elevi sași din Sibiu sunt impuși cu o taxă oarecare. Elevii sași din împrejurimi sunt impuși cu o taxă mai mare. Elevii de alte confesiuni prestează o taxă și mai mare, iar elevii evrei plătesc taxe mai mari și de cât cele de mai sus.

Trebue să bănuim, că acelaș procedeu îl au și celelalte școli minoritare. De aceea se explică, de ce nu le convine câtuș de puțin, că ministerul instrucțiunii publice — odată cu interzicerea proselitismului ce se făcea până acum — a interzis înscrierea elevilor de altă confesiune într'o școală confesională minoritară.

Congresul micilor morari din Ardeal și Banat

Congresul dela Camera de Comerț din Cluj

Micii morari din Ardeal și Banat au ținut ieri în sala cea mare a Camerei de Comerț din Cluj un congres.

Ședința o deschide dl Vasile Osvadă, care arată necesitatea organizării micilor morari într'o asociație aparte, care să asigure condițiuni cât mai favorabile micilor mori din Ardeal în număr de 3000 și cu o capacitate de 1800 vagoane la zi.

După vorbirea dlui Osvadă congresul hotărăște înjghebarea sindicatelor micilor morari în circumscripțiile: Arad, Timișoara, Oradea-Mare, Satu-Mare, Baia-Mare, Dej, Cluj, Târgul-Mureș, Sfântul-Gheorghe, Sibiu, Deva, Lugoj. In luna Octomvrie urmează ca delegații din aceste circumscripțiuni să alcătuiască asociația micilor morari.

Dl C. Genescu, președintele asociației micilor morari din vechiul regat salută pe congresiști în numele asociației pe care o conduce.

Desbaterile au durat până seara târziu. Din ele s'a degajat marele rol pe care micile mori îl au în economia națională.

Deschiderea expoziției zootehnică

— Sosirea A. S. R. Principele Carol —

După cum a fost anunțat din timp, astăzi s'a deschis expoziția zootechnică din Ardeal și Banat, în Asistența A. S. R. Principele Carol, care a sosit în localitate la orele 10 și 47. In gară A. S. R. a fost întâmpinat de către dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor, care a sosit astă dimineața în localitate, dnii generăl Dănilă Papp, comandantul Corpului VI. Arm., gen. Marcel Olteanu, comandantul Corpului V. Arm., general Anastasiu, general medic Bădescu, dnii Ionescu-Brăila, dr. Titu Ionescu, Păsăreanu, Bănescu, Petrini, prefect Mureșanu, primarul Utalea, Hossu, Simionescu, Amos Francu, Tiberiu Cristea, Pavel Tofan și toții șefii de autorități, în frunte cu clerul și întregul corp diplomatic din localitate. Odată cu A. S. R. Principele Corol, a mai sosit în localitate și dl Gh. Cipăianu, subsecretar de stat la departamentul Agriculturei. Dela gară s'au îndreptat cu toții către expoziția zootechnică unde în pavilionul central, ridicat anume, a luat loc A. S. R. Principele Carol, cu toți cei prezenți.

Primul care a luat cuvântul, a fost dl subsecretar de stat Cipăianu, care printre altele, adresându-se A. S. R., spune că țara noastră, care are o fericită înbinare, ne dă siguranța că viitorul nostru economic este pe deplin asigurat. Prin bogățiile de care dispunem, prin terenurile fertile pe care le posedăm putem fi siguri că economia noastră națională va înflori.

Prin alegerea locului pentru expoziția zootechnică la Cluj, s'a făcut o fericită alegere, căci creșterea animalelor la noi nu a folosit în dejuns până acum, față de creșterea rațională făcută în apus. Avem vite în valoare de peste 80 miliarde lei, și de aceia trebue să căutăm să ameliorăm cât mai mult rasele pe care le creștem. Mulțumește apoi în numele guvernului acelora care au venit să expună roadele muncii lor, și arată că această expoziție este o verigă în lanțul de expoziții zootechnice regionale. Prezența A. S. R. la deschiderea expoziției, a mai spus dl ministru Cipăianu, este o dovadă evidentă de solicitudinea pe care o acordă economiei noastre naționale pentru care trebue să fim recunoscători și să strigăm din suflet: Trăiască A. S. R. Principele Carol.

Dl Sept. Mureșianu, prefectul județului Cojocna și președintele Comitetului de aranjare a expoziției, a arătat că munca cetățenilor asigură existența neamului și cere ca această expoziție să fie o școală și un în demn — o mândrie a țării noastre. Salută în numele comitetului de aranjare pe A. S. R. mulțumind pentru bună voința arătată.

A mai vorbit dl Ionescu Brăila, în numele ministerului de agricultură, mulțumind Comitetului de aranjare, și în special dlor Tibereu Cristea și Pavel Tofan, pentru munca depusă, după care a luat cuvântul A. S. R. Principele Carol, care a spus următoarele:

Simt o deosebită bucurie pentru că pot deschide această expoziție. Mulțumesc acelora care au luat inițiativa și și-au depus munca pentru buna reușită a acestei expoziții. Țara noastră, s'a spus de multe ori, este o țară eminamente agricolă, și văd cu fericire că această națiune s'a lărgit mult, și că pe lângă agricultură se înțelege și creșterea vitelor, atât de necesară desvoltării noastre economice.

Primul început făcut cu expoziția dela Iași, care a avut un succes desăvârșit, desigur că a trebuit să fie o încurajare deosebită și pentru acei ce au organizat expoziția de aici, căci aici în Ardeal s'a desvoltat mai mult și mai conștient.

Să nu se audă însă mai târziu că aceasta este rezultatul guvernărilor, ci ea este rezultatul unei munci rodnice și grele, fiind munca unor întregi generații. Cu această dorință declar deschisă expoziția zootechnică dela Cluj.

Ultimele cuvinte ale A. S. R. au fost acoperite de un întreg ropot de aplauze și urări la adresa Familiei Regale, după care A. Sa R. a început a vizita pavilioanele expoziției.

Cărți, Reviste
românești, franceze, germane, etc.
hârtie, articole de birou mașini de scris, confecție de hârtie și imprimate de orice natură la
Librăria-Papetăria Tipografia 5
Lepage, Cluj.

Este imposibil
să cumpărați convenabil
piane-pianine
decât la firma
I. Triska
Cluj, Str. Șaguna 14
Telefon No. 419
recunoscută ca cea mai solidă și care pentru fiecare
pian și pianino garantează 3 ani
Lloyd
Pentru reparații, acordări și expediție ia răspundere. 10

Toți
Absolut toți
Advocații, Medicii, Inginerii, Arhitecții, ! Notarii, Preoții, Comercianții Fabricanții,
Toți
Absulot toți
se grăbesc, să se inscrie in
„Anuarul Romaniei" p. Comert, Industrie, Meserii si Agricultura
care apara
la inceputul anului 1925 în Editura Casei de editură și publicitate
Rudolf Mosse S. A.
Centrala pentru Ardeal.
Cluj: Str. Regina Maria No. 37. Centrale pentru România-Mare București, Bulev. Academiei Adresați-vă dar acestei Case din încredere care Vă servește cu toate lămuririle. 195

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE
Cluj. Cereți modele. 1713

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18
Atelier special pentru
aparate ortopedice
și pentru tot felul de
bandaje medicale
En gros și după măsură!
178 D.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

La Târgul de Mostre
Expoziția
Fabricei de oglinzi și șlefuitorie de sticlă
HUNWALD
din Cluj
Lloyd Express 12 Strada Vlăhuță (fost Bolyai-u.) No. 3 se află în Edificiul principal Etaj I., camera 10.

Autobusele „ASTRA" dispun de tot confortul.

Strălucitul succes al târgului de Mostre

Importanța și utilitatea Târgului de ostre. MRolul său economic. Salvarea Clujului

Ne apropiem de închiderea Târgului de Mostre din Cluj. Freamătul mulțimei dornice să cunoască bogățiile țărei sale se va stâmpăra. Străzile Clujului își vor relua înfățișarea calmă de metropolă provincială.

De 12 zile Clujul trăiește o viață nouă. Atâtea mari evenimente, desfășurate aici, au atras un numeros public din toate părțile țărei. Serbările pentru comemorarea memoriei lui Avram Iancu, ni-au procurat fericirea de a avea ca oaspeți pentru câteva ore, pe membrii Familiei Regale. Clujul s'a înviorat pentru o clipă, fericit și mulțumit. Târgul de Mostre, vizitat de Suverani și îndeajuns apreciat pentru ceea ce el reprezintă ca afirmare a virtuților noastre economice, deasemenea nu cu puțin a contribuit la ridicarea nivelului moral, la creiarea atmosferei de sărbătoareea, care plutește în jurul nostru. Iar la desăvârșirea acestei atmosfere, deschiderea de astăzi a Expoziției Zootehnice aduce desigur o contribuție prețioasă.

Importanța Târgului de Mostre și necesitatea lui în aceste împrejurări, s'a dovedit îndestul din însuși faptele rezultate din organizarea și funcționarea Târgului de Mostre.

In primul rând trebuie să remarcăm marele număr de transacții încheiate cu prilejul acestui târg. Numeroși negustori din toate unghiurile țărei au găsit aici un minunat prilej de învățăminte și un excelent îndreptariu. Vorbiam cu un negustor dintr'un important centru economic din Moldova. Ceea ce-mi spunea acesta, ilustrează admirabil utilitatea Târgurilor de Mostre cu caracter general, așa cum este Târgul de Mostre din Cluj.

„Fac negustorie de 35 de ani și nu negustorie de rând, ne spunea negustorul nostru. De peste 25 de ani lucrez cu străinătatea, și credeam că cunosc îndestul piața noastră economică. Ei bine, vă mărturisesc, cele ce am văzut aici mi-a umplut inima de bucurie și de satisfacție. Cumpăram sticlărie artistică din străinătate și o plătiam destul de scump. Lucrările fabricei de sticlă din Brașov, mă dispensează pe viitor să mă mai expun variațiunilor valutare și să arunc munca noastră, cu sudori strânsă, peste graniță. Rame de asemenea căutam în Germania. Nu știam că le pot avea la îndămână la fabrica „Frotta“ din Timișoara. De-acum o știu, după cum știu că la fabrica „Iris“ de porțelanuri pot găsi tot ceea ce-mi trebuie în prăvălie, pentru a-mi satisface clienții cu marfă bună și ieftenă“.

Convorbitorul nostru vorbia despre ceea ce era obiectul branșei sale, și vorbia cu competență. Dar în restul târgului, produsele de toate categoriile, frumoase și solide, dau aceeași satisfacție sufletească și aceeași încredere în viitor.

Alături de negustorii cari au făcut afaceri strălucite în Târgul de Mostre, publicul a găsit aici un larg câmp necunoscut până acum, dându-și seama de imensa bogăție de producție a țărei. Multe articole pe cari le credeau produse ale străinătății, sub eticheta, din snobism economic, confecționată în altă limbă, s'au dovedit de pictură indigenă și tot așa de bune ca și cele străine. Increderea în viitor, de la negustori, s'a resfrânt asupra publicului.

Dar în afară de aceste fapte cari constituie menirea esențială a Târgului de Mostre din Cluj, nu putem trece fără să remarcăm un alt fapt, tot așa de important. Târgul de Mostre din Cluj, a salvat Clujul dintr'un greu impas. Criza economică ruinase aproape toate resursele economice ale acestui centru și în special lipsa de numerar amenința serios toate ramurile vieței economice. Cei peste 100 de mii de vizitatori ai Târgului de Mostre, alături de participanții serbărilor lui Avram Iancu și ai Expoziției Zootehnice, au salvat Clujul, lăsând aici câteva zeci de milioane, numerar care nu se găsia. Și dacă numai acesta ar fi rezultatul Târgului de Mostre, încă ar fi să binecuvântăm inițiativa Camerei de Comerț de a-l organiza.

Adunarea generală a partidului maghiar

După cum am mai anunțat, comitetul partidului maghiar a hotărât să convoace o adunare publică la Clui pentru discutarea atitudinii partidului față de noua sesiune parlamentară.

Comitetul executiv al partidului, întrunit deunăzi, a fixat convocarea pentru ziua de 21 crt., la orele 11 a. m. în sala festivă a primăriei.

Programul adunării rămâne cel vechi, anunțat în numărul nostru de Sâmbătă seara. El a fost complectat cu alegerea unui nou comitet și al unui nou președinte, în locul dlui Ugrun, care a declarat că se retrage din fruntea partidului.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Sâmbătă matineu: FETELE GYURKOVICS. (Cu dl Tompa Béla. Prețuri reduse. Seria 37.)

Sâmbătă seara: EBREEA. (Cu dnele Ileana Lévay, Jolan Baranyai. Ca oaspe dl Giaccomo Borelli, tenorul Operei din București. Prețuri ridicate. Abonament de premieră Nr. 3. Seria 38.)

Duminecă, orele 10½: SPRE MANTUIRE. (Premieră. Prețuri reduse. Debutul muncitorilor. Intâia reprezentație a ciclului muncitoresc. Seria 39.)

—

Moara roșie. De dimineața și până seara curg repetițiile pe scena teatrului din senzaționala piesa a lui Molnár, „Moara roșie“. In timpul acesta personalul technic pregătește ultimele lucruri și sunt mari speranțe ca pe săptămână viitoare se va putea fixa premiera acestei senzaționale piese. In sânul publicului se manifestă un foarte viu interes după premiera acestei piese și zilnic sosesc nenumărate scrisori la cassa teatrului pentru rețineri de locuri.

Fetele Gyurkovics în matineu. Sâmbătă în matineu se va reprezenta celebra piesă a lui Herczeg, „Fetele Gyurkovics“. Spectacolul se va începe la orele 4.

Ultime informații

— *Astăzi la orele 10.45 a. m. a sosit în localitate* A: S. *R. Principele Carol, pentru a lua parte la deschiderea marei expoziții zootechnice. A. S. R. vine dela Suciava, de unde vagonul regal a fost atașat trenului expres.*

— S'au luat măsuri ca pensionarii statului grade inferioare, precum și văduvele și invalizii de război să-și primească regulat pensiile.

— Administrațiile financiare fac zilnic plăți în monedă metalică, pentru a scoate din circulație bancnotele de hârtie de 1—2 lei.

— Comisia de clasificare a expoziției vitrinelor din orașul Cluj de sub președinția dlui dr. Utalea, primarul orașului Cluj, va vizita pe expozanți în seara zilei de 13 și 14 Septembrie între 7—10 seara.

— Mult public se aglomerează și admiră praful insecticid „*Deganin*“ preparatul firmei F. A. Degan din Cluj (Căsuta postală 14) care e expus în târgul de mostre Pavilonul A etajul II camera Nr. 18, unde dl. Degan documentează cu insecte moarte și muribunde eficacitatea acelui produs.

— Fiind terminate lucrările de lichidare, directoratul general al justiției din Cluj a fost desființat, funcționarii ocupându-și toți nouile posturi.

— Continuându-și turneul de studiu prin Ardeal au sosit în Cluj conducătorii Uniunei generale a Industriașilor Români și anume dl Mircea Cristea, președintele Uniunei, dl Iosif Erőss, secretar general și dl Ștefan Cerkez, președintele Camerei de Comerț din București. D-lor au vizitat Târgul de Mostre și uzinele industriale cele mai importante din localitate.

— Poliția administrativă de pe lângă prefectura poliției locale a mai dresat acte de dare în judecată următorilor comercianți: Peil Iosef din strada Anton Pan Nr. 11. Filip Francisc din strada Muzeului Nr. 8 și Losteiner Francisc din strada Aurel Vlaicu Nr. 5, cari au contravenit la art. 6 din legea speculei, întrucât nu au afișat prețurile curente în magazinele lor.

— La școala de Conductori technici din Cluj este vacant postul de contabil. Postulanții trebue să fie absolvenți ai unei școale comerciale sau să fi ocupat un post similar timp de trei ani cel puțin. Concursul se va ține la 30 Septemvrie ora 9 dimineața. Cererile se vor adresa Direcțiunei până la 29 Septemvrie cel mai târziu. *Direcțiunea.*

— Pentru a evita aglomerări și a asigura bunul mers al serviciului, d. Dimitriu, administratorul financiar din Cluj a dispus ca recipisele de depuneri de bani la cassă să se elibereze în viitor între orele 1—2. Prin măsura aceasta se înlătură dificultățile ce avea de întâmpinat publicul. In cazuri de urgență excepțională însă cei interesați sunt serviți momentan.

— Cu începerea dela 15 Septemvrie vor funcționa următoarele școale noui de Comerț: In Cluj Școala Comercială Inferioară de băeți în localul Școalei Comerciale Superioare; și Școala Comercială Inferioară de fete în în localul școalei civile de fete; In Târgu-Mureș: Școala Comercială Inferioară de băeți, în localul școalei Comerciale Superioare.

— *Se caută 3 profesori cu diplomă* la școala medie de Stat din Ilia (județul Hunedoara) pentru catedrele: 1. Matematică, fizică, chimie. 2. Istorie, geografie, științe naturale și 3. Limba franceză și germană, cărora li-se asigură pe lângă salarul legal un onorar de câte 6000 lei anual. *Comitetul școlar.*

— Miercuri dimineața a început să se judece în fața consiliului de răsboiu din localitate, procesul contelui Bethlen mare industriaș într'o comună din jurul Sătmarului, care este acuzat de nesupunere și îndemnarea la rebeliune față de autoritatea noastră de stat. Din cauza absenței unor principali martori ai acuzării procesul s'a amânat.

— Pentru ziua de 30 Sept. a. c. s'a fixat de către Justiție, data când se va vinde prin licitație publică toată averea mobilă a fostului casier Danielescu C. dela administrația financiară din localitate, pentru a se acoperi suma de lei 350.169,60 aceasta numai o parte fiind din totalul sumelor defraudate, care după cum se știe se ridică la aproape două milioane cinci sute mii lei.

— Astă noapte, poliția a întreprins o nouă razie. Cu ocasiunea aceasta s'a ridicat și condus la poliția centrală vre-o 80 de persoane, dintre cari majoritatea nu posedau buletine de înscriere la biroul populației. Astăzi de dimineață, făcându-se revizuirea celor 80 de persoane, 72 au fost trimese biroului de populație, 2 femei la spital iar trei cunoscuți spărgători parchetului local.

— Se aduce la cunoștința tinerilor cari doresc a deveni ofițeri de artilerie, că pentru completarea locurilor ce mai sunt vacante, se va ține un nou concurs la Timișoara, dela 20 la 30 Septembrie. Condițiunite sunt cele provăzute de D. M. N. 443, publicat în Monitorul Oficial Nr. 133 din 22 Iunie 1924. Se reamintește că acei care sunt lipsiți de mijloace, vor fi scutiți de plata taxei de cal, de 12.000 lei, în total sau în parte, după greutățile familiare.

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate castiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la

Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

Un candidat de advocat

cu praxă bună
si un adjunct se
caută
pentru biroul
advocațial 196

Dr. Lázár Mátyás, Sibiu

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un violent incendiu la Brașov

Brașov, — Un violent incendiu s'a declarat eri seară la orele 12.30 la Fabrica de lichior „Producția“ din str. Lungă, Focul a luat naștere în clădirea distileriei și s'a estins vertiginos asupra celorlalte clădiri. Au scăpat neatinse clădirile pentru locuințele muncitorilor și ale funcționarilor. Fabrica a ars în întregime. Focul a fost potolit la ora 3.30 dimineață. Cauzele incendiului nu se cunosc. Autoritățile anchetează. Pagubele trec de 1 milion lei.

Refacerea Ungariei

București. Consiliul Ligei Națiunilor a examinat chestiunea refacerei economice a Ungariei. Cu acest prilej, d. Bethlen, premierul ungur, a adus mulțumiri bunăvoinței arătate de statele aliate și a dat asigurări că Ungaria înțelege să colaboreze la opera de pacificare a Marei și Micei Înțelegeri.

Economii bugetare în Franța

București. — Intr'o conferință care a avut loc între dnii Herriot și Clémentel, premierul și ministrul de finanțe al Franței, s'a adoptat ca principiu conducător politica de comprimare bugetară. Bugetul mai multor ministere a fost redus cu 130 milioane franci.

Atac banditesc pe străzile capitalei

București. — Banditii au devenit foarte îndrăzneți în Capitală. Aseară pe la orele 11 un apaș a atacat pe sergentul de stradă Stamați, în plin centrul Capitalei. Sergentul s'a apărat trăgând un foc de revolver. Apașul a căzut în nesimțire.

Căldurile în sudul Ardealului

Brașov. — Eri și azi un greu val de căldură s'a abătut asupra județelor din sudul Ardealului. La Brașov și Făgăraș termometrul a arătat eri 37 grade, iar astăzi dimineață 38 grade.

Arestarea a noui comuniști

București. — Eri seara la orele 9 autoritățile făcând o descindere la clubul comunist a mai arestat 8 membri ai partidului comunist, surprinși pe când organizau o nouă lansare de apeluri provocătoare.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul V. Nr. 1176 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Duminică 14 Sept. 1924

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA ... SIBIU

CLUJ 15.SEP.924 1 b

On. Asociaţiunea p. cult. şi lit. pop Român
Rec. S i b i u

Infrăţi

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI A ENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 490 L.
PE 6 LUNI . . . . . 245 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorităţi . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 300 L.

România poate trăi
prin propriile-i mijloace

— Declaraţiile dlui Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe —

Dl Vintilă Brătianu, minisrul de finanţe, solicitat de corespondentul din Geneva al ziarului „Universul" a acordat un interview, în care cu caracteristicul său spirit al realităţilor, complectat şi susţinut de idealismul unui neînfrânt patriotism, examinează problema economică a României, nu numai sub feţele şi în cadrul prezentului, ci şi în perspectivele viitorului şi românismului.

După ce dl Vintilă Brătianu expune opera de reconstrucţie a României, arătând cum trebue se interpreteze America legea minelor, după ce desminte svonul că guvernul a solicitat un împrumut în streinătate, precizând care este atitudinea sa în această chestie. Ministrul nostru de finanţe, desprinde din multiplicitatea problemelor curente, ideea cardinală şi firul directiv al politicei guvernului în politica economică financiară a României.

Dl Vintilă Brătianu a fost înfăţişat de cei aserviţi intereselor streine ca un Xenopol în materie de capital, iar paralel cu această campanie de zdruncinare a creditului ţărei în afară, aceiaşi aserviţi au acoperit concepţia naţională în materie economică „prin noi înşi-ne" cu sarcasme, peste al căror prost gust am trece cu dispreţ, dar ale căror rele intenţii trebuesc stigmatizate.

In mintea încăpătoare, limpidă şi logică a dlui Vintilă Brătianu concepţia naţională ce prin noi înşi-ne „în materie economică" nu implică o duşmănie împotriva capitalului strein, ci o păstrare a individualităţei intereselor noastre în colaborarea cu capitalul strein, pe care guvernul e gata să o accepte în măsura în care nu stirbeşte şi nu umileşte interesele noastre economice şi naţionale.

Această colaborare nu este pentru România o problemă de viaţă şi de moarte, cum o înfăţişează campionii intereselor streine învestmântaţi în toga de împrumut a patriotismului, ci o chestie de o cât mai rapidă perfectibilitate, grăbind opera de reconstrucţie şi consolidare a României.

„România, a declarat dl Vintilă Brătianu corespondentului „Universului", poate să trăiască azi prin propriile ei mijloace".

Si dacă ţara noastră poate trăi astăzi prin propriile-i mijloace, de ce nu ne-am scuti umilinţa neobligatorie de a cerşetori din bancă în bancă, împrumuturi în condiţii oneroase şi mai cu seamă de ceam săvârşi nedreptatea şi crima egoistă de a angaja avuţiile ţării şi destinele generaţiilor viitoare numai pentru cele mai mari şi mai depline satisfacţii prezentului.

In armonia evoluţiei unui popor o generaţie nu are permisiunea să uzurpe drepturile şi să împieteze asupra intereselor generaţiei următoare la fel cu părinţii nesocotiţi şi stricaţi, cari toate averile moştenite, care constituiau pentru ei un simplu depozit cu drept de uzufruct, lăsându-şi copii pe drumuri.

Această concepţie istorică, peste stricta sferă economico-financiară, această atitudine naţională şi morală, se desprinde din politica ministrului de finanţe Vintilă Brătianu.

Un episcop ungur
desminte propaganda maghiară

Faţă de ştirile alarmante răspândite în presa din Ungaria şi Jugoslavia de către propagandiştii Ungariei, privitor la concordatul ce se tratează între statul român şi Vatican, P. S. Sa Episcopul romano-catolic al Oradii-Mari, Bjelik, a trimis presei maghiare orădene o desminţire a acestor versiuni, arătând că stipulaţiunile concordatului nu numai că nu se cunosc încă, dar nici nu sunt încă definitive.

Inscripţii

Luarea Griviţei. — Luarea Griviţei, pe care românismul a serbătorit'o deună-zi, nu este un simplul act de strategie — ocuparea pur şi simplu a unui fost turcesc — ci reprezentă o preţioasă şi însemnată cucerire în lungul şi anevoiosul — tragicul asalt pe care neamul nostru l'a dat în cursul vremurilor pentru înfăptuirea idealului naţional.

Inchegarea Românismului într'un Stat unitar nu este esclusiv opera de ultimul moment a marelui războiu. A trebuit mai întâi să existe trunchiul pe care să se poată altoi floarea mândră a idealului naţional — adică un grup al românismului constituit într'un Stat liber.

Unirea celor două principate Moldova şi Muntenia, sub sceptrul unui singur Domnitor, apoi alegerea unui Domnitor strein au fost acte pregătitoare ale constituirei unui grup al românismului într'un Stat liber şi independent, care să servească de temelie construcţiei idealului naţional.

Luarea Grivitei, această glorioasă hecatombă de vieţii româneşti, simbolizează războiul pentru independentă. Statului român de curând înfăptuit, spuberarea vasalităţei, crearea Regatului român, în care visul reîntregirei neamului şi-au găsit temelia realităţii.

Războiul pentru independenţa României, isbânda acestui războiu, a deschis perspectiva războiului pentru eliberarea provinciilor subjugate şi înfaptuirea unităţei etnice în cadrele unui Stat.

Astfel destinul istoric a tras o linie dreaptă şi logică dela Griviţa la Albalulie.

Diodor.

O INTAMPINARE
a dlui dr. Maximilian Klein

Ca răspuns la darea de seamă a ziarului nostru despre desbaterile congresului sionist dela Oradea-Mare, dl dr. Maximilian Klein, conducătorul biroului pentru apărarea drepturilor evreilor din Ardeal, ne trimite o scrisoare cu următoarele rânduri de apărare:

„Infrăţirea" în N-rul său din 10 Septembrie a. c. se ocupă cu expozeul meu despre situaţia politică a evreilor ardeleni ţinut la congresul sionist din Oradea-Mare.

E *fapt şi adevărat că am accentuat şi relevat, că ştirile tendenţioase şi exagerate din presa din străinătate despre excesele antesemite au cauzat o pagubă mare bunului renume al ţării şi că aceste ştiri ne-au atins şi pe noi dureros. „Infrăţirea" mă bănueşte însă că aceste ştiri au ajuns în presa din străinătate prin biroul de apărare juridică din Cluj, care stă sub conducerea mea. In cunoştinţa deplină a actelor mele resping bănuiala aceasta neîntemeiată."*

Luăm act cu plăcere de această corectare adăogând totuşi că impresia ce ni-au făcut-o ştirile ziarelor evreeşti obţinute dela biroul pentru apărarea drepturilor evreilor din Ardeal n'a fost cea mai bună posibilă. D. Dr. Klein ştie ca şi noi, că presa din străinătate pândeşte avidă ceeace se scrie la noi în ţară, îndeosebi despre mişcările contra evreilor. Ori, ştirile ziarelor evreeşti de aici, luate dela biroul deale, au apărut în toate cazurile în proporţii cari nu corespundeau realităţi, cum a fost îndeosebi în cazul sinagogii din Iosăşel. Cine este de vină, — dacă d. dr. Klein nu se recunoaşte vinovat — că anumitele ziare dau ştirilor dsale proporţiile acestea? Este, nu-i vorbă, chestiune de libertatea redacţiei respective, dar tot atunci eram în drept să ne aşteptăm la corectări din partea biroului pentru apărarea drepturilor evreilor.

Studentii teologiei din Cluj

In CURSUL I.

Traian Dobra, Gârdă-de-sus. Mircea Fodorean, Valea-Bulzului. Octavian Nicola, Presaca. Ioan Ţaţa, Sălişte. Teodor Rusu, Someş-Sat. Traian Anca, Teoseşti, Ioan Balota, Borcut. Leon Sava. Vale. Nicolae Radu, Sâmihaiul-de jos. Dumitru Nanu, Sălişte. Valentinian Pop, Bălan, Emil Roman, Vima-Mică. Vasile Roşescu, Ghero Oşorheiu. Andreiu Diţiu, Leleşti. Gheorghe Silaghi, Idicel-Sat. Viorel Giurgiu, Bulzeşti. Sotroniu Bulz, Tomeşti. Traian Banciu, Sibiel. Nicolae Savra, Vidra-de-sus. Gheorghe Miulescu, Sirineasa. Gheorghe Gligor, Ponorel. Pavel Dab, Micălaca. Petru Mândruţău, Giula. Valeriu Goia, Radna. Laurenţiu Bucur, Mogoş. Aurel S. Goia, Sohodol.

IN CURSUL II.

Alexandru Oltean, Mureşeni. Radu Butelanc, Vidra de sus. Gavril Sacerdoţeanu, Bodeşti. Mihail Grecu, Cucerdea. Octavian Câmpeanu, Stănija de sus. Romul Şiancu, Nireş. Constantin Dumitrescu, Slătioara. Traian Bedea, Mihăleni. I. Tănăsescu, Arad. Gavril Hodiş, Vima mare. Axentie Tomuş, Vidra de jos. Ioan Delu, Vădăştriţia.

IN CURSUL III.

Teodor Ciuruş, Dumbrăviţa. Laurenţiu David, Mogoş. Pompeiu Oniga Micloşlaca. Dumitru Sângeorgean, Carba de Mureş. Gheorghe Stan, Neagra de Jos. Virgil Şeuleanu, Miheş. Ioan Popescu, Dumbravă. Ioan M. Popescu, Groşi. Mircea Tomuş, Bucium Sat. Emil Bodea, Costila. Alexandru Perhaiţă, Dobric. Octavian Chirilă Cârna. Augustin Dragomir, Surduc-Copalnic. Teodor Perhaiţa, Dobric.

Inscrierile se vor face la 29 şi 30 Septembrie, iar cursurile vor începe la 1 Octombrie. Pe lângă ajutoarele, deocamdată de 4000 lei, studenţii vor trebui să plătiască o taxă anuală de întreţinere în internat de 4000 lei, în două rate la 1 Octombrie şi 1 Februarie.

Ancheta noastră în Banatul Sârbesc

Autorităţile sârbeşti împiedică
o serbare paşnică românească

Serbarea culturală-bisericească din Sân-Mihai oprită — Arestarea inginerului Ştefan Ardelean — Cum motivează autorităţile sârbeşti amânările serbărilor

Românii din Banatul Sârbesc urmau ca, la iniţiativa studenţilor de acolo, să facă o mare serbare în fruntaşa comună Sân-Mihaiu, cu ocazia sfinţirei Bisericei, de curând renovată.

In cadrele acestei serbări paşnice programul compus din concurs de coruri, fanfare, alergări de cai, iar seara să se sfârşească printr'un festival.

Deci totul era o nevinovată manifestare culturală bisericească. Ziua această era aşteptată cu drag de Românii din Jugoslavia, şi comitetul de organizare în frunte cu dl Ştefan Ardeleanu au depus toate silinţele pentru reuşita serbărilor.

S'a căutat anume ca programul să nu cuprindă nici un punct care ar jicni sentimentul naţional al sârbilor.

In vederea acestei mari serbări am trecut graniţa în Jugoslavia graţie bunăvoinţei dlui Bungeţianu, inspectorul Siguranţei din Timişoara.

Incă dela prima gară de pe teritorul Jugoslav am fost anunţat că serbările au fost împiedecate de autorităţile sârbeşti. Dar nu numai atât, chiar şi sfinţirea bisericei din Sân-Mihai a fost oprită de autorităţile sârbeşti, dovedindu-se astfel că Sârbii înăbuşesc mişcările culturale şi bisericeşti ale românilor.

Iniţiatorul şi conducătorul serbărilor Ştefan Ardeleanu arestat.

Acela care a fost promotorul plănuitor serbărei dl Ştefan Ardeleanu, deşi este cetăţean român a fost arestat şi transportat la Panciova unde a fost înrolat, iar de acolo este ameninţat a fi trimis la frontiera Albaniei.

De ce au împiedecat Sârbii serbările românişti

Este interesant să se ştie cum motivează autorităţile sârbeşti împiedecarea acestei paşnice serbări.

Primpretorul Rolorovici, un renegat, care la intrarea sârbilor se refugiase la Budapesta, în preajma serbărilor a comunicat telegrafic la Belgrad cerând forţe armate „deoarece românii din Banatul sârbesc se pregătesc cu ocazia serbărilor din Sân-Mihai să proclame unirea cu România.

După *cum se vede afirmaţia de mai sus este pe cât de naivă pe atât de ridicolă.*

Românii noştri din Banat, deşi persecutaţi din toate punctele de vedere, totuşi nu sunt atât de naivi încât să încerce pe calea armelor o eşire în contra statului Sârbo-Croato-Slovean.

Am căutat să vorbim cu fruntaşii români din Vârşeţ, Alibunar şi Sân-Mihai şi mărturism că de şi am fost primiţi cu toată ospitalitatea românească, am reuşit cu greu să căpătăm deslusiri asupra greutăţilor ce le întâmpină, din partea guvernărei sârbeşti. Frica de a fi descoperit că au comunicat cu vre'un român din ţară şi că ar fi putut să se plângă, opreşte multora cuvântul din inimă pe marginea buzelor. In Sân-Mihai fruntaşul sat românesc cu peste 4000 de români, unde trebuia să aibă loc serbările, starea de spirit a populaţiei româneşti este foarte încordată.

N. F.

Deschiderea Congresului de zootechnie și medicină VETERINARA

Discursul dlui Gh. Cipăianu, subsecretar de stat — Cuvântarea A. S. R. Principele Carol — Deschiderea Congresului — Telagramele primite — Alegerea biurourilor

Eri la orele 5 după amiază, urmând să se deschidă cu o deosebită solemnitate și în prezența A. S. R. Principele Carol, congresul general al medicilor veterinari din întreaga țară, cu mult înainte de ora fixată a început să se adune în sala festivă a prefecturei un mare număr de congresiști veniți din toate colțurile țării, iar la orele 5 ei erau peste 300 la număr. Ședința de deschidere, sub președenția A. S. R. Principele Carol, care a fost primit de întreaga asistență cu lungi și nesfârșite aplauze, se începe printr'o cuvântare rostită de dl Gh. Ionescu-Brăila, care a spus următoarele:

Cuvântarea dlui Ionescu-Brăila

Alteță Regală,
Domnilor Miniștri,

Asociațiunea generală a medicilor veterinari a luat inițiativa unui congres la Cluj, în urma invitațiunei făcute de către colegii de aici și în urma marii desvoltări pe care a luat-o economia națională și mai cu seamă creșterea vitelor în Ardeal. In primul loc însă, gândul ni se îndreaptă cu pietate și smerenie către toți acei ce s'au sacrificat, înfăptuind actuala Românie-Mare, sub sceptrul viteazului nostru Rege (urale nesfârșite) și de față cu Alteța Voastră Regală (urale) căruia îi aducem călduroasele noastre mulțumiri.

Mulțumim în al doilea rând dlor miniștrii Cipăianu și Lapedatu, pentru delicata atențiune ce au avut ca în calitate de reprezentanți ai guvernului, să ia parte la desbaterile congresului. Mă întorc cu gândul înapoi acum 42 ani, când în 1882 s'a întrunit în cel dintâi congres toți medicii veterinari de atunci și a fost primul congres la care s'au discutat chestiuni cu caracter științific.

De atunci încoace au avut loc în fiecare an asemenea adunări în care s'au discutat chestiuni în legătură au situația noastră economică, chestiunei referitoare la creșterea și înbunătățirea raselor noastre de animale. Afară de chestiunile de specialitate care se vor discuta la acest congres, vor mai fi multe chestiuni în legătură cu economia noastră națională. Bogățiile unei națiuni nu constau atât în darurile pe care le-a acordat natura, cât în munca depusă de cetățenii ei.

Actualul guvern, și în special dl ministru Al. Constantinescu, a arătat cel mai mare interes pentru chestiunile Zootehnice ale țării, punând tot interesul întru prosperitatea raselor noastre de animale. In numele comitetului de organizare al congresului, aduc vii mulțumiri dlui primar și dlui prefect, precum și referenților congresului, pentru munca ce au depus-o.

Discursul dlui ministru Cipăianu

Alteță Regală
Domnilor Congresiști,

Creșterea animalelor a fost în toate vremurile o îndeletnicire de căpetenie a poporului nostru. Strâns legată de celelalte îndeletniciri plugărești, creșterea vitelor dă săteanului nostru o bună parte a mijloacelor lui de trai, contribue în largă măsură la sporirea avuției naționale și este un stâlp puternic al apărării Țării, înconjurată de atâtea neamuri râvnitoare la bunurile ei.

Prezența Alteții Voastre Regale la deschiderea congresului pe care „Asociația generală a medicilor veterinari" l'a organizat anul acesta în dorința de a aduce cât mai multă lumină în cele mai de seamă chestiuni ce sunt în legătură cu creșterea vitelor și cu higiena veterinară pusă în slujba acesteia, ne învederează tuturora deosebita grijă pe care Alteța Voastră o poartă în genere pentru toate sforțările ce se fac în vederea sporirii bogății țării și mai ales pentru acelea cari tind la propășirea păturii noastre țărănești.

Ca delegat al Domnului Ministru Al Constantinescu, titularul Departamentului Agriculturii și Domeniilor și ca înfățișător al preocupării Guvernului de a sprijini în cea mai largă măsură acțiunea desfășurată de specialiști și de crescători pentru a asigura propășirea creșterii animalelor, îngăduiți-mi să exprim Alteții Voastre Regale respectuoasele mulțumiri ale tuturor celor de față pentru înalta încurajare pe care o înfățișază prezența Alteței Voastre între noi și să Vă asigur de calda dragoste a celor ce s'au adunat aci cu gândul de a face o sforțare comună pentru binele Țării.

Alteță Regală,
Domnilor și Doamnelor,

Practica creșterii animalelor, trebue s'o recunoaștem, nu a fost și nu este pe întreg cuprinsul Țării la înălțimea posobilităților pe cari ni le-a hărăzit natura, pe cari ni le dă situația noastră geografică și ni le oferă rezultatatele stiinței.

La ameliorarea raselor noastre de animale prin selecționare și îngrijire metodică, specialiștii au contribuit până acum în chip sistematic numai instituțiile de Stat și unii mari cultivatorii.

Astăzi, când prin reforma agrară regimul proprietății rurale a fost adânc modificat, rămânând numai 8 la sută din suprafața cultivabilă a Țării în mâna marei proprietăți, iar restul trecând în mica proprietate, care prin aceasta devine mărea și aproape unica crescătoare de animale, trebuesc neapărat luate măsuri directe și indirecte pentru a face din micii cultivatori buni și raționali crescătorii.

Este o înaltă datorie a tuturor acelora, cari prin pregătirea lor științifică și îndeletnicirile lor practice au ajuns să pătrundă tainele vieții animale și să mânuiască cu îndemânare mijloacele de a o apăra, sau pe acelea de a căror cunoștință e nevoe pentru a îmbina în chip fericit creșterea animalelor cu munca pământului, de a face o sforțare comună pentru a ridica producțiunea animală a Țării la maximum, atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ.

Bogatul patrimoniu animal al țării, reprezentând astăzi o valoare de aproximativ 80 miliarde de lei, îmbunătățit, rațional îngrijit și ferit de boli se va putea spori astfel, ajungând valori pe cari nici nu le putem bănui.

Năzurința spre mai bine ce D-voastră, oameni de știință și crescători aci adunați, o arătați punând în discuțiune chestiuni de zootechnic și de higieni veterinară de o covârșitoare însemnătate practică, dovedește pe deplin că sunteți adânc convinși de marea importanță a creșterii vitelor pentru prosperitatea țării și că sunteți mânați de gândul de a pune în serviciul acestei ramuri de producțiune toate energiile și toate mijloacele care ii pot aduce foloase.

Rolul de căpetenie în făurirea bogății animale a țării este în primul rând acela al crescătorului.

Statul prin organele sale, folosind cât mai larg rezultatele științei și experienții este chemat să joace totuși un dublu rol nespus de însemnat ca *îndrumător* și ca *educator*.

In îndeplinirea acestui rol Guvernul înțelege a contribui în cea mai largă măsură la ridicarea creșterii animalelor, organizând o cât mai intensă activitate experimentală și demonstrativă, punând la dispoziția crescătorilor reproducători de valoare, încurajând pe crescători sub formă morală și materială, întărind cât mai bine secțiunea glă zootehnică și sanitară veterinară și ajutând sub toate formele propagarea cunoștințelor zootechnice și de higienă veterinară în marea massă a crescătorilor.

Guvernul al cărui reprezentant în mijlocul D-voastră am cinstea de a fi, preocupat de grija ducerii la un cât mai bun sfârșit a operii sale economice socotește Congresul ce se deschide azi, ca o prețioasă colaborare, cu atât mai mult cu cât prin desbaterile ce se vor desfășura aci se va asigura contribuția științei și a experienții și se va ajunge la încheeri armonice cari vor soluționa în chip fericit cele mai de seamă chestiuni ce se pun în legătură cu creșterea vitelor.

Soluțiunile la cari veți ajunge vor constitui desigur un material prețios în noua îndrumare ce trebue să dăm acestei ramuri de producțiune și ele vor putea fi desigur folosite în cea mai largă măsură în activitatea de îndrumare și educație ce se va desfășura pe viitor de către Stat.

In sforțarea comună ce o veți face pentru ca din discuțiunile D voastră să iasă roade cât mai multe și mai frumoase pentru Țară și lupta ce veți duce pe viitor pentru înfăptuirea deziderateloe ce se vor exprima aci, să fiți călăuziți Domnilor de înalta pildă a Aceluia care pentru noi simbolizează unirea, jerfa și lupta pentru ideal și cu gândul la El să strigăm într'un glas:

Trăiască Maiestate Sa Regele Românilor, întregitorul de neam și de Țară!

Trăiască A. S. R. Principele Carol nădejdea neamului nostru!

Trăiască întreaga Augusta Dinastie!

Cuvântul A. S. R. Principele Carol

După dl ministru Cipăianu, a luat cuvântul A. S. R. Principele Carol, care a spus următoarele:

Domnilor,

Este pentru prima dată când am fericirea de a asista la deschiderea unui congres al medicilor veterinari. Țin ca primul cuvânt să fie o laudă pentru acești apostoli, cari au depus o muncă atât de rodnică și frumoasă atât pe câmpul de luptă câi și în timp de pace. Am constatat aceasta în 1913, pe timpul holerii, când medicii veterinari au depus tot devotamentul pentru a ajuta și a înlocui de multe ori pe medicii umani. In războiul cel mare ei au fost veșnic acolo și au știut să-și facă datoria. Azi, când, interesele și chestiunile ce se vor discuta, sunt chestiuni pașnice, de desvoltare, am convingerea că vor fi la înălțime. La noi în țară, unde istoria ne învață că rasa cailor e atât de desăvârșită, încât chiar domnitorii din Nordul Europei își formau remontele lor din caii noștri, azi e o jale când vedem în ce decadență au ajuns. Rolul acestui congres este de a studia și de a găsi mijloacele de aplicare practică a științei, spre a se putea regenera rasele de cai, boi și celelalte. Nu sunt de meserie, dar sunt un pasionat, și prin expoziții, ca aceia pe care am văzut-o azi, inima mi-a săltat de bucurie, văzând probele expuse.

Chestiunea mă interesează atât ca agricultor cât și ca acela ce mă ocup de toate chestiunile acestei țări, de aceia voi fi în totdeauna în mijlocul și în capul vostru.

Urându-vă spor la muncă declar deschis congresul de zootechnie și medicină veterinară.

*

Ultimile cuvinte ale A. S. R. au fost acoperite de un ropot neîntrecut de urale, după care A. S. a părăsit sala, ședința suspendându-se pentru 5 minute.

La reluarea ședinței, dl Ionescu-Brăila, a citit o telegramă trimisă de Casa Regală, prin care se face cunoscut că M. Sa Regele va sosi la Cluj, pentru a vizita expoziția zootehnică și a lua parte la congresul medicilor veterinari.

Altă telegramă a fost a dlui ministru Mârzescu care a promis că cel puțin la sfârșit speră să poată veni la Cluj.

Se intră apoi în ordinea de zi, și se dă cuvântul dlui N. Bănescu, rectorul universității din Cluj, care ține următoarea cuvântare:

Discursul dlui N. Bănescu, rectorul Universității

Domnule președinte, onorată adunare,

Suntem fericiți a vedea deschizându-se în orașul nostru, acest nou congres profesional, după atâtea altele pe care cu bucurie le-am salutat mai înainte în mijlocul nostru.

Desbaterile serioase pe care aceste congrese ni le aduc, în firul problemelor ce privesc înaintarea pe tărâmuri atât de variate ale țării, sunt o delicată atenție față de metropola sufletului românesc ardelean. Suntem, pentru aceasta recunoscători inițiatorilor acestui congres.

Ordinea de zi a desbaterilor ne arată interesul viu ce primează, în preocupările congresiștilor, față de cele generale, de binele obștesc pe care numai se întemeiază prosperitatea unui Stat. Interesele de corp trec, și de astădată, pe al doilea plan. E un semn elocvent al concepției înalte ce stăpânește tot mai mult corpurile constituite ale țării și ne bucurăm din toată inima de această nobilă și încurajatoare manifestație.

D. ministru al instrucției, care ne-a dovedit cu prisosință interesul ce poartă așezămintelor culturale de sub conducerea sa, ne putând fi la deschiderea acestui congres, m'a însărcinat a-l reprezinta. In această calitate, aduc salutul său inimos membrilor Congresului de azi.

Ca rector al înaltei instituții de cultură din Cluj, să-mi permiteți, domnule președinte, a uni la acest salut urările Universității clujene pentru sporul lucrărilor scumpilor noștri confrați din toată România.

Protecția pe care v'o acordă Alteța Sa Regală, prezidând în persoană Congresul, după ce, sub auspiciile Augustei Sale Persoane s'a deschis întâia expoziție zootechnică din aceste părți, ne fac a spera cele mai frumoase roade într'o ramură atât de însemnată a economiei noastre naționale.

Incă odată urez și în numele dlui ministru Anghelescu și în acela al Universității, ca lucrările dvs. să fie încununate de cel mai mare succes.

Alte cuvântări. Alegerea biroului

Dl inginer I. F. Negruțiu salută pe congresiști în numele A. G. I. R. și a Camerii de Comerț dl Temistocle Alexandrescu, în numele Capitalei, după care ia cuvântul dl profesor Poenaru, președintele asociației medicilor veterinari. Dsa cere să se cristalizeze în chip practic actualele progrese științifice și să se lucreze pentru îndreptarea micului crescător spre cooperație.

Dl profesor Motaș, decanul facultății de medicină veterinară din București vorbește apoi că problemele puse în discuție cu ocazia acestui congres justifică în deajuns prezența A. S. R. la deschiderea lui, aducând tot odată și salutul facultății de medicină veterinară.

După acestea dl Ionescu, Brăila mulțumește tuturor în numele comitetului de organizare, după care se procedează la alegerea biurourilor.

Se aleg ca președinți de secțiuni dnii prof. Motaș, Rigler, Udisky, Tiberiu Cristea, director regional și Stoicovici. Vice președinți Pavel Tofan, medic primar veterinar, Călinescu Neagu, Păclișanu și Țânțăreanu, iar ca secretari C. Ionescu, Popa Păun și Iliescu.

Ședința de deschidere ia sfârșit și se anunță a doua ședință pentru astăzi la ore 9 dimineața.

Ziua II-a

Se deschide ședința la orele 9 jumătate, președinte fiind dl prof. Paul Riegler, sala facultatea de medicină veterinară. Primul care a luat cuvântul, a fost dl Gh. Manoleseu, inspector general zootechnic, care aduce elogii memoriei întemeietorilor științei zootechnice în țara noastră, și anume profesorului Locusteanu, profesorului Filip și Degulescu. Cere congresului un minut de tăcere, ceeace se aprobă în unanimitate, în care timp congresiștii în picioare, evocă memoria dispăruților, după care ia cuvântul dl Gh. Ionescu-Brăila, directorul general zootechnic, care desvoltă în fața congresului referatul. Acțiunea „Zootachnică a statului", ai căror referenți sunt dnii Gh. Ionescu-Brăilă, A. Dinescu și prof. Gh. K. Constantinescu. Referatul a fost expus cu multă claritate și congresul la aprobat în unanimitate.

Al doilea care a luat cuvântul a fost dl general M. Botez desvoltând referatul său asupra chestiunei „Ce cal trebue armatei?". După dl general Botez, a luat cuvântul dl Gh. Lucasievici, fost secretar general la Ministerul de domenii, și a tratat chestiunea „Inițiativa particulară și asociațiunile de crescători", arătând cu multă competință, ceeace dsa a putut face într'un cerc restrâns, în una din comunele din județul Brăila, unde dsa este proprietar.

Se suspendă apoi ședința pentru 10 minute și la redeschidere dl Gh. Ionescu Brăila, director general, dă citire unei telegrame de felicitare din partea Jokey-Club-ului din București, anunțând și depunerea sumei de 10.000 lei la ministerul de Domenii ca

primă pentru cea mai bună lucrare a congresului.

Se dă cuvântul apoi dlui ing. I. Matak, proprietarul Hergeliei „Odăile Brâncoveneşti", comuna Otopeni, membru în comitetul curselor soc. S. N. I. C. tratând despre „Calul de trap", arătând că de pe urma perturbaţiilor din Rusia, noi ne-am ales cu un însemnat număr de cai de trap, proveniţi din cea mai aleasă origină rusească, cum şi lucrările ce s'au făcut aiurea în privinţa calului de trap.

Preşedintele dă apoi cuvântul dlui col.-vet. Vintilă Rădulescu, şeful serv. vet. al remontei şi herghelilor militare, tratând despre studiul comparativ asupra remontei din trecut şi din prezent în ţara noastră, după care şedinţa se suspendă urmând să continue la orele 3 şi jumătate.

Iarăşi examenele corpului didactic minoritar

De ce nu au putut trece toţi cei examinaţi. Chestiunea cursurilor gratuite inaugurate de porfesorii români.

In rândurile trecute ne-am ocupat de examenele date de învăţătorii şi profesorii minoritari din limba şi literatura română şi din geografia, istoria şi constituţia ţării, şi ne-am exprimat mulţumirea de sârguinţa depusă de unii dintre învăţătorii unguri examinaţi la Cluj. De data aceasta vom aduce câteva date noui, cari dovedesc că comisiunile de examinare erau în drept să ceară examinaţilor cunoştinţe cât mai serioase din limba română.

D. dr. Valeriu Seni, director regional al învăţământului secundar în localitate ni-a dat câteva lămuriri, cari vădesc că statul român a făcut toate sforţările pentru a facilita corpului didactic minoritar învăţarea limbii române. Dsa ni-a arătat astfel, că în cele mai multe oraşe profesorii dela liceele statului au aranjat cursuri pentru minoritarii cari vor să şi însuşească limba română. In anul dintâi iniţiativa profesorilor români a găsit un ecou destul de puternic în rândurile minoritare. La Cluj bunăoară, cursurile organizate de profesorii liceului „G. Bariţiu" au avut un public minoritar destul de numeros, care a scăzut însă an de an, reducându-se în anul din urmă la zero. Astfel sforţările profesorilor români au rămas anul trecut fără nici un rezultat, pentrucă cursurile anunţate astă iarnă nu s'au putut continua din cauză că nu s'a prezintat absolut nimeni.

Se constată deci o vădită nepăsare, care va explica rezultatele negative ce eventual le vor fi ajuns examinaţii de acum, când se va cunoaşte aprobarea clasificărilor înaintate Ministerului.

In aceeaşi situaţie sunt şi învăţătorii sau profesorii din localităţi fără români. In fiecare din aceste localităţi este măcar un oficiant român, cu care minoritarul să schimbe o vorbă, dar Ministerul de Instrucţie li-a mai dat şi altă posibilitate de a învăţa româneşte, dând pe cheltuiala sa un om care să-i suplinească dacă voiau să meargă pentru un an sau pentru mai mulţi ani în vechiul regat.

Aşa că este inexplicabilă nepăsarea ce au dovedit-o foarte mulţi, bine înţeles dacă nu ni-o explicăm printr'o reacredinţă şi prin nu ştiu ce speranţe ale acestor membrii ai corpului didactic minoritar. Deşi însă li-se cunoaşte această atitudine, Statul român le arată solicitudinea cea mai demnă de recunoştinţă, păsuind până la anul pe cei căzuţi şi la examinările acestea. Asupra acelora din corpul didactic minoritar dela Stat cari au căzut acum pentru a doua oară, va hotărî ministerul.

1 Franc-8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18
Fabrica specială de ortopedie si bandaje

Secţiunea Bandajelor:

Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hernii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoză abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruaţie. Bandaje susţinătoare şi diferite alte feluri pentru toate afecţiunele.

Secţiunea Ortopedică:

Aparate pentru lipsa şi defectele urechilor şi ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale şirei spinării) Cosete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru p'cioare plate şi tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis şi pentru contracturile articulaţiei şoldului.

Picioare artificiale. Mână de lucru şi de scris şi fine tot felul de aparate de specialitate.

Sub control medical al Dlui Dr. Rădulescu Directorul Spitalului de Ortopedie „Regina Maria" din Cluj.

Expuse la Târgul de Mostre pavilionul B. în camera 20. D 201

A. S. R. Principele Carol la Targul de Mostre

Eri după amiază, la orele 5, A. S. R. Principele Carol, a binevoit să facă o vizită la Târgul de Mostre. A. S. Regală a fost întâmpinat la intrarea Târgului de dl ing. I. F. Negruţiu, preşedintele Camerei de Comerţ, dl Sever Pop, vicepreşedintele Camerei, dl Căciulă, secretarul Camerei şi alţii. După prezentări, A. S. R. Principele Carol a vizitat cu un deosebit interes toate pavilioanele Târgului de Mostre, răspândind pretutindeni încurajări şi sfaturi.

Vizita a ţinut aproape 2 ore în care timp publicul, destul de numeros a urmărit cu simpatie persoana A. S. R. (B. D. P.)

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: MANEVRA DE TOAMNĂ. (Preţuri reduse. Seria 40.)

Duminecă seara: EU TE VREAU (a 4 oră. Abonament şters. Seria 41.)

Luni: EU TE VREAU (a 5 oră. Abonament şters. Seria 42.)

—

Moara roşie. In sfârşit să putut fixa premiera mult aşteptatei piese „Moara roşie" de Molnár. Vineri seara teatrul va fi ca şi vrăjit. Căci în seara aceasta va fi premiera acestei fantastice piese. După aceasta va fi de 12 ori în şir reprezentată. Interesul ce-l manifesta încă de pe acuma publicul întrece ori ce aşteptare. S'a interzis casei de a rezerva ori şi cui bilete. Biletele se vor pune de Duminecă dimineaţă în vânzare. La repetiţia generală va putea să asiste numai presa.

Antonia. Mercuri seara se va reprezenta pentru a 17 oră „Antonia" cu Poor Lili şi cu debutul orchestrei Duduş.

Ultime informaţii

Sporirea salariilor funcţionarilor

Bucureşti. — In urma unei hotărâri a Consiliului de miniştri. la ministerul de finanţe se lucrează actualmente la alcătuirea unui proect pentru sporirea salariilor funcţionarilor publici. Se asigură că cea mai mică sporire nu va trece sub 560 lei.

In vederea realizarei acestui proect se vor face mari economii în bugetele tuturor ministerelor.

— Mâine va sosi în localitate M. S. Regele pentru a vizita expoziţia zootechnică şi a lua parte la congresul medicilor veterinari. M. S. Regele va asista dimineaţa la decernarea premiilor Expoziţiei zootechnice. La ora 1 va avea loc la Primărie o masă intimă la care sunt invitaţi dnii Sept. Mureşianu, prefectul jud., d. general Dănilă Pop, Episcopul Nicolae al Clujului, d. Utalea, primarul oraşului şi comitetul organizator al Expoziţiei zootechnice. Seara Suveranul va părăsi Clujul împreună cu A. S. R. Principele Carol şi dnii miniştrii Lapedatu şi Cipăianu.

— La 20 crt. va avea loc la Satu-Mare o conferinţă româno-cehoslovacă pentru lichidarea arhivelor moştenite dela fostul stat austro-ungare, cari revin României şi Cehoslovaciei. Din partea statului nostru a fost delegat cu aceste tratative d. dr. Alexandru Pteancu, inspector general al învăţământului secundar.

— Ieri seara au sosit în localitate trei avioane cehoslovace cu aviatori militari cehoslovaci. E! vin dela Iaşi, iar astăzi pleacă spre Praga.

— Comisiunea pentru decernarea premiilor la concursul de vitrine ce va avea loc zilele acestea, va trece azi şi mâne dela orele 7—10 seara prin faţa tuturor vitrinelor ce s'au înscris la concurs. Din această comisiune fac parte dnii dr. Utalea primarul oraşului, Sever Pop, vicepreşedintele Camerei de Comerţ, Richard Tuffli şi Szele, vicepreşedinţi ai sfatului negustoresc şi dl Romanovici,

** Administraţia ziarului caută o funcţionară dactilografă inteligentă versată în afacerile de birou.*

— Dl comisar I. Orlescu, şeful poliţiei gării locale, a reuşit să aresteze pe femeia Dan Floarea care a fost condamnată de către Tribunalul local la doi ani închisoare pentru furt şi excroherie şi care, graţie prieteniei ce legase cu gardianii penitenciarului a reuşit să evadeze acum o lună.

— Ieri dimineaţa în timpul festivităţei deschiderei expoziţiei zootehnice din localitate, s'a furat din buzunarul vizitatorului Ioan Pall, un portofel ce conţinea suma de 5 mii lei. Poliţia face cercetări.

— *Detectivul Gh. Mocanu dela poliţia locală, după, îndelungate investigaţii a reuşit să aresteze pe falşificatorii de monede ungare de aur, anume Crişan Samoilă, din Sărăghiu-Redin (judeţul Cojocna) şi ţiganul Traian Barabaş. Numiţii au falşificat în total 1050 bucăţi monede metalice de câte 10 şi 20 coroane, dintre cari o mare parte au reuşit să le plaseze pela ţărani. Ambii falşificatori au fost arestaţi, iar maşina şi materialele prime, plumb alamă zinc etc. au fost confiscate.*

— Mâine va sosi în localitate dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei şi domeniilor, pentru a lua parte la expoziţia zootechnică şi la Congresul medicilor veterinari.

— Mâine la orele 10 şi jumătate va avea loc inaugurarea noului local al Sfatului Negustoresc, în care scop au fost invitaţi a lua parte toţi membrii sfatului.

— *„Societatea de Mâine"*, N-rul 22, a apărut astăzi şi se află de vânzare la toate chioşcurile. Sumarul variat al revistei clujene tratează: „Principii de sociologie" de Tr. Brăileanu, prof. univ., Bomaiu Rolland despre Mahatma Gandhi de G. Bogdan Duică, prof. univ. Repertoriul bibliografic al istoriografiei române, de Radu Dragnea, Idealismul dela Geneva de H, Trandafir, Cursurile Universităţii libere Vălenii de Munte de N. Georgescu-Tistu, Activitatea şcolară a lui G. Şincai de Tr. Popa, Problema reparaţiilor şi conferinţa dela Londra, O anchetă demografică la frontiera de vest, de dr. Axente Iancu, Acţiunile cu prioritate şi naţionalizarea intreprinderilor industriale-bancare de Sabin Cioranu. Sumarul îl complectează o foarte bogată rubrică a informaţiunilor din toate domeniile.

— Astăzi şi mâine are loc pe arena sportivă din localitate tirul de porumbei pentru campionat, sub înaltul patronaj al A. S. R. Principele Carol, care va participa personal la concurs. Până acum s'au anunţat 50 de concurenţi, printre cari figurează cei mai buni ţintaşi din România. Publicul manifestă faţă de întrecerea aceasta un interes uriaş.

— Prefectura judeţului Chişinău (Basarabia) a telegrafiat delegaţilor săi la congresul medicilor veterinari să cumpere reproducători dela expoziţia zootechnică în valoare de o jumătate milion.

* **Concurs.** Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că la şcoala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist şi 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidaţii vor presenta cererile însoţite de actele cerute de statutul funcţionarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10

— Astă noapte a încercta să se sinucidă, aruncându-se în Someş, servitoarea Iuliana Lazăr de 23 ani din serviciul cârciumăresei Ştern Frida din strada Cipche nr 4. Mai mulţi trecători prinzând de veste la timp au reuşit s'o scoată la mal, unde apoi o ambulanţă a salvărei i-a dat primele îngrijiri. Fiind afară de orice pericol, sinucigaşa a fost reţinută la poliţie pentru anchetare.

— Mult public se aglomerează şi admiră praful insecticid *„Deganin"* preparatul firmei F. A. Degan din Cluj (Căsuta postală 14) care e expus în târgul de moştre Pavilonul A etajul II camera Nr. 18, unde dl. Degan documentează cu insecte moarte şi muribunde eficacitatea acelui produs.

— Din sursă autorizată primim informaţia că ştirile lansate despre desfiinţarea direcţiunei regionale R. M. S. din Cluj sunt premature. N'a fost în minister vorba de altceva decât de o reorganizare, care însă nu implică imediat desfiinţarea direcţiunii regionale clujene.

Afacerea Condescu

O întâmpinare

Din partea dlui ing. I. Davidescu primim următoarea întâmpinare:

Domnule Director!

Citim în ziarul Dv. din 4 Aug. la ancheta în afacerea Condescu informaţiile culese şi cum văd că sunt cu desăvârşire eronate în ceia ce mă privesc şi pentru a se face o deosebire între *„Complice"* şi a fi citat ca martor într'o anchetă, vă rog a lua notă şi a da o lămurire tot prin ziarul Dv. că subsemnatul, n'am nici o legătură de complicitate cu excrocul Condescu nici de prietenie cum a lăsat să se înţeleagă, ci am fost citat ca martor numai pentru a lămuri judecata dacă eu în adevăr i-am vândut motocicleta mea B. S. A. cu sidecar în luna Septembrie 1923 şi unde şi-a dus această maşină.

11. 9. 924.

Cu stimă
Ing. I. Davidescu
Str. Speranţei 47bis
Bucureşti

Incercaţi!
Până nu trece stocul!
Atenţiune!

Cu începere dela 15 Septemvrie a. c.

va avea loc la firma

LŐRINCZ SI TÓTH

casa de moda pentru dame
CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

Un mare târg de toamnă, cu preţuri eftine, şi foarte reduse!

Stofe engleze de lână curată, pentru mantale, costume şi haine de la Lei 250 în sus.

Stofe moderne pentru rochii 140 cm. lăţime de la Lei 250 în sus.

Mătasă marocană în toate culorile dela Lei 250 în sus.

Stofe „shottish" de lână de lăţime dublă dela Lei 150 în sus.

Specialitate de eponge pentru toamnă dela Lei 120 în sus.

Cretoane, voalcide spălat şi crepoane dela Lei 25 în sus precum şi toate mărfurile din depozit se vor vinde de asemenea cu

Preţuri extrem de ieftine!

Incercati dar pana nu trece stocul!!

Rudolf Mosse S. A. Nr. 4086. D 205

Ştiri diverse

Casă de vânzare în apropierea şcolii normale de fete

Vindem cu preţ convenabil şi cu înlesniri de plată casă modernă cu 20 încăperi, cu prăvălie, bodegă, tutungerie, brevet de băuturi spirtoase, cu o grădină-parc aproape un jugăr; afară de 2 camere ocupabile toate imediat. *Aduce un venit anual de 108.000 lei* şi are sarcini fără interese 350.000 lei. *Se poate prelua imediat cu 100.000 Lei.*

Vindem casă cu grădină şi curte 100 st □ în apropiere de Calea Moţilor *cu 75 mii de Lei.* Se fac înlesniri de plată. *La preluare trebue 10.000 lei,* restul în rate.

Vindem casă *în apropierea Tribunalului* compusă din 8 încăperi cu sarcină fără interese. *Se poate prelua cu 100.000 lei bani gata.*

De vânzare *10 jugăre pământ* în valea Chintăului *lângă fabrica de cărămidă* cu preţ convenabil.

De închiriat

2 case şi *4 locuinţe cu 1, 2, 3, 4 şi 5 camere, bucătărie, bae, etc.*

Prăvălie de predat *cu locuinţă aproape de Piaţa Mihai Viteazu.*

Căutăm cu 100—200 mii lei capital companist sau împrumutăm cu ipotecă sau gaj. *Asigurăm 10—20 mii câştig lunar.*

Cumpărăm sau închiriem Restaurant Cls. II. sau **bodegă** în centru şi 2—3 jugăre pământ cu gospodărie.

Adresaţi vă *Agenţia „Express", Cluj, Str. Regina Maria 41.* 49

Cumpăraţi încă azi!

Rudolf Mosse 71 10)

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Lysoform

Atelier moderne de fotografii

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 14 Sept. 1924

CINEMA SELECT

Dama si apasul

Dramă sentimentală din viaţa financiarilor în 6 acte. In rolul principal: *Elena Makowska.*

Luni, 15 Sept. Premieră!

Vino peste secară
(Jertfa dragostei)

CINEMA URANIA

Logodnicul Mortii

Dramă senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: *Marco măiestrul puterii*

Luni, 15 Sept. Premieră!

Nobleţa banditului
Film de cow-boy în 6 acte.

CINEMA APOLLO

Pe urma ucigasului

Mare dramă de aventuri din viaţa banditilor în 6 acte.

Luni, 15 Septembrie

Masca neagră
Dramă detectivă în 6 acte

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

Dela 12—28 Septemvrie 1924

81 D. Rador

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. Avantagii excepţionale pentru vizitătorii târgului:

33% reducere pentru persoane şi 50% reducere pentru mărfuri pe căile ferate Cehoslovace, 50% reducere pentru persoane, la întoarcere pe C. F. R. îngrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc.

NU ESTE NEVOIE DE VIZA PAŞAPOARTELOR.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la Reprezentanţa Târgului: **„RADOR-PUBLICITATE"**, Cluj, Str. Memorandului No 1.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă ardmită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6. s'a deschis prima

Pantofarie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

35 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adrsa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione enerale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

BEREA DESCHISĂ

„URSUS"

a 20
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Un candidat de advocat

cu praxă bună si un adjunct se

caută

pentru biroul advocaţial 196

Dr. Lázár Mátyás, Sibiu

36-2 36-2

ORIGINALUL

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrează preţioasele Dv. rufe

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

No. 6383

Anul V. Nr. 1177 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 16 Sept. 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

CLUJ 15 SEP. 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ÎNTREPRINDERILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNA . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Noua ieșire a contelui Apponyi

Bătrânul conte Apponyi, anachronicul reprezentant al înmormântatului feudalism maghiar, s'a găsit compatibil să facă o nouă eșire pe chestia minorităților în conferința Ligei Națiunilor dela Geneva — eșire prompt și cu succes reprimata de dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe.

Octogenarul magnat maghiar reprezenta un curios — am zice hilariant, dacă nu ar avea stima părului alb — caz de amnezie, căci dacă explicarea psihologică a atitudinei sale nu ar rezida în acest beteșug, ci în motive de caracter și de ordin moral, apoi atitudinea sa ar suscita cea mai stigmatizătoare calificare.

Dl conte, cu prestigiul celor 80 de ani, al unui bine îngrijit păr alb și al unei bărbi impunătoare, vorbește, ori de câte ori i'se înfățișează prilejul, de prerogativele umanității și justiției, de frumusețile împunătoare ale libertății de drepturile minorităților. Dacă lumea nu ar cunoaște unul, luându-se după sesiuna gravitate a verbului sen, și după înfățișarea de patriarch al politicei, ar putea crede că are înainte un convins și respectabil apostol al dreptății și liberalismului.

Dar opinia publică mondială cunoaște prea bine atât îmbătrânitul conte Apponyi, ca și lumea în numele cărui vorbește, iar cei din Statele succesorale ale falimentului imperiului habsburgic, aparținând actualmente Statelor din Mica Antantă, pe care fondalul magnat maghiar o atacă în numele libertății, îl cunosc și mai bine. Cât de distonant sună în gura octogenarului conte și în cadrul întregei sale personalități cuvintele libertate și drepturi!

Îmbătrânitul conte a uitat de sigur ce a făcut și cine a fost până mai eri — căci nu-i facem injuria, la vârsta sa biblică, să i explicăm contradicția printr'o hipocrizie grosolană s'au printr-un cinism care a fi odios și provocător.

Elegantul, aristocraticul, venerabilul conte, nu a fost, atunci când a putut, de cât un oribil călău al minorităților, de care astăzi vorbește cu o atât de înduioșătoare dragoste părintească. Desnaționalizarea prin cele mai silnice și brutale mijloace a naționalităților din Ungaria a fost pentru liberalul conte Apponyi nu numai o metodă de moment; a fost mai mult de cât un principiu politic — a fost o religie, pe care, contele, un convins și temperament pasionat a practicat'o cu o fervoare dusă până la sanguinarul misticism al închizitorilor spanioli.

Legea învățământului, elaborată într'un spirit de diabolică persistență în opera de desnaționalizare, de contele Apponyi, va rămâne în istorie un „autodafé" pe care trebuia să se mistue definitiv, în veci vecilor, conștiința națională a naționalităților.

Contele Apponyi a fost — căci astăzi numai e — un Torequemade al naționalităților. Dar astăzi, nu știm prin filtrul cărui Mephisto, contele Apponyi apare pe scenă reîntinerit, îndrăgostit de fecioara care este libertatea, gata se tragă spada; pentru apărarea unor drepturi și unor cauze pe care nu le primejduește nimeni, dar pe care el în hipostaza atot puterniciei din despotica Ungarie le-a călcat în pinteni cu o sălbatică voluptate de țiran negru.

. . . Domnule conte, mai cu seamă la vârsta patriarchilor, puțină pudoare nu ar strica!

Domnul Goldiș e nemulțumit

Dintr'o notă informativă a confratelui „Adevărul" reproducem următoarele rânduri:

„Dl Vasile Goldiș este un nemulțumit în partidul național. Demisia d-sale din comitet, asupra căreia n'a revenit învederează acest lucru, iar faptul că n'a luat parte la nici una din ședințele comitetului executiv sau de o sută ale partidului național, dovedește că nemulțumirea, manifestată cu prilejul desfacerei fuziunei, persistă"

„Mentalitate veche"

„Brassói Lapok își mărturisește șovinismul"

Ziarul de șovinism comercial „Brassói Lapok" — technicește complect reorganizat, cu litera nouă, linotipuri și rotative expediate dela Budapesta de „Ungurii cari se deșteaptă" — anunță prin mari placate, că va apare cu

„Format nou, mentalitate veche"

Suntem pe deplin convinși de perfecta sinceritate a profesiei de credință pe care ziarul „Brassói Lapok" a face prin placatele ce umplu zidurile în ciuda inscripției „murdăria interzisă".

Totul s'a schimbat în lume, afară de „mentalitatea veche" pe care foaia „Brassói Lapok" o revendică cu atâta ostentație.

S'au prăbușit imperii și coroane: giorii de altădată au intrat în hala de vechituri, în exil ori în pușcărie: potentații de eri au ajus niște vagabunzi: concepții politice, care apăreau ca dogme infailibile cuprinzând adevăruri de o suveranitate matematică, sunt astăzi proscrise ca cele mai funeste erezii. Trufașa Ungarie a fost redusă la un petec de pământ, având drept crai un marinar de uscat și de operetă.

Totul s'a schimbat.

La exterior, la „format" s'a schimbat, cu ajutorul Budapestei și „Brassói Lapok. Totul s'a schimbat în omenire, afară de „mentalitatea veche" a celor dela „Brassói Lapok": ea nu s'a schimbat, fiindcă așa au interes „Ungurii cari se deșteaptă" și dacă ei au un astfel de interes, oamenii de interes, dela taraba de șovinism care este „Brassó Lapok", nu își vor schimba nici ei mentalitatea veche, cu toate schimbările de format.

Presa maghiară din Ardeal și discursul contelui Apponyi la Geneva

Organele evreilor și ungurilor ardeleni aplaudă și aprobă cu unanimitate insultele și calomniile delegatului ungar adresate României și celorlalte state succesoare

De vre-o câteva zile, întreaga presă minoritară din Ardeal este plină cu cele mai exagerate tămâieri și elogii la adresa delegatului Ungariei la Geneva, contele Apponyi care precum se știe, a rostit un fulminant discurs contra statelor Micei antante, deci și contra României, țară, pe care unii din gazetarii presei minoritare de la noi o consideră atât de puțin drept patrie a lor.

Lucrul acesta era de prevăzut. Atitudinea aceasta mai nouă a „loialilor noștrii concetățeni de altă limbă surprinde cei mult pe naivi și pe cei ce nu cunosc șovinismul feroce el dospește în sufletul conducătorilor gazetelor noastre minoritare.

Oferim cititorilor noștrii următoarele spicuiri din aceste gazete.

„Keleti Ujság". „La urma urmelor, legea școlară a lui Apponyi este produsul unei epoce naționaliste. Astăzi însă împrejurările sunt schimbate și dreptul de autodeterminare al popoarelor a dat libertăți acestora. Dacă Apponyi, cu toată vârsta lui înaintată a putut evolua până la apărarea drepturilor minoritare în fața delegaților streini, d. Duca, care este mai tânăr, ar trebui să evolueze cel puțin tot atât.

— D. Duca strâmbând din nas, a respins punerea pe tapet a chestiunei minoritare; prin aceasta, d-sa s'a pus în contradicție cu progresele actualei epoci pacifiste"... „Contele Apponyi, când a atras atenția lumei asupra minorităților, a meritat mulțumita și recunoștința popoarelor doritoare de pace."

„Ujság". „Înțelegem că Mica antantă să nu fie încântată de discursul contelui Apponyi. Apponyi însă nici n'a contat la așa ceva. In schimb, toți (!)*) cei lalți delegați au ascultat discursul cu atenție încordată și aprobând ici pe colo. Trei ziare franceze, *„Matin"*, *„Le Journal"* și *„Echo de Paris"* au luat atitudine contra lui Apponyi. Toată lumea însă știe că articolele și comentariile celor trei gazete au fost scrise în mod anticipat și că datele lor precise sunt de proveniență bucureșteană" (?)

„Ellenzék".

„Dl Duca și-a spus părerea asupra discursului contelui Apponyi. Declarația dlui Duca este la fel cu politica antiminoritară (!) a departamentului ds-sale: *de o grosolănie balcanică.*

Ministrul de externe Duca nu vrea nici să răspundă măcar contelui Apponyi: asta ar scădea nivelul desbaterilor.

Este ciudat că tocmai Duca vorbește de nivelul unei desbateri în materie de politică externă, dsa, care este cel mai lipsit de talent ministru de externe din Europa centrală". (Cel mai genial, pentru domnii de la „Ellenzék" este bineînțeles, contele Apponyi! — N. R.

*

Ne oprim aici cu spicuirile din presa maghiară, urmând să continuăm altădată. De-ocamdată constatăm că întreagă presa **minoritară**, „democratică", sau „oligarhică", a luat atitudine cât se poate mai fățișă pentru contele Apponyi, cunoscutul sugrumător al **minorităților** din vechea Ungarie și — contra țării, de a cărei toleranță se abuzează atât de mult.

*) spre exemplu Hymans — N. E.

Dl Al. Constantinescu vorbește »Infratirii«

Despre caracterul vizitei sale în streinătate — Cum s'a făcut consolidarea bonurilor de tezaur din Italia — Recunoașterea Basarabiei — Comercializarea bălților și pădurilor

Dl Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei și al domeniilor, care a fost totdeauna un entuziast sprijinitor al tuturor manifestărilor economiei noastre naționale, a venit și la Cluj pentru a vizita importanta expoziție Zootehnică organizată în orașul nostru.

Folosind prezența dsale la Cluj, și știind că dsa se găsește între noi după o lungă călătorie făcută în Apus, care de fapt a fost o laborioasă și rodnică acțiune de lămurire și apărare a intereselor României, am căutat să întâlnim pe distinsul bărbat de stat pentru a-i cunoaște impresiile câștigate în această călătorie.

Dela începutul convorbirei, dsa a declarat că n'a avut nici o misiune oficială în Italia, ci că s'a dus ca simplu particular, — ca român.

— „Au venit la mine, ne-a declarat dl ministru Constantinescu doi redactori dela ziarul „Neue Freie Presse" și mi-au solicitat câteva declarații asupra politicei interne a României. Răspunsul meu a fost: Domnilor, eu când mă aflu în străinătate, nu sunt politician ci român.

Intrebând pe dl ministru Constantinescu asupra întrevederei pe care a avut'o cu Mussolini premierul Italiei, dsa a bine voit să ne declare următoarele:

— „Intre mine și Mussolini există ceva mai mult decât o cunoștință. Ne vedem în fiecare an aproape.

Anul acesta mi-a dat o telegramă ca să ne întâlnim la Monzza lângă Milano, unde trebuia să vie și dsa pentru a asista la un concurs de automobile — neputând însă veni m'a invitat la Roma. N'am avut, repet, nici o misiune oficială vă pot declara însă următoarele:

„Toate bonurile de tezaur din Italia au fost consolidate, pe baza tratativelor duse de dl Kiriacescu, delegatul special al guvernului român.

In ultimul timp comisiunea formată din dnii Barbu Constantinescu secretar de legație, Luca, delegatul ministerului de finanțe și sub președința ministrului nostru la Roma, dl Lahovari, a terminat operațiile adică au verificat titlurile.

N'a rămas nici un bon de tezaur neconsolidat, afară de câteva fără importanță, cari n'au fost încă anunțate.

S'a regulat și diferendul cu „Alfá Romeo".

Trecând la altă ordine de idei, am întrebat pe d. ministru Constantinescu asupra chestiunei recunoașterei unirei Basarabiei de către Italia.

— „Italia, ne declară d. ministru Constantinescu știe să-și respecte cuvântul ei.

Ea a recunoscut de mult alipirea Basarabiei.

N'am absolut nici o grijă că precum Franța și Anglia au ratificat tratatul, îl va ratifica și Italia.

Am siguranța că Italia nu-și tăgăduește iscălitura.

In această chestiune Ministerul domeniilor ne-a declarat următoarele:

„Când am plecat din țară am însărcinat serviciul pescăriilor și al pădurilor să studieze pe baza legei un program de comercializare a bălților și pădurilor.

Acum voiu vedea lucrările comisiunei și voiu vedea ce este făcut.

In altă ordine de idei dl ministru Constantinescu ne spune:

— Cred că nu mai este nevoie să remarc succesul strălucit al acestei expoziții.

Statul a ajutat construirea grajdurilor și a acordat premii de peste 400.000 lei Comisiunile zootechnice județene la fel.

Am acordat după cum se știe tuturor comisiunilor zootehnice din țară câte un credit de 100 milioane. Foarte multe din aceste comisiuni și în special cea dela Brăila a făcut mari cumpărături de vite.

Foarte important este faptul că au venit mulți țărani din țară (numai din județul Roman au venit) și s'au interesat de această expoziție. Ei au mers chiar prin sate pentru a se iniția asupra felului cum sunt crescute și întreținute vitele în Ardeal.

M. Sa Regele a accentuat mult importanța acestei expoziții, venind în persoană la Cluj.

Cu aceasta s'a terminat convorbirea pe care am avut'o cu dl Alex. Constantinescu, ministrul Domeniilor.

St. P.

Citiți și răspândiți:
»Infratirea Poporului«
cea mai bună gazetă săptămânală.

SERBĂRILE DE IERI

Expoziția zootechnică și congresul veterinarilor

M. S. Regele vizitează expoziția zootechnică și decerne premiile — Ședința solemnă a congresului veterinarilor — Discursul M. S. Regelui și ale dlor Al. Constantinescu și prof. Motaș — Premiații expoziției zootechnice — Plecarea Suveranului și a prințului moștenitor

Vizita de ieri a Maiestății Sale Regelui la expoziția zootechnică organizată în Cluj a fost un nou prilej de sărbătoare pentru orașul nostru. In frunte cu Suveranul am sărbătorit alci în Cluj o importantă și rodnică ramură de activitate a economiei noastre naționale, aceea a crescătoriei de vite. Și sărbătorii noastre s'au asociat miile de vizitatori veniți din alte părți ale țării, dela umilii țărani până la înalții demnitari ai Statului.

Incă des de dimineață străzile sunt tixite de lume. Orășeni în vestminte de sărbătoare și țărani în frumoase porturi naționale așteaptă sosirea M. Sale Regelui, sau se grăbesc spre expoziție. Pe toate casele fâlfăe drapele, iar multe edificii publice sunt îmbrăcate în verdeață. La podul de peste Someș se înalță o impunătoare poartă de primire. Peste tot o atmosferă de neobișnuită sărbătoare.

Sosirea M. S. Regelui

In conformitate cu programul înainte stabilit trenul regal a sosit în gara locală la ora 9 și jumătate a. m. Intru întîmpinarea Suveranului au ieșit la gară toate notabilitățile Clujene, precum și înalții oaspeți aflători în localitate. Maiestatea Sa coboară din tren în uralele asistenții și cântecul imnului regal intonat de muzica regimentului 83 Infanterie.

Tot din trenul regal coboară A. S. Principele Hohenlohe, adjutanții regali locotenent colonel Drosu, maior Trestioveanu și căpitan comandor Cioslinschi, dnii miniștrii Al. Constantinescu și Diamandi, d. prefect din Făgăraș Radovici și dnii deputați Bursan și Episcopescu. După ce M. S. Regele este salutat de către d. ministru Lapedatu și d. prefect Mureșanu, Majestatea sa trece în evistă notabilitățile și companiar de onoare din regimentul 83 Inf., comandată de d. căpitan Crihan. Am remarcat dintre cei prezenți pe dnii: Primar Utalea, P. S. Sa Nicolae Ioan, episcopul Clujului, Petrini director general al agriculturii din Ardeal, G. Ionescu Brăila, președintele congresului zootechnic și director general, Tiberiu Cristea, director reg. zootechnic N. Bănescu rectorul Universității, A. Ciortea, rectorul Academiei de comerț, Inspector general al Siguranței Bianu, prefect de poliție Gritta, Hossu, director regional CFR., generalii Papp, Petala, Anastasiu, Grigorescu, Trăilescu, Bădescu, reprezentanți ai bisericilor minoritare, numeroși zootechnicieni ș. m. a.

Spre Expoziție

Se formează apoi un impozant cortegiu în frunte cu M. S. Regele, urmat de înalții demnitari și asistență, plecând spre Expoziția zootechnică. In tot parcursul drumului mulțimea imensă ce staționa pe trotuare a ovaționat pe Suveran.

Intrarea M. S. Regelui la expoziție a fost acoperită de nesfârșitele urale ale vizitatorilor și expozanților. Insoțit pe dnii miniștrii Al. Constantinescu, Lapedatu și ceilalți înalți demnitari, Suveranul trece din pavilion în pavilion, oprindu-se la fiecare animal mai de seamă și cerând lămuriri, organizatorilor și expozanților.

Intâiu s'a vizitat pavilionul armăsarilor și ale celorlalți cai, pe urmă bovinele cu tauri și vaci de toate rassele, apoi porcii, oile galițele, cânii și mașinele agricole. Pretutindeni Suveranul a dat o deosebită atențiune materialului expus, arătând totodată și o rară pricepere a problemei de crescătorie a vitelor. In frunte cu M. Sa. Regele înalții oaspeți au gustat cașul oferit de firma Desmir.

*

Ordinea și animalele expuse au făcut o excelentă impresie. Aspectul general al expoziției deasemeni este impunător. In mijlocul terenului se înalță o frumoasă tribună. Contribue la pitorescul aspectului părculețele cu flori, pavilioanele de recreație și numeroasele reclame cu gust pictate și fixate în toate părțile. Inlăuntrul pavilioanelor cu animale este o ordine exemplară, fiecare animal având-și numărul său, iar afișele pe care scrie: Premiat cu premiul I, II, III sau medalii de aur, argint și bronz îndeamnă pe vizitatori să se oprească des de tot.

Vizitarea expoziției de către M. S. Regele a durat aproape două ore și în tot acest timp n'a fost oprită intrarea, astfel încât o mulțime de nedescris a avut prilejul să se convingă de marele interes ce-l poartă Șeful statului prăsilei de vite.

M. S. Regele la congresul veterinarilor

Urmat de înalții demnitari M. S. Regele a plecat apoi spre Prefectura județului pentru a asista la congresul zootechnic și de igienă veterinară. Aceeaș însuflețire ca la sosire plana deasupra tuturor străzilor parcurse de Suveran. Uralele nu mai conteneau.

In tot acest timp congresul zootechnic își continuase desbaterile, ședința fiind deschisă la ora 10 de către d. prof. univ. Motaș. Au vorbit dnii I. Oțoiu, Vlădescu, Tarazză și Osvadă, când apoi în vederea sosirii Suveranului desbaterile au fost suspendate.

In momentul când Maiestatea Sa își făcu apariția în sală congresiștii isbucniră în urale înălțăcărate. Suveranul ocupă fotoliul prezidențial având la stânga Sa pe principele Hohenlohe, iar la dreapta pe d. Al. Constantinescu, ministrul agriculturii.

Cuvântarea dlui Al. Constantinescu

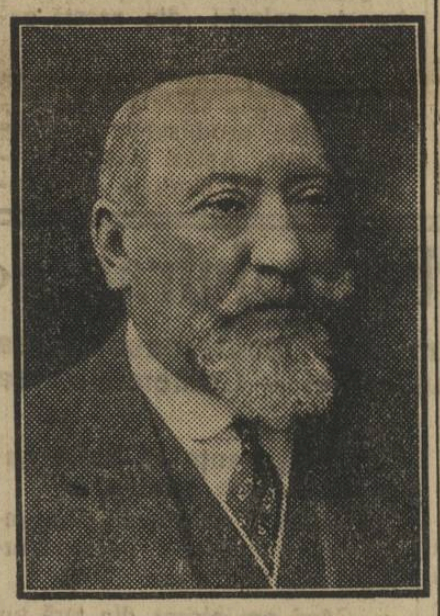

Al. Constantinescu,
ministrul agriculturii și domeniilor

D. Al. Constantinescu salută pe M. Sa Regele prin următoarele cuvinte:

„Cu respect, dragoste și admirațiune, congresiștii Zootehnici și de higienă veterinară se cred fericiți salutând în mijlocul lor pe primul Rege al României Mari. Precum Majestatea Voastră în capul oștilor învingătoare ați adus țara la mărire ca să poată sărbători azi în cadrul României mari această festivitate, tot așa n'ați lipsit niciodată să fiți în capul și mijlocul a tot ce este intelectualitate și activitate economică a acestei țări. Iată dar, de ce Majestatea Voastră cu prilejul expoziției Zootehnice veniți și în mijlocul acestui congres de specialitate, care salută cu dragoste și venerațiune pe Regele României Mari.

Să Trăiți Sire! Trăiască Maiestatea Sa Regina! Trăiască întreaga Dinastie Română! Trăiască România Mare, una și nedespărțită!"

Discursul dlui prof. Motaș

Urmează apoi cuvântul de bun sosit al dlui profesor Motaș, care spune că îndemnul, pe care A. S. R. Principele Carol l'a dat corpului medicilor veterinari cu prilejul deschiderii congresului va fi săpat pe placă de bronz pentru ca el să fie întotdeauna un imbold la muncă tinerelor generații de medici veterinari; „Cultura animală este pentru țara noastră tot așa de însemnată ca problema economică a cerealelor, mai ales azi, când după exemplul dat cel dintâi de M. Sa Regele, marea proprietate a trecut aproape toată în mânile sătenilor plugari.

Problemele de zootechnie ce se discută aici nu sunt numai probleme de cabinet, ci mai ales îndrumările necesare pentru realizarea lor pe terenul practic. Plini de recunoștință pentru interesul pe care M. S. Regele îl arătați acestor însemnate probleme prin venirea M. Voastre în mijlocul nostru, Vă rugăm Sire să binevoiți a primi omagiile cele mai respectuoase de devotament ale congresiștilor.

Cuvântul M. S. Regelui

Luând cuvântul, M. Sa Regele a rostit următoarele:

„Mulțumesc pentru cuvintele ce le-ați spus aci în mijlocul congresiștilor, pe cari îi văd atât de numeroși. Am venit cu plăcere pentru a asista la sforțările ce s'au făcut în regiunile acestea bogate în domeniul crescătoriei vitelor, cailor și a orice soiu de animale domestice. Am venit nu numai ca un semn de mare interes ce-l port acestei ramuri atât de importante pentru țara noastră a economiei naționale, ci și pentru ca prezența Mea să fie un îndemn pentru voi toți spre a lucra cu aceeaș râvnă, pricepere și aceeaș dragoste pentru binele obștesc. Știu ce rol important are serviciul zootechnic în țara noastră, căci el nu este chemat să fie numai doctorul, ci trebue să fie și sfetnicul, acolo unde este boală să lecuiască, acolo unde este vorba de îndrumare să stea lângă producător spre a da bună pildă.

O nobilă și frumoasă menire aveți.

Nu numai pe tărâmul teoretic, dar mai ales pe terenul practic, mergând mână în mână cu aceia ce și pun tot sufletul și câteodată întreaga avere a lor peniru a desvolta o ramură așa de importantă. Fără vite frumoase nu putem face agricultură, dar nici

M. S. REGELE FERDINAND I.

țară agricultură rațională nu putem avea vite frumoase.

Mai înainte crescătoriile de vite erau în legătură cu moșiile mari, acum lucrurile s'au schimbat, pământul a intrat pe mâna celor mici, cari pot continua pilda acelora, pe petecele lor mai mici, dar tot atât de roditoare dacă sunt bine lucrate.

Vin aci să vă încurajez ca din tot sufletul să lucrați și mai departe pe terenul acesta. Dumnezeu ne dă rod pământului, ploaie pentru fânețe, dar numai cu fânețe nu putem crește vite trebue și îngrijire, ea e secretul acelora care au produs lucruri atât de frumoase.

Mână în mână trebue să mergeți. Sunt sigur că inima și bunăvoința nu vă lipsesc și de aceea vă spun din toată inima: Inainte! Tot înainte!

Urale fără sfârșit au acoperit frumoasele îndemnuri ale Majestății Sale.

In picioare congresiștii au ovaționat pe Suveranul care a plecat. După aceea apoi dl președinte Motaș a închis ședința, amânând pe a doua zi desbaterile, pentru ca toți congresiștii să poată lua parte la decernerea premiilor ce a avut loc după amiazi.

Dela Prefectură M. S. Regele a trecut la cercul militar unde a avut loc o masă intim.

Premiile Expoziției zootechnice

După masă urma conform programului, să se facă distribuirea premiilor expoziției zootechnica. M. Sa Regele a ținut să prezideze personal acest act. La ora 5 însoțit de miniștrii aflători în Cluj, și de alți înalți oaspeți și-a făcut apariția la expoziție, fiind îndelung ovaționat de către numerosul public. După ce M. Sa Regele și înalții oaspeți au luat loc pe tribună a început defilarea vitelor premiate. Premiile le preda Suveranul cu propria-i mână, stând binevoitor de vorbă cu expozanții premiați. Aceștia la rândul lor se comportau care dupăcum știa. Câte un țăran se mai împiedeca de covorul de pescări alții înduioșați sărutau mâna Majestății Sale, unii vorbeau numai nemțește însfârșit cu câte un magnat ungur Suveranul se înțelegea în franțuzește.

Premiile constau în bani, medalii de aur, argint și bronz, confirmate toate prin diplome. Numărul lor este foarte mare. In cele ce urmează dăm pe cele principale:

I. Cabaline

Armăsari adulți

Juriul de apreciere compus din dnii Artur Teleki, președinte, Octavian Vasu și Traian Stănuleț.

1. Campionatul 8000 lei Artur Teleki cu armăsarul Inkersall rasa pur sânge englez.

Prem. I. 8000 lei pentru Grubatski. Prem. II. 6000 lei Iosif Voina. Prem. III. 3000 lei d. Andrei Bortolomei. Prem. IV. 3000 lei Gheorghe Sfura.

Medalii de aur: Herghelia statului din Sâmbăta de jos, Pavel Balint, Alexandru Farkas, general Olteanu 2 medalii de argint și 2 de bronz.

Armăsari sub 4 ani

Juriul de apreciere. Dnii general M. Botez, președinte, Ștefan Weselényi și Sam. Neráth.

Campionatul Herghelia statului Bonțida.

Premiul I 5000 lei d. A. Nagy, prem. II 4000 lei d. M. Weibel, prem. III 3000 lei d. V. Sibianu, prem. IV. 2000 lei F. Grawisch, prem. V 1000 lei Ion Molnar. Medalii de aur: dnii A. Betlen, Ion Kraemer, Herghelia Sâmbăta dc jos.

Iepe fără mânz

Juriul: Dnii G. Farazzo preș., Victor Gallus și Iuliu Radulevici.

Campionatul: d. A. Bethlen. Premii I: 6000 lei I. Sigmeth,

prem. II, 4000 lei A. Farkas, III 3000 lei I. Martin, IV. 2000 lei I. Moldovan. Medalii de aur: Dna Artur Teleky, S. Weselényi, dnii C. Teleki, L, Telegdi ş. a.

Iepe cu mânz

Juriul dnii V. Harşiade preş., d. I. Pop şi E. Molnar. Campionatul d. Adam Bethlen. Premii: I. 8000 lei G. Heinrich, II. 6000 lei Bucur Avisalon, ţăran Dăişoara, III. 3000 lei M. Söllner, IV. 3000 lei V. Sibianu.

Familia

Juriul compus din dnii: Stefan Şerban preş., M. Braumann şi C. Ianusa. Prem. I, 4000 lei F. Beran.

Iepe sub 4 ani

Juriul: Emil W, Kraus preş., Ion Tatar, G. Groza, Camp. 7000 lei F. Tolvai. Premii: I. 7000 lei V. Adolineanu, II. 6000 le II. Signerhi, III. 4000 lei I. Berochi, IV. 3000 lei I. Rössler.

Bovine

Tauri adulţi şi neadulţi,

Juriul: dnii E. Negruţiu preş., I. Ehrenwert şi N. Mutu.

a) rassa simenthal campionatul 8000 lei şi medalie de aur dl M. Rucureanu. Premii I. 7000 lei St. Daian, II. Fraţii Kohnert, III. comuna Buzd, IV. com. Căluşeni.

b) Rassa pinzgau. Campionatul 8000 şi medalie de aur dl Andrei Schieb Premii I. Rahrich, II. G. Krämpels, III. Modjesch.

c) Rassa brună Premiul I. 6000 lei dl Ştefan Kadas.

d) Rassa olandeză. Premiul I. 2000 lei văd. lui Aladár Szeredai.

e) Rassa podolică. Premii I. Grig. Raţiu, II. com. Raciu, III. A. Mutu, IV. Ioan Nagy.

Vaci cu lapte

a) Rassa simental juriul: dnii M. Bonfert preşedinte, Ion Ciomac, E. Poruţiu.

Premii: I. D. Doian, II. G. Know, III. George Stolz, IV. Niculae Russu.

Rassa brună: Premiul I. Fornwald, rassa podolică premii: I. S. Nagy, II. Buta S., III. Kovács I., IV. Josza A.

Junci

Rassa simental: Premiul I. Frisch, II. I. Călburon, III. M. Fleischer.

Rassa prinzgau: Prem. I. Toma Gross, II. E. Poruţiu, III. I. Târnoveanu, IV. M. Gunsch.

Rassa brună: Premiul I. Atsberger Geza.

Bivoli: Prem. I. Gavril Streza, medalia de aur Ferma Şercaia.

Porci

Rassa maugoliţă: Premiul I. Tisza Kálmán, II. Fraţii Gyemant.

Rassa de Basna: Premii: I. I. Rampelt, II. L. Konnert.

Oi

Rassa Merinos-Rambuliette camp. şi prem. I. Domeniul Tamaşda, II. Nagy.

Rassa ţigaie şi iurcană. Premii: Gh. Marta şi fraţii Grász.

Rassa ţurcană. Premii: I. dl Emil Poruţiu, II. V. Pop, III. A. Gorgan.

Evident că distribuirea a durat timp îndelungat. Cu toate acestea M. S. Regele a ţinut să rămână acolo până la capăt şi a plecat numai după ce începuse a se întuneca.

Se mai adaugă pe deasupra dificultăţile întâmpinate la împărţirea premiilor din cauza prea marei aglomerări. La observaţia indiscretă a unui domn de pe tribună că nu se face să mai aştepte M. Sa Regele a răspuns că au aşteptat destul şi expozanţii. Cuvinte de monarh într'adevăr democrat.

La plecare publicul a ovaţionat îndelungat pe M. Sa Regele.

Seara Maiestatea Sa Regele a luat masa la P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, iar după banchet a plecat cu trenul la Sinaia.

Congresiştii zootechnicieni au avut aseară un banchet la New-York la care au asistat toţi reprezentanţii autorităţilor locale. A. prezidat dl Ionescu-Brăila directorul general zootecnic.

Rezultatul campionatului de tir

In zilele de 13—14 Septembrie cu prilejul vizitei M. Saie Regelui şi A. S. Regale Principelui Moştenitor comitetul Regional sportiv din Cluj a aranjat la arena sportivă locală un concurs de tir de porumbei pentru campionatul ţării.

Atât numărul participanţilor, cât şi rezultatele obţinute au însemnat un deosebit succes. Apreciind importanţa sportului A. S. R. Principele Moştenitor a primit preşedenţia de onoare a concursului, ţinând să ia personal parte activă la tir.

Sâmbătă, când a vizitat concursul, A. S. Regală a fost salutat de către d. Eugen Barbul, directorul bibliotecii locale. In câteva cuvinte Principele Moştenitor a răspuns salutului prin înnălţătoare îndemnuri la muncă pe terenul sportiv.

Ieri Duminecă M. S. Regele însoţit de dnii miniştrii Lapedatu şi Diamandi, director general Ionescu-Brăila, generali Dănilă Papp Olteanu şi conducătorii autorităţilor locale, încă au cercetat concursul de tir, fiind salutat de către d. dr Iuliu Pop.

Rezultatul concursului este următorul:

1. Tir la porumbei de lut simplii, în total 10: 1. S. Bohuss, 2. L. Bohuss, 3. Plagino, 4. Beyer.

II. Tir la porumbei de lut dublii la 3 perechi: 1. Plagino, 2. Chiriacescu.

III. Paule la porumbei: 1 Chiriacescu, 2. S. Bohuss, 3. Czaran.

IV. Şampionatul României la tirul de porumbei vii nu s'a putut decide din cauza lipsei de porumbei. Sunt 17 participanţi la concursul final ce urmează să aibă loc altă dată.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: RIGOLETTO. (Ca oaspeţi dna Jolán Baranyai şi dl Giaccomo Borelli. Preţuri obişnuite. Abonament de premiera Nr. 4. Seria 43.)

Moara roşie. Repetiţiile din celebra piesă a lui Molnár: „Moara roşie" curg neîntrerupt pe lângă conducerea directorului şi atât personalul artistic cât şi cel technic îşi dau toată silinţa de a învinge toate obstacolele şi a produce ceva perfect pentru satisfacerea şi celui mai rafinat gust al publicului. Piesa se va da de doăsprezece ori în şir. Premiera va fi Vineri seara.

Ştiri diverse

Casă de vânzare în apropierea şcolii normale de fete

Vindem cu preţ convenabil şi cu înlesniri de plată casă modernă cu 20 încăperi, cu prăvălie, bodegă, tutungerie, brevet de băuturi spirtoase, cu o grădină-parc aproape un jugăr; afară de 2 camere ocupabile toate imediat. *Aduce un venit anual de 108.000 lei* şi are sarcini fără interese 350.000 lei. *Se poate prelua imediat cu 100.000 Lei.*

Vindem casă cu grădină şi curte 100 st □ în apropiere de Calea Moţilor *cu 75 mii de Lei.* Se fac înlesniri de plată. *La preluare trebue 10.000 lei,* restul în rate.

Vindem casă *în apropierea Tribunalului* compusă din 8 încăperi cu sarcină fără interese. *Se poate prelua cu 100.000 lei bani gata.*

De vânzare *10 jugăre pământ* în valea Chintăului *lângă fabrica de cărămidă* cu preţ convenabil.

De închiriat

2 case şi *4 locuinţe cu 1, 2, 3, 4 şi 5 camere, bucătărie, bae, etc.*

Prăvălie de predat *cu locuinţă aproape de Piaţa Mihai Viteazu.*

Căutăm cu 100—200 mii lei capital companist sau împrumutăm cu ipotecă sau gaj. *Asigurăm 10—20 mii câştig lunar.*

Cumpărăm sau închiriem Restaurant Cls. II. sau **bodegă** în centru şi 2—3 jugăre pământ cu gospodărie.

Adresaţi-vă *Agenţia „Expresa", Cluj, Str. Regina Maria 41.* 49

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Reclama este sufletul comerţului!

Cumpăraţi încă azi!

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Licitaţie

Regimentul 83 Infanterie v'a ţine în ziua de 22 Septembrie cor. la ora 4 d. a. licitaţie pentru aprovizionarea cu carne pentru trupă.

Doritorii de a furniza sunt rugaţi a lua cunoştinţă de condiţiunile caetului de sarcini care se poate vedea zilnic între orele 11—12 la Regiment, Calea Dorobanţilor 15.

D 199 **Comandamentul Reg. 83. Infanterie.**

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Fabrica specială de ortopedie si bandaje

Secţiunea Bandajelor:

Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hermii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoză abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruaţie. Bandaje susţinătoare şi diferite alte feluri pentru toate afecţiunele.

Secţiunea Ortopedică:

Aparate pentru lipsa şi defectele urechilor şi ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale şirei spinărei) Cosete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru picioare plate şi tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis şi pentru contracturile articulaţiei şoldului.

Picioare artificiale. Mână de lucru şi de scris şi fine tot felul de aparate de specialitate.

Sub control medical al Dlui Dr. Rădulescu Directorul Spitalului de Ortopedie „Regina Maria" din Cluj.

Expuse la Târgul de Mostre pavilionul B. în camera 20. D 201

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

MICA PUBLICITATE

CANDIDAT advocat cu practică caut post Cluj, provincie. Oferte ziar „Gon". D 209

Un dar frumos şi eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câştiga oricine persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanţi de urgenţă bilete la

Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 16 Septembrie

CINEMA SELECT

Vino peste secara

Mare dramă romantică după romanul lui Maethers. In rolul principal: **Loth Ila şi Bolvári Géza.**

Afară de program o comedie cu **FATTY** în 2 acte.

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Nobleta banditului

Grandioasă dramă senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal regele apaşilor: **Willian Hart.**

CINEMA APOLLO

Masca Neagra

Dramă senzaţională de aventuri în 6 acte.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul „NAPOLI"..... 24 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione enerale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 *este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor şi castelelor.*

Ultime informaţii

— Dl I. G. Duca, ministrul de externe al României, într'un interview acordat reprezentantului ziarului „Universul" la Geneva a calificat, cu drept cuvânt, astfel eşirea contelui Apponyi la „Liga Naţiunilor":

„Sunt chestiuni, cari nu se pot discuta cu anumiţi oameni. Chestia inviolabilităţii tratatelor nu se discută cu Bethman Holweg, iar chestia minorităţilor nu se tratează cu contele Apponyi."

— Absolvenţii promoţiei 1914, a liceului grăniceresc „Gh. Coşbuc" din Năsăud, sunt invitaţi la întrunirea colegială ce se va ţine la 3 şi 4 Octombrie a. c.

Cei ce doresc a participa sunt rugaţi a ne aviza la timp pe adresa subsemnaţilor.

Tiberiu Heder, advocat şi Mihail Lipan, profesor, Năsăud.

— *Aseară la ora 10·30, cu un tren special, M. S. Regele, însoţit de Principele Carol şi de d. ministru Al. Constantinescu, a părăsit Clujul. Pe peronul gării se aflau dnii ministru Al. Lapedatu, Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, Octavian Utalea, primarul oraşului, general Dănilă Pop, comandantul corpului VI armată şi reprezentanţii autorităţilor au salutat plecarea trenului regal.*

— **D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor, a plecat astăseară cu expresul la Bucureşti.**

— Facem un călduros şi stăruitor apel la inimile caritabile a veni în ajutorul unui nefericit învăţător pensionar român, bolnav de tuberculosă, nevoit a trăi el şi soţia lui cu o pensie de 150 lei lunar. Chiar ajutorul cel mai mic este bine-venit: deocamdată această victimă a soartei are nevoe de un costum de haine, care să-l apere de întemperile vremei. Ajutoarele se vor trimite la redacţia „Înfrăţirei".

* *Administraţia ziarului caută o funcţionară dactilografă inteligentă versată în afacerile de birou.*

* **Concurs.** Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că la şcoala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist şi 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidaţii vor presenta cererile însoţite de actele cerute de statutul funcţionarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10

— Ministerul de răsboiu face cunoscut tuturor tinerilor cu termen redus, recrutaţi în condiţiunile art. 52 L. R. că pe viitor nu se vor mai acorda amânări pentru studii, decât tinerilor care vor depune actele de amânare la cercul de recrutare respectiv, cel mai târziu până la 1 Oct. Tinerii care din cauza deschiderii târziu a şcolilor, nu pot depune certificatul din partea scolii, vor da o declaraţie că se obligă a depune acest act mai târziu. Cei ce n'au cerut însumarea în condiţiunile art. 52 şi 53 din L. R. cu ocazia recrutării, vor putea cere ministerului prin cercul de recrutare, respectiv încadrarea în articolele de mai sus.

Inaugurarea localului „Sfatului Negustoresc"

Cuvântarea dlui dr I. Evian, preşedintele Sfatului

Eri la orele 11 s'au adunat în noul local al Sfatului Negustoresc, un mare număr de comercianţi şi industriaşi, pentru a asista la inaugurarea localului.

Printre aceştia am putut remarca pe dnii Mazuchi, inspector comercial, Căciulă, secretarul general al Camerii de Comerţ, Temistocle Alexandrescu cu d-na, ajutorul de primar al Capitalei, Iliescu, Aldica, Tuffli, Enăceanu, director la R. M. S. precum şi un alt mare număr de comercianţi şi industriaşi locali.

Cu această ocazie, a luat cuvântul dl dr I. Evian, preşedintele Sfatului Negustoresc, care printre altele a spus că a convocat pe comercianţi şi industriaşi în vederea inaugurării sălilor noului local şi găseşte un prilej nimerit de a arăta că Sfatul Negustoresc, prin condiţiile speciale create mai cu seamă aici în Ardeal după marele războiu, nu ţinteşte numai la apărarea intereselor acestei bresle, ci şi la strângerea rândurilor comercianţilor. Sfatul Negustoresc, fără să ţină seamă de deosebirile de religie, confesiune, naţionalitate are o datorie elementară să strângă cât mai mult pe comercianţi şi industriaşi în jurul său şi de a lupta intens pentru opera de consolidare.

De aceea dl dr Evian a făcut apoi un apel către toţi cei de faţă ca să frecuenteze cât mai mult sălile Sfatului şi mulţumeşte apoi celor de faţă că au răspuns cu atâta grabă la apelul Sfatului.

După acestea s'a servit o mică gustare, în mijlocul unei animaţii desăvârşite.

— In ziua de 28 Septemvrie 1924 va avea loc adunarea generală a despărţământului Huedin al Astrei. Comitetul face un călduros apel către membrii despărţământului şi către public să ia parte la această adunare.

— Pe ziua de azi dl Ovidiu Grita, titularul prefecturei poliţiei Cluj, şi-a luat în primire postul, încetându-i delegaţia ce a avut-o în calitate de Comisar al serbărilor pentru comemorarea Centenarului lui Avram Iansu.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Un mare incendiu la Arad

Arad. — Ieri, un puternic incendiu a distrus magazinele Polak din localitate. Cauzele incendiului nu se cunosc încă. Pagubele sunt foarte mari.

Un groaznic accident de automobil

Braşov. — Un groaznic accident de automobil a avut loc ieri pe muntele Cozla. Un automobil, în care se afla dl Zănică Atanasiu, fost subsecretar de stat al aprovizionărei, s'a prăbuşit în prăpastie. Starea dlui Atanasiu este foarte gravă.

România acceptă soluţia arbitrajului

Bucureşti. — La şedinţa de Sâmbătă a secţiunei a III-a Ligei Naţiunilor, dl I. G. Duca, preşedintele acestei secţiuni, a declarat că acceptă soluţia arbitrajului. In aceeaşi şedinţă, delegaţii Danemarcei şi Scandinavi s'au declarat mulţumiţi de acordul franco-englez.

Punerea pietrei fundamentale la Spitalul din Braşov

Braşov. — Eri a avut loc solemnitatea punerei pietrei fundamentale la spitalul care se va construi în Braşov pe cheltuiala ministerului sănătăţei publice. Acest spital va costa 40 milioane şi se va compune din 7 pavilioane. El va fi al doilea, în mărime, după Clinicele din Cluj. In acest an se vor construi 2 pavilioane.

După oficiarea serviciului religios, a luat cuvântul **preotul Degu** care, mulţumind dlui Săveanu pentru interesul ce poartă sănătăţei publice, arată că precum Biserica şi şcoala sunt baza sănătăţei morale, spitalul este baza sănătăţei trupeşti şi aceste trei instituţii trebuie să conlucreze strâns între ele.

D. dr Bordea spune că este foarte probabil că spitalul este o concepţie creştină şi reese din cuvântul evangheliei, „iubeşte pe aproapele tău". Mulţumeşte dlui ministru în numele corpului medical pentru opera ce se înfăptuie.

D. Ciurea, prefectul judeţului, aduce omagiile cetăţenilor din judeţul şi oraşul Braşov.

D. N. Săveanu, ministrul sănătăţei publice, spune că se simte fericit când munca sa, călduros susţinută de actualul guvern. dă roade atât de utile societăţei şi neamului, De când am venit în fruntea departamentului sănaţei publice, continuă a spune dsa, am dat o deosebită atenţie Braşovului. Am luat măsuri pentru îndreptarea tuturor neajunsurilor la spitalul de ochi, la policlinică am înfiinţat o secţie de dentistică şi una de gât şi urechi; în spitalul de izolare am dat o camionetă şi o etnică.

Am creiat institutul de chimie şi acum urmăresc cu interes ridicarea acestui spital. Toate acestea le-am făcut cu conştiinţa că ar fi fost un anacronizm ca în acest oraş frumos să rămâna instituţiile de sănătate publica în urmă cu vremea.

Cuvântarea dlui ministru Săveanu a fost prelung aplaudată. După terminarea solemnităţei a avut loc un banchet la restaurantul Transilvania.

Nr. 591—1924. D 202

Licitaţiune

Prin care subsemnata primărie comunală dă în localitate dreptul de vânat a comunei **Feneşul-unguresc** în arândă prin licitaţie publică, care se va ţinea în 30 Octombre 1924 la oarele 9 a. m. în biroul notarial din Lona Săsască.

Preţul de strigare 1500 Lei. Vadiul 10%.

Tipul de exarândare e (6) şasă ani, începând cu 1 Novembrie 1924 până 31 October 1930.

Condiţiunile de licitaţie să pot vedea în oarele oficioase în biroul notarial din Lona Săsască.

Primăria comunei.

Feneşul-unguresc, la 7 Septembrie 1924.

Kun Gy. Ioan prim. com. **Indiscifrabil** notar. cerc.

Nr. 309—1924. D 203

Publicaţiune

Prin care subsemnata primărie comunală dă dreptul de vânat a comunei **Stolna** în arânda prin licitaţie publică, care se vă ţinea în 30 Octombrie 1924 la oarele 9 a. m. în biroul notarial din Lona Săsească.

Preţul de strigare e 1500 Lei. Vadiul 10%.

Timpul de exarândare e (6) şasă ani, începând cu 1 Noembrie 1924 până 31 Octombrie 1930.

Condiţiunele de licitaţie să pot vedea în oarele oficioasă în biroul notarial din Lona Săsească.

Primăria comunală.

Stolna, la 7 Septembrie 1924.

Ioan German, prim. com. **Indiscifrabil,** notar cerc.

Nr. 1700—1924.

Publicaţie de licitaţie

Banca Generală a Ţării Româneşti S. A. Sucursala Cluj va vinde prin licitaţie în baza art. 306 Cod. Com. cu asistenţa noastră în detrimentul firmei debitoare Landesmann şi Weisz din Cluj, aţă, matase, bumbac, ciorapi, nasturi şi diferite textile în preţul de strigare de 1,400.000 Lei.

Licitaţia se va ţine la 20 Septemvrie 1924 ora 3 postmeridian în Cluj, în Magazia băncii, Strada Londrei 29, şi marfa se va vinde în caz de nevoie şi sub preţul de strigare.

Amatorii vor depune 10% vadiu. Cumpărătorul are să achite imediat preţul de cumpărare plus 2% taxa şi impozit.

Condiţiunile detailate de licitaţie se pot vedea la subsemnatul notar public.

Cluj, la 13 Septemvrie 1924.

D 210 ss. Dr. IOAN COSMA, notar public.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,

Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.

Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1178 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 17 Sept. 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
16.SEP.924 CLUJ I. Nr. 5763

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L.

Ceace nu se poate schimba

Tendințele civilizatoare și idealiste ale politicei europene, atât de înaintate încât uneori în generozitatea lor ating utopia și himera au permis materialiștilor și practicilor politicei națiunilor înfrânte toate speranțele de reconstituire militaristă și imperialistă.

Junkerii prusiaci și feudalii fostei Ungarii redusă la imensitatea insulei Margareta văd în toate nobilele eforturi ale unor excepționali oameni de Stat, cari sunt Macdonald și Herriot, o posibilitate de a reconstitui pe temeliile idealismului lor, care în fond sunt așezate pe cea mai temeinică cunoaștere a realităților, a unui trecut cu toate privilegiile și grozăviile lui — un trecut presionat și de-apururi îmormântat ca incompatibil cu civilizația modernă.

Protecțiunea minorităților, problema dezarmărei, arbitrajului și toate nobilile și idealistele himere pe care marii oameni de Stat ai vremurilor se străduesc să le transforme în realități, sunt prilejuri pentru reprezentanții națiunilor înfrânte de a spera și de a activa în sensul reconstituirei privilegiilor pierdute.

Reacționarii de eri, și de toată viața, feudalii de muzeu, medievalii de catedrală, toți acei oameni reprezentativi ai unui trecut de-apururi îmormântat, își închipuesc că își pot regăsi viața și rostul în lumea modernă, în care sunt absolut incompatibili, îmbrățișând, fără nic o posibilitate de sinceritate și convingere idealismul politic pe care oamenii de Stat ai marilor națiuni încearcă să-l traducă în fapt.

Fenomenul acesta nu este de natură și de psihologie strict personală: pe baza acestui idealism, oamenii politici ai națiunilor înfrânte, își închipue posibilitatea de reconstituire a unei lumi de-apururi îngropate.

Transformismul acesta al vechilor și materialiștilor oameni cari au ilustrat politica antebelică e absolut deplasat și infructuos.

Cuceririle morale și politice ale marelui război rămân nestrămutate, imposibil de clintit.

Radicalul Herriot, primul ministru al Franței, socialistul Macdonald, primul ministru al Angliei, în al căror idealism social își puseseră nădejdea reacționarii națiunilor înfrânte, ca într'o fructuoasă speculare a naivității, s'au arătat oameni politici de realitate.

Dl Herriot la conferința dela Geneva, răspunzând dlui Macdonald, a crezut ca o elementară și fundamentală datorie, să afirme că temelia tuturor evoluțiunilor politice rămâne respectarea absolută a tratatelor de pace.

Tot ce se va face acum și în viitor — a ținut să stabilească dl Herriot — se va desvolta în cadrul tratatelor de pace care au constituit actuala fizionomie politică a Europei.

După dl Herriot, aceste tractate rămân intangibile.

O... ceace urmăresc reacțiunea... unilor pe drept înfrânte, cari se cramponează de idealismul marilor oameni politici ai Statelor învingătoare, este tocmai o revizuire a tratatelor de pace, cu speranța reconstituirei unor forme de Stat și de politică de apururi condamnată de justiția istoriei.

Dl Herriot însă: cu acea francheță și claritate de esență pur franceză, a formulat la conferința Ligei Națiunilor de la Geneva hotărârile politicei Franței, de acord cu Anglia: stabilitatea intangibilă a tratatelor.

Și în cadrul lor nu e posibilă nici o tentativă de revanșă și de reconstituire a feudalismului ante-belic.

Sfințire de Biserică

In ziua de 21 Septembrie se va săvârși sfințirea bisericii gr. catolice române din Aiud. Acest act important pentru viața noastră religioasă și culturală va fi săvârșit de I. P. S. Sa mitropolitul Vasile Suciu. Răspunsurile la liturghie le dă corul parohiei gr. cat. din Cluj. In ajun studenții din regiunea aceea vor da o reprezentanție teatrală, iar în ziua sfințirei va avea loc un concert dat de artiștii Operei Naționale din Cluj

Inscripții

Animalele. — Expoziția zootechnică din Cluj, unde au fost reprezentate atâtea admirabile exemplare de animalitate, s'a închis.

Atitudinea omului față de animal a evoluat în bine și în superior: animalul, în națiunile civilizate, e considerat ca un colaborator al omului.

Clemenceau, cu spiritul lui sagace și erudit, a consacrat în „La Melé Sociale" o serie de capitole, în care a restabilit colaborarea unor animale cu omul în viața economică și socială: vacă ce dă lapte și existența unei familii, calul din munca căruia trăesc anumiți oameni, câinii cari în Belgia și Franța deservesc vehiculele sunt colaboratorii sinceri și utili omului.

Animalul însă, în afară de utilitatea și colaborarei lui cu omul în aprigа luptă a vieței, prezintă un aspect mai interesant și mai emoționant: el reprezintă pe pământ un mister mai profund și mai nelămurit de cât acel al omului.

V'ați confundat vre-o dată în taina ochilor pisicilor? — ochii de chilimbar, de aur și de topaz încrustat în gene lungi și mătăsoase.

De câte ori îi privesc am impresia de teroarea Sfinxului! mi se par transparenți și discret elocvenți. Perdeaua lor de mătase străvezie ascunde gânduri tainice, liniștite și senine meditații filosofice. Tăcerea lor vorbește. Cum s-o înțelegem?

Se spune că Marte are locuitori cari doresc cu tot dinadinsul se intre în discuție cu noi. Cum ne-am putea înțelege cu niște ființe, născute și crescute în condiții climaterice și fiziologice absolut streine de noi, când nu putem convorbi cu ființe apărute și desvoltate în același mediu?

... Ce fericire ar fi pentru mine se pot sta de vorbă în clipele de singurătate cu pisica mea iubita!

Poate Baudelaire și Santier au gustat din fericirea necesitată de a convorbi cu pisicile lor!

Cinismul maghiar

Discursul contelui Apponyi la Geneva a fost un document unic de cutezanță și insolență. Dar cutezanța și insolența celui mai tipic retrograd al Europei au fost cu mult întrecut de atitudinea mai mult decât provocătoare a presei maghiare dela noi care deși a insultat de nenumărate ori pe toți oamenii noștrii cinstiți de stat pe motivul că sunt șoviniști, intoleranți și ucigași ai culturei maghiare, totuși astăzi laudă fără reserve și scrupule pe arhicunoscutul călău al școlilor românești, pe planuitorul desființării noastre ca națiune, pe faimosul oligarh Apponyi.

Este timpul, să constatăm încăodată, cât este de cinică politica maghiară.

Credeți poate că presa maghiară din Ardeal nu'și dă seama că ceia-ce face ea astăzi este o vinovată provocare? Ea știe tot atât de bine ca și noi că legea Apponyi din 1907 a fost pentru români o lovitură dureroasă la fel cu tristele evenimente din acelaș an din vechiul Regat. Românii unguriți de azi, cititori ai gazetelor ungurești, vorbitori ai limbei maghiare, cu mentalitate diformată de teoriile Budapestei, cărora li-e rușine de calitatea lor de român, sunt mărturie tristă a politicei de maghiarizare inaugurată în stil mare de contele Apponyi.

Pentru atâta tot însă de ce s'ar sinchisi obiectivele, civilizatele, umanitaristele, etc., etc., ziare minoritare?

Ele ne aruncă în față sfidarea elogiului celuia, a cărui principii dacă le-ar urma, neamul unguresc din Ardeal ar fi desființat în două decenii!

— **Principiile de maghiarizare au fost foarte bune, — par'că ar spune iredentistul maghiar din Ardeal, rânjind, — pentrucă erau în favorul ungurilor, — astăzi însă principiul de desnaționalizare nu mai e admisibil câtă vreme nu vor fi iar ungurii stăpânii Ardealului!...**

Cinismul maghiar în politică este o realitate, iar noi trebue să învățăm odată, că principala armă a politicei ungurești a fost și este minciuna.

N'a conținut o bună doză de cinism pompoasa minciună din trecut că în Ardeal nu există român ci numai „magyar ember"-i cu „buze streine?" Și nu era oare intenția de a sfida și în ceeace susținea ei cu emfază că... aerul Blajului, Abrudului este maghiar? N'a spus-o oare faimosul Rakosi, că valurile tulburi ale Oltului salută în ritm de ciardaș?

*

Noi, cei din Ardeal cari am citit în trecut de nenumărate ori „Közlöny"-urile și „Ujság"-urile lor, nu ne mai surprind inepțiile lui Apponyi, nici sfidarea presei maghiare din Ardeal scrisă și condusă de aceiași oameni despre cari știm cât de cumplit ne înjurau acum 6 ani. Dar nu ne emoționează nici altceva: *declarațiile ei perfide de loialitate* care pentru un om mai „subțire" nu este decât o bătae de joc.

In legătură cu asta îmi aduc aminte de vorbele unui vechi cunoscut, care, în 1921, după ce a ținut în prezența unui ministru român un discurs de loialitate — bineînțeles în vederea unor trebșoare — când am rămas între patru ochi, ni-a spus zimbind, încântat de propri-a deșteptăciune și superioritate asupra altora.

„Par'că discursul meu ar fi o piedecă în calea recuceririi Ardealului!"

Zimbetul cinic al fostului meu tovarăș de militărie în armata austro-ungară nu-l voi putea uita nici odată.

Intrevederea dintre d. Goldiș și d. Goga

Rezultatele misiunei dlui Lupaș la Ciucea — Tineretul absentează de la întrunirea partidului național dela Buziaș — Intâlnirea dintre d. Goldiș și Oct. Goga dela Oradea-Mare

Cele arătate de noi despre criza din sânul partidului național se confirmă zi de zi cu noui fapte. Acțiunea dlui Goldiș de a premeni conducerea partidului național, pentru a îndrepta acest partid național către o nouă concepțiune politică în ansamblu politicei românești, se desfășură încet și sigur. Vizita dlui Ioan Lupaș la Ciucea a fost un preliminar. D. Goldiș încerca să se apropie de d. Goga, nu numai fiindcă acesta este un redutabil adversar al clicei din jurul dlui Maniu, și deci un aliat prețios pentru d. Goldiș, ci mai cu seamă pentrucă tineretul partidului național se simte profund legat sufletește de tineretul ardelean din jurul dlui Goga.

Misiunea dlui Ion Lupaș la Ciucea a fost să sondeze terenul în vederea unei discuțiuni mai largi. Și, după cât se pare, ea a reușit de minune. D. Lupaș a găsit la Ciucea ceea ce nu putea să găsească actualmente la conducerea partidului național: mai multă înțelegere pentru tinerele valori politice ale Ardealului și o mai largă concepție asupra rolului pe care trebule să l joace Ardealul în politica generală a țărei.

Partidul național se pare că își dă seama de roadele acțiunei dlui Goldiș și încearcă să pareze lovitura. Astfel se explică faptul că „Patria" s'a hotărât să publice, în luna Septembrie, discursul ținut de dl Goldiș în chestiunea reformei școlare, în ședința din Iunie a Camerei. Zădarnică este însă încercarea partidului național cu această măgulire târzie. Ca un prim rezultat al vizitei dlui Lupaș la Ciucea, dl Goga aflându-se Duminică în Cluj a declarat într'un cerc de prieteni că acum este sosit momentul să se dea lovitura definitivă clicei din jurul dlui Maniu.

Al doilea fapt e că la întrunirea de la Buziaș a partidului național, ținută Duminică, deși dl Maniu anunțase că va face un expozeu, și deși dl Goldiș era arătat în „Patria" ca unul dintre fruntașii cari vor lua parte la această întrunire, grupul de acțiune din jurul dlui Goldiș n'a participat la această întrunire. Dl Goldiș însuși a lipsit.

In schimb dsa ni-a oferit un al treilea fapt, aranjând o întreve ere cu d. Goga. In adevăr eri seara d. Goldiș s'a întâlnit cu d. Goga la Oradea-Mare pentru a discuta, după cum ni se afirmă, modalitățile de colaborare în vederea răsturnărei actualei conduceri a partidului național.

Rezultatul acestei întrevederi, a cărei importanță nu este nevoie să o mai relevăm, nu îl putem cunoaște la ora când scrim aceste rânduri. Este însă în afară de orice îndoială că afirmațiunile noastre sunt în întregime confirmate de fapte, în ciuda „Patriei" care, nevoind să privească realitatea în față, vede numai „intrigi liberale" acolo unde nu e decât începutul unei acțiuni care va pune capăt dictaturei dlui Maniu la cârma partidului național.

Activitatea partidului liberal în Moldova

Iași — Membrii partidului național-liberal din orașul Iași se vor întruni Duminică 28 Septembrie spre a alege comitetul comunal și a lua cunoștință de darea de seamă a clubului.

In aceiași zi se vor intruni membrii delegațiunei permanente, pentru a-și încheia darea de seamă a activității.

La 5 Octombrie va avea loc congresul organizației județene a partidului liberal din Iași, cu care ocazie se vor alege comitetul județean și delegațiunea permanentă.

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc și se curață cel mai bun la „CRISTAL"
Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână și de tort
13

Tenorul C. Stroescu,
va fi iarăși între noi

România nu-și cunoaște valorile, și mai ales acele care — departe de patria unde și-au făurit în tăcere primele idealuri — s'au ridicat cu putere în ochii severi ai occidentului, au ridicat și ridică numele de Român.

Tenorul C. Stroescu ne-a mai vizitat în anii trecuți aducând cu el muzica subtilă și parfumată a modernilor francezi. L'am ascultat atunci prea puțin ca să-l putem pricepe așa cum ar trebui, mai ales că muzica nouă cu care venia ne părea uneori streină pe aceste tărâmuri unde, dacă se poate spune că avem oarecare tradiție muzicală, aceea e mai mult germanică. Am putut însă aprecia cu toții timbrul admirabil al vocii, și apoi școala pe care o posedă dl Stroescu, școală a fineții și adâncimii în interpretare, școală care îi permitea să ne subjuge emoției artistice, fie că se întorcea cu drag la melodia veșnicului rapsod, atât de sincer, care e țăranul român.

Dl Stroescu va fi între noi spre sfârșitul lunei Septembrie.

D-sa e tenor al Operei Comice din Paris, unde ține deja de mult rolul principal din opera „Pelléas et Mélisandre" a genialului Claude Debussy. E creatorul rolului, care a fost scris anume pentru vocea și simțul său artistic, rol nejucat încă de alt interpret.

Trebue să spunem că „Pelléas & Mélisandre" este o operă în care finețea și inteligența franceză abundă, o operă de proaspătă inspirație, care înseamnă o epocă în opera franceză tot așa de bine ca și „Carmen". Ea nu se reprezintă decât la Opera Comică, și aceasta nu trebue să ne mire întrucât se știe că Opera Comică nu se mărginește la genul comic si, ca un adevărat pionier al artei franceze, a îmbrățișat totdeauna înovatiile prezentului, încurajând generațiile tinere și dornice de progres, contrar celorlalte instituții de Stat ca Opera mare, care persistă prea mult în vechea tradiție. Una din capo-d'operile genului nou e „Pelléas", și ea și-a găsit interpretul favorit în Dl. Stroescu, desigur că aceasta ne umple inima de bucurie: ne incumbă însă și datoria de a'l înțelege și aceasta nu poate fi prea greu dat fiind că, în ciuda tuturor tradițiilor, noi păstrăm veșnice afinități cu gândirea și simțirea latină nare tresare și ea în muzica tinerească a unui Debussy sau a altor moderni. Cum zic acesta nu poate fi prea greu odată ce există în public oarecare sete de artă. Dar trebue ca artiștii având puterea de expresie a d-lui Stroescu, să vie în mijlocul nostru cât mai des.

Să-i urmărim deci, cu atențiunea pe care o merită și să admirăm în ei apărătorii neobosiți ai prestigiului nostru.

G. Dem. Călugăreanu.

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18
Fabrica specială de ortopedie si bandaje

Secțiunea Bandajelor:
Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hermii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoză abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruație. Bandaje susținătoare și diferite alte feluri pentru toate afecțiunele.

Secțiunea Ortopedică:
Aparate pentru lipsa și defectele urechilor și ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale șirei spinării) Cosete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe și cu contracturi. Genunchiere și aparate estensoare pentru degete strâmbe și cu contracturi. Genunchiere și aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru p'cioare plate și tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis și pentru contracturile articulației șoldului.
Picioare artificiale. Mână de lucru și de scris și fine tot felul de aparate de specialitate.
Sub control medical al Dlui Dr. Rădulescu Directorul Spitalului de Ortopedie „Regina Maria" din Cluj.
Expuse la Târgul de Mostre pavilionul B. în camera 20. D 201

Cumpărați încă azi!

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj
bilete 10 bilete
de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
a Comndați de urgență!

Citiți și răspândiți:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

BEREA
DESCHISĂ
„URSUS"
a 20
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Cronica sportivă

Kac.—Haggibor 2:2 (1:1)
Amical, Arbitru Pop.

După o pauză îndelungată eri s'au întâlnit pentru prima oară cele două echipe rivale.

Jocul arătat de Kac față de Kinizsi au dovedit cu prisosință, că este o echipă periculoasă și că rezervă multe surprize clubu-rilor Clujene. Dintre cele două echipe Kac este mai omogenă, mai rutinată, oferă acțiuni mai chibzuite. Haggiborul eri necomplectă, este în schimb mai agilă cu înaintașii și apărarea mai robustă și tocmai prin iuțeală extrem de periculoasă.

Intrecerea de eri a decurs în față unui public neobișnuit de numeros.

Remarcăm din Kac pe Rakitovsky, Schulc, Kondor și Somlyai, iar din Haggibor pe Pollak, Baumzweig, Ankraut. Schulc a fost cel mai bun om în câmp.

Knc. II. Haggibbor II. 5:1 Echipa mai rutinată și mai violentă a câștigat matchul.

MICA PUBLICITATE

Se caută cameră mobilată la familie onorabilă română sau germană pentru elevă conservator. Oferte la administrația ziarului. 213

STANIOL
LEPAGE
CLUJ

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marți: RIGOLETTO. (Ca oaspeți dna Jolán Baranyai și dl Giaccomo Borelli. Prețuri obișnuite. Abonament de premiera Nr. 4. Seria 43.)
Mercuri: ANTONIA (a 17 oră. Orchestra lui Duduș. Abonament șters. Seria 44.)
Joi; EU TE VREU (a 6 oră. Abonament șters. Seria 45.)
Vineri: MOARA ROȘIE. (Premieră Abonament de premieră Nr. 5. Prețuri ridicate Seria 46.)
Sâmbătă matineu: SIBIL. (Prețuri reduse. Seria 47.)
Duminecă orele 10½: COPILA ȘI CEI ȘAPTE PITICI. (Reprezentație pentru copii cu prețuri reduse. Seria 49.)
Duminecă matineu: MOARA ROȘIE (a 3 oră. Prețuri obișnuite. Seria 50.)
Duminecă seara: MOARA ROȘIE. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 51.)
Luni: MOARA ROȘIE (a 5 oră. Abonament de zi 11. A. Prețuri ridicate. Seria 52.)
Marți: MOARA ROȘIE (a 6 oră. Abonament șters. Prețuri ridicate. Seria 53.)

—

Antonia. Mercuri seara se va reprezenta pentru a 17 oră „Antonia" în rolul principal cu Poor Lili și concursul orchestrui lui Duduș.

Sibill în matineu. Sâmbătă în matineu se va reprezenta celebra operete „Sibill" în rolurile principale cu Zöldhelyi, Neményi, Tompa, Réthely și Bányász.

Eu te vreau. Joi se va reprezenta această frumoasă operetă pentru a 6 oră.

Cărți, Reviste
românești, franceze, germane, etc.
hârtie, articole de birou mașini de scris, confecție de hârtie și imprimate de orice natură la
Librăria-Papetăria
Tipografia 5
Lepage, Cluj.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 17 Septembrie

CINEMA SELECT

Vino peste secara

Mare dramă romantică după romanul lui Maethers. In rolul principal: **Loth Ila și Bolvári Géza.**

Afară de program o comedie cu FATTY în 2 acte.

CINEMA URANIA

PREMIERA!

Nobleta banditului

Grandioasă dramă senzațională de aventuri în 6 acte. In rolul principal regele apașilor: **Willian Hart.**

CINEMA APOLLO

Focul pe ocean

Mare dramă din viața piraților în 6 acte. In rolul principal: **Frantmann**

RUNOMI-
METALLUM
FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ȘI DE METALURI PENTRU HARNAȘAMENTE
BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.

La deposit avem cele mai frumos executate articole de aramă, metal și nichel pentru harnașamente. Articole pentru șea în orice mărime. 3

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele și aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** și **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu prețuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereți oferte gratuite!!!

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Presa maghiară

Bănatul — fără şcoli ungureşti

Sub acest titlu, ziarul „Ellenzék“ se tânguie că Bănatul nu are astăzi atâtea şcoli ungureşti câte a avut în trecut. Vina, după confratele „Ellenzék“, este a statului român care ar asupri şcolile ungureşti şi ar face totul ce-i stă în putinţă pentru a opri pe bănăţeni să'şi întrebuinţeze limba lor maternă maghiară!

Reaua credinţă a confratelui când citează numărul şcolilor ungureşti din era de magharizare a contelui Apponyi, confruntându-l cu cel de azi, este evidentă.

Câte şcoli magharizatoare a clădit contele Apponyi în ţinuturile curat româneşti şi şvăbeşti ale Bănatului, nu are nici o importanţă. Nu numărul lor ci numărul populaţiei maghiare din Bănat este dătător de ton.

Iar din acest punct de vedere, confratele „Ellenzék“ poate fi liniştit. Ungurii din Bănat nu au mai puţine şcoli, decât cere proporţia lor numerică în judeţ.

Victor Marguerite — pentru Ungaria şi Germania!

In sfârşit simpaticul nostru confrate „Ellenzék“ are un nou prilej să se bucure. Corespondentul lui din Paris anunţă cu multă veselie că marele, celebrul, neasemuitul autor al romanului „La garsonne“, d. Victor Marguerite studiând cu de-amănuntul dosarele diplomaţiei ruseşti şi... germane, precum şi memoriile lui Isvolsky, a ajuns la miraculoasa descoperire şi conclusie, că Ungaria şi Germania nu pot fi învinuite ca pricinuitoare a războiului.

Nu ştim dacă scriitorul francez arătat de „Ellenzék“, a devenit atât de vajnic „magyar ember“ după cum este înfăţişat.

Dacă însă ştirea este exactă, noi felicităm pe dd. Héjjas, Prónay, Kahr-a-Grünfeld şi tutti quanti pentru noua şi preţiosa achisiţie a irredentismului unguresc.

Intreaga presă europeană sărbătoreşte pe Apponyi

Aşa afirmă ziarul „Esti Lloyd“ din Timişoara. Şi ca dovadă citează din ziarele „Zeit“, „Germania“, „Lokalanzeiger“, „Tageszeitung“, „Vorwärts“ etc. cari, recunoaştem, or fi ele ... europene, dar au defectul că aparţin toate naţiunei de care contele Apponyi şi domnii de la „Esti Lloyd“ se simt atât de strânşi legaţi.

Ne mirăm, de altcum, că d. Franyó Zoltán, directorul ziarului „Esti Lloyd“, pe care îl ştim emigrant din Ungaria şi cetăţean de import, a devenit dintr'o dată un admirator atât de vajnic al contelui Apponyi.

Credem că Direcţia Regională CFR. îşi va spune cuvântul.

*

Viaţa culturală a oraşului lâncezeşte. Poate toamna va înviora-o. Căci de-odată cu primele frunze galbene ajunse în praful drumului, zgomotul străzilor e tot mai mare şi tot mai variat: lumea celor mici merge la şcoală.

Coresp.

Congresul Bisericei reformate maghiare

Biserica reformată din Ardeal, şi-a ţinut congresul preoţesc în zilele de 9—14 Septembrie, la Sf. Gheorghe, în localul colegiului „Székely Mikó“.

De fapt, acest congres a fost nu numai al preoţilor, ci al întregei organizaţii bisericeşti reformate.

Cu acest prilej s'au discutat şi studiat cu de-amănuntul toate problemele de la ordinea zilei ale Bisericii reformate. Desbaterile au fost conduse de *Episcopul Nagy Károly*, care a vorbit despre necesitatea consolidării relaţiilor ce trebue să existe între popor şi preoţime. A dat poveţe feţelor bisericeşti ce datorii religioase şi politice(!) au ei faţă de poporul maghiar.

Dl Makkay Sándor a vorbit despre *rolul Bisericii reformate în crearea consolidării ţării*, tratând chestiunea din punct de vedere cât se poate de unguresc, iar dl dr. Imre Lajos a ţinut o conferinţă despre *intensificarea propagandei culturale maghiare, în satele din Ardeal.*

Conducerea Bisericii reformate şi-a exprimat dorinţa că „în împrejurările schimbate“, ar fi mai de dorit *numirea* preoţilor. Atât preoţii, cât şi poporul au fost fusă contra acestei propuneri jicnitoare şi contrare drepturilor câştigate, până acum.

Congresul s'a închis Duminecă la 5 oăre p. m.

Clubul gazetarilor unguri

Harnica organizaţie locală a gazetarilor unguri a realizat din nou un lucru demn de toată lauda: a deschis în strada Memorandului un club al ziariştilor maghiari.

Acest club umple un gol de mult simţit. Clubul are o bibliotecă, abonează revistele şi ziarele din ţară şi cele din streinătate, are (cantină) încăperi pentru jocul de biliard, domino etc. şi oferă gazetarului istovit de muncă un prilej de refacere sufletească, distracţie şi de întâlnire cu colegii.

Deschiderea clubului gazetarilor minoritari însemnează un nou pas înainte spre înbunătăţirea situaţiei gazetarilor minoritari cari, cinstit plătiţi, în condiţii omeneşti de trai, deci la adăpostul umilirilor demoralizătoare, sunt din ce în ce mai în stare să dea publicului cititor minoritar o presa scrisă cu suflet şi citită fără silă.

Cic.

Orașul anomaliilor: Baia-Mare

Lipsa de produse R. M. S. — Iarăşi maghiarizarea Scandalul de la caseria gării — Diverse

Baia-Mare. — Nu ştiu cine a numit oraşul nostru într'o gazetă din Cluj, oraşul anomaliilor. Acesta nu a fost departe de adevăr, lucru care s'a putut constata şi din cele scrise de ziarul nostru până acum despre Baia-Mare.

Răul cel mai nou de care suferă populaţia — un rău provenit din neglijenţă — este lipsa produselor R. M. S. nu sunt chibrituri, ţigări, tutun. Situaţia e şi exploatată de vânzătorii ambulanţi, galiţieni în mare parte. Se vinde tutun „virgin“, adeca tutun de contrabandă. Nimeni nu crede însă că ar trebui să denunţe pe aceşii traficanţi cu marfă oprită, căci dacă lipseşte tutun R. M. S. şi eşti fumător, n'ai ce face! Cu chibriturile situaţia e aceiaşi. E adevărat că ar fi o salvare modernă: bricheta. Ar fi... dar în oraşul anomaliilor brichetele adunate mai demult dela posesorii lor spre a fi provăzute cu iniţialele regiei, au fost uitate acolo. Cei ce au avut brichete au rămas fără ele, contra unei taxe de 4 lei. Cutezăm să întrebăm pe cei în drept, până când?

*

S'a vorbit mult despre felul de a fi al multor români de aici, cari şi în al şaselea an al stăpânirei româneşti nu numai că nu se sfiesc a vorbi ungureşte, dar susţin că aceasta este o mândrie.

Situaţia era gravă, dar ori câte articole judicioase de gazetă se scriau împotriva ei, (cum a fost un foileton din Viitorul, al dlui prof. I. Simionescu) noi, cei dela faţa locului ştiam că nu se va schimba până ce partea mai mare a populaţiei nu va fi conştientă de ruşinea acestei stări.

Semne bune se arată totuşi. In ziua serbărilor lui Iancu, în gara Baia-Mare am auzit accente de indignare depe buzele unui localnic get-beget, la adresa unui prim funcţionar dela administraţia de plasă, român, care se urca în vagonul de cl. I în tovărăşia nevestei sale şi surorei ei, fetele directorului unei importante întreprinderi de stat din Baia-Mare, care poartă un nume foarte actual în acel moment; conversând în armonioasa limbă a lui Arpad.

Indignarea Băii-Măreanului se explică. In zile de înălţare sufletească românească trei români cu nume istorice, să-ţi vorbească ungureşte.

„Mă rog“, aceasta şi pentru Baia-Mare e prea mult.

*

Fiindcă veni vorba despre gară, voiu descrie şi situaţia scandaloasă care se tolerează de multă vreme la caseria acestei gări. E vorba de o domnişoară casieriţă care nu bineoieşte să dea bilete decât cu câteva minute înainte de plecarea trenului din staţie. Rezultă de aici zilnic întârzieri de 10—20 minute, pe cari maşinistul, din consideraţie pentru domnişoara, uneori le „reface“ prin viteze nereglementare. Cu toate acestea nu arare ori se întâmplă că persoane sosite cu trenul dinspre Baia-Sprie cu 3 4 ceasuri înainte, să rămână de tren. Dar mai are şi un alt rezultat comoditatea casieriţei. Călătorii dinspre Satu-Mare cari vrând să-şi scoată bilete pentru Cluj (Pe linia Baia—Satu-Mare numai gara Satu-Mare eliberează bilete directe) găsind la cassă mulţimea adunată acolo cu ceasuri înainte, trimit pe „din dos“ hamali şi personalul CFR. inferior să le scoată bilete. Iar cei de afară, aşteaptă... şi iar aşteaptă....

Nr. 36610/L—1924. D 207

Publicaţiune

Se aduce la cunostinţă generală că în conformitate cu articolul No. 79 al Legei Contăbilităţii Publice se vor scoate din nou la licitaţie publică în ziua de 20 Septembrie a. c. la orele 12 la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. din Cluj următoarele lucrări:

1. Construirea unei săli de aşteptare la halta Vişeul de sus
2. Transformarea în locuinţă a magaziei de mărfuri din staţia Valea-Vişeului.
3. Construirea unei casarme pentru muncitori în staţia Moişein.
4. Refacerea acoperişului magaziei de mărfuri din staţia Sighetul-Marmaţiei.
5. Sporirea cu un birou de picher şi o cameră de rezervă a cantonului dublu din staţia Ludoşul de Mureş.
6. Construirea gheretelor de acar în st. Ludoşul de Mureş
7. Terminarea clădirilor în staţia Sânpaul.
8. Repararea învelitoarei de eternit a depoului de locomotive din staţia Teiuş.
9. Construirea unui birou şi atelier pentru revizor de semafoare în staţia Gheorgheni.
10. Mutarea alor două coloane hydraulice în staţia Gheorgheni.
11. Mărirea clădirei de călători din staţia Gheorgheni.
12. Construirea unei săli de aşteptare la halta Borgojoseni.
13. Construirea locuinţei şi a biroului de picher în staţia Rodna-Veche.
14. Construirea unei săli de turnătorie la depoul de locomotive din staţia Satu-Mare.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu articolele 71—78 ale Legei Comptabilităţii Publice. Se vor prezenta oferte cari se vor ţinea de ofertant valabile cel puţin două luni dela data licitaţiunei. Se rezervă dreptul de a cere ofertantului o analiză de preţuri înaintea aprobării rezultatului licitaţiunei. Pentru fiecare lucrare se va da ofertă separată.

Formularele de ofertă, şi ori-ce informaţiune se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13 la Direcţiunea Specială L. D. G. Bucureşti strada General Berthelot No. 8, la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj şi pentru lucrările de sub. 1. 2. 3. 4. la Secţia de întreţinere C. F. R. din Sighetul Marmaţiei, pentru lucrările de sub 5. 6. 7. la Secţia de intreţinere C. F. R. din Sighetul-Marmaţiei, pentru lucrările de sub 5. 6. 7. la Secţia I. de întreţinere C. F. R. din Târgul-Mures, pentru lucrarea de sub 8 la Secţia de întreţinere C. F. R. din Aiud, pentru lucrările de sub 9. 10. 11. la Secţia de întreţinere C. F. R. din Gheorgheni, pentru lucrările de sub 12. 13. la Secţia de întreţinere din Beclean, pentru lucrarea de sub 14 la Secţia I. de intreţinere C. F. R. din Satu-Mare.

No. 36609/L—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de 19 Septembrie a. c. (Vineri) la orele 12 va avea loc la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. din Cluj licitaţie publică pentru următoarele lucrări:

1. Mărirea clădirei de călători din staţia Turda.
2. Construirea unei cisterne de apă în staţia Mierlău.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu articolele 71—83 ale Legei Comptabilităţii Publice. Se vor prezenta oferte cari se vor ţinea de ofertant valabile cel puţin două luni dela data licitaţiunei. Se rezervă dreptul de a cere ofertantului o analiză de preţuri înaintea aprobării rezultatului licitaţiunei. Pentru fiecare lucrare se va da ofertă separată.

Formularele de ofertă şi ori-ce informaţiuni se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13, la Direcţiunea Specială L. D. G. Bucureşti, strada General Berthelot No. 8., la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj şi pentru lucrarea sub 1, la Secţia de Intreţinere C. F. R. din Turda, pentru lucrarea sub. 2, la Secţia II. de Intreţinere C. F. R. din Oradea-Mare. D 206

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 36
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Congresul producătorilor de sfeclă

Problema asigurărei consumului intern de zahăr
Producătorii de sfeclă cer să li se asigure prețuri convenabile

Producătorii de sfecle de zahăr din Ardeal s'au întrunit Duminecă într'un congres la Cluj. Au luat parte și delegați din vechiul regat și s'au desbătut chestiuni care interesează de aproape marele public și anume: prețurile din toamna aceasta ale sfeclelor după care se vor orienta fabricele de zahăr la fixarea prețurilor zahărului.

A prezidat d. Simeon Lazar din Turda, ministerul de agricultură fiind reprezentat prin referentul său pentru producția sfeclei de zahăr d. inspector Tesselman, din partea ministerului industriei și comerțului a fost de față d. inspector general Blankenberg.

In vorbirea de deschidere d. Lazar în baza unor date statistice a constatat că fabricele de zahăr din țară pot satisface cu ușurință nevoile consumațiunii interne, care este de 9000 vagoane la an. Dar e nevoe ca producătorii sfecielor de zahăr să fie asigurați că li se vor plăti prețuri convenabile.

Că fabricele de zahăr vor putea să-și mărească producția de pân'acum dsa o dovedește prin cazul fabricei dela Târgu-Mureș, care în decurs de trei ani și-a sporit producțiunea prelucrând astăzi sfecle de pe un teritoriu de 8 mii jugăre față de 1800 jugăre de mai înainte.

Dacă fabricele de zahăr din țară ar putea sa acopere consumațiunea internă de zahăr ar rămânea anual în țară 600-1000 milioane lei costul zahărului importat. Prețurile de astăzi ale zahărului de 34—37 chilogramul asigură fabricilor posibilitatea de-a mulțumi exigențele producătorilor de sfecle. Dar e nevoe ca prin introducerea unor taxe pe import statul să contribue la o stabilizare a prețurilor zahărului, aceasta fiind condițiunea esențială a normalizării producțiunii.

*

Au mai vorbit dnii Blankenberg, Tesselmänn, Moica Grig (Iași), Pana Aurel și Zachareanu (București) și alții, votându-se apoi următoarea moțiune care a fost înaintată ministerelor de agricultură și industriei și comerțului.

1. Producătorii efectelor de zahăr cer să fie consultați în orice chestiune ce privește industria și comerțul de zahăr.

2. Fixarea prețului efectelor la 130 lei.

3. Introducerea taxeler vamale pe importul zahărului.

Actiunile la tribunalul arbitral mixt

Printr'o comună înțelegere între guverne, termenul de introducere a acțiunilor înaintea tribunalului arbitral mixt româno—ungar a fost prelungit până la 31 Decembrie 1924.

Pentru tribunalul româno—german, termenul care a fost prelungit expiră la 15 Noembrie 1924; iar tribunalul româno—austriac, el expiră la 31 Decembrie 1924.

Aceste tribunale sunt competente să judece: 1. asupra confiscărei bunurilor fomânești sau asupra pagubelor aduse lor, pe teritoriul inimic; 2. asupra sumelor datorite supușilor români, înainte de război sau în vremea războiului, de către supușii exinimici; 3. asupra executării contractelor încheiate inainte de război sau în vremea războiului cu supușii ex-inamici.

Toate cererile trebuesc înaintate secretarfatului român al acestor tribunale, la legația română: 17 rue Brémontier, Paris.

Acțiunea comunistă

Agenții cari au atacat în Basarabia au venit prin Bulgaria

Ieri au fost capturate pe malul mării, din apropierea satului Nicolaevska, cinci bărci cu motor, care aduseseră la noi în țară pe cei 20 banditi ruși. In urma urmăririlor ordonate au fost prinși trei din conducătorii acestor bărci. Ei declară că pasagerii pe cari i-au condus s'au îmbarcat de pe coastă bulgară din apropierea Varnei.

Declarațiunile făcute de cei trei barcagii par a fi adevărate fiindcă cei doi comitagii prinși în Cadrilater au declarat și dânșii că au fost plătiți de către un birou comunist dela Sofia să treacă frontiera română spre a ataca populația și a îndemna la revoluție pe cei nemulțumiți cu actuala conducere de stat.

Din aceste declarațiuni și din alte dovezi pe care guvernul român le posedă, se poate afirma cu certitudine că atacurile banditești de la Nistru și cele dela Dunăre fac parte din acțiunea de ofensivă bolșevică cu care vroesc să turbure ordinea în România.

Dacă Vă grăbiți și Vă inscrieți numele sau firma în 211

rezultatul e ca și cum v'ați angaja un voiajor. Căci această carte va fi pretutindeni și va respândi numele și faima firmei Dv. chiar când Vă veți odihni.

Cereți lămuriri dela marea casă de editură

Rudolf Mosse Soc. An.

Agenție de publicitate, Cluj, Str. Reg. Maria 37. Telefon 4—13.

Ultime informații

— La primăria locală a avut loc astăzi o ședință a consiliului orășenesc, desbătându-se toate chestiunile de actualitate.

— La Camera de comerț din localitate se lucrează la totalizarea tuturor operațiunilor în legătură cu târgul de mostre. La sfârșitul săptămânii aceste lucrări vor fi încheiate.

— D. inginer Hossu, directorul regional al C. F. R. din Cluj a plecat în inspecție la Oradea-Mare.

— Expoziția zootechnică a fost vizitată de d. Konkoly Teghe Sándor, reprezentantul asociației crescătorilor de vite din Ungaria.

— In comuna Albești, la 5 km. de Sighișoara, s'a înființat în localul și grădina fostului castel al contelui Haller, cumpărat de către Statul român, o fermă model și o școală de apicultură. Tot acolo va fi sediul unei noui regiuni de apicultură, de care mai avem patru în Ardeal: La Cluj, Sighișoara, Baia-Mare și Mehadia.

— Săptămâna aceasta comitetul Sfatului Negustoresc din localitate va decerne premiile concursului de vitrine, încheiat în ziua de ieri.

— Tratativele dintre patroni și muncitorii din Târgul-Mureș au dus la rezultat. Pe ziua de 1 Septembrie s'au făcut următoarele urcări la salarii: Tâmplari 2·5 la sută, cherestea 3 la sută, metalurgie și industria zahărului 4 la sută, iar pentru industria construcțiilor și tinichigii 6 la sută.

— Inginerii silvici din întreaga țară s'au întrunit ieri în congres la Timișoara.

— Ieri seară s'a închis congresul zootehnic și de igienă veterinară ținut în Cluj cu prilejul expoziției zootehnice.

* **Concurs.** Se aduce la cunoștința celor interesați că la școala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist și 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidații vor presenta cererile însoțite de actele cerute de statutul funcționarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal. (D. 204—10

— Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, și până la această dată se pot face noui comenzi prin poștă, trimițând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", Cluj.

— După înapoierea dela București, dl Dr. Utalea va pleca într'un concediu de o lună. Pe timpul absenței, dsa va fi înlocuit de către dl dr. N. Cărpinișeanu ajutor de primar.

— Mâine seară va pleca la București dl dr. Utalea, primarul orașului pentru a interveni în vederea contractării unui împrumut necesar lucrărilor de amplificare ale apaductului.

— La inspectoratul central al muncei din Cluj, se lucrează acum la o revizuire a salariilor lucrătorilor dela toate instituțiile metalurgice din raza inspectoratului.

— Prefectura poliției a luat azi intinse măsuri dând ordine tuturor comisariatelor, de a se face un riguros control asupra localurilor de Consumație relativ la aplikarea prețurilor maximale, iar contravenienții să fie pedepsiți imediat.

*

— Comisiunea de desarmare a terminat discuția generală și a numit o subcomisiune de 12 membrii din care face parte și d. Titulescu pentru concretizarea părerilor și redactarea textului

— Duminică 21 Sept. se va deschidă la Sibiu congresul medicilor psihiatrii în prezența dlor N. Săveanu ministrul sănătății publice și profesor dr. Gane secretarul general.

Intoarcerea dlui Duca

Dl I. G. Duca, ministrul de externe, și-a anunțat sosirea în țară pentru Vineri 19 Septembrie.

Deoarece problemele cele mai importante au fost desbătute, — și România și-a spus cuvântul prin dl I. G. Duca — ministrul nostru de externe a găsit că prezența d-sale nu mai e necesară la Geneva.

*

In drumul spre țară, dl I. G. Duca se va opri o zi la Praga, unde se va întâlni cu dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului actualmente la Karlsbad în concediu.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un interview al dlui Vintilă Brătianu

Bruxelles, — D. Vintilă Brătianu a declarat ziarului „Etoile Belge" că neînțelegerea dintre Belgia și România relativă la titlurile românești a fost aplanată. Acordul va fi semnat azi. România va respecta obligațiunile sale și va plăti cupoanele întârziate dela 1914. D. Vintilă Brătianu a lăudat pe dnii Theunis și Lepreux și a făcut un vibrant omagiu regelui Belgiei. D. Vintilă Brătianu a expus apoi în mod călduros cauza României, arătând că situația financiară din România s'a ameliorat în mod simțitor. Dsa a adăogat că România are mare admirație pentru Belgia, care poate găsi în România enorme debușeuri economice.

Dezordinile din Roma

Roma. — In legătură cu asasinarea deputatului fascist Cassali, au fost la Roma, dezordini. Cluburile partidului republican au fost devastate, iar redacțiile ziarelor de opoziție amenințate.

Poliția a înăbușit dezordinile și a luat măsuri pentru menținerea ordinei.

Miniștri Români în Belgia

Bruxelles. — Regele Belgiei a primit în audiență solemnă pe dnii Vintilă Brătianu și Alex Constantinescu, însoțiți de ministrul României la Bruxelles și de ministrul Belgiei la București.

Programul lucrărilor Parlamentului

București. — Ziarul „Viitorul" publică următoarele:

Este inexactă informațiunea dată de unele ziare că în ultimul Consiliu de miniștri s'ar fi stabilit programul lucrărilor Parlamentului pentru sesiunea viitoare.

Asemenea program nu se poate stabili decât după reîntoarcerea tuturor miniștrilor din concediu.

După terminarea Consiliului câțiva miniștri au discutat asupra necesității prezentărei unor proecte de legi îndată după deschiderea sesiunei.

In ce privește proectul de lege asupra presei ne referim în totul la declarațiunile făcute de dl ministru al justiției G. G. Mârzescu încă din Iunie trecut: „proectul înainte de a fi prezentat va fi supus discuțiunei celor interesați, adică asociațiunilor de ziariști și reprezentanților autorizați ai ziarelor".

După informațiunile pe care dl ministru al justiției a binevoit a da anteproectul legei presei nu este încă terminat.

Dl I. G. Duca a vorbit în chestia dezarmărei

Geneva. — Comisiunea a terminat discuția generală în chestia dezarmărei. Dl Duca rezumând lucrările a arătat că reprezentanții statelor au recunoscut aproape în unanimitate legătura strânsă ce există între problemele arbitrajului siguranței și dezarmărei. Chestiunea arbitrajului a fost numai în treacăt atinsă întru cât cu această chestiune se ocupă prima comisiune, în ce privește chestiunea siguranței, toți oratorii au făcut o deosebire între garanțiile de ordin economic și cele de ordin militar. Toți oratorii au recunoscut legitimitatea sancțiunilor economice, dar au manifestat păreri opuse în ce privește sancțiunile militare. Din discuție reiese că pactul trebuie să fie baza oricărui proiect nou. Comisiunea a ales un comitet care să consemneze într'o rezoluție ideile generale ale desbaterilor.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIU

CASA I. Nr. 947

Anul V. Nr. 1179 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Joi 18 Sept. 1924

Infrăți[illegible]

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

CLUJ 17 SEP 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . [illegible] L
PE 6 LUNI . . . . . 245 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 55 L
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Atitudinea presei maghiare

Intempestiva ieșire a octogenarului conte feudal Apponyi la conferința dela Geneva a produs un delir de entusiasm, nu numai în cercurile șoviniste din Budapesta — ceeace ar fi foarte explicabil — ci și în presa minorității maghiare dela noi.

Paralel cu accentele de entusiasm cu care presa minorității maghiare dela noi salută atacurile contelui Apponyi împotriva Micei Antante, se distribue în aceea presă o serie de grațiozități, de indivizi impertinenți și rău crescuți, împotriva dlui I. G. Duca, ministrul de externe al țărei noastre.

Atitudinea presei maghiare dela noi, în această chestie este nelogică și necuviincioasă.

Domnii dela presa maghiară din Ardeal cunosc suficient personalitatea și concepțiile politice ale bătrânului conte, ca și atitudinea pe care acest om politic a avut-o față de naționalitățile din defunctul imperiu habsburgic, pentru a ști că dacă este cineva, căruia nu-i este permis să vorbească de minorități, acela este contele Apponyi.

Contele Apponyi a reprezentat la superlativ spiritul de reacțiune și grandomanie al fostei Ungarii, care constitue în Europa democratică și civilizată o anachronică insulă de feudalism, în care naționalitățile — deși alcătuiau majoritatea componentă a Statului — erau tratate ca eretice și sclave.

Contele Apponyi a fost prigonitorul feroce al minorităților — în deosebi al Românilor.

De aceia la congresul interparlamentar dela Roma, ținut înainte de războiu, a fost sângeros executat de marele scriitor norvegian Björnson, iar atunci când în îngânfarea-i și morga de feudal maghiar și-a permis să țină o serie de conferințe în America, a fost acoperit de cele mai meritate huiduieli.

Cum îndrăznește astăzi un asemenea om să se erijeze în protectorul minorităților — el prigonitorul și batjocoritorul minorităților?

Presa minorității maghiare de la noi mai este nelogică în atitudinea ei față de agresiunile contelui Apponyi, dat fiind faptul că știe bine care este tratamentul pe care Statul român îl aplică minorităților din cuprinsul său, și că acest tratament este cu totul altul de cât cel înfățișat de pătimașul conte.

Când presa minorității maghiare de la noi, ia atitudini ca acea adoptată în cazul Apponyi, ea nu numai că nu este în adevăr și dreptate, dar săvârșește un act de elementară lipsă de bună cuviință, stidând bunele raporturi ce trebuesc să domniască între minoritatea maghiară — pe care pretinde că o reprezintă — și Statul și populația românească.

Acești „loiali" cetățeni ai Statului român trăiesc cu stomacul în România, și cu inima și sufletul în Budapesta — de aceia bucuriile din ținutul lui Horthy sunt bucuriile lor, iar înjuriile și atacurile îndreptate împotriva României sunt adoptate de ei cu jubilări.

Astăzi acești domni atacă pe dl I. G. Duca, ministrul de externe al României, cu o obrăznicie grosolană, nepermisă în cadrele tiparului, fiindcă politica Statului român, și succesele ei, displac dlui Apponyi, reprezentantul lui Horthy.

Pe cine vor ataca mâine? Pe toți acei oameni politici cari apără interesele și prestigiul Statului român, a căror cetățeni, și ținută „loiali" se declară a fi și ei.

. . . Atitudinea de astăzi a presei minorității maghiare este un învățământ: ea va rectifica multe din iluziile și erorile generoase ce le avem față de această minoritate.

Decorarea pictorului Thorma

Pictorul ungur Thorma János, directorul școalei de pictură din Baia Mare a fost decorat de M. Sa Regele cu „Bene Merenti" cl. I. Cu acest prilej maestrul Thorma a fost sărbătorit de toată intelectualimea românească și minoritară din localitate.

Inscripții

Două cimitire. — In una din aceste aurite și fermecătoare zile de toamnă, care învăluie Clujul într'o atmosferă de mătase albastră, tivită cu fire galbene, m'am plimbat prin cele două cimitere unguresc și cel al Românilor.

Ele constituesc o imagine reprezentativă, un simbol al unei situații istorice și sociale, prelungind dincolo de barierile vieței, în moarte și înfinit, anumite stări de lucruri.

Cimitirul unguresc, cu blocurile lui de marmoră, cu criptele bogate, cu statuele răsărind chipeșe din frunzișul îngălbenit, cu aleele lui îngrijite, desfășură luxul și fastul unui popor dominant, avut și trufaș, prelungindu și privilegiata situație politică și socială, cu toate apanagiile și vanitățile ei în cadrul august al morței, unde totul e goliciune.

Alături, cimitirul românesc se desfășură în câmpul deschis, fără garduri, fără pompă cum a fost acest neam în cursul istoriei și existenței lui, punând o armonie și o logică între viața și moartea lui.

Cimitirile acesta sunt laolaltă — așa cum au fost dominatorii de ieri și Românii, dar în înfățișarea lor este toată deosebirea de situație politică și socială care a existat în viața fostului imperiu habsburgic — nedreptatea, care neîndestulată de beneficiile vieței, își proectează privilegiile în regiunea morței.

. . . Dar ziua frumoasă de toamnă își împarte surâsurile de-o înduioșetoare melancolie și întinde somptuoasa-i mantie de mătase galbenă cu o egală dărnicie peste amândouă cimitirile, învăluindu-le în poezia ei infinită în aceeași generozitate ștergând inegalitatea pe care omul în vanitatea și trufia lui și-a închipuit că o poate transpune din viața plină de nedreptăți în domeniul morței, unde domnește de-apururi suverana dreptate.

Diodor

Dimisia dlui Ugron István
președintele partidului maghiar
Cum se explică indiferența ungurilor ardeleni față de politica partidului maghiar?

După cum am anunțat, d. Ugron István, președintele partidului maghiar, din mai multe motive vrea să se retragă din fruntea partidului.

Cu prilejul unui interview acordat ziarului „Elienzék" d. Ugron a declarat că unul din motivul dimisiei dsale *este indiferența maghiarimei din Ardeal față de marile probleme ale politicei minoritare.*

Dimisia dlui Ugron nu ne lasă indiferenți. Dsa s'a bucurat de numeroase simpatii românești pe care le-a câștigat parte pe vremea când a fost ambasadorul monarhiei austro-ungare la București, parte prin corectitudinea și cinstea dsale de om politic. Mai presus de toate însă, dsa a fost un produs al vechei mentalități maghiare, devenite astăzi anahronice, s'a lăsat adeseori influențat de șoviniști de felul dlui advocat dr. Roth, așa încât sub șefia d-sale partidul maghiar n'a corăspuns menirei sale de minoritate constructivă și patriotică, ci activitatea lui s'a redus la un criticism sterp al tuturor faptelor oamenilor noștrii de stat.

Membru al nobilimii maghiare d-sa era fără voe, captivul cercurilor aristocrației maghiare din Ardeal. In mod firesc nu interesele țărănimei maghiare — similare cu ale țăranului român ci nemulținirile latifundiarilor magnați ajungeau la urechile acestui rutinat politician.

Și aici am ajuns la înșiruirea dlui Ugron că ungurii nu se interesează de politica partidului maghiar.

Nu ungurii sunt indiferenți față de politica partidului maghiar ci partidul maghiar s'a desinteresat de adevăratele interese ale poporului unguresc.

Ceia ce a făcut partidul maghiar până acum n'a fost decât o instigație sterilă contra românilor și o campanie pentru a creia neîncredere față de cei de la cârma statului.

Intrebăm: poate fi o asemenea politică în conformitate cu interesele unei minorități naționale?

Ce rezultat a avut de pildă campania în chestiunea presupusei „politici de oprimare românești îndreptată contra școlilor ungurești?" Și s'ar putea oare ca ungurii să nu se desintereseze de o asemenea campanie când se știe prea bine că Ardealul are mai multe școli ungurești decât a avut subt unguri? Când se știe că noi susținem sute de școli de stat de limbă maghiară!

Și ce ecou pot avea celelalte doleanțe și învinuiri la adresa dominației românești? Teatrele, gazetele, instituțiile și întreprinderile ungurești nu sunt oare incomparabil mai numeroase și materialicește mai bine situate decât cele românești?

Nu suntem noi, românii din Ardeal adevărați calici pe lângă oricare din minorități? Ale cui sunt bogățiile acestui Ardeal, ale cui automobilele și cine sunt mușterii pravăliilor luxoase? Al cui este pământul cel mai roditor dacă nu al țăranului săcui și sas?

Nouă ne rămâne doar titlul pompos de *națiune dominantă.* Dar moțul din Munții apuseni se luptă și ari cu mizeria iar orășanul nostru, *„element dominant"*, dacă e om cinstit, trăește de pe-o zi pe alta dintr'o leafă care nu e la nivelul șoferului cutărui domn minoritar.

Dacă așa este, atunci ce rost mai au instigațiile și îndemnurile la ură ale partidului maghiar contra elementului românesc? Poate avea o asemenea politică ecou în sufletul masselor ungurești?

Când d. Ugron a mărturisit că ungurii din Ardeal se desinteresează de politica partidului maghiar a spus un mare adevăr, pe care îl subliniem. Să sperăm că noua conducere va înlătura cauzele amintite de noi ale acestei desinteresări.

Dezastrul clicei din jurul dlui Maniu
Acțiunea de premenire dă roade — La Buziaș d. Maniu a vorbit pereților goi și sălei — Cei mai buni membrii ai partidului național au evitat să asculte „expozeul" — Zădarnica strădanie a presei oficioase și neoficioase de a ascunde dezastrul

Intrunirea dela Buziaș a partidului național a dat greș. Menită să dovedească opiniei publice că, deși se vorbește de o acțiune de premenire a conducerii, partidul național a rămas bloc în jurul dlui Iuliu Maniu, că a dat rezultate tocmai contrarii, confirmând în totul existența campaniei dlui Goldiș.

Rezultatele întrunirei dela Buziaș sunt la îndămâna tuturor. Partidul național s'a găsit acolo înconjurat de o mână de oameni, credincioși dlui Maniu, dar abandonat de majoritatea fruntașilor de oarecare valoare politică, și mai cu seamă, abandonat de cei pe cari dl Maniu ar fi vrut să-i vadă supuși și umili alături de d-sa.

In adevăr dela Buziaș au lipsit și d. Goldiș, care în schimb a doua zi după întrunire se întâlnia cu d. Goga la Oradea Mare; a lipsit și d. Ion Lupaș, care era considerat ca unul dintre cei mai vajnici apărători ai steagului separatist ridicat de d. Vaida; a lipsit și d. Silviu Dragomir partizan modest și supus până acum al tuturor actelor de provocare confecționate fără voia și consimțimântul dsale de către clica din jurul dlui Maniu; a lipsit d. Iustin Marșeu dela Arad; a lipsit d. Ion Lapedatu, economistul partidului național.

Ne oprim aici. Lista s'ar putea lungi într'o proporție considerabilă față de cei cinci sau șase credincioși cari s'au grăbit să asculte expozeul șefului și să semneze rezoluția adusă delacasă în buzunarul redingotei dlui Savu. Dl Maniu trebue să fi simțit acolo dureroase sensații. Golul din jurul dsale zădarnic s'a silit să-l ascundă în palide amenințări contra guvernului și impotente asumări de răspundere.

Printre cuvintele lipsite de vlagă glasul dlui Maniu trăda conștiința apropiatei sale disgrații. Mincluna valorii sale politice își cânta la Buziaș ultima arie. „Expozeul" clama sec cuvintele învechite; ele nu mai emoționau pe nimeni, nici pe partizani, nici pe public.

Această deplorabilă situație răsare și din reportajele cu meșteșug tichite ale ziarelor prietene partidului național. Dar ce putea face tot meșteșugul „Universului" față de o stare de lucruri pe care nimic nu o poate ascunde? Cum putea spre exemplu să acopere golul din jurul dlui Maniu când după cele 5—6 nume proprii, destul de obscure și ele, ziarul dlui Stelian Popescu era constrâns vrând, nevrând să continue cu un lamentabil „și alții"? Și mai cu seamă ce putea să facă meșteșugul altora față de lipsa de meșteșug politic al dlui Maniu, cara și-a închipuit că mai poate, ca altădată, să-și îmbete partizanii cuapa rece a searbedelor sale expozeuri?

Insăși, „Patria", obligată prin caracterul său de oficios al partidului național să dovedească mai mult elan, n'a putut face mai mult decât să reproducă dureroșul reportaj al „Universului". Lipsită de elan ea însăși și stigmatizată de ruina care se anunță la actuala conducere a partidului național, întrunirea de la Buziaș nu putea să se reflecteze în presă decât așa cum a fost: dezastroasă.

ATENŢIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREŢ —
Maşina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (43-1)
ŞI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREŢ EXCEPŢIONAL DE *117.000* LEI

Presa din Ungaria

„Guvernul „valah" şi furtul pământului din Ardeal"

Citim în ziarul „Szózat":

„După cum suntem informaţi chestiunea furtului de pământ din Ardeal pusă la cale de vremelnicul Stat valah va ajunge înaintea forurilor internaţionale. Preţurile fixate de comisiile agrare valahe sunt sub preţul de arândă anuală. Şi, ca să pună vârf, autorităţile nu vreau să plătească preţul pământului expropriat, decât contra unei declaraţii din partea acestora că renunţă la orice pretenţie de revizuire a pământului expropriat şi preţurilor de expropriere. Procedeul valah este într'adevăr de sistem valah şi când vom reintra în drepturile noastre, vom şti ce datorie avem..."

Răţoiala ziarului iredentist ne lasă rece.

Voim numai să constatăm cât de departe sunt sufleteşte iredentiştii budapestani de sufletul populaţiei maghiare din Ardeal atât de recunoscătoare stăpânirei româneşti pentrucă înstărit-o şi împroprietărit-o.

Din rândurile ziarului „Szózat" Ungurii dela noi pot învăţa că iredentismul este atât în Ungaria cât şi în Ardeal monopolul oligarhiei şi al ciocoilor unguri.

Profesorii saşi favorizaţi?

Ziarul „8 órai Ujság" afirmă că profesorii saşi sunt scutiţi de examenele pe care trebue să le depună profesorii unguri şi evrei.

Acelaşi părere greşită — adăugăm noi — a avut-o acum câteva luni şi presa maghiară din Ardeal. Netemeinicia ei însă a fost recunoscută în curând chiar şi de presa ungurească dela noi.

Că ungurii dela Budapesta nu vreau să ia cunoştinţă de această rectificare a presei maghiare din Ardeal e firesc.

Iredentismul maghiar nu trăieşte prin relatarea exactă a faptelor.

Aceleaşi păreri . . .

Ziarul „Esti Kurir" publică o declaraţie a deputatului Ugron G. în care acesta stabileşte complecta identitate de idei cuprinse în discursul prim-ministrului Bethlen şi al contelui Apponyi sosit la Geneva. Părerile acestor oameni de stat sunt aceleaşi — conchide dl Ugron — deosebite sunt doar cuvintele şi maniera.

Noui atentate politice?

Ziarul „Magyarság" şi „Esti Kurir" anunţa că Ungurii antisemiţi pregătesc noui atentate politice. Poliţia a descoperit la cluburile „Ungurilor cari se deşteaptă" însemnate depozite de arme. Curentul antisemit creşte din zi în zi, deodată cu scumpetea. Zilele trecute au sosit la Budapesta 40 hackenkreuz-işti bavarezi.

Absenţa culturei româneşti

Reflecţiuni cari s'au făcut cu prilejul serbărilor din ultimele 15 zile

Serbările şi congresele avute loc în oraşul nostru cu prilejul comemorării lui Avram Iancu, a târgului de mostre şi expoziţiei zootechnice, au trecut. Numeroşii vizitatori veniţi din streinătate şi alte părţi ale ţării au plecat. Am rămas iarăşi numai noi de noi locuitorii statornici ai Clujului.

Credem deci nimerit să facem o reprevire asupra celor petrecute săptămânile trecute în oraşul nostru. Şi aceasta nu pentrua aduce elogii şi încriminări unora sau altora, spre a trage învăţăminte pentru viitor.

Din capul locului trebue să amintim ca aspectul general al oraşului, graţie stăruinţelor depuse de edilii noştri, a fost mult tor. Nu putem vorbi însă în termeni recunoscători despre condiţiunile de găzduire oferite de oraşul nostru. Alături de criza de locuinţe şi a camerelor de hotel, excesiv de scumpe, serviciul anevoios din restaurante şi cafenele cu preţuri prea urcate au făcut pe vizitatori să fie bucuroşi că nu sunt nevoiţi a locui la Cluj.

O altă latură slabă a oraşului nostru, desvelită în faţa vizitatorilor streini, şi ipoate cea mai gravă, ţinând seamă de împrejurarea că Clujul e metropola culturală a Ardealului românesc este aspectul cultural.

Şi într'adevăr Clujul cultural n'a oferit nimic altceva zilele trecute decât cele câteva edificii de învăţământ, cultură şi artă ziarele zilnice şi publicaţiunile săptămânale şi însfârşit prezenţa la serbări a conducătorilor acestor instituţiuni. Streinii au plecat cu impresia că viaţa culturală stagnează în Ardeal tocmai acolo unde o dorim mai intensivă.

Reprezentanţii culturei româneşti în Ardeal au lăsat să treacă neutilizat un fericit şi rar prilej de afirmare. Conferinţe, concerte, reprezentaţii teatrele şi de operă au lipsit, cu toate că rostul lor era imperios în aceste împrejurări. Teatrul Naţional şi Opera, susţinută cu mari sacrificii de către statul român, au rămas cu porţile închise, în timp ce teatrul maghiar făcea zi de zi şi seară după seară săli arhipline. Alături de succesul material pierdut lipsa de manifestare a acestor instituţiuni a avut drept consecinţă o ştirbire prestigiului culturei româneşti a Clujului, care s-a prezentat cu un singur teatru, şi acela unguresc.

Fenomenul e cu atât mai grav, cu cât lipsa totală a instituţiunilor culturale la Cluj, ar fi impus înjghebări culturale speciale tocmai în vederea serbărilor, congreselor şi expoziţiilor ce-au avut loc.

Citiţi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

RECVIZITE SCOLARE CELE MAI BUNE, EFTINE LA **LIBRARIA LEPAGE** 7

PREŢURI REDUSE
Văzut'aţi Vitrinele
magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi
Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25. 6
? ?
Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti.
PREŢURI REDUSE Lloyd
PREŢURI REDUSE

Cumpăraţi încă azi!

Rudolf Mosse 7119
Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Fratii Gutermann
CLUJ
Str. Avram Iancu 18
Fabrica specială de ortopedie si bandaje

Secţiunea Bandajelor:
Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hermii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoză abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruaţie. Bandaje susţinătoare şi diferite alte feluri pentru toate afecţiunele.

Secţiunea Ortopedică:
Aparate pentru lipsa şi defectele urechilor şi ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale şirei spinărei) Cosete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru picioare plate şi tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis şi pentru contracturile articulaţiei şoldului.
Picioare artificiale. Mână de lucru şi de scris şi fine tot felul de aparate de specialitate.
Sub control medical al Dlui Dr. Rădulescu Directorul Spitalului de Ortopedie „Regina Maria" din Cluj.
Expuse la Târgul de Mostre pavilionul B. in camera 20. D 201

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Mercuri: ANTONIA (a 17 oră. Orchestra lui Duduş. Abonament şters. Seria 44.)
Joi: EU TE VREU (a 6 oră. Abonament şters. Seria 45.)
Sâmbătă matineu: SIBIL. (Preţuri reduse. Seria 47.)

Moara roşie. Vineri seara va fi premiera dramei senzaţionale a lui Molnár: „Moara roşie". Moara roşie se va da de 12 ori consecutiv. Deocamdată s'au pus în vânzare biletele numai pentru primele şase reprezentaţii. Cum după toate probabilităţile în nici una din zilele reprezentaţiunei nu se vor mai afla bilete la cassă, e consult ca publicul să se îngijească de cu bună vreme de bilete. Reprezentaţiile piesei Moara roşie se vor da cu uşile închise, pentru ca publicul, care a venit punctual la spectacol să nu fie deranjat. Cei întârziaţi vor putea intra numai la partea a II a.

Moara roşie în matineu. Duminecă în matineu se va reprezenta „Moara roşie" cu preţuri obicinuite.

„Clopotele amutite" de Rákosi de vanzare la Cluj

Spre legitima noastră surprindere am descoperit în vitrina librarului Keszey Albert din Piaţa Unirii un exemplar din „Elnémult harangok" (Clopotele amuţite), cel mai celebru roman de instigaţie antiromânească a literaturei maghiare, datorit faimosului scriitor şovinist Rákosi Jenő.

Cartea se află în vitrină de mai multe zile şi probabil face parte din stocul de cărţi importate în Ardeal din Ungaria.

Sperăm că presa maghiară va înfiera precum se cuvine pe cei ce abuzând de toleranţa statului român care a îngăduit importul de cărţi, provoacă prin dorul lor de câştig noui măsuri restrictive de aplicat acestui import.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Un interview cu A. S. R. Principele Moştenitor

Despre sporturi, literatura, teatru musica, pictura şi cultura minoritara

Prinţul moştenitor acordă un interview pentru ziarul elveţian „Zuricher Tageblatt“ care interview însă apare în ziarul iredentist „Brassói Lapok“!....

O nouă excrocherie a consorţiului Kahana-Grünfeld

In timpul scurtei sale şederi la Cluj, A. S. R. Prinţul moştenitor a acordat un interview unui gazetar care s'a legitimat că redactor al ziarului „Züricher Tageblatt“.

Interview-ul a fost acordat în prezenţa mai multora. La întrebările ziaristului, A. S. R. a răspuns următoarele:

Despre sporturi

— „.....?“

— „Dintre toate sporturile, celace iubesc mai mult este jocul de tenis. Joc tenis din fragedă copilărie. Aflu mare plăcere în acest joc şi am ajuns la rezultate frumoase. Tot atât de mult iubesc automobilismul. Maşina mi-o conduc totdeauna singur, iubesc foarte mult turele când omul poate să de-a frâu liber capacităţii de viteză a motorului. Maşina mea favorită e „Hispano“. Cu ea am venit la Cluj.

Footbalul are astăzi cei mai mulţi aderenţi. Acest sport este într'adevăr, foarte potrivit pentru a fi un sport al masselor. Viitorul football-ului este însă primejduit de profesionism. Când football-ul devine pentru jucători o afacere, el nu mai poate fi o distracţie nobilă a mulţimilor.

... Generaţiile viitoare vor reveni la gimnastica clasică, iar atletismul uşor va birui footballismul profesionist.“

Teatru, artă, etc.

— „.....

— „Cât timp am fost la Paris şi Londra am fost foarte deseori la Teatru. Pot spune că reprezentaţiile franceze nu mi-au plăcut. Bluf. Decoraţiuni frumoase, costume în valoare de averi, dar nici munca scriitorului, nici a artistului nu este mulţumitoare. Ştiu bine că ei ar fi în stare să den ceva mai bun şi mai frumos, dar publicului de acolo îi trebue bluff. La Londra am văzut şi actori serioşi, acolo se ştie juca ...

— „.....

—„Iubesc în primul rând literatura franceză. Suveranul fără rival în muzica veche e Beethoven, din muzica modernă amintesc pe Richard Strauss şi pe Debussy„. ....

—„.....

— „Admir mai presus de toate tablourile vechilor măeştri italieni..... Dar pe moderni....“

— „Futuriştii?“

— „Te rog să nu mai pronunţi acest nume — a râs A. Sa R. — Sunt partizanul oricărei evoluţii şi progres când ele sunt firesti şi logice. Dar ceeace comit domnii aceia...“

Cultura minoritară

— „Cunoaşteţi cultura minoritară din România, Alteţă?“ — a întrebat gazetarul.

— „După putinţă. Regret, nu vorbesc ungureşte, literatura maghiară nu mi-e deci accesibilă decât prin traduceri.

Literatura minoritară maghiară nu prea e tradusă. Literatura, cultura saşilor o cunosc mai bine, am mai multă posibilitate de a o cunoaşte.

Este în programul vieţii mele să cunosc toate minorităţile mai ales din punct de vedere cultural. Voiu găsi mijloace pentru a realiza acest plan.“

*

Până aici interviewu-ul, după cum am mai spus, el a fost acordat redactorului ziarului „Züricher Tageblatt“. Nu ştim însă prin ce împrejurare interviewul a apărut azi în fiţuica iredentistă „Brassoi Lapok“, din Braşov, înainte de a fi putut apărea în „Züricher Tageblatt“ şi cu menţiunea, că interview-ul e original, — „reproducerea strict oprită!!...“

Cum a ajuns articolul ziarului elveţian pe mâna domnilor Grünfeld-Kahana?

— Mister! —

Pe ziaristul în chestiune nu-l putem bănui de incorectitudine. Este inexplicabil că un redactor al marelui cotidian „Züricher Tageblatt“ să-şi bată joc de ziarul căruia-i aparţine pentru a fi pe placul fraţilor Grünfeld.... Nu putem da încă nici o explicaţie....

Destul că insalubrul confrate are tristul curaj de a se lăuda cu un interview acordat altuia şi care probabil era în drum spre Elveţia. Este evident că a fost însuşit prin fraude de către confratele Braşovean. Şi totuşi, el are cinismul să afirme ca A. R. R. a refuzat să vorbească cu ziariştii (neadevăr sfruntat — N. R.), făcând escepţie numai cu reprezentantul... marelui cotidian „Brassói Lapok“!...

Confratele — cum să spunem? — afirmă inexactităţi când susţine că redactorul *lui* a fost primit în audienţă. „B. L.“ ar putea să ştie că cel ce vine în numele domnilor Kahana—Grünfeld nu poate fi prezintat Prinţului moştenitor. Ar fi o necuviinţă prea mare!...

Inzădar se laudă deci dd. Grünfeld şi Kahana cu cinstea ce i s'a făcut ziarului elveţian!...

*

Până acum nu ştiam despre dd. Grünfeld—Kahana decât că sunt meşteri în a stoarce diferite subvenţii şi că sunt mari specialişti şi şmecheri în afaceri de hârtie şi rotative.

Actuala escrocherie complectează trăsăturile fizonomiei morale ale proprietarilor gheşeftari ai ziarului „Brssói Lapok“.

Autorităţile au datorie să pedepsească această gravă necuviinţă faţă de persoana Prinţului moştenitor.

Insemnătatea concursurilor şi a expoziţiilor de animale

Câteva constatări făcute cu ocazia expoziţiei zootechnice dela Cluj

— Expoziţiile şi concursurile de animale prin larga lor frecuentare constituesc fără îndoială mijloace pozitive pentru răspândirea şi vulgarizarea cunoştinţelor zootechnice aplicate şi pot înlocui până la un punct dat, mai ales în ceace priveşte zootechnia naţională, călătoriile de studiu atât de necesare cercetătorului conştient.

Ele dău un puternic impuls creşterii de animale şi contribuesc în largă măsură la educaţia zootechnică a masei crescătorilor, punându-i în cunoştinţă cu directivele ce se urmăresc în creştere şi dovedindu-le prin fapte evidente progresul economic, realizat prin aplicarea mijloacelor raţionale.

Expoziţiile, ca mijloc de intervenţiune în creştere, au luat fiinţă în ţările occidentale de mult timp; dar în ţara noastră şi mai ales în vechiul regat, potrivit condiţiunilor vitrege de desvoltare ce ne-au fost create de ultimile împrejurări, au luat o timidă cale de desvoltare, cu mult mai târziu.

In timpul din urmă prin munca stăruitoare a câtorva specialişti, manifestaţiile de acest soiu, au căpătat o îndrumare din ce în ce mai metodică. Războiul însă a cauzat o eclipsă simţită în acţiunea zootechnică din ţara noastră, lucru ce s'a petrecut de altfel în mai toate statele interesate mai mult sau mai puţin în războiul mondial.

După încetarea stării de război însă, firul a fost reluat mai întâi cu timiditate şi mai apoi cu mult curaj, graţie limpezimii de vederi a crescătorilor noştri, între care în prima linie nu trebuie trecut cu vederea dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei şi Domeniilor.

Numeroase şi reuşite manifestaţiuni de acest gen avură loc, în mai toate judeţele Moldovei, Ardealului, Bucovinei, Banatului, Munteniei în 1923, cele din vechiul regat culminând cu reuşita expoziţie dela Iaşi, dar cele din Ardeal, cu recenta expoziţie ce a avut loc la Cluj.

In principiu expoziţiunile de animale ar trebui organizate şi sprijinite, când au loc în centre de mare creştere, la reşedinţa judeţelor cunoscute ca producătoare de animale şi mai rar când au loc în comune izolate, chiar dacă în acele comune ar exista o stare favorabilă creşterii.

Pentruca expoziţiile de animale să aibă rolul educativ şi stimulent ce le cade în sarcină, trebuesc organizate după un plan metodic şi uniform în care mici variaţiuni nu ar putea fi admise decât dacă sunt impuse prin consideraţiuni economice avute de regiune sau mai rar prin consideraţiuni impuse de curente sociale, care stabilesc uneori anume mode de care se poate ţine seamă, dacă nu sunt contrare legilor biologice şi principiilor economice.

Animalele expuse vor trebui grupate pe specii, rase vârste şi aptitudini, după cum de altfel s'a observat că organizatorii expoziţiei Zootehnice dela Cluj, au ţinut seamă.

N.G.I. GENOVA

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca degli Abruzzi“ . 18 Sept.
„ „Zaormina“ . . . . . 25 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio“ 10 Oct. „Colombo“ 17 Octombrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili

Vaporul „NAPOLI“..... ..... 24 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

BEREA DESCHISĂ „URSUS“

a 20 Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Incercaţi!

Până nu trece stocul!

Atenţiune!

Cu începere dela 15 Septemvrie a. c.

va avea loc la firma

LŐRINCZ SI TÓTH

casa de moda pentru dame

CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

Un mare târg de toamnă, cu preţuri eftine, şi foarte reduse!

Stofe engleze de lână curată, pentru mantale, costume şi haine de la Lei 250 în sus.

Stofe moderne pentru rochii 140 cm. lăţime de la Lei 250 în sus.

Mătasă marocană în toate culorile dela Lei 250 în sus.

Stofe „shottish“ de lână de lăţime dublă dela Lei 150 în sus.

Specialitate de eponge pentru toamnă dela Lei 120 în sus.

Cretoane, voalcide spălat şi crepoane dela Lei 25 în sus precum şi toate mărfurile din depozit se vor vinde de asemenea cu

Preţuri extrem de ieftine!

Incercati dar pana nu trece stocul!!

Rudolf Mosse S. A. Nr. 4086. D 205

Dacă Vă grăbiţi şi Vă inscrieţi numele sau firma în 211

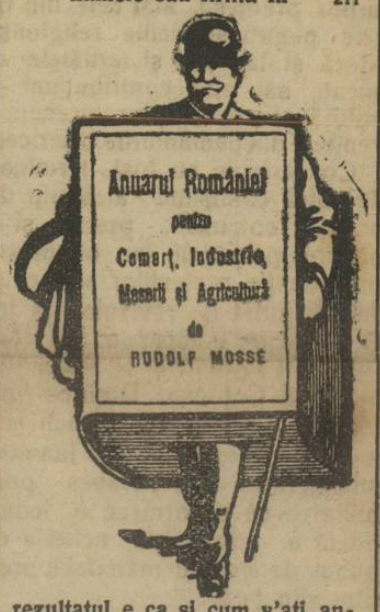

rezultatul e ca şi cum v'aţi angaja un volajor. Căci această carte va fi pretutindeni şi va respândi numele şi faima firmei Dv. chiar când Vă veţi odihni.

Cereţi lămuriri dela marea casă de editură

Rudolf Mosse Soc. An.

Agenţie de publicitate, Cluj, Str. Reg. Maria 37. Telefon 4—13.

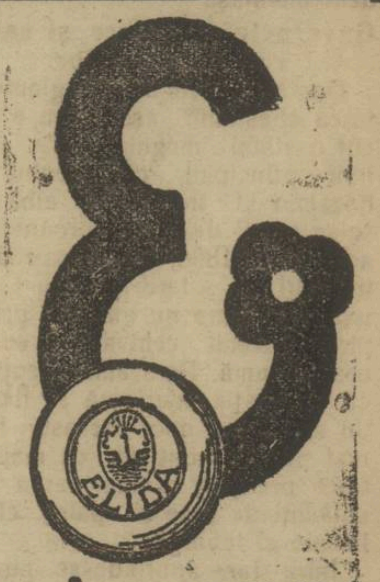

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

Lysoform

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA” sunt cele mai minimale.

Salarizarea preoților

In trecut, prezent și viitor. Complexitatea problemei

In legătură cu proectul dlui ministru al cultelor Al. Lapedatu

O problemă ce revine necontenit dela unire încoace, și a cărei rezolvire o dorim cu toții, este acea a salarizării preoților. Ea intră în cadrul larg al retribuirii slujbașilor publici, dar are totuși un aspect particular al său. Preotul nu trăiește numai din leafă, ci are și alte venituri din parohie. Și poate împrejurării acestea i-se datorește faptul că pentru salarizarea preoților s'a făcut mai puțin ca pentru a celorlalte categorii de slujbași publici. Dar situația aceasta nu mai poate fi prelungită, cu toate că păstorii sufletești ai satelor noastre, cu bunătatea lor sufletească bine cunoscută, nu înțeleg să forțeze o înlăturare a ei.

Proiectul dlui ministru Lapedatu

Dându-și seamă de toate acestea, încă dela începerea activității sale ministeriale, d. Alex. Lapedatu, un bun cunoscător al problemelor clericale, a abordat rezolvirea problemei ce ne preocupă. S'a dat un ordin circular tuturor parohiilor și primăriilor din țară pentru conscrierea veniturilor preoțești, atât cele din taxele pentru serviciile religioase, adecă stola, cât și ferdălele de bucate sau alte contribuțiuni în natură ale enoriașilor, precum și venitele din pământurile bisericești

Conscrierile au fost terminate de către comisiuni alcătuite din primarii comunali, preoți și epitropii parohiali, iar acum sub președenția prefecților se face pe fiecare județ o revizuire a lor. O astfel de comisiune de revizuire s'a întrunit și la prefectura județului Cojocna. Dupăce operațiunile acestea vor fi încheiate, toate dosarele vor fi înaintate ministerului care va avea posibilitatea să-și formeze o icoană fidelă a situațiunei actuale din punct de vedere material a preoților din țară.

Situațiunea aceasta este o evoluțiune firească a celei creiate prin legea din 1896 a contelui Apponyi. Se înțelege, pornind dela conservatismul așezămintelor noastre sătești, reforma agrară a fost unicul fapt ce-a provocat schimbări mai esențiale. Incolo în linii generale s'a perpetuat tot ce-am moștenit dela înaintași.

Guvernele maghiare și salarizarea preoților

Dar să vedem acum reglementarea chestiunii așa cum a făcut-o statul maghiar. S'a stabilit principiul, că preotul cu bacalaureat trebue să aibă un salar anual de 800 coroane, și aceasta la 1896, statul acordând întregiri la salarii pentru toate parohiile, care nu asigură preoților un venit echivalent cu această sumă. Pe seama preoților cu calificație inferioară se fixase un salar mai mic, aceasta tocmai pentru motivul că majoritatea preoților români erau absolvenți de șase și patru clase liceale și teologie.

Intre timp sporindu-se numărul preoților noștri cu bacalaureat guvernul maghiar și-a călcat principiul formulat la 1896 în sensul că toate parohiile vor primi numai ajutoarele ce li se acordaseră la 1896. Așa că la unire aveam numeroși preoți cu bacalaureat, dar cu salar de tot redus

Deodată cu unirea nedreptatea aceasta a fost înlăturată, acordându-se tuturor preoților întregirii la salar până la un maxim egal pentru toți. Dar în vederea speranțelor de îmbunătățire prin reforma agrară a situațiunii preoților și datorită crizei financiare a statului român, guvernele ce s-au perindat dela unire încoace la cârma țării, s-au arătat foarte puțin marinimoase față de preoți. Astfel încât mulți preoți au ajuns într'un hal de mizerie neatinsă de altă categorie a slujbașilor publici. Și acum toate nădăjdile lor se îndreaptă către inițiativa d. Al. Lapedatu, ministrul cultelor.

Complexitatea problemei

Nu ne îndoim că se va adopta o soluțiuue care să asigure existența celor ce au fost, sunt, și vor fi deapururi luminătorii și îndrumătorii din toate punctele de vedere ai satelor noastre și pe tărâmul moral al orașelor. Dar modul de salarizare a preoților implică și rezolvirea unei probleme ce iese din cadrul situației economice a preoților.

Și în punctul acesta problema este de-o complexitate imensă.

Sunt tot atâtea chestiuni, discutate mai ales în Ardeal, de nenumărate ori. O înșiruire completă a lor este aproape imposibilă. Incercăm totuși să desprindem câteva.

Prestigiul preoțesc, asigurat prin indepedența economică a preotului față de credincioși. Caracterul și rolul preotului, și în legătură cu aceasta condițiunile de cvalificație. Preotul și sănătatea trupească a sătenilor Intrarea preoțimii în învățământul rural. Celibatul preoților văduvi ș. m. a.

O discuțiune în public a tuturor acestor chestiuni este de dorit astăzi în ajunul reglementării întregei probleme. Iată pentru ce ne facem ecou al tuturor concepțiilor din Ardeal asupra rolului preoțimei și condițiunilor de îndeplinire a acestui rol. Dar aceasta altădată.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 18 Septembrie 1924

CINEMA SELECT

Jocul Dragostei

Dramă pasionantă din viața unei fete în 6 acte după romanul lui *H. Bernstein „L'Anesta del peccato"*. In rolul principal: *Jacobini Maria*

La fine o nostimă comedie cu CHARLOT

CINEMA URANIA

Sborul Morții

Mare dramă misterioasă pasionantă din viața reporterilor americani în 7 acte. In rolul principal frumoasa artistă: Agnes Ayres

CINEMA APOLLO

Focul pe ocean

Mare dramă din viața piraților în 6 acte. In rolul principal: Frantmann

Ultime informații

— *Ca să-și mai uite puțin de situația lamentabilă în care a ajuns clica din jurul dlui Mantu, „Patria" încearcă să-și facă de lucru ocupându-se de d. N. Bănescu, șeful organizației liberale din localitate, căruia îi atribuie gesturi și atitudini politice incompatibile nu numai cu situația dsale de rector al Universității din Cluj, dar și cu însăși firea dsale care este într'adevăr a unui om de elită. Cine cunoaște pe d. Bănescu știe cât e de incapabil acest distins intelectual să se coboare în mijlocul ticăloșiilor politice în care ar dori să-l târască ziarul „Patria". Dsa e prea absorbit de înalte preocupări științifice, ca și de munca pe care o desfășură ca rector al Universității, ca să mai aibe timp și pentru meschinele preocupări de care vorbește „Patria".*

— Preoții văduvi de legea ortodoxă-română din întreaga țară se vor întruni la 1 Octombrie într'un congres la Cluj, pentru a desbate modalitățile de-a obține dreptul de recăsătorie, aprobat în principiu de toți înalții demnitari ai ortodoxismului român, afară doar de P. S. Sa Episcopul Bartolomei al Râmnicului.

— In zilele de 27 și 28 Septembrie a. c. va avea loc la Cernăuți congresul general al uniunei orașelor din România. Din partea Clujului vor lua parte dnii dr Oct. Utalea, primarul orașului și dr N. Cărpinișanu, primul notar.

— Astăzi după amiază va avea loc la arena sportivă din parcul orașului un concurs de sporturi între Corpurile de trupă din garnizoană. Acest concurs este organizat conform prevederilor regulamentului Caselor Ostășești de sub președenția A. S. R. Principele Carol, și la el vor lua parte toate autoritățile civile și militare.

Transacțiile încheiate la expoziția zootechnică

Succesul expoziției zootechnice din Cluj îl evidențiază următoarele date:

Incassări din taxele de intrare 230 mii lei, numărul vizitatorilor fiind aproape de 30 mii, mulți dintre aceștia beneficiind de bilete gratuite și reduceri. Transacțiunile încheiate sunt: 38 proprietari expozanți au vândut vite în valoare de 638.100 lei.

Printre cumpărători figurează și M. S. Regele care a cumpărat 38 de mii armăsarul Nonius născut în 1917 al dlui Iosif Voina din comuna Chișoda, județul Timișoara. Principalii cumpărători sunt comisiunile zootechnice județene din Brăila, Craiova, Slatina, Ilfov, Tutova, Prahova și Cetatea-Albă.

După categorii s'au cumpărat: 14 tauri, pe prețul mijlociu de 20 mii bucata; 19 vaci, pe prețul mediu de 38 mii vaca cu vițel; 19 berbeci, pr. m. 4 mii; 2 iepe, pr. m. 15 mii bucata; 7 juninci; 20 scroafe, purcei și vieri.

In tot decursul expoziției nu s'a îmbolnăvit nici un animal, iar îmbarcările s'au făcut la plecare în cea mai mare ordine, organele căilor ferate având o deosebită solicitudine față de expozanți, prin aceea că a rezervat pentru transportul vitelor toate vagoanele, cu care ele fuseseră aduse la Cluj.

— In cazarma din Calea Victoriei au depus jurământul astădimineață la orele 9 un număr de 150 recruți din compania de jandarmi pedeștri. Serviciul religios s'a oficiat de către Sf. Sa Părintele Ciuca, preotul garnizoanei, în fața unui numeros public și a autorităților civile și militare din localitate.

— La perceptoratul orașului, a început să se lucreze la stabilirea impozitelor comunale, actualmente în vigoare, pentru toate firmele industriale și comerciale. In acest scop s'a instituit o comisiune formată dintr'un reprezentant al perceptoratului și unul al secției financiare, sub conducerea dlui consilier Gh. Peptea, care lucrează la stabilirea impozitelor.

— Inscrierile la Seminariul ortodox român din Cluj se fac în zilele de 29 și 30 Septembrie, deschiderea având loc în ziua Sf. Paraschivă. Conducerea provizorie a Seminarului a fost încredințată părintelui asesor Andrei Ludu.

* **Concurs.** Se aduce la cunoștința celor interesați că la școala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist și 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidații vor presenta cererile însoțite de actele cerute de statutul funcționarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10

— La 16 Sept. a expirat concursul pentru alegerea protopopului ortodox al Clujului. Sunt în total 6 candidați și anume dnii: Profesor Albu (Ibașfalău), Laurențiu Curea, secretarul consistorului din Cluj, Constantin Moldovan, protopop în Ilia, Petru Roșca, subpretectul județului Mureș-Turda, părintele Gheorghe Suciu din Cojocna și preotul Vasiu din Timișoara.

— Toate absolventele liceelor de stat și confesionale din circumscripția Clujului vor face examene de absolvirea clasei a VIII la liceul de fete „Regina Maria" din Cluj, în zilele de 29, 30 Sept. și 1 Oct.

— Proprietarul restaurantului Gambrinus din localitate a donat pentru construcțiuni școlare suma de 15 mli lei, fapt pentru care d. prefect al județului i-a mulțumit.

— La 29 Septembrie se va desbate la consiliul de război al corpului VI armată procesul căpitanului Richard Georgescu, în care pledează dl Al. Ionescu avocat și deputat din București.

— *Dl G. Bolintineanu, întors din concediu, și-a reluat ocupațiile.*

— Din sursă autorizată primim cea mai categorică desmințire a pretinsului conflict descoperit de ziarul „Ellenzék" între rectoratul Universității locale și profesorii facultății de drept pe chestiunea examenelor de primire în Universitate.

— Astăzi dimineața a avut loc la primăria orașului, o ședință a comisiunei de higienă a orașului, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu măsurile ce urmează să de o relativ la salubritate și higienă, acum la începutul toamnei.

— Ieri a avut loc la Prefectura județului a doua consfătuire a comsiunei pentru studirea venitelor preoțești din județul Cojocna.

„Belgrader Zeitung"

Sub acest titlu va apărea la Belgrad în ziua de 1 Octombrie un mare cotidian scris în limba germană. Noul ziar se va sili să dea știri proaspete și exacte din Balcani și promite a contribui la intensificarea schimbului cultural și economic între statele Balcanilor și celelalte părți ale Europei. „Belgrader Zeitung" nu va fi atârnat de nici un guvern și nici un partid. Va scrie articole ce interesează pe orice om cult, iar pentru cei ce sunt interesați pe piețele Balcanilor, va fi de-adreptul indispensabil.

„Belgrader Zeitung" va apărea zilnic în format mare și va avea săptămânal un supliment ilustrat.

Atragem atenția cititorilor noștrii români și minoritari asupra noului organ.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Bolșevicii surprinși la Tulcea

București — Jandarmii au surprinși mai mulți indivizi pe când voiau să facă comunicațiile telefonice și telegrafice cu Tulcea. Ei au dispărut când li s'au făcut somațiile cuvenite. In urmă s'a stabilit că aceștia erau bolșevici și că aveau intenția să atace Tulcea.

Un interview al dlui Al. Constantinescu

București. — Intors în capitală dl Al. Constantinescu, ministrul domeniilor. a dat unui ziar un interview în care declară că în străinătate domnește aceeași criză financiară ca și în România.

Actualmente în Franță se lucrează la maximalizarea prețurilor. In chestia colaborarei capitalului străin, d. Constantinescu a precizat că guvernul nu exchide această colaborare dar cere garanții pentru păstrarea independenței noastre economice. Astfel jumătate din capitalul în colaborarea trebuie să fie românesc și administrația asigurată românilor.

Atac banditesc în Basarabia

Banditii izolează orășelul Catarbunar și terorizează populația

Galați. — Luni seara numeroși banditi înarmați cu bombe și mitraliere au năvălit asupra orășelului Catarbunar din județul Cetatea Albă. După ce au tăiat firele telefonice, banditii au pătruns în oraș. unde au ucis pe șeful postei, Socolescu și au jefuit populația avută.

Toată noaptea de Luni spre Marți orășelul a fost ținut sub teroarea acestor banditi. Ei au dispărut în ziuă, fără urme. Autoritățile cercetează.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1180 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 19 Sept. 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
CLUJ I. No. 6560

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNA . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 900 L.

Regenerarea partidului național

— Acțiunea pentru înlăturarea șefiei dlui I. Maniu —

In numerele precedente am arătat cu amănunte precise — care nu pot suferi nici o contestare — acțiunea întreprinsă de tinerimea din partidul național pentru înlăturarea nefastei șefii a dlui Iuliu Maniu și pentru regenerarea acestui partid.

Dl Iuliu Maniu, datorită temperamentului său, șovăitor și lipsei totale de simț politic, a reușit să reducă partidul național dintr'un element activ cum a fost într'un trecut, a cărui forță și glorie moștenită nu a știut să o păstreze, într'un element de șicană și negațiune, a cărui activitate s'a redus în a pune bețe în roate tuturor eforturilor de consolidare a noului Stat român și operei naționale de armonioasă contopire a elementelor românismului într'o unitate de Stat.

Dl Iuliu Maniu, prin abținerea dela toate marile acte de construcție ale noului Stat român și prin abținerea ostentativă dela toate marile serbări ale românismului, a reușit să izoleze partidul național — căruia cel puțin trecutul moștenit îi implică o altă menire — dela însăși viața de Stat și de românism a țărei noastre.

Cele întâmplate cu prilejul comemorărei lui Avram Iancu și repercusiunea ce a avut'o în opinia publică atitudinea dlui Maniu a constituit elementul decisiv ca tinerimea din partidul național să întreprindă o luptă fățișă pentru înlăturarea dlui Iuliu Maniu și-a sateliților săi dela directiva partidului.

Mișcarea pornită de tinerimea din partidul național pentru primenirea partidului indică pe dl Vasile Goldiș ca viitor șef al partidului. Fără îndoială, dl Vasile Goldiș reprezintă față de dl Iuliu Maniu superioritatea inteligenței, a culturei și mai cu seamă acea prețioasă superioritate, care caracterizează pe adevăratul om politic și care consistă în cunoașterea realităților.

Nu știm până acum care este planul politic al dlui Vasile Goldiș: poate că acest plan se găsește în mintea dlui Vasile Goldiș în latenta stare de gestațiune după cum de asemeni se poate ca altcineva să ia succesiunea dlui Iuliu Maniu.

Ceeace este sigur e că acțiunea de refacere a partidului național e în curs ca și acțiunea de înlocuire a directivei dlui Iului Maniu și a sateliților săi: e o chestie de vitalitate, e o chestie de imperioasă necesitate pentru partidul național, și cum necesitatea crează organul, se va găsi în partidul național omul destoinic, cu însușiri politice care să-și asume șefia partidului și să-l îndrumeze pe căile lui firești.

Această schimbare a directivei partidului național va constitui o reală utilitate nu numai pentru partidul național, ci și pentru viața politică a Ardealului și a țărei.

Partidul național, datorită directivei politice imprimată de dl Iuliu Maniu, abținându-se dela activitatea de construcție politică, stând când în pasivitate, când pornind în negațiune, a lăsat un vid în politica Ardealului, care a fost umplut cum s'a putut, uneori prin improvizații.

Partidul național refăcându-se, așa cum tinde mișcarea tinerimei din acest partid, intrând pe calea realităților și acțiunei pozitive va putea da politicei țărei nota de contribuție a Ardealului.

Redeschiderea institutului de orbi

Un azil pentru copii

O adevărată luptă s'a dat dela unire încoace între ministerul de războiu și autoritățile sanitare și de ocrotire socială pentru edificiul încă neterminat al institutului orbilor.

Ministerul de războiu intenționa să deschidă acolo o școală militară.

Insfârșit după lungi tratative s'a ajuns la un acord în sensul căruia institutul orbilor își păstrează vechia sa destinație.

El va fi deschis în anul viitor adăpostind în parter un azil de copii.

Inscripții

Politica de rassă. Dl N. Iorga a scris dăunăzi un mișcător articol în „Neamul Românesc" în legătură cu înfrângerile Spaniolilor în Maroc, arătând că cele ce trebue să ne unească în mod firesc cu acest nobil și eroic popor, este peste comunitatea de religie, afinitățile de rassă, care stabilesc reciprocele repercusiuni de stări de suflet.

In multiplele considerațiuni cari călăuzesc politica europeană a vremei — considerațiuni de ordin economic, financiar, social etc. — se uită aproape complect elementul primordial, care îi constitue rassa și care trebue să aibă rostul lui în evoluțiile politice.

Neo-latinii, cari păstrează din glorioasa lor origină comună atâtea elocvente asemănări — cum sunt cele de limbă, de suflet și de atitudini — nu pot — mai cu seamă nu trebue — să-și unească sforțările către realizarea unui destin comun, după cum comună le este obârșia?

Dacă se face o politică de clasă, isvorâtă din necesități stomachale, nu se poată face, în stil mare, o politică de rassă, determinată de cele mai idealiste, și totuși de cele mai reale motivări, căci ce poate fi mai real ca determinările pornite din profunzimile istoriei?

Rassa aceasta cu sufletul limpede ca întinsul Mediteranei, voios ca zefirul care sburdă prin petalele de portocali, ritmic și cavaleresc, care a înscris în istorie atâtea pagini de frumos neperitor și atâtea acte de epopee nu ar putea constitui prin unitatea ei de acțiune, isvorâtă din unitatea de origină, o mare forță politică în Europa modernă?

... Cât despre Spania de astăzi însângerată de mâini barbare să nu uităm că peste epoleții lui Primo di Rivera planează umbrele glorioase ale lui Cid și Cervantes. **Diodor.**

»Iancu, asasinul ungurilor«

Ziarul iredentist „Szózat" din Budapesta despre Avram Iancu

Reproducem, cu titlu de document principalele părți din „studiul" — cu titlul de mai sus — al profesorului ungur Gáspár A. Károly, apărut, cu prilejul sărbărilor din Ardeal închinate amintirei lui Avram Iancu, în ziarul iredentist din Budapesta „Szozat", No. 178.

„Puține județe sunt în țară — scrie Gáspár A. Károly — în cari maghiarimea să fi suferit atât de mult ca în Zarand. La începutul stăpânirii turcești ungurul era domn în județ. Sute și sute de domenii întinse dovedeau supremația maghiară. Rândurile familiilor maghiare însă au fost decimate de armele osmane. Inainte că maghiarimea să fi avut timp să se reculeagă, în anul 1784 a isbucnit revoluția țărănească a lui Horia, și Cloșca. Valahii, cu o cruzime îngrozitoare au măcelărit familiile nobile din județ. Ce a mai rămas de sământă din maghiarime a fost mai târziu nimicit de bestiile lui Iancu, iar când acesta a sfârșit lupta, stăpânul suveran al județului a devenit spiritul valah.

Epoca „compromisului" a aflat în Zarand un județ tipic valah, care nici de cum nu s'a acomodat stăpânirii maghiare. Pretutindeni bântuia un spirit adevărat daco-valah. Nu numai administrația dar și justiția se făcea în limba valahă. Funcționarii lor nu voiau nici să audă măcar de limba statului și dintre prefecții lor, Pipos și Ionescu, nu știau o vorbă ungurească.

După ce, mai târziu, guvernul n'a putut face ordine nici cu prefecți cu sentimente patriotice, contele Tisza Kálmán a desființat județul în anul 1876.

O parte a tristului trecut se leagă de sătulețul valah Țebea.

O curiositate a satului este un cimitir aparte cimitirul se întinde la vre-o 2—3 metrii depărtare de un stejar numit după numele lui Horia care răsvrătitor și-a țesut aici planurile răutacioase, împreună cu complicii lui. Lângă acest stejar numai valahii cei mai „distinși" își pot afla locul de odihnă veșnică. Printre morminte se ridică un mormânt simplu cu inscripția următoare:

Avram Iancu advocat Prefectul legiunei române unite din 1848—49 1872.

Cimitirul din Țebea a figurat nu odată prin dosarele Tribunalului.

Tinerimea valahă s'a folosit adeseori de mormântul lui Iancu pentru a face demonstrații antipatriotice.

Studenții universitari valahi din Cluj au aranjat aici în anul 1890 o demonstrație antimaghiară, așezând cununi pe mormântul lui Avram Iancu. Jandarmeria a confiscat cununile și demonstranții au fost duși în fața Tribunalului care a pedepsit după cum se cuvine tinerimea antipatriotică. Iar cununa a redat-o mormântului, căci decorarea în sine a unui mormânt nu constitue un delict. Această cunună s'a urcat apoi și în decursul deceniilor s'a prefăcut și ea în țărână. Nimeni n'a mai avut apoi grijă de acest loc de odihnă, cel mult vre-o floare de câmp rătăcită printre buruienile mormântului dacă mai aducea prinosul amintirei „marelui bărbat valah".

Cine n'ar recunoaște în cununa veștejită, uscată, tragicul lui Avram Iancu.

Tânărul valah crescut în școli maghiare, încunjurat de prieteni maghiari, se lasă sedus de intriga camarilei vieneze. Chiar și arhiducii îi trimiteau scrisori minunat scrise, în care el era intitulat:

Den Alpenkönig Abraham von Iancu. (Avram de Iancu, regele munților). I se atrăgea atențiunea asupra obligațiunilor sale față de neamul său și i se promitea că va fi voevodul valahimei liberate.

Și tânărul cu caracter slab, amețit de promisiunile seducătoare, se pune în fruntea maselor agitate, fără să aibă energia de a înfrâna bestiala sete de sânge a lui Axente, Prodan și Popa. Conduce luptele de guerilă contra patriei sale, în urma cărora au pierit atâtea mii de familii maghiare.

In numărul de mâine vom publica urmarea acestui articol care, în ziarul budapestan ocupă un spațiu considerabil.

Clica din jurul dlui Maniu cuprinsă de panică

Un răspuns care confirmă afirmațiunile noastre. — Ce e cu discursul dlui Goldiș. — Adunarea dela Buziaș: la ce sunt buni regătenii? Tineretul partidului luat în batjocură

Confratele „Patria" încearcă să răspundă afirmațiunilor noastre cu privire la acțiunea grupului din jurul dlui Goldiș. Grea încercare! Afirmațiunilor noastre întemeiate pe fapte cari nu sufăr nici o desminție, „Patria" nu poate spune decât nerozia „intrigilor liberale". Rămâne deci evident că actuala conducere a partidului național își dă seama de pericolul care o amenință, și caută să provoace o diversiune.

Dar să urmărim „Patria". Oficiosul partidului național se scuză că abia acum a apărut discursul dlui Goldiș în monitorul oficial și astfel se explică faptul că îl publică în Septembrie și nu în Iunie, când a fost rostit. După câte știm, seria discursurilor din trecuta sesiune parlamentară o fost demult publicată în Monitorul oficial. Admitem însă că „Patria" are dreptate. Dar vom întreba: când a mai publicat „Patria" discursurile dlui Goldiș și pentru ce a făcut aceasta tocmai acum?

In ceea ce privește adunarea dela Buziaș, cele arătate de noi în numărul de eri, rămân perfect în picioare. „Patria" înșirând numele celor prezenți la această întrunire nu izbutește decât să confirme afirmațiile noastre. In adevăr, nici unul dintre prietenii dlui Goldiș nu figurează în lista „Patriei". In schimb „Patria" dă și numele câtorva severineni, dovedind prin aceasta că și „regătenii" sunt câteodată buni la ceva — și anume sunt buni să mărească listele de nume proprii, prea debile, ale reportajelor referitoare la întocmirile partidului național, cu rândurile rărite.

Dar am vrea să ne explice „Patria" de ce a lipsit dl Goldiș dela Buziaș? Și mai cu seamă pentru ce a anunțat „Patria" pe dl Goldiș între „fruntașii" cari vor participa la Buziaș când știa bine că dl Goldiș nu se va duce acolo?

Și fiindcă „Patria" nu va răspunde la niciuna din întrebările noastre, să răspundem noi. „Patria" voia să inducă opinia publică în eroare și in acelaș timp voia să angajeze pe d. Goldiș, iar d. Goldiș a răspuns așa cum trebuia, și nu s'a dus la Buziaș. In schimb a mers la Oradea Mare.

Vorbește „Patria" și despre vizita de la Ciucea, desmințind că d. Lapedatu ar fi fost acolo. Foarte bine. Cea ce ne spune „Patria" este foarte prețios, pentrucă se afirmă că este un mare păcat pentru un membru al partidului național să calce pragul casei dlui Goga. Dar de ce nu desminte „Patria" și vizita dlui Ion Lupaș, care totuși a săvârșit păcatul?

Ceea ce însă pare a supăra tare mult partidul național este că se vorbește despre tineretul acestui partid. „Patria" are accese de revoltă și de batjocură față de acest tineret pe care îl contestă mai întâi, ca apoi să-l dojenească pentru faptul că stă de vorbă cu d. Goga.

*

Răspunsul „Patriei" ne distrează. In incoherența lui se trădează toată neliniștea care a pus stăpânire pe clica din jurul dlui Maniu. Și aceasta e destul.

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc şi se curaţă cel mai bun la „CRISTAL"
Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2561

Vopsitorie de lână şi de tort
13

Românizarea comerţului şi industriei

Ne-am ocupat în deosebite rânduri de dificila problemă a cuceririi oraşelor. Arătam că unica modalitate este intrarea elementelor româneşti în industrie şi comerţ, precum şi începcierea satelor în viaţa centrelor orăşeneşti înstreinate. Că nu vom isbuti cu una cu două nu încape îndoială. E nevoe de-o neţărmurită stăruinţă, căci întâmpinăm opoziţia bineorganizată a minorităţilor.

Stând ieri de vorbă cu un industriaş român am aflat lucruri interesante despre activitatea desfăşurată de minorităţi în vederea acaparării integrale a industriei şi comerţului. Datorită unei intense propagande, astăzi tineri cu bacalaureat dela licee intră ucenici în ateliere industriale şi vânzători în prăvălii. In sprijinul lor au întreaga organizaţie economică şi financiară a minorităţilor din Ardeal.

Faţă de aceste elemente lupta tinerei generaţii de industriaşi şi comercianţi români, cari ies din şcolile de specialitate are puţine şanse de reuşită. Le lipseşte capitalul iniţial, necesar la orice întreprindere. Numai prin asigurarea acestui capital se va putea face cu succes cucerirea industriei şi comerţului.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Joi: EU TE VREU (a 6 oră. Abonament şters. Seria 45.)
Vineri: MOARA ROŞIE. (Premieră Abonament de premieră Nr. 5. Preţuri ridicate. Seria 46.)
Sâmbătă matineu: SIBIL. (Preţuri reduse. Seria 47.)
Duminecă orele 10½: COPILA ŞI CEI ŞAPTE PITICI. (Reprezentaţie pentru copii cu preţuri reduse. Seria 49.)
Duminecă matineu: MOARA ROŞIE (a 3 oră. Preţuri obişnuite. Seria 50.)
Duminecă seara: MOARA ROŞIE. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 51.)

* **Moara roşie.** Vineri se va ţinea repetiţia generală din „Moara roşie" la care nu va putea participa decât numai reprezentanţii presei, iar seara va fi premiera acestei grandioase piese. Pentru premieră nu se mai gasesc bilete. Pentru reprezentaţiile următoare se mai căpătă ce e drept bilete dar în număr foarte redus. După toate probabilităţile Moara roşie va avea un succes extraordinar cum nu a mai avut o altă piesă, dat fiind, aparatul technic pe care este clădită această piesă.

Reprezentaţia pentru copii va fi Duminecă în matineu, când se va juca o frumoasă poveste din lumea copiilor şi care se va da cu preţuri reduse.

* **Sibill în matineu.** Sâmbătă în matineu se va reprezenta frumoasa operetă „Sibill cu preţuri reduse în rolul principal cu Zöldhelyi, Neményi, Tompa, Bányász şi Réthely.

* **Moara roşie în matineu.** Duminecă în matineu se va reprezenta „Moara roşie" cu preţuri obicinuite.

Relaţiile româno-maghiare

Declaraţiile dlui Duca ministrul nostru de externe şi ale dlui Lahovary ministrul nostru la Roma, făcute presei budapestane

D. ministru Duca a făcut ziarului budapestan „Pesti Hirlap" următoarele declaraţii:

„*România are încredere deplină în Societatea Naţiunilor. Ceiace priveşte relaţiile româno-maghiare, România doreşte să trăiască în pace cu toţi vecinii ei. Aceeaşi dorinţă de pace sper să o găsim şi în Ungaria. Deşi aceste ţări sunt animate de convingeri deosebite, totuşi, din primăvara aceasta între România şi Ungaria se ivesc anumite începuturi de mult doritei apropieri.*

Aranjarea chestiunilor economice ce interesează de opotrivă ţările noastre, este foarte de dorit.

Am fost foarte mulţumit că mi s'a dat prilejul să mă întâluesc cu dd. Bethlen şi Daruváry şi tratez cu dânşii în chestiunile ce privesc relaţiile româno-maghiare.

Corespondentul z arului „Nemzeti Ujság" din Budapesta a obţinut la Milano de la ministrul nostru la Roma d. *Lahováry* următorul interview:

„Relaţiile româno-maghiare — putem spune — sunt prietenoase. Am încheiat o înţelegere importantă şi economiceşte de mare însemnătate şi am aranjat diferite chestiuni ce ne privean reciproc

Bunăvoinţa guvernului român a făcut o impresie prietenoasă asupra guvernului maghiar. Atmosfera politică între cele două ţări s'a schimbat. Doresc ca relaţiile aceste să fie tot mai bune."

Cu privire la chestiunea minoritară din Ardeal, d. Lahováry a spus:

„*România tratează cu cea mai mare bunăvoinţă minorităţile. Formula autonomiei ardelene e de prisos, ba ar fi chiar primejdioasă din punctul de vedere al unităţii naţionale.*"

Kun Béla la Paris

Un interview cu fostul şef al sovietelor ungureşti

Aflăm din „Prager Presse" că fostul dictator bolşevic al Ungariei Béla Kun a sosit în ziua de 12 Septembrie cu aeroplanul la Belgrad, unde n'a stat de vorbă decât cu câţiva intimi.

Guvernul jugoslav n'a aflat nimic de şederea lui Béla Kun la Belgrad.

Cu acest prilej fostul şef al sovietelor ungureşti a acordat unui gazetar sârb un interview şi la întrebările puse a răspuns următoarele:

„Clasele intelectuale şi evreimea sunt apăsate în Ungaria. Muncitorimea şi intelectualimea trăiesc în cea mai mare mizerie:

O schimbare de regim în Ungaria nu se poate aştepta decât după consolidarea statelor succesoare.

Atunci massele ungureşti se vor trezi din beţia naţionalistă, politica de revanşă va înceta şi poporul se va îndrepta contra lui Horthy.

*

Ca încheiere, Béla Kun a declarat că înainte de a sosi la Belgrad, el a stat o zi întreagă la Budapesta.

Nu poate să-i facă nimeni nici un rău, deoarece călătoreşte cu paşaportul pentru diplomaţi al guvernului sovietic din Moscova.

După ştirile lui „Prager Presse" Béla Kun se află azi la Paris.

Cu ziua de azi debutează în

Barul Central

Trupa cu renume mondial

Dimitrescu Carpatti

Începutul seara la 10 ore

Chestiunea recăsătorirei preoţilor

— Un apel —

Din parte unui grup de preoţi văduvi primim următorul apel:

Onorata preoţime văduvită din toată ţara prin cele de faţă se convoacă la consfătuirea, care va avea loc în Cluj, sub prezidenţia P. O. D. Dr Sebastian Stanca protoereu şi asesor Consistorial, în localul şcoalei normale de băeţi, sala festivă, Str. Romei Nr. 28 în ziua de *1 Oct. 1924* pentru luarea măsurilor necesare cu privire la rezolvarea grabnică şi favorabilă a recăsătoriei preoţilor văduvi. In seara zilei se va ţinea consfătiure intimă.

Fraţilor a sosit vremea să se şteargă blestemul groaznic cu oprirea recăsătoriei, care apasă de atâta timp pe umerii bieţilor preoţi loviţi de soartă şi-a micilor orfani, rămaşi fără mamă.

Alergaţi fraţilor din toate unghiurile ţării toţi, ca să arătăm cât este de dreaptă pentru binele şi sfinţenia bisericii, cauza noastră.

Vă rugăm şi pe voi fraţilor cruţaţi de soartă până acuma ca să ne daţi mână de ajutor, fiindcă cine ştie când, poate să fie actuală şi unilor dintre voi această cauză.

Rugăm toată suflarea să ostenească la consfătuire, cărora le zace la inimă resolvarea favorabilă a cauzei, fie aceştia preoţi ori mireni, în urma cuvintelor Mântuitorului „purtaţi sarcina unul altuia", îndrăzniţi fiind că a lui cuvinte sunt „Îndrăzniţi, eu am biruit lumea".

Onorata presă este rugată pentru sprijin şi participare.

Cartiruirea participanţilor se va face la şcoala normală de băeţi Str. Romei No. 28 şi casa învăţătorilor Piaţa Ştefan cel Mare No. 21.

Delegaţia preoţilor văduvi.

No. 107—1924.

Publicaţiune de vânzare

Subsemnatul, agent de urmărire Subinspector financiar M. Covrig Roşianiu conform art. 27 din legea de urmărire, fac cunoscut prin aceasta că, în ziua de anul 25 Septembrie, anul 1924 la ora 10 a. m. se va vinde prin licitaţie la fabrica de liquer, şampanie, depozit de vini averea Soc. An. Eleanora Szilágyi din Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 107, obiectele ce i s'au sechestrat prin proces-verbal pentru neplata sumei de lei 7263.493·10 datorită din taxa pe spirt creditată pe timpul 28 Februarie 1924.

Obiectele sechestrate sunt:

1.	27314 sticle şampanie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1638.840
2.	16973 „ goale de şampanie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84.865
3.	15555 buc. dopuri noi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46.665
4.	1 buc. maşină de licheorizat şampanie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50.000
5.	1 „ „ „ astupat stic. de şamp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6.	1 „ „ „ aplicare sârmei pe stic.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7.	1250 litri licheor extra vărsat	á	lei	70	—	—	—	—				114.000
8.	300 stic. a 1 litr. licheor extre	„		100	—	—	—	—				30.000
9.	1000 „ „ ½ „ „	„		60	—	—	—	—				60.000
10.	1450 „ „ ¼ „ „	„		35	—	—	—	—				50.750
11.	1250 litri licheor Crem I. vărsat	„		60	—	—	—	—				75.000
12.	300 stic. a 1 litr. licheor Crem I.	„		90	—	—	—	—				27.000
13.	700 „ „ ½ „ „	„		50	—	—	—	—				35,000
14.	1400 „ „ ¼ „ „	„		30	—	—	—	—				42.000
15.	1000 litri licheor Crem III. vărsat	„		50	—	—	—	—				50.000
16.	1450 stic. a 1 itru licheor Crem III.	„		65	—	—	—	—				94.250
17.	260 „ „ ½ „ „	„		35	—	—	—	—				9.100
18.	1000 „ „ ¼ „ „	„		20	—	—	—	—				20.000
19.	600 litri licheor mercantil	„		30	—	—	—	—				18.000
20.	30 stic. a 1 litru licheor mercantil	„		40	—	—	—	—				1.200
21.	30 „ „ ½ „ „	„		20	—	—	—	—				600
22.	4400 litri cochiu vărsat dif. cal.	„		30	—	—	—	—				13.200
23.	220 stic. a 1 litr. rachiu	„		50	—	—	—	—				11.000
24.	200 „ „ ½ „ „	„		30	—	—	—	—				6.000
25.	250 „ „ ¼ „ „	„		20	—	—	—	—				5.000
26.	5000 „ „ 0·7 „ „ cognac	„		65	—	—	—	—				525.000
27.	20000 litri vin difer. colit.	„		15	—	—	—	—				300.000
28.	215000 „ dif. butoae goale din lemn				—	—	—	—				322.500
29.	70 buc. butoae de fier a 700 litr. á lei			5000	—	—	—	—				350.000
30.	6 „ „ „ „ 400 „ „			4000	—	—	—	—				24.000
31.	40 „ „ „ „ 200 „ „			1000	—	—	—	—				40.000
32.	20000 stic. goale 1 litr. a lei	6			—	—	—	—	—	—	—	120.000
33.	1000 „ „ ½ „ „	4			—	—	—	—	—	—	—	40.000
34.	1000 „ „ ¼ „ „	3			—	—	—	—	—	—	—	30.000
35.	20000 „ „ 0.7 „ „	5			—	—	—	—	—	—	—	100.000
36.	Libelul de depunere Ber. Mobil.											
37.	290/74 blocat pt. taxă pe alcool				—	—	—	—	—	—	—	715.000

Total lei: 4848,970

Prin urmare, aceia cari vor voi a concura la licitaţia acestor obiecte să se prezinte la locul indicat, în ziua şi ora fixată.

Se cere concurenţilor să depună mai întâi o garanţie de 10 la sută din valoarea obiectelor.

D. 214. **Agent, Subinspector financiar, M. COVRIG ROŞIANU.**

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

Fratii Gutermann

CLUJ

Str. Avram Iancu 18

Fabrica specială de ortopedie si bandaje

Secţiunea Bandajelor:

Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hermii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoză abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruaţie. Bandaje susţinătoare şi diferite alte feluri pentru toate afecţiunele.

Secţiunea Ortopedică:

Aparate pentru lipsa şi defectele urechilor şi ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale şirei spinărei) Cosete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru picioare plate şi tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis şi pentru contracturile articulaţiei şoldului.

Picioare artificiale. Mână de lucru şi de scris şi fine tot felul de aparate de specialitate.

Sub control medical al Dlui Dr. Rădulescu Directorul Spitalului de Ortopedie „Regina Maria" din Cluj.

Expuse la Târgul de Mostre pavilionul B. în camera 20. D 201

— Consiliul orăşenesc a încuviinţat o urcare cu 50 la sută a preţurilor camerelor de hotel din Cluj.

— D. Aron Demian, directorul liceului „Aurel Vlaicu" din Orăştie s'a logodit cu dşoara Marioara Moga, fica dlui Ioan Moga, exploatator de păduri în copâlna.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 19 Septembrie

CINEMA SELECT

Jocul Dragostei

Dramă pasionantă din viaţa unei fete în 6 acte după romanul lui *H. Bernstein* „*L'Anesta del peccato*". In rolul principal: *Jacobini Maria*

La fine o nostimă comedie cu CHARLOT

CINEMA URANIA

Sborul Morţii

Mare dramă misterioasă pasionantă din viaţa reporterilor americani în 7 acte. In rolul principal frumoasa artistă: **Agnes Ayres**

CINEMA APOLLO

Fantoma fermei

Dramă senzaţională de aventuri. In rolul principal teribilul AUSONIA

Premieră la Apollo!

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

Neregulile dela Corporațiunea industrială

Secretarul Jakab nu ținea seamă de hotărârile comitetului, percepând cotizațiuni mai mari decât trebuia

Încă de acum un an adunarea generală a corporației industriale din localitate însărcinase un număr de 20 membri din sânul corporației să facă o anchetă amănunțită asupra lucrărilor pe care le efectua secretarul acelei corporațiuni Jakab, în sarcina căruia se aruncau mai multe acuzațiuni. Printre altele, numitul secretar era acuzat că nu respecta hotărârile aduse de către comitetul de conducere al corporației, mai cu seamă în ceace privește perceperea de cotizațiuni dela membri, pe care dl Jacab le încasa după cum credea el de cuviință, fără a ține seamă că tendința generală era pentru coborârea cotizațiunilor.

Actualul secretar, care era în preajma eșirei de pensie, voia să-și asigure un capital mai însemnat cu care să facă față nevoilor vieții, de oarece bănuia că pensia ce i se va atribui nu va putea fi suficientă.

După mai multe cercetări făcute de către comisiunea însărcinată cu verificarea gestiunei secretarului Jakab, s'a constatat că bănuelile erau întemeiate și că acesta era vinovat.

In ședința ce a avut loc aseară la orele 7 la Corporațiunea industrială, comisiunea și-a depus raportul, fapt care a dat naștere la vii discuții și la o mare frământare în rândurile industriașilor locali. Aceasta a cerut imediata suspendare a secretarului corporației și cere ca adunarea generală, singura suverană în această chestiune, să ia măsari ca vinovatul să fie pedepsit.

Presa maghiară

Cum înveninează spiritele partidul maghiar? — Un protest unguresc contra acțiunei de instigație a partidului magnaților

Citim în ziarul „Haladás" din Sf.-Gheorghe:

„In anul 1923 s'a pornit și în județul Treiscaune cunoscuta acțiune pentru clădirea școlilor. Spre lauda celor ce stau în fruntea județului această, acțiune a fost plină de roade chiar și în anul trecut. In vara aceasta se clădesc 20 școli noui.

Trebue să constatăm că populația luminată a județului dă tot sprijinul autorităților.

Firește, sunt și escepții. De pildă în comuna Suciava. Nefiind aici local corăspunzător de școală, s'a plănuit zidirea unei clădiri noui. Comitetul pentru clădirea școlilor a intervenit cu succes pe lângă serviciul silvic ca acesta să dea fără plată lemnăria necesară pentru noul local. Populația nu trebuia decât să aducă în sat lemnele astfel obținute.

La îndemnul nu știu cui, însă, populația a refuzat să se ducă după lemnele date fără bani comunei. Ba a mai trimis deputații peste deputații la dl prefect, pierzând nenumărate zile de lucru în cari țărănimea rău povățuită ar fi putut transporta lemnele de zeci de ori.

Totul, numai pentruca să nu trebuiască să aducă lemnele oferite în cinste.

Apoi am trimis o deputație la București, unde dl deputat Șandor Jozsef, a purtat pe țărani de la un ministru la celalalt.

S'a întâmplat deci în anul Domnului 1924, că Românii au obținut toate favorurile pentruca satul locuit de unguri să-și clădească în sfârșit o școală.

In același timp însă, partidul maghiar care nu încetează să declameze că el ar fi singurul reprezentant și apărător al ungurimei, în loc să lumineze populația indusă în eroare, își dă toată silința ca această populație să rămână și pentru mai departe pe calea rătăcirei.

Intreb: este aceasta în programul partidului maghiar?

Dacă da, atunci încep să mă conving că politica acestui partid nu e decât continuarea vechei politici antidemocratice.

Rugăm pe conducătorii județului să'și continue munca începută în același spirit ca până acum. Le dorim tot succesul. Să fie convinși că maghiarimea care a suferit și a fost păcălită atât de multe ori, la urma urmelor se va convinge cine îi sunt adevărații binevoitori".

*

Ne bucurăm că presa și oamenii de bine minoritari din județul Treiscaune încep să aprecieze bunăvoința statului român față de populația minoritară, în special față de cea săculească, și văd ce se ascunde după atitudinele iezuitice ale instigatorilor criminali din partidul maghiar.

Intelectualimea cinstită și patriotică maghiară din județ ar avea însă datoria să se organizeze contra celor ce trăiesc din ura ce o seamănă între românii și săcuii din acel colț de țară, sfidând orice moralitate politică.

Noul călău al Ungariei

In urma dimisiei vestitului călău al Ungariei, Bali Mihály — scrie „Uj Kelet" — ofițerul Abdai Gusztáv din organizația „Ungurilor cari se deșteaptă" a cerut guvernului maghiar pentru sine postul de călău.

Ofițerul Abdai este un criminal care după era lui Bela Kun a stins multe vieți omenești.

Cariera caricaturistului Diósy

Caricaturistul clujan Diósy, desenator la ziarele „Keleti Ujság", „Gyilkos" și „Ujság", a plecat anul trecut la Paris, unde a devenit unul dintre cei mai apreciați caricaturiști.

„Ellenzék" de astăzi aduce știrea ca Diósy a fost angajat la marele cotidian „De Telegraaf" din Amsterdam. A fost invitat să facă portretul Reginei Olandei și a intregei familii regale.

Desvelirea monumentului lui Vlahuță

Din partea Academiei Bârlădene primim următoarele:

„In dimineața zilei de 21 Septemvrie, la ora 10, se va desveli în grădina publică Bârlad, monumentul ridicat de bârlădenie, poetului *A. Vlahuță* care, prin naștere, copilăria și prima sa tinerețe, este un fiu al județului Tutova și-al orașului Bârlad.

„Vlahuță s'a născut în satul Plesești, comuna Buda, județul Tutova; și a trăit dela vârsta de șase până la nouăsprezece ani, în Bârlad, întreținând apoi întotdeauna cele mai strânse legături cu locurile nașterii și copilăriei sele.

„In numele societății literare „Academiea Bârlădeană", rugăm pe toți scriitorii, cărturarii, intelectualii și pe toți acei cari au înțeles că glorificarea, măcar după moarte, a conducătorilor sufletești ai neamului nostru, este o datorie de recunoștință, îi rugăm să-și impue sacrificiul unei călătorii pân'la Bârlad, și să ia parte la desvelirea acestui monument.

„Serbătorirea aceasta pioasă a lui Vlahuță, care-a fost nu numai un mare poet, un mare răscolitor de energii, dar și-un mare cetățean, se cuvine să fie un prilej de reculegere și de hotărâri bărbătești pentru desfășurarea în viitor a vieții noastre culturale."

Președinte, **G. Tutoveanu.**

Secretar, **Virgil Duiculescu.**

Pentru amplificarea apaductului

Se știe că de mai mult timp primăria Cluj a întocmit toate planurile și devizele pentru o amplificare a uzinei de apă a orașului, care au fost înaintate ministerului și consiliului technic superior spre a fi aprobate. Zilele trecute aceste lucrări au fost în totul aprobate și în scurt timp urmează să se înceapă lucrările, în care scop s'au început deja exproprierile de terenuri unde se vor instala nouile conducte. De oarece însă chestiunea fondurilor necesitate de lucrări nu este încă pe deplin aranjată înainte încă de plecarea în concediu, dl dr. Oct. Utalea, primarul orașului, se va duce la București pentru a interveni în vederea acordării unui împrumut pentru primăria Cluj, spre a se putea pune în aplicare planurile de amplificare ale apaductului.

Incendiul din str. Pajiștei

Ieri seară la ora 10 și 15 minute pompierii din localitate au fost avizați că un violent incendiu a isbucnit în strada Pajiștei nr. 20 în cartierul institutului Pasteur. Ieșind la fața locului pompierii au oprit lățirea focului, care cuprinsese șura și șopronul văduvei Demeter, ambele pline cu furaje. Pagubele se urcă la 50 mii lei. Lipsa totală de apă și imposibilitatea de-a găsi pe mechanicul care închisese apaductul puteau să fie fatale pentru acel cartier, dacă incendiul ar fi isbucnit în alt loc și nu la nrul 20, împrejmuit din toate părțile cu loturi fără supraedificate.

1 Franc-8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Nr. 35786/E—1924.

Publicație

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 2 Octomvrie 1924 (stil nou), ora 11 m. se va ține licitație la Direcția IV. Rep. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: Buloame și crampoane.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. serv. E. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 212 **Direcțiunea Regională C. F. R.**

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit din
Aparate Röntgen din
fabrica Koch & Sterzel S. A.
Drezden. Aparate de Röntgen „Diax"
pentru transluminarii și diagnostica.
Aparate Universal-Transverter pt. therapie
Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original
„Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereți oferte gratis

De prima calitate
plăcuta si
răcoritoare
este
Bere din Turda
Fabrica:
Turda. Telf. 5.
Depozit principal:
Cluj. Telefon No. 394.

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

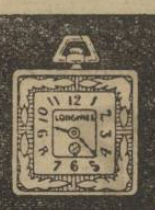
CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ȘI PRECISE

Improprietăririle
cu loturi de casă la orașe

Stadiul lucrărilor la Cluj. Asigurarea capitalului necesar la edificare pe seama funcționarilor.

Cu cuteva săptămâni în urmă am publicat o statistică a împroprietăriților din Ardeal. Din ea reiese că lucrările de împroprietărire sunt aproape încheiate. Aceasta se referă în primul rând la pământurile dela țară. In majoritatea orașelor ardelenești însă împroprietăririle cu loturi de casă urmează să fie făcute abia de aici încolo.

Dar opera aceasta întâmpină mari dificultăți, deoarece există o mare disproporție între numărul celor îndreptățiți de-a fi împroprietăriți și acel al parcelelor disponibile. S'a început în toate orașele o revizuire a listelor de împroprietărire de către o comisiune presidată de-un judecător și având ca membrii pe consilierul agricol și un delegat al armatei.

Sub președenția dlui judecător Crucin și-a început la Cluj lucrările o asemenea comisiune. Până acum s'a făcut revizuirea listei candidaților la împroprietărire din armată, urmând să se facă rând pe rând pentru celelalte categorii de funcționari publici.

Improprietărirea efectivă nu va mai întârzia multă vreme. Arondarea parcelelor va fi terminată în două, trei săptămâni și după aceea cei îndreptățiți vor intra în proprietatea loturilor de casă.

Cu acestea însă problema încă nu este pe deplin resolvită, întrucât funcționarii publici nu dispun de capitalul necesar pentru a putea începe edificările. Fără a li se asigura acest capital, având în vedere că într'un termen relativ scurt legea agrară cere să se edifice, împroprietărirea la orașe rămâne iluzorie; ceea ce însă ar însemna o mare greșeală din punctul de vedere al românismului, căci reforma agrară trebue să sprijine opera de românizare a orașelor, în primul rând.

Ultime informații

Groaznica ciocnire de trenuri din Arad

Ni se comunică din Arad că eri după amiază pe la orele 3 p. m. a avut loc în stația Arad un mare accident de cale ferată. Trenul accelerat care venea dinspre București, urmând să între în stație cu 60 km pe oră, și mecanicul mașinei încercând să pună frâna, aceasta nu a mai putut funcționa așa că trenul a intrat în stație cu aceiași viteză. Aici s'a ciocnit foarte puternic cu o mașină ce făcea manevră.

Ciocnirea a fost atât de neașteptată și de tare încât un inginer, a cărui identitate până în prezent nu s'a putut stabili, fiind pe platforma unui vagon, a fost tamponat și complect zdrobit, rămânând mort pe loc. Au fost scos de sub vagoanele zdrobite până acum 1 mort și un mare număr de grav răniți. Personalul întregului tren a fost arestat și s'a deschis o anchetă pentru stabilirea cauzelor accidentului.

— *Cu începere de astăzi, d. D. Tomescu, directorul ziarului nostru, a intrat în concediu.*

— Marți seara la Opera maghiară din localitate s'a cântat „Rigoletto" de Verdi, în rolurile principale cu dna Jolán Baranyai, N. Bretan dela Opera Română din Cluj, și tenorul Giacomo Borelli dela București. Abstragând dela prea numeroasele chixuri ale dnei Baranyai și dlui Borelli, nepotrivirea dintre rolul ducelui și vocea dlui Borelli, precum și de exagerările de ici și colea ale dlui N. Bretan, reprezentația a avut un bun succes. Orhestra și corul mai la nivel ca altă dată.

— Funcționarilor primăriei, care fac serviciul la biuroul de stabilirea cetățănirei de pe lângă primăria orașului Cluj, li s'au revocat concediile pe care le aveau, din cauza aglomerării lucrărilor, așa că pe ziua de azi au fost încunoștințați să se prezinte la serviciu.

— Primăria a luat dispoziția de a se instala la fiecare locuință din oraș, care are canal de apă, câte un comptuar pentru înregistrarea cantității de apă, consumată de fiecare consumator, așa că pe viitor plata apei se va face proporțional cu cantitatea consumată. Lucrările s'au început deja în unele cartiere ale orașului.

* **Concurs.** Se aduce la cunoștința celor interesați că la școala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist și 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidații vor presenta cererile însoțite de actele cerute de statutul funcționarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10.

— Pretinzându-se apărătoare ale intereselor marelui public, ziarele ungurești din localitate publică fel de fel de informațiuni inexacte referitor la mersul administrației. Astfel ne-a fost să cetim în coloanele ziarelor „Ellenzék" și „Keleti Ujság" că la biroul pentru controlul streinilor nu se poate găsi nici un act din cauza marei desordine de acolo. Interesându-se la acest serviciu am constatat tocmai contrarul. Aceleași ziare au publicat mai înainte că listele pentru conscrierea cetățenilor au fost afișate pentru ca publicul să le veadă și aceasta dupăce expiroase termenul de afișare. Dar în felul acesta zăpăcesc publicul și încurcă autoritățile.

— Serviciul sanitar al orașului a amendat azi pe mai mulți comercianți ambulanți din piața din fața gării pentru că s'a constatat că nu respectă în deajuns ordonanțele date privitor la curățenia și higiena publică. S'au mai făcut tot azi razii sanitare pe la toate piețile orașului, cu care ocazie s'au luat măsuri pentru respectarea ordonanțelor în vigoare.

— Hornarii din Cluj au cerut o sporire a taxelor pentru curățitul urlooielor, motivând cererea cu aceea ca actualele taxe datează din Aprilie 1922. Primăria va aproba o urcare până la limita taxelor din celelalte orașe.

— Astă dimineață dl prefect Sept. Mureșanu a plecat în județ pentru a inspecta mai multe localuri de școli și de a se interesa de mersul administrației. Dsa se va înapoia la Cluj Sâmbătă dimineața.

— La Administrația financiară din localitate primim informațiunea că publicul nu se conformează dispozițiunilor luate de către ministerul finanțelor în baza acordului româno-ungar, pentru declararea scrisorilor ipotecare, obligațiunilor comunale ungare, sindicatelor de apă comunelor viticole și societăților pentru îmbunătățirea solului. Aceste declarațiune trebuesc depuse până la 10 Octomvrie la Administrațiile financiare, anexându-se un certificat de dovadă a proprietății și altul că detentorul este domiciliat în țară din 31 Octomvrie 1918. Aceleași dispoziții se referă și la livretele de depunere la institutele financiare ungare. După termenul de mai sus și fără actele doveditoare cerut cu orice depunere este nulă. Deasemene atragem atențiunea publicului asupra împrejurării că numai efectele înșirate mai sus pot fi depuse.

— Atragem atențiunea celor în drept asupra grilajului de lângă podul peste Someș din Calea Regele Ferdinand, care în partea de către gară stă de trei ani, cârpit cu niște scânduri și pe deasupra e atât de slab fixat încât nu oferă cea mai mică resistență într,un caz de accident.

— In învățământul secundar din Năsăud sunt vacante următoarele ore: La liceul de băeți, matematică 16 ore; la liceul de băeți, chtmie 4 ore; la școala normală de băeți, matematică 16 ore; la școala normală de băeți, fizică-nat. 10 ore.

Sportul

Machurile de football
pentru campionatul de toamnă la Cluj

Secția de football a regiunei sportive Cluj a fost prin tragere de sorți matchurile de football pentru campionatul de toamnă, după cum urmează:

In 21 Septembrie

La arena orășenească, Universitatea—KMTE, Academia—KAC. Arena CFR. CFR—Haggibbor, KKASE—Victoria.

La 5 Octombrie

La arena orășenească Universitatea—Kac, KMTE—Haggibbor. Arena CFR. Academia—Victoria, KKASE—CFR.

La 12 Octombrie

La arena orășenească: Victoria—Universitatea, KKASE—KAC Arena CFR.: Haggibor—Academia, KMTE.—CFR.

La 26 Octombrie

Arena orășenească: Haggibbor—Victoria, Universitatea—Academia. Arena CFR.: KKASE KMT. CFR—KAC.

La 2 Noembrie

Arena orășenească: Universitatea—Haggibbor, CFR—Victoria. Arena CFR.: KASSE—Academia, KMTE—KAC.

La 9 Noembrie

Arena orășenească: Haggibbor—KKASE, Universitatea—CFR. Arena CFR: Academia—KMTE., Victoria—KAC.

La 16 Noembrie

Arena orășenească: Universitatea—KKASE, Victoria—KMTE. Arena CFR: Academia—CFR., KAC—Haggibbor.

Matchul de Dumineca între KAC. și Academia a fost amânat.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Știri diverse

— La școala industrială de ucenice din Cluj, înscrierile s'au terminat în ziua de 18 Septembrie. Patronii cari nici până la această dată nu și-au înscris ucenicile, fiind contravenienți vor fi dați judecăți pentru a fi amendați conform dispozițiilor legii industriale. Se mai fac înscrieri zilnic pentru ucenicele angajate în decursul anului școlar și pentru ucenicele angajate pe un timp oarecare de probă.

Uzina Electrică a Orașului Cluj

No. 1508—924. D 215

Aviz

Avem onoare a vă aduce la cunoștință Onor. public consumator, că în ziua de 20 Septembrie 1924. între orele 12—16 se va întrerupe curentul pentru întreg orașul din cauza lucrărilor ce se vor executa pe linia de înaltă tensiune Cluj, Someșul-Rece.

Cluj, la 18 Sept. 1924.

Dir.: Inginer ss. **Roată.**

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești.

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE Lloyd

PREȚURI REDUSE

STANIOL LEPAGE CLUJ

Prin telefon dela corespondenții noștri

Descoperirea unor mari escrocherii cu pașapoarte false

București. — Parchetul Tribuualului de Ilfov a fost sesizat că în Capitală se află o vastă organizație pentru fabricarea de pașapoarte false. După îndelungate cercetări, eri au fost arestați principalii conducători ai acestei organizații, condusă de un cunoscut escroc N. Filipovici. De asemenea s'a constatat că escrocheriile săvârșite până acum se ridică la suma de 20 milioane lei. Filipovici elibera pe sume enorme pașapoarte false pentru emigrare în America. Astfel au fost escrocați numeroși ardeleni cari voiau să treacă oceanul cu orice preț.

După arestare Filipovici a încercat să se sinucidă. In stare destul de gravă el a fost internat azi dimineață la spitalul Colentina.

Dl Duca la Sinaia

București. — Dl Duca, ministrul nostru de extere, întors din streinătate, a plecat astăzi dimineață la Sinaia, unde va face Suveranului un raport asupra lucrărilor din această sesiune ale Ligei Națiunilor.

Procesul spionului Gafenko

București. — Consiliul de Război al corpului II armată a a luat în desbatere procesul de spionaj al ucraineanului Gafenko. Procesul acesta e foarte interesant și va ține 4 zile, după toate probalitățile.

Consiliul de miniștri

București. — Sâmbătă va avea loc un important consiliu de miniștri. Dl Duca va face un expozeu asupra acțiunei sale la Liga Națiunilor

Prinderea unui escroc

Brașov. — Poliția locală a isbutit să prindă pe un renumit escroc, anume Știrbei, care a săvârșit numeroase escrocherii la Făgăraș. Știrbei purta uniforma de subcomisar. Cu actele dresate a fost trimis la Făgăraș.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1181 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 20 Sept. 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și la AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

Reîntoarcerea dlui I. G. Duca în țară

Dl I. G. Duca, ministrul de externe al României, s'a reîntors în țară, venind dela conferința Ligei Națiunilor, aureolat de strălucirea talentului și autorității cu care a apărat prestigiul și interesele țărei noastre în marele conciliu al politicei internaționale care urmărește garantarea civilizației umane prin întronarea păcei.

Dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, a știut să apere cu un egal talent și succes atât interesele generale ale păcei europene, cât și interesele specifice ale României, atrăgându-și aprobarea și felicitărea marilor oameni în mâinile cărora stau astăzi destinele lumei, și recunoștința țărei pe care a reprezentat-o cu atâta strălucire.

In momentele complicate prin care trece țara noastră, ca parte integrantă în complexul și vârtejul problemelor europene și în criza și răsturnarea de valori care a urmat după războiu, e un adevărat noroc că țara noastră poate dispune de un om de Stat de anvergura și în stilul dlui I. G. Duca.

Dl I. G. Duca este un diplomat de rassă, născut cu însușirile de finețe, de mlădiere și subtilitate intelectuală — atât de necesare carierei diplomatice — și educat atât printr'o cultură generală, cât și prin observarea și aprofundarea realităților contemporane.

La noi în țară îndeobște debutul și succesele carierelor publice se făceau în politica internă: moștenirea unui fief electoral, cucerirea unui mandat în opoziție, un îndrăznet discurs în desbaterile Adresei, deschidea perspective strălucite și quasisigure, consacra și indica ministeriabilii.

Dl I. G. Duca și-a început cariera căutând și isbutind să se afirme nu în politica internă, ci în politica externă. Dnia sa a debutat într'o precoce adolescență în diplomație, dar nu ca birocrat, ca o simplă utilitate, ci ca scriitor, destinat să fie apoi o mare valoare. Articolele sale din „Viața Românească" de matură gândire, de spirit just și judicios, clădite pe temelia solidă a cunoașterei chestiei, construite pe schelele argumentărei logice, au rămas modele de proză politică.

Cum dl I. G. Duca unește în temperamentul său bogat și mobil într'o măsură egală darul scrisului cu însușirile de elocvență, după succesele scriitorului, am agitat la succesele parlamentare ale vibrantului și combativului orator I. G. Duca.

Orator, scriitor, om de talent și de muncă, îmbinând temeinicia culturei cu luciditatea observației, dispunând de puterea de a argumenta ca și de spontaneitatea polemistului, dl I. G. Duca era personalitatea indicată a reprezenta cu strălucire și succes interesele României în acele savante laboratoare ale viitoarei păci pe care le constitue conferințele internaționale.

Dl I. G. Duca s'a achitat astfel de misiunea sa, încât dela început a trecut pe primul plan, luând locul printre marii protagoniști cărora popoarele le-au încredințat rolurile decisive în fixarea soartei civilizației și umanității, cinstind astfel România cu atenția și onoarea de care este vrednică în opera de refacere a Europei.

Dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, se reîntoarce acasă cu un succes, a cărui strălucire se proectează asupra întregei țări și a cărui folosință se adăugă la acele nobile sforțări și acte de patriotism pe care cei mai buni fii ai generației de astăzi le-au săvârșit pentru propășirea și slava României.

Cursul leului

București. — Pe ziua de eri leul a cotat la Paris 9·85, iar la Zürich 2·77. Se observă o ușoară tendință de scădere.

Inscripții

Comemorarea lui Ștefan Petică. Societatea Scriitorilor Români a hotărât se sărbătorească împlinirea a douăzeci de ani de la moartea talentatului și nefericitului poet Ștefan Petică.

Ștefan Petică, cu toate darurile lui de intelectual și estet, cu toată variata lui cultură și aprecibila lui putere de muncă, a avut soarta cea mai tristă dintre toți scriitorii generației lui: a murit mai mult de foame, de cât de oftică, în vârstă de 27 ani.

Ștefan Petică a publicat pe propriile lui spese, din toată sărăcia lui. căci nici un editor nu'l lua în seamă: un delicat și exotic volum de versuri cu culori și parfume din alte orizonturi „Fecioara în alb".

In aceste versuri vibră o sensibilitate feciorească: o rară puritate de inspirație și un impresionabil avânt liric, — toate aceste însușiri înfățișând ceva original și straniu prin rafinate complicații moderne de teme și factură.

A publicat în revista „Arta și Literatura română" piesa în versuri „Solii Păcii" admisă de pe atunci în repertoriul Teatrului Național din București, dar nereprezentată nici până astăzi!

A mai publicat, de asemenea din jertfa saraciei lui, piese în versuri „Frații" o idilă rustică luată din patriarchala viață românească.

Ștefan Petică a fost un ziarist de marcă: talent viguros și combativ polemist ager și critic de artă fin și cunoscător.

... Se depunem cu pietate floarea amintirei pe mormântul acestui nefericit poet: e singura pe un mormânt pe nedrept părăsit.

Diodor

›Iancu, asasinul ungurilor‹

Ziarul iredentist ›Szózat‹ din Budapesta despre Avram Iancu

„Desamăgirea lui Iancu n'a fost deplină decât când l'au somat să părăsească Viena în 48 ore, că de nu va fi escortat de poliție în satul său natal. Inima lui Iancu se umple de o amărăciune de nedescris.

Sosește la Alba-Iulia și vrea să dea în vileag toate scrisorile primite dela Camarilă. Nenorocitul tânăr nu se gândea că mâna Austriei ajunge și până aici.

El este arestat, i se iau scrisorile și ajunge în celulele fortificației dela Alba-Iulia.

După o robie de peste 6 luni i se deschid porțile închisorii. Dar liberatul nu mai este Avram Iancu cel vechiu, tânărul voinic valah, ci o figură frântă trupește și sufletește.

Sufletul lui Iancu s'a întunecat și el pășește în fața lumei că un viu mort. Cu fluerul în mână, învelit în zdrențe aleargă de-a lungul dealurilor și văilor. A parcurs toate locurile unde nu de mult au căzut mii de maghiari sub loviturile lăncilor hoardelor sale sălbatice. Respins de satul său natal, uitat de neamul său valah, umbla flămând și însetat pe la porțile ungurilor.

Și ospitalitatea maghiară, sufletul maghiar nici acum nu se desminte. Membrii de familie a celor căzuți invită între ei pe pribeag și îl poftesc la masa așternută.

Lui Iancu însă nu-i aducea alinare nici cel mai prietenos adăpost. Cât ce își astâmpăra foamea, punea mâna pe pălărie și după ce i se punea în palmă „pițula" obicinuită — mai mult nu voia să primească — își lua rămas bun cu o tristă doină din fluer.

A rătăcit aproape 24 de ani, cu sufletul întunecat, liniște — după cuvintele Bibliei — nicăiri aflând, până ce, în ziua de 13 Septembrie 1872, într'o rece noapte de toamnă, Iancu, culcat pe o laviță de lângă gardul grădinii lui Lieber din Baia de Criș, a părăsit pe cei vii. L'a răpus oftică provenită din umezeala zidurilor închisorii din Alba-Iulia.

Fruntașii valahimei cari timp de 24 de ani n'au făcut absolut nimic pentru Iancu și nu s'au îngrijit de loc de el, acum de-odată au început să reclame pe mort pe seama lor. I s'a făcut o înmormântare pompoasă cu 8 preoți.

*

Contimporanii lui Avram Iancu știau să spună episoade mișcătoare din jalnica activitate a regelui munților cari, toate, dovedesc că pe acest om rătăcit nu ura față de unguri ci fanatismul și slăbiciunea de voință a rasei sale l'au făcut să lupte contra patriei lui.

Dintre cei 13 Brády uciși cu sălbăticie nemai pomenită, Brády Pál a fost consocolar și prieten bun cu Avram Iancu, care în timpul acesta se afla cu tabăra în Abrud. Îndată ce-a aflat Iancu de prinderea Brády-lor, a trimis un ordin secret maiorului moților lănceri că familia nobililor Brády să fie lăsată pe picior liber. Însă Axente, vătaful de bandiți cu suflet de bestie a făcut să întârzie plecarea curierului călăreț și când acesta a sosit în comuna Vaca, cadavrele celor 13 Brády asasinați odihneau în mormânt comun.

Iancu, când a auzit de asasinat, își frângea mâinile și nu odată a afirmat plângând, că bucuros și-ar fi jertfit un braț pentru salvarea prietenului său Brády Pál.

*

Altădată, tabăra lui Iancu se afla la Bucești, comunele ungurești ale județului Zărand ardeau în flacări și populația era refugiată în toate părțile. Banditii ucigași se instalaseră în curiile părăsite.

Într'o zi, lăncierii au prins pe un moșier numit Kristyory care rătăcia de vre-o săptămână prin păduri. Moții au dus pe acest Kristyory sdrențuit și leșinat de foame înaintea lui Iancu care a ordonat oamenilor să plece. Atunci bucătarul șefului valah a

(Urmare pe pag. II.)

Ce a discutat d. Goldiș cu d. Goga la Oradea-Mare

O acuzație care nu scuză nimic — „Patria" exclude organizația de la Arad, dar cam târziu — Intrevederea de la hotel „Parc": d. Goldiș o rupe definitiv cu actuala conducere a partidului național

Oficiosul clujan al partidului național ne acuză de reacredință fiindcă am publicat numele celor ce n'au participat la întrunirea de la Buziaș. „Patria" susține că puteam publica „nu trei nume, ci câteva sute, fiindcă după cum se știe, la acea adunare au fost convocate numai organizațiile din Caraș-Severin și Timiș-Toronțal."

Pentru a face plăcere „Patriei" primim acuzația ce ni-o face. In adevăr reaua noastră credință este evidentă deoarece n'am precizat că adunarea de la Buziaș privia numai pe cele două organizații din Banat ale partidului național. Făcând această *mea culpa* rămânem totuși în nedumerire. Inainte de întrunire „Patria" arăta întrunirea de la Buziaș, nu ca o manifestare politică restrânsă cum o arată astăzi, ci ca un mare eveniment din care partidul național *întreg* avea să iasă fortificat. In acest caz, cu ce ne-am putut noi face vinovați remarcând absența celor mai distinși prieteni ai dlui Goldiș? Căci precum s'au dus la Buziaș dl Sever Dan, dl Mihai Popovici și alții cari nu sunt în cele două organizații bănățene, puteau să meargă și dnii Ioan Lupaș, Valer Moldovanu, Ion Lapedatu ...

O altă nedumerire: După câte știm organizația de la Arad a partidului național face parte din grupul organizațiilor bănățene ale partidului național, iar „Patria" cu acest gând anunța participarea dlui Goldiș la întrunirea de la Buziaș, ori „Patria" esclude astăzi organizația arădană din grupul bănățean. Cu ce scop? Nu cumva la mijloc este lipsa dlui Goldiș de la Buziaș?

Inconsecvența „Patriei" pare a fi mai evidentă decât pretinsa noastră reacredință, și ea este astăzi explicabilă. Dl Goldiș n'a mers la Buziaș — „Patria" e nevoită să o recunoască. Dar dl Goldiș nici n'a stat acasă, ci a mers la Oradea-Mare, și în timp ce pe dl Maniu îl treceau nădușelile expozeului la Buziaș, dl Goldiș întâlnit cu dl Goga într'o cameră a hotelului „Parc" din capitala Bihorului, punea la cale soarta partidului național.

Tineretul pe care îl ironiza „Patria" în numărul său de alaltăeri, își dovedea o existență pe care partidul național n'ar fi dorit'o. Acest tineret lipsea dela Buziaș Duminecă și era prezent și activ Luni la Oradea Mare.

Convorbirea dintre dl Goldiș și dl Goga dela Hotel „Parc" e plină de surprize pentru clica din jurul dlui Maniu. Tineretul partidului național înțelege să-și iasă din amorțeala în care era ținut. Dl Goldiș a afirmat-o aceasta acolo și a făgăduit să se țină de cuvânt. Iar dl Goldiș vorbia acolo în numele tuturor celor ce lipsiseră dela Buziaș.

*

Intrevederea dela Oradea-Mare e din mai multe puncte de vedere prețioasă. Mai întâi ea dovedește ceea ce am susținut noi aici, că un important grup de membri ai partidului național înțelege să se desolidarizeze de actuala conducere a acestui partid. Făcând aceasta, grupul răzvrătiților din partidul național își caută reazăm în persoana dlui Goga, ceeace ne îndreptățește să credem că nu mai poate fi vorba de o glumă pe care dl Maniu să o poată evita cu câteva vagi promisiuni. Acțiunea dlui Goldiș se desprinde astfel precisă din cadrul voinței exercitată în partidul național de clica din jurul dlui Maniu. Lupta este încă în faza pregătitoare și nu va întârzia mult pentru a se da pe față „Intrigile liberale" de care vorbia „Patria" pentru a ascunde frământarea din sânul partidului național n'au deci nimic aface cu realitatea, care se anunță nemiloasă pentru păcatele politice ale dlui Maniu și celor din jurul său.

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc și se curață cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână și de tort 13

(Continuare de pe Pag. 1.)

recunoscut în prisonier pe o rudă a familiei Brády. Iancu atunci a dat mâna prietenește cu el, l'a camera sa și i-a oferit un rând de haine din propria-i garderobă.

Bucătarul a pregătit lui Kristyory o cină minunată și acesta flămând rupt, a consumat cam multișor din vinul gazdei... Băutura l-o fi îmbătat, căci de-odată s'a trezit în el curajul strămoșesc maghiar și a spus răstit bucătarului:

— „De-aș avea aici sabia, i-aș arăta eu stăpânului tău nemernic!"

Iancu, care auzise totul, a intrat zimbind, își liniști oaspele mânios, zicându-i:

— „Lasă, că mâine vom aranja noi totul după regulele cavalerești."

In ziua următoare Iancu a înmânat lui Kristyory o foaie de drum și l'a trimis însoțit de oamenii săi până la . . . tabăra maghiară instalată în hotarul orașului Deva.

Acesta a fost Avram Iancu . . . Tinerețea și ființa lui erau contopite cu maghiarimea și numai ursita rea l'a dus în tabăra trădătorilor de patrie. Păcatul, după cum vedem, și l'a ispășit plângând după prietenia maghiarilor (!? — N. R.)

*

A trecut o jumătate de secol dela moartea lui. Valahii, a căror întreagă istorie este un falș, desigur vor falșifica și biografia lui Iancu. Dovedește aceasta chiar și intențiunea lor de a ridica statuia lui Iancu pe locul statuii din Cluj a Regelui Matia (!? — N. R.)

Se zice, că în acest scop au început o colectă, — poate și de mai multe ori — însă banii adunați s'au strecurat printre degetele adunătorilor. După acestea e firesc dacă ridicarea statuii figurează înaintea valahilor tot numai ca proiect în vânt" (!? — N. R.)

*

La acest „studiu" comemorativ al ziarului iredentist „Szózat" din Budapesta, pătimaș, insultător, dar totuși interesant pentru noi, nu voim să adăogăm nimic. E bine să știm și ce s'a scris la Budapesta cu prilejul serbărilor lui Avram Iancu din anul 1924...

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: MOARA ROȘIE. (Premieră Abonament de premieră Nr. 5. Prețuri ridicate Seria 46.)

Sâmbătă matineu: SIBIL. (Prețuri reduse. Seria 47.)

Duminecă orele 10½: COPILA ȘI CEI ȘAPTE PITICI. (Reprezentație pentru copii cu prețuri reduse. Seria 49.)

Duminecă matineu: MOARA ROȘIE (a 3 oră. Prețuri obișnuite. Seria 50.)

Duminecă seara: MOARA ROȘIE. Prețuri ridicate. Abonament liber. Seria 51.)

Luni: MOARA ROȘIE (a 10 oră. Abonament de zi 11. A. Prețuri ridicate. Seria 52.)

* **Sibill în matineu.** Sâmbătă în matineu se va reprezenta frumoasa operetă a lui Jacobi: „Sibill", în rolurile principale cu Zöldhelyi, Neményi, Tompa, Bányász și Réthely.

Crescătoria de vite și problema țărănească

Un avertisment, un îndemn și câteva constatări în legătură cu expoziția zootechnică din Cluj

Am stăruit în deosebite rânduri asupra însemnătății reușitei expoziții zootechnice, care a avut loc zilele trecute la Cluj. Dacă totuși mai revenim o facem pentru a scoate în evidență avertismentul și îndemnul ce se desprind pentru noi din puternica manifestare economică, ce-a fost expoziția și totodată pentru a mai complecta constatările noastre din rândurile trecute.

Reforma agrară nu rezolvă problema țărănească

Și într'adevăr în epoca de demagogie în care trăim, când setea de pământ a păturei țărănești este exploatată pentru interese meschine de către atâția politicieni fără scrupule morale, expoziția de animale ne-a lăsat un imperios avertisment, de-a înlătura tendințele, care preconizează o unică soluțiune a problemei țărănești: reforma agrară, ca și când altceva n'ar mai fi de făcut. Indeosebi împrejurărilor din Ardeal nu se potrivește de loc atitudinea aceasta demagogică. Avem în această parte a țării regiuni întregi în care a predominat de veacuri sistemul micei preprietăți, și în cari ragiuni reforma agrară n'a putut și nu va putea să aducă decât neînsemnate îmbunătățiri condițiunilor de traiu ale țăranilor fără pământ. Colonizările nu modifică într'o măsură apreciabilă.

Din ce trăiește țăranul ardelean. — Cum trebue să fie sprijinit

Astfel rămâne să se recurgă și la alte mijloace, menite să încoroneze opera de rezolvire a problemei țărănești, inaugurată prin reforma agrară. In privința aceasta încurajarea crescătoriei de vite are de îndeplinit un rol important, și aceasta mai ales în Ardeal. O argumentare mai pe larg e de prisos, căci este doar lucru știut că producția agricolă propria zisă a Ardealului nu poate satisface nevoile populației. Majoritatea țăranilor din Ardeal nu trăesc din vânzarea cerealelor, ci de pe urma crescătoriei de vite. Odată recunoscut acest lucru, trebue să se depună toate sforțările de-a se da un avânt prăsilei vitelor. Scopul nu poate fi atins decât prin o serie întreagă de măsuri binechibzuite. Nu încercăm să facem o înșiruire a lor; amintim doar îndemnul și îndrumarea dată de către expoziția zootechnică din Cluj, pentru o selecționare rațională a rasselor și crearea unor condițiuni avantajoase de valorizare a animalelor domestice.

Desvoltarea diferitelor rasse de animale

Trecând acum asupra celeilalte laturi ale chestiunii ce ne preocupă trebue să stabilim că expoziția, precum și congresul zootechnic și de igienă veterinară, au avut drept rezultat o clarificare a situației noastre zootechnice. Astfel s'a văzut că este inexactă și greșită afirmațiunea că rassa autohtonă de bovine albe ar putea fi înlocuită cu simenthal sau pinzgau. S'a văzut deasemeni că rassa albă nu este în decădere, ci are aceeaș importanță ca mai înainte, fiind mai rezistentă și adaptată împrejurărilor dela noi. La lucrul câmpului poate fi întrebuințată mai bine ca celelalte rasse, pentrucă este mai ușoară. La rândul ei rassa simenthal tinde să înlocuiască pe cea pinzgau. Corcirile luând în timpul din urmă proporții mari mai ales la bovnie se vor lua măsuri, ce vor asigura atingerea purității de rassă.

La cai s'a remarcat superioritatea celor ieșiți din crescătoriile statului din Sâmbăta de jos și Bonțida. In felul acesta se va ajunge la creerea de reproducători de rassă pură. Porcii de Bazna s'au dovedit de-o mare resistență și precocitate. La oi s'au observat rezultatele bune ale înobilărei rassei turcane cu cea friză. Din rassa merinos avem oi puține, clima din multe regiuni fiindu-le neprielnică. Dintre găini s'a remarcat rassa golașelor ardelenești, foarte ouătoare și cu o carne gustoasă.

Proiecte de realizat

Ca încheiere amintim că frumosul succes al expoziției a îndemnat pe cei în drept să se gândească la o permanentizare a expozițiilor și târgurilor de reproducători asemenea celor existente în țările apusene. Dar deocamdată planul este irealizabil. O dispoziție însă de care necondiționat trebue să facem amintire cu acest prilej este împrumutul fără dobândă de 200 milioane lei, acordat de către dl ministru Al. Constantinescu comisiunilor zootechnice județene pe un termen de 2 ani în vederea cumpărării de reproducători superiori, care să regenereze rassele existente.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE
Cluj. Cereți modele. 1713

ȘTIRI DIVERSE

— „Uniunea ofițerilor de rezervă", (comitetul central), aduce la cunoștința secțiilor județene de a trimite delegațiuni de ofițeri, cât mai numeroase la sfințirea Mausoleului dela Mărășești, care va avea loc în dimineața zilei de 28 Septembrie a. c.

— Ieri la ora 4 consiliul de război al Diviziei IV-a a adus sentința prin sare condamnă pe Vasile Didușok prezent în instanță. Consiliul a mai condamnat în contumacie la câte 5 ani închisoare pe contele Gassenko fost ministru al Ukrainei cât și pe dnii Kuntze, Paul Kosmehl și Heinrich Fischer.

— Se face cunoscut că la 25 Septembie a. c. se va ține un nou examen pentru complectarea locurilor din secțiile geniu și aviație. Sunt vacante 48 locuri la geniu și 14 locuri la aviație. Sunt admiși la examen absolvenții a 7 clase liceale. In timpul examenului candidații din alte orașe vor avea găzduire și hrană la școală, gratuit. Actele se pot înainta până în ziua de 24 Sept. la Școala militară de Geinu, Cotroceni.

— Ni se comunică din Satu-Mare că plutonierul Anton Gheorghe dela cercul de recrutare de acolo, găsindu-se în societatea a 5 tovarăși într'o cârciumă în stare de beție, a sărit asupra invalidului Erdeli, cu care avea o veche-dușmănie, lovindu-l puternic cu sabia. Acesta fugind din cârciumă a fost urmărit de agresor până acasă, unde plutonierul Anton Gheorghe a bătut în mod barbar atât pe soție și pe Erdeli. Aceștia în stare gravă au fost transportați la spital și sunt puține speranțe de scăpare a bărbatului, Agresorul a fost arestat și înaintat parchetului militar.

— Se aduce la cunoștința generală că cu începere dela 1 Septembrie a c. taxele postale pentru interiorul țării au rămas aceleași care au fost până la acea dată, iar pentru străinătate s'au fixat după cum urmează: O scrisoare simplă pentru Austria, Cehoslovacia, Italia. Polonia și Ungaria 7·50 lei, iar 10 lei pentru celelalte țări; o carte poștală simplă 4.50 și 5 lei; imprimate 2 lei; hartii de afaceri până la 150 gr. 10 lei.

— După amiază va avea loc la Camera de Comerț din localitate o consfătuire a comitetului pentru stabilirea bugetului pe anul viitor al oficiului de plasare la care vor lua parte mai mulți delegați ai autorităților industriale, comerciale și administrative din Cluj.

Reclama este sufletul comerțului!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 29 Septembrie

CINEMA SELECT

Jocul Dragostei

Dramă pasionantă din viața unei fete în 6 acte după romanul lui *H. Bernstein „L'Anesta del peccato"*. In rolul principal: *Jacobini Maria*

La fine o nostimă comedie cu CHARLOT

CINEMA URANIA

Sborul Morții

Mare dramă misterioasă pasionantă din viața reporterilor americani în 7 acte. In rolul principal frumoasa artistă: Agnes Ayres

CINEMA APOLLO

Fantoma fermei

Dramă senzațională de aventuri. In rolul principal teribilul AUSONIA

Premieră la Apollo!

Dacă Vă grăbiți și Vă inscrieți numele sau firma în 211

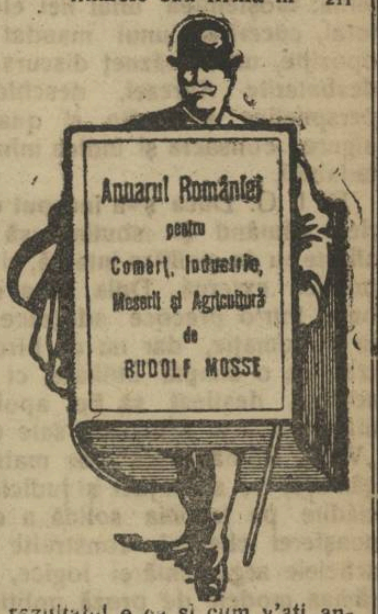

rezultatul e ca și cum v'ați angaja un voiajor. Căci aceasta carte va fi pretutindeni și vă respândi numele și faima firmei D-v. chiar când Vă veți odihni.

Cereți lămuriri dela marea casă de editură

Rudolf Mosse Soc. An.

Agenție de publicitate, Cluj, Str. Reg. Maria 37. Telefon 4—13.

Mașinile unelte „A S T R A" concurează cu fabricațiunile strainității.

De la Liga Națiunilor

România și arbitrajul obligator

Punctul de vedere al țării noastre — România este hotărâtă să colaboreze sincer și efectiv la pacificarea internațională

Discursul dlui I. G. Duca la Liga Națiunilor

In fața comisiunei a 3-a pentru dezarmări, pe care a prezidat-o, d. I. G. Duca, ministrul de externe și delegatul țării la Liga Națiunilor a rostit următorul discurs în care a precizat punctul de vedere al României asupra proiectului pentru arbitrajul obligatoriu:

Am cerut cuvântul ca să expun pe scurt punctul de vedere al țării pe care am onoarea s'o reprezint aci.

Tendința pacifistă a României

România este o țară pacifică prin definițiune. Ea nu mai are teritorii de revendicat ea vrea să trăiască în pace ca să recâștige timpul pierdut în decursul unui tragic trecut, și ca să se consolideze temeinic într'un viitor care în sfârșit i se pare mai ferice.

De aceea ea va fi gata oricând să colaboreze în mod sincer la orice sforțare pentru pacificarea internațională.

Totuși guvernul român n'a crezut cu putință să primească proiectul de asistență mutuală întocmit anul trecut de Societatea Națiunilor, fiindcă i s'a părut că el nu dă țărilor care ar consimți la dezarmarea lor, garanții reale de securitate.

Guvernul român în răspunsul său a ținut însă să adaoge lămurit că dacă cumva Societatea Națiunilor ar găsi mijlocul să stabilească un proiect conținând garanții efective de securitate el nu s'ar sfii să-i dea fără înconjur aprobarea sa.

De când suntem la Geneva schimbări au intervenit.

*

Prin discursurile rostite de primul ministru al imperiului Britanic și de primul ministru al Republicei franceze, s'a pus în discuție ideia arbitrajului obligatoriu și s'a stabilit legătura între acest principiu și noțiunea de securitate și de dezarmare.

In unanimitate s'a votat o moțiune care conține aceste trei idei iar noi avem aci în Comisiunea a 3-a misiunea să concretizăm în formule precise și practice realizarea lor.

Față de această stare de lucruri mă cred dator să vă expun părerile României.

In primul rând noi credem că arbitrajul, securitatea și dezarmarea trebue să formeze un tot indivizibil.

Arbitrajul

In ce privește arbitrajul primim în principiu arbitrajul obligator, aprobăm ca simplă și luminoasă definiția agresiunei dată de proiectul american și reluată de d. Herriot, anume că agresorul este acela care refuză să aducă conflictul în fața arbitrajului sau acela care refuză să execute sentința dată de instanța arbitrală.

Cerem însă ca să se precizeze sfera de aplicațiune a acestui arbitrajiu obligatoriu. Firește această chestiune privește comisia I-a și ne rezervăm dreptul să expunem acolo amănunțit vederile noastre asupra acestui punct.

Securitatea

In ce privește securitatea credem că arbitrajul fără sancțiuni este inoperant.

Care trebue să fie aceste sancțiuni?

Nu pot ascunde că noi am dori sancțiuni complecte, adică și economice militare.

Ne dăm însă seamă de realitățiie

D. I. G. DUCA
ministru de externe

ce ne stau în față, de greutățile ce avem de învins și prin urmare ne-am mulțumi dacă deocamdată din desbaterile noastre s'ar putea face unirea tuturor în jurul unei formule care ar prevede sancțiunile economice ca obligatorii pentru toți și ar impune pe cele militare numai în limitele în care situația geografică și condițiunile speciale ale fiecărei țări le-ar îngădui.

Ceeace însă apare lămurit pentru noi este că punctul de plecare în această materie trebue să fie pactul însuși al Societății Națiunilor, precum a arătat-o atât de bine dl Van-Karnebeck în frumoasa cuvântare pe care a rostit-o în fața adunărei plenare. Acest pact pe care cu toții l'am iscălit conține într'însul obligațiuni mult mai întinse de cât eram dispuși s'o credem. Va trebui deci să reexaminăm pactul, să precizăm stipulațiunile lui, să complectăm sancțiunile pe cari le cuprinde.

Cred că forma cea mai nemerită ar fi aceea a unui protocol adițional pe care l'ar subscrie țările interesate.

Acorduri Regionale

In ce privește acordurile regionale, România cere menținerea acestor acorduri atâta timp cât statele atacate nu ar putea să se razeme pe concursul militar efectiv al tuturor țărilor semnatare ale pactului Societății Națiunilor.

Prevențiuni contra acordurilor regionale

Știu că în această adunare există oarecari prevențiuni împotriva acestor acorduri regionale; unii le consideră ca rămășițele unui vechiu sistem de alianțe de hulită memorie alții văd într'însele manifestațiuni ascunse de imperialism.

Personal vă mărturisesc că nici eu nu sunt un partizan înfocat al acestor alianțe regionale, dar, domnilor, nu astfel trebuesc să fie ele privite.

Nu le judecați în teorie. Puneți-vă pe terenul realităților.

Nu uitați că din nenorocire nu toate țările fac parte din Societatea Națiunilor.

Nu uitați că țări cari sunt factori de cea mai mare însemnătate în viața politică internațională, refuză să participe la lucrările noastre.

Nu uitați că la tot ce facem, la tot ce proectăm, la tot ce ne silim să impunem omenirei, acești factori raspund: Pentru noi acestea sunt „res inter alios acta".

Nu uitați că sunt state cari numesc cinstitele noastre sforțări către un ideal superior de umanitate și de justiție, „neputință organizată".

Inarmarile

Nu uitați că pe când noi deliberăm asupra păcei universale și ne străduim să întocmim proiecte de dezarmare, alții pregătesc formidabile flote aeriene și ne răspund acoperind teritoriul lor de numeroase fabrici de gaze asfixiante.

Și mai presus de toate nu uitați Domnilor, că aceste țări nu sunt izolate în spațiu. Ele au vecini. Dacă pe acești vecini nu-i puteți ajuta lăsați-i măcar ca prin acorduri regionale să se ajute între ei.

Nu-i suspeciați, pricepeți-i.

De altminteri unde vedeți pericolul?

Știți bine că nu este vorba de tratate făcute în afară de Societatea Națiunilor sau în contra spiritului ei.

E vorba de tratate făcute în spiritul ei, subt egida ei, pe care le puteți ori când cerceta și supraveghia.

Dacă în urma lucrărilor noastre vom reuși să definim sfera de aplicațiune practică a arbitrajului obligatoriu, dacă vom rezuma într'un protocol lămurit sancțiunile economice și întinderea deocamdată posibilă a celor militare și dacă până la soluții mai bune și mai complecte vom menține ca o nevoe vremelnică acordurile regionale, terenul unei opere de dezarmare va fi pregătit și vom putea spune că am săvârșit un progres simțitor pe calea solidarității și pacificării Universale.

Sfârșind, vreau să aduc în aceste dezbateri o notă optimistă. Desigur suntem încă departe de ținta urmărită. Multe greutăți ne mai așteaptă.

Va trebui să înaintăm încet și treptat. Progresele mari ai omenirei nu se săvârșesc prin salturi, ci printr'o progresivă evoluție.

N'am intrat încă în templul păcii, dar cu toții simțim că îi urcăm treptele.

Ideile de pace și de solidaritate acum câtva timp abia apăreau ca niște utopii, care provocau toate ironiile, au devenit deja necesități politice, cari legitimează toate speranțele.

Aceste speranțe e datoria noastră a Societății Națiunilor să le înfăptuim.

Intru cât mă privește am convingerea adâncă că sforțările noastre nu vor fi deșerte.

Citiți și răspândiți:

«Infratirea Poporului»

cea mai bună gazetă săptămânală.

Nr. 33805/E—1924.

Publicațiunei

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 14 Octomvrie 1924 (stil nou), ora 11 m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: diferite scule.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Serv. E. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 217 **Direcțiunea Regională C. F. R.**

No. 33.264/L—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 2 Octomvrie 1924 (stil nou) ora 12 a. m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, Cluj pentru aprovizionare de: 4 buc. țevi de fum. din piatră de lut ars.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Serv. L. Cluj, Calea Victoriei No. 53., unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 216 **Direcțiunea Regională.**

RECVIZITE SCOLARE CELE MAI BUNE, EFTINE LA **LIBRARIA LEPAGE**

Cu ziua de azi debutează în

Barul Central

Trupa cu renume mondial

Dimitrescu Carpatti

Inceputul seara la 10 ore

Lloyd 7

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la

Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

insumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Presa din Ungaria

Dl Berzeviczky despre propaganda românească

Delegatul maghiar la desbaterile Uniunei interparlamentare ce s'au ținut la Berna, dl Berzeviczky sosind la Budapesta după o călătorie diplomatică mai lungă, a acordat ziarului „8 órai Ujság" un interview din care cităm:

„A fost interesant să vedem la Berna acea agilă propagandă pe care România o face în străinătate.

Cu prilejul desbaterilor, delegatul român la Berna, dl Petrescu a fost unicul dimplomat care a invitat Uniunea interparlamentară la o strălucită serată.

La această serată, noi, ungurii am fost tratați cu o amabilitate aproape demonstrativă.

In programul seratei a figurat și un concert, dat exclusiv de artiști români cari trăiesc la Paris. O treime din punctele bucăților muzicale au fost românești.

— Iată în ce fel se silește România să-și dovedească și evidențieze înaintea națiunilor desvoltarea ei culturală!...

O carte... „subversivă"

Ziarul „Magyarság" într'un articol fulminant cere scoaterea din circulație a unei cărți de geografie a Ungariei, pe motivul că autorul cărții se oprește la descrierea teritoriilor ce se află între actualele granițe ale țărei, fără să se ocupe cu Ardealul, Bănatul, Slovacia, Croația și celelalte regiuni ale patriei maghiare!...

Scumpetea

Ziarul „Szózat" publică o dare de seamă despre viața din România, insistând asupra prețurilor mai scăzute de la noi în comparație cu cele din Ungaria. Astfel, o cămașă cumpărată la Oradea este cu 40 procente mai eftină decât una din Budapesta.

„Cele mai frumoase părți ale Ungariei ciuntite"

Același ziar iredentist a introdus în coloanele sale o rubrică permanentă, astfel intitulată, cu descrierea părților pitorești din Ardeal și celelalte provincii alipite la statele succesoare.

Descrierile sunt pline cu aluzii batjocoritoare la popoarele nemaghiare, cu atățări contra păcii de la Trianon și îndemnuri iredentiste.

Examenul profesorilor minoritari

Deși la examenul de limba română a profesorilor minoritari statul român a înțeles să fie cât mai conciliant nepretinzându-le decât dovada bunăvoinței în învățarea limbei statului, ziarul budapestan „8 órai Ujság" scrie:

„Examenele profesorilor minoritari au fost de o severitate draconică. Profesorilor nu li s'a lăsat nici măcar timp să se pregătească (Statul român îndeamnă la învățarea limbei românești de 5 ani Oare acest interval nu este suficient pentru a învăța limba patriei pe care — dacă nu ști astupi urechile — zilnic o auzi?? N. R.) Rezultatul examenului prim dovedește ca cei ce nu știu mai mult și mai bine românește decât însăși comisia examinătoare, sunt trântiți și scoși din învățământ."

— Reaua credință a relatărilor inventate de ziarul maghiar este atât de mare încât însăși profesorii minoritari ar fi datori cu o desmințire.

Nu Versailles, ci Londra

Exprimându-și speranța că, la urmă urmelor, marele puteri se vor convinge de necesitatea refacerii vechilor hotare ale Ungariei, „8 órai Ujság" scrie:

„In acest caz nu Versailles, nu Trianon, nu tratatele de pace pătate cu sânge și făcute în spirit războinic vor rămânea în amintirea popoarelor, ci Londra. Poporul maghiar mai așteaptă încă cuvântul dreptății coborându-se pe pământ..."

Cine va fi președintele partidului maghiar?

Cinci candidați la președenție

In urma dimisiei neașteptate a dlui Ugron István din președenția partidului maghiar, societatea ungurească din întreg Ardealul discută cu aprindere: cine va fi noul președinte?

Pentru o informare exactă a cititorilor noștri am luat contact cu mai mulți membrii ai aristocrațimei și burgheziei maghiare din Cluj, ca să aflăm, cam cine sunt cei cari la viitoarea alegere de președinte vor întruni încrederea membrilor partidului maghiar.

Din informațiile primite de la oamenii demni de crezare, cu cari am stat de vorbă, am constatat că ungurii sunt divizați și acum pe baza de deosebiri de clase socialc.

Astfel aristocrațimea are doi candidați: pe d *conte dr. Bethlen György*, vărul primministrului maghiar — ale cărui idei politice cititorii noștri le cunosc din interviewul apărut acum câteva luni în ziarul nostru — și pe d. *Conte Beldy Kálmán*, președintele societății ungurești Emke și inspiratorul politic al ziarului „Ellenzék".

Ambii magnați sunt cunoscuți ca oameni foarte activi și prezseverenți.

Burghezia maghiară vrea să aleagă pe actualul deputat la Cameră *dr. Bernady György*, vestitul primar de odinioară al orașului Târgu-Mureș, modernizat de el.

Secuimea este divizată între doi candidați: avocatul dr. Pál Gábor și eminentul publicist de la ziarul „Keleti Ujság", dr. Paál Árpád, fost subprefect.

MICA PUBLICITATE

Caut locuință modernă cu trei camere plătesc filodormă. Adresa la administrație. D 220

* **Publicațiune.** Derangjarea în distribuirea energiei electrice din ziua de 17 l c. orele 2 p. m. a provenit din căderea unui copac pe firele de înaltă tensiune Cluj — Someșul-Rece, care a rupt un stâlp, a spart izolatoarele de pe acel stâlp și a rupt două fire. Trimițindu-se instalatori atât, din Someșul-Rece cât și din Cluj instalațiunea s-a restabilit punându-se totul în ordine până la orele 7 seara. Scurt circuitul nu a produs nici o stricăciune la mașinele Uzinelor. Direcțiunea Uzinelor: Ing. **V. Roată.** D 218

Ultime informații

O descoperire târzie

In expozeul său dela Buziaș d. Maniu crede că a descoperit formula democrației: prin popor și pentru popor a rostit sentențios șeful partidului național. D. Maniu a fost totdeauna un tardiv. Dacă dsa știa să vadă în jurul său, ar fi știut că în țara românească principiul „prin popor și pentru popor" călăuzește de mult politica aproape a tuturor partidelor politice. Generația dela 1848 a fost cea dintâi care a dat caracter formulei în România. D. Maniu se crede totuși descoperitorul ei în 1924!

*

— Criza dela baroul avocațial din Cluj a atins punctul culminant. Termenul concursului la decanat a expirat fără să se fi înregistrat o singură candidatură. Adunarea electivă de Duminecă va fi în absolută imposibilitate să facă alegerea, și dupăcât suntem informați va fi încapabilă să aducă vreo hotărâre, deoarece majoritatea avocaților se desinteresează de chestiunea alegerii, mai ales că se vorbește de-o realegere a dlui dr. Ion Suciu. Intrucât s'ar întâmpla una ca asta, criza va reveni în scurt timp. Căci după ireparabila gată cu invitarea dlui Dobrescu, desinteresarea față de condițiunile de existență ale avocaților stagiari, desființarea asociației stagiarilor și numeroasele demisii anterioare, toate isprăvi ale dlui dr. Ioan Suciu, dsa nu va isbuti să statornicească la barou un echilibru durabil.

* **Concurs.** Se aduce la cunoștința celor interesați că la școala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist și 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidații vor presenta cererile însoțite de actele cerute de statutul funcționarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10.

— Au sosit în localitate o parte a orchestanților angajați din streinătate pentru Opera Română din Cluj.

— Cu durere aflăm încetarea din viață, în al 54 an al vieței, a văduvei Cornelia Rus, născută Man. Defuncta era una din figurile respectate în Turda, un suflet ales și o mare filantroapă. Murind, ea și-a lăsat întreaga avere de peste un milion lei „Asociațiunei" din Sibiu. Transmitem familiei îndurerate condoleanțele noastre.

— Ne-am ocupat în deosebite rânduri de tendința măcelarilor de-a scumpi prețurile cărnii. In ajunul deschiderii Târgului de Mostre și serbărilor de comemorare a lui Avram Iancu aceștia au amenințat că vor lăsa orașul fără carne. Cedând, primăria a aprobat o urcare cu 4 lei la chilogram afară de carnea vitelor mari. Dar acum măcelarii pretind să se facă o nouă sporire cu 4 lei a prețurilor cărnii. Președintele asociației lor L. Réthy a dispus să înceteze orice transport de porci din Basarabia, văzând că primăria se opune cererii lor. Dacă măcelarii vor persista în atitudinea lor încăpățânată, autoritățile vor trebui să reacționeze energic, căci altfel vom înregistra o nouă scumpire sau o mare criză de carne.

— La târgul de mostre din localitate s'a incassat din biletele de intrare suma totală de 781302 lei, numărul vizitatorilor urcându-se la 120 de mii.

— La direcțiunea regională a statisticei din Cluj s'a întocmit o statistică a celor 20 orașe principale din Ardeal cu populație de peste 15 mii locuitori. Numărul locuitorilor s'a calculat după coeficientul nașterilor la Cluj care este 20 la mie.

— Sub președenția dlui Chirilă, inspectorul muncii din Cluj, au început astăzi tratativele dintre chelnerii și patronii acestora. După cea mai mare probabilitate cu mare greutate se va putea ajunge astăzi la o înțelegere, întrucât o parte a proprietarilor de restaurante și cafenele doresc reîntroducerea bacșișului - desaprobat în mod categoric de chelneri. La rândul lor chelnerii cer în parte salarii fixe în parte salarii și procente din venitul întreprinderii.

— Dumineca viitoare va avea loc alegerea noului președinte al partidului maghiar, secția Cluj. Președintele de până acum dl Hevesi Jozsef, în același timp și vicepreședintele Camerei de Comerț (secția maghiară) din Cluj, fiind foarte ocupat, a renunțat la președenția partidului maghiar, secția județul Cluj. Urmașul d sale — după toate probabilitățile, — va fi inginerul-arhitect dl Reményik Károly.

— Aseară a avut loc în localul din piața Unirei o consfătuire a asociațiunei metalurgiștilor la care au luat parte peste 200 de delegați, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu o serbare pe care voesc să o organizeze în ziua de 21 Septembrie. Consfătuirea a ținut dela orele 6—8.

— Până în prezent ministerul finanțelor a primit o cantitate de 180 milioane lei monedă metalică de unul și doi lei, comandată fabricelor de monedărie din Franța și Belgia. Intreaga această cantitate a fost pusă la dispoziția publicului prin administrațiile financiare din țară. Cum noui transporturi de monedă au tost anunțate ministerul de finanțe a luat dispoziținea să înceapă retranerea din circulație a întregei cantități de monedă hârtie de unul și doi lei. In acest scop, populația trebue să se prezinte pentru schimb administrațiilor financiare și percepțiilor fiscale, în timpul cel mai scurt. Din informațiunile primite de minister se crede că până la începutul anului viitor nu vom găsi în posesia întregei cantități de 40 milioane lei în monedă metalică]

— Zilele acestea s'au ivit în localitate câteva cazuri de scarlatină. Serviciul sanitar a luat imediate măsuri, dând indicațiuni și direcțiunilor de școli sa ia la rândul lor toate măsurile spre a împiedeca întinderea boalei.

Prin telefon dela corespondenții noștri

M. S. Regele în munții Gurghiului

București. M. S. Regele a plecat astăzi la vânătoare în munții Gurghiului.

Consfătuirea partidului maghiar din Secuime

Sft. Gheorghe. — Șefii organizațiilor partidului maghiar din Secuime s'au întrunit astăzi spre a discuta demisia dlui Ugron din prezidența partidului maghiar.

Afacerea de pașapoarte falșe

București. — Autoritățile continuând cercetările în afacerea de pasapoarte false, anunțată în numărul nostru de eri, a stabilit că Filipovici luase câte 100 de dolari dela 55 țărani din Ardeal, pentru a le face rost de pașapoarte. Neisbutind a face nimic la autorități, Filipovici a fabricat pașapoarte falșe, iar țaranii au plecat spre America cu acestea. In drum s'a constatat că pașapoartele sunt falșe și țăranii au fost opriți. 20 din ei s'au întors imediat în țară și au făcut reclamație, iar restul de 35 au rămas să facă rost de bani pentru a se întoarce.

Starea de neliniște din Basarabia și nordul Bucovinei

Guvernul ia întinse măsuri pentru stârpirea bandelor

Cernăuți. — Noui atacuri bolșevice au avut loc eri în modul Basarabiei și al Bucovinei. Cete de bolșevici înarmați au năvălit asupra localizărilor și Nepolocăuț și Cismele, alungând pe locuitori. Șeful poștei din Nepolocăuți a fost omorât, iar localul poștei jefuit și incendiat. Au fost omorâți de asemnnea 3 jandarmi și numeroși locuitori.

Situația în Basarabia și nordul Bucovinei a devenit îngrijitoare. Guvernul a luat întinse măsuri de siguranță, trimițând întăriri de trupe și grăniceri d, Inculeț, ministrul Basarabiei, și d. general Ștefănescu, comandantul corpului de jandarmi, au plecat în Basarabia spre a supraveghia deaproape măsurile de siguranță.

Asasinatele în Bulgaria

București. — Asasinatele în Bulgaria se țin lanț. Eri la orele 11 a fost atacat și omorît la Filipopoli, deputatul comunist Tantomir Cantavieff. Asasinii au dispărut fără urme. Deasemenea a fost atacat și omorît industriașul Țancoff, partizan al lui Alexandroff, șeful macedonenilor resculați omorît nu de mult. După asasinat, autorii au incendiat fabrica de cherestea a lui Țancoff, apoi au căutat să fugă, dar au fost prinși de poliție.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1182 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 21 Sept. 1924

Infrățirea

1. b.
On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.
20 SEP 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Complectă lipsă de seriozitate

Dl Maniu se declară gata să ia puterea!

Intr'o modestă întrunire pe care partidul național a ținut-o de curând la Buziaș — și dela care dl Vasile Goldiș s'a abținut ca o demonstrație politică — dl Iuliu Maniu a declarat, cu toată emfasa sa de pontifice, că este gata să ia puterea.

Cunoaștem acest cântec al pontificelui dela Blaj: în clipa când dl Ion I. C. Brătianu, șefui partiduiui liberal, a fost însărcinat de M. Sa Regele cu formarea guvernului, dl Iuliu Maniu s'a declarat... să ia puterea!

De atunci dl Iuliu Maniu repetă această ofertă mecanic, monoton, ca o hodorogită arie de flașnetă dezacordată, în toate întrunirile, fie în cercul celor 100 de comici, fie în anticamera palatului dlui Mișu Cantacuzino, ori în vre-o reuniune din Mizil ori Piatra-Neamțu.

Nici odată însă generoasa ofertă a dlui Iuliu Maniu de a accepta puterea nu a evidențiat o mai complectă lipsă de seriozitate, ca în aceste momente.

Situația partidului național în cadrul politicei României și situația dlui Iuliu Maniu în cadrul partidului, pe care nu știe nici dsa cât timp îl va mai conduce, este astfel încât pretenția de a cere așa din senin, puterea are o notă de hilaritate.

Partidul național, după o serie neîntreruptă și aventurioasă de tratări și pertractări, a reușit să se pună în stare de războiu cu toate celelalte partide de opoziție: acest partid își asvârle astăzi săgeți înveninate cu partidul poporului, să părușește crâncen cu partidul țărănist și primește în nas ușa trântită cu dispreț de dnii Nicolae Iorga și C. Argetoianu.

Pentru partidul național nu mai există nici o posibilitate de cooperare — ne cum de fuziune — cu vre-unul din celelalte partide de opoziție, — și atunci nu e ridicol că un partid de regiune se aibă pretenția de a guverna singur întreaga România-Mare?

Dar, până a guverna întreaga România-Mare — cum o visează și cum o poftește — dl Iuliu Maniu nu mai are autoritatea, nici posibilitatea de a conduce propriul său partid.

Astăzi în partidul național se accentuează mișcarea tinerimei care tinde să primenească și să regenereze partidul prin răsturnarea dela șefie a dlui Iuliu Maniu și înlocuirea sa cu dl Vasile Goldiș.

Nu cumva dl Iuliu Maniu se socoate forte a lua puterea de unul singur, lipsit nu numai de colaborarea vre-unui partid de opoziție, dar chiar de sprijinul partidului național?

Dl Iuliu Maniu s'a pus în opoziție, nu numai cu propriul său partid, ci și cu spiritul și atitudinea masselor, din Ardeal, așa cum s'a arătat destul de concret cu prilejul comemorării lui Avram Iancu.

Pontificele dela Blaj a dat edictul ca populația Ardealului să se abțină dela serbătorirea memoriei lui Avram Iancu, ca și când această sfântă memorie națională ar fi fost proprietatea și monopolul său.

Ori, contrariu acestui edict, populația Ardealului a participat în masse compacte și entuziaste la comemorarea lui Avram Iancu, lăsând pe dl Iuliu Maniu într'o lamentabilă izolare.

In această situație de părăginire politică dl Iuliu Maniu are copilăria de-a cere puterea!

Om politic serios nu a fost nici când dl Iuliu Maniu: de data asta însă dl Iuliu Maniu s'a întrecut însă — și pe sine — ceeace părea imposibil — în puerilitate.

Reîntoarcerea dlui procuror Bossie

Dl prim-procuror al Clujului N. Bossie, terminându-și concediul, s'a reintors la post.

Inscripții

O carte: o podoabă tehnică. — Societatea „Ocrotirea Orfanilor de războiu" de sub harnica și generoasa președenție a dnei principesa Olga Sturdza a publicat de curând un luxos volum în care se povestește epopeea realizărei idealului nostru național.

Din punctul de vedere tehnic cartea aceasta este o aleasă podoabă — o minune: hârtie luxoasă, tipar îngrijit, încadrat în artistice chenare colorate, fotografii reușite, încrustate cu gust în text — totul respira o grijă delicată, o atenție neobosită, un fin gust de artă.

Carteă aceasta nu este numai frumoasă, ci și interesantă și utilă, unind elementul sugestiv al esteticei cu a elementului instructiv și național.

In acest volum alcătuit cu inteligență și cu știință a problemelor și faptelor se povestește acțiunea României — atât cea morală, cât și cea faptică — de la declararea războiului mondial, când înfăptuirea idealului național a început se mijească la orizont, până la glorioasa realizare a acestui ideal.

Dna principesa Olga Sturdza, neobosita și generoasa presedintăa societății „Ocrotirea Orfanilor din războiu" merită toate felicitările și expresiile de admirație pentru opera de artă și patriotism, care o constitue volumul „Pentru Neam și țară".

Diodor

„Statuia lui Iancu"

Un articol al savantului budapestan dr. Márki Sándor

Cunoscutul profesor ungur, dr. Márki Sándor a publicat sub titlul de mai sus în ziarul „Magyarság" din Budapesta un articol, din care în cele de mai jos, reproducem câteva părți.

*

— „Am umblat și eu prin cimitirul de la Țebea" — începe dl Márki primarticolul. „Multe mii de oameni au irămâniat acel pământ cu prilejul serbărilor lui Iancu. Regele Ferdinand, cu acest prilej a sosit în Kolozsvárul de 900 de ani și în Clujul de 5 ani pentru a pune temelia statuii lui Iancu.

Tânărul împărat al Austriei, la trei ani după Világos a umilit la Buda în același fel o națiune înfrântă, punând fundamentul statuii credinciosului general Hentzl. La solemnitate ungurii nu au participat, deși recunoșteau eroismul generalului. Astfel o fi fost și la serbările actuale.

Aceste prilejuri sunt cele mai rău alese pentru înțelegere, pentucă *recrudescunt inclytae gentis Hungarae vulnera*, iar înveninarea atmosferii nu poate fi în interesul nici unei politici.

Dacă în locul maghiarilor întemeietori de țară, valahii deveniți majoritate ar fi ajuns la cârmă în mod firesc, pe cale economică, ne-am fi putut închipui statuia lui Kossuth și Iancu așezate alături.

Dar una dintre primele stângăcii ale celor deveniți majoritate a fost dărâmarea statuilor lui Kossuth, deși ele aveau în Ardeal o importanță mai mare decât în Ungaria. Ele aminteau înclinația națiunei (!) de a se împăca cu minoritățile. Este un fapt istoric că Iancu și Kossuth s'au silit să împace popoarele adversare ale Ardealului, la 5 Mai 1849 Iancu a primit cele 18 puncte ale învoielii și a arborat tricolorul maghiar (!? — N. R.)

Pe urmă însă, în urma atacului unui maior neinițiat, Iancu a considerat învoiala ca nulă și s'a răsbunat. Dar când a aflat că rușii se apropie, el a cerut tovarășilor săi să se alieze ungurilor și la 6 August s'a declarat gata să intre în armăta ungurească cu rang de general (?!—N. R.)

Dacă resistența maghiară ar mai fi continuat vre-o 2—3 săptămâni, n'ar fi fost esclus ca Iancu să fie al 14-lea martir de la Arad. In acest caz, la așezarea statuii ar fi participat nu numai cei din Cluj ci și cei din Kolozsvár. Singura întrebare este dacă cei ce dețin azi puterea s'ar fi mai gândit la o statuie a lui Iancu.

Este un sfert de secol de când subsemnatul a înfățișat pe Iancu în volumul al 10-lea al „Istoriei Milenare Ungare" drept singurul om al revoluției valahe care era însuflețit pentru idei mai înalte politice și pentru libertate.

De-atunci noi, ungurii am trecut prin încercări îngrozitoare, a trebuit să luăm lumea în cap, dar nici astăzi nu pot să spun altceva: ceiace am scris, scris rămâne; ceiace am susținut pe vremea când națiunea noastră strălucea pe culmile puterii, nu o desmint nici azi, în zilele umilirii noastre adânci.

Trebue să spun însă că un Iancu cel sărbătorit este adevăratul Iancu. El a voit să facă totul nu pentru Dacoromânia cum se pretinde azi, ci numai pentru Ardeal. (Parcă partidul național a susținut altceva? N. R.)

Iancu a primit prietinește apelul comitetului revoluționar din Muntenia în sensul căruia ungurii trebuiau să se alieze cu toate națiunile asuprite contra rușilor. De vreme ce Boliac a înființat în acest scop un ziar la Sibiu, Rosetti, Borlea, etc. lucrau pentru atingerea acestui ideal. Iancu a primit deci amabil și pe istoricul Bălcescu.

Acest Bălcescu are astăzi o

(Urmare pe pag. II.)

Inevitabila ruptură din partidul național

„Patria" provoacă pe d. Goldiș săvârșind un act de indelicatețe și incorectitudine — De ce nu desminte I. Lupaș că a fost la Ciucea? — Desnodământul se precipită — Ce s'a discutat la Hotel „Parc"?

După cum am arătat în numerele precedente, acțiunea dlui Goldiș ia proporții considerabile. Zădarnic încearcă partidul național să ascundă realitatea. Cu toate scuzele ocolite ale „Patriei", faptele nu se pot clinti.

Totuși oficiosul clujan al partidului național se ostenește și în numărul său de eri să înșele opinia publică. Agățându-se de observația făcută de noi, că publică destul de târziu discursul rostit de dl Goldiș la discuția reformei învățământului, „Patria" inserează, fără dată, o scrisoare a dlui Goldiș, în care fruntașul național își exprimă dorința de a i se publica discursul. Faptul este în adevăr senzațional, nu fiindcă documentul publicat de „Patria" prezintă vre-o valoare în discuția ridicată de noi, cât prin aceea că el depășește toate uzanțele. In adevăr „Patria" publicând scrisoarea dlui Goldiș săvârșește un act de indelicatețe și incorectitudine. Scrisoarea dlui Goldiș către redacția „Patriei" avea un caracter intim. Ea era trimisă cu încrederea că va rămâne cunoscută numai între pereții redacției ziarului către care se adresa. Așa se procedează pretutindenea între oamenii civilizați. Aceasta în ceea ce privește indelicatețea. Incorectitudinea începe însă de acolo de unde „Patria" violează secretul unei scrisori, pentru care dl Goldiș nu și-a dat consimțământul său de a fi publicată.

Acest fapt dovedește că „Patria" nu se mai simte cu nimic legată de d. Goldiș. Răsbunarea clicei este însă prea urâtă pentru a ne folosi de ea spre a evidenția raporturile dintre d. Goldiș și actuala conducere a partidului național, și de aceea trecem peste ea.

Un alt fapt care dovedește că „Patria" nu se poate ușor descurca din țesetura realităților, e că silește pe d. Lupaș să desmintă vizita sa la Ciucea. Ori d. Lupaș o desminte orice: Desminte că nu s'a văzut cu d. Goldiș dela 16 Iunie, desminte svonurile tendențioase ale unui ziar local (desigur de noi e vorba) dar nu desminte că a fost la Ciucea.

Prin urmare d. Lupaș a fost și a stat de vorbă cu d. Goga, acesta este faptul pe care noi l'am afirmat aici și pe care nici d. Lupaș și nici „Patria" nu au curajul să-l desmintă.

*

Toată zdroaba „Patriei", și acea care a dus-o până la săvârșire un act de indelicatețea și incorectitudine față de unul din vicepreședinții partidului național, care poartă încă acest titlu, și aceea care o face să alerge pe urmele dlor Lapedatu și Lupaș pentru a obține desmințiri în doi peri, confirmă că la conducerea partidului național e mare neliniște, că acțiunea de răzvrătire a tineretului împotriva clicei din jurul dlui Maniu amenință serios și că în fața acestei acțiuni, chiar, cuprinsă de panică, și-a pierdut capul până la provocarea unui desnodământ mai grabnic decât îl indica faptele.

Căci este evident că, față de provocărea „Patriei", dl Goldiș va reacționa. O ruptură în partidul național pare a fi inevitabilă. Dl Goldiș era pregătit pentru aceasta. Cu prilejul întrevederei dela Oradea-Mare dl Goldiș își numărase forțele cari îi urmează, în cazul când acțiunea de premenire în sânul partidului nu reușește.

Dacă acest lucru a urmărit partidul național provocând pe dl Goldiș, atacul a isbutit. Cel mai târziu până la 15 Octombrie, judecând după calculele dlui Goldiș, în partidul național se va produce o ruptură. La 15 Octombrie va avea loc la Sibiu congresul bisericei ortodoxe române și cu acest prilej situația din partidul național se va clarifica. Dl Goldiș se bucură de sprijinul tuturor episcopilor ortodoxi din Ardeal și Banat, revoltați de stăpânirea pe care Blajul a pus-o asupra partidului național, cât și de cea a organizațiilor din Arad, Sibiu, Turda. Caraș-Severin și Timiș-Torontal, acestea din urmă nemulțumite de șefia dlui Sever Bocu.

Acestea sunt faptele cari s'au cumpănit în camera Hotelului „Parc" între dl Goga și Goldiș. „Patria" n'are decât să încerce a le desminți, dacă poate.

(Continuare de pe Pag. 1.)

stradă la Cluj. Această stradă — dacă va trebui să rebotezăm străzile Clujului — poate să rămână, deoarece a avut meritul să îndemne pe Iancu la ajutorarea ungurilor.

Acest ajutor ungurilor nu însemna atunci realipirea Ardealului la Ungaria ci numai ceiace este cuvântul de ordine al partidului național valah de azi: „Ardealul al ardelenilor". (*Aceasta o spune dr. Márki — și e bine să se știe.* N. A.)

Dacă nu partidul liberal dela putere ar aranja actualele sărbări, ci partidul național probabil aceasta ar fi și azi însemnătatea acestui cuvânt. (Tot dr. Márki dela Budapesta vorbește. Partidul național e mulțumit? N. R.)

Astăzi Ardealul este expropriat cu desăvârșire de regățeni. Oamenii unirli sunt îndepărtați și înlocuiți cu oameni de altă cultură, ca și cum Ardealul ar fi o colonie. (Ce zice d. Vaida? N. R.)

Nu de ungurii încăpăținați și de sașii păcaliți e vorba ci de valahi, cărora Iancu și Maniu (!) le-a spus la fel: *Ardealul al ardelenilor.* (Dr. Márki a cetit, desigur „Patria" apărută cu prilejul comemorărei lui Avram Iancu, Ulița ce se deschide din strada Universității, de i se zice că este a lui Petőfi, și este botezată — astăzi — după numele lui Iancu, — ne duce la fel în cimitirul orășenesc, în Pantheonul maghiarimei din Ardeal, singurul teritoriu pe care ni l'au mai lăsat.

Dar de-asupra porților cimitirelor maghiare este scris un singur cuvânt:

„Vom învia!"

*

In numerile viitoare vom continua să reproducem articolele apărute în presa streină cu prilejul centenarului lui Iancu.

Eu binele l'am voit...

(„Én jót akartam")

Versuri de Ligeti Ernő (Cluj)

Cea mai nouă carte a librăriei maghiare ardelene este elegantul volum de poezii datorit talentatului publicist (dela „Keleti Ujság) și om de litere, dl Ligeti Ernő.

Autorul este de mult trecut peste greutățile începutului. Primul lui volum a apărut în 1914. De-atunci a tipărit număroase volume cu poezii, nuvele, romane și studii [illegible]ice.

Volumașul despre care vorbim este al unui om cult, și citit care vrea să stea de vorbă cu cititori de-asemenea culți și citiți.

Departe de dl Ligeti tot ce e demagogie. Arta d sale nu este o artă de calapod, versurile d-sale nu rimează, adolescentul romantic doritor de sclipiri eftine și raze de lună în versuri nu va găsi ceiace caută în arta atât de uman vibrătoare a poetului Ligeti.

Poetul ungur este un umanitarist dar și un occidental rafinat. Dar rafinăria d-sale nu constă din banale dibăcii beletristice. Este rafinărie fără artificii juvenile a omului potolit, dincolo de tinerețe și care a trăit mult și în multe locuri.

Atitudinea față de oameni și vieață a poetului Ligeti este cea a blândeții și a bunătății înțelegătoare.

Este atitudinea de simpatie față de tot ce viețuiește, față de toate mizeriile omenești.

Cic.

STANIOL LEPAGE CLUJ

Băncile românești
și recucerirea orașelor
Prin angajați minoritari servesc interese minoritare

Știm cu toții cât de iluzorie este calitatea de stăpân în țara aceasta a românului, atâta timp cât nu-și va recuceri orașele înstreinate, cu industrie și comerț cu tot.

Am arătat altă dată, care sunt modalitățile de înfăptuire a acestei dificile opere, ocupându-ne în mod special de proiectul ministerului instrucțiunii publice, care prevede înființarea a numeroase școli profesionale, de meserii și comerț.

Dar statul singur nu poate duce la bun sfârșit mărețul plan. Inițiativa particulară are un rol tot atât de important.

Să vedem deci, cum și-l îndeplinește?

Răspunsul îl avem în modul de organizare al secțiilor de devize la instituțiunile financiare din Ardeal. Un singur român nu găsește la aceste secțiuni ale băncilor românești din Cluj și bănuim că aceeaș este situația și în celelalte orașe ardelenești. Motivul va fi desigur, că n'avem români specializați în materie, iar rezultatul este că de creditul capitalului românesc beneficiază în bună parte favoriții devizoerilor streini de neamul nostru, cari la rândul lor realizează câștiguri mari, întrecând cu mult pe acele ale directorilor de bancă.

Nu mai continuăm cu disecarea consecințelor acestei regretabile stări de fapt, fără cerem să fie înlăturată. Căci este absurd ca atunci, — când din toate părțile se dă alarma că ni se înstrenează orașele, — băncile românești să țină angajați streini, finanțând prin aceștia afaceri de-ale strinilor, în timp ce întreprinderi românești solide se zbat în criză de numerar.

Dar în perioada de recucerire a orașelor pe care o trăim astăzi astfel de abateri dela tendințele și aspirațiunile naționale sunt inadmisibile, fie ele cât de mărunte și fie venite din orice parte.

Caveant consules!

Răspuns contelui Apponyi
Cuvântul țăranilor din Cehoslovacia

Se confirmă știrea că „Uniunea micilor agrarieni" unguri din Slovacia a votat o moțiune de protest contra discursului insolent al sugrumătorului de naționalități contele Apponyi rostit la Geneva.

Țăranii slovaci în moțiunea lor declară că resping gestul oligarhului și feudalului conte să apere cauza minorităților din statele succesoare.

Noul perceptor al orașului
Chestiunea numirei noului perceptor orășenesc ia o întorsătură curioasă. — Autoritățile în drept credem că vor ști să și facă datoria

Prin numirea fostului titular al percepției din Cluj, dl Gh. Peptea în calitatea de consilier financiar al orașului, — postul de perceptor orășănesc rămânând vacant, — s'a dat naștere în rândurile funcționarilor administrativi de carieră la o mare mișcare și agitație. Primăria orașului a publicat concurs pentru ocuparea acestui post, — căci după noua lege de organizare administrativă, funcțiunea de perceptor orășănesc nu poate fi ocupata al [illegible], — și ca urmare a acestei publicații s'au prezintat câți-va concurenți, în afară de cei câți-va din rândurile funcționarilor administrativi actualmente în serviciu. Faptul că unii dintre acei ce vor concura la examen și care sunt în afară de cadrele administrației, se bucură de oarecare influență pe lângă unii funcționari superiori, a provocat în rândurile funcționarilor de carieră, care în cazul de față trebue să fie preferați, având-use în vedere vechimea și studiile, după cum de altfel prevede noua lege de organizare administrativă, a provocat spunem, în rândurile funcționarilor primăriei o mare agitație și rezultatul concursurlui se așteaptă cu nerăbdare. Noi însă nu ne îndoim că acei chemați să facă ministerului propunerea de numire a noului perceptor al orașului, vor ține seamă, atât de noua lege admintstrativă cât și de importanța unui serviciu ca acel de percepere al unui oraș ca al nostru, unde este nevoie de multă pricipere și rutină.

Incercați!

Până nu trece stocul!

Atenție!

Cu începere dela 15 Septemvrie a. c.

va avea loc la firma

LŐRINCZ SI TÓTH

casa de moda pentru dame

CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

Un mare târg de toamnă, cu prețuri eftine, și foarte reduse!

Stofe engleze de lână curată, pentru mantale, costume și haine de la Lei 250 în sus.

Stofe moderne pentru rochii 140 cm. lățime de la Lei 250 în sus.

Mătasă marocană în toate culorile dela Lei 250 în sus.

Stofe „shottish" de lână de lățime dublă dela Lei 150 în sus.

Specialitate de eponge pent u toamnă dela Lei 120 în sus.

Cretoane, voalcide spălat și crepoane dela Lei 25 în sus precum și toate mărfurile din depozit se vor vinde de asemenea cu

Prețuri extrem de ieftine!

Incercați dar pana nu trece stocul!!

Rudolf Mosse S. A. Nr. 4086. D 235

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18

colorate, cu 2 gulere

desenuri moderne si elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Convocator

„Mercur" Societate Comercială pe Acțiuni în Gherla, în urma hotăririi dată din partea Tribunalui Dej, sub Nr. F. Soc. 296/33—1918 prin care din motive de formă anulează hotărîrile luate în adunarea generală ordinară ținută la 25 Iunie 1922, convoacă nouă adunare generală pe ziua de 5 Octombrie 1924 oarele 11 în Gherla Piața Unirii Nr. 9 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, designarea grefierului și alor 2 verificatori, constatarea capabilității de-a aduce hotăriri valide.
2. Raportul Consiliului de administrație și a Colegiului de cenzori, prezentarea bilanțului și a socotelilor pentru Consiliul de administrație și Colegiul de cenzori, împărțirea profitului nett.
3. Ridicarea capitalului social la 3.500,000 Lei.
4. Alegerea membrilor din Consiliul de administrație și din Colegiul de censori.
5. Modificarea articolilor 5. 15. 24 și 33 din statute.
6. Sistarea filialei din Târgu-Mureș.
7. Eventuale propuneri.

Contul Bilanț

Active: Numerar 113.352·29 Contul economiei 684.138. Contul îngrășătoarei 800.000. Rezerve de fabrica de spirt 835.918·60. Rezerve de beuturi spirituase și liquoruri 276.685 Rezerve de vin și aranjamentul de pivniță 343.959, Butoaie și vase 146.700. Aranjament de tras berea și apa de stoiceni 90,970·50. Efecte 123 880. Depuneri la Banca Economică națională Cluj 10.333·54. Creanțe dubioase 1. Rezerve de travrse de lemne 668.770·20. Marfă de import 183.789·89 Valută străină 24.000. Imobile casa din piață 150.000. Debitori pe contcuret 864.207·74. Aranjament de birou 20.000. R[illegible]ificare la Drogeria Cosmus 500.000. Pierdere 33.311·25. Total 5,870.017·01.

Pasive: Capital social 1,000.000· Fond de rezerve 160.000. Fond de binefaceri 2.500. Datorie pe cont curent 2,100.973. Cambii escontate la Banca Economică Națională Cluj 2,606.544·01. Total 5,870·017·01

Contul pierdere și profit

Fabrica de spirt 132.817·85 Vin 101.572·36. Personal 55.505·65. Adaus de scumpete 86.675. Chiriile angajaților 105.099·07. Dobânzi și tantieme 511.659.69. Impozit și taxe 9514 50, Creanțe dubioase 780 81 Pierderile afacerilor de import 143.130·26. Chiria 82·50. Total 1,142262·69

Credit: Din Economie 44.271·18 Din îngrășătoare 387,280·83 Din vânzarea de spirt și liquer 140.303·64 Din vânzarea de apă minerală și bere 60.375·88, Comissioane din Monetele streine 1051. Din vânzarea imobiliarelor 581,214 06. Profitul din anul 1920 4472·85. Pierderi 33.311·26. Total 1,152.262·69.

Gherla, la 31 Decembrie 1921,

Consiliul de Administrație: *Pavel Bodor* m. p. *Emanuil Fekete* m. p. *Adolf Hirsch* m. p. *Teodor Semlyén* m. p. *Iulius Hirsch* m. p. *Aurel Semlyén* m. p. *Dr. Desideriu Hirsch* m. p. L'am examinat și am aflat că este corect. *Dr. Hugó Semlyén* m. p. *Dr. Oscar Citrom* m. p. *Maximilian Zlein* m. p. *Emil Devecseri* m. p.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Lysoform

PĂRINȚI!

Șorțurile Pepita, Rochiile gouvriate, Pălăriile, ciorapii și hainele de pat

precum și toate **albiturile**, prescrise la liceul și internatul „Regina Maria" se găsesc pe prețurile cele mai ieftene la 26

„HERCULES"

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 21 Sept. 1924

CINEMA SELECT

Jocul Dragostei

Dramă pasionantă din viața unei fete în 6 acte.

Luni, 22 Septembrie

Relul Alb

(Pardihul în zăpadă)

O feerie pasionantă în 6 acte.

CINEMA URANIA

Sborul Morții

Mare dramă în 7 acte.

Luni, 22 Septembrie

O acrobată în flacări

Mare dramă de circ în 7 acte

CINEMA APOLLO

Fantoma fermei

Dramă senzațională de aventuri. In rolul principal teribilul AUSONIA

Luni, 22 Septembrie

Sindicatul Suteran

Mare dramă în 5 acte.

Atelier moderne de fotografii

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

Cu ziua de azi debutează în

Barul Central

Trupa cu renume mondial

Dimitrescu Carpatti

Inceputul seara la 10 ore

Lloyd 7

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. **Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrică de Pielărie S. A. Cluj.** 41

Politica economică a României

Situaţia noastră economică — Proecte pentru viitor

Importante declaraţii făcute ziarului „L'Oeuvre" de către dl Vintilă Brătianu, ministrul finanţelor

Ziarul L'„Oeuvre", oficiosul dlui Eduard Herriot, prim ministru al Franţei, publică un important interview cu d. Vintilă Brătianu, ministrul finanţelor, pe care îl însoţeşte cu următorul comentar:

„Am profitat de trecerea prin Paris a dlui Vintilă Brătianu, care se întorcea dela Royat, — unde se dusese să facă o cură — pentru ai cere preciziuni asupra stării actuale a României. Eminentul ministru de finanţe ne-a desvoltat o elocventă pledoarie în favoarea ţării sale, pe care cu plăcere o aducem la cunoştinţa opiniei publice:

Ţara noastră este în plină ordine, a spus dsa, ex abrupto. Şi am ajuns aici, fără osteneală.

In 1919, imediat după încheerea tratatelor, România s'a găsit complet epuizată de doi ani de ocupaţie germană, în care timp exploatarea ţării a fost pe cât de totală, pe atât de metodică. Din vitele noastre, din maşinele noastre, etc., nu ne mai rămăsese nimic. Reveniţi la Bucureşti dela Iaşi, a trebuit ca noi Românii, mari producători de grâu, să ne hrănim cu grâul Americei şi al Australiei!

Căile noastre ferate erau reduse la nimic: 150 locomotive pentru 3.000 klm. de şine.

In fine, moştenisem după războiu, patru regimuri, regimul rus în Basarabia, regimul unguresc în Transilvania, regimul austriac în Bucovina şi vechiul regim românesc.

Şi mai auzim spunându-se: „moneda dv. e scăzută!"

Desigur.

Aveam înainte de războiu 700 milioane lei în circulaţie. Acum avem 18 miliarde. Dar din această cifră enormă 7 miliarde le datorăm numai unificării monetare. Restul, provenind dintre monede depreciate sau falşe, a trebuit — de voe de nevoe — să-l absorb m. Inflaţia noastră n'are alt motiv".

Starea actuală a României

D. V. Brătianu tace o clipă. Apoi reia cu un surâs plin de încredere:

„Aceasta este moştenirea războiului. Dar astăzi este vorba de prezent. In ce stare se găseşte România acum? Vă voiu vorbi numai despre lucruri de competinţa mea.

Suntem la al treilea budget al nostru echilibrat. Am consolidat aproape toată (85 la sută) datoria noastră flotantă de după războiu, care se ridică la un miliard şi jumătate de franci-aur. Am înscris plata acestei datorii în budgetul nostru ordinar. De asemenea fără a contracta vreun împrumut, am înscris în acest budget plata tuturor datoriilor publice dinainte de războiu.

Am normalizat drumurile de fer. Ele au, astăzi, un debit cel puţin egal cu acela dinainte de războiu, de şi acest debit nu corespunde încă nevoilor noui ale României,

Producţia agriculturei noastre este completă. Am ajuns, de un an de zile, la o balanţă comercială pozitivă".

Regimul reconstrucţiei viitoare

„Trecutul fiind rezolvat, prezentul fiind asigurat, am pornit spre noua etapă a construcţiei viitoare. In ultima sa sesiune, parlamentul nostru a votat o serie de legi, legea minelor, şi altele cu caracter economic, că-

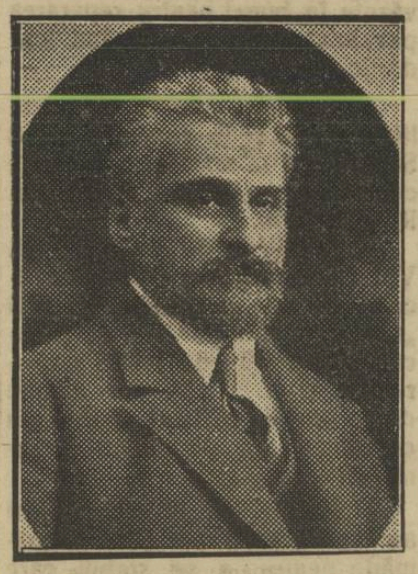

VINTILĂ BRĂTIANU
ministrul de finanţe

rora s'a dat în străinătate, o interpretaţie greşită, fără îndoială fiindcă nu s'a cunoscut nici textul nici scopul.

Ele urmăresc două ţeluri esenţiale: Intâi, stabilirea programului de organizaţie viitoare pentru utilajul României, (adică tot ce e privitor la porturi, căi ferate, etc.)

Al doilea, punerea în valoare a bogăţiilor sale naturale.

Aceste legi nu privesc decât regimul viitor a bunurilor statului, iar întreprinderile particulare rămân în totul libere şi în afară de noul regim.

Aceste întreprinderi pot să lucreze conform dreptului comun. Noua constituţie care a fixat regimul proprietăţei, întinzând proprietatea statului la sub sol şi forţele hidraulice, a trebuit să se facă legea care să stabilească exploatarea lor în legătură cu ceilalţi factori de energie a României: petrol, cărbuni, gaz metan, lignit, etc., şi cu electrificarea generală a ţărei pentru adaptarea reţelei de căi ferate la nouile condiţii.

Aceste bunuri ale statului, în afară de căi ferate, poşte şi monopoluri, nu sunt exploatate în regie direct, ci printr'un organism comercial, sub formă de societate anonimă cu colaborarea statului şi cu capital particular şi străin.

Acesta este programul nostru de construcţie viitoare. Nu este el oare de natură a interesa ţări industriale ca Franţa?"

Activitatea oficiului de încetăţenire

Prelungirea termenului pentru înscrierea în listele de încetăţenire — Populaţia aproximativă a Clujului

Biroul de încetăţenire de pe lângă primăria oraşului Cluj, funcţionând sub conducerea dlui Gh. Ivan, ajutat de 12 funcţionari, este în plină activitate. Se ştie că Ministerul de Interne, printr'o ordonanţă recentă a dispus ca toate cererile de încetăţenire prezintate după data fixată prin lege să poată fi rezolvate, conform legii până la data de 1 Octomvrie 1924 de către biroul instituit la primărie, după care dată, ele vor fi rezolvate de către comisiunea a II instituită pe lângă Curtea de Apel. Până acum se găsesc în curs de rezolvare aproximativ 7000 cereri de acest fel, care pe zi ce merge capătă soluţii în conformitate cu legea de încetăţenire. După data de 1 Noemvrie s'a fixat un termen de 40 zile, în care timp toţi acei ce au fost respinşi dela încetăţenire sau cari au întârziat neiiind în localitate, vor putea face apel la Comisiunea II-a cerând trecerea în listele de cetăţenie.

După numărul de capi de familie, care s'a prezintat pentru a fi încetăţeniţi, — număr care se ridică la 25.000, — avem în Cluj o populaţie variind între 90—100.000 oameni, dacă considerăm că fiecare cap de familie are în mediu 3 membri în familia sa. — Aceasta în mod aproximativ ar fi populaţia stabilă a Clujului, afară de streini, cari n'au fost înscrişi în liste, şi domiciliază în Cluj pe baza paşapoartelor.

Actualmente la biroul de încetăţenire se lucrează la inducerea tablourilor funcţionarilor în listele de cetăţenie, — de oarece toate autorităţile au înaintat liste colective de funcţionarii pe care-i au, — iar după terminarea acestor lucrări se va începe redactarea unui registru general alfabetic al tuturor cetăţenilor oraşului nostru.

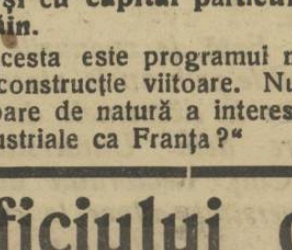

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert. 171-6

Societatea pe acţiuni pentru luminatul şi distribuirea de forţă din Cluj
Société par actiens d'éclairage et de distribution de force de Cluj

Convocare

Adunarea generală extraordinară a acţionarilor convocată pentru ziua de 11 Iunie 1924 neputându-se ţine, Domnii acţionari sunt convocaţi în adunarea generală extraordinară pentru ziua de **29 Septemvrie 1924. ora 5 p. m.**

Adunarea se va ţine la Cluj, la Uzina de Gaz, Strada General Poetaş Nr. 24.

Ordine de zi:

1. Schimbarea denumirei societăţii.
2. Modificarea statutelor.
3. Numirea de membri în Consiliul de Administraţie.
4. Numirea de censori.

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la adunare vor depune acţiunile dlor cu cel puţin 3 zile înainte la: Sediul Societăţii în Strada General Poetaş Nr. 24 la Cluj. Société Auxiliare d'Eclairage et de transport de Force de Cluj, en liquidation. Rue de Namur 22 la Bruxelles.

D 225 **Consiliul de Administraţie.**

BEREA
DESCHISĂ
„URSUS"
a 20
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova
Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione enerale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

36-3
Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Presa maghiară

Un ardelean numit profesor universitar la Seghedin

Aflăm din „Ellenzék“ că guvernul maghiar a numit pe zoologul clujan d. Gelei József profesor la Universitatea din Seghedin.

D. Gelei, îndată ce i-a sosit numirea s'a expatriat în Ungaria.

Cine este membru al partidului maghiar?

La această întrebare banală ne răspunde confratele „Ujság“ în numărul de astăzi:

„Conform statutelor partidului — scrie confratele — membru al partidului este tot majorul trecut de 21 de ani, bărbat sau femee, cu trecutul nepătat, cetățean și care se simte ungur.“

Va să zică, dacă un ungur a trecut de 21 de ani, vrea ori ba, este membru al partidului maghiar, oricare i-ar fi convingerile. În caz contrar sau nu este ungur, sau are un trecut pătat! Căci toți cei cu „trecutul nepătat“ sunt din oficiu membrii ai partidului!...

Nu știm dacă acest sistem terroristic de a vâna cu orice preț noui membri se împacă cu simțul de demnitate al minorității maghiare din Ardeal.

Interview cu d. Petrescu-Comnen, ministrul României la Berna

Ziarul „Keleti Ujság“ în numărul de azi publică un interview mai lung cu d. Petrescu Comnen, ministrul României la Berna, interview obținut la Geneva de ziaristul Fekete Tivadar.

Intrebat fiind asupra chestiunei minoritare din Ardeal, d. ministru, între altele, a spus:

„România are 17 milioane de locuitori, dintre cari 3 milioane și jumătate sunt minoritari. Pentru resolvirea chestiunei minoritare ne stă deschisă o singură cale: cea a loialității. Paralel cu această loialitate minoritarii trebue să afle mijlocul de a se emancipa de sub influența unor anumite sugestiuni ce vin de peste granițele țări.

Desvoltarea culturală, păstrarea caracterului național întrebuințarea liberă a limbei, reprezentarea în Parlament și diferitele manifestări minoritare dovedesc că în România libertățile sunt pentru toți.

Dacă sunt anumite restricțiuni, ele au un caracter de transiție. Asta mai ales, dacă vom vedea loialitatea, despre care am vorbit, în măsură mai mare decât până acum“.

— „Și școlile?“ — a întrebat d. Fekete.

— „Da, știu o parte a presei elveține ne a atăcat tocmai pe chestiunea școlilor. Și situația de azi a școlilor minoritare este însă de transiție. De altcum cunosc originea articolelor presei elveține dușmănoasă nouă. In această campanie eu nu vreau să am nici un rol câteva acțiuni industriale și comerciale pe cari guvernul român ar fi voit să le realizeze în tovărășie cu Elveția, s'au zădărnicit tocmai pe acest motiv. La Berna și la Geneva se crede ca eu am zădărnicit aceste afaceri. Este însă o greșală.

In săptămâna trecută eu însumi am întovărășit pe d. primministru Brătianu în orașele elveține reînoind cu acest prilej legături economice și reînprospătând importante relațiuni industriale și comerciale.

. . . Repet: în ideia fraternității și egalității se vor topi în curând toate deosebirile și neînțelegerile aparente din România. Peste un an, doi, lumea va vedea situația în alte colori.

La întrebarea dacă în Elveția sunt mulți români și unguri, d. Petrescu a răspuns:

— „Câți-va studenți și, cel mult, un proprietar, doi, de fabrică. Cei mai mulți cari vreau să-și facă o existență în Elveția, pleacă grăbiți înapoi. Elveția este cea mai scumpă țară din Europa. Poporul elvețian este neîncrezător, închis și judecă temeinic. Elveția nu este o Americă cu posibilități nelimitate, nu e țara carierelor fantastice și nici a îmbogățirilor aventuroase. Singura manifestare a vieței în Elveția este munca sârguincioasă, energia continuă, perseverentă și nefrântă“.

Hipodrom la Cluj

La primăvară începe construirea lui

Cu toate văicărelile necontenite ale gazetelor ungurești, orașul nostru a luat o desvoltare uimitoare sub stăpânirea românească. De unde mai înainte marea industrie clujană era aproape inexistentă, astăzi avem numeroase fabrici. Circulația deasemeni s'a dublat, iar însfârșit aspectul general al orașului s'a îmbunătățit într'o măsură binesimțită. Suntem acum în preajma înființării la Cluj a două instituțiuni, care vor ridica prestigiul capitalei Ardealului.

Este vorba de bursă și hipodrom. Ne interesează de astă dată hipodromul.

Cu prilejul vizitei dsale la Cluj dl Al. Constantinescu, ministerul agriculturii a studiat chestiunea, hotărându-se construirea lui la primăvară. Se vor clădi toate localurile necesare unor instalațiuni moderne, precum și tribune. Locul designat este proprietatea statului și situat la 1/2 km. dela periferia orașului, mai aproape de Calea Dorobanților și având o întindere de circa 75 jugăre.

La Cluj vor avea loc alergări mai ales în lunile de vară, când la București totul stagnează din cauza căldurilor caniculare.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Duminecă orele 10 1/2: COPILA ȘI CEI ȘAPTE PITICI. (Reprezentație pentru copii cu prețuri reduse. Seria 49.)

Duminecă matineu: MOARA ROȘIE (a 3 oră. Prețuri obișnuite. Seria 50.)

Duminecă seara: MOARA ROȘIE. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 51.)

Luni: MOARA ROȘIE (a 1/2 oră. Abonament de zi 11. A. Prețuri ridicate. Seria 52.)

—

Baby în reluare. Una dintre cele mai reușite noutăți al sezonului trecut a fost fără îndoială frumoasa operetă a lui Stolz, Baby. Libretul și muzica e atât de frumos și dulce, încât în deplin sezon ai fi ajuns și a 25 reprezentație. Cu considerare la faptul, că și de astă dată va plăcea această operetă teatrul a pus-o din nou pe afiș și de astă dată se va reprezenta Duminecă seara, în rolurile principele cu Neményi, Bajka, Ihasz și Tompa.

Ultime informații

— *Publicăm în altă parte a ziarului un rezumat după un articol publicat de către cunoscutul profesor ungur dr. Márky Sándor, în ziarul budapestan „Magyarság“. In afară de importanța documentară ce o are acest articol pentru noi, credem că e interesant să arătăm și cum ni-a parvenit. Cineva din Budapesta, încântat de felul cum prezintă dr. Márky atât figura lui Avram Iancu cât și stările dela noi, a tăiat articolul din „Magyarság“, l'a pus în plic și l'a trimis la Cluj cu următoarea adresă:*

Tekintetes
Polgármesteri Hivatal
Kolozsvár

Atât, fără nici o altă indicație sau lămurire. Scrisoarea a sosit totuși la Primărie. Bunul ungur a crezut că ne va face o mare supărare, trimițându-ne articolul drului Márky, a sacrificat 6000 cor. pentru aceasta: 2000 cor. ziarul și 4000 timbre postale.

— Primăria locală a delegat pe dnii consilieri Cărpinisan și Ciortea să asiste la congresul federației orașelor din Cehoslovacia, care va avea loc cu prilejul târgului de mostre din Praga.

— *Față de zvonurile răspândite prin unele ziare, cu privire la examenele de admitere dela Universitatea din Cluj, Rectoratul acelei Universități aduce la cunoștința celor interesați că această chestiune n'a făcut nici odată obiectul discuției Senatului Universitar.*

Examenul de admitere este prescris de Regulamentul în vigoare și, ca atare, el se va ține întocmai cum prevede acel regulament. Nici un student nou nu va putea fi înmatriculat înainte de a trece acest examen, la Facultatea la care se înscrie.

— La matchul de football de Duminecă joacă pentru prima dată în toamnă echipa Universitatea, campioana Clujului. Ea va ieși pe teren cu multe rezerve, totuși, se crede că va înfrânge cu ușurință echipa muncitorilor.

— Oficiul inginerese al orașului a terminat toate lucrările prevăzute în buget pentru repararea pavajului străzilor, epuizând fondurile respective.

— Consulul francez din localitate a plecat în concediu la 18 Sept. Până la reîntoarcerea dsale consulatul va fi girat de către d. R. Gautherin.

— Examenul de absolvire cl. VIII. pentru băeții dela toate liceele de stat se va ține la liceul „Gheorghe Barițiu“ din Cluj, începând cu ziua de Joi 25 crt. orele 9. a. m. Nu se vor admite decât elevii cari vor prezenta certificatele de pe cursul superior al liceului.

— Morarii și brutarii clujeni au fost invitați pe Luni la primărie pentru a se stabili, care sunt stocurile de făină și cereale existente și întrucât ele nu acopăr nevoile consumațiunii să se asigure de cu bună vreme cantități suficiente până la noua recoltă.

— Cu toate că termenul de înscriere la școalele primare a trecut, mulți copii obligați la școală nici până azi nu sunt înscris. Atragem atenția părinților și tutorilor asupra urmărilor legale a acestei negligențe.

— Joi în 9 Octomvrie va avea loc adunarea de constituire a Societății de editură „St. Unire“. Adunarea se va ține în localul casinei române din Blaj sub conducerea păr. canonic Dr. Ioan Bălan. Ordinea de zi a adunării e votarea statutelor, alegerea consiliului de administrație și alegerea cenzorilor.

*

— La institutul Pasteur din localitate se tratează zilnic în medie 36—50 bolnavi, mușcați de câini turbați.

— Se știe că orice corespondență cu autorități din țări streine se poate face numai pe cale diplomatică. Primăria locală primește totuși destul de numeroase cereri venite dela particulari din Ungaria, pe care se înțelege, le respinge. Procedeul acesta al cetățenilor maghiari este desigur în mai mare măsură datorit concepției despre Ungaria unitară, decât ignoranței.

* **Concurs.** Se aduce la cunoștința celor interesați că la școala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist și 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidații vor presenta cererile însoțite de actele cerute de statutul funcționarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal. (D. 204—10.

Citiți și răspândiți:
«Infratirea Poporului»
cea mai bună gazetă săptămânală.

Daca doresti sa cumperi!
26
Păpusi și jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra“ pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,
în interesul propriu cercetează firma
„HERCULES“
vestită pentru prețurile ei ieftene
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Teatrul maghiar

Moara roșie

Piesă în două părți și 26 tablouri

de Francisc Molnár

Lansată cu o formidabilă propagandă, după ce s'a jucat la Budapesta, Viena și dacă nu greșim, și în America, piesa aceasta a dramaturgului ungur Francisc Molnár a intrat și în repertoriul teatrului maghiar din localitate. Aseară a avut loc premiera, provocând decepțiune generală, publicul văzându-și desmințite așteptările.

Acțiunea se petrece în iad și se învârte în jurul unei complicate mașini infernale „moara roșie“ cu menirea de-a transforma în răi pe oamenii buni, simbolizând viața reală cu toate tentațiile ei spre rău.

Totul se reduce la câteva experimente făcute cu această mașină, compusă în parte și din oameni cari întrunesc rând pe rând toate pasiunile și patimele omenești. In deosebi senzualitatea este mult exploatată. Intreaga piesă are mai mult caracterul unei reprezentații de varieteu. Câteva pasagii sunt de-o reală valoare dramatică, dar în ansamblu piesa lâncezește.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un tratat ruso-turc

București. — Ziarele franceze anunță că între Turcia și Rusia s'a semnat o convenție militară secretă, după care cele două țări se angajează să se sprijine reciproc în cazul când una din ele va fi atacată.

Arestarea unui comisar bolșevic

București. Autoritățile vieneze au arestat pe un individ suspect la care s'au găsit dovezi că era un emisar bolșevic trimis în România să organizeze propaganda subversivă.

Prințul Carol la Brașov

Brașov. — A. S. R. Principele Carol a sosit astăzi dimineață în localitate pentru a asista la întrecerea sportivă organizată de soc. de educație fizică.

Hotărârile consfătuirei organizațiilor secuiești ale partidului maghiar

Brașov. — In consfătuirea de eri, delegații organizațiilor partidului maghiar din secuime, au hotărât să se țină la Brașov în Octombrie o mare întrunire spre a se decide asupra demisiei dlui Ugron din prezidența partidului. Cu acest prilej, au dat delegație dl József Sándor să ia cuvântul în parlament pentru a dovedi exactitatea afirmațiilor contelui Apponyi făcute la Geneva.

Vizita unui mare minier american

Brașov. — A sosit în localitate d. Robert Clingsberg, mare proprietar de mine de aur în California și Australia. Dsa va pleca astăzi la Brad la minele „Ruda 12 apostoli“ spre a studia situația exploatărilor noastre aurifere.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1183 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 23 Sept. 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu 1.b

CLUJ 22 SEP 1924 6 1 b

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 L.

CRIZA de OAMENI

Ardealul, în decursul vremilor a constituit un vast și profund rezervoriu de intelectualism și energii cari a alimentat cu valori creatoare nu numai viața culturală și națională a acestui ținut, ci aceea a întregului românism.

Ardealul ne-a dat marea generație de cărturari eruditi — Șincai, Petru Maior, Timoteiu Cipariu, Simeon Bărnuțiu etc. etc. — cari au pus bazele istoriografiei românești și au demonstrat în acele vremuri de negură științifică și dușmănie împotriva neamului nostru latinitatea noastră.

Minți luminoase, nutrite cu mădua culturei romane, suflete ardente de patrioți, ei au demonstrat lumii nobleța de rassă a neamului nostru și dreptul nostru la o mai bună situație politică decât aceea ce ni-o crease regimul maghiar. Ardealul în energia lui sufletească și în puterea lui de expansune a dat României pe acei mari misionari culturali: Gh. Lazăr, Ion Maiorescu, Papiu Ilarian etc. etc. cari au înfăptuit opera de redeșteptare națională și au pus temeliile culturei românești.

Când a fost nevoe de oameni de acțiune, Ardealul a fost gata să dea oamenii necesari, la înălțimea vremurilor, acei oameni al căror prototip a fost Avram Iancu.

Când a sosit însă momentul culminant istoric al realizărei idealului național, Ardealul atât de îmbelșugat odinioară în oameni mari, nu a putut da decât pe . . . dl Iuliu Maniu! Ce reprezintă în definiție dl Iuliu Maniu? Este oare d-sa un cărturar descendent din aceea mare generație de eruditi pe care a ilustrat-o în mod simbolic un Timoteiu Cipariu? Dl Iuliu Maniu, ilustrul decan al baroului din Blaj, nu a scris până la respectabila vârstă de cincizeci ani trecuți, nici o carte, nici macar un simplu abecedar.

Odată, s'au maximum de două ori pe an, dl Iuliu Maniu face culturei românești generosul dar de a scrie câte un minuscul articol politic — model de instigație intelectuală, de incoherență și lipsă de stil.

Dar poate dl Iuliu Maniu, dacă nu este un cărturar și un scriitor, este un mare om politic cu stilul și de anvergura unui Simeon Bărnuțiu!

De când Ardealul s'a alipit la patria mumă, dl Iuliu Maniu, care a fost continuu deputat și totdeauna prezent la ședințele unui parlament dela care declarase că se abține în mod demonstrativ, dl Iuliu Maniu nu a rostit un singur mare discurs și nu a adus nici o contribuție politică și legislativă, deși cu acest parlament s'a elaborat marea operă legislativă de unificare și de soluționare a celor mai importante chestiuni și probleme care s'au pus vre-odată Statului român.

Dl Iuliu Maniu a vorbit de vre-o două-trei ori . . . în chestii de regulament cu acel spirit de hârțuială și șicană, caracteristic micilor advocați de provincie — bună oară dela Blaj.

Dar dacă dl Iuliu Maniu nu este un cărturar în stilul lui Timoteu Cipariu, nici un om de Stat în felul lui Simeon Bărnuțiu, poate e un om de acțiune în genul lui Avram Iancu? Dl Iuliu Maniu nu e nimic din toate acestea, fiindcă este omul tuturor șovăelilor și tuturor „pertractărilor" sterile, care nu duc la nici un rezultat.

E regretabil, e curios, e complicabil că în momentul culminant al vieței românismului, Ardealul, atât de bogat și darnic în oameni mari în cursul vremurilor, nu a putut da decât pe dl Iuliu Maniu.

Bucurie șovinistă

Organele „Ungurilor cari se deșteaptă" anunță că fostul primministru ungur, contele Károlyi Mihály și-a frânt piciorul la Londra. Nenorocirea trădătorului — susțin aceste ziare — este o pedeapsă dela D-zeu.

Ședința
de eri a baroului avocaților

Am arătat în numerile anterioare ale ziarului nostru, că la baroul din Cluj, în urma gafei făcute de către dl dr I. Suciu, cu ocazia ședinței comemorative pentru centenarul lui Avram Iancu, s'a ivit un curios conflict între avocații baroului. Noi am semnalat la timp acest fapt și ca urmare, prin demisia dlui dr Suciu din demnitatea de decan, toți avocații au fost convocați, pe ziua de eri la barou, pentru a alege un nou decan, în locul rămas vacant. După cum a fost de așteptat, față de dezinteresarea unora dintre avocați, ședința nu s'a putut ține de oarece avocații n'au fost în număr de $^2/_3$ după cum prevede legea, așa că alegerea de decan va avea loc în ziua de 28 Septembrie, când, după cum este impresia generală, dl dr Suciu va fi reales prin aclamații ca decan. In acest caz, așteptăm să vedem ce atitudine va lua dl dr Suciu, față cu declarațiunea făcută cu ocazia demisiei, de a nu mai primi niciodată demnitatea de decan al baroului din Cluj, deoarece dsa a demisionat ultima dată pentru a 7-a oară din această demnitate. Dar pe lângă cele de mai sus trebue să se țină în primul rând seama și de faptul că dl dr I. Suciu este șeful contenciosului din întregul Ardeal, deci un salariat al statului și ca atare dsa nu mai poate fi și decan, pe bază de incompatibilitate, fiind în acelaș, timp și decan al baroului și funcționar al Statului. Ca decan, dl dr Suciu nu va putea fi împărțiat, fapt ce s'a dovedit cu ocazia desființării asociației avocaților stagiari din Cluj, așa că, măcar de data aceasta, avocații chemați să-și aleagă un nou decan, vor trebui să țină seama de acest fapt.

Adunarea din Cluj a partidului socialist
Cuvântările rostite — Asistența — Concluziuni asupra puterii socialismului la noi

Se știe că în Ardeal bolșevismul a pierdut orice teren. Muncitorimea de aici desaprobă principiile anarhice ale lui Lenin. Avem însă în Ardeal un așa zis partid socialist. Despre puterea acestuia din urmă ne-am putut face o idee destul de clară ieri, cu prilejul unei adunări organizate de el în sala Reduta din localitate.

Scopul adunării era aderarea la mișcarea pacifistă, pornită de către Internaționala socialistă și cea sindicală. Asemenea adunări s'au ținut ieri în întreaga Europa și în toate centrele mai importante din Ardeal și Banat.

Numărul participanților a fost mult sub așteptările organizatorilor. Se vede că muncitorimea ardeleană se desinteresează de soarta partidului socialist.

Prezidează dnii P. Buciunean și Géza Hoffer, cari în vorbirile de deschidere au arătat rolul ce trebue să joace muncitorimea în opera de pacificare a lumii. Urmează apoi cuvântările dlor Zaharie Pop în românește și Berkovics în ungurește. Ambii vorbitori stăruie asupra rolului partidului socialist din România pentru democratizarea acestei țări, schițând totodată un program de activitate economică, menită să ne aducă bunăstare în țară. O deosebită atențiune au dat reformei agrare, demascând încercările magnaților unguri de-a eluda dispozițiunile reformei agrare.

Ca încheiere un cor muncitoresc voi să întoneze Marseilleza, dar la intervenția unui reprezentant al comenduirei pieții se renunță la aceasta. Apoi asistența părăsi în liniște sala. La adunare a asistat și d. Bianu, inspectorul general al Siguranței din Ardeal.

*

Atât numărul participanților, cât și apatia ce-a domnit în tot cursul adunării este un indiciu sigur asupra puterii socialismului la noi. Muncitorimea s'a convins că locul ei este în alte cadre, unde va putea lupta cu mai mare succes pentru binele ei și al țării.

Cutremurul de pământ din Asia Mică

Mari cutremure de pământ, continuă violente în regiunea Erzerum. Pământul a crăpat în multe locuri. Populația e cuprinsă de panică. In regiunea Aras, din 49 de sate au fost distruse 37. Sunt numeroase victime. Deasemenea a suferit pagube importante regiunea Hins și Torlem.

Adunarea sectiei clujene a partidului maghiar
Alegerea noului președinte, d. Reményik Károly — Discursurile dlor dr. Várady, dr. Fekete și Gombos
Atacuri violente contra administrației românești

Adunarea secției clujene a partidului maghiar — după cum am anunțat la timp — a avut loc ieri Duminică a. m. în încăperile biroului partidului, str. Moților 18.

Asistență nu prea numeroasă.

Interesul față de chestiunile partidului maghiar — după cum se vede — nu e prea mare.

Primul vorbitor este dl advocat **dr. Váradi Aurél** care aduce la cunoștința adunării moartea secretarului partidului, dr. Naláczy István, precum și dimisia președintelui partidului maghiar, secția Cluj, dl Hevesi József.

Fostul primar al Clujului din era maghiară, dl **dr. Fekete Nagy Béla** propune alegerea dlui inginer-arhitect Remenyik Károly ca președinte. Adunarea primește cu aplauze. Mai sunt aleși dnii dr. Elekes, advocat, ca jurisconsult al partidului, advocatul Gabányi, Cseh József, Gyalui Rosenberg, comerciantul Szele Márton, etc. ca șefi ai partidului pe circumscripții.

Dl **Reményik** mulțumește pentru cinstea ce i se face și declară că deși înaintat în vârstă, „se va sili să facă totul ce-i stă în putință pentru cultura maghiară cu adevărat primejduită" (?! —N. R). Cere ungurilor să nu facă deosebiri între aristocrați, burghezi și țărani și nici între catolici,, reformați, *evrei*, etc. „Cu toții suntem maghiari, (?! —N. R.) spune dsa, iar discordia de clasă și confesională nu poate decât strica națiunei.

Dl *Várady* cere din nou cuvântul. Invinuește Statul român că ar asupri cultura maghiară. Ne aduce ca pildă doctrina lui Széchenyi asupra chestiunei minoritare, uitând să adauge că ungurii cât timp au fost la putere n'au voit să știe de ea nimic. Astăzi însă, când aplicarea ei s'ar face *în folosul minorității* maghiare, au desgropat-o, înțelepțește, din negura uitării pentru a ne sfida cu ea.

Protestează contra guvernului care a „răpit" dreptul cetățenilor de a-și da copiii la școli de altă confesiune, ceeace, după dsa este un atentat la cultură și libertate.

Propune — și adunare primește — o moțiune contra „politicei școlare brutale" a statului și pentru o activitate intensă a partidului în această direcție, care activitate să nu se mulțumească numai cu deșteptarea opiniei publice.

D. **dr Fekete Nagy Béla** spune: Tot ungurul are datorii față de partidul maghiar și nimeni n'are dreptul să și le calce. Înțelegerea și relațiile bune cu celelalte neamuri de aici este primejduită adeseori prin apucăturile anumitor organe administrative cari înveninează atmosfera. Absolutismul de azi din administrație aduce cu sine spolierea poporului. In schimb, administrația conștientă știe că ea este pentru cetățeni, iar nu viceversa.

Citește o moțiune contre neregulelor administrative. Populația este în fel și fel șicanată și jefuită. Prăvăliile sunt șantajate de indivizi cari vând călindare, cărți, fac colecte sub tot felul de pretexte. Acești indivizi umblă din casă în casă, din prăvălie în prăvălie însoțiți fiind de polițiști. Populația este amenințată cu șicane administrative și terorizată să plătească suma cerută. (Cerem domnului Fekete dovezi concrete. Dacă se întâmplă asemenea cazuri, ele trebuesc denunțate. Noi vom fi cei dintâi cari vom cere pedepsirea vinovaților — N. R.)

Protestează contra redactărei firmelor de prăvălie în românește, deși nu sunt oprite nici cele ungurești. Ordonanța dlui prefect al poliției că firmele să nu fie scrise într'o românească batjocurită, o consideră nedreaptă. „Poliția nu poate fi paznica ortografiei impusă de Academie" — spune dsa.

Cere ca populația minoritară să nu trebuiască se respecte sărbătorile greco ortodoxe. Ținerea prea multor sărbători este păgubitoare materialicește. Cu arborarea steagurilor încă se fac abuzuri.

Moțiunea se primește.

D. **Gombos Benő** citește un protest contra „nedreptăților" reformei agrare, mai ales contra „ilegalităților' în legătură cu exproprierea imobilelor din orașe și sate

Adunarea discută chestiunea marei adunări a partidului maghiar a cărei dată nu este încă fixată.

D. Reményik declară adunarea închisă.

Sosirea g-l Berthelot

General Berthelot, a sosit la Jombolia au fost întâmpinat de dnii miniștrii Al. Constantinescu, Al. Cipăianu subsecretar de stat, deputații Pizo și Bursan, De acolo au plecat la Caransebeș unde au fost primiți de către șefii autorităților locale.

La ora 1, membrii comunității de avere din Cararansebeș au oferit un banchet de 250 tacâmuri în onoarea generalului Berthelot.

După terminarea banchetului la ora 5, generalul Berthelot, însoțit de personalitățile cari l'au întâmpinat, a plecat la conacul moșiei sale.

La serbarea ce a avut loc în onoarea distinsului oaspe francez, participat delegațiuni din 99 comune ale comunității de avere cu fanfare, coruri și călăreți cu steaguri.

Congresul Partidului National-Liberal
din jud. Turda-Arieș

Grandioasă manifestațiune de simpatie pentru partidul național-liberal — Peste 6000 de țărani, preoți și învățători amestecați într'o armonioasă frăție aclamă pe dnul Gh. Cipăianu, subsecretar de stat și președinte al partidului național-liberal din jud. Turda Arieș — Discursurile dlor Gh. Cipăianu subsecretar de stat, J. Murășan și St. Pop, senatori, dr. Boeriu, Matei și dr. Pașca deputați

Pe o zi frumoasă, de început de toamnă, cu un soare călduț care înviorează sumanele udate cu ceva mai înainte de un ropot de ploae, se deschide congresul partidului national-liberal din jud. Turda-Arieș. Pletele albe cu frunțile senine, țundra cusută a moților într'o pitorească configurație cu șubele albe și pălăriile late ale românașilor depe câmpie, o mare de capete de oameni, cu steaguri și fanfare formează cortegiul fără sfârșit al membrilor partidului național-liberal veniți la congres.

Ei sunt voioși, veseli fiindcă vin să se mândrească cu ceeace au astăzi dar ceeace nu aveau ieri, și să-și revadă, audă și asculte pe conducătorii lor.

Marele parc al orașului Turda este arhipopulat iar mulțimea într'o pioasă așteptare, ocupă locul, unde a fost aranjată așteptând cu dragoste pe iubitul lor șef dnul Gh. Cipăianu, Subsecretar de Stat.

La ora 10·30 când își face apariția dnul Gh. Cipăianu, un nesfârșit tunet de aplauze și urale ieșea din piepturile voinice ale mulțimei.

Se auzeau strigăte îndelung repetate de „trăiască dnul Ministru Cipăianu, trăiască dr. Boeriu, etc."

Congresul este deschis de dnul dr. I. Boeriu deputat și președinte al partidului național-liberal din Jud. Turda-Arieș care spune între altele:

Cuvântarea dlui dr. I. Boeriu

„Imi țin de datoria mea, pe care o îndeplinesc cu mare bucurie care este și dorința D-voastre, se exprimăm sentimentele noastre de adâncă recunoștință D lui Ministru Gh. Cipăianu, care s'a ostenit de a venit la noi.

Țiu să vă mulțumesc în acelaș timp și D-voastre care ne-ați ascultat și ați venit la chemarea noastră în rândurile noastre pentru că numai astfel am ajuns la acea legătură strâns, care trebue să fie între voi și conducătorii voștri.

Pentru ca această adunare, acest congres al partidului național liberal este atât de măreț, cred că sunt în asentimentul D-voastre unanim să proclamăm ca Președinte al adunărei pe D-nul Ministru Gh. Cipăianu. (5 minute mulțimea nu încetă din aplauzele și aclamările pentru D-nul Ministru Gh. Cipăianu).

Deschiderea congresului

D nul Ministru Cipăianu rostește câteva cuvinte de deschidere al congresului:

Cucernici Părinți,
Domnilor,
Iubiți Sățeni,

Sunt măgulit și bucuros de deosebita atenție a însărcinărei de a prezenta această măreață adunare.

Regret împrejurarea, că sunt numai singur în mijlocul Dv. Impreună cu mine trebuia să vină alți doi Domni Miniștri. Cum însă M. S. Regele vizitează Expoziția, Domniilor lor trebue să-i însoțească, deși și ei ar fi dorit și ar fi fost bucuroși, să vă vadă, în loc de trei Miniștri câți știați Dv. că vin, am venit numai eu. Eu însă mă voiu face interpretul Dv. de a le exprima recunoștința și devotamentul dv. față de guvern.

Pentru ca lucrările să meargă mai repede și mai regulat și pentru ca să aveți timpul necesar de a vă și reîntoarce acasă încă astăzi.

Declar ședința congresului deschisă și rog pe d-nul dr. I. Boieriu să facă espunerea activității de până acum a partidului național liberal din Jud. Turda Arieș.

Activitatea partidului liberal din jud. Turda-Arieș

Ne-am adunat la sfat împreună cu d-nul Ministru Gh. Cipăianu și alți prieteni din județ ca să ne dăm seama despre calea și mijloacele care duc la bun sfârșit, despre lipsurile și necazurile locuitorilor acestui județ.

Să chemăm puteri noui și inerente în cadrele organizațiunei centrale, necesitate de înmulțirea membrilor partidului.

Contactul cu satele s'a făcut în mod incidental.

Știți că alegerile generale din 1922 ne-au dat 5 din cele 6 locuri de parlamentari; aleșii noștri în lupta electorală și-au făcut pe deplin datoria în cauza de interes general, atât în viața parlamentară cât și în cea extraparlamentară.

După ce însă ei și-au făcut datoria, este bine să le aprobăm această muncă a lor făcută pentru binele public (aplauze să trăiască parlamentarii).

Activitatea noastră s'a îndreptat în locul întâiu la soluționarea acelor probleme, care interesau satele. Preocuparea principală a organizațiunei a fost ca să stea la dispoziție în totdeauna întru apărarea intereselor juste ale satelor în legătură cu reforma agrară. Și pot spune cu mândrie că între noi nu s'a găsit nici unul care să fi fost de partea proprietarilor. că toți au fost în serviciul apărărei drepturilor celor mulți și asupriți. Acestui fapt este a se mulțumi situația agrară dela noi. Acest județ nu are motiv în ce privește exproprierea să se plângă, în acest, județ nu au fost și nu sunt nemulțumiri de ordin general căci lucrările sunt aproape terminate.

Micile neajunsuri, care ar mai putea fi, sunt a se reduce la mici drepturi încă nesatisfăcute, dar pe cale de îndeplinire. De aceea organizația partidului național liberal din acest județ își face un titlu de glorie prin apărarea intereselor satelor în reforma agrară;

Cunoscând încă solicitudinea, bunăvoința, dragostea pentru interesele satelor noastre a dlui ministru Cipăianu, sunt nespus de bucuros, când în numele nostru și al Dv. pot să exprim toată recunoștința, toată dragostea și alipirea noastră față de dsa, fiindcă a făcut și ne-a dat tot ceace omenește se putea pentru ca să ducem la bun sfârșit lucrările noastre. Dacă județul nostru are sprijinitor, cel mai devotat este dnul ministru Cipăiauu.

O altă preocupare a noastră tot atât de importantă ca și reforma agrară este problema culturală, mai ales că, preocuparea primordială a vechilor stăpânitori, era ca populația românească să rămână sub raport cultural cât mai în urmă, cât mai în întuneric. Pentru acest motiv pusu-ni-s'au toate piedicele să rămânem în necunoștință de carte· Gândul nostru a fost să ștergem toate urmele streine cari ne nesocoteau pe noi și cu un ceas mai curând să aducem lumina cărții în satele noastre. Din anul 1922 gândul nostru a fost să deschidem școli în fiecare sat și să clădim școli potrivite. Mulțumită activității organizației partidului național liberal din acest județ, cu începere dela 1922 am înființat mai multe școli mari, decât câte erau mai înainte pentru întreg neamul românesc din întreaga Transilvanie. Noi am deschis licee, gimnaze de fete și băeți la Turda, Câmpeni, Baia și Ludoș, școală de cooperative și alte școli mari. Dar gândul nostru nu a fost numai de a ne asigura școlile cari să învețe a ceti și scrie, ci să ajungem stăpâni și în viața negustorească și în aceea a meseriei. Școala de Arte și Meserii din Câmpeni cu secția de lemnărit fierărit și ciopliț în piatră se va ocupa de a crește maestri, este un prim început. Avem școală de negoț ca să putem scăpa de negustorii streini. In aceste școli trebue să învețe să nu mai fie slugă fără plată la stăpân. Ne-am îngrijit deasemenea ca fetele noastre dela sate pe lângă carte să învețe și conducerea casei croitul, etc.

Toate acestea au de scop să pregătim schimbarea fețelor orașelor noastre.

Cu bună voința și intervenția dlor miniștri Constantinescu și Cipăianu am obținut din pădurile Statului lemne de construcție pentiu școli și o sumă mare de bani. Până acuma am căpătat pentru clădiri de școli primare 750.000 care se impart satelor.

Politica cea cuminte totdeauna trebue să lucreze astfel, ca rezultatele activității sale să-și dea roade bune și peste 5—10—15 ani și ca să nu aibă consecințe rele dintr'o activitate anterioară.

Nu am neglijat nici problema cultelor. Bisericile naționale au primit ajutoare pentru care ele să fie refăcute pe cheltuiala Statului.

Cu cât județul a fost mai neglijat în trecut, cu atât munca celor ce conduc județul este mai mare. Viața ne impune datorii tot mai mari, deoarece unde la începutul înființărei în acest județ a partidului național liberal abia eram o mână de oameni, astăzi la chemarea noastră mii și mii se adună. Și fiindcă aceasta aduce cu sine obligațiuni mai mari și mai grele, vă rog să admiteți ca și la conducerea județului nostru să se cheme puteri noui și încercate.

Și acum la greutăți noui și mari trebue la conducere un om încercat, vă rog să admiteți, ca dnul Ministru Cipăianu să fie proclamat președinte al organizației partidului național liberal în jud. Turda Arieș.

(Nesfârșite aplauze pentru dnul Ministru Cipăianu și dnul dr. I. Boeriu).

Discursul dlui I. Mureșanu, senator

Dnul I. Mureșanu, protopop și senator arată istoricul partidului național liberal, înființarea lui de către Marele I. Brătianu, faptele ca independența, războiul de întregire și în general, că tot ceeace s'a făcut în această țară îi confundă cu faptele partidului național liberal. Explică congresului necesitatea de a mări cadrele partiduiui național liberal, după ce mii de cetățeni cer încadrarea lor în partidul național-liberal.

Dă citire propunerei de a se alege comitetul județean. Propunerea se primește cu lungi aplauze.

Se dă citire propunerei pentru alegerea delegației permanente a județului. Propunerea se admite și în consecință dnul Președinte declară constituit și comitetul județean și delegația permanentă.

Dl ministru Gh. Cipăianu este propus să fie ales președintele organizațiunei n. l. din jud. Turda-Arieș, dl dr. I. Boeriu deputat, secretar, iar dl Murgău farmacist casier, strigătele de trăiască pecetluesc această propunere.

Dnul deputat dr. I. Matei arată rolul în trecut ai județului Turda-Arieș în eluptarea drepturilor națiunei române evocând numele marelui voevod Mihai Viteazul, Horia și Avram Iancu și conchide, că rostul de astăzi al românilor din județul acesta să se arete tot atât de vrednic luptător pentru cauza românească.

Mulțumește cetățenilor pentru încrederea ce au depus-o în partidul național-liberal, încredere dovedită din participarea în număr atât de mare a locuitorilor județului la congres.

Cuvântarea dlui dr. Pașca

Dnul deputat dr. Pașca sub presiunea sentimentelor adânc democratice ale munților Apuseni arată rolul opincei în viața națională și de Stat, Termină prin a spune: Casa noastră este împodobită și azi-mâine va fi sfințită, fiți vrednici de ziua ce va veni mâine.

Discursul dlui Ștefan Pop, senator

Dnul senator Ștefan Pop, spune, că în fața mulțimei venită să aclame pe dnul Ministru Cipăianu să-i declare, ca reprezentant al guvernului, toată încrederea și devotamentul său descoperă cu toată căldura și declară sus și tare, că dnul Ministru Cipăianu poate duce guvernului un cântec de biruință ieșit de pe buzele celor câteva mii de țărani care aclamă guvernul și partidul național-liberal. Il roagă să ducă înaltului guvern expresiunea de adânc devotament și încredere, atâta vreme cât județul nostru se bucură de protecția binevoitoare de astăzi, care este în mod evident mult mai rodnică în fapte ca a guvernelor din trecut. Cu cât ne încredem mai mult în noi, în conducătorii noștri și cu cât o manifestăm aceasta în mod public cu atât încrederea străinătății în noi va crește.

Evocă amintirea celui mai vechi regățean a marelui Mihai Viteazu care s'a jertfit și care și-a jertfit chiar și viața pentru idealul național românesc. Pentru acest motiv greșesc aceia, care amestecă în lupta politică ură, nesocotință și rea voință.

Noi ne mândrim cu faptele noastre și mai ales suntem mulțumitori că lumea ne-a înțeles, apreciat și urmat. Numărul mare în care ați venit aici la acest congres este cea mai bună dovadă pentru aceasta.

Discursul dlui ministru Cipăianu

Dl ministru Cipăianu, primit cu nesfârșite urale închee congresul cu următoarele cuvinte:

Dragii mei,

Ați auzit din cele spuse de prietenii mei și ați văzut care a fost rostul și socoteala întrunirii noastre de azi. Vi s'a arătat darea de seamă a celor ce s'au făcut de către partidul național-liberal și nu mai este necesar să repet eu.

Vă spun însă că acțiunea pe care partidul național liberal a desvoltat o în trecut este așa de mare încât ea se confundă cu țara întreagă.

Socotesc ca o datorie a mea că în numele comitetului județean să vă desfășor gândurile ce le aveam pentru viitor pentru binele poporului și a țărei.

Dintre toate chestiunile care vă interesează, cea mai principală este aceea care este în strânsă legătură cu economia și cultura pe care trebue să o primească poporul nostru.

Cele mai de căpetenie sunt acelea care sunt în legătură și ca o urmare naturală ale reformei agrare.

Noi ne-am hotărât ca chestiunile acestea să fie limpezite cât mai curând. Știți că a rămas a se împlini numai darea în proprietate a pădurilor. Vom lua măsuri ca toate să fie împlinite.

Vom face colonizări. Inceputul s'a făcut, o bună parte a fost și colonizați iar pentru ceilalți sunt în curs și în curând vom duce la bun sfârșit.

Locurile de casă de asemenea vor fi limpezite.

Reforma agrară a adus cu sine, ca să ne gândim să facem posibil, ca dacă pământul a intrat în stăpânirea Dv. tot Dv. să vă bucurați de roadele muncii Dv. Pentru acest motiv ne ocupăm foarte de aproape de cooperative. Vom încerca a face la sate cât mai multe cooperative, bănci pentru ca Dv. să fiți și beneficianții nu numai robotarii pământurilor Dv. In apest scop am înființat la Ludoș o școală, de unde vor ieși copiii Dv. care să conducă aceste bănci.

Numai puțină grijă avem în viitor și de învățământul primar.

(*Urmare pe pag. III.*)

(*Continuare de pe pag. II*)

Nu trebue să avem astâmpăr până când vom avea în fiecare sat şcoală.

Vremurile sunt tot mai grele şi nici odată nu s'a adeverit mai bine ca acum proverbul: Cine are carte are parte, şi că omul face pe om, om, şi pomul pe pom, pom.

Vom da un avânt mare negoţului. In acest scop vom încerca să înfiinţăm o şcoală, deoarece negoţul nu este în mâinele noastre; pământul este măsurat, el nu se poate lungi nici lărgi şi prin urmare noi trebue să ne îngrijim, ca tineretul nostru să poată îmbrăţişa şi cariere negustoreşti, care sunt tot atât de cinstite ca şi plugăria sau ori care meşteşug.

De bună seamă vom putea îndeplini cu prisosinţă ceeace dorim, dacă suntem sprijiniţi de dv. După cele văzute astăzi aci ne-am câştigat încredere pentru munca noastră în viitor care este condusă numai de dor de bine şi de griji pentru popor şi ţară.

Aceste spuse încredinţaţi şi hotărâţi că ne înţelegem şi suntem înţeleşi de Dv. prin aceleaşi aspiraţiuni şi dorinţi sufleteşti declar adunarea noastră închisă şi vă mulţumesc pentru dragostea ce ne-o arataţi şi vă rog să spuneţi prietenilor noştri şi cunoscuţilor Dv., că dorinţa noastră este alături de a lor pentru propăşirea ţărei noastre iubite".

Ultimele cuvinte a dlui Ministru sunt acoperite cu strigăte de trăiască. Dl Senator Ştefan Pop citeşte următoarea moţiune şi telegramă către dnul I. C. Brătianu prim-ministru şi Preşedinte al partidului naţional-liberal.

MOŢIUNE

Congresul membrilor partidului naţional-liberal întruniţi astăzi 14 Septembrie 1924 în Turda

Ascultând darea de seamă asupra activităţii partidului şi cuvântările rostite de parlamentari şi delegaţii judeţeni ia act cu satisfacţie despre rezultatele rodnice obţinute pentru desvoltarea intereselor judeţului şi călăuziţi de dorinţa de a da nou avânt organizaţiei judeţene a o întări şi a o îndruma în desvoltarea ei viitoare,

a hotărât lărgirea cadrelor sale şi aclamat cu unanimă însufleţire pe dnul Gh. Cipăianu distinsul fiu al judeţului nostru ca Preşedinte al acestei organizaţii căruia înţelege a da tot sprijinul nostru desinteresat convinşi că în deplină armonie cu toate elementele active devotate binelui public va aduce mereu spre o deplină realizare interesele de viaţă ale jud. nostru şi ale partidului naţional liberal.

Congresul în acelaş timp ţine să-şi afirme cu toată tăria hotărârea nestrămutată prin alipire şi încredere în şeful partidului naţional-liberal dnul Ion I. C. Brătianu care cu atâta prevedere înţelegere şi luminată energie conduce destinele poporului românesc pe cărările sigure şi rodnice ale înfloririi patriei întregite.

Telegrama

Dlui
I. C. Brătianu Prim-ministru
Bucureşti

Membrii partidului naţional liberal din Jud. Turda Arieş întruniţi în congres astăzi 14 Septembrie 1924 în Turda sub preşedenţia d-lui Gh. Cipăianu Subsecretar de Stat la Departamentul Agriculturei şi Domeniilor, a ascultând cu deosebită luare aminte dările de seamă asupra activităţei, organizaţiei partidului şi a parlamentarilor pentru provocarea intereseior judeţului,

primind cu mare satisfacţie expunerea dlui Gh. Cipălanu proclamat cu însufleţire preşedinte a organizaţiei noastre judeţene,

cu privire la politica urmărită de partidul naţional liberal la programul de muncă în viitor,

îşi exprimă profundă încredere faţă de Dv. înţeleptul conducător al partidului care prin înaltă pricipere şi înflăcărat patriotism, aţi ştiut să întruniţi sub măndrul Drapel desfăşurat de Dv. toate conştiinţele curate şi energiile constructive ale ţării întru biruinţa aspiraţiunilor istorice ale neamului nostru şi consolidarea patrimoniului naţional recuperat şi nemărginitele jertfe consimţite de neamul românesc de pretudindeni.

Congresul ţine să-şi arate recunoştinţa sa amintire faţă de Dv. ca Şef al partidului şi vă asigură de întreg devotamentul în mare acţiune patriotică pentru aşezarea României întregite pe temeiurile trainice ale propăşirei şi gloriei.

Masa comună

După congres a fost o masă mare la care au luat parte 300 de ţărani şi tot atâţi intelectuali.

S'a toastat pentru M. S. Regele de către d nul Ministru Cipălanu, iar muzica a intonat Imnul Regal pe care asistenţa la ascultat în picioare, căutând alături de muzică, pentru d-nul Prim-ministru I. C. Brătianu, pentru d-nul Ministru Cipălanu şi d-nul Boeriu pentru ţărănimea română.

Auguri sunt buni şi vor fi şi mai buni sunt înţeleapta conducere a d lui Ministru Cipălanu.

PĂRINŢI!

Şorţurile Pepita, Rochiile gouvriate, Pălăriile, ciorapii şi hainele de pat

precum şi toate **albiturile**, prescrise la liceul şi internatul „Regina Maria" se găsesc pe preţurile cele mai ieftene la 26

„HERCULES"
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12

Cu ziua de azi debutează în
Barul Central
Trupa cu renume mondial
Dimitrescu Carpatti
Inceputul seara la 10 ore
Lloyd 7

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 guiere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

RECVIZITE SCOLARE CELE MAI BUNE, EFTINE LA **LIBRARIA LEPAGE** 7

BEREA DESCHISĂ
„URSUS"
a 20
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este bautura predilectă a publicului

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**
Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione enerale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna

Nr. 10182—924.

Publicaţiune

Pentru lucrările următoare necesare în anul 1925 la palatul judeţului Cojocna în Cluj să scrie concurs cu termenul de 31 Octomvrie 1924.

Lucrările necesare sunt:

1. Susţinerea în bunăstare a apaductului.
2. Susţinerea conductului electric.
3. Reparaturi de sticiărie (geamuri).
4. Lucrări de lăcătar.

Ofertele sunt a se înainta în plicuri sigilate la cari se va acluda 5 la sută din preţul cerut în numărar sau hârtii de valoare de Stat.

Licitaţia se va ţine în baza legii contabilităţii de Stat § 72—80. Ofertele întrate se vor deschide la 1 Noemvrie 1924 ora 10 a. m. în biroul Subprefecturei.

Ofertele sosite după terminul susmenţionat nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 16 Septemvrie 1924.

D 224 Subprefect: **Simu.**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 23041—1924 cons.

Anunţ

Consiliul Oraşului Cluj dă în întreprindere prin licitaţie publică tăiatul, crepatul şi transportul lemnelor orăşăneşti din Calea Decebal Nr. 1.

Condiţiile de licitaţie şi contract să pot vedea în biroul silvic în oarele oficioase 7—14.

Licitaţia se va ţinea în biroul Oficiului Silvic Str. Cogălniceanu Nr. 4 la 6 Octomvrie 1924 ora 10 a. m.

Cluj, la 16 Septemvrie 1924.

D 222. Primar: **Indiscifrabil.**

No. 27659/924

Publicatie

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi că pe ziua de 1 Octomvrie a. c. se va ţine licitaţie publică la acest Comandament Str. Dorobanţilor, pentru vinderea a 44.706 cutii de conserve goale ce se află asupra Corpurilor din Garnizoana Cluj.

Ofertanţii vor avea asupra lor garanţia legală. — Lămuriri în această privinţă se poate lua în ori ce zi de la Comandamentul 6 Teritorial Serviciul Intendenţei Biuroul 2 Subzistenţe orele 11 şi jumătate.

D 221 **Serviciul Int. Comandamentului 6 Teritorial.**

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

No. 9527—924

Avis

Se aduce la cunoştinta D lor acţionari cari au subscris acţiuni la emisiunea IV-a a societăţei noastre, că în ziua de 30 Septembrie 1924 urmează a se efectua vărsământul al treilea în suma de lei 300 de fiecare acţiune subscrisă.

In caz că acţionarul nu va efectua vărsământul la data fixată, va avea de plătit dobânzi moratorii de 16%, societatea rezervându-şi dreptul de a proceda, în caz de neplată la termen, conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute.

D 200 **Consiliul de Administraţie.**

CEASORNICE Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ŞI PRECISE

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Ultime informaţii

— Ministerul de domenii a cerut primăriei din Cluj lămuriri în vederea alcătuirii regulamentului de punere în aplicare a legei silvice.

— In viitor artiştii streini vor trebui să aibă pentru a putea juca în ţară pe lângă autorizaţia de liberă petrecere şi o dovadă din partea ministerului cultelor şi artelor că au dreptul să joace în ţară.

— Impunerea taxelor comunale pe localurile industriale şi comerciale se face la faţa locului după apreciere.

— Astăzi au început lucrurile de incassare prin execuţie a tuturor rămăşiţelor de taxe şi impozite comunale neplătite. Sunt în total 12 executori, cari fac încassările. In vederea acestui scop au fost detaşaţi pe lângă perceptoratul orăşenesc 14 funcţionari dela diferite secţii.

— Mâine dimineaţă la orele 8, dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului Cojocna, va pleca în judeţ pentru a inspecta mersul lucrărilor la noile clădiri de şcoli. Dsa va fi însoţit de inginerul judeţului.

— Pe ziua de 1 Octombrie a. c. dl Emil Popovici din localitate a fost numit funcţionar la prefectura judeţului Cojocna. Decizia de numire a fost semnată azi de către dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului.

— Dl protopop A. Mureşeanu din comuna Imbaz, plasa Moci a donat o clădire cu terenul necesar, în valoare de peste 200.000 lei pentru o şcoală de stat în acea comună. Dl prefect Septimiu Mureşianu precum şi întregul Comitet central şcolar a mulţumit donatorului pentru frumosul gest.

* **Dr. N. Popoliţă** specialist şi operator în boli de nas, gât şi urechi. Cons. 3—5. Piaţa Unirii 13. D 226

* **EXPOZIŢIE permanentă de MOBILĂ, Asociaţiei Industriaşilor de Mobile din ARAD, Str. Gen. Berthelot, vis-a-vis cu Teatrul, Bogat asortiment după planuri artistice cu preţuri convenabile, Execuţie garantată. Fondat 1904. Vizitaţi sau cereţi oferte.** D 156

— Doamnă singură caută cameră bine mobilată Se plăteşte chirie bună. Adresa la ziar.

— Intre Comarnic şi Sinaia circulaţia trenurilor, a fost întreruptă. Terasamentul unui pod între Sinaia şi Valea Largă, cel care se află în faţa fabricei Constantinescu, s'a slăbit, podul s'a aplecat într'o parte şi s'a surpat pământul care îl susţinea. Din acest motiv pe ziua de eri, toate trenurile din Bucureşti au fost oprite la Comarnic, iar cele dela Predeal, la Sinaia. Circulaţia s'a reluat în mod normal aseară.

— Am anunţat la timp deschiderea la Cluj a unei şcoli inferioare de comerţ. Primim acum informaţiunea că numărul elevilor înscrişi la această şcoală este de tot redus, publicul neînţelegând importanţa ce o are. In celelalte oraşe şi târguri ardeleneşti în care s'au deschis asemenea şcoli situaţia este cu totul alt, elevii fiind destul de numeroşi.

— Astăzi s'au început cursurile la toate şcolile primare şi secundare din ţară.

— Delegaţii primăriei clujene designaţi să asiste la congresul federaţiei oraşelor cehoslovace deschis zilele acestea la Praga, n'au plecat. Motivele ne sunt necunoscute.

— Astăzi dl director regional C. F. R Ioan Hossu a plecat la Oradea Mare pentru a inspecta lucrările de tracţiune dela inspectoratul de acolo.

* **Concurs.** Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că la şcoala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist şi 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidaţii vor presenta cererile însoţite de actele cerute de statutul funcţionarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10.

— Cu prilejul sfinţirei bisericii gr. cat. din oraşul nostru au avut loc mari serbări în localitate, însoţit de canonici, I. P. S. Sa mitropolitul Vasile Suciu a sosit Sâmbătă după amiazi. La gară i-s'a făcut primire oficială, iar străzile parcurse erau frumos pavoazate. Serviciul divin a fost celebrat de însuşi I. P. Sfinţia Sa Duminecă, rostind o înălţătoare cuvântare. Răspunsurile le-a dat corul parohiei gr. catolice din Cluj sub conducerea dlui Oct. Pop. După aceea s-a aranjat un banchet la prefectură, iar apoi o serbare populară în parcul oraşului şi seara un concert. Biserica a fost pictată cu banii statului, clădirea ei fiind începută încă sub regimul maghiar.

— Ziarele ungureşti şi în special „Keleti Ujság" au pornit o companie contra ministerului instrucţiunii, pentrucă acesta înţelege să împiedece maghiarizarea prin învăţământ şi sub regimul românesc. Călăuzit de această idee, ministerul instrucţiunii a interzis cercetarea şcolilor minoritare de către elevii altei minorităţi. Iar în privinţa şcolilor confesionale s-a adoptat o atitudine intermediară, admiţându-se înscrierea elevilor de altă confesiune acolo unde confesiunea lor n'are şcoală.

Elevii luterani, fiind în majoritate de origine germană, trebue să cerceteze în conformitate cu ordinele ministeriale şcolile luterane germane sau cele de stat. Pentru singuri luteranii însă nu li-se aplică această dispoziţiune. Astfel stând lucrurile, evident că întreaga campanie n'are aici o bază serioasă. Nu se face nedreptate şi dreptate.

Citiţi şi răspândiţi:
«Infratirea Poporului»

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Germania la Liga Naţiunilor

Bucureşti — Germania a prezintat un memoriu către Liga Naţiunilor în care cere a fi primită în această societate. Sâmbătă a avut loc prima şedinţă plenară a Ligei Naţiunilor. Astăzi se ţine a doua şedinţă. Memoriul german încă nu a fost discutat.

Aplicarea reparaţiilor

Bucureşti. — Monitorul oficial francez publică proectul de lege, prin care se stabileşte a se reţine în contul reparaţiunilor 26% din mărfurile importate din Germania cu începere dela 1 Octombrie. Astfel bugetul Franţei va realiza o bună parte din cota reparaţiilor.

Greva la Odesa

Bucureşti. Peste 3000 de lucrători au încetat lucrul în fabricele din Odesa, dedându-se la demonstraţii anti-bolşevice. Autorităţile sovietice au operat numeroase arestări.

Revoluţia din China

Bucureşti. — Telegramele anunţă că armatele guvernamentale au capturat câteva avioane ale răsculaţilor, la graniţa Manciuriei. Ostilităţile se duc pe un front de peste 3 chilometri. Guvernul a respins armistiţiul cerut de răsculaţi.

Intrunirea negustorilor din Capitală

Bucureşti. — Ieri a avut loc la „Dacia" o mare întrunire a negustorilor, cari au cerut abrogarea legei speculei, a taxei pe lux şi cifra afacerilor. Deasemenea negustorii au cerut autonomia Camerelor de Comerţ.

Demontarea liniei Braşov-Stupini

Braşov. — Indivizi necunoscuţi au demontat liniile telefonice dintre Braşov şi Stupini, întrerupând comunicaţia. Autorităţile anchetează.

Un memoriu al agricultorilor din ţara Bârsei

Braşov. — Agricultorii din ţara Bârsei au adresat guvernului un memoriu în care cer micşorarea taxelor pe vite şi majorarea taxelor pe furaje la 50 000 lei.

Incă o ciudăţenie

Corpul didactic al şcoalei comerciale de fete

După îndelungate stăruinţe, ministerul instrucţiunei publice a aprobat înfiinţarea unei şcoale comerciale de fete la Cluj.

Cu toate acestea ni se pare foarte ciudat modul cum s'a făcut recrutarea corpului didactic la această şcoală. Inspectoratul local n'a găsit mai bun decât să recomande ministerului 2 cursiste, absolvente de şcoale comerciale, deşi avea să aleagă, pentru unul din posturi, între acestea şi o licenţiată a Academiei de comerţ din Bucureşti.

Am înţeles rolul cursiştilor în învăţământul secundar, atâta vreme cât licenţiaţii nu puteau satisface toate vacanţele; dar ne este imposibil să înţelegem cum poate fi preferată o absolventă de şcoală comercială, care a făcut un curs pripit de 2 luni, faţă de o licenţiată? Şi totuşi aceasta s'a făcut cu prilejul numirilor de la noua şcoală comercială de fete din localitate, chemată să contrabalanzeze activitatea şcoalei comerciale maghiare de fete. Inspectorstul local a crezut că este mai just ca absolventele şcolilor comerciale să ocupe catedre de profesorat, lăsând licenţiatelor catedrele de la instituţile de orbi sau de surdo-muţi.

Oricum, graţie acestei noui concepţii, şcoala comercială de fete o porneşte tare bine!

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Mercuri: MOARA ROŞIE (a 7 oră. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 54.)
Joi: MOARA ROŞIE (a 8 oră. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 55.)
Vineri: MOARA ROŞIE (a 9 oră. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 56.)
Sâmbătă matineu: CAVALERU LEBEDEI. (Cu distrubuţia nouă a rolurilor. Neményi, Erényi, Tompa, Bányász. Preţuri reduse. Seria 57.)
Sâmbătă seara: MOARA ROŞIE (a 10 oră. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 58.)
Duminecă matineu: EU TD VREAU. Preţuri reduse. Seria 59.)
Duminecă seara: BABY. (Cu distribuţia nouă a rolurilor. Neményi, Dajka, Ihász, Tompa. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 12. B. Seria 60.)

MICA PUBLICITATE

De vânzare un căine lup de 9 luni, foarte fromus şi inteligent. Adresa la administraţia ziarului sub X. J. D 227

Daca doresti sa cumperi! 26

Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES"

vestită pentru preţurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 23 Sept. 1924

CINEMA SELECT

RAIUL ALB
(Paradisul în zăpadă)
A feerie minunată din ţara săpezilor în 6 acte după romanul lui: HANS KIRÁLY. In rolul principal renumitul artist german: BRUNO KASTNER, DRAGOSTE, GELOZIE şi răsbunare!

CINEMA URANIA

O acrobata in flecari
Dramă senzaţională emoţionantă în 7 acte. In rolul principal frumoasa artistă: LEE PARRY

CINEMA APOLLO

Sindicatul suteran
Dramă criminală senzaţională în 5 acte. In rolul principal regele bandiţilor: MAGNUS.

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Camioanele cu lanţ „ASTRA" supoartă cea mai mare incărcătură.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul V. Nr. 1184 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Mercuri 24 Sept. 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
862

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători . . . 360 L

O doctrină și o tactică anti-națională

„Totul e de înlăturat în această țară", declară d. Pan Halipa

Dl Pan Halipa, fruntaș al partidului țărănist, discipol și aghiotant al dlui C. Stere — așa cum dl Vajda este discipolul și aghiotantul dlui Iuliu Maniu — a declarat deună-zi că partidul țărănist nu are nimic de conservat în această țară, și că totul trebue înlăturat.

Vorbele discipolului dlui C. Stere nu constituesc numai o temerară fanfaronadă, de calibrul acelora cu cari ne-au obișnuit matadorii marilor partide democratice, ci desvăluesc o mentalitate antinațională și cele mai calificate concepții bolșeviste.

Dl Pan Halipa, om de cesetură bolșevică, socotește că nimic din trecutul de durere și glorie al acestei țări și al acestui popor nu este vrednic de conservat.

Dl Pan Halipa încearcă să șteargă cu o mână criminală și profanatoare patrimoniul de frumusețe, de virtuți morale de înțelepciune și eroism — toate atributele caracteristice ale rassei noastre — pentru a le înlocui cu frumusețile regimului lui Trostsky.

Dacă dl Pan Halipa — în afară de sentimentul național care îi lipsește cu desăvârșire — ar dispune de cel mai elementar spirit științific ar ști că în materie politică și socială, ca în ori ce domeniu, nimic nu se poate clădi pe ruine și pe neant, că formele evoluțiilor se plămădesc în gestațiunea trecutului și că viitorul se clădește pe temeliile moștenirilor istorice.

Dar declarațiile nesocotite ale dlui Pan Halipa mai înfățișază o latură politică: contradicția dintre concepția doctrinarilor partidului țărănist și starea de suflet a țărănimei pe care își închipue că o înfățișează politicește.

Țăranul român — atât cel din Basarabia, cel din Ardeal și cel din toate părțile locuite de Români — este profund însuflețit de spiritul tradiționalist, adorator pasionat și credincios al trecutului, conservator în înaltul sens filosofic și social al cuvântului.

El era cultul proprietății individuale — pe care bolșevicii dela care se inspiră dl Pan Halipa vor să o înlocuiască cu formele comuniste — cultul religiei strămoșești și al bisericei, pe care bolșevicii le preschimbă în bazare dragostea familiei din care bolșevicii fac o desgustătoare promiscuitate.

Nimic din toate aceste neprețuite bunuri morale și sociale, care fac frumusețea de suflet viață a țăranului român, nu sunt vrednice de comentat — „totul trebue înlăturat" — pentru domnul Pan Halipa.

Invităm însă pe dl Pan Halipa să se atingă în mod real — nu numai retoric — de patrimoniul istoric al țăranului român' îl invităm să îndrăznească să se atingă de concepțiile țăranului nostru în materie de proprietate, religie și familie — și mărturisim că nu i-am invidia câtu-și de puțin situația în care s'ar pune.

Declarațiile dlui Pan Halipa definesc în mod precis doctrina partidului țărănesc și raporturile lui față de clasa socială pe care vrea să o reprezinte politicește: un partid bolșevic în contradicție cu spiritul de conservare al țărănimei.

Prietenie ruso-maghiara

Ziarul „Az Est" cere guvernului magyiar reluarea legăturilor cu Rusia. Poporul rus și cel maghiar trebue să se apropie, — scrie „Az Est". Rusia și Ungaria au multe interese și mulți dușmani comuni.

Diodor

Inscripții

Iuliu Săvescu. — Societatea Scriitorilor Români a luat lăudabila inițiativă de a comemora împlinirea a douăzeci de ani dela moartea talentatului și nefericitului, poet Ștefan Petică!

Dreptatea trebue însă făcută tuturor — și printre cei mai nedreptățit amintim Societății Scriitorilor Români pe Iuliu C. Savescu, un poet de talent, mort cu câți-va ani înaintea lui Ștefan Petică și de aceleași boli: mizeria și tuberculosa. Bohem incorigibil, nepăsător de ziua de mâine, și nu numai de propria lui soartă, dar și de soarta operei lui, el și-a risipit perlele prin reviste pentru cunoscute.

Cu vre-o lună înainte de a-și da sfârșitul pe patul spitalului și-a adunat într'un volum câte-va din admirabilele lui poezii.

Volumul acesta a fost distribuit între prieteni. El nu a văzut lumina vitrinei și nu știu dacă cel puțin la Academia Română se găsește vre-un exemplar.

In acest volum se găsesc unele bucăți de o înaltă inspirație și de o formă impecabilă — căci Iuliu Sivescu avea cultul formei sculpturale — între care citâm: „Cântecul Leanei, Excelsior, La Fantâna Blanduziei, La Polul Nord, La Polul Sud, etc., etc.

Credem că „Societatea Scriitorilor Români va face cuvenitul act de pietate și dreptate față de memoria și talentul lui Iuliu C. Săvescu.

Diodor

Vizita dlui I. Lapedatu la Ciucea

Bietele desmințiri ale oficioaselor partidului național! — D. Ion Lapedatu a fost Duminecă la Ciucea Răspunsul tineretului la provocarea „Patriei"

Zilele trecute, oficiosul bucureștean al partidului național publica un comunicat în care desmința svonurile despre frământările din partidul național. Desmințirea însă nu aduce niciun fapt concret, față de cele publicate de noi. „România", mai prudentă decât „Patria" se ferește a vorbi despre vizita dlui Ion Lupaș la Ciucea, ca și despre întrevederea de la Oradea-Mare dintre d-nii Goga și Goldiș.

Dar *nici afirmațiile „României" despre solidaritatea din partidul național, și nici încercările „Patriei" de a împiedeca efectul faptelor relatate de noi, nu schimbă nimic din realitatea faptelor. Opera din destrămare a partidului național se săvârșește sigur și metodic. După eșecul întrunirei de la Buziaș, întrunire organizată de clica din jurul dlui Maniu cu scopul de a sili pe dl Goldiș să se abată de la gândurile sale, printr'o participare măcar de formă, partidul național și-a dat seama de gravitatea crizei și a încercat, târziu, să o paralizeze.*

Astfel „Patria" s'a grăbit să ceară dlui Ioan Lapedatu o desmințire că ar fi fost la Ciucea; iar dl Lapedatu a desmințit. Partidul național a avut un moment de satisfacție trecătoare.

Dar n'a trecut o săptămână dela această desmințire și d. Ion Lapedatu, unul dintre fruntașii tineretului nemulțumit de partidul național, a luat calea umblată de d. Ion Lupaș. Al treilea fruntaș al partidului național săvârșește „păcatul" de a călca pragul casei dlui Goga.

D. Ion Lapedatu a fost Duminică la Ciucea, unde a discutat cu d. Goga tocmai ceea ce „Patria" credea că nu poate discuta un membru al partidului național; premenirea partidului, nefericit de conducerea dlui Maniu și a clicei din jurul său.

Mai mult, întors în Cluj d. Ion Lapedatu nu s'a sfiit a se plimba eri pe străzile Clujului în tovărășia dlui Goga, dovedind prin aceasta că spiritul de independență al tineretului din partidul național nu se mai lasă intimidat.

In cercurile autorizate de unde primim informațiile acestea ni se afirmă că actul de nesupunere față de consemnele conducerii partidului național, săvârșit de d. Ion Lapedatu, se datorește în primul rând provocației aruncată de „Patria" prin publicarea incorectă a scrisorii dlui Goldiș, în chestia discursului său la reforma învățământului.

S'a convins oare partidul național că frământările din sânul său n'au nimic aface cu „intrigile" de care vorbește nerod „Patria"? „Intregile" să le caute „Patria" la conducerea partidului național, intrigile clicei cari au dus la criza de astăzi.

AVRAM IANCU

„Bratislavaer Zeitung" despre marele nostru dispărut

Ne cade în mâua un exemplar al ziarului cehoslovac „Bratislavaer Zeitung am Abend" (7 Septembrie 1924) în care un prieten al neamului nostru (articolul nu e iscălit) are următoarele frumoase cuvinte la adresa marelui mort de la Țebea:

*

„Tu mică movilă de mormânt din cimitirul comunei Țebea, vei fi crezut tu vre-odată că va veni vremea să fii privită cu pietate de o Românie unită?

Dela Rege până la cel mai sărac țăran, toată lumea s'a închinat înaintea mormântului lui Avram Iancu. A meritat-o, deoarece voința sa a fost nobilă și suferințele sale mari. Ideile cărora el le-a jertfit zilele cele senine ale sufletului său, au străbătut biruitoare. Istoriografia oficioasă a Ungariei a procedat cu amintirea lui Iancu cum a procedat și cu amintirea lui Dózsa György, Horia, Cloșca, Ziska și cu toate amintirile celor cari au luptat pentru desrobirea popoarelor lor de sub jugul nobilimei maghiare. Pentru oligarhia maghiară Dumnezeu n'a fost decât un ajutor cu menirea de a întări drepturile domnilor. O sută de mii de sclavi ai ungurilor au trebuit să ispășească cu viața crima de a se fi împotrivit „domnilor stabiliți pe vecie de Dumnezeu".

Ziska, care prin scrisul lui strivea lanțurile iobagilor figurează chiar și azi în istoria ungurilor drept tâlhar, „cseh zsebrák".

Horia și Cloșca au fost rupți în roată și au învățat cu membrele rupte ce folosește să apelezi cu încredere contra tiraniei insuportabile a moșierilor, la bunul împărat care atunci era Iosif II.

Și Avram Iancu? A sosit anul 1848. El se pune în fruntea luptătorilor pentru libertate. Slavii și românii Hodja, Hurban, Iancu, Axente au luptat umăr la umăr, nu pentru împărat, ci contra oligarhiei maghiare și pentru drepturile făgăduite în mod sărbătoresc de către împărat.

Oligarhia maghiară înfrântă a depus armele la Világos. Și s'a făcut „Slovensko Krajna" până la Komarno, Ardealul de sine stătător și Voivodina.

Világos și Trianon au exprimat aceiași idee: anume ideia de liberă autodeterminare a popoarelor din Ungaria.

Da, Trianon nu este decât o sancțiune a stării de drept din 1849 care stare însă n'a fost desființată de jure niciodată, ci numai prin călcarea de cuvânt a habsburgilor n'a devenit realitate. Călcările de cuvânt ale habsburgilor!... Iancu le a presimțit!...

El a oferit pace lui Kossuth dacă va asigura drepturi și libertate poporului român. Kossuth a promis totul. Pactul era să fie iscălit la Vidra. Românii începuseră să 'și depună armele. In acest moment, comandantul obștei maghiare a ordonat o salvă în mijlocul mulțimei fără de arme. Românii însă pun din nou mâna pe ele. Și au măcelărit formal, până la unul, trupa maghiară condusă de Hatvani.

Relele prevestiri ale lui Iancu se adeveriseră. Recunoștința casei habsburgice rămăsese consecventă cu ea însăși.

Franz Iosef se apropia tot mai mult de oligarhi. El a mințit democrația țărănească a românilor și a slovacilor, cari l'au ajutorat. „Wiener Zeitung" publică ordonanțe în care se dispunea desființarea „așa numitelor" Centurii. Impăratul a voit să dea lui Iancu o decorație drept plată. Dar Iancu refuză cu vorbele: Eu pentru drepturile poporului meu, nu pentru decorații m'am luptat. In loc de decorație a pus mâna pe un fluer, și cu mintea tulburată de încercările prea mari, umbla din sat în sat.

Plin de regrete și remușcări a coborît Iancu în mormânt. Greșit-au oare în adevărat Iancu, Hodja, Hurban când s'au încrezut în cuvintele lui Franz Iosef?

Nu! Pentrucă un Világos victorios pentru oligarhia maghiară nu ar fi adus cărți cadastrale pentru țărani, ci numai Slovaci și Români dați pradă, fără apărarea oligarhiei maghiare și destinați procedeelor de desnaționalizare.

Dacă Românii și Slovacii sunt azi liberi, ei au să mulțumească asta răscoalelor contra oligarhiei maghiare ale lui Hodja, Hurban și Iancu.

Și Avram Iancu nu s'a luptat numai pentru țăranul român ci și pentru cel maghiar din Ardeal. In urma reformei agrare române, dusă la îndeplinire după războiu, s'a dat pământ la 502.023 țărani, dintre cari *101.401 unguri și sâcui*, cifra pe care ilozoria reformă agrară din Ungaria nici când nu o va atinge.

Piatra de monument a statuii lui Avram Iancu este astăzi așezată.

Statuia lui va fi o mărturie eternă a dragostei față de popor și a acelei solidarități binecuvântate, care a legat și leagă pentru toate timpurile popoarele slave de cel românesc".

*

Acestea sunt cuvinte adevărate: cuvinte dela prieteni!

„Magyarság" despre Iancu

Ziarul „Magyarság" publică un articol plin de insulte josnice la adresa lui Iancu, afirmând că în ultimii ani ai vieții el ar fi devenit obiectul de batjocură al plebei. Era atât de murdar, sdrențuros și de căzut, încât nu era primit nici măcar în cârciumele dela țară.

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc şi se curaţă cel mai bun la „CRISTAL"
Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână şi de tort
13

Presa din Ungaria

In jurul discursului contelui Apponyi

Szózat:

„Ecoul discursului delegatului maghiar a fost fenomenal. Asta este însă firesc. Apponyi, este unul din oamenii de Stat cei mai cu greutate din Europa. Vorba lui a fost un protest al unei naţiuni înfrânte cu nedreptul contra brutalităţii şi nedreptăţii istorice. Discursul lui Apponyi a fost expresia sentimentului întregei naţiuni. De egatul ungur a rupt cu sistemul umilinţei şi *în adunarea care nu e decât asociaţia învingătorilor pentru asigurarea prăzilor,* a spus cu demnitate ceeace pretinde poporul maghiar.

Presa franceză — *alimentată cu bani valahi* şi cehoslovaci — a voit să contrabalanseze — fără succes — memorabilele cuvinte mă eţe ale lui Apponyi".

8 órai Ujság"

„Apponyi a vorbit la Geneva despre situaţia noastră judicieşte falşă şi moraliceşte insuportabilă. Adevărurile cuprinse în discursul lui nu pot fi ascunse după intrigile şi calomniile presei franceze".

„Magyarság"

„Demnul discurs al contelui Apponyi, în care s'a expus doleanţele ungurilor asupriţi de dominaţiile străine, a provocat în presa Micei Antante o adevărată furtună.

O parte a fraţilor francezi a participat deasemenea la campania de revoltă artificială a fraţilor din Balcani".

Ziarul iredentist „Szózat" laudă pe „Ellenzék" şi pe „Schwabische Volkspresse"

„Presa Micei Antante — scrie „Szózat" — a început o campanie ticăloasă împotriva contelui Apponyi. Răspunsul stângaci al ministrului valah de externe este reprodus de ea cu satisfacţie. Ziarul „Ellenzék" din Cluj are dreptate când a spus despre acest discurs că *„este de-o grosolănie balcanică".*

De-asemenea, ziarul svăbesc „Schwabische Volkszeitung" comparând discursul lui Apponyi cu al lui Duca, se întreabă: cine are dreptate? Şi ajunge la concluzia, că o comparaţie între legea şcolară a dlui Apponyi şi a dlui Angheleşcu este în defavorul celei din urmă".

— Felicităm pe confraţii „Ellenzék" şi „Schwaebische Volkszeitung" că articolele lor antinaţionale au ajuns să fie aplaudate cu atâta frenezie de oficioasele iredentismului budapestan şi au avut atât de mare succes înaintea duşmanilor ţării.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 24 Sept. 1924

CINEMA SELECT
RAIUL ALB
(Paradisul în zăpadă)
A feerie minunată din ţara săpezilor în 6 acte după romanul lui: HANS KIRÁLY. In rolul principal renumitul artist german: BRUNO KASTNER, DRAGOSTE, GELOZIE şi răsbunare!

CINEMA URANIA
O acrobata in flecari
Dramă senzaţională emoţianantă în 7 acte. In rolul principal frumoasa artistă: LEE PARRY

CINEMA APOLLO
ABSINTH
Dramă senzaţională de aventuri misterioase în 5 acte. In rolul principal: URSUS.

* Dr. N. Popoliţă specialist şi operator în boli de nas, gât şi urechi. Cons. 3—5. Piaţa Unirii 13. D 226

PĂRINŢI!
Şorţurile Pepita, Rochiile gouvriate, Pălăriile, ciorapii şi hainele de pat
precum şi toate albiturile, prescrise la liceul şi internatul „Regina Maria" se găsesc pe preţurile cele mai ieftene la
26
„HERCULES"
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12

Nr. 9759—1924 Subpref. D 224

Licitaţie minuendă

Pentru asigurarea livrării de imprimate, hârtie etc. pe pe anul 1925 la prefectura, subprefectura şi 10 oficii primpretoriale jud. Cojocna precum urmează: 1. Hârtie de scris şi de maşină. 2. Rechizite. 3. Imprimate. 4. Intreţinerea maşinilor de scris în stare bună. 5. Lucrări de compactorie. 6. Tipărirea „Monitorului Judeţului" în baza legei contab. §. 72—84 publicăm licitaţie minuendă. Preţul acestor împrimate a fost în anul trecut 120.000 Lei. Cei ce doresc a participa la licitaţie vor avea să înainteze subprefecturei de la apariţia publicaţiei în „Monitorul jud." în timp de 2 luni, oara 11 a. m. oferta timbrată în regulă, închisă şi sigilată, cuprinzand lista preţurilor, modelelor şi un vadiu de 10% din suma globală de intreprindere. Oferte intârziate şi supraoferte nu se vor lua în considerare. Oferte se pot inainta şi numai pentru o grupă din 1—6. Condiţiunile şi specificarea acestora se pot vedea în oarele oficioase la Subprefectura judeţului Cojocna.

Cluj, la 16 Septemvrie 1924. **Simu** ss.

RECVIZITE SCOLARE CELE MAI BUNE, EFTINE LA LIBRARIA LEPAGE
7

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit de toate instrumentele şi aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen şi Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu preţuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereţi oferte gratuite!!!

Cronica sportivă

Campionatele de toamnă

— Universitatea—KMTE 3:0 —

Este ciudat, că conducătorii echipelor locale nuj vor să înţeleagă de multe ori importanţa disciplinei în manifestaţiunile de educaţie fizică, dar mai ales la fotball.

Am arătat în nenumărate rânduri, cum publicul vizitator devine tot mai indiferent faţă de întrecerile de acest gen, şi cu drept cuvânt, pentrucă în majoritatea cazurilor nu se oferă aproape nimic sau numai incidente regretabile, carî compromit sportul. Opinia publică trebue câştigată cu orice preţ aceasta formând baza existenţei cluburilor

Astfel fiind, credem absolut necesar instituirea unui regim de rigoare, menit să curme toate relele eşite din nerespectarea dispoziţiunilor autorităţilor sportive, precum şi din lipsa de condescendenţă a jucătorilor faţă de public.

Cu toate că s'a tras la sorţi ordinea în care urma să joace echipele C. F. R. şi Haggibor, prima voia cu orice preţ şi contrar hotărârei Com. Reg. să joace la ora 4. Lumea venită pe arenă găseşte numai echipa Haggiborului şi aflând că jocul nu se va ţine matchul s'a întors, cerându şi banii îndărăt. După scurgerea timpului reglementar se suflă sfârşitul, Haggibor câştigând în absenţa C. F. R. două puncte.

Dl Ing. Dragoş vroind să scuze nereprezentarea echipei spunea că arena este a Direcţiunei C. F. R. şi nu înţelege cum Comit. Reg. a putut dispune asupra ei fără învoirea lui. Va să zică „Sportului Românesc" este dedicată arena şi atunci rău a făcut Comitetul Regional că a luat în combinaţie şi această arenă.

Vorba e, că publicul a fost păcălit şi va sta pe gânduri a se mai duce altădată, având în vedere depărtarea, spesele mai mari de transporte con'ortul mai puţin, etc.

Alta, Victoria era să joace cu K. K. S. E match de şampionat. Arbitrul sosind însă cu o jumătate oră întârziere s'a jucat numai amical, matchul terminându-se cu un rezultat 2:1 în favoarea Victoriei. Echipa înfrântă era mai omogenă şi câştigă conducerea prin Kis. Victoria egalizează prin goalurile frumoase ale lui Chifor şi Nattauch. Joc dealtcum foarte plictisitor.

Arena oraşului

Universitatea—KMTE. 3;0 (0:0)

Ne aşteptam la o victorie zdrobitoare a universitarilor, dar realitatea ne-a convins de contrarul. E drept că U. se prezintă cu rezerve şi fără antrenament, totuşi rutina trebuia să se evidenţieze. Mai multă ambiţie şi seriozitate din partea unor jucători n'ar fi stricat. Drept contract ne-a servit însufleţirea muncitorilor, cari numai din cauza nervozităţii n'a putut exploata trei situaţii sigure.

Cel mai dureros punct al U. a fost şi de data aceasta apărarea şi aripile. Care a excelat în stângăcii şi greşeli formidabile aproape dezesperante.

Nu voim să tragem concluzii pentru viitor, totuşi ne permitem observaţia, că lucrul principal, mai ales la U. e să obţină în primele minute conducerea.

Goalurile au fost marcate de Bonciocat, Huza şi Haţieganu.

Cronicar.

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.

Greva chelnerilor din Cluj

Chelnerii nu se mulțumesc cu salarul de 5000 lei lunar — Se impune o grabnică intervenție a autorităților

De o vreme încoace, unele clase sociale și mai cu seamă unele grupuri de profesioniști, au pierdut cu desăvârșire atât simțul moral, cât și cea mai elementară noțiune de situația sa în stat, formulând pretenții cari pun în uimire pe orice om cu putină logică și conștiință socială. Astfel se prezintă cazul, de pe urma căruia chelnerii din Cluj s'au pus în grevă pe ziua de eri. Mai înainte însă de a intra în miezul chestiunei, este necesar să arătăm punctul de unde au plecat aceștia, pentru a ajunge la acest gest extrem. Se știe, după cum am anunțat și noi la timp, că zilele trecute a expirat contractul colectiv între chelneri și patroni, urmând să se încheie un nou contract pe aceleași baze pe care a fost formulat cel anterior.

In momentul însă când urmau să se înceapă tratativele, chelnerii au declarat că nu se mai mulțumesc cu vechea normă de salarizare, — 10 la sută asupra consumațiunei și 1000 lei lunar, — ci ei doresc o sporire a procentului dela 10 la 16 la sută și majorarea sumei fixe lunare la 2000 lei. Patronii, după cum este și natural au refuzat să discute un contract colectiv care ar pleca dela acest punct și au oferit chelnerilor o leafă lunară fixă de 5000 lei, și neputându-se ajunge la un acord, chelnerii, pe ziua de eri, au declarat grevă generală și nici unul dintre ei nu s'a prezintat la serviciu.

Dacă cererea chelnerilor ar fi fost primită de patroni, ca o urmare imediată, am fi avut de înregistrat încă o urcare simțită a prețurilor la alimente și credem că acest lucru n'ar fi fost dorit de nimeni. O leafă de 5000 lei lunar, pentru un chelner, care dela vârsta de 12—13 ani a început să câștige, care nu are nici cultura și nici o întrebuințare socială prea înaltă, este, credem, mai mult decât meritată, — atunci când magistrați, profesori, ofițeri nu se bucură de asemenea retribuțiuni.

*

Dar chestiunea grevei chelnerilor dela Cluj, are și o altă față!

O bună parte dintre aceștia. sunt veniți nu de mult de peste graniță, mai cu seamă din Ungaria, și în calitatea lor de exponenți ai, hortysmului la noi, caută pe toate căile să și îndeplinească misiunea lor aici provocând o scumpete a vieții și dând naștere la neînțelegeri și certuri.

De aceea organele noastre administrative și polițienești mai cu seamă, sunt chemate a interveni cât mai urgent și de a pune la locul lor pe acei ce cred că-și pot bate joc de organismul nostru de stat.

Importanța inițiativei particulare în creșterea animalelor

Situația creșterii animalelor, creată în urma exproprierilor

Repartiția actuală a pământului, în urma exproprierii, a făcut ca proprietatea rurală să devină mică în proporție de 90% și mijlocie pentru rest. Ca rezultat al acestui act social, a avut loc o răsturnare a întregii technice agricole practicate până acum și se impune ca pe viitor să aibă loc o transformare totală a acestei technice. Dela graba ce se va pune în această transformare și dela direcțiunea ce se va da activității rurale, va depinde în bună parte soarta economică a țării noastre.

In vechiul regat, cu forma extensivă de cultură și cu regimul învoelilor forțate, animalele erau considerate ca utilizabile numai pentru muncă. Astăzi situațiunea este cu totul schimbată. Pe lângă faptul alipirei noilor regiuni, unde animalele sunt o necesitate absolută pentru cultura agricolă, face ca animalele să înceapă a fi considerate nu numai ca factori de muncă dar și ca materie industrializată.

Intrebuințarea speciilor de animale devine deci o necesitate absolută și pentru genul de cultură care trebue să meargă spre intensivitate, cât și pentru satisfacerea tuturor cerințelor economice ale unui stat cu tendințe spre progres și civilizație.

In această ordine de idei, inițiativa particulară are o mare menire în atingerea acestui scop, cât mai neîntârziat fără de dânsa, nu se va putea realiza nici o ameliorare. Săteanul proprietar, conștient de rolul ce are de împlinit, trebue să devină factorul cel mai important de progres și propășire.

Chipul cel mai practic nu va putea consta decât din constituirea de asociații, contribuind astfel la educarea economică a populației rurale, dând în acelaș timp elementul de specialitate pentru direcția întreprinderii.

Ministerul de agricultură care a început deja să contribue direct în aceste asociațiuni, asigură deja îndrumarea cea mai sănătoasă.

Trebue cu tot dinadinsul ca pătura cultă a activității agricole să evidențieze corelațiunea ce există între munca pământului, creșterea animalelor și industrializarea produselor dobândite și să ia inițiativa nu numai a transformărei metodelor întrebuințate într'o anumită situațiune socială și economică, dar însăși organizațiunea și direcțiunea întreprinderilor menite a prodoca aceste schimbări folositoare cultivatorului în particular și economiei țării mărite, în general.

Vulgarizarea acestor asociațiuni, în condițiunile arătate, va contribui la armonizarea raporturilor dintre clasele orășănești și cele rurale prin răspândirea belșugului și ușurinței traiului.

Cu ziua de azi debutează în

Barul Central

Trupa cu renume mondial

Dimitrescu Carpatti

Inceputul seara la 10 ore

Lloyd 7

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE
Cluj. Cereți modele. 1713

Chestiunea salarizărei preoților

De la vechiul tip de preot românesc la preotul factor de cultură și progres

Intr'unul din numerile anterioare, în legătură cu proiectul dlui ministru al Cultelor Al. Lapedatu, ne ocupam de problema salarizării preoților. Arătam cu acel prilej, care a fost în trecut și care este în prezent situația materială a preoțimii noastre. Dar tot atunci încercam să schițăm complexitatea problemei prin înfățișarea legăturei strânse ce există între modul de salarizare al preoților deoparte și rolul calificația și prestigiul lor de altă parte. Sunt tot atâtea chestiuni discutate în Ardeal de nenumărate ori. De pe urma discuțiilor s'au degajat cu vremea mai multe concepții deosebite, după punctul de vedere din care era privită problema ce ne preocupă. Ne facem de astă dată ecou al acestor concepții.

Calificația preoților

Inainte de război cu câțiva ani se produse o interesantă discuțiune între d. Octavian Goga și actualul mitropolit al Ardealului, I. P. S. Sa Nicolae Bălan, pe tema calificației preoțești. D. Goga era contra erudiției preoțești, iar I. P. sfinția Sa de acum, pe atunci profesor la teologia din Sibiu, cerea în „Revista teologică" o ridicare a culturei și nivelului intelectual al preoțimei. Oficialitatea bisericească stătea nedumerită la început, până ce apoi mai târziu, după un an sau doi, reproduce în calendarul arhidiecezan articolul în chestiuue al dlui Goga.

S'ar părea că astăzi toată lumea ar fi adoptat punctul de vedere preconizat de către I. P. S. Sa metropolitul Nicolae Bălan. Totuși numeroși reprezentanți de frunte ai bisericii susțin că este de dorit o reîntoarcere la vechiul popă românesc. Nu este de căderea noastră de-a ne pronunța pentru o părere sau alta, ci le relevăm pentru că la elaborarea noului mod de salarizare a preoților este a se ține seamă de ele, întrucât o preoțime cu calificație superioară cere mai mari sacrificii materiale.

Rolul preotului. Preotul învățător sau agent sanitar.

O altă chestiune ce merită să fie discutată astăzi este rolul pe care trebue să-l aibă preoțimea. După unii ea va trebui să se mărginească la îndrumarea satelor prin intensificarea întrebuințării mijloacelor uzitate până acum. După alții însă preotul va trebui să intre în învățământ, fiind totodată și învățător, sau trebue să devie agent sanitar, dându-i-se în seminar cunoștințele necesare din medicină.

In felul acesta s-ar înlătura criza statornică de învățători, iar preotul va fi scutit, în cazul unei retribuiri mai reduse, de-a munci în agricultură. Și în orice caz va fi un mai bun învățător decât agricultor.

Regretabil că atunci când s'au organizat cursurile pentru recrutarea de învățători nu s-a recurs mai bine la preoți.

Asigurarea prestigiului preoțesc prin independența lui economică față de credincioși

Insfârșit alt aspect al problemei de care ținem să facem amintire de astă dată este dependența materială a preotului față de credincioși și în legătură cu aceasta chestiunea prestigiului preoțesc.

Pe vremuri se preconiza se asigurarea acestei independențe prin adoptarea sistemului practicat de către Sași, care rezidă în aceea că toate contribuțiunile credincioșilor pentru susținerea bisericii se fac direct către consistoare. In felul acesta, se credea ca se vor putea evita deseie conflicte dintre săteni și preoți, care au la bază obligământul sătenilor de-a contribui în mod direct la susținerea preotului. Urma firește să se ajungă la o urcare a prestigiului preoțesc.

*

Am înregistrat aceste diferite concepții ale opiniei publice ardelenești, pentru a contribui la resolvirea problemei salarizării preoțești, de actualitate astăzi.

O vorbă cu minte

„Politica șovinistă a contelui Apponyi — scrie „Temesvári Hirlap" și legile sale minoritare nu le-am aprobat niciodată. Ni se pare și nouă cam ciudat că Ungaria și-a ales tocmai democratismul contelui Apponyi pentru a ajuta intereselor minoritare.

Aceasta n'a fost lucru cuminte. Și, mai ales, a făcut impresia nesinceritățil. Nu este simpatic când cineva nu se îndreaptă decât sub presiunea împrejurărilor schimbate, ca Apponyi".

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Mercuri: MOARA ROȘIE (a 7 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 54.)

Joi: MOARA ROȘIE (a 8 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 55.)

Vineri: MOARA ROȘIE (a 9 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 56.)

Sâmbătă matineu: CAVALERU LEBEDEI. (Cu distrubuția nouă a rolurilor. Neményi, Erényi, Tompa, Bányász. Prețuri reduse. Seria 57.)

Sâmbătă seara: MOARA ROȘIE (a 10 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 58.)

Duminecă matineu: EU TE VREAU. Prețuri reduse. Seria 59.)

Duminecă seara: BABY. (Cu distribuția nouă a rolurilor. Neményi, Dajka, Ihász, Tompa Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 12. B. Seria 60.)

Luni: CAPELANUL DIN IGMAND. (Cu concursul dlui Ștefan Szentgyörgyi. A doua reprezentație ciclului dramatic modern. Abonament de premieră 6. Seria 61.)

—

* **Capelanul din Igmand.** A doua piesa din ciclul dramatic modern e o piesă foarte frumoasă a lui Berczik Árpád „Capelanul din Igmand", a cărui roluri principale vor fi interpretate de Szentgyörgyi, Laczkó, Dajka, Baróti, K. Tóth Böske, Réthely, Hojko și Leövey.

* **Turta.** Repetițiile din frumoasa operetă „Turta", în regia dlui Izsó, curg zi de zi și după toate probabilitățile săptămâna viitoare se va și putea ține premieră. Rolurile principale vor fi ținute de către Zöldhelyi, Neményi, Miklossy, Ihász, Réthely.

Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A.

No. 9527—924

Avis

Se aduce la cunoștinta D-lor acționari cari au subscris acțiuni la emisiunea IV-a a societăței noastre, că în ziua de 30 Septembrie 1924 urmează a se efectua vărsământul al treilea în suma de lei 300 de fiecare acțiune subscrisă.

In caz că acționarul nu va efectua vărsământul la data fixată, va avea de plătit dobânzi moratorii de 16%, societatea rezervându-și dreptul de a proceda, în caz de neplată la termen, conform dispozițiunilor prevăzute de lege și de statute.

D 200 **Consiliul de Administrație.**

FRAȚII GUTERMANN CLUJ

Str. Avram Iancu 18. Fabrica specială de ortopedie și bandaje

Secțiunea Bandajelor:
Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hernii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoză abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruație. Bandaje susținătoare și diferite alte feluri pentru toate afecțiunele.

Secțiunea Ortopedică:
Aparate pentru lipsa și defectele urechilor și ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale șirei spinărei) Corsete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe și cu contracturi. Genunchiere și aparate estensoare pentru degete strâmbe și cu contracturi. Genunchiere și aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru picioare plate și tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis și pentru contracturile articulației șoldului.

Picioare artificiale. Mână de lucru și de scris și fine tot felul de aparate de specialitate.

Sub controi medical al Dl Dr. RADULESCU Directorul Spitalului de Ortopedie „Reg. Maria" din Cluj.

Rudolf Mosse S. A.

D 229 Rudolf Mósse

Studenților universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpărați de la mine stofă primind chiar și un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

Presa maghiară

Iar poezii iredentiste . . .

„Confratele „Brassói Lapok" publică o poezie cu subînţelesul iredentist, iscălită de domnul Szombati-Szabó István.

Iată câteva rânduri din această poezie :

Două patrii avem,
Dar' n'avem nici una.
Una a căzut sub lovituri de [sabie
Cealaltă este în lanţuri.

Sărmanul „Kurucz" (ungur— [N. R.)
Nu este acasă în frumosul Ar- [deal
Ţara lobonţilor (a se subînţele- [ge: —ţara valahilor—N. R.)
Nu este ţara mea".

Incercările desperate ale partidului maghiar

Ziarul „Temesvári Hirlap" cere partidului maghiar să urmeze poveţele dlui Graber László, vicepreşedintele organizaţiei ungureşti din Jugoslavia.

„Să umblăm din casă în casă — scrie confratele — şi să convingem pe fiecare ungur să se înscrie în partidul maghiar".

— Dacă partidul maghiar va muri odată, de sigur, de prea multă popularitate va muri.

Reacredinţă şi necuviinţe

„Şcoala — scrie „Ellenzék" — a apărat în cursul istoriei şi a dus la isbândă pe toate minorităţile oprimate.

Asta este un fapt deşi au existat mai dibaci sugrumători de şcoli decât marele director de afaceri, Ionel Brătianu şi doctorul universitar şi mamoş, Angelescu" . . .

Nu putem prima oară să atragem atenţia publicului cititor asupra insolenţei „asupritului" ziar minoritar „Ellenzék". Mai târziu, sau mai curând are să se convingă şi el la ce rezultate duce politica de insulte adresate oamenilor de Stat ai neamului românesc respectaţi de toţi oamenii de bine.

Dl Z. Păclişanu despre concordat

Dl Z. Păclişanu, care a luat parte activă la tratativele în jurul concordatului a dat un interview ziărului „Keleti Ujság", cu următorul cuprins. Citâm:

„Episcopii catolici — a spus dsa — vor fi denumiţi de Papa, după prealabila aprobare a guvernului român.

Dealtcum astfel s'a făcut şi până acum. Papalitatea a întrebat întotdeauna guvernul referitor la numirea episcopilor, pentru a se încunjura orice neînţelegere.

Versurile despre exproprierea bisericilor catolice pe seama românilor sunt lipsite de orice temei.

Biserica minoriţilor a fost proprietatea Papei, care a dăruit-o celor 20 mii de credincioşi gr.-catolici din Cluj. Şeful minoriţilor din Cluj şi-a dat şi el prealabil, învoirea pentru aceasta donaţie".

„Uj Kelet" despre situaţia politică

Citim în oficiosul sionist „Uj Kelet":

„Noi, cari urmărim din izolarea noastră frământările politicei interne din România şi cari suntem — de doi ani — martorii luptei ce se dă între partidul liberal şi opoziţie, o spunem deschis:

Lupta aceasta e câştigată de d. Brătianu

Am putea spune că politica şireată, balcanică brătienistă a biruit opoziţia obicinuită cu metodele luptelor politice din occident. Realitatea însă e alta. Nu principiul a învins alt principiu ci liberalii, folosindu-se de situaţia lor dela putere au desbinat opoziţia pe care nu principiile, ci persoanele o ţineau într'un mănunchi.

Conducerea partidului liberal, necrezut de rutinată politiceşte, a ştiut-o în aşa fel învârti, încât principiile anemice ale opoziţiei s'au pierdut printre divergenţele personale.

Partidul naţional a fost unitar, — unitar în neputinţa sa. Dar nici asta n'a putut dura multă vreme. Manifestarea energiilor este o necesitate firească a vieţii de partid.

Şi deoarece acest partid nu şi-a putut manifesta energiile pe alt teren, s'au început hărţuielile personale, combinaţiile personale şi, în fine, disolvarea tot pe chestiuni personale.

Tratativele Goldiş-Goga prevestesc această descompunere.

O altă chestiune: cine este de vină? Dacă Brătianu a fost mai deştept, sau Maniu mai neputincios...

Fapt este că guvernul stă astăzi faţă'n faţă cu o opoziţie a cărei neputinţă nu este întrecută decât de foamea ce o simte. Şi cu cât e mai flămând cineva, cu atâta e mai egoist şi cu cât e mai egoist, cu atât se mulţumeşte cu mai puţin, numai să ajungă la oala cu mâncare.

Declaraţia dlui Maniu că e gata să ia puterea, tradează naivitate. Este o naivitate când şeful opoziţiei îşi demască prin asemenea declaraţii de dragoste platonică neputinţa indiscutabilă.

Depozitele de petrol şi interesul public

O cerere recentă pentru deschiderea unui asemenea depozit la Cluj. In atenţiunea Autorităţii Industriale.

Citim în „Administraţia", organul oficial al primăriei Cluj, o publicaţiune a Autorităţii Industriale în vederea acordării unei „concesiuni de stabiliment industrial: pentru descărcarea petrolului şi derivatelor acestuia ce se va instala pe intravilanul din str. gral Enescu 13.

Nu ne interesează, cine voieşte să deschidă anumitul stabiliment. Credem însă necesar să atragem atenţia Autorităţii Industriale instalarea unui depozit de materiale inflamabile în locul arătat, ar constitui un adevărat pericol pentru oraş.

In adevăr, există o normă precisă şi respectată în toate oraşele, că depozite de petrol, benzină sau explozibile nu pot fi deschise decât în locuri, unde nu periclitează edificii particulare sau întreprinderi.

Dar nu este acesta cazul cererii de care ne ocupăm.

Intravilanul din str. general Eminescu 13 este prea aproape de C. F. R., de fabrica Dacia, şi de depozitele băncii Marmorosh şi altele. Orice accident ar provoca pagube de milioane de jur împrejur.

Ca apărători ai interesului public, atragem deci atenţiunea celor în drept asupra acestei împrejurări, şi credem că se va găsi un loc mai potrivit pentru depozitul de benzină proectat.

Ultime informaţii

— Ministerul de războiu a luat dispoziţiunea ca pe anul curent să se reducă taxa de 12.000 lei anual ce se plătea de către tinerii cu termen redus la şcoala de ofiţeri de rezervă a artileriei, de oarece s'a văzut că în anul trecut majoritatea acelora ce au urmat aceea şcoală erau 80 la sută streini, cari puteau plăti această taxă.

— In locul dlui Botta, directorul închisorii de minori din localitate, a fost numit dl I. Dumitriu, primul fiind transferat în altă parte.

*** 2 Primvioliniști și 2 celisti bun** se caută urgent pe lângă un salar bun. Doritorii să se adreseze la Cinema Select.

— Se ştie că de mai multă vreme la fabrica de hârtie din Petrifalău a intervenit un conflict între direcţiune şi lucrători pe chestiunea salariilor. Intrucât conflictul nu s'a putut încă aplana, delegaţii muncitorilor dela acea fabrică au fost arestaţi şi trimişi la Sibiu, iar muncitorii au fost obligaţi şă-şi reia lucrul. Consiliul general al sindicatelor muncitoreşti din Cluj, a intervenit pentru punerea în libertate a celor arestaţi.

— Uniunea muncitorilor grafici va aranja în curând la Cluj o expoziţie de lucrări grafice, la care vor fi reprezentate şi industriile grafice din ţările apusene.

— Dl Tiberiu Cristea, director regional zootechnic, va pleca astă seară la Bucureşti, unde a sosit o comisiune zootechnică cehoslovacă pentru a încheia o convenţiune zootechnică între România şi Cehoslovacia.

— Ministerul Agriculturei şi domeniilor a aprobat înfiinţarea a patru târguri anuale de vite şi mărfuri în comuna Bistra, judeţul Turda-Arieş, în următoarele zile: la 27 Septembrie, 22 Martie, 20 Maiu şi 2 August.

— *Cu începerea nôului an şcolar, la şcoala profesională de fete din Cluj, str. Stroescu Nr. 12, se primesc comande de albituri pentru domni, doamne şi copii.*

— Astă dimineaţă a avut loc o şedinţă a consiliului comunal sub preşedinţia dlui dr. Octavian Utalea, primarul oraşului. Cu această ocazie s'a discutat cererile mai multor locuitori din Cluj relativ la acordarea de autorizaţii pentru mai multe autobuse ce urmează să se pună în circulaţie.

— D. Hossu, directorul regional al căilor ferate, a plecat la Oradea-Mare.

— In curând va apare la Cluj o revistă a căilor ferate purtând titlul „Informatorul CFR."

*** Concurs.** Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că la şcoala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist şi 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidaţii vor presenta cererile însoţite de actele cerute de statutul funcţionarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal. (D. 204—10.

— Librăria Editoare M. Steinberg & Fiu din Bucureştt anunţă D-lor profesori de limbă română că manualele de cl. III a şi VI a elaborate de D-nii A. Lupu, Antonescu şi Ştefan Pop, sunt sub presă şi vor fi puse în vânzare peste câteva zile. D 228

— D. Petrini, directorul general al agriculturii a plecat astăzi la Bucureşti pentru a tranşa la minister mai multe chestiuni oficioase.

— Juriul de apreciere, constituit de Sfatul negustoresc local pentra clasarea firmelor participante la concursul de vitrine, aranjat la Cluj în zilele târgului de mostre şi-a terminat ieri lucrările. S'au eliberat 20 medalii de aur şi 17 de argint.

— După cum era de aşteptat tratativele de împăciuire dintre patronii restaurantelor şi cafenelelor din Cluj nu au reuşit. Conflictul dela restaurante urmează a fi soluţionat pe cale de arbitraj conform legei pentru reglementarea conflictelor colective de muncă, arbitrajul fiind obligator. Cât pentru cafenele, patroni sunt decişi a introduce sistemul de salarizare fixă în locul sistemului actual care constă dinrr'un salar săptămânal de 200 lei şi un procent de 13 la sută din venitul brut. Urmează că vedem dacă Tribunalul Cluj va admite punctul de vedere al patronilor care doresc a introduce sistemul de salarizare fixă şi la restaurante.

— Atribuţiunile ministerului industriei şi comerţului privitor la aplicarea legei industriale maghiare a corporaţiunilor au trecut asupra ministerului muncii, care ca instanţă de al 3 lea grad se va pronunţa în chestiunile litigioase. Inspectoratul muncii din localitate se găseşte în relaţiuni de colaborare cu autorităţile şi corporaţiile industriale.

— Deschiderea stagiunei Teatrului Naţional, care urma să aibă loc în seara zilei de 27 Septembrie a. c. s'a amânat pentru ziua de 30 ale lunei curente.

— Reuniunea forestieră raionul Cluj a ţinut astăzi o şedinţă la Camera de industrie şi comerţ din localitate, desbătând chestiunile de actualitate.

Oricine poate câştiga lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Citiţi şi răspândiţi:

«Infratirea Poporului»

cea mai bună gazetă săptămânală.

MICA PUBLICITATE

De vânzare un câine lup de 9 luni, foarte fromus şi inteligent. Adresa la administraţia ziarului sub X. J. D 227

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Ţancoff a fost asasinat

Bucureşti. — O telegramă din Sofia anunţă asasinarea lui Tancoff, fost ministru şi profesor universitar la Sofia. Ştirea însă nu se confirmă.

Prelungirea permiselor pe C. F. R. ale ziariştilor

Bucureşti. — Ministerul comunicaţiilor a aprobat o nouă prelungire pentru permisele pe C. F. R. ale ziariştilor. Direcţiunea generală a dat astăzi un ordin circular către toate organele C. F. R. prin care se face cunoscută această nouă prelungire. Permisele ziariştilor sunt valabile, fără altă specificare, până la 31 Decemvrie 1924.

Grav accident de automobil

Bucureşti. — Un automobil în care se aflau comerciantul Nicolescu (credem că e vorba de dl Ion Luca Nicolescu — N. R.) soţia acestuia şi şoferul, s'a ciocnit pe şoseaua Ploeşti—Bucureşti cu o altă maşină. Isbitura a fost aşa de puternică încât ambele maşini s'au deteriorat. Pasagerii sunt grav răniţi.

Condamnarea agitatorilor comunişti

Bucureşti. — Consiliul de războiu a pronunţat, aseară la orele 6, sentinţa în procesul comuniştilor acuzaţi de agitaţie clandestină. Au fost condamnaţi.

Margulius la 3 luni închisoare, Bernat la 3 luni, Marcovici la 3 luni şi alţii la 2 şi 1 lună închisoare.

Confirmarea mandatului contra lui Filipovici

Bucureşti. — Tribunalul a confirmat mandatul de arestare contra lui Filipovici, autorul escrocheriilor făcute în Ardeal cu paşapoarte false.

Târgul devizelor

Bucureşti. — Leul a cotat eri la Paris 9.45 şi la Zürich 2.675.

Târgul devizelor în Capitală: dolarul 202; lira sterlină 910; francul francez 11.80.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

Anul V. Nr. 1185 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Joi 25 Sept. 1924

Infrăți[illegible]

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
Nr. 2383

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Criminalele agresiuni din Basarabia

— „Republica Moldovenească" —

In clipa când dl Pan Halipa, fruntașul țărănist și aghiotantul șlui C. Stere, declară că nimic du trebue conservat în această nră, ci totul trebue îndepărtat, țaar'că, nu numai prin afinități pe suflet, ci și printr'o mistedoasă chemare, bandele de bolrievici trec Nistrul pentru a distruge totul prin foc și sabie, căci și ei sunt de acord că nimic nu trebue conservat în această țară.

In consecință acești amici de suflet și doctrină cu intelectualii partidului țărănist au asasinat niște oameni cari nu aveau altă vină de cât aceia de a fi cetățeni ai unui Stat intemeiat pe altă formulă politică și socială, au jefuit și prădat ca niște adevărații oameni, de convingeri și idealism, care vor să refacă lumea pe noui baze. Acești siniștri banditi de drumul mare, criminali pentru care pedeapsa streangului e prea mică, iar a glonțului e o glorie nemeritată, au și ei formula lor ideologică, în care își învălue delictele și crimele de dreptul cel mai comun. Noua formulă de ideologie a acestor asasini este „Republica Moldovenească" care, după concepția drului Rakovsky, trebue se cuprindă la un loc, și, firește sub sceptrul aventurierului doctor, pe moldovenii de peste Nistru, pe cei din Basarabia și pe cei din Moldova propriu zisă.

Sub o altă formă, este revenirea la o veche și istorică tendință a Rusiei, care în drumul ei pentru realizarea visului lui Petru cel Mare — cucerirea Constantinopolului — simțiau nevoia de a înghiți mai întâi Moldova, căci astăzi bolșevici, sub etichete noui revin la toate tendințele și concepțiile imperialismului țarist.

In locul Romanovilor, însă, cu un trecut intim legat de fibrele poporului rus, cari, cu toate greșelile și păcatele lor nu se putea să impună solidaritatea de rassă, și-a pus pe capu-i hirsut coroana imperială Dl Braunstein-Trotzchy, iar la sceptrul Moldovei, ținut în mâini cu vrednicie și glorie de atâția mari voevozi, râvnește aventurierul balcanic dl Rakovschy.

Formula „republicei moldovenești" nu poate fi luată în serios de nimeni, nici nu poate convinge pe nimeni, de aceea nici bolșevicii în lansarea ei nu au recurs la o argumentare intelectuală ori sentimentală, ci au trecut direct la propagandă prin fapt — prin cel mai oribil fapt.

Dacă sunt oameni, de esența sau de simplă afinitate cu bolșevicii cari socot că nimic nu trebue păstrat în această țară, apoi în această România-Mare, mai sunt oameni de ordine și de disciplină națională — și din fericire mulți — hotărîți să apere patrimoniul și existența acestei țări cu toată hotă îrea.

Formula politică „republica moldovenească" susținută prin incendii, prădăciuni și asasinate, prin violarea hotarelor țării și chiar prin acele sângeroase incursiuni pe teritorul nostru, cu cari ne au obișnuit idealiștii bolșevici — atât de dragi unor politiciani de sursă nouă — a întâmpinat în rândurile românismului toată puterea de rezistență morală și fizică. Criminala tentativă a bolșevicilor a fost reprimată cum se cuvine — și în orice direcție a granițelor țării noastre se vor formula asemeni tentative, indiferent de hipocrita motivare ideologică a crimei, ea va avea aceeaș soartă.

Germania în Liga Națiunilor

București — Consiliul de miniștri german ținut eri sub președinția cancelarului Marx s'a pronunțat în unanimitate, pentru întrarea Germaniei în Liga Națiunilor. Ministrul de externe a fost însărcinat să sondeze terenul în rândurile guvernelor marilor puteri și să arate acestora că Germania este dispusă a lua parte la restabilirea păcei europene.

Inscripții

O floare între ruine. — Ziarul „Neue Freue Presse" a început publicarea documentelor intime ale defunctului împărat habsburgic — Francisc Iosif.

Printre hrisoave vechi, printre terfe lcage îngălbenite de vreme, printre notițe și telegrame laconice și hipocrite — ca toată diplomația defunctului imperiu — în tot acest maldăr de cenușe a trecutului răsare o floare rămasă suavă și plăpândă, floarea dragostei.

Impăratul acesta încercat de necazuri și nenorociri tragice, hărțuit de împrejurări, detestat de oameni, prigonit de destin, a iubit.

*

A iubit nu o femee din lumea lui rigidă, înțepenită în formule și atitudini convenționale ca o momâe, nicicum se întâmplă prin bizarele contradicții și reacțiuni ale sufletului uman — o femee din lumea extremă, ci o făptură de delicatețe și vis — o mare artistă.

A iubit'o până la adânci bătrânețe — și acest amor i-a aureolat plesuvia capului lui trăsnit de destin cu o rază de simpatică și emoționată melancolie.

Și astăzi prin cenușa rigidă a documentelor intime, în care odinioară sta soarta lumei și în care nu a mai rămas decât simbolul veșnicei vanități, trece pâlpăirea unei flăcări de autentică și eternă umanitate.

Diodor

Procesul emigrantilor unguri

Un proces politic monstru — Iászi, Károlyi și soții vor fi judecați între 11—26 Noembrie — Statul român și emigranții

S'a vorbit adeseori de așa zișii „emigranți", unguri refugiați din Ungaria teroarei albe în statele succesoare ale monarhiei. Numărul lor în România este cu mult mai mic decât s'ar crede. Cei vre-o 14 emigranți stabiliți în țara noastră sunt în majoritate intelectuali, între cari câțiva publiciști de mare valoare.

Retrași din politica activă trăind modest, muncind și adoptând o atitudine corectă în mijlocul sbuciumărilor sociale și politice de la noi, — acești emigranți se bucură de simpatia înțelegătoare a tuturor.

Credem că chestiunea lor este în Ungaria dată uitării. Astăzi însă ne cade în mână un număr al ziarului „Szózat" din care aflăm că guvernul unguresc nu a renunțat la opera sa de răsbunare asupra celor cari nu i-au aprobat politica.

„Procurorul budapestan Miskolczy Ágost — scrie „Szózat" — după un an și jumătate de muncă fără încetare a studiat toate scrierile emigranților și pe baza acestora, a făcut acte de acuzare contra a 28 de emigranți aflători în statele succesoare, pentru „crima de propagandă contra statului ungur" (de fapt: contra regimului de teroare. — N. R.)

Dosarul se află astăzi la magistratul Szeszták Lajos. Studierea dosarului a fost terminată și de președintele de tribunal Schandl decizându-se ca procesul să fie desbătut între 11—26 Noembre.

Procesul dlui *Garami Ernő*, va fi fixat pe ziua primă. Vor urma apoi la rând *Buchinger Manó, Jászi Oszkár, contele Károlyi Mihály, Hock János, Linder Béla, Szende Pál, Kunfi Zsigmond, Böhm Vilmos, Garbai Sándor, Göndör Ferenc, Lovászi Márton, etc.* Toți aceștia vor fi citați la proces prin gazeta oficială ungurească.

Desbaterea procesului se va ține însă și în caz de neprezintare a acuzaților și aceștia vor fi judecați „în contumaciam", — încheie „Szózat".

*

Procesul emigranților unguri are să fie unul din cele mai mari, mai interesante și... mai scandaloase procese din ultimii ani. Nu știm dacă „emigranții" noștrii din România se vor prezinta la proces. Credem că nu.

Cei mai mulți dintre ei nici nu sunt măcar cetățeni unguri, ci ardeleni cu domiciliul pe vremea aceia la Budapesta.

Puțin îi pasă de asta Ungariei lui Horthy. Ea consideră doar pe locuitorii Ardealului — „provincie vremelnic ocupată de valahi" — drept cetățeni ai săi...

Resultatul procesului emigranților din România pe noi nu ne interesează. Ori care ar fi acest resultat, atitudinea Statului român față de cei refugiați la noi nu poate fi decât cea a ospitalității binevoitoare, *conform tradițiilor neamului românesc și aceasta, bine înțeles, cât timp ni se respectă obiceiurile.*

Caracterul crizei din partidul național

După cele trei consfătuiri cu dl Goga. — Către o reabilitare a Ardealului. — De ce dl Goga și nu altcineva? — Afinitățele clicei cu popa Hlinca și Radici

In urma faptelor arătate de ziarul nostru, criza din sânul partidului național s'a deosebit cu prisosință existentă. Slabele încercări ale ziarelor partidului național de a ascunde publicului lupta ce se dă între tineretul revoltat al partidului și clica învechită în rele din jurul dlui Maniu, au rămas fără rezultat. Și era firesc să se întâmple astfel când d. Goldiș, în loc să se ducă la Buziaș, a mers la Oradea Mare pentru a sta de vorbă cu d. Goga când d. Lupaș n'a putut nega că a fost la Ciucea și când d. Ion Lapedatu, după câteva zile de la o desmințire pe care nu bucuros a dat-o, sau pe care nici n'a dat-o, ia drumul umblat de d. Ion Lupaș.

Astfel se confirmă afirmațiunile noastre că o parte din membrii partidului național, în dorința de a împiedeca acțiunea nefastă de la actuala conducere a partidului național, au pornit o viguroasă acțiune de premenire. Lupta care se dă iese din cadrele partidului național. Tineretul acestui partid și-a dat seama că faptele săvârșite de clica din jurul dlui Maniu n'au compromis numai bunul nume al partidului național de altă dată, ci însăși Ardealul ca factor politic al vieței publice generale românești. In consecință lupta deschisă nu se poate mărgini la răsturnarea actualei conduceri de către un grup de membri ai partidului național, ci îmbrățișând o cauză generală a Ardealului românesc, apelează la toate forțele ardelenești, nestăpânite de mizerabile patimi regionale, pentru ca astfel victoria să fie a Ardealului și nu a câtorva ardeleni.

Datorită acestei stări de spirit, dl Goga a ajuns centrul către care converg astăzi toate răzvrătirile din partidul național. Faptul este explicabil. Dl Goga a fost cel dintâi răzvrătit din partidul național, care a văzut limpede și a reacționat imediat împotriva clicei din jurul dlui Maniu. După ieșirea sa din partid, dl Goga a rămas constant în a combate tendințele nesănătoase ale conducerii partidului național, iar astăzi când și alții s'au convins că chiar din jurul dlui Maniu nu urmărește decât a înjuga partidul național la carul clerical de la Blaj; că aceeași clică, în toate actele sale, manifestă o evidentă ostilitate față de orice încercare de sinceră unire sufletească; și că aceeași clică, în disprețul celor mai elementare *datorii de patriotism, împinge o vrăjmășie cu subzidii urâte până la a compromite însăși majestatea actului de la 1918, dl Goga se găsește între prietenii cari au întârziat a pleca cu dsa încă de acum 4 ani.*

Și pentru a aduce o ultimă dovadă, este destul să urmărim activitatea ziarului „Patria" din ultimele două săptămâni. Acest ziar a găsit cuvinte de entuziasm pentru figura de separatist a popei Hlinka din Slovacia veciniior noștri dela nord-vest; a preamărit acțiunea agitatorului croat Radici, și a delirat de bucurie, în numărul său de Sâmbăta trecută, pentru isbânda autonomismului unei părți din Jugoslavia de astăzi „Patria" numai nu spunea că și partidul național al clicei dlui Maniu ar vrea aceeași autonomie. Față de asemenea acte, cum să nu se revolte un tineret care e constrâns totuși să nege momentul încoronării, să refuze constituția și să închidă porțile caselor lor când Familia Regală cere ospitalitate?

*

Acțiunea tineretului din partidul național are prea puternice motive de justificare. Clica din jurul dlui Maniu o va simți aceasta.

Soarta prietinei lui Franz Iosif

Fosta actriță și societară a teatrului Burg din Viena, Catalina Schratt în vârstă de 60 de ani s'a angajat la teatrul Renaissance.

Catalina Schratt a fost prietena împăratului Franz Iosef.

Generalul Berthelot la Brașov

Brașov. — Astăzi, cu accelleratul de Arad, a sosit în localitate dl generalul Bertelot însoțit de dl Al. Constantinescu. In gară au fost salutat de către generalul Olteanu, prefectul Ciurea și profesorul Teodorescu. Generalul Berthelot a mulțumit pentru buna primire, apoi și-a continuat drumul spre București. Depunul l-a luat la vila dlui ministru Constantinescu din Timiș.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Cine dușmănește pe funcționari

După presa maghiară din Cluj, funcționarii români trebuesc aruncați în stradă

Din partea unui cititor primim următoarele:

In calea Victoriei 27 locuește dl Gyalui Rosenberger Ignație împreună cu soția, ocupând o casă compusă din 5 camere 2 anticamere, 2 cămări, 1 cameră de servitor, dependințe, remiză și grajd.

Din aceste camere, comisia mixtă de rechiziție în vedere că dl Mih. Covrig Roșianu. sub Inspector financiar, cu serviciul ordonat la Cluj, stă de 1 an izolat de familia sa compusă din 5 membrii cari se află la Arad și în urma constatărilor făcute de comisiunea pentru controlul locuințelor, a recheziționat pe seama sa 3 camere și una anticameră, ca să-și poată aduce familia și înscrie cei 3 copii la liceu, iar dlui Inginer Sârbu, care locuia într'o cameră din cele atribuite d-sale ia dat locuința acestuia din calea Victoriei 53 compusă din o cameră mobilată.

Dl Rosenberger cu soția au rămas în 2 camere spatioase 2 antreuri și toate dependințele cea ce pentru 2 oameni bătrâni în etatea de 70 ani este foarte suficient.

Când dl Roșianu s'a prezentat cu șeful circ. II Poliție pentru a'și lua în primire locuința atribuită proprietarii au refuzat să-o predea și au început intervențiile la toate forurile locale — cari natural cunoscând situația nu au luat măsuri contrare ba ce este mai mult dl Rosenberger fiul proprietarului, a declarat în fața dlui Comisar de circumscripție, dlui Inginer Sârbu, dlui Advocat dr. Bartha, dlui Roșianu că chiar dacă-l va costa 100.000 lei îi va scoate din casă — la care declarație dl Advocat 'la făcut atent că astfel de lucruri nu se vorbesc.

Ziarele maghiare „Ellenzék, Keleti Ujság și Uj Kelet", s'au năpustit asupra dlui Rosianu cu fel de fel de acuze și neadevăruri. Aceste ziare amintesc că 2 camere ar fi fost date în chirie cu contract fapt care nu corespunde realității, afară de camera ocupată de dl Serbu altă cameră nu era închiriată nimănuia, pentru că unui domn ofițer, căruia i-se dăduse bon pentru o cameră nu i-au dat voie să-și ocupe camera pe motiv că este închiriată. Fapt este, că pe ușă se afla un bilet al dlui Lazar Simion, vice președinte al asociației Ugir care este proprietarul fabricei de bere din Turda și ginerele dlui Rozenberger și care nu a locuit în această cameră, având palat somtuos în Turda.

Pentru ca publicul se fie bine edificat asupra mizeriei ce au de suferit bieții funcționari de Stat cari îndrăznesc să ocupe o locuință — cât și câtă dreptate a avut comisiunea de rechiziție restrângând pe dl Rozenberger care nu este deloc bolnav cum scriu ziarele cu soția în două camere și nu evacuându-l și lăsându-l pe drumuri se alarmează ziarele „Ellenzék, Keleti Ujság și Uj Kelet arătăm că această prigoană împotriva funcționarilor români este sistematică, nici unul dintre ei neputându-și găsi locuință, în timp ce toți veneticii își găsesc imediat ce debarcă în Cluj.

Lăsăm la aprecierea publicului cetitor și forurilor competente să judece dacă aceasta este nedreptate față de dl Gyalui Rozenberger Ignatie.

Care are titlul de noblețe ungară și dacă dl Roșianu funcționar superior de Stat poate fi dat pe stradă cu soția și 3 fete mari.

Credem că și confrații „Ellenzék, Keleti Ujság și Uj Kelet" în fața acestor documente își vor aproba măsura luată de comisiunea mixtă de rechiziții.

Moartea generalului Kövess

După o telegramă laconică sosită din Viena, vestitul general austro-ungar Kövess Herman a murit în vârstă de 70 de ani.

Inainte de războiu el a fost comandantul corpului de armată de la Sibiu.

In timpul războiului a luptat contra rușilor, apoi, la cererea comandamentului suprem german, a fost pus la dispoziția mareșalului Mackensen.

Pe urmă a fost numit comandant al armatelor germane și austriace ce operau în Balcani. In Albania a avut numeroase succese.

Guvernul maghiar a cerut celui austriac cadavrul generalului. Kövess pentru a-l îngropa cu mare pompă.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Mercuri: MOARA ROȘIE (a 7 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 54.)

Joi: MOARA ROȘIE (a 8 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 55.)

Vineri: MOARA ROȘIE (a 9 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 56.)

Sâmbătă matineu: CAVALERU LEBEDEI. (Cu distrubuția nouă a rolurilor. Neményi, Erényi, Tompa, Bányász. Prețuri reduse. Seria 57.)

Sâmbătă seara: MOARA ROȘIE (a 10 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 58.)

Duminecă matineu: EU TE VREAU. Prețuri reduse. Seria 59.)

Duminecă seara: BABY. (Cu distribuția nouă a rolurilor. Neményi, Dajka, Ihász, Tompa. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 12. B. Seria 60.)

—

* **Baby.** Duminecă seara se va reprezenta în reluare frumoasa operetă „Baby", care a repurtat un succes grandios. In rolurile principale întâlnim pe Neményi, Dajka, Ihász, Tompa și Bányász.

PREȚURI REDUSE

REDUSE Văzut'ați Vitrinele PREȚURI

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești.

Lloyd

PREȚURI REDUSE

* **Dr. N. Popoliță** specialist și operator în boli de nas, gât și urechi. Cons. 3—5. Piața Unirii 13. D 226

Incercați!

Până nu trece stocul!

Atențiune!

Cu începere dela 15 Septemvrie a. c.

va avea loc la firma

LŐRINCZ SI TÓTH

casa de moda pentru dame

CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

Un mare târg de toamnă, cu prețuri eftine, și foarte reduse!

Stofe engleze de lână curată, pentru mantale, costume și haine de la Lei 250 în sus.

Stofe moderne pentru rochii 140 cm. lățime de la Lei 250 în sus.

Mătasă marocană în toate culorile dela Lei 250 în sus.

Stofe „shottish" de lână de lățime dublă dela Lei 150 în sus.

Specialitate de eponge pentru toamnă dela Lei 120 în sus.

Cretoane, voalcide spălat și crepoane dela Lei 25 în sus precum și toate mărfurile din depozit se vor vinde de asemenea cu

Prețuri extrem de ieftine!

Incercati dar pana nu trece stocul!!

Rudolf Mosse S. A. Nr. 4086. D 206

BEREA DESCHISĂ

„URSUS"

a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

20

D 229 Rudolf Mósse

Studenților universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpărați de la mine stofă primind chiar și un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare! — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 41

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

RECVIZITE SCOLARE CELE MAI BUNE, EFTINE LA LIBRARIA LEPAGE 7

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

In caz de lipsă in curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA"** se poate continua fără intrerupere exploatarea.

Presa din Ungaria

Chestiunea împrumutului maghiar

Citim în „Magyarság“:

Cuvântarea prim-ministrului maghiar despre binefacerile împrumutului a fost lamentabilă. Acest împrumnt nu însemnează pentru unguri decât dominaţia bancherilor Kahn, Loeb, Speyer şi Rotschild, precum şi înghiţirea avuţiilor, ţării de finanţa evreiască internaţională. Contele Bethlen István nu este prim-ministru a Ungariei decât în urma bunăvoinţei Micei Antante şi a plutocraţiei ei victorioase.

Acelaş prim-ministru a supus politica creştină şi naţională a Ungariei dictaturei marilor cesari evrei“.

Apponyi îşi mărturiseşte iredentismul !

Citim în „Magyarság“ următorul interview acordat de contele Apponyi ziarului italian „Tribuna“:

„Oricât de obiectivi am fi în deslegarea problemelor, situaţia politică, situaţia politică a ţării mele rămâne nedeslegată. Să nu uitaţi că trăim o epocă de provizorat a vieţii noastre naţionale. Aranjarea definitivă a situaţiei însă nu va întârzia şi bineînţeles, va asigura condiţiile necesare păcii.

Situaţia de astăzi nu poate rămânea definitivă. Decât permanentizarea actualei situaţii, mai bine împărţirea Ungariei între popoarele vecine. In acest caz va rămânea cel puţin amintirea nepătată a unei Ungarii cu trecut glorios.

Mai ales fraţii noştri din Ardeal îşi întind cu disperare mâinile spre noi.

Menţinerea actualei situaţii ar însemna revoluţia ungurilor de pretutindeni.

— Avis acelora cari se încred în pacifismul Ungariei şi în intenţiile ei pentru viitor.

Cum îşi bat joc ungurii de comisia militară a Antantei

După cum se ştie, comisia militară de dezarmare a Antantei a descoperit la Czegled o însemnată cantitate de arme ascunse subt pământ.

Cu acest prilej ziarul „Magyarság“ îşi bate joc în felul următor de comisia aliaţilor:

„In sfârşit, după multă căutare, au aflat nişte căpestre. Căutând cu mult zel prin vraful cu vechituri, au mai aflat şi nişte şele de călărit. Apoi, s'au îngrozit ofiţerii Antantei: mâinile ce scotoceau au scos la iveală o mare cantitate de curele pentru pantaloni.

In afară de aceste curele s'au mai descoperit câteva îngrozitoare puşti!! . . . Ţeava lor era, ce e drept cam ruginită, puştile fiind aruncate ca netrebuincioase acum 20 de ani. (? N. R.)

Ofiţerii antantei au devenit palizi ca moartea gândindu-se, ce s'ar fi întâmplat, dacă ungurii setoşi de sânge şi-ar fi legat brăcinarele acum aflate, ar fi încălecat pe şea, şi ar fi atăcat cu flintele ruginite pe bieţii sârbi şi cehi! . . .

Directorul închisorii unde s'au aflat armele nu s'ar fi gândit niciodată până acum, că brăcinarii s'ar putea descărca. Văzând însă îngrijorarea straşnică a ofiţerilor antantei, s'a simţit foarte uşurat când s'a văzut scăpat de periculoasele scule.

Diabolicele brăcinare de-a cum vor împodobi sălile comisiei militare antantiste“ . . .

— Pentru lămurirea cititorilor noştrii adăugăm că la Czegléd s'au aflat mitraliere, bombe şi o mare cantitate de puşti Mannlicher.

„Fi-ţi gata!! . . .

Ştim ce însemnează şi ce scop are cercetăşia la noi şi în toate statele din Europa.

Secretarul general al Ligeî Naţiunilor a declarat-o mai dăunăzi că cercetăşia şi-a impus lozinea abnegării de sine şi ajutorarea de-aproapelui. Cercetăşia cultivă un spirit de amabilitate, bunavoinţă şi prietenie faţă de toţi oamenii.

Nu aşa însă la Unguri. Ţara lui Horthy se poate azi lăuda că are o cercetăşie sui generis. Despre menirea cercetăşiei Ungariei de azi ziarul „Szózat“ scrie următoarele:

„In Ungaria veche armata avea menirea să facă din tânărul uşuratic şi schimbărios — un adevărat bărbat. Trianon însă ne-a legat fedeleş . . .

— Acest fapt în sine ne arată calea ce trebue să o urmăm, singura care ne-a mai rămas deschisă. Aceasta este cercetăşia.

Cercetăşia maghiară trebue să ne dea o generaţie de luptători.

O generaţie capabilă să schimbe actuala înfăţişare geografică şi morală a Ungariei.

Vrem să avem o generaţie ungurească din creştet până în tălpi. Să strigăm deci celor ce lâncezesc lozinca tainică şi adânc simbolică a cercetaşilor maghiari:

— „Fi-ţi gata!!“ . . .

*

După cum vedem, ungurii pun cercetăşia în slujba iredentismului lor nerod. Este bine să ştie şi cercetaşii români în ce spirit sunt crescuţi colegii lor unguri.

Greva dela cafenelele din Cluj

— Reluarea lucrului la Cafeneaua „New-York“ —

In numărul de eri al ziarului nostru, am arătat cum a luat naştere conflictul între chelnerii şi patronii din Cluj, în urma pretenţiunilor exagerate formulate de către chelneri. Conflictul acesta interesează de aproape pe toţi cetăţenii de aici, întrucât pretenţiunile personalului de serviciu din restaurante şi cafenele ar aduce uumai decât o scumpire a traiului cu cel puţin 10 procente faţă de preţurile actuale. Chelnerii cerând o sporire a plăţilor, patronii ar justifica numai decât scumpirea preţurilor scumpire căre nu poate fi tolerată în grelele condiţiuni de traiu în care ne găsim. După cum am arătat eri, personalul de serviciu din cafenele, cere să li se ridice la 10 procente participarea la veniturile din vânzarea brută, ceace înseamnă o dublare a plăţii lor de până acum. Până acum, în afară de participarea la venituri, chelnerii mai aveau şi 1000 lei lunar, pe lângă celelalte avantagii. Consumaţia, hâinele de serviciu etc. In cifre plata lor lunară, trecea până acum cu mult peste 5000 lei, aşa că prin dublarea procentelor, după cum cer chelnerii acuma, această leafă de 5000 lei lunar, ar ajunge încă odată atâta. Ori în condiţiunile de faţă, când leafa unui profesor, ofiţer etc., nu atinge suma la care se ridică leafa chelnerilor din Cluj, pretenţiunile personalului de serviciu din Cafenele şi restaurante, pot fi considerate ca pretenţiuni absurde.

Fireşte însă că pe cetăţeni îi interesează prea puţin acest fapt şi trebue să-l discutăm numai din cauza urmărilor ce le-ar avea asupra scumpirei traiului. Din acest punct de vedere, pretenţiunile chelnerilor pot fi considerate ca un nesocotit atac la punga cetăţenilor din acest oraş. Conflictul a luat o formă mai gravă pe ziua de alaltăeri când personalul s'a pus pur şi simplu în grevă, cei dela cafeneaua New-York au recurs şi la presa maghiară pentru ca să influenţeze asupra patronului. In urma tratativelor ce au avut loc, greva a fost aplanată, la această cafenea, aşa că pe ziua de eri chelnerii şi-au reluat lucrul. La celelalte cafenele greva continuă. Chestiunea a fost luată în discuţie de către inspectoratul muncii care va mijloci înţelegerea între partide. De remarcat este faptul că acei care sunt mai intransigenţi şi agită mai mult spiritele, sunt chelnerii veniţi recent dela Budapesta, pe când cei localnici par mult mai concilianţi. După cât suntem informaţi, dl Bianu, inspector general de siguranţă a luat chestiunea în serios, întrucât aflăm că a intervenit şi dsa în conflictul dintre chelneri şi patroni.

Nouile preţuri ale zahărului

Ce spun producătorii de sfecle

Am publicat acum câteva zile o dare de seamă asupra congresului ţinut la Cluj al producătorilor de sfecle de zahăr. Se votase atunci o moţiune care cerea fixarea preţului zahărului la 34—37 lei chilogramul. Producătorii de sfecle îşi exprimaseră convingerea că în felul acesta fabricele din ţară vor putea satisface nevoile consumaţiei interne.

Din cercurile acestora primim informaţiunea că preţul zahărului a fost stabilit la 27 lei chilogramul, urmarea firească a acestei dispoziţiuni fiind sporirea importului şi scăderea producţiei interne.

Dela Teatru Naţional

Marţi 30 Septembrie se deschide stagiunea Teatrului Naţional din Cluj cu drama istorică „Viforul“ de Barbu Delavrancea.

In rolurile principale apar dnii Z. Bârsan, St. Braborescu, Neamtzu-Ottonel. I. Stănescu-Papa, D. Psatta, Virgil Vasilescu, M. Ştefănescu, N. Dimitriu şi dnele Stanca Alexandrescu C. Caraconi, Mimiţa Hodoş.

Direcţia de scenă o are dl S. Braborescu la reprezentaţiile acestei piese îşi va da concursul dna Olimpia Bârsan dela Teatrul Naţional din Bucureşti, care va apare în rolul „Oana“.

Se pregătesc premierele „Floarea de lămâiţă“ de A. Birabeau şi Dolley şi Oedip-Rege de Sofocle cu dl Z. Bârsan în rolul titular.

Cititi şi răspânditi:

‹Infratirea Poporului›

Daca doresti sa cumperi!

26

Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussouri „Teira“ pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES“

vestită pentru preţurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 25 Septemvrie 1924

CINEMA SELECT

RAIUL ALB

(Paradisul în zăpadă)

A feerie minunată din ţara săpezilor în 6 acte după romanul lui: HANS KIRÁLY. In rolul principal renumitul artist german: BRUNO KASTNER, DRAGOSTE, GELOZIE şi răsbunare!

CINEMA URANIA

Temutul Jim

Un roman senzaţional din viaţa cow-boylor americani în 6 acte. In rolul principal renumitul cow-boy american: TOM MIL.

CINEMA APOLLO

ABSINTH

Dramă senzaţională de aventuri misterioase în 5 acte. In rolul principal: URSUS.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

MICA PUBLICITATE

De vânzare un căine lup de 9 luni, foarte frumos şi inteligent. Adresa la administraţia ziarului sub X. J. D 227

Caut locuinţă modernă cu trei camere plătesc filodormă. Adresa Iacab Mór. Str. Memorandului 17.

Cu ziua de azi debutează în

Barul Central

Trupa cu renume mondial

Dimitrescu Carpatti

Inceputul seara la 10 ore

Lloyd 1

SĂPUNUL *de toaletă* **ELIDA** *are renume mondial*

Lysoform

Lloyd

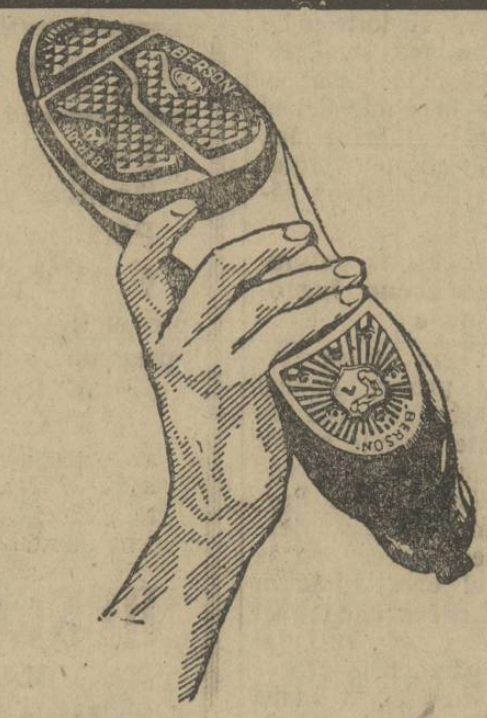

Purtaţi numai renumitele tocuri şi tălpi **Berson**

fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

Scrisori din Turda

In preajma unui nou an şcolar — In loc de invocarea duchului sfânt, după bătaia din vară un nou proces de calomnie între profesorii şi directorul liceului Regele Ferdinand din Turda.

Câteva zile ne mai despart şi templele muzelor se vor redeschide. Căderea frunzelor îngălbenite este însoţită de gânduri, gânduri adânci şi serioase. O lume se pregăteşte să treacă în neant şi în marginea prăbuşirei ei, o viaţă nouă începe a încolţi. Spiritul recreat, zorit de dorul de viaţă, bate la uşile Marei Românii. Hăitie, rechizite de învăţământ, cărţi scumpe şi câte alte pedici, nu împedică tinerimea noastră de a da năvală în institutele noastre culturale. Acest impetuos sbor spre lumină a tinerilor noştri veniţi din ascunzişuri uitate de oameni şi Dzeu, îl dovedeşte numărul sporit în fiecare an al anuarelor noastre şcolare. Progresăm fără îndoială.

Mergem oare şi noi cei chemaţi prin profesie, ca luminători şi educători alături, adecă în fruntea lor?!

După bătaia din vară şi trei anchete un nou proces de calomnie între un profesor şi directorul liceului.

In coloanele acestui obiectiv ziar s'a scris că în 16 Aprilie a anului cort. medicul liceului şi-a aplicat braţele sale lungi bătând pe un profesor în sala profesorală. In urma bătăi corpul profesoral, insultat, a cerut anchetă. Şi trei încredinţaţi ai ministerului de Instrucţie s'au prezentat pentru facerea anchetei.

Cel din urmă a fost dl dr. Marinescu, ca delegat special în cauză.

O urmare a anchetelor a fost că bătăuşul dl dr. Cenar a fost esclus din învăţământ, directorul Petru Suciu a primit un avertisment şi bătutul prof. dr. Mârdan, iar un avertizment!

Judecata supremă aşa cum s'a făcut — s'a făcut şi toţi ne aşteptam, în interesul nostru cultural şi naţional, la liniştirea valurilor urei.

Dacă cineva, în această gravă chestie putea să fie nemulţumit, era profesorul cu palmele şi bătaia suferită, cari nici când nu se pot sterge. El însă conştiu de misiunea sa culturală s'a resemnat.

La liceul din Turda, ce poartă gloriosul nume al regelui nostru întit. Ferdinand, toţi aşteptau pacea şi conlucrarea frăţească între profesori şi directorul P. Suciu.

Şi acum, când peste câteva zile se începe un nou an şcolar când profesorii pătrunşi de duhul chemărei lor, cu forţe unite să înceapă a arunca seminţele alese în sufletele numeroşilor elevi — acum la începutul anului şcolar, la chemarea Duhului sfânt, asistăm în sinul corpului profesoral dela acest liceu după bătaia din vară.

La un nou proces de calomnie şi poate la scene îngrozitoare

In 25 a. l. c. era să să desbată acest nou proces. Fondul procesului îl alcătueşte nişte cărămizi înstrăinate, menite pentru internatul liceului ce poartă numele gloriosului nostru rege. Procesul s'a amânat şi se va desbate. Dar acest proces nu se învârte în jurul unor cărămizi. Căci, din nefericire palate întregi câştigate, nu ştim cum, au întrat în domeniul uitărei. Este procesul vieţei, al culturei, al fiinţei neamului nostru, în faţa căruia pigmeii au să dispară.

Intre astfel de situaţii, întrebăm poate se face instrucţie liniştită, cu însufleţire, a tinerimei?!

Pavăza statului nostru a fost până acum şi va fi şi în viitor şsoala. Invăţătorii şi profesorii au luptat şi luptă pentru idealul pe care numai ei îl înţeleg.

E deci necesar ca focarul de intrigi să dispară pentru a face loc liniştei aducătoare de rod.

Socialiştii ardeleni împotriva agitaţiunilor comuniste

Ne ocupam alaltăieri de adunarea partidului socialist ţinută la Cluj în ziua de Duminecă 21 Septembrie. Primim acum informaţiuni asupra decursului acestor adunări în celelalte centre ardeleneşti.

Din ele reiese tendinţa muncitorimii de-a se acomoda împrejurărilor din ţara noastră. Adunările de Duminecă au fost tot atâtea puternice manifestări contra bolşevismului, caşi împotriva iredentismului.

Muncitorimea din România înţelege să lupte pentru propăşirea acestei ţări. Şi principalii duşmani ai acestei propăşiri sunt bolşevicii şi iredentiştii.

A trebuit să treacă o lungă perioadă de aşteptare şi dibuire, până ce s'a ajuns aici. Dacă totuşi adunările de Duminecă au fost mai puţin populate decât era de aşteptat, aceasta se datoreşte acţiunei unui mănunchiu de bolşevici, care provoacă indiferenţă în rândurile muncitoreşti faţă de orice nu este în concordanţă cu himera bolşevică.

Cea mai nimerită caracterizare a adunărilor de Duminecă ne-o dau strigătele: Jos Moscova! Jos iredentismul! Jos reacţiunea! Vorbitorii n'au făcut altceva decât să schiţeze un program de realizare al acestor trei lături ale luptei socialismului dela noi, iar mijloacele de luptă sunt legale.

A fost deci o idee fericită că ministerul de Interne a făcut posibilă ţinerea adunărilor socialiste de Duminecă.

— Cu începerea noului an şcolar, la şcoala profesională de fete din Cluj, str. Stroescu Nr. 12, se primesc comande de albituri pentru domni, doamne şi copii.

PĂRINŢI!

Şorţurile Pepita,
Rochiile gouvriate,
Pălăriile, ciorapii
şi hainele de pat

precum şi toate **albiturile**, prescrise la liceul şi internatul „Regina Maria“ se găsesc pe preţurile cele mai ieftene la

26

„HERCULES“
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12

Ultime informaţii

— O nuntă ţărănească cum rar se pomeneşte astăzi a avut loc Duminecă în comuna Băbuţ din plasa Borşa. Primarul Chiş de acolo, un ţăran fruntaş, cunoscut în toate satele din împrejurimi, serba cununia feciorului său. Din 10 sate învecinate au luat parte la această nuntă numeroşi săteni, precum şi cărturari. Naşi au fost d-na şi d-nul profesor Simu a fost de faţă şi dl subprefect al judeţului Simu.

— Astăzi după masă comisiunea pentru facerea de propuneri referitor la numirea noului perceptor orăşenesc se întruneşte la primărie. Se dă ca sigur că va fi propus spre numire unul dintre candidaţii cari sunt de multă vreme în serviciul oraşului.

— In comuna Filipeştii-de-Pădure din judeţul Prahova a isbucnit un puternic isvor de păcură pe terenul dlor C. Popescu, directorul penetenciarului din localitate. Geologii afirmă că terenurile dela Filipeştii-de-Pădure sunt mai bogate în petrol ca cele dela Moteni, care sunt destul de abundente.

— *Partidul naţional-liberal din Timişoara va ţine Sâmbătă 27 curent, o mare întrunire publică la Buziaş, sub preşedinţia dlui ministru Al. Constantinescu. La această întrunire se va arăta care este adevărata situaţie a ţărei şi prestigiul de care se bucură în străinătate şi se va răspunde la toate afirmaţiunile rău voitoare făcute tot aci, acum o săptămână, de membrii partidului naţional.*

* **Concurs pentru post profesoral.** La liceul unitar din Cristur (Odorheiu) se află un post profesoral de complectat pentru specialitatea limbei române. Profesorul care se va aplica va primi afară de salar, întrucât îşi asumă supravegherea în internat, întreţinere totală (vipt, încălzit, luminat). Informaţiuni amănunţite se pot primi în oficiul episcopesc unitar în Cluj, Calea Victoriei No. 12, etaj I. No. 22. D. 235.

— Un grup de 45 studenţi dela Academia comercială din Bucureşti soseşte mâine dimineaţa în localitate. Ei vin din Oradea-Mare şi vor vizita toate întreprinderile industriale mai de seamă din oraşul nostru. Studenţii vor fi găzduiţi la Academia comercială.

* **Concurs.** Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că la şcoala de Conductori technici din Cluj sunt vacante următoarele posturi administrative de 1. Institutor-Secretar. 2. Supraveghetor. 3. Infermier. 4. Copist şi 5. Portar. Pentru ocuparea acestor posturi candidaţii vor presenta cererile însoţite de actele cerute de statutul funcţionarilor până la 29 Septemvrie 1924. Iar la 30 Septemvrie va avea loc concursul legal, (D. 204—10.

— Zilele acestea se va desbate la tribunalul din localitate procesul de defraudare al fostului cassier dela Administraţia financiară din Cluj, Danilescu.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

* ***Ocasiune rară*** *„Au Printemps“ fost Missir desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— Intrucât Duminecа trecută nu s'a putut ţine şedinţa Corporaţiei industriale din localitate, această şedinţă se va ţine Duminecă 28 Septembrie. Cu această ocazie dl arhitect Kontz va face o amănunţită dare de seamă asupra activităţii comitetului însărcinat cu verificarea gestiunei secretarului corporaţiei Jakab.

— Aleasă în football a Clujului va juca duminecă la Timişoarea cu aleasa de acolo în formaţia următoare: Szatmári (KAC), Málnássi (KKSE), Kinlzsi (CFR), Huza (U), Schulz (KAC), Fazekas (Vict.), Raduch (KAC), Gagal (U), Rakitovschi (KAC), Chifor (Vict.), Bonciucat (U). Reserve: Vigh (CFR.), Maior (Vict.) Din alease Clujului vor lipsi jucătorii evrei, reţinuţi în Cluj de serbările anului nau.

— Duminică vor avea loc în oraşul nostru mari concursuri atletice pentru campionatul ţărli.

— Dl Al. Coroi, administratorul financiar din Oradea-Mare a fost suspendat din serviciu pentru mai multe abateri ce au fost găsite în sarcina sa. Cazul se anchetează şi a produs o vie impresie în oraş.

— Localul teologiei ortodoxe din str. Bălcescu 21 a fost complet evacuat de chiriaşi şi predat consistoruluî ortodox din Cluj. Acum se fac toate reparaturile necesare pentru că la 1 Octomvrie să poată începe cursurile.

* **De vânzare** *case cu grajd* lângă Calea Moţilor, cu un teritoriu de 120 lt □, costă *75.000·— lei;* alta în circ II. cu *55.000·— lei ocupebile imediat. — O altă casă* mare lângă poliţia III-a cu *venit anual de 106.000·— lei,* cu preţ eftin în rate fără interese, sau cu *60.000·— lei,* anual închiriem. A se adresa Biuroului *„Express“ Reg. Maria 41.* D 234

Răspândiţi „Infrăţirea“

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Mari epidemii în sudul Rusiei

Bucureşti. — In sudul Rusiei bântuie groaznica epidemice de tifos exantematic şi scarlatină. Populaţia înspăimântată de ravagiile acestei epidemii, se refugiază spre nord. In decursul refugierei au avut loc încidente sângeroasc între armată şi refugiaţi. Intreg ţinutul bântuit de epidemie a fost înconjurat cu un cordon militar

Ciocnirea a 2 trenuri de marfă

Bucureşti. — Un tren de marfă s'a ciocnit cu un altul în aproierea staţiei Livdeni. Şapte vagoane au fost complect sfărmate. Nu se ştie dacă sunt şi victime.

Tentativa de asasinare a lui Herriot

Bucureşti — La consiliul de miniştri cari s'a ţinut alaltăeri la Paris o femee s'a prezentat inspectorului palatului, predându-i un revolver.

Femea a declarat că venise cu intenţia de a asasina pe dl Herriot, primul ministru al Franţei, dar ca i'a lipsit curajul se săvârşească acest act.

Femeia a fost arestată, se crede că este o dementă.

Achitarea generalilor greci amestecaţi în complotul contra guvernului

Bucureşti. — Consiliul de război din Atena a achitat pe cei doi generali, cari au urzit complotul pentru răsturnarea actualului guvern.

Atacurile bolşevice din Basarabia

Raportul dlui ministru Tătărăscu. — Distrugerea bandelor

Bucureşti. — Un consiliu de miniştri a avut loc azi dimineaţă sub preşedinţia dlui Brătianu. Dl ministru Tătărăscu a raportat, că liniştea în Basarabia e pe deplin restabilită şi bandele au fost prinse. Ieri, au fost aduşi şi internaţi în spitalul din Galaţi victimele româneşti ale atacurilor bolşevice.

Medicii au constatat, că ranele au fost produse de gloanţe 7 mm. tip rusesc. In regiunea Tatar-Bunar s'au găsit cadavrele a 2 ofiţeri bolşevici cari, simţindu-se urmăriţi, s'au sinucis. Satele Tatar-Bunar, Drâmbeşi şi Cişmele au fost complect distruse.

*

Inmormântarea caporalului M. Constantin căzut victimă a datoriei, în timpul luptelor pentru prinderea bandelor, va avea loc astăzi la Galaţi, făcându-i-se funebralii naţionale.

Au depus coroane până acum, comandamentul corpului III. aviaţie, prefectul de Covurlui şi numeroşi camarazi. La înmormântare vor lua parte câte un detaşament de soldaţi din fiecare unitate din garnizoană.

Starea financiară a Austriei

Bucureşti. — Cancelarul Seipel a făcut un expozeu asupra tratativelor dela Geneva. Seipel a spus că delegatul Austriei a convins pe deplin pe financiari despre reuşita operei de consolidare economică a Austriei asigurându-i că valuta Austriei e stabilizată. In consecinţă se va convoca consiliul federal al Austriei, care va desbate luate chestiunile financiare.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1186 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 26 Sept. 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
Nr. 871

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Memoriul dlui Vintilă Brătianu

— Necesitatea unei participări a forțelor României cu capitalurile streine —

Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a dat publicității memoriul pe care l'a prezentat streinătății în mult discutata chestiune, atât de falș și tendențios înfățișată într'o anumită parte din presă, a colaborării capitalurilor streine pentru valorificarea avuțiilor țării.

Memoriul dlui Vintilă Brătianu este o expunere clară, precisă și strict documentată — operă de realism și buuă credință — a adevăratei noastre situații economice și financiare, pe care inițiativa sa de mare constructor clădește cu logica un întreg sistem de viitoare activități menite se intensifice viața noastră economică și să stabilească armonia colaborării capitalului strein cu munca și capitalul național.

Spirit metodic, dl Vintilă Brătianu începe prin expunerea premiselor din care rezultă concluzia logică a întregei sale concepții. In acest memoriu se înfățișează la început, cu date precise și cu cifre, situația României de după războiu și marea operă de ameliorare și construcție realizată de actualul guvern.

In concluzie, această operă se poate rezuma în următoarele linii definitive și elocvente:

1. Producția și activitatea economică, ajutate de ameliorarea transporturilor se îndrumează — cu toate dificultățile inerente oricărei epoci de transiție — spre o situație normală. 2. Că balanța comercială și-a regăsit echilibrul și va înregistra de acum excedente tot mai importante ce nu vor rămâne fără efect în situația balanței conturilor. 3. Bugetul asigură — prin resurse ordinare și fără a recurge la emisiune de bilete acoperirea nevoilor actuale ale Statului și coprinde o elasticitate destul de mare pentru a permite pe viitor, o mai bună dotație a serviciilor publice și suplimentul de sarcini ce ar putea rezulta din împrumuturile contractate pentru punerea în valoare a utilajului țării. 4) Că datoria publică externă este aproape întreagă consolidată și că consolidarea datoriilor particulare va fi de asemeni asigurată, într'un viitor apropiat. 5) Că datoria internă — afară de cea a Băncei Naționale — este complect consolidată și că resursele provenind din excedentele încasărilor și vânzărei redevenței petrolului aparținând Statului vor permite aranjarea datoriei flotante cu termen scurt. 6) Că datoria Băncei Naționale — a cărei extincțiune va fi în România cași aiurea la momentul oportun — obiectul unei proceduri speciale — a scăzut din 1922 până în 1924 cu mai mult de un miliard de lei. 7) Că serviciul datoriei interne și externe este asigurat.

„Toate aceste constatări, conchide dl Vintilă Brătianu au permis guvernului român să considere situația economică și financiară ca suficient clarificată, pentru a trece la a doua etapă a evoluției țărei; aceea a investigărilor și a utilajului pentru valorificarea avuțiilor ei."

In opera de valorificare a avuțiilor țărei dl Vintilă Brătianu, departe de a împărtăși și practica intransigența șovinistă și xenofobia pe care i-o atribuie salariații din presă și din piață ai unui anumit capital strein, formulează în acest memoriu concepția largă și metoda practică a participării capitalului strein cu forțele țării noastre.

„Din punct de vedere economic, — spune dl Vintilă Brătianu, — colaborarea, punând în profit resursele țărei, are avantagiul de a cere din afară capitaluri mult mai puțin însemnate pentru fiecare întreprindere de creat.

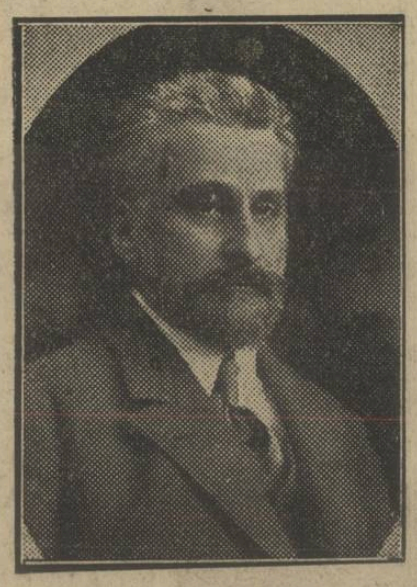

VINTILĂ BRĂTIANU
ministrul de finanțe

Iată câteva din motivele cari au hotărît statul român să adopte pentru exploatarea zăcămintelor sale miniere, un tip special de societate anonimă formată de stat și de capitalul privat național și străin: majoritatea rezervată statului și capitalului român, iar restul e la dispoziția capitalurilor străine. Sistemul acțiunilor nominative asigură proporția cerută de lege. Acelaș raport subsistă în întocmirea consiliilor de administrație și direcție.

Acest tip de societate e prevăzut nu numai de legea minelor, dar încă de aceia a factorilor de energie și de aceia care întocmește comercializarea bunurilor statului și trebue să fie considerată ca formulă de colaborare a statului român, de câte ori va fi vorba de întreprinderi la cari acesta va fi chemat să participe. Totuși trebue să luăm seama — pentru a împiedeca interpetări și comentarii inexacte, făcute cam des în ultimul timp — că aceste dispoziții se aplică numai societăților cari în viitor vor veni să exploateze bunurile aparținând statului. Ele nu privesc societățile ce se vor forma pentru exploatarea bunurilor aparținând particularilor, acestea din urmă fiind supuse dreptului comun."

Memoriul dlui Vintilă Brătianu, atât de amplu în forma lui condensată: atât de clar și de documentat, de cea mai convingătoare elocvență, în regiditatea lui științifică. Infățișează cu chip precis concepția guvernului în materie economică și financiară: colaborarea capitalului strein în cadrul intereselor și demnității bogatei țări care este România liberă și independentă nu numai politicește, ci și din punctul de vedere economic.

Pacea confesională

România a fost în totdeauna țara cea mai toleranță în materie religioasă: trecutul nostru, atât de primejdult și de frământat, nu a cunoscut ura, prigonirea, și războiul religios care a însângerat atâtea țări civilizate.

Firea a tot înțelegătoare a românului, deși a fost pururea însuflețită de un profund sentiment religios, — și de sigur tocmai din sinceritatea acestui sentiment — a înțeles dreptul la existență a tuturor concepțiilor religioase, întrucât ele nu ficneau ordinea socială și bunele moravuri.

Dacă acesta este trecutul nostru istoric și psihologia neamului nostru, pentru ce se încearcă astăzi a se turbura armonia națională cu desbinări și uri religioase, și încă în cadrul aceleiași religiuni — splendida și generoasa religie a lui Isus?

Uniți și ortodoxi — suntem cu toți creștini și suntem cu toți români, legați de o potrivă prin comunitatea sentimentului metafizic și aceea a sentimentului național.

Ambele biserici și-au împlinit cu vrednicie datoria atât față de Dumnezeu, cât și față de neam: amândouă aceste biserici și-au dat marea lor contribuție și în sfera religiei și în sfera românismului.

Pentru ce să le punem astăzi față în față într'o luptă fratricidă, păgubitoare și pentru creștinismul, subminat de atâtea erezii, și pentru românismul, asaltat de atâția dușmani?

Dacă s'au găsit nesocotiți și rătăciți, cari se facă un asemenea act nenorocit, apoi s'a găsit și un guvern, paznic neclintit al ordinei în toate domeniile — morale și reale — care să ia cuvenitele măsuri pentru reprimarea turburărilor.

Dl ministru Richard Franasovici a adresat o circulară tuturor prefecților, în care să cere să ia cele mai severe măsuri împotriva funcționarilor cari s'ar deda la opera de învrăjbire a celor două biserici creștine și naționale.

Funcționarul trebue să fie agentul executiv al ordinei — și cine propagă ura religioasă și dușmănoasă între cele două biserici ale noastre — și amândouă sunt ale noastre prin trecutul și prezentul lor — săvârșește un act de discordie socială și națională care trebue reprimat.

Și guvernul, prin dl Richard Franasovici, a luat cuvenitele măsuri de reprimare.

Cursul Leului

București. — Pe ziua de eri leul a cotat la Paris 9·40, iar la Zürich 2·60.

„Falimentul liceului din Careii-Mari"

Aiurări iredentiste — Răspuns calomniilor și reacredinței ziarului „Ellenzék"

Subt titlul senzațional de mai sus confratele „Ellenzék" publică un articol înzorzonat cu fel de fel de inexactități, afirmații ironice și răutăcioase — ca totdeauna — referitoare la pretinsul „faliment al liceului românesc din Careii Mari".

Acest liceu „Vasile Lucaci" — după cum cititorii noștrii își mai aduc poate aminte — a fost înființat în locul liceului călugărilor piariști, desființat din lipsă de elevi de însăși acest ordin.

In articolul amintit confratele „Ellenzék are hazlia inspirație să afirme că liceul românesc n'ar avea numărul reglementar de elevi, deoarece, vezi Doamne, românii din partea locului n'ar vrea să știe de școli în limba lor!...

Ei bine, ziarul maghiar spune — cum se zicem? — inexactități: afirmând că *nu este o singură clasă de liceu care să nu aibă numărul reglementar de elevi.*

Cât timp a existat liceul unguresc numărul elevilor români în fiecare clasă era de 4—5 înși. Astăzi însă, când școala maghiarizătoare este înlocuită cu liceul românesc „Vasile Lucaci", numărul românilor este de 40—60 elevi pe clasă.

Acestea cifre dovedesc îndeajuns cât de necesară a fost înființarea liceului românesc la Carei!

Că numărul celor cari, vreau să învețe ungurește este astăzi mai re us, este adevărat. Motivul e simplu: în jurul orașului Careii-Mari nu sunt comune ungurești ci numai românești și șvăbești.

In era maghiară acești șvabi erau *târâți* de politica ungurească în școli ungurești. Românii de-asemenea. *Iată deci cine au dat contingentul elevilor „unguri" din Carei.*

Acum, sub regimul de dreptate întronat de România, proclamându-se principiul că nu se mai poate continua opera de maghiarizare a elementului șvăbesc și săsesc din România, numărul școlarilor „unguri" este în scădere continuă.

Scade acest număr și din alt motiv. Ungurii își dau seama că îmbulzeala prea mare la cariere intelectuale nu mai are nici un rost. Astăzi au trecut vremurile vechei Ungarii când toate slujbele publice, de pildă, erau un monopol al minorității de fapt maghiare.

Acum suntem și noi românii, de față, pretinzându-ne drepturile confiscate în trecut.

Astfel fiind situația, părinții unguri au înțeles că trebue să-și îndrepte copiii lor mai mult spre cariere practice, productive, spre industrie și comerț, decât spre cariera funcționărească.

Statul român le-a grăbit și în această privință în ajutor, înființând în Careii-Mari cu începere de 1 Septemvrie o Școală de arte și meserii.

Atârnă acum dela părinții unguri dacă vreau să înțeleagă rostul vremurilor schimbate și dacă vreau să se folosească de avantajele oferite lor de Statul român.

*

Atât am avut de răspuns insinuațiilor de reacredință ale ziarului unguresc „Ellenzék". Il rugăm să fie pe pace: nu este vorba și nici nu poate fi de un faliment al unui liceu românesc înființat într'un județ atât de românesc.

Faliment dau numai încercările desperate ale oficinelor iredentiste de a blama, a batjocori și a bagateliza munca ce o depune Statul român pentru repararea nedreptăților din trecut și pentru sprijinirea culturei naționale sugrumată în trecut cu aprobarea calomniatorilor noștri de astăzi...

Succesul pictorului român Aurel Ciupe

Ziarele ungurești, mai ales „Temesvári Hirlap" are cuvinte extrem de elogioase la adresa expoziției din Lugoj a pictorului român Aurel Ciupe.

Pictorul Ciupe — scrie ziarul maghiar — este originar din Lugoj, a studiat 3 ani la Paris, fiind elevul lui Pierre Laurence, măestrul cu renume mondial al neoclasicismului. A plecat apoi la Roma, unde a avut ca măestru pe profesorul Cromaldi, un reprezentant distins al impresionismului. Și-a întregit cunoștințele la Milano, Veneția și Firenze.

Acum a expus nuduri, portrete, peisage din Italia, etc, dând dovadă că este un pictor de mare talent, dintre aceia, cari ajung la țintă. — D. Aurel Ciupe — încheie ziarul maghiar este unul din cei mai importanți reprezentanți ai generației tinere pictoricești.

Facultatea de medicina
sustine revendicarile asistentilor

In ședința sa de ieri consiliul facultății de medicină din Cluj a hotărât să susțină revendicările asistenților dela Universitatea locală. S'a delegat o comisiune pentruca să ia contact cu asistenții.

Astăzi după amiazi la ora 5 asistenții se întrunesc la clinica medicală spre a-și formula încă odată punctul lor de vedere.

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână şi de tort 13

Agitatia asistentilor Universitari

Impotriva unei anomalii — Asistenţii cer să li se satisfacă cererile până la 1 Octomvrie — O chestiune care ameninţă grav buna funcţionare a clinicilor şi facultăţilor Universităţei locale

Sunt patru ani de când asistenţii clinicelor şi institutelor de ştiinţă de pe lângă Universitatea locală, cer mereu o reglementare mai echitabilă a situaţiei lor. Cu toate acestea până astăzi străduinţele lor au rămas zădarnice. Şi datorită acestei regretabile stări de fapt, acum în preajma deschiderii noului an universitar, clinicele şi institutele de ştiinţă sunt ameninţate să rămână fără asistenţă. Cazul este de-o gravitate excepţională, şi pentru aceasta am căutat să obţinem informaţii precise asupra împrejurărilor cari au dus până la situaţia de astăzi.

O continuă stare de provizorat

Atunci când s-a înjghebat Universitatea românească din Cluj toate numirile s'au făcut numai provizoriu, pentrucă n'aveam destul oameni de specialitate, cari îndeplineau condiţiunile de numire definitivă. Mai apoi profesorii, prin atitudinea lor categorică, au obţinut definitivarea. Acelaş lucru l'au cerut şi asistenţii, dar fără rezultat, cu toate că cererea lor era perfect justificată. Şi astfel s'a perpetuat situaţia precară creiată prin regulamentul Consiliului dirigent.

In fiecare an şefii de lucrări, asistenţii şi preparatorii dela Universitatea locală sunt numiţ din nou, în baza unui concurs, care se ţine la 20 Septembrie. Aceasta este o situaţie umilitoare, mai ales pentru aceia cari din 1916, sunt în serviciul înaltei instituţi culturale. Nemulţumiti de acest fapt, numeroase elemente de valoare au plecat, creindu-şi alt rost mai sigur. Dar majoritatea a rămas, în nădejdea că umilirea şi nesiguranţa vor fi înlăturate.

Cererea existenţilor

Insfârşit, exasperaţi de situaţia lor, la sfârşitul anului şcolar trecut asistenţii au luat o hotărîre definitivă.

Printr'un memoriu adresat ministrului, ei au cerut să fie definitivaţi, aplicându-li-se regulamentul dela celelalte Universităţi. Tot atunci au arătat că în cazul când cererea nu le este îndeplinită, nu vor mai solicita noui numiri pentru anul viitor, propunând ministerului ca în acest caz să se îngrijească de înlocuirea lor. Consiliul profesoral al facultăţii de medicină, căci ştiut este că aceasta are cei mai mulţi asistenţi, a propus deasemenea în primăvara trecută unificarea regulamentului asistenţilor.

Desigur numai datorită vacanţei de vară până astăzi n'a venit nici un răspuns dela minister, iar la concursul pentru ocuparea posturilor de asistenţi nu s'a înregistrat nici o cerere.

Nu stăm un moment la îndoială că justele motive ale asistenţilor vor fi luate în seamă, şi se va ajunge la o echitabilă rezolvire a problemei. Ar fi inutil ca acestor asistenţi, după ce au servit atâţia ani, mulţi dintre ei având titlul de docent, să li se mai ceară examene ca unor începători. Deasemenea celor mai mulţi nu li se pot aplica nici dispoziţiunile referitoare la stagiu din regulamentul Universităţii bucureştene de oarece stagiul şi l'au făcut cu prisosinţă până acum.

Chestiunea salarizărei

O altă latură a chestiuniii este salarizarea.

Asistenţii cer să li se aplice şi lor curba Lalescu, de sub prevederile căreia dintre toţi funcţionarii publici, numai asistenţii au fost scoşi. Astfel ei au şi astăzi salariile vechi. Şeful de lucrări 3300 lei lunar, suma aceasta cuprinzând toate adausurile, asistenţii 2400 şi preparatorii 2000, în timp ce studenţi medico militari din anul I—IV au 3800 lei. Elevii sunt mai bine salarizaţi decât profesorii lor.

Salariile sunt identice cu cele dela Bucureşti. Totuşi situaţia materială a asistenţilor din Capitală este cu totul alta ca a celor din Cluj. Există o deosebire esenţială între sfera de activitate a asistenţilor dela Bucureşti şi a celor clujeni. Acolo asistenţii asistă numai la cursuri, până când la noi, în special cei dela facultatea de medicină, fac şi serviciu de interni în clinici. In afară de aceasta aici în Cluj asistenţii n-au aproape deloc clientelă, căci populaţia minoritară boicotează pe medicii români. Astfel ei sunt nevoiţi să trăiască numai din salar sau să şi mai ia alte slujbe, ca medici la casele cercuale pentru asigurările sociale, sau altele. Rezultatul e surmenajul sau mizeria, ambele egal de distrugătoare a oricărei activităţi ştiinţifice.

In privinţa aceasta asistenţii cer să fie puşi în categoria profesorilor secundari, ei îndeplinind înainte de toate un rol didactic.

*

Chestiunea devine presantă. Dacă până la 1 Octombrie nu se va găsi o soluţiune pentru satisfacerea acestor cereri, Universitate locală va fi pusă în imposibilitate să-şi deschidă cursurile, iar clinicele să rămână fără de personalul medical, care le asigură buna lor funcţionare.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Vineri: MOARA ROŞIE (a 9 oră. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 56.)

Sâmbătă matineu: CAVALERU LEBEDEI. (Cu distrubuţia nouă a rolurilor. Neményi, Erényi, Tompa, Bányász. Preţuri reduse. Seria 57.)

Sâmbătă seara: MOARA ROŞIE (a 10 oră. Preţuri ridicate. Abonament şters. Seria 58.)

Duminecă seara: BABY. (Cu distribuţia nouă a rolurilor. Neményi, Dajka, Ihász, Tompa Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 12. B. Seria 60.)

MICA PUBLICITATE

Caut locuinţă modernă cu trei camere plătesc filodormă. Adresa Jacab Mór, Str. Memorandului 17.

Domnişoară caută o cameră modest mobilată, pot avea şi tovarăşă. Adresa la administraţie.

Uzina Electrică a Oraşului Cluj

No. 1581—924. D 239

Aviz

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă Onor. public consumator, că în ziua de 27 Septembrie 1924. între orele 12—16 — pentru ultima dată — se va întrerupe curentul pentru întreg oraşul din cauza lucrărilor ce se vor executa pe linia de înaltă tensiune Cluj, Someşul-Rece.

Cluj, la 24 Sept. 1924.

Dir.: Inginer ss. Roată.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti.

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE Lloyd

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 26 Septemvrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Samarul lui mas Mactui

Mare dramă în 6 acte după romanul Dlor *Carmon* şi *Graige* In rolul principal: *Ferribill Ganzoles.* — *Ca incheiere a comedie cu ZIGOTTO*

CINEMA URANIA

Temutul Jim

Un roman senzaţional din viaţa cow boylor americani în 6 acte. In rolul principal renumitul cow-boy american: TOM MIL.

CINEMA APOLLO

Contele puşcăriaş

Dramă criminală senzaţională în 5 acte. In rolul principal: *Grete Freund*

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită, 38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe, Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Reclama este sufletul comerţului

CEASORNICE *Longines*

7

Grands Prix ELEGANTE şi PRECISE

Cu ziua de azi debuteaza în

Barul Central

Trupa cu renume mondial

Dimitrescu Carpatti

Inceputul seara la 10 ore

Lloyd 7

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA BITTRA VELMA SANTE VANILLE

PĂRINŢI!

Şorţurile Pepita, Rochiile gouvriate, Pălăriile, ciorapii şi hainele de pat

precum şi toate albiturile, prescrise la liceul şi internatul „Regina Maria" se găsesc pe preţurile cele mai ieftene la 26

„HERCULES"

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

Situaţia în judeţul Mureş-Turda din punctul de vedere al reformei agrare, învăţământului şi cultelor

Convorbire cu dl prof. Simion Mândrescu deputat şi preşedinte al organizaţiei partidului naţional-liberal din judeţul Mureş-Turda

Conform promisiunei făcute celor peste 10.000 săteni veniţi la Tg.-Mureş ca să salute pe şeful partidului naţional-liberal d. Ion I. C. Brătiaau preşedintele Consiliului de miniştri cu ocazia vizitei ce a făcut oraşului şi judeţului nostru, dl Simion Mândrescu şeful organizaţiei liberale din judeţ însoţit de harnicul prefect al judeţului de consilierul agricol şi de şefii şcoalelor silvice a vizitat toate comunele din judeţ, pentru a se convinge de felul cum se aplică reforma agrară şi pentru a examina situaţia învăţământului, iar în legătură cu ace asta, pentru a observa în de aproape progresul lucrărilor pentru construcţiile şcolare şi de a studia la faţa locului situaţia cultelor.

Am socotit că este necesar să întrebăm pe dl profesor Mândrescu — care până acum este singurul deputat din judeţ, care a înţeles că are obligaţia morală faţă de alegători de a le asculta plângerile, — asupra constatărilor făcute.

Dsa cu amabilitatea i cunoscută, a binevoit să ne declare următoarele:

Aplicarea reformei agrare

Reforma agrară, cu puţine escepţiuni, s'a aplicat şi este în curs de aplicare spre mulţumirea deplină a celor îndreptăţiţi din judeţul Mureş-Turda. Micile greşeli comise au fost îndreptate imediat, rămânând ca unele mai greu de îndreptat să se refereze autorităţii centrale. Vor fi unele dispoziţiuni fie din legea agrară, fie ministeriale, cari vor trebui modificate pentruca să se facă deplină dreptate acelora pentru care a fost întocmită legea. Intre altele aşa zisele tablouri definitive de îndreptăţiţi vor trebui complectate, numeroşi îndreptăţiţi fiind plecaţi din comună spre a-şi face datoria faţă de ţară ca ostaşi, iar alţii pentru a şi agonisi pâinea necesară copiilor de acasă şi astfel din acestea cauze nu au fost luaţi în tablouri. Lipsa de păşuni suficiente va trebui remediată prin exproprierea pădurilor potrivite pentru transformarea lor în islazuri. Şi cu toate că judeţul Mureş-Turda are imense întinderi de munţi şi păduri, va trebui să mergem cu exproprierea până la extrem pentru a se satisface şi comunele de pe câmpie, cu totul lipsite de păşuni corespunzătoare. Trebuie să înceteze odată şi sistemul primitiv la care sunt siliţi să recurgă bieţii săteni de pe câmpie, de a se încălzi iarna şi de a-şi găti bucatele tot anul cu gunoiul uscat dela vite.

Hotărârile să fie peutru toţi executorii

Va mai trebui ca ministerul agriculturei să atragă atenţiunea agronomilor, că dacă hotărârile comisiunilor de ocol şi judeţene sunt executorii, ele sunt executorii şi în favoarea sătenilor nu numai a marilor proprietari, cari înţeleg se continue cu exploatarea moştilor, pădurilor şi fânaţelor şi după hotărârile celor 2 comisiuni în aşteptarea hotărârei Comitetului Agrar, care întârzie în desavantagiul celor îndreptăţiţi. Ne vom pomeni astfel că expropriem pentru sătenii noştri munţi cu păduri despoiate, cum am constatat în câteva cazuri.

Chestiunea coordonării proprietăţilor

O altă chestiune ce am constatat tot aşa de păgubitoare pentru săteni este întârzierea coordonării proprietăţilor marilor proprietari. Deşi conform legii aceştia nu ar fi în drept să posedă mai mult de cuantumul prevăzut de lege cu dreptul de a l designa singuri, li s'a lăsat porţiunea la care ar avea dreptul în fiecare moşie ce o au în diferite comune, ajungând astfel se aibă în stăpânirea lor atâtea porţiuni câte moşii. Sătenii aşteaptă cu nerăbdare coordonarea care întârzie pentru a se pune capăt odată acestei anomalii.

Mersul construcţiilor şcolare

In ceeace priveşte chestiunea învăţământului este îmbucurător zelul şi progresul ce s'a realizat în direcţia clădirei localurilor de şcoală în comunele unde localuri potrivite nu existau. Numai în sudul judeţului să clădesc anul acesta peste 25 şcoli primare. In partea nordică a judeţului s'au distribuit sume mai mici pentru repararea localurilor, până ce se va da posibilitate de a se clădi altele. Aceasta nu mai poate întârzia căci este ruşine să amintesc numai un singur caz, că într'un oraş ca Reghinul, cu admirabile şcoli săseşti şi ungureşti, să nu existe nici măcar un singur local de şcoală primară de stat iar autorităţile şcolare să fie nevoite ca, pentru a asigura mersul normal al învăţământului, să împartă elevii prin diferite localuri improprii şi mai ales nesănătoase.

Să mai vorbesc de lipsa unui local pentru liceu şi internat într'un centru ca Reghinul, încunjurat de mari şi frumoase sate româneşti? Am mai constatat că sunt o mulţime de comune româneşti cu câte 4000 de locuitori cari nu au nici un învăţător. Ori aceasta este o adevărată crimă contra neamului. Trebuiesc luate urgente măsuri pentru remediere. Aci la acest cap al românismului ar trebui date primele milioane din sumele acordate pentru construcţii de şcoli şi trimise elementele cele mai valoroase dintre tinerii învăţători, pentru a putea continua cu bine opera începută pentru românizarea comunelor foste curat româneşti şi desnaţionalizate de regimul cultural al foştilor stăpâni.

Situaţia Bisericilor

Cu privire la situaţia bisericilor am constatat, că în general este destul de mulţumitoare. Dintre toate cea mai oropsită este biserica de stat, biserica ortodoxă. Şi este uşor de explicat această situaţia dacă ne gândim numai niţel fie mai depărtat fie mai apropiat. Cine s'ar îndoi de aceasta afirmaţie nu are decât să se convingă vizitând biserica în care oficiază protopopul ortodox din Tr.-Mureş.

In definitiv vizita noastră a fost foarte bine primită de populaţia dela sate, care a fost peste măsură de bine impresionată văzând că deputaţii, aleşii lor, se interesează de aproape de nevoile lor, remediind ce este posibil prin autorităţi încă la faţa locului, iar pentru celea mai greu de resolvit, intervenind la minister. Acum plec la Bucureşti pentru a rezolvi o mulţime din plângerile ce mi s'au adresat şi sper că rezolvindu-le favorabil să pot îndrepta credinţa greşită a populaţiei dela ţară, că deputaţii nu se interesează de ei, decât numai atunci când au nevoe de voturi."

Presa maghiară

Scriitorul Tabéry apelează la Clemenceau!

Cunoscutul novelist ungur Tabéry Géza reînprospetează un articol din 1913 al marelui om de Stat francez Clemenceau în care acesta atăcase Statul român pe motivul presupusei sale politici antievreeşti.

După dl Tabéry ungurii şi celelalte minorităţi din ţară au o situaţie tot atât de insuportabilă în România ca şi evreimea a cărei soartă a fost deplânsă de Clemenceau în 1913.

— „Ce împiedecă oare azi pe Clemenceau — isbucneşte domnul Tabéry — să se ridice contra atrocităţilor de ordin cetăţenesc şi uman? Pentru ce nu şi pune în cumpănă toată autoritatea? Care este motivu tăcerii lui? Faptul că România — de câţiva ani — este aliata Franţei sau că — cu timpul — îmbătrâneşc şi „tigrii" ?!!!

In restul articolului dl Tabéry înfăţişează — în batjocură — independenţa României cu ceva ce nu s'ar fi putut realiza fără emanciparea evreilor din ţară etc.

Nu vom onora cu comentarii aprecierile veninoase dar mediocre şi banale ale prozatorului maghiar Tabéry. Constatăm numai, că scriitorii unguri muncesc din greu pentru apropierea sufletească româno-maghiară!

Inainte numai!... Nici o sforţare nu rămâne fără roade!...

Intrevederea Goga-Episcopul Nagy Károly

Ziarele ungureşti anunţă că episcopul reformat Nagy Károly — în călătoria sa spre Cluj — s'a oprit la Ciucea, unde a avut o convorbire mai lungă cu dl Octavian Goga.

Un gazetar bătut

Citim în „Uj Kelet" că ziaristul lugojan Botos János de la „Krassószörényi Lapok" şi „Magyar Kisebbség" a fost bătut în mod grav de un căpitan de jandarmi şi alţi ofiţeri pentru un articol pe care aceştia l'au considerat insultător pentru ei.

Gazetarul Botos zace în spitalul din Lugoj grav rănit şi — scrie „Uj Kelet" — pluteşte între vieaţă şi moarte.

Noi nu am citit articolul dlui Botos, pe d sa nu'l cunoaştem şi nu suntem informaţi nici despre motivele agresiunei căpitanului de jandarmi şi soţii.

Orice ar fi scris însă colegul nostru ungur oricât de nedrepte ar fi fost aprecierile cuprinse în articolul lui, noi nu putem decât condamna agresiunea brutală şi barbară a celor cari au crezut de cuviinţă să'şi facă, singuri dreptate.

*

Dorim gazetarului Botos însănătoşire grabnică şi cerem darea în judecată a agresorilor.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 Cluj, Str. Iorga No. 2. Telefon 631
Sucursala Timişoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Drezden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii şi diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereţi oferte gratis

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova
Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione enerale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

D 229 Rudolf Mosse
Studenţilor universitari!
Resultatul rigorosului
Dv. este asigurat, dacă cumpăraţi de la mine stofă primind chiar şi un rabat
Succ. Eugen Schwarcz
Cluj, Strada Regina Maria 14.

RECVIZITE SCOLARE CELE MAI BUNE, EFTINE LA LIBRARIA LEPAGE

Lloyd
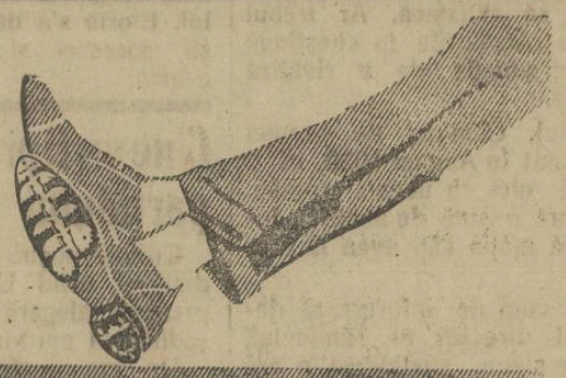
Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,
este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea.

Căminul de ucenici din Cluj

Din nevoile învăţământului practic la Cluj — Necesitatea de-a se da o mai mare importanţă creării unei industrii româneşti

Inexistenţa unei industrii româneşti în oraşele ardelene, a silit toate cercurile interesate în prosperarea românilor de aici, să ia toate măsurile pentru repararea acestei situaţii dăunătoare. S'a dat astfel o importanţă deosebită învăţământului practic, în vederea creării unei generaţii de industriaşi români, care să desăvârşească afirmarea noastră economică alături de cea politică.

Pe terenul acesta, iniţiatorii au găsit exemplul pilduitor al ungurilor, cari au dat învăţământului practic o importanţă deosebită. Prin şcoli de specialitate şi prin căminuri de ucenici, stăpânitorii de ieri au reuşit să creeze o industrie maghiară în toate oraşele din Ardeal, excluzând îndeosebi elementul românesc. Prin aceste şcoli şi căminuri, în cari nu se primia nici un român, industria maghiară şi-a asigurat hegemonia care o mai vedem şi în prezent.

Din considerentul acestei capitale importanţe a învăţământului practic, am socotit necesar, acum în preajma noului an şcolar, să obţinem pentru cititorii noştri lămuriri cu privire la mersul căminului de ucenici din localitate, căre este menit să formeze industria românească în această regiune.

Trebue să recunoaştem din capul locului, că în privinţa aceasta Clujul n'a ajuns încă la acelaş nivel cu alte oraşe, în primul rând cu Timişoara. Acolo, primăria capitalei bănăţene susţine nu mai puţin ca cinci căminuri, cu peste 600 elevi, ceeace înseamnă că singură Timişoara poate să garanteze într'un deceniu, două crearea unui rival industriei înstrăinate a Banatului. Dar Timişoara este mai favorizată de împrejurări decât oraşul nostru, deoarece fiind toate cinematografele în regia comunei, veniturile realizate dela acestea fac posibilă finanţarea tuturor acestor căminuri.

Dar, dacă Clujul nu este pe primul plan, el este la loc de frunte, faţă de alte oraşe, cum sunt Oradea-Mare, Târgu-Mureş sau altele. Acest lucru nu poate evident, să satisfacă. Ar trebui ca toate căminurile în chestiune să fie în situaţia de a rivaliza între ele.

La Cluj, Căminul de ucenici s'a preluat în August 1920, când nu avea nici un ucenic român. Astăzi are o sută de ucenici, încă odată atâţia câţi avea la preluare.

După cum ne informează destoinicul director al căminului, dl Mureşianu, susţinerea o are comuna, care a dat şi localul. Este adevărat, că localul căminului a putut fi încăpător la început, când afluenţa era mai mică. Astăzi după cum ne arată dl Mureşianu, numărul de o 100 al celor primiţi în cămin, nu este nici sfertul celor ce solicită intrarea aici. De aceea s'a cerut primăriei lărgirea localului, dându-se spre folosirea căminului de ucenici sălile căminului bătrânilor, pe care nu-l desparte decât un gard de scânduri. Primăria a luat mai demult în discuţie această soluţie şi întârzierea se datoreşte numai faptului, că nu s'a putut încă amenaja un nou cămin pentru bătrâni. In faţa afluenţei tot mai impetuoase a tinerilor cari cer primirea în căminul de ucenici, este necesar însă, să se ia măsuri cât mai urgente.

Dl director Mureşianu ne arată în mod just, că continuând imposibilitatea de acum de a se primi toţi solicitanţii, ajungem acolo, că tinerii cari nu pot fi primiţi, părăsesc definitiv gândul meseriei, convinşi că domnii dela oraşe nu le stau în ajutor.

Din consideraţia situaţiei materiale a acestei regiuni, care este printre cele mai sărace, încă se impune o soluţie urgentă. Cum industriaşii nu mai primesc ucenici pe cheltuiala lor, singura posibilitate pentru ucenicii veniţi dela ţară, este căminul. De altă parte direcţia căminului face şi pe mijlocitorul între ucenici şi patroni, întrucât îi plasează ea pe la aceştia. Faptul ce'l amintim aci, este deasemenea important, dată fiind aversiunea ce a existat faţă de elementul românesc. Astăzi se constată, că patronii de orice naţionalitate nu se codesc să primească ucenici români şi preferă pe internii din cămin, cari în aceşti patru ani au fost totdeauna de prima calitate. Totuş va fi necesară o intervenţie pentru ca să fie primiţi ucenicii români şi la meseriile speciale, cum este fabricarea de balanţe zecimale, bunăoară, ocupate exclusiv de străini.

In cămin, ucenicii au o găzduire şi o creştere exemplară, având bibliotecă, o echipă de football ore de conferinţe ţinute de profesorii din localitate, o societate de lectură, precum şi alte distracţii. Instrucţia lor se face la şcolile primare, în 58 de secţii, fiind făcută de învăţători, universitari şi profesori dela şcolile secundare.

Eforia căminului o compun reprezentanţi ai oraşului, în frunte cu dl primar dr. Utalea, reprezentanţi ai Camerei de Comerţ şi ai Reuniunii industriaşilor români. Alături de comună, camera de Comerţ şi Reuniunea industriaşilor români dau căminului fel de fel de ajutoare, după putinţă. Ceeace se impune, cu toate că susţinerea căminului a luat-o asupra sa oraşul, este acordarea unui sprijin şi din partea statului. Eforia s'a decis să facă paşii necesari şi în direcţia aceasta.

Cine va fi preşedintele partidului maghiar?

Cititorii noştrii ştiu că în urma dimisiei d-lui Ugron suntem în preajma alegerii unui nou preşedinte al partidului maghiar.

De vre-o câteva zile ziarele „Ellenzék" şi „Brassói Lapok" au început o propagandă intensă în favorul fostului primar al oraşului Târgu-Mureş, d. dr. Bernády György.

Fracţiunea democratică a ungurilor din Ardeal şi săcuii nu s'au pronunţat încă asupra persoanei viitorului preşedinte.

Ziarele „Keleti Ujság", „Ujság", organele ungureşti din Oradia, Arad, Timişoara nu au scris, nici ele, nimic despre această importantă chestiune.

Citiţi şi răspândiţi:

«Infratirea Poporului»

cea mai bună gazetă săptămânală.

Ultime informaţii

— In zilele de 27 şi 28 Septembrie va avea loc la Timişoara, un mare concurs de coruri şi fanfare, organizat din iniţiativa cercului militar-civil, din Timişoara, împreună cu „Asociaţia corurilor şi fanfarelor române din Banat". Sufletul acestei iniţiative este dl general Găvănescul, comandantul Diviziei din Timişoara şi prezidentul cercului militar-civil „Principele Carol", care împreună cu dl Vidu a înţeles marele rol cultural şi educativ al corurilor naţionale. Manifestaţia de Sâmbătă şi Duminecă se anunţă a fi grandioasă. Cu acest prilej se vor da premii în bani celor mai bune coruri, cari vor lua parte la întrecere.

— La Conservatorul de Muzică şi Artă dramatică din Cluj există deja cursurile de instrumente de suflat: flaut, oboi, clarinet, corn, tromba şi tromboni, fără nici o taxă de frecventare. Publicul e invitat a se înscrie la aceste cursuri în număr cât mai mare pentru a se putea umplea odată golul ce se simte atât de mult.

— Marţi au fost la Lipova dnii miniştri Angelescu şi Cipăianu, unde au asistat la inaugurarea unei şcoli şi unde li s'a făcut o entuziastă primire.

— Zilele acestea se vor termina lucrările de instalare a contoarelor de apă din cartierul străzii Elisabeta. Lucrările s'au făcut sub conducerea serviciului de apaduct a oraşului, care intenţionează să termine instalarea contoarelor în întregul oraş, încă înainte de începerea iernii.

— *Din Turda ni se anunţă că este ca sigură numirea dlui dr. D. Chişor, actual prim-procuror, ca prefect al judeţului Turda-Arieş.*

* **Concurs pentru post profesoral.** La liceul unitar din Cristur (Odorheiu) se află un post profesoral de complectat pentru specialitatea limbei române. Profesorul căre se va aplica va primi afară de salar, întrucât îşi asumă supravegherea în internat, întreţinere totală (vipt, încălzit, luminat). Informaţiuni amănunţite se pot primi în oficiul episcopesc unitar în Cluj, Calea Victoriei No. 12, etaj I. No. 22. D. 235.

— De Duminecă într'o săptămână se deschide staglunea Operei Naţionale din Cluj cu opera Carmen. A doua reprezentaţie va fi Făt-frumos.

— Partidul socialist din Ardeal va scoate în curând un ziar săptămânal în românește şi ungureşte pentru a informa ziarele şi opinia publică asupra mişcării socialiste.

— La direcţiunea regională R. M. S. din Cluj se lucrează la bugetul anului viitor, ţinându-se seamă de reala sporire a producţiunii, care pentru anul ce vine va fi aproximativ de 10 la sută.

— Primarul şi primnotarul oraşului pleacă astăzi la Cernăuţi pentru a lua parte la Congresul Uniunei oraşelor din ţară, care se ţine acolo

— Eri după amiază, cu toate că începuseră lucrul, chelnerii dela cafeneaua New-York s'au pus iarăşi în grevă. Cazul a fost adus la cunoştinţa inspectoratului muncii.

— Până în prezent sunt 7 reflectanţi pentru postul de şef perceptor al oraşului. Aceştia şi-au înaintat cererile pentru concurs, urmând ca zilele acestea să se întrunească comisiunea pentru propuneri, conform noui legi administrative.

* *Ocasiune rară „Au Printemps" fost Missir desfiinţând raionul de incălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— Baia de vară a oraşului rămâne deschisă până la 1 Octombrie, contrar hotărârii de-a o închide la 24 Septembrie, aceasta din cauza vremii favorabile.

— **In ziua de 8 Octomvrie vor începe manevrele de toamnă ale trupelor din Corpul VI Armată în care scop s'au început pregătirile, luându-se tot odată toate dispoziţiile. Manevrele se vor face în regiunea Marghita.**

— Prefectul judeţului a plecat în comuna Măguri pentru a inspecta situaţia şcolară acolo.

— Partidul socialist nu şi-a putut ţine Duminecă adunările la Petroşani şi Reşiţa, autorităţile militare neadmiţând aceasta.

— Săptămâna viitoare primăria oraşului va înainta ministerului de interne bugetul de cheltueli şi venituri ale oraşului pe anul financiar 1925.

— Incepând cu ziua de 1 Oct. vor avea loc în Cluj la direcţiunea regiunei XI sanitară examenele de limba română pentru funcţionarii dela această autoritate cari în trecut nu cunoşteau destul de bine limba oficială. Tot la acest serviciu se vor ţine examenele de capacitate pentru aceia cari doresc a deveni funcţionari la această direcţiune. Data începerii lor este 1 Noemvrie. Petiţiunile se vor înainta până la sfârşitul lunei Octomvrie condiţiunile de admitere sunt publicate în Monitorul Oficial Nr. 167.

— P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan al Clujului pleacă Sâmbătă în vizitaţiune canonică în comunele Teiuş, Strenţ şi Cetea din apropierea Aiudului. P. S. Sa va fi întovărăşit de doi asesori consistoriali şi corul episcopiei. Duminecă va celebra o liturghie în Cetea, căreia îi va urma serviciul divin pentru sfinţirea noulor clopote cumpărate de Românii din America.

— *Cu începerea noului an şcolar, la şcoala profesională de fete din Cluj, str. Stroescu Nr. 12, se primesc comande de albituri pentru domni, doamne şi copii.*

— Prefectura judeţului a primit un ordin circular din partea ministerului de război, prin care se lămureşte, chestiunea obligativităţii ofiţerilor de reservă de-a lua parte la concentrări. Scutiri se acordă numai parlamentarilor, angajaţilor în diplomaţie şi studenţilor aflători în streinătate, sau pentru cauză de boală. Cererile de scutire trebue să fie înaintate cu 10 zile înainte de ziua concentrării.

— Primăria din Cluj a primit un ordin din partea ministerului de interne, prin care se dispune ca edificiile şi intreprinderile comunale să fie asigurate la Casa de asigurare a ministerului. Intrucât ar fi asigurale la bănci particulare ordinul dă instrucţiuni pentru resiliera acestor contracte. Dacă nu se poate ajunge la un acord cu aceste bănci de asigurare se vor plăti cotizaţiile până la data expirării contractului.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Situaţia din Basarabia

Declaraţiile dlui ministru Tătărescu

Bucureşti — D. G. Tătărăscu, ministru subsecretar la interne, a primit eri după amează pe reprezentanţii presei, cărora li-a făcut următoarele declaraţii:

Toate atacurile banditeşti, petrecute în ultimul timp în Basarabia, au fost date de ruşi, veniţi de peste Nistru, atacurile s'au dat cu arme şi mitraliere ruseşti. Este inexat că în bande au fost bulgari şi evrei. Atacurile s'au produs cu mai multă violenţă în regiunea Tatar-Bunar se explică prin faptul că bolşevicii au avut informaţii că această regiune este mai slab apărată.

Din Tatar-Bunar, banditii au jefuit 800.000 lei. La un singur bandit omorît s'a găsit numai puţin de 300.000 lei.

Acum liniştea este complect stabilită, graţie eroismului admirabil al armatei. Armata va fi retrasă şi siguranţa publică va fi asigurată prin detaşemente de jandarmi călări.

Uragan în Brazilia

Bucureşti. — Telegramele anunţă că în Brazilia s'a deslănţuit un groaznic uragan, care a distrus numeroase clădiri şi a făcut 35 victime omeneşti.

Generalul Berthelot în Capitală

Bucureşti. — Aseară a sosit în Capitală d. General Berthelot insoţit de membrii misiunei franceze. După recepţia din Gara de Nord a avut loc un banchet oferit de guvern, la care au participat dnii I. G, Duca şi G. Mârzescu.

Sinuciderea unui comerciant

Bucureşti. — Eri seara a fost găsit spânzurat într'o cameră a hotelului „Dacia", cadavrul comerciantului Leon Scurtu. Cauzele sinuciderei nu se cunosc încă. Autorităţile anchetează.

Radici la Regele Alexandru

Bucureşti. — Din Belgrad se anunţă că dl Ştefan Radici a fost primit în audienţă de Regele Alexandru. Audienţa a ţinut peste 1 oră.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1187 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Sâmbătă 27 Sept. 1924

Infrăț[illegible]a

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
CLUJ 26 SEP. 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Naționalism - țărănism

O violență polemică s'a încins între foaia dlui dr Lupu și presa partidului național pe chestia nouei titulaturi a partidului condus de dl Iuliu Maniu. Dl Al. Vajda a declarat că de acum încolo partidul din care face parte se va numi „național țărănist", așa cum urma să fie botezat în cazul dacă s'ar fi făcut fuziunea. Fuziunea nu s'a făcut — cum era de prevăzut — și nu se va face vre-odată: totu și în ciuda acestei avortări dl Al. Vajda și cei din clica dlui Maniu țin se păstreze o titulatură care nu a fost de cât o simplă hipoteză.

De aci furia și atacul violent al țărăniștilor, la care „Patria" se mulțumește să răspundă domol și cu creștinescul duh al blândeței. Țărăniștii acuză pe naționaliști, pur și simplu de furt — de oare-ce, „țărănismul" — după modesta lor pretenție — este un monopol, care le aparține esclusiv, în vecii vecilor.

La această pretenție, naționalii răspund cu emfaza că ei în-totdea-una au fost „țărăniști".

De fapt, țărăniștii și naționalii se bat pe un bun care nu le aparțin, nici unii, nici cei l'alți nu sunt țărăniști.

E drept, în gloriosul lui trecut istoric, partidul național a fost țărănist, dar nu în sensul luptei de clasă, ci în directiva idealului național — a fost țărănist, și nici nu putea fi alt-fel, date fiind condițiile istorice și sociale a le așezărei elementului românesc aci.

Politica maghiară a închis porțile cetăților elementului românesc, ținându-i la respectabile distanțe de orașe și de îndeletnicirile burgheziei urbane. Massele românești au rămas la sate, și atunci, era firesc, era fatal, ca partidul național român esc să se întemeeze pe țărani, cari la rândul lor își găseau expresiunea politică în partidul național.

Astăzi să mai poate oare afirma că țărănimea din Ardeal este solidară și sprijinitoare a partidului condus de dl Iuliu Maniu și de clica sa?

Cu toate marile prilejuri de manifestații se formulează dezacordul dintre țărănimea din Ardeal și politica dlui Iuliu Maniu.

Ast-fel, cu prilejul marei serbări a neamului care a fost Incoronarea dela Alba Iulia, ca și cu ocazia comemorărei eroului Avram Iancu, dl Iuliu Maniu, minusculul pontifice dela Blaj a dat edicte prin cari interzicea țărănimei ardelene participarea la aceste serbări. Și totuși țărănimea din Ardeal a participat în legiuni și cu explozii de entuziasm la aceste serbări.

Astfel țărănismul dlui Iuliu Maniu nu se întemeiază pe o realitate sufletească și politică, ci pe o simplă și vană veleitate.

Tot atât de puțin real psihologiceşte și politiceşte este „țărănismul" partidului care și-a asumat oficial această titulatură. Acest partid este un partid de revoluție și internaționalism, partidul luptei de clase, dușmanul proprietății individuale și al întregei actuale orânduri sociale.

Ori țăranul român este profund tradiționalist, conservator, pașnic, fidel și îndârjit al tuturor credințelor și bunurilor rămase ca o sacră moștenire dela strămoși.

Aceasta fiind realitatea, atât partidul național, cât și partidul țărănist își dispută un bun care nu le aparțin: țărănismul este tot atât de strein de dl Iuliu Maniu și Mișu Cantacuzino, cum este de dl dr Lupu și Virgil Madgearu.

Datoria presei românești

D-nul subsecretar de stat Ch. Tătărescu a convocat la ministerul de interne pe toți reprezentanții ziarelor pentru a le face o expunere amănunțită asupra evenimentelor dela Tatar-Bunar.

D-nul Gh. Tătărescu a stărut și cu acest prilej asupra datoriei ce o are întreaga presă românească de a se feri să înregistreze știrile pe cât de fanteziste și de alarmante pe cât de vătămătoare menținerei ordinei și liniștei.

Inscripții

Grădina lui Candide — Marele Clemenceau, încărcat de ani și glorie, s'a retras în ferma sa din preajma mării, unde își cultivă răzoarele pline de flori, pe când valurile își ritmează grandiosul lor vers.

Când vre-un reporter, a cărui meserie trebue să fie indiscreția, bate la poarta locașului lui de odihnă și singurătate, e bine și curtenitor primit, căci tigrul aprigelor polemici ale condeiului și ale luptelor parlamentare este un patriarch getelmen.

Când însă reporterul sondează conoștință marelui om de Stat, dorind să-i afle impresia și opiniile în chestiile politice la ordinea zilei, Clemenceau se eschivează discret și subtil, spunând:

— Lăsați-mă să-mi cultiv grădina ca și Candide!

Formidabilul atlet al condeiului și al verbului este un înțelept. El a înțeles că misiunea lui în această viață a fost împlinită — și încă glorios, cu deplină victorie.

A avut toate mulțumirile și cinstirile pe care poate să le dea cuiva viața. A fost primul ziarist al epocei lui; a fost cel mai temut luptător parlamentar.

In sfârșit soarta i'a rezervat cea mai mare glorie: aceia de a-și salva patria și de a-o duce la victorie.

Clemenceau a intrat de viu în istorie . . . Ca un biblic înțelept el nu mai cere nimic vieței: în liniște și singurătate își cultivă florile, pe când marea își plânge grandioasa litane, pe lângă care larma vieței umane rămâne un enervant bâzâit de muscă.

Starpirea amestecului administratiei in luptele confesionale

— Ordinue ministerului de interne —

In numărul nostru de eri am arătat cât de înțeleaptă este măsura luată de ministerul de interne pentru a stârpi amestecul administrației în luptele confesionale, cari din nefericire sunt existente. Astăzi credem a face un act util publicând ordinul ministerului de interne în această chestiune:

Domnule prefect,

Ne-a venit la cunoștință, că unii funcționari administrativi din Transilvania se amestecă în chestiuni cu caracter religios-bisericesc, făcând chiar propagandă între credincioșii bisericei unite pentru a trece la biserica ortodoxă română și pricinind astfel frământări și tulburări mari confesionale, potrivnice intereselor supreme de stat.

In greaua misiune de consolidare națională, guvernul ca îndrumătorul vieții noastre publice, stă sub stăpânirea unei supreme cerințe: Consolidarea statului român în nouile sale fruntarii. El nu poate admite deci în vremurile de azi lupta confesională între membri celor două biserici naționale. Funcționarul administrativ, ca ori ce alt slujbaș al statului trebue să fie în îndeplinirea rolului său în treburile publice un organ de imparțialitate și obiectivitate, spre a nu jigni nici sentimentele cetățenești și nici sentimentele religioase ale vreunui cetățean pacinic.

In consecință ordonăm, ca funcționarii administrativi să nu participe, sub nici un cuvânt, la nici un fel de mișcare confesională, ce se manifestă în timpul din urmă în diferite părți ale Transilvaniei și cu deosebire în luptele ce au început între cele două biserici naționale.

Comunicându-vă cele ce preced, avem onoarea a Vă ruga să luați măsuri, ca organele în subordine din județul Dv. să observe și să anunțe Ministerului Cultelor fără întârziere orice mișcare de caracter confesional, luând din parte-Vă măsurile cuvenite pentru a împiedeca acte de forță față de vre-o confesiune și îndrumând autoritățile administrației locale să observe cu cea mai mare stricteță imparțialitatea cerută organelor statului chiemate să apere deopotrivă interesele tuturor cetățenilor, fără deosebire de limbă și confesiune.

Ori ce abatere dela acest ordin va avea ca urmare chiemarea la răspundere a celorce s'ar face vinovați de neurmare.

Subsecretar de Stat
ss. **Franasovici**

O importantă conferință română-cehoslovacă la Satu-Mare

Lichidarea arhivelor și documentelor moștenite dela statul maghiar

In zilele 20—23 Septembrie au avut loc la Satu-Mare un eveniment de cea mai mare importanță. In aceste zile s'au întrunit în localitate delegații României și Cehoslovaciei pentru lichidarea documentelor, arhivelor, etc. moștenite dela statul maghiar și privitoare la aceste două state succesoare.

Numărul delegaților din partea ambelor țări a fost de 27 (România 17, Cehoslovacia 10 delegați). Fiecare minister și-a trimis delegatul său. Ministerul de instrucțiune publică a fost reprezintat prin Inspectorul general dl Alexandru *Pteancu*, cel de culte prin directorul general *Z. Păclișanu*, cel de justiție prin directorul justiției Cluj dl Ioan *Pop*, ministerul de agricultură prin dl N. *Bănescu*, directorul ordonanțării, ministerul de război prin dl colonel *Christescu*, etc., etc.

Comisia cehoslovacă a fost compusă din funcționari superiori, specialiști, sub conducerea jupanului (prefectului) din Seleușul Mare.

Tratativele au decurs în termenii cei mai amicabili, potriviți între toate relațiilor de alianță ce există între cele două state și s'a ajuns la acord mulțumitor în toate chestiunile fixate în program.

S'a constatat că o amânare a lichidării documentelor și dosarelor nu mai este de dorit. In acest scop reprezentanții fiecărui minister vor lucra cu colegii lor de la ministerele celuilalt stat. Pentru formularea listelor de revendicări s'au fixat 40 de zile. După acest termen fiecare subcomisiune va prezinta materialul necesar pentru schimb și anume: toate documentele ce privesc *numai* comunele trecute la celalalt stat și numai un singur stat vor fi transmise în original și în întregime.

Iar documentele ce privesc nu numai interesele unui singur stat ci și cel al comunelor și cetățenilor români sau cehi, vor fi făcute în dublu exemplar.

Pentru aceste din urmă lucrări s'au fixat 60 de zile. După acest termen comisia de lichidare se va întruni din nou — de astădată pe teritoriu ceh — pentru ratificarea lucrărilor îndeplinite și efectuarea schimbului.

Aceasta a două conferință va avea loc la *Kosice*. Subcomisiile românești au și început lucrările necesare.

*

Pentruca publicul să fie mai bine orientat despre lucrările delegațiunilor, comunicăm că la Kosice se va face schimbul cărților funduare, a dosarelor tuturor proceselor începând cu anul 1876, a planurilor privitoare la poduri șosele și căi ferate, se vor schimba hărțile și planurile militare, actele de recrutare, arhivele școlilor și societăților culturale, socoțile și documentele administrațiilor financiare, a Camerilor de comerț și industrie, arhivele județene, planșe, hărți, statistici, regulamente — cu un cuvânt tot ce se cuprinde în arhivele particulare și publice de pe fostul teritoriu unguresc.

Solicitudinea

Domnului Ministru al Cultelor și Artelor Al. Lapedatu, pentru bisericile din Bihor

Domnul Ministru Al. Lapedatu a acordat până acuma pentru bisericile din Bihor ajutoare cari se ridică la suma de două milione și jumătate lei.

Și suma: 1.000.000 lei pentru renovarea și amenajarea noului local al Seminarului Episcopiei Ortodoxe (fosta cazarmă Marcovici, care cedată fiind de ministerul de războiu celui de Culte a fost pusă la dispoziția Episcopiei), 300.000 lei pentru repararea bisericii ortodoxe episcopale din Oradia-Mare, 400.000 lei pentru construcția bisericii din Ceica, 100.000 lei pentru oficiul parohial din Beliu, 200.000 lei pentru bisericile unite patronate și 500 000 lei ajutoare, variind între 5000—30.000 lei, pentru bisericile ortodoxe și unite din aproape cincizeci comune bihorene.

Un nou dar Bibliotecii Universitare

Domnul G. Sion, marele donator al Bibliotecii Universitare din Cluj a adresat dlui director dr Barbul următoarea scrisoare:

Domnule Director General!

Vin prin aceasta a vă ruga să binevoiți a primi pe seama Bibliotecei Universității, diploma primăriei orașului municipal Cluj, ce mi-a predat-o în aula acestei biblioteci în ziua 16 Dec. 1923 și prin care mi sa făcut nemărginită cinste a mă numi cetățean de onoare a acestei cetăți.

Nicăeri mai bine nu se va putea păstra de cât în Biblioteca Universității, unde va servi de pildă tuturor, și în acelaș timp se va putea vedea cum ardelenii știu se răsplătească cu prisosință pe cei care îi iubesc.

Direcțiunea Bibliotecii a primit cu mare mulțumită și acest dar al dlui G. Sion, împreună cu 3 tablouri mari în ulei cumpărate la expoziția din Paris, iar diploma a așezat-o în locul cel mai potrivit, în „Sala G. Sion", a Bibliotecii.

Presa din Ungaria

Ziarul iredentist „Szozat“ și serviciul poștal român

„Valahii — scrie ziarul iredentist „Szozat“ — nu înmânează scrisorile și pachetele când sunt adresate în altă limbă decât cea a statului. Numele localității trebue să fie scris în limba valahă. Serviciul postal valah are ordin să refuze orice scrisoare adresată în limba minorităților“.

Nu știm dacă este exactă informația ziarului iredentist referitor la instrucțiunile date serviciilor postale române.

Ceiace însă știm este că scrisorile adresate la Kolozsvár, Kronstadt, Grosswerdein Zilah, Balázsfalva sosesc la destinație cu o înduioșătoare punctuositate de care ar trebui să fie mulțumit și confratele iredentist.

Comemorarea contelui Tisza

Ungurii au hotărât să sărbătorească amintirea contelui Tisza István, ucis în timpul revoluției. Cu acest prilej ziarul „8 órai ujság“ — care este proprietatea renegatului profesor universitar budapestan Siegescu — scrie următoarele:

„Mâine, armata ungară își va închina drapelul în fața amintirii contelui Tisza.

Husarii din Dobrițin își vor aduce aminte nu numai de viteazul lor colonel de odinioară (Tisza a fost în timpul războiului comandantul cu rang de colonel al unui regiment de husari. — N. R.) ci și de unul din cei mai nobili martiri ai neamului unguresc. Tragedia lui Tisza este tragedia națiunei maghiare.

In trecut, anul de sfat dornic de fapte și națiunea maghiară rău condusă au stat față în față. Vârtutile maghiare dormitau...

Eroul inteligenței maghiare era despărțit de eroii tragici ai sentimentului unguresc primitr'o tragică prăpastie. Războiul mondial însă a împrietenit pe Tisza cu poporul maghiar.

Colonelul Tisza a aflat în husarii săi acel popor pe care ca om de stat nu l'a putut găsi. Iar husarul ungur a aflat în contele Tisza pe tatăl de care simplul alegător nu știa.

Când însă aceste două forțe; poporul maghiar și Tisza s'au întâlnit, cauza maghiară era deja pierdută...

... Aceasta epocă a iușinei, a prăbusirii nu poate clădi decât pe temeliile lăsate de Tisza.

La sărbătoarea de mâine se vor întâlni prezentul și trecutul prezentul sterp al Ungariei ciuntite, cu amintirea Ungariei mari.

Ni se pare ca și cum la aceasta serbare dela Dobrițin s'ar pune piatra fundamentală a acestei Ungarii mari“.

Societatea Națiunilor și „Szozat“.

Iredentistul Zsilinszky a publicat în ziarul „Szózat“ un primarticol despre Societatea națiunilor. Cotăm câteva părți din acest articol.

„Se vorbește mult despre obligativitatea arbitrajului internațional. Dar se vorbește și de națiunea statului agresor și despre necesitatea încadrări acestei activități cu desarmarea, cu siguranța și cu menținerea situației de azi. Va se zică totul rămâne așa cum este!!...

Omul maghiar nu poate avea nici o recunoștință față de aceia cari au suprimat de la ordinea zilei problema revoltătoare a furtului de pământ al cetățenilor unguri comis de valahi în Ardeal.

Noi ne aducem aminte cum a procedat cu acest prilej Societatea națiunilor.

Referentul japonez a căzut că problema proprietarilor unguri să fie desbătute la Tribunalul internațional din Haga Delegatul valah însă a protestat. S'a propus să se ceară măcar sfatul juridic al Tribunalului de la Haga. Nici asta însă nu a fost pe placul valahilor și totul s'a redus la soluțiunea unor trative particulare maghiara-valahe.

Părțile s'au întrunit la Bruxellos, dar nu s'au putut înțelege. Atunci un delegat ungur, fără nici o plenipotentă (!? — N. R.) a tratat pe răspunderea proprie cu valahii, s'au făcut procesverbale și deoarece afacerea a convenit valahilor, ei au botezat acest proces verbal drept „întelegerea de la Bruxelles“.

Neinsemnata hârtie a fost ulterior desemnată de contele Apponyi care a cerut o nouă desbatere în această chestiune. Membrii Societății însă — deși constienți de dreptatea delegatului ungur — șiau plecat din nou spinările înaintea voinței delegatului valah Titulescu.

Astfel stând lucrurile, ar trebui să adoptăm procedeul lui Mustafa Kemal!“

Mișcarea asistenților universitari

Arătam ieri dificita situație în care se află universitatea locală din cauza nemulțumirii asistenților, cari n-au mai înaintat cereri spre a fi numiți pentru anul acesta, clinicele și institutele de știință fiind amenințate să rămână fără asistență.

Ziua de ieri nu ne-a adus nici o schimbare esențială a situațiunii. Totuși adunarea de ieri a asistenților ne îndreptățește să nădăjduim o aplănare a conflictului. Asistenții sunt animați de un spirit de înțelegere demn pentru funcțiunile ce ocupă. Au delegat o comisiune pentru ca să fa contactul cu representanții consiliului profesoral, care a hotărât să sustină revendicările asistenților.

Deseară va avea loc o nouă întrunire a asistenților, la care se va discuta asupra mijloacelor de luptă preconizate la consfătuirea de astăzi dintre profesori și asistenți.

Cu prețuri de fabrică

CHIFON prima . . . Lei 35
CHIFON „Tulpen“. . Lei 39
PANZA pentru cearceafuri lata 200 ctm Lei 149
PICHET-BARCHET colori si desenur frumoase Lei 42
FLANELA-TENIS color Lei 45

A pus in vanzare

Au Printemps
fost „Missir“
Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

Cu prețuri de fabrică

Contra falsilor gazetari

Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat ne trimite spre publicare următorul

COMUNICAT*)

Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, fiind informat ca anumiți indivizi, pretinși ziariști se prezintă autorităților și persoanelor particulare, cerând și primind diferite sume de bani sub un pretext sau altul, comunică următoarele:

1) Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat consideră ca o abatere dela exercitarea profesiunei de ziarist, primirea ori cărei sume de bani pentru servicii ce trebuesc îndeplinite în mod obligător, în scop de-a informa publicul;

2) Vinderea de broșuri, albumuri cu fotografii sau alte obiecte, constitue un comerț particular și invocarea calității de ziarist în asemenea împrejurări, constitue un abuz. De altfel cei ce se îndeletnicesc cu aceasta sunt pseudo ziariști, cari trebuesc imediat denunțați pentru a se lua măsuri contra lor.

3) Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, cere publicului ca de câte ori i se prezintă asemenea cazuri să i le aducă la cunoștință, pentru a fi date publicității, dorința Sindicatului fiind de a ține sus prestigiul presei române, la care au colaborat atâtea generații și pe care gazetarii conștienți de astăzi, țin să-l transmită neștirbit, generațiilor viitoare.

* Ziarele sunt rugate a reproduce acest comunicat.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă și Duminecă

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Samarul lui mas Mactui
Mare dramă în 6 acte după romanul Dlor *Carmon* și *Graige* In rolul principal: *Ferribill Ganzoles.* — *Ca incheiere a comedie cu ZIGOTTO*

CINEMA URANIA
Temutul Jim
Un roman senzațional din viața cow boylor americani în 6 acte. In rolul principal renumitul cow-boy american: TOM MIL.

CINEMA APOLLO
Contele pușcăriaș
Dramă criminală senzațională în 5 acte. In rolul principal: *Grete Freund*

Ora de închidere a magazinelor

Propunerile Camerei de Comerț din Cluj

Comercianții din Cluj și celelalte orașe ardelenești sunt încă de mult nemulțumite din cauza lipsei unei reglementări unitare a închiderii magazinelor. Majoritatea lor fiind evrei ar dori o înlăturare a repausului duminical complet, adoptat în toate țările. Numai Ungaria de pe vremuri făcuse în această privință concesiuni negustorilor evrei. Și situația de pe atunci s'a prelungit în Ardeal și sub stăpânirea românească.

Vechea lege ungurească dădea dreptul de reglementare a închiderii magazinelor în zilele de lucru congregațiilor județene, iar pentru Dumineci miniștrilor de interne. Deodată cu preluarea stăpânirii de către Români dispozițiunile legei maghiare, ivindu-se și necesitatea unei completări a lor pentru a-le pune în concordanță cu noua situație.

Acest lucru l-au făcut autoritățile locale din toate orașele. Dar în scurta vreme rezistența negustorilor a făcut iluzorie orice reglementare. Pentru a evita aceasta, prefectura poliției locale a trimis spre opiniare Camerei de Comerț noul său proiect de ordin privitor la închiderea magazinelor.

In răspunsul său camera de comerț împarte în două probleme. Inchiderea magazinelor în zilele săptămânii și în al doilea rând în sărbători, concludând la necesitatea unei clarificări a chestiunii pe cale legislativă. Până atunci propune să fie respectată legea românească. Ora de închidere, după părerea camerei de comerț, ar urma să fie la 8 seara afară de zilele premergătoare unei sărbători când e bine să fie la 9 seara, iar pentru bărbieri la 10.

Referitor la repausul duminical comercianții cer respectarea recentului ordin ministerial.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: MOARA ROȘIE (a 9 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 56.)

Sâmbătă matineu: CAVALERU LEBEDEI. (Cu distrubuția nouă a rolurilor. Neményi, Erényi, Tompa, Bányász. Prețuri reduse. Seria 57.)

Sâmbătă seara: MOARA ROȘIE (a 10 oră. Prețuri ridicate. Abonament șters. Seria 58.)

Duminecă seara: BABY. (Cu distribuția nouă a rolurilor. Neményi, Dajka, Ihász, Tompa Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 12. B. Seria 60.)

Duminecă matineu: EU TE VREAU. Prețuri reduse. Seria 59.)

Luni: CAPELANUL DIN IGMAND. (Cu concursul dlui Ștefan Szentgyörgyi· A doua reprezentație a ciclului dramatic modern. Abonament de premieră 6. Seria 61.)

* **Moara roșie.** Pentru a varia repertoriul teatrului de Sâmbătă se va demonta „Moara roșie“ pentru un timp oareșcare. Aceasta se și resimțea deja, fiindcă publicul arăta un interes foarte vădit pentru reprezentația de Sâmbătă seară.

* **Turta.** Săptămâna viitoare se va ține premiera frumoasei operete „Turta“, a cărui libret a fost scris de cnnoscutul scriitor Emőd Tamás, iar muzica de Szirmai. In cercurile artistice se vorbește, că dela „János Vitéz“ încoace, nu s'a scris o mai frumoasă operetă, care are toate șansele de a se menține mult timp pe afis.

* **Luni seara: Pompadour.** Luni seara se va reprezenta frumoasa operetă a lui Fall Leo, „Pompadour“, în rolul titular cu dna Zöldhelyi.

BEREA DESCHISĂ
„URSUS“
Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului
20

Lysoform

CONSTATĂRILE DE PESTE HOTARE

Problemele economice și financiare ale României

CUM SUNT PRIVITE IN STRĂINĂTATE

Interview cu d-l VINTILĂ BRĂTIANU Ministru de finanțe

Dl ministru de finanțe Vintilă Brătianu, întors din călătoria pe care a făcut-o în Occident, a dat ziarului „Viitorul" câteva lămuriri asupra chestiunilor pe cari le-a tratat în străinătate, precum și asupra felului cum sunt privite în apus progresele făcute de țara noastră pe terenul financiar și economic. In sfârșit, dsa a formulat impresiunile sale asupra putinței colaborărei capitalurilor din afară la realizarea programului de înzestrare și punere în valoare a bogățiilor solului și subsolului nostru, chestiuni urmărite cu interes de opinia noastră publică.

— Presa noastră a publicat fel de fel de știri asupra recentei d-v. călătorii în apus. Ați putea să ne dați unele indicațiuni? — am început convorbirea cu domnul ministru de finanțe.

— Am fost în străinătate în deosebi pentru trei chestiuni, ne-a răspuns dl Vintilă Brătianu.

Neînțelegerea cu Statele-Unite

„Mai întâi m'am dus la Londra ca să pot vedea acolo pe diferiții delegați americani spre a înlătura neînțelegerile cari erau între guvernul american și Statul român. Unele din măsurile ce s'au luat în timpul celor 3 ani din urmă, — și cari în mare parte fuseseră luate chiar după intervenția diferitelor State aliate, — au fost socotite puțin favorabile intereselor Statelor-Unite. Distanța la care ne găsim de marea republică americană a făcut ca unele din aceste măsuri chemate să reguleze trecutul, să fie greșit interpretate.

Din ultimile știri sosite, sperăm că aceste neînțelegeri vor fi cu totul înlăturate. Pentru a dovedi bunele intențiuni ale Statului român, guvernul nostru mi-a cerut să mă duc la Londra pentru a da explicațiuni verbale și a evita astfel o situațiune neprielnică cu unul din Statele cu cari am avut nu numai în trecut relații bune dar avem interese mari pentru desvoltarea relațiilor viitoare.

Am constatat și cu acest prilej, ceeace am văzut și la Geneva și în Franța, — unde am putut intra în contact cu reprezentanți ai diferitelor cercuri din Statele-Unite, — cât de puțin e cunoscută nu numai țara românească, dar condițiunile generale ale regiunei în care trăim, cari fac să se nască o credință generală asupra Europei ce nu corespunde cu desvoltarea ei viitoare, considerând acest continent ca un continent istovit și fără putință de ridicare proprie.

Cota reparațiunilor

„A *doua chestiune pentru care m'am dus, — a continuat dl ministru de finanțe, — a fost în legătură cu aceea a reparațiunilor. Se știe că României i se fixase cota nedreaptă dela Spa, pe care guvernul de atunci cu drept cuvânt nu a primit-o. Chestiunea rămăsese în suspensiune.*

Era cu atât mai necesar să urmăresc personal această chestiune la fața locului, și pe lângă guvernele interesate, cu cât, după cum se știe, ni se cere plata obligațiunilor noastre fără a ni se da drepturile corespunzătoare.

Aceste sarcini fiind mari, trebuia să explic încă odată cauza pentru care România nu poate intra pe această cale care ar distruge toată opera de consolidare financiară realizată în anii din urmă. Era nevoie de a limpezi încă odată această chestiune atât față de guvernele respective cât și față de membrii comisiunei reparațiunilor, cu atât mai mult cu cât se știe că planul Dawes și conferința dela Londra a pus în parte la punct chestiunea despăgubirilor Germaniei și că în curând noui conferințe ale miniștrilor de finanțe aliați vor avea să se ocupe de regularea definitivă a acestor chestiuni.

„Am declarat și de rândul acesta că problema nu poate fi rezolvată decât în întregimea ei, adică aceea a obligațiunilor noastre odată cu aceea a drepturilor noastre, și că nu se pot cere României plăți anticipate, când state învinse ca Austria și Ungaria au obținut amânări de câte 20 și 30 de ani, Bulgaria, reduceri și amânări până la 60 de ani. E imposibil ca unui stat aliat să i se ceară o adevărată sinucidere pe această cale.

Pentru a arăta în ce situație anormală e această chestiune, pot să adaug că până azi comisia de reparațiuni nici n'a fixat care e suma de despăgubiri pe care aceste din urmă state trebue să le dea, și la cari suntem trimiși să luăm o parte din despăgubirile noastre.

In același timp sunt unele chestiuni, în afară chiar de comisia de reparații cari sunt în strânsă legătură cu acele ale unor state aliate și pentru cari, este în interesul nostru să facem o acțiune comună cu dânsele, pentru recuperarea drepturilor noastre. In deosebi e chestiunea restituirei biletelor Băncei Generale, ca și în Belgia".

„N-am solicitat împrumuturi"

„In al treilea rând trebuia să explic, împreună cu colegul meu de la Industrie Tancred Constantinescu, proectele de legi economice votate în ultima sesiune parlamentară, să lămurim programul nostru de viitor, — aceasta în vederea formulei de colaborare cu inițiativele din afară pe care am adoptat-o în această legiuire.

Nu m'am dus, — după cum am declarat la plecare în interviewul din „Argus" și la trecerea mea prin Geneva, „Universului", — nu m'am dus ca să cer împrumuturi, fiindcă cred că ar fi fost o greșală, mai cu seamă cu creditul încă necomplect restabilit al țărei, după discreditul cel mare pe care l'am avut după războiu.

In situațiunea generală a pieței mondiale, — foarte rezervată în momentul actual și desgustată de împrumuturile de Stat, căci s'a abuzat de emisiuni de tot felul — ar fi fost, încă odată, o greșală să mă duc să solicit împrumuturi.

De altfel am putut constata chiar că state cu rezerve destul de importante cari au avut de acoperit în ultimul timp deficite bugetare, n'au putut găsi în propria lor țară banii necesari.

Dar, Belgia n'a contractat de curând un împrumut în America?

— N'a fost propriu zis un împrumut, ci o operațiune de consolidare a unor bonuri de tezaur emise în Statele Unite, — operație de o proporție mai redusă decât consolidarea noastră. Și trebue să se noteze că Belgia e o țară cu rezerve mult mai mari,

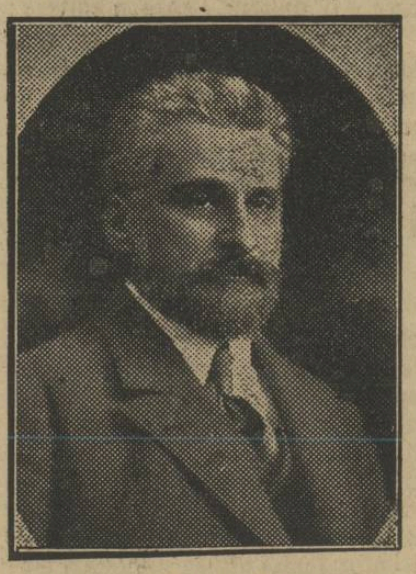

VINTILĂ BRĂTIANU
ministrul de finanțe

mai aproape, deci mai cunoscută, o țară industrială, etc, etc.

Dar revenind la țara noastră, trebue să ne lămurim bine în minte că România nu mai are în momentul acesta nevoie pentru consolidarea ei financiară, de un împrumut care să lichideze rămășițele trecutului. Datoria noastră publică flotantă externă este aproape pentru mai mult de 95 la sută consolidată, bugetul e echilibrat, datoria flotantă internă va putea fi plătită prin propriile noastre mijloace până la sfârșitul anului viitor.

Prin urmare nu se mai pune pentru noi nevoia ce era în mintea unora acum câțiva ani ca într'un moment de complectă discreditare să se facă un împrumut pentru plata bonurilor de tezaur ajunse la scadență, sau pentru achitarea furniturilor din streinătate neplătite".

Pentru fixarea cursului leului

„Dacă Statul român ar avea nevoie de bani din afară, aceasta nu ar fi decât pentru două scopuri. Un credit de schimb, care ar trebui să servească la menținerea fixității schimbului nostru, deci nu atât peutru venirea banilor în țară, cât pentru înlăturarea speculărei asupra monedei noastre. Evident că un ast-fel de împrumut n'ar fi de respins, dar, încăodată, el nu ar aduce bani în țară ci ar servi numai la fixarea valoarei leului, cum s'a făcut de alt-fel și în Franța. Dar nici cu acest credit de schimb nu am ajunge la niciun rezultat dacă, grație măsurilor financiare luate în interior, nu am fi ajuns după trei ani la stabilizarea cursului monedei noastre".

Nevoia de înzestrare și punerea în valoare

„A doua nevoie de împrumut ar fi pentru înzestrare. Aci erau două soluțiuni: prima aceea a unui împrumut general de stat, care, pentru cauzele arătate mai sus, s'ar face cu destulă greutate. Dovada cea mai bună este împrumutul sârbesc încheiat de curând în America, și care cu toate că s'a acordat garanția veniturilor monopolului tutunului și ale căilor ferate, n'a putut fi decât într'o mică parte acoperit, astfel că lucrările de căi ferate care trebuiau să se execute din acest împrumut, n'au putut fi începute.

A doua soluțiune este aceea pe care o credem cea mai bună, și anume ca prin comercializarea întreprinderilor statului și punerea în valoare a bogățiilor lui să creem nu numai venituri noui statului, dar să desvoltăm unele întreprinderi existente și să creem altele noui, cari tocmai să servească la înlesnirea operei de înzestrare a țărei. In această categorie intră, nu numai legea minelor și punerea în valoare a bogățiilor subterane, dar și legea factorilor de energie, chemată în primul rând să ajute chestia transporturilor la noi.

Suntem convinși că dacă legile economice vor fi bine aplicate, vom avea nu numai o parte din captitalul din afară necesar acestei aplicări, dar chiar prin însuși contactul pe care această colaborare îl va avea cu noi, se va prilejui și mai mult cunoștința țărei și deci sporirea încrederei steinătății în noi.

In adevăr, nu trebue să ne facem nici o ilazie: nimeni în streinătate nu-și mai aduce aminte de România dinainte de războiu, care timp de 49 de ani și-a plătit la zi cuponul datoriei publice, ci toți judecă România după discreditul ce i-a adus nepfata obligațiunilor sale după războiu. După cum a spus un celebru profesor de finanțe e mai lesne să discreditezi un stat, decât odată discreditat, să-i readuci creditul acolo unde merită.

Credem deci că formula de colaborare va fi singurul mijloc de cunoaștere mai bună a țărei din partea streinătății și aceasta prin participarea la fața locului, la munca productivă. Bine înțeles, aceasta când piețele streine vor fi mai la largul lor, — căci acuma nu sunt. Atunci ne vom putea gândi și la reluarea politicei financiare de dinainte de războiu."

Prestigiul României în străinătate a crescut

— Ați putea să ne spuneți, domnule ministru, care e atmosfera de care e înconjurată România în streinătate, și ce impresie au făcut legile economice? am întrebat pe d. ministru de finanțe.

— Cu o plăcută surprindere, în călătoria pe care am făcut-o atât în Anglia, cât și în Franța, în Elveția și Belgia, — unde am avut contact și cu cercurile conducătoare politice și cu cele financiare și economice de toate felurile, — am recunoscut prestigiul din ce în ce mai crescut al Statului nostru.

Nimeni azi nu mi-a mai vorbit de racilele trecutului. La întrebarea pe care înadins o puneam, mai ales la miniștri de finanțe: — Mai aveți pentru trecut ceva să-mi cereți? — Răspunsul era: — Nu!

Am găsit prin urmare o atmosferă cu totul alta de cât cea de acum doi ani, și care corespunde foarte puțin cu aceea pe care caută să o creeze o anume presă din țară. Am putut să vorbesc în numele statului român cu capul sus, să arăt și roadele ce obținusem prin politica noastră financiară și putința noastră de a ataca un program atât de mare și vast ca acela pus în legiuirile economice votate de curând.

Colaborarea capitalului strein

— Dar în ceeace privește putința colaborărei capitalului străin cu ce impresiune ați venit? am întrebat pe d. ministru de finanțe.

— Am găsit în multe părți necunoașterea legilor votate, a zis d-l ministru de finanțe, și interpretări greșite date lor, pe cari însă cu înlesnire am putut să le înlătur. Dar odată explicațiunile date, n'am găsit nicăeri refuzul de-a accepta formulele de colaborare, ci din potrivă, priceperea interesului de a adopta o formulă în care interesul Statului și acela al inițiativei particulare sunt solidare și se armonizează.

Această stare de spirit e explicabilă cu atât mai mult, cu cât și în statele occidentale formula veche a „concesiunei" e în complectă părăsire.

Mai, am găsit câte odată regretul din partea unora că față de un program atât de însemnat, nu erau în putință — din cauza situației lor interne, — să profite în măsură mai mare de el."

Campanii nereușite

— Puteți să ne spuneți ce răsunet au avut în streinetate campaniile duse contra legilor economice și în special în ce privește legea minelor"! . . .

— Dovada cea mai bună despre atmosfera reală din streinătate că încercările ce s'au făcut de unele cercuri interesate de petroliști, — cari și-au închipuit că Statul român se va conduce nu după programul său ci după interesele lor, — n'au avut nici un succes. „Campania" contra legei minelor, — cu toate transmisiunile eronate sau de rea credință din țară, și cu tot concursul pe care din nenorocire l'a dat o parte a presei noastre, — n'a avut nici un sorț de izbândă."

Lipsa de propagandă

„Trebue însă să mărturisim un lucru: că dacă am găsit această atmosferă favorabilă în toate cercurile, n'am găsit însă pretutindeni o suficientă cunoștință a situațiunei reale o țărei.

Și aci trebue să spun că în primul rând este vina noastră. Preocupați de nevoile noastre interne, n'am dat toată atențiunea cuvenită operei de informare a străinătății. Avem fapte certe, progrese concrete realizate, cu care nu zic guvernul, dar țara se poate lăuda. Acest lucru nu-l puteam face acum câtva timp, când puteam vorbi numai de proiecte și prevederi, iar, nu de fapte concrete. Pentru țările discreditate, numai faptele vorbesc și noi nu le-am făcut să vorbească îndeajuns.

Prin urmare, — revenind la subiectul nostru, — depinde în primul rând de noi și de cumințenia noastră ca prin soluțiuni potrivite cu fiecare caz în parte capitalul străin să vie în țară. Cu cât vom avea o politică de mai mare continuitate, cu cât vom fi o țară de muncă și de ordine, cu atât și capitalul va înțelege mai bine colaborarea factorilor naționali și interesul lui să ia parte la desvoltarea unei țări a cărei bogăție nimeni nu o contestă, ci din contră, toți râvnesc să participe la dânsa.

Un program de durată

— Cum credeți că va veni la noi capitalul din afară? ăam întrebat pe dl ministru de finanțe.

— El va veni poate la început mai timid, din cauza discreditului de care a suferit ţara. Dar suntem convinşi că pornind câteva chestiuni importante, ulterior vom avea concursul întreg din partea străinătăţei.

Programul fiind foarte mare, trebue să ţinem seama şi de factorul timp. Chiar de am găsi de-odată toţi banii pentru realizarea acestui program, n'am avea putinţa să-l executăm, căci el cere un timp îndelungat, ce poate merge chiar până la zeci de ani, — fiind vorba de înzestrarea din nou a unei ţări întregi.

Această formă de colaborare, — după cum am spus şi în memoriul pe care l'aţi publicat eri, — este cea mai bună, fiindcă ea constitue o conlucrare într'un stat cu bogăţii reale şi cu un popor destoinic. Iniţiativa streină numai în ţările nemernice se duce să exploateze sub o formă de robire şi jefuire a lor.

— Dar care e interesul iniţiativei streine de a veni la noi?

— E foarte explicabil. Toate aceste capitaluri sunt din ţări de expansiune industrială şi ele înţeleg că vor găsi la noi debuşeuri foarte importante pentru produsele lor industriale, mai ales că de pe acum, se întrevede o aprigă concurenţă între ţările occidentale.

Incă o consolidare

— Ziarele au vorbit de o nouă operaţiune de consolidare, făcută de curând...

— Da. Am profitat de călătoria mea la Paris ca să consolidez în condiţiuni favorabile bonuri de tezaur pentru un milion de dolari, cari erau deţinute de două bănci mari din America. Incheerea a fost făcută.

— Ce a mai rămas neconsolidat din datoria flotantă externă?

— N'a mai rămas decât pachetul Baldwin de aproximativ 2 milioane şi jumătate dolari şi restul de o treime din pachetul „Societăţei interoceanice", din cari două treimi au fost consolidate la Paris.

Consacrarea unei politici

— Si totuşi politica financiară a guvernului actual e viu criticată de partidele de opoziţie din ţară, — am observat.

— Se poate. Tot ce pot să vă spun este că în contactul pe care l'am luat cu personalităţi de specialitate financiară, cu diriguitorii marilor instituţiuni financiare, din apus, am discutat diferitele măsuri luate de noi, şi am constatat cu satisfacţie că ele au fost recunoscute ca singurele practice şi eficace, pentru consolidarea şi însănătoşirea financiară a unei ţări, — a încheiat dl ministru de finanţe.

Aurel Marcu.

„Ellenzék" provoacă

In jurul confiscării romanului „Elnémült harangok" (Clopotele amuţite) de Rákosi

In unul din numerele noastre trecute am atras atenţiunea autorităţilor asupra celui mai celebru roman unguresc de instigaţie antiromânească „Elnémult harangok" (Clopotele amuţite) datorit faimosului scriitor şovinist Rákosi Jenő, roman expus în vitrină de librarul Keszey din Cluj.

Cartea făcea parte din stocul de cărţi importate de curând în Ardeal din Ungaria.

Ne exprimasem speranţa că presa maghiară va întiera precum se cuvine pe cei ce abuzând de toleranţa Statului român, care a îngăduit importul de cărţi din Ungaria, provoacă prin dorul lor de câştig noui măsuri restrânse de aplicat acestui import.

In urma articolului nostru autorităţile româneşti au dispus confiscarea scandaloasei cărţi pe tot terenul Ardealului.

*

Cu acest prilej ziarul „Ellenzék" îşi dovedeşte azi încăodată adevăratele sentimente faţă de poporul românesc. In loc să aprobe confiscarea cărţii potrivită să tulbure armonia şi pacea între diferitele neamuri paşnice din Ardeal, el scrie nici mai mult nici mai puţin decât că: „scoaterea din circulaţie a capodoperei ungureşti este lipsită de orice bază".

Va să zică, după confratele „Ellenzék" instigaţia contra românilor şi aţâţarea contra naţiunei azi dominantă nu ar fi motiv suficient pentru confiscarea ei. Al doilea ca şi cum „Elnémult harangok" aceasta patologică descărcare de ură, această carte scrisă numai cu venin şovinist, ar fi o capodoperă...

Aprecierile aceste ale iezuiticului organ maghiar sunt o provocare şi o necuviinţă la adresa poporului românesc profund jicnit în această carte. Poate însă tocmai asta este scopul confratelui iredentist cu sufletul diformat de această carte.

Să-l lăsăm deci să verse înainte lacrimi de crocodil pentru.., „capodopera" lui mult iubită.

Nu-l vom tulbura în jalea lui decât cu o singură întrebare pe care i-o punem, spre meditare:

Ar vrea „Ellenzék" să tratăm noi minoritatea maghiară conform spiritului şi atmosferei ce se creiază în această carte poporul român?

Inscrierele la şcoala de agenţi sanitari

La 1 Octomvrie a. c. se deschide în localul propriu din Calea Regele Ferdinand Şcoala de agenţi sanitari a direcţiunei sanitare XI din Cluj. Cursurile vor dură până la 30 Iunie. Sunt admişi la înscriere: Cetăţeni români, absolvenţi ai cursului primar, cari posed limba română. Pentru femei etatea minimală este 18 ani, iar cea maximă 25 ani. La bărbaţi minimul etăţii este 20 iar maximul 30. Nu se primesc decât candidaţii bine desvoltaţi şi complet sănătoşi.

Cererile se vor adresa Direcţiunei regionale sanitare Nr. XI. Cluj, Calea Victoriei 27, sunt a se anexa următoarele documente: Extras de naştere, certificat de studii, act despre situaţia militară şi certificat de moralitate. Candidaţii vor fi supuşi unui examen de primire constătător din o probă din aritmetică, cetire şi scris. In internatul şcolii vor avea întreţinere gratuită, instrucţiunea fiind deasemenea gratuită. Candidaţii vor trebui să semneze un angajament că vor rămâne în serviciul statului ca agenţi sanitari timp de zece ani.

Cumpăraţi încă azi!

Săpun higienic de nisip pentru spălatul mânilor.

Daca doresti sa cumperi!

26

Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES"

vestită pentru preţurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Nr. 34710/E—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 16 Octomvrie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: 961 buc. diferite pile.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Serv. E. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 244 **Direcţiunea Regională C. F. R.**

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare! — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd — Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. — 41

Lloyd

Purtaţi numai renumitele tocuri şi tălpi Berson

fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

D 229 Rudolf Mósse

Studenţilor universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpăraţi de la mine stofă primind chiar şi un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

Anunţ

Domnii Acţionari ai Băncei Viticole a României sunt rugaţi a trimite la sediul Central din Bucureşti Str. Bursei No. 2, titlurile provizorii ce posedă pentru a fi preschimbate în acţiuni definitive. D 242

36-2 ORIGINALUL 36-2

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrează preţioasele Dv. rufe

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Rezultatul concursului de vitrine

— Vitrinele ce au fost premiate —

După cum se ştie, sfatul negustoresc din Cluj, de sub preşedenţia D-lui Dr. Evian, directorul Băncii Generale a ţării Româneşti, a organizat cu ocazia târgului de mostre, care a avut loc, un concurs de vitrine, pentru toate ramurile comerciale şi industriale din localitate. Importanţa unui asemenea concurs este cât se poate de mare, căci ei îndeamnă pe toţi cei interesaţi, să-şi pună cât mai în lumină articolele pe care le vinde sau le produce, fiind un stimulent peptru aceştia. Comisiunea însărcinată cu decernarea premiilor, a vizitat în două seri consecutive, între orele 7—10 seara toate vitrinele cari s'au înscris la acest concurs şi zilele trecute a fixat lista premianţilor şi a acordat medalii de aur următoarelor magazine: „Auto-mecanica", magazin de automobile care s'a produs cu o frumoasă vitrină, conţinând toate piesele şi accesoriile necesare unui automobil. A mai câştigat medalie de aur vitrina frumoasă şi cu gust aranjeată a magazinului de articole de modă bărbătească şi geamantane: Alexandru Palmai, Magazinul Wilhelm Morvay, care de 18 ani se bucură de o bună reputaţie pe piaţă, a fost împodobită cu articole de mătase, brodată în aur şi argint, dantele, pantlici şi albituri, „Magazin Parisien" Richard R. Tufili şi „Helios" cu frumoasele lui tricotage, împletite în fabrica din Td.-Mureş. Salon Pompadour din Str. Memorandului 12, a făcut o frumoasă impresie cu vitrina sa garnisită cu pălării de gală şi trolleur, cu paltoane, după cele mai recente modele din Paris şi Viena.

Juriul de apreciere a recunoscut marele merit de modernizare a articolelor expuse, prin distincţiunea şi eftinătatea lor.

Fenyő şi Braunfeld, cu articolele de aur şi argint şi pietre scumpe orientale, a atras atenţiunea prin bogăţia şi varietatea obiectelor expuse, obţinând medalia de aur. N'au rămas trecute cu vederea nici oroloagele „Omega" Schafhausen şi „Longin", cele mai renumite mărci mondiale.

Au mai obţinut medalii de aur, magazinele: Akontz, Voith şi Comp. Deneş Dezideriu, drogueria Viorelia, Parfumeria „Dor" M. Neumann, Fornszek şi Wagner, Atlantica (Petru Pop) şi altele.

Medalia de argint s'a acordat magazinului de blănării Louis Dery, care de altfel a atras atenţia publicului şi la Târgul de Mostre, unde a expus în o cameră separată decorată cu mătăsuri scumpe blănării de hermelin cincilla şi breitschwantz în valoare de sute de mii lei. Magazinul de articole de arte Gratz, credem că au fost neglijate întru câtva de către comisiunea însărcinată cu decernarea premiilor, de oarece au avut vitrine foarte frumos aranjate, cu mult gust şi cu mare bogăţie şi varietate de obiecte, dând-du-li-se numai medalie de argint. Magazinul Gratz, care a fost remarcat şi vizitat în nenumărate rânduri de întreaga Familie Regală, s'a bucurat de altfel de o complectă indiferenţă şi din partea ziarelor minoritare, care nu l'au relevat. Magazinul Britisch Import care de altfel e renumit şi că unicul magazin unde se află stofe engleze veritabile a expus ca şi totdeauna tot ce avea mai bun, şi mai frumos şi mai select.

Au mai fost premiate cu medalia de argint şi magazinele Corso, Drogheria Emke, Ştefan Konkoly, Alex. Polonyi, Katz şi Bernath, Derby. Au printemps de Bucarest, Renaiscance, precum şi altele.

Asemenea concursuri de vitrine ar fi de dorit să fie cât mai des aranjate, având o deosebită importanţă pentru încurajarea Comerţului şi Industriei noastre.

Descoperirea

unui depozit de muniţiuni în Basarabia

In legătură cu cercetările amănunţite care se fac actualmente în regiunea sudică a Basarabiei, s'a descoperit eri la Saba, — localitate situată la 6—7 kilometri de oraşul Cetatea Albă un mare depozit de muniţiuni, cuprinzând însemnate cantităţi de arme, ecrazite etc.

S'au operat numeroase arestări.

Cercetările urmează.

S'au luat toate măsurile pentru asigurarea ordinei şi liniştei în Basarabia.

— Astăzi a avut loc la primărie o şedinţă a consiliului comunal sub preşedenţia dlui Dr Cărpinişanu, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu reparaţiunile ce trebuesc făcute la unele imobile ale oraşului.

Notariatul Cercual Boldur. No. 1207 adm. 1924

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă, că la Notariatul Cercual din Boldur jud. Caraş-Severin (în apropiere directă de oraşul Lugoj) sunt vacante: 1 post de scriitor notarial şi 2 posturi de putere auxiliară. Retribuţiunea este câte 1600 lei lunar la început, care se va ridica ulterior amăsurat sârguinţei şi aptitudinei dovedite. Posturile sunt a se ocupa imediat. Reflectanţii, cari sunt deplin versaţi în agendele notariale şi au praxă de birou — se vor adresa acestui Notariat Cercual, anexându-se totodată certificatul şcolar. Tinerii cu absolvire de liceu, cari voesca intra pe cariera de notar — îşi vor putea câştiga ştiinţele necesare în cadrul unei praxe potrivite de birou.

D. 243 **s. s. Marosh**, notar cercual.

Ultime informaţii

— **Mâine fiind sfânta sărbătoare „Înălţarea sfintei Cruci", ziarul nostru va apare Luna la orele obişnuite.**

— In cursul zilei de ieri 20 studenţi ai Academiei de comerţ din Bucureşti, sub conducerea dlui profesor Răducanu, au vizitat oraşul nostru cutreerând principalele instituţiuni culturale şi instalaţiunile fabricei Renner.

— Sâmbătă în ziua Sf. Cruci se va oficia liturghie românească în biserica Minoriţilor. Va cânta corul societăţii corale Sf. Taeime.

— Liceul „Petru Maior" din Gherla şi-a suspendat cursurile din cauza epidemiei de scarlatină ce s'a ivit în acel oraş.

— Astăzi chelneri din Cluj se întrunesc de nou pentru a discuta asupra atitudinei pe care trebue să o ia faţă de refuzul patronilor de a încheia contracte de angajament cu menţinerea celor 10 sau 13 procente din venitul restaurantelor şi cafenelelor.

— La Academia comercială din Cluj au cerut înscrierea la anul I. 100 de înşi. Dintre aceştia 70 sunt români, iar restul minoritari, în majoritate saşi şi unguri. Examenele de primire vor avea loc în ziua de 2 Octombrie ora 9 dim.

— Precupeţii din Cluj vânzători de mâncări calde, au cerut o prelungire a timpului de vânzare până la ora 12 şi jum. pentru ca să poată servi muncitorii cari ies la amiazi din ateliere.

— Direcţiunea genera ă R. M. S. din Cluj a primit un ordin telegrafic prin care se reîntroduce orariul de serviciu obişnuit care începe la ora 8 dim.

— Sinistraţii prin incendii sau inundaţii se vor adresa în viitor pentru ajutoare nu ministerului de interne, ci cancelariei Sfintei Metropolii din Bucureşti.

— Taxele pentru măturatul coşurilor la Cluj au fost majorate cu 50 la sută în baza urcării generale a scumpetei, taxele de până acum datând din 1 Aprilie 1912. Pentru un coş simplu se va plăti 3 lei, adăugându-se pentru fiecare etaj încă 1 leu şi 50 bani. Arderea coşurilor a fost taxată cu 6 lei. Tot atunci patronii an fost obligaţi să sporească salariile muncitorilor.

— Doamnă singura cauta cameră mobilată. Plăteste bine. Adresa la ziar.

— Şcoala de oficianţi sanitare şi de spitale a Direcţiunei sanitare XI din Cluj se deschide în primele zile ale lunei Octomvrie în locaiul din Calea Regele Ferdinand. Condiţiunile de admitere sunt următoarele: Pentru bărbaţi vârsta minimală eate 20 ani iar cea maximă 30. Pentru femei 18—25. Toţi candidaţii trebue să fie cetăţeni români şi să fi absolvit şcoala primară, fiind obligaţi să anexeze toate documentele doveditoare ale acestor condiţiuni cererilor care urmează să fie se înaintate până la 1 Octombrie direcţiunei regionale XI sanitară, Cluj Calea Victoriei 27.

Un dar frumos şi eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câştiga oricine persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanţi de urgenţă bilete la

Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

* *Ocasiune rară „Au Printemps" fost Missir desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

* **Baby.** Duminecă seara se va reprezenta în reluare bine cunoscuta operetă „Baby", care ca şi în trecută stagiune, va stârni şi acuma o mare senzaţie. Rolurile principale vor fi deţinute de Neményi, Dajka, Tompa, Ihász Bányász, Leövey şi Izsó.

* **De vânzare** *case cu grajd* lângă Calea Moţilor, cu un teritoriu de 120 lt □, costă *75.000— lei;* alta în circ il. cu *55.000— lei ocupebile imediat. — O altă casă* mare lângă poliţia III-a cu *venit anual de 106.000— lei,* cu preţ eftin în rate fără interese, sau cu *60.000— lei,* anual închiriem. A se adresa Biuroului „*Express*" *Reg. Maria 41.* D 234

* **Concurs pentru post profesoral.** La liceul unitar din Cristur (Odorheiu) se află un post profesoral de complectat pentru specialitatea limbei române. Profesorul care se va aplica va primi afară de salar, întrucât îşi asumă supravegherea în internat, întreţinere totală (vipt, încălzit, luminat). Informaţiuni amănunţite se pot primi în oficiul episcopesc unitar în Cluj, Calea Victoriei No. 12, etaj I. No. 22. D. 235.

* Examenul de primire la Academia de Comerţ din Cluj începe la 2 Octomvrie ora 9. Tuturor celor interesaţi să le servească aceasta drept aviz. D. 241.

*

* **Dr. N. Popoliţă** specialist şi operator în boli de nas, gât şi urechi. Cons. 3—5. Piaţa Unirii 13. D 226

Dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna, a plecat eri în comunele Măguri şi Beliş pentru a inspecta noile localuri de şcoli ce s'au clădit în acele comune. Dsa este însoţit de prim pretorul plasei şi de revizorul şcolar al judeţului.

Oricine poate câştiga lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

Un candidat de advocat

cu praxă bună si un adjunct se

caută

pentru biroul advocaţial 196

Dr. Lázár Mátyás, Sibiu

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Acţiunea partidului poporului

Bucureşti. — Partidul poporului s'a întrunit aseară la sediul său. A vorbit d. Trancu Iaşi care şi a încheiat discursul spunând că partidul poporului aşteaptă ordinul generalui Averescu pentru a întra în acţiune.

A luat apoi cuvântul d. general Averescu, care a spus, că partidului poporului nu-i lipseşte nici priceperea pentru a-şi da seama de ceea ce trebue să facă.

Bine cuvantarea Patriarhului Ierusalimului

Bucureşti. — Vorbind presei din Bucureşti Patriarhul Ierusalimului a spus că aduce bine cuvântarea Sfântului Mormânt asupra poporului român. A venit în ţară invitat de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea şi pleacă în Anglia pentru a remite regelui Angliei cordonul Sfântul Mormânt. In continuare a arătat că anul viitor va avea loc un conciliu ecumenic al bisericii ortodoxe, la care se va discuta chestiunea calendarului.

Partidul naţionalist al poporului dornic de colaborare

Bucureşti. — Partidul naţionalist al poporului a ţinut ieri o adunare la clubul naţionalist sub preşedenţia dlui Nicolae Iorga. D. Argetoianu a arătat intenţiunea partidului naţionalist al poporului de-a colabora cu celelalte partide din opoziţie.

Studenţii turci în Capitală

Bucureşti. — Aseară la ora 8 au sosit în capitală 50 studenţi turci şi 10 profesori universitari din Constantinopol. La gară li s'a făcut primire oficială.

Mâine vor vizita Braşovul.

Atentat în contra drul Racovsky

Bucureşti. — Ziarele bulgare anunţă că în expresul Viena—Paris s'a comis un atentat împotriva drului Rakovsky.

Amănuntele lipsesc până acum.

Bursa

Bucureşti. — Leul a cotat la Paris 9·55, iar la Zürich 2·65.

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc și se curață cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână și de tort 13

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Cu ziua de azi debutează în
Barul Central
Trupa cu renume mondial
Dimitrescu Carpatti
Inceputul seara la 10 ore
Lloyd 7

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool
Calatorie regulata cu vapoara rapide de primul rang:
Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico
Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa
„Compania Tranzit"
Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.
Tranzit:
Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.
Lloyd-Exp. 34

MICA PUBLICITATE

Caut locuință modernă cu trei camere plătesc filodormă. Adresa Jacab Mór, Str. Memorandului 17.

Domnișoară caută o cameră modest mobilată, pot avea și tovarășă. Adresa la administrație.

8 camere 2 bucătării, o bae, o sală mare, în Calea Regele Ferdinand *se predau*, locaiată sau în parte. — La „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „B. 8."

Mobile antice garnitură de salon, 2 paturi și tablouri etc. *imediat de vânzare.* Adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „Ocaziune".

Locuință compusă din 4 camere, potrivită pentru birou sau locuința de garzon, aprcape de centru *se predă imediat* (camerile se predau și în parte). La „Rador Publicitate", Str. Memorandului 12. sub „Str. Saguna".

Casă liberă de imposite și de rechizițe, cu locuință care se poate ocupa imediat este *de vânzare.* La „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „C. 2.".

Funcționară română, care știe să scrie la mașină cunoscând și germana *se caută* de către o firmă din Cluj. Oferte la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub. „Salarmare".

Servitor de birou tânăr și isteț, care locuește în Cluj *se caută* cu inceperea dela 1 Octombrie a. c. Oferte la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub. „Servitor de birou". 240

Incercați!
Până nu trece stocul!
Atențiune!
Cu începere dela 15 Septemvrie a. c.
va avea loc la firma
LŐRINCZ SI TÓTH
casa de moda pentru dame
CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.
Un mare târg de toamnă, cu prețuri eftine, și foarte reduse!

Stofe engleze de lână curată, pentru mantale, costume și haine de la Lei 250 în sus.
Stofe moderne pentru rochii 140 cm. lățime de la Lei 250 în sus.
Mătasă marocană în toate culorile dela Lei 250 în sus.
Stofe „shottish" de lână de lățime dublă dela Lei 150 în sus.
Specialitate de eponge pentru toamnă dela Lei 120 în sus.
Cretoane, voalcide spălat și crepoane dela Lei 25 în sus precum și toate mărfurile din depozit se vor vinde de asemenea cu
Prețuri extrem de ieftine!
Incercati dar pana nu trece stocul!!
Rudolf Mosse S. A. Nr. 4086. D 2.5

Nr. 980—924.

Publicațiune

Comuua Agnita arendează la 16 Oct. 1924 a. m. 10 oare localitățile Hotelului Agnita pe 3 ani și cum urmează dela 1 Ianuarie 1925. până la 31 Decembrie 1927.

Prețul de strigare 50.000 Lei.

Condițiunile de licitație sunt dispuse în cancelaria comunală spre examinarea publică.

Oferte în scris cu 10% vadiu să primesc până la începere licitației. Supraoferte nu să cuprind.

Agnita la 20 Septembrie 1924.

D 231 **Primăria comunală.**

Consiliul Orasului Cluj Nr. 11662—1924 cons.

Anunț

Orașul Cluj cumpără pe cale de licitație publică 40000 (Patruzecimii) kgr. fân și 15000 (Cincisprezecemii) kgr. ovăs.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Maieriștea Centrală a orașului Calea Traian 19.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contabilității publice în ziua de 7 Oct. ora 10 a. m. sala de ședință, până în care termen se vor înainta ofertele în scris și sigilate.

Cluj, din ședința cons. oră. ținută la 23 Sept. 1924.

D 232 Primar: **Dr. Utalea.**

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" . . . . . 24 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**
Pentru informațiuni și retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTA:
Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.
Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.
Planuri, Proecte,
oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

1 Septemvrie 1924 complet

Anul V Nr. 1187 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 28 Sept. 1924

On. Asociațiunea pentru Cult. și lit. poporului Român Sibiu
R.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

PAZNICUL...

Dl Gh. Tătărăscu, subsecretar la ministerul minorităților, care a anchetat cele petrecute la Tatar Bunar, a făcu consiliui de miniștri și după aceea reprezentanților presei, o documentată expunere a evenimentelor.

Dl Gh. Tătărăscu a fost imediat la postul datoriei sale, așa cum este în totdeauna acest excelent cunoscător al problemelor minorităților dela noi, care și-a făcut din postul său, nu o simplă și o strălucitoare demnitate, ci o adevărată misiune, în slujba căreia pune o pasiune de apostol.

De sigur, dintre toate departamentele, ministerul minorităților este cel mai delicat și mai complex, nu numai fiindcă prezintă și solicită titularului soluția unor serii de probleme noui, ci fiindcă aceste probleme, poartă în miezul lor o enigmă pusă de trecut, pe care trebue să o rezolve prezentul și viitorul.

Dl Gh. Tătărăscu are darul și tactul de a pipăi aceste probleme cu delicatețea ce se cuvine, are luciditatea de viziune de a le privi și de a le stabili realitatea adevărată și îndemânare de a descâlci nodul unor probleme ale căror fire istoria le-a înodat astfel pare că înadins pentru a pune la încercarea superioritatea și îndemânarea omului de Stat.

Dl Gh. Tătărăscu are curajul și hotărîrea de a aborda aceste probleme — și le abordează cu toată competența, cu toată solicitudinea, călăuzit deopotrivă de sentimentul unei superioare dreptăți, ca și de interesele Statului român.

Pentru a ajunge la soluționarea problemelor care intră în cadrul departamentului său, dnul Gh. Tătărăscu e în totdeauna acolo, la fața locului unde să pun aceste probleme. De aceea dl Gh. Tătărăscu călătorește continuu în ținuturile realipite la Patria-Mumă.

Il întâlnim pretutindeni ca un fel de minunată făptură înzestrată cu darul ubicuității: astăzi în Ardeal, mâine îl găsim în Basarabia, pentru ca poimâne să răsară în Bucovina!

Biroul său, e în vagonul ministerial, care colindă zilnic cuprinsul României-Mari — astfel încât problemele locale, în loc să ia lunga și întortochiata cale a petiționării la București, se rezolvă la fața locului, cu toată știința lucrului direct văzut, cu toată promtitudinea.

Birocrația sedentară din vremile patriarchale, este înlocuită cu politica peripatetică exercitată cu viteza expresurilor.

In aceste cotidiane expediții, dl Gh. Tătărăscu știe să vadă, știe să asculte: are urechia sensibilă nu numai la ascultarea sunetului unui singur clopot, ci și la audiarea aceleia „altera pars" fără de care nu să poate stabili adevărul și dreptatea. Dela rolul pasiv de ascultător și cercetător, dl Gh. Tătărăscu știe se treacă la rolul activ de om de acțiune, de om de guvernă

GH. TĂTĂRĂSCU
Sub-secretar de Stat la Interne

mânt, netezând asperitățile, ce le oferă compoziția complexă a Statului României-Mari, știind să apere, atunci când este nevoe, cu energie drepturile Statului nostru.

Dl Gh. Tătărăscu apare astfel ca paznicul cel bun și vigilent al nouilor provincii.

— Prefectura poliției a luat toate măsurile pentru a împiedeca provocarea de agitații printre chelnerii duși la Cluj, de către cei localnici.

Achitarea studentului Moța

Deși rezultatul procesului intentat studentului Moța, era așteptat în unele cercuri cu înfrigurare, chiar cu îngrijorare, noi am așteptat liniștiți acest rezultat, încrezători în bunul simț și în larga putere de înțelegere a justiției populare.

Justiția populară dând un verdict de achitare, a știut se reîntegreze actul studentului Moța, reprobabil în el însăși — sub forma-i materială — în complexul fenomenelor sociale în care s'a produs, și mai cu seamă a înțeles motivarea psihologică a acestui act!

Gestul studentului Moța nu poate fi judecat — și justiția populară a înțeles admirabil acest lucru — izolat, ca un act personal, ci ca produsul sufletesc al unui întreg curent de idei și reacțiuni care frământă sufletul generației actuale.

Acest gest face parte integrantă din mișcarea de apărare națională care animează studențimea noastră, — această studențime curată, idealistă și patriotică, ce cu expansiunile și exuberanțele firești vârstei, nu urmărește de cât apărarea și fortificarea spiritului și interesele rassei noastre.

Gestul studentului Moța, care în el însăși nu poate fi aprobat, a isvorât dintr'un suflet spontan și impulsiv, luat de un generos curent de idei naționale care găsește simpatia și aprobarea opiniei publice românești.

Verdictul justiției populare, care și de data aceasta a arătat atâta putere de comprehensiune, știind să vadă în dosul unui violent act material motorul idealist al ideilor, trebue se constitue pentru studențime o chemare la realitate și datorie, care consistă în netezirea aspirităților și în înfrânarea expansiunilor unei mișcări ale cărei idei și sentimente sunt în armonia cu sufletul opiniei publice.

La spiritul de comprehensiune, cu care justiția populară a judecat actul lui Moța, studențimea are datoria de a răspunde cu un spirit de cumințenie și ordine în mișcarea ei națională.

Repertoriul Teatrului National

Cum se înfățișează stagiunea 1924—5 — Opt piese noui românești — „Fata din Dafin" — O piesă de Shaw pe scena Teatrului Național — „Oedip" cu d. Bârsan, etc.

Porțile Teatrului Național se deschid ... Lupta eroică pentru biruința deplină a culturei românești în acest colț de țară reîncepe cu forțe înoite și împrospătate ... Mai rămâne doar ca și publicul românesc să'și facă datoria întreagă față de cauza culturei românești.

Ce se va juca în aceasta stagiune? — ne întreabă cititorii. Mai înainte de toate le răspundem că repertoriul acestui an este unul din cele mai interesante și atrăgătoare. Stagiunea se începe cu „Viforul" de Delavrancea.

Deschiderea stagiunei: „Viforul"

Rar s'a pregătit reprezentarea unei piese mai conștiincios și mai cu suflet decât la Cluj „Viforul", cea mai reușită piesă din celebra trilogie istorică a lui Delavrancea. Rolul principal va fi susținut de dl Braborescu. In seara de deschidere a stagiunei vom avea prilejul să vedem pe doamna Bârsan în rolul Oanei, rol creat de d-sa. D. Z. Bârsan va juca pe Luca Arbore.

In legătură cu restul ansamblului amintim că toți artiștii teatrului, conștienți de misiunea lor și prestigiul artei pe care o slujesc, nu s'au dat înapoi să primească nici cele mai mici roluri.

S'a muncit la pregătirea acestei piese zi și noapte și suntem siguri că nimeni nu va întârzia să asiste la ea.

Piese noui românești

Direcția teatrului a înțeles și în acest an să dea o deosebită atenție literaturei dramatice naționale.

In această stagiune, în afară de „Viforul" se vor juca 7 piese noui românești și anume: „Un erou de dl Chirițescu, „Plicul" de Liviu Rebreanu, „Patima Roșie" de dl Sorbul, „Thebaida" de dl Victor Eftimiu, „Când vine viforul" de dl Tătărăscu, „Mărgeluș de dl Herz. In cercurile literare clujene se așteaptă cu interes reprezentarea delicioasei piese în versuri „Fata din Dafin" de dnii Adrian Maniu și Scarlat Froda.

Shackespare, Sofocle, Ibsen, Sudermann ...

Nu mai puțin bogat este ciclul pieselor streine. Punerea pe scenă a bucăților clasice va întrece orice așteptare. Prima din aceste piese montate cu un fast extraordinar va fi „Oedip" de Sofocle cu dl Bârsan în rolul titular. Se va juca „Nora" de Ibsen, „Onoarea" de Sudermann, piese cari au cucerit de mult publicul vizitator de teatru din întreaga lume. Shakespeare va fi reprezentat cu trei piese; „Machbet", „Othelo" și „Povestea de iarnă".

Pentru aceasta din urmă, precum și pentru punerea pe scenă a piesei „Fata din Dafin" va veni la Cluj cunoscutul regisor bucureștean dl Soare.

Shaw, pentru prima oară...

Deosebit de îmbucurător este faptul că se va juca minunata piesă „Candida" a marelui nostru contimporan englez B. Shaw. Piesele genialului zeflemist se joacă pe toate scenele din lume și este timpul ca marele public românesc să facă și el cunoștință cu opera poate celui mai renumit dramaturg de azi.

Reluări

Dintre reluări amintim: Revisorul, Avarul, Doctorul fără voe, Asilul de noapte, Shylock, Hamlet, Visul unei nopți de vară, Amorul veghiază, Heidelbergul de altădată, Fetița, Instinctul, Scampolo iar dintre piesele românești: O scrisoare pierdută, Vlaicu Vodă, Paiajenul și Un domn pribeag.

Prețurile biletelor

Ținem să insistăm asupra faptului că prețurile biletelor de la Teatrul Național din Cluj sunt mai eftine decât la oricare alt teatru din țară.

Tocmai din acest motiv direcția teatrului nu va mai admite nici un fel de reduceri. Până când prețurile biletelor sunt aproape egale cu celea dela cinematografe, pretenții de felul acesta sunt absolut nebazate și ridicole.

După întrunirea dela Buziaș

a partidului liberal

Impresiile dlui Al. Constantinescu, ministrul agriculturei

Înțelesul manifestației populare dela Buziaș. Cuvinte despre Banat. Rolul Banatului în viața publică a țărei

Timișoara, 28. — Profitând de faptul că dl ministru Al. Constantinescu, la înapoerea sa dela Buziaș, s'a oprit câteva ore în Timișoara spre a onora cu prezența dsale deschiderea concursului de coruri sătești din Banat, m'am prezentat dsale rugându-l să ne dea pentru cititorii noștri câteva lămuriri asupra impresiunilor culese de dsa în Banat, cu prilejul serbătorilor la cari a participat.

Cu multă bunăvoință dl ministru a binevoit să ne facă următoarele declarații:

„Duc din Banat, **impresia cea mai bună, ne spune dsa. Cu această ocazie am văzut strânsă în jurul nostru, o mare parte din populația acestei provincii și pot să adaug că încrederea manifestată față de noi la întrunirea de astăzi, este cea mai puternică dovadă a popularității noastre, pe care totuși neo contestă toți impopularii.**

Sunt încă sub impresia puternică a manifestațiunei de simpatie ce ni s'a făcut de către unii dintre cei mai numeroși și deștepți fii ai țărei. Bănățenii de altfel sunt recunoscuți de oameni chibzuiți, destoinici și buni români.

Mă bucură nemăsurat de mult faptul că tocmai acești cetățeni au dat dovada maximă a simpatiei cu care ne privește țara.

Dl ministru Constantinescu ne vorbește apoi despre producțiunea corurilor sătești bănățene.

„Văd aci, spune dsa, o activitate și rezultate, cari pot uimi pe oricine. Ar trebui să se ia exemple dela bănățeni și cu deosebire în ce privește cântecul, economia și respectul de frumos. Mă încântă de de câte ori văd portul pitoresc de aici și sunt fericit că am avut prilejul ca, la acest concurs de coruri, să admir atâtea costume frumoase bănățene.

„Cu asemenea cetățeni prosperitatea și izbânda țărei este asigurată. Prevăd Banatului cucerirea unuia dintre cele mai importante locuri în fruntea manifestațiunilor noastre economice și culturale".

Cu acestea s'au terminat interesantele observații ale dlui ministru Al. Constantinescu.

N. I.

DUPA SERBARE

O mică satisfacție și pentru moții lui Avram Iancu

Serbarea pentru pomenirea a 100 ani dela nașterea lui Avram Iancu s'a isprăvit. Națiunea — rege și popor — și-a îndeplinit cu demnitate datorința de recunoștință față de eroul-martir al națiunii. Că o mică parte, condusă de patima urei și de orgoliu, s'a separat și și-a ridicat un altar deosebit, e regretabil, însă n'a putut rupe nimic din măreția serbării. Deși departe, am privit cu ochii sufletului întreaga manifestare grandioasă de recunoștință, dela Baia de Criș, la Țebea, la Câmpeni, la Vidra și la Muntele Găina, locuri cu amintiri istorice pentru neam. Mi-ar fi plăcut să mai aud ceva, însă n-am auzit. Nu e însă prea târziu.

Că Avram Iancu a fost erou, aceasta e adevărat; dar e adevărat și aceea, că orice erou fără o oaste vitează, cu iubire de neam și țară și gata de jertfă nu poate face nimic. Dacă bieții Moți, cari cutreeră țara în lung și lat cu cercuri și cu clubere, ar fi fost niște lași fără iubire de neam, noi, neam fi avut pe cine serbători. Serbătorirea lui Avram Iancu nu poate fi separată de serbătorirea Moților. El s'a proslăvit prin ei, gloria sa se resfrânge și asupra lor. Eu cred, că s'a emis ceva.

Mă dau în vorbă cu un Moț în șesul Bihorului. „Frate Moțule! plătiți voi vamă? Le zic frate, fiind și eu după mamă "Moț". — Plătim, zau, Domnule! — „Cum coborîm din munte la Drăgănești — din sus de Beiuș — plătim vamă, la Pocola — din jos de Beiuș — plătim vamă, la Holod — din sus de Tinca plătim vamă, la toate pădurile plătim, în Salonta, „când intrăm în oraș iară plătim vamă, când ieșim . . . „Trăzni-le-ar Dumnezeu vămi, că multe mai plătiți" — îi întrerup indignat — „d'apoi, c'atunci vai a zecea parte din câștig o dați în vamă"! — Dăm, zeu, Domnule!

— Nu s'ar putea scuti bieții Moți dela plata atâtor vămi? Prin ștergerea acestor vămi, atât de împovărătoare pentru bieții Moți s'ar resfrânge și asupra lor, asupra tuturor, o mică recunoștință. Statul și județele, prin scutirea lor de plata acestor vămi, ar avea o perdere relativă neînsemnată, pentru ei însă ar fi o ușurare, care, abstrăgând dela partea materială, pentru ei destul de însemnată, le-ar da o frumoasă satisfacție morală, văzând cum neamul recunoaște jertfele lor de sânge aduse pe altarul iubirii de neam în timpurile trecute de grea urgie. Eu cred, că e o datorință morală și patriotică, atât pentru județe cât și pentru țară să facă aceasta. Nu e târziu. Aceasta e aceea ceva, ce s'a omis la serbătorirea lui Avram Iancu.

Batăr. *Vasile Strauț*, înv. director

Presa maghiară

Clopotele catedralei ungurești din Cluj

„Uriașele clopote ale catedralei din Piața Unirii — scrie Ellenzék" — au fost rechiziționate în timpul războiului de armată, pentru a se fabrica din ele tunuri și gloanțe... Intre ele a fost și acel clopot de mai multe măji care făcea să se cutremure întreaga vale a Someșului.

Biserica romano catolică din Cluj a comandat după terminarea războiului clopote noui. Aceste clopote sunt astăzi gata și sfințirea lor va avea lor în mijlocul unor sărbători grandioase la 12 Octombrie.

Cel mai mare dintre clopote este de 27000 chilograme.

Serbările vor fi organizate de către o comisie de 100 persoane.

La 7 Octombrie sosește la Cluj episcopul romano-catolic contele Majláth, pentru a sfinți clopotele. Se vor ține discursuri, turnul catedralei va fi seara iluminat. Adevăratele festivități vor avea loc numai la 12 Oct. Credincioșii catolici vor ocoli în procesiune Piața Unirii, în frunte cu Episcopul Majláth, în timp ce clopotele catedralei vor sgudui pentru prima oară văzduhul. Seara turnul catedralei va fi din nou iluminat și din înălțimea lui va răsuna musica.

„Molnár nu știe ungurește"

Ziarul nostru a scris la timp despre cea mai nouă piesă a scriitorului budapestan Molnár Ferenc, întitulată „Moara Roșie" și jucată acum la teatrul maghiar din Cluj. Această piesă după unii este una din piesele cele mai bune ale autorului ungur, alții însă spun că „Moara Roșie este mai înainte de toate un bluff, o scamatorie pentru a uimi burghezimea blajină. . . .

Ziarul „Ujság" de azi atrage atenția asupra unor grave greșeli de limbă ce se află în piesa lui Molnár, susținând în termeni ironici că renumitul autor nu știe ungurește . . .

Ungurii și partidul liberal

„Partidul liberal — scrie dl Kocsán János în „Krassoszörényi Lapok" — după cum se vede are noroc. Inainte cu o lună două toate gazetele opoziționiste preziceau căderea guvernului. Și iată, frunzele au început să cadă, sesiunea de toamnă a Parlamentului începe în curând și guvernul rămâne.

*

Ar fi o greșală și stupiditate însă să spunem ca numai datorit norocului nu se întâmplă ceiace politicianii opoziționiști doresc atât de mult.

Motivul principal este personalitatea covârșitoare a dlui Brătanu, care — fără nici o îndoială — este politicianul cel mai practic al României".

In continuare, dl Kocsán insistă asupra desbinării partidelor din opoziție și critică „naționalismul exagerat" al dlui prim-ministru.

MICA PUBLICITATE

Doamnă în etate de 46 ani, cu avere de Lei 200 000 dorește căsătorie cu un domn mai în etate. Adr. la administrație. 245

Domnișoară caută o cameră modest mobilată, pot avea și tovarășă. Adresa la administrație.

8 camere 2 bucătării, o bae, o sală mare, în Calea Regele Ferdinand *se predau*, loalaltă sau în parte. — La „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „B. 8."

Mobile antice garnitură de salon, 2 paturi și tablouri etc. *imediat de vânzare*. Adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „Ocaziune".

Locuință compusă din 4 camere, potrivită pentru birou sau locuință de garson, aprcape de centru *se predă imediat* (camerile se predau și în parte). La „Rador Publicitate", Str. Memorandului 12. sub „Str. Șaguna".

Casă liberă de imposite și de rechiziție, cu locuință care se poate ocupa imediat este *de vânzare*. La „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „C. 2.".

Funcționară romăncă, care știe să scrie la mașină cunoscând și germana *se caută* de către o firmă din Cluj. Oferte la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub. „Salar mare".

Servitor de birou tânăr și isteț, care locuește în Cluj *se caută* cu începerea dela 1 Octombrie a. c. Oferte la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub. „Servitor de birou". 240

Dactilografă cunoscând la perfecție limba română și ungară sau germană se caută. Oferte sub „Imediat" la „Rador Publicitate" Str. Memorand. 12

Local de birou constând din 4 camere și antreu nu departe de Piața Unirei, se predă imediat. A se adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12 sub „Elegant".

Mobilier complect pentru magazin de coloniale și delicatese, în stare bună, de vânzare. Adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „Ocaziune rara". D 240

Atelier moderne de fotografii
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

STANIOL LEPAGE CLUJ

D 229 Rudolf Mósse
Studenților universitari!
Resultatul rigorosului
Dv. este asigurat, dacă cumpărați de la mine stofă primind chiar și un rabat
Succ. Eugen Schwarcz
Cluj, Strada Regina Maria 14.

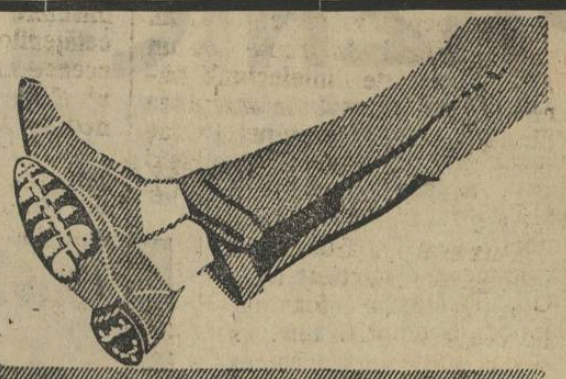

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,
este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face sgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ○○○○○○○

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită, 38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

7 Grands Prix
CEASORNICE *Longines*
ELEGANTE ȘI PRECISE

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Strungurile „A S T R A" sunt cele mai precise.

Marea întrunire a partidului liberal dela Buziaș

Primiera sărbătorească a dlor miniștri Al. Constantinescu și G. Cipăianu — Deschiderea adunărei. — Cuvântărea dlor Borca, președintele organizației liberale din Buziaș, a dlui Cornean, a dlui Moldovan și a dlui Anastasiu — Doi săteni despre reforma agrară și construcțiile școlare

Discursul dlui ministru G. Cipăianu — Cuvântarea dlui ministru Al. Constantinescu

— Dela trimisul nostru special —

Buziaș 27. — Partidul național-liberal a convocat pe ziua de azi o întrunire poporală în localitate, la care după cum s'a anunțat dl ministru al agriculturei Al. Constantinescu a făcut un expozeu al lucrărilor întreprinse de guvern pentru țară.

Încă depe la orele 8 a. m. mii de săteni în frunte cu un mare număr de intelectuali bănățeni erau adunați la marginea din spre gară a comunei Buziaș întru întâmpinarea dlor miniștri Alex. Constantinescu și G. Cipăianu.

Pela orele 10 fără un sfert automobilele ministeriale se ivesc pe șosea și atunci imensa masă, de cetățeni ai Banatului, cari grație multiplelor culori ale pitoreștilor lor costume bănățene, ofereau ochiului un decor feeric, izbucnește în furtunoase urale, cari nu se mai sfârșeau. Aci, dnii miniștri au fost salutați de către dl N. Ionescu pretor și S. S. Protopopul Gheteș din Buziaș.

De aci înalții oaspeți urcându-se într'o trăsură frumos ornată cu flori și trecând prin parcul băilor de asemenea pavoazat cu drapele tricolore, au mers până la cazinou, în care timp pe tot parcursul au fost întâmpinat cu nesfârșitele urale ale poporului.

Intrunirea s'a deschis la orele 10 a. m. de către dl Borca președintele organizației liberale din Buziaș, care salută pe dnii miniștri în numele partizanilor locali.

Dl dr. Cornean (Caransebeș) aduce salutul județului Caraș-Severin și mulțumește celor prezenți că au răspuns la chemare participând într'un număr atât de mare. Dsa adresându-se apoi sătenilor arată că dnii miniștrii au venit în mijlocul lor spre a le dovedi roadele activității actualei guvernări și a le cere aceiaș încredere de până acum. Intreaga asistență în număr de peste 5.000 cetățeni izbucnește în frenetice aclamațiuni la adresa guvernului.

Dl Moldovanu (Hunedora) aduce salutul Ardealului și arată că dnii I. C. Brătianu, președintele Consiliului de Miniștri, și Al. Constantinescu, sunt sufletul viu al țărei. Indeamnă apoi asistența să nu dea crezământ intriganților cari răspândesc svonuri tendențioase din interes politic. Cetățenii conștienți au în vedere faptele și nu vorbele. In aceeaș ordine de idei remarcă succesele recente repurtate la Geneva de către dl I. G. Duca.

In numele organizației liberale din județul Arad vorbește dl Anastasiu, relevând patriotismul dlui ministru Constantinescu în timpul marelui războiu.

Tot dsa arată că în timpul guvernărei partidului liberal s'a desființat corupția, intervențiile și „damele voalate" de sub celelalte guvernări (aplauze).

Vorbesc apoi sătenii Palici Ion din Ceacova și Mita Stoi din Seceani lăudând reforma agrară și construirea de școli, importantele acte înfăptuite de către guvernul liberal. (Aplauze furtunoase).

Cuvântarea dlui G. Cipăianu

In ovațiile nesfârșite ia cuvântul dl ministru Cipăianu.

Văd aici — spune d-sa — un atât de mare număr de cetățeni, cari înseamnă dovada că țara ne apreciază și simte la fel cu noi, dovada aceasta ne-au confirmat-o de altfel toate adunările noastre poporale. Ori de câte ori partidul nostru a convocat o întrunire undeva, spre a expune cetățenilor situația și a le arăta ceeace au făcut pentru țară, ei au răspuns participând în număr neobișnuit de mare.

Am împărțit până acum 11 milioane iugăre celor ce au avut dreptul să fie împroprietăriți. Am dat apoi lemne pentru construcțiile școlare iar meritul acestei inițiative este al dlui ministru Constantinescu care se află astăzi în mijlocul d-voastră (aplauze furtunoase și strigăte de să trăiască).

Dl ministru Cipăianu termină prin a apela la bănățeni să dea guvernului încrederea lor deplină (aplauze).

După ce dl deputat Râmneanțu arată greutățile ce a avut de întâmpinat guvernul liberal la venirea lui în fruntea țărei, ia cuvântul dl Al. Constantinescu care este primit cu o furtună de aplauze și strigăte de să trăiască.

Cuvântarea dlui A. Constantinescu

ministrul agriculturei și domeniilor

Am venit aci, chemat fiind de către organizațiile noastre din județele Timiș-Torontal și Caraș-Severin și vă mărturisesc că sunt foarte bucuros că am venit, întru cât ceea ce am găsit aici impune deopotrivă și sufletului

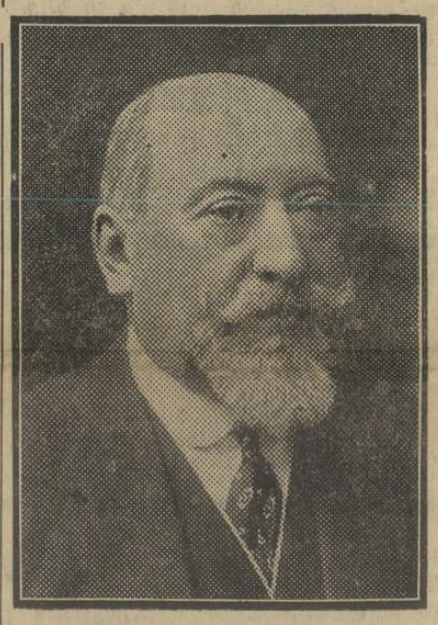

Al. Constantinescu,
ministrul agriculturii și domeniilor

și minței. Văd că întreg Banatul vine să răspundă împreună cu noi acelora cari din politicianism vor să ne arunce acuzația vinovățiilor lor. (Aplauze furtunoase).

Democrație și naționalism ne cer ei. Dar cine este mai democrat ca noi cari am făcut pentru țară, ceea ce toți văd și știu și cine ne poate cere naționalism nouă celora cari am făcut România-Mare. (Aplauze furtunoase).

A guverna prin popor și pentru popor au zis unii. Ei bine; dar noi nu guvernăm în felul acesta? Faptele noastre nu dovedesc oare o astfel de guvernare. **Reforma agrară am făcut o oare pentru „oligarhia" noastră sau am făcut-o pentru popor?**

Totul am făcut pentru popor. Dăunaților de războiu le-am dat până acum 400.000.000 lei cu toate că țara noastră n'a primit încă nici o despăgubire în acest scop. Ni *se spune că impozitele sunt mai mari subt guvernarea noastră. Dar să-și pună fiecare mâna, pe inimă și să și mărturisească dacă acum se plătesc dări mai mari ca înainte?*

Un guvern constructiv nu pot forma decât acei cari voesc și tot o dată știu cum să lucreze (aplauze).

Ni se impută greșeli? Dar de greșit poate să greșească ori cine, însă nu este mai puțin adevărat, că guvernul liberal a voit totdeauna binele țărei și și-a dat totdeauna silința de a ajunge la acest rezultat.

Trecutul partidului nostru este o mândrie pentru noi și să dea Dumnezeu ca atunci când ne vom retrage dela guvern, țara să aibă norocul și să aibă în frunte tot oameni ca cei din guvernul liberal (strigăte: Să trăiască!)

Capacitatea noastră a recunoscut-o și străinătatea, care a făcut M. S. Regelui primirea ce se face unei puteri importante, iar miniștrilor țărei în diversele lor călătorii, primiri ce se fac numai reprezentanților unei puteri de care trebue să se țină seamă.

Ultimele cuvinte ale dlui ministru Constantinescu au fost acoperite de ovații nesfârșite.

Moțiunea — Telegramele trimise

După aceasta dl deputat dr Licarețiu, cetește o moțiune de încredere în guvern din partea celor peste 5000 de participanți la întrunire.

Se dă apoi cetire unei telegrame omagiale trimisă dlui primministru I. I. C. Brătianu primită cu aceeaș însuflețire indescriptibilă.

Intrunirea sa luat sfârșit la ora 1 p. m. în mijlocul unei grandioase manifestații de simpatie la adresa celor doi miniștri.

Banchetul

După întrunire în restaurantul băilor s'a servit o masă comună la care au luat parte peste o mie de persoane.

Seria toasturilor a început-o dl deputat dr Cornean, închinând pentru guvern în frunte cu dl I. I. C. Brătianu.

Dl dr Cosma fost ministru închină în sănătatea celor doi miniștri prezenți și face apel la încrederea Banatului în partidul liberal.

Toastează apoi protopopul Sârbu din Belinț pentru dl dr Cosma scoțând în relief meritele acestui fiu al Banatului singurul bănățean care până în prezent, grație aptitudinelor sale, a putut obține înalta demnitate de ministru în România întregită.

Toastează apoi dl avocat Mateu din Timișoara care aduce omagiile sale dlor miniștri Constantinescu și Cipăianu și după ce face un scurt istoric al activității partidului liberal, termină prin a cere celor prezenți ca să aibă aceiaș încredere în guvernul liberal, căci numai astfel România Mare de azi poate deveni România tare. Aplauze frenetice spune:

Dnul ministru Constantinescu Emoția îmi crește din ce în ce mai mult văzând cu câtă dragoste partizanii noștri ne apreciază.

Eu unul din legionarii bătrânului I. Brătianu și unul dintre cei mai bătrâni membrii ai partidului vin a închina acest pahar în sănătatea actualului șef I. I. C. Brătianu, precum și în sănătatea tuturor colaboratorilor săi, cari sunt fidelul instrument executiv al programului partidului nostru ale căror puncte după cum știți sunt păstrate de către noi toți cu atâta sfințenie. (Aplauze).

Iubiți Bănățeni, sunt prea fericit că astăzi mă aflu în mijlocul vostru, noi cari tot deauna atât am veghiat asupra voastră încât nici chiar Carpații cu giganticele lor culmi nu au format nici când un obstacol, care să vă separe de noi liberii, cari secole întregi din această cauză au suferit cu mult mai mult decât voi supușii. Astăzi după ce am jertfit 800.000 de suflete, ne aflăm împreună, însă nici când nu trebue să uităm că cele 800.000 de sacrificați sunt acei cari ne-au consolidat sufletul, credința și cultura.

Deci în viitor să nu avem alt scop, decât de a întreține și prospera ceiace cei 800.000 de viață Românești ne-au dobândit nouă sacrificându-se pe ei. (Aplauze furtunoase).

La orele 3½ banchetul a luat sfârșit, iar dnii miniștri împreună cu parlamentarii prezenți și șefii autorităților în frunte cu prefectul județului Dr. Costea s'au urcat în automobile mergând la gară de unde apoi cu trenul special au plecat la Timișoara spre a audia partea primă a concursului de coruri din Banat, care a avut loc în acel oraș.

NICU IONESCU.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marți, 30 Sept. 1924

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Bătălia
Romanul cu renume mondial „*La Bataille*" al lui *Claude Farrere*. In rolul principal renumitul artist japonez: *Sessue Hayokawa*.
Războiul Ruso-Japonez

CINEMA URANIA
Tânărul Medardus
Dramă istorică monumentală de pe timpul lui *Napoleon*. In rolul principal: *Contesa Agnes Eszterházy și Mihail Várkonyi*.

CINEMA APOLLO
Piații aerului
Senzațională dramă detectivă în 6 acte. In rolul principal: *Harry Piel*.

Cu ziua de azi debutează în
Barul Central
Trupa cu renume mondial
Dimitrescu Carpatti
Inceputul seara la 10 ore
Lloyd 7

Daca doresti sa cumperi!
26
Păpuși și jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,
în interesul propriu cercetează firma
„HERCULES"
vestită pentru prețurile ei ieftene
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Cu prețuri de fabrică
238
CHIFON prima . . . Lei 35
CHIFON „Tulpen" . . Lei 39
PANZA pentru cearceafuri lata 200 ctm Lei 149
PICHET-BARCHET colori si desenur frumoase Lei 42
FLANELA-TENIS color Lei 45
A pus in vanzare
Au Printemps
Str. Memorandului fost (Unió-u.) 11, Cluj.
Cu prețuri de fabrică

Ultime informaţii

— *Intr'unul din numerile anterioare ne ocupam de revendicările asistenţilor de pe lângă Universitatea locală. Arătam atunci că reprezentanţii facultăţii de medicină din Cluj au hotărît să sprijinească acţiunea asistenţilor,*

In cursul discuţiunilor ce au avut loc între delegaţii facultăţii de medicină şi asistenţi s'a ajuns la următoarea soluţiune:

Un proiect de lege va fi înaintat Parlamentului îndată după deschiderea sesiunei din toamnă, cuprinzând o detaliată reglementare a situaţiei asistenţilor. In cazul când vor primi asigurări întemeiate că vor fi satisfăcuţi, asistenţii vor continua să-şi îndeplinească serviciul. Dacă însă aceasta nu se va întâmpla, la 1 Octomvrie îşi vor îndeplini hotărîrea unanimă de a nu mai cere noui numiri.

Se dă totuşi ca sigur că la 1 Octombrie serviciul nu va fi întrerupt de către asistenţi, aceştia înţelegând să continue a sta la postul lor până la definitiva tranşare a conflictului pe cale legală.

— In ziua de 15 Octombrie a. c. vor începe incorporările tinerilor cu termen redus, care cad în prevederile art. 52 şi 53 din legea de recrutare. In consecinţă cercurile de recrutare respective au dat instrucţiuni ca la acea dată toţi tinerii să se prezinte la corpurile de trupă respective, de unde vor fi trimişi fie la şcoala de ofiţeri, acei ce cad în prevederile art. 52. fie la şcoala de subofiţeri de rezervă acei ce cad în prevederile art. 53.

— Prefectura judeţului Cojocna, a înaintat astăzi Ministerului bugetul fondului zootechnic judeţean pe anul viitor pentru a fi aprobat.

— Sâmbătă şi Duminică au avut loc în cetatea Timişoarei, un mare concurs al corurilor săteşti bănăţene organizat de către cercul Militar Civil şi la acărui deschidere a luat parte şi dl ministru Alexandru Constantinescu. La acest concurs au participat 41 de coruri compuse fiecare din câte cel puţin 50 de persoane. A mai avut de asemenea loc un concurs de fanfare la care au participat şase fanfare din diferite comuni. La ambele concursuri s'au decernat în total, premii în valoare de 40.000 lei.

— Ministerul agriculturii a luat dispoziţiunile necesare pentru aprovizionarea cu material de construcţie a coloniştilor din judeţele Sătmar şi Bihor. Până acum au fost trimise mai multe transporturi de lemne şi ţiglă.

— *Dl dr Ioan Suciu, demisionat în urma nemulţumirilor create prin chemarea dlui Dem. Dobrescu să conferenţieze despre Avram Iancu la comemorarea dela Barou, a fost reales în demnitatea de decan al Baroului local. Desigur, realegerea nu de nemulţumiţi a fost făcută şi, deci, nemulţumirile rămân.*

— Joi în 2 Octomvrie la orele 8 şi jum. seara va avea loc în sala prefecturei conferinţa muzicală de adio a maestrului Rudolf Schüller despre compozitorul Hugo Wolf. Dna Veturia Ghibu va cânta din Liedurile lui Wolf pentru a ilustra desvoltările teoretice. Bilete se află de vânzare în librăria „Lepage" şi la agenţia „Rador" str. Memorandului 12.

— Hotărându-se desfiinţarea claselor liceului de fete de pe lângă Seminarul pedagogic universitar din Cluj, dl profesor universitar Vl. Ghidionescu, directorul seminarului pedagogic universitar, neputându-se solidariza cu această măsură, şi-a înaintat Ministerului demisia din acest post.

— Dl Ioan Ghişoiu a fost numit în funcţiunea de inspector al poliţiei în Prefectura Poliţie Cluj.

— Părintele Romul Pop, absolvent al şcoalei superioare de comerţ a fost numit şef al contabilităţii consistorului, în locul dlui Vasile Petraşcu, numit profesor la teologia locală.

— Recenta grevă a chelnerilor a evidenţiat importanţa şi rolul oficiilor de plasare de pe lângă inspectoratele muncii. La adresele acestui serviciu prin care se cereau pentru Cluj chelneri au sosit numeroase răspunsuri dela oficiile de plasare din celelalte centre cuprinzând oferte de serviciu, astfel încât oficiul de plasare local s'a văzut nevoit să anunţe telegrafic ca să înceteze noui angajamente pentru Cluj.

— Primim la redacţie o scrisoare a chelnerilor în care aceştia arată că mişcarea lor n'are alt scop decât asigurarea unor condiţiuni de traiu mai onorabile, decât acele pe care voiesc să li le creieze patronii. Salarul cerut este minimul de existenţă necesar astăzi oricărui muncitor.

— Din sursă autorizată primim informaţiunea că chelnerii aduşi la Cluj pentru înlocuirea celor de aici ştiau că aici chelnerii sunt în grevă. Au venit însă tentaţi de salariile mari în comparaţie cu cele din alte oraşe ce li s'au oferit la Cluj. La 1. Oct. tomvrie se întruneşte comisiunea de arbitraj sub preşedenţia preşedintului tribunalului din Cluj pentru a se pronunţa în conflictul chelnerilor din restaurante şi restauratori.

* *Ocasiune rară "Au Printemps" desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— **Dumineca viitoare va sosi la Cluj studentul I. Moţa, care a fost achitat de către curtea cu juri din Bucureşti. Studenţimea din Cluj, pregăteşte cu această ocazie o grandioasă manifestaţie paşnică, pentru primirea camaradului lor achitat.**

— Astăzi de dimineaţă au avut loc tratative între patronii de restaurante şi cafenele şi chelnerii ce au fost chemaţi de inspectoratul muncii din vechiul regat, pentru stabilirea condiţiunilor de salarizare. Urmează ca acordul definitiv să se stabilească după amiază.

— Rectoratul Universităţii a luat dispoziţiunea de a nu se mai elibera studenţilor care au 8 ani de studiu fără a fi dat vre-un examen, certificate pentru amânarea serviciului militar.

— Zilele acestea dl Sept. Mureşanu prefectul judeţului a inspectat mai multe comune din plasa Gilău, cu care ocazie s'a interesat în deaproape de mersul lucrărilor la nouile clădiri de şcoli. Astăzi dsa a plecat la Hue. din, unde de asemenea urmează să se edifice mai multe şcoli.

* **De vânzare** *case cu grajd* lângă Calea Moţilor, cu un teritoriu de 120 lt □, costă *75.000— lei;* alta în circ II. cu *55.000— lei ocupebile imediat. — O altă casă* mare lângă poliţia III-a cu *venit anual de 106.000— lei,* cu preţ eftin în rate fără interese, sau cu *60.000— lei,* anual închiriem. A se adresa Biuroului *„Express" Reg. Maria 41.* D 234

Sosirea studenţilor turci în localitate

Astăzi la orele 8 şi jumătate a. m. în două vagoane speciale ataşate trenului mixt ce venea dela Teiuş au sosit în gara locală un număr de 55 de studenţi turci, în frunte cu preşedintele lor, studentul în medicină Kiamul Bey.

Pe peron oaspeţii au fost salutaţi de către dl dr. Utalea primarul oraşului şi dl Bărbat profesor universitar, — precum şi de către alţi şefi ai autorităţilor locale.

Preşedintele studenţimei turce a scuzat apoi faţă de cei prezenţi pe cei 20 de profesori cari trebuiau să sosească cu ei impreună, însă cari din cauza unor importante modificări ce se vor aduce în noul an şcolar învăţământului din Turcia şi dela ale căror discuţii, cei 20 de profesori în nici un caz nu putea să lipsească.

Dela gară apoi, oaspeţii îmbarcaţi fiind în trăsuri şi autobuse, au plecat spre căminul studenţesc şi diferite hoteluri unde sunt quartieruiţi.

Masa dela 12 au luat-o cu toţii la cămin, iar astăseară va avea loc un mare banchet în sala restaurantului New York.

Excursioniştii cari au vizitat până în prezent mai toate oraşele depe valea Prahovei, vor rămâne în oraş până mâine seară, când îşi vor continua drumul spre Oradea-Mare.

Cronica sportiva

Concursul pentru campionatele în atletism ale României

In zilele de Sâmbătă şi Duminecă au avut loc pe arena sportivă din localitate obicinuitele concursuri atletice anuale pentru campionatele în atletism ale României.

Atât numărul atleţilor participanţi, cât şi rezultatele obţinute, sunt un indiciu sigur al progresului continuu pe care îl face atletismul în ţara noastră. In special au făcut o bună impresiune numeroşii atleţi, cari fac parte din armată.

Iar împrejurarea că bună parte a celor ieşiţi primii la concurs sunt români a fost primită cu o deosebită satisfacţiune.

O valoare sportivă deosebită au următoarele rezultate: Saltul în înălţime 178 cm. atins în puţine ţări. Saltul în lungime 650 m. faţă de 5·60 din anii trecuţi. Parcurgerea distanţei de 10 km. în 36 minute 0·4 secunde. Aruncarea greutăţii 13·38 m.

Dintre atleţii români s'au distins ofiţerii: Pop Zorilă. Bodea, Scârneciu, Neacşu, Pavel şi Cristescu, precum şi dnii Russu şi dr. Corcan.

In numărul de mâne vom da relaţiuni mai amănunţite.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Generalul Berthelot la Sinaia

Bucureşti — Generalul Berthelot, însoţit de membrii misiunei alsaciene, a făcut eri o vizită la Sinaia. Cu acest prilej M. S. Regina a oferit oaspeţilor un dejun cu caracter intim.

Marele nostru prieten şi însoţitorii săi au vizitat mănăstirea şi împrejurimile, iar seara s'au reîntors în Capitală.

Consiliul de miniştri

Bucureşti. — Mâne va avea loc un important Consiliul de miniştri la care au fost convocaţi toţi miniştri. Miniştrii cari se găsesc în provincie sunt aşteptaţi astăseară în capitală.

Vizitaţia canonică a P. S. S. Episcopului Nicolae al Clujului

Teluş. — Vizitaţiunea canonică a P. S. Sale episcopului Ivan a fost un prilej de înălţătoare sărbătoare pentru comunele Teluş, Strenţ şi Cetea. Ţărani în frunte cu preoţi şi alţi intelectuali au salutat cu mare însufleţire pe P. Sfinţia Sa. Sfinţirea clopotelor în comuna Cetea a decurs în cadre impunătoare. Erau de faţă sătenl din toate comunele religioase. Serviciul divin a fost celebrat de P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, răspunsurile fiind date de către coral episcopiei sub conducerea dlui Petraşcu. In numărul nostru de mâine vom publica o dare de seama mai detaliată.

Amânarea conferinţei statelor succesoare ale Austriei

Bucureşti. — La 16 Septembrie urma să aibă loc conferinţa statelor succesoare ale Austriei, pentru discutarea chestiunilor de detaliu decurse din aplicarea tratatului de pace. Cum însă majoritatea statelor interesate sânt actualmente absorbite de alte chestiuni, această conferinţă s'a amânat, de comun acord, pentru o dată care se va fixa, se crede, pe la sfârşitul lunei Noembrie.

Războiul din China

Bucureşti. — Ultimele ştiri din Shanghai anunţă că negocierile de pace între armatele beligerante au eşuat. Colonia streină din Shanghai prevede bombardarea iminentă a oraşului.

Succesul domnului Z. Bârsan la Iaşi

Stagiunea Teatrului Naţional ieşan s'a început cu admirabila piesă a dlui Z. Bârsan „Trandafirii Roşii". Rolul lui Zefir a fost susţinut de însuşi autorul.

După ziarele din Iaşi dl Z. Bârsan a avut cu acest prilej un deosebit succes şi populaţia ieşană a ţinut să facă o călduroasă manifestaţie de simpatie poetului şi actorului Z. Bârsan.

Avis

Se aduce la cunoştinţă D-lor acţionari, cari au subscris acţiuni la „Banca Românească din Valea Someşului" S. A. Dej, că în ziua de 1 **Octomvrie 1924** urmează a se efectua ultimul vărsământ de Lei 200·— de fiecare acţiune subscrisă.

In caz, că acţionarul nu va efectua acest vărsământ la data fixată mai sus — precum eventual nici cel restant din 1. Aug. 1924 de Lei 150 — de acţiune — se va proceda contra lui conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute.

D 246 **Consiliul de Administraţie.**

Atenţiune! Atragem **Atenţiune!**

luarea aminte a onoratului public cumpărător asupra

Magazinului meu de sticlărie, porţelan şi vase de bucătărie, bine smălţuite

Preţuri foarte reduse şi marfă de bună calitate, Despre aceasta se poate convinge fie care

S. R. PIRINGER

Calea Regele Ferdinand 65

Atenţiune! Rudolf Mosse **Cluj** **Atenţiune!** D 173

In centrul oraşului Cluj de vânzare 2 case

(Piaţa Cuza Vodă) una cu etaj, alta parter, în total 14 camere cu dependinţe cu confort modern (parchet, băi). Imobilul e potrivit pentru Bănci, Societăţi Anonime, intreprinderi industriale, comerciale, sau sucursalelor. *Lămuriri dă Agenţia de Publicitate „Rudolf Mosse" S. A. Cluj, Str. Reg. Maria. Telefon 4-13.* 246

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1189 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Miercuri 1 Octomvrie 1924

CLUJ 30.IX.924 1 2

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

CLUJ 1 OCT 924

Înfrățirea

ANUNȚURILE: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ÎNTREPRINDERILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 400 L.

Două întruniri politice

La Buziaș s'a ținut de curând două întruniri politice, pornite din nevoi deosebite și tinzând fiecare din ele către alt scop.

Intâia întrunire a fost ținută de partidul național, și motivarea ei a pornit din cauze de organizare internă. A fost, nu o ofensivă împotriva guvernului, nici o consfătuire deliberativă asupra situației, ci un act de demonstrație.

Partidul național a voit să arate că toate svonurile în circulație relative la mișcarea tineretului de a primeni partidul prin înlăturarea dela șefie a dlui Iuliu Maniu și prin impunerea la directivă a dlui Vasile Goldiș, nu sunt decât „intrigi liberale". Partidul național a ținut să arate că organizația lui își păstrează intacte cadrele și disciplina.

Partidul național nu a putut arăta însă nimic din toate acestea și demonstrația lui de strategie politică s'a sfârșit în dezastru.

Deși ziarele partidului național, anunțaseră că dl Vasile Goldiș va participa la această întrunire, cel pe care tinerimea îi indica ca viitor șef, s'a abținut în chip ostentativ, confirmând prin această abținere informațiunile privitoare la atitudineași acțiunea sa.

In urma acestui dezastru întrunirea pe care partidul național a ținut-o la Buziaș s'a redus la necuviințele pe care dl Vaida le-a adresat M. Sale Regelui și la anosta cuvântare de academie provincială debitată de dl Iuliu Maniu cu o pompă somniferă și demodată.

Intrunirea pe care partidul liberal a ținut-o în urmă la Buziaș a pornit din motive cu mult superioare chestiunilor de bucătărie internă care frământă partidul național și de aceea a avut-o cu totul altă soartă.

Partidul liceral, prin întrunirile și congresele ce le ține, atât în fostul vechiu Regat, cât și în provinciile alipite, nu caută se facă acte strict de partid, nici se contrabalanseze acțiunea opoziției — sterilă și neputincioasă — ci se ia contact direct cu massele poporului, pentru a constata care sunt efectele legiurilor sale asupra țărei, care sunt doleanțele și dezideratele masselor.

Dnii miniștri Al. Constantinescu și Gh. Cipăianu, atât în numele unor mari opere personale, cât și ca reprezentanți ai guvernului, au fost în frumosul Banat, care păstrează curate și vaste rezervorii de energii ale rassei învăluite în toate frumusețile poeziei neamului nostru.

Pretutindeni au fost întâmpinați de entusiasmul masselor și inteligenței, de acele expansiuni de suflet în care se simte rezonanța sincerității, căci naivitatea de suflet a păturei rurale și corectitudinea morală a intelectualului sunt incapabile de prefăcătorii și minciuni.

La rândul lor, domnii miniștri au fost impresionați adânc, copleșiți de emoția primirei pe care bănățenii au făcut'o atât guvernului liberal, cât și celor doui reprezentanți ai săi. Dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei, a formulat aceste impresii îmbucurătoare. „Infrățirea".

Manifestarea aceasta de încredere și entusiasm e în psihologia bănățanului: sufletul curat și frumos al bănățanului și-a dat seama că guvernul nu-i pune în față nici o chestiune de tarabă, nici o chestiune de bucătărie electorală, cum a făcut'o partidul național, ci superioarele interese ale Statului și neamului românesc.

Școală inferioară de comerț în Șimleul-Silvaniei

Am anunțat la vreme că ministerul instrucțiunii a hotărît înființarea unui număr mare de școli profesionale; de arte și meserii, comerț etc.

Înfăptuirea acestui proiect a intrat pe calea realizării. Corespondentul nostru din Șimleul-Silvaniei ne anunță că anul acesta se va deschide acolo o școală inferioară de comerț. Localul s'a asigurat prin evacuarea edificiului perceptoratului orășenesc, care va trece în noua clădire a primăriei. Cu organizarea școlii a fost însărcinat dl N. Teodorescu, directorul sucursalei Băncii Naționale de acolo.

Inscripții

Pomenirea unor scriitori. — In Iași s'a serbătorit pomenirea scriitorilor N. Gane, I. Creangă, Barbul Delavrancea, D. D. Anghel și N. N. Beldiceanu care dorm somnul cel veșnic în cadrul de poezie și melancolie al vechei cetăți istorice — cimiter imens de oameni mari și vrednici, de amintiri glorioase și romantice.

Ce minunat cadru pentru odihna veșnică — mai cu seamă pentru somnul de-apururi al unui gânditor, poet și visător — îl constitue lenta agonie a Iașilor, în care și zâmbetul dimineților de primăvară revarsă o vagă tristețe!

N. Gane și D. D. Anghel se simt la ei acasă în cimiterul Iașilor, pe care l'au adorat în viața și l'au proslăvit în paginile lor, — cei dintâi cu un farmec de viziune și poezie romantică cel de al doilea cu un amănunt de pitoresc, învăluit în lumini discrete și atenuate, cu rafinate evocări și analize psihologice.

Delavrancea trebue, de sigur să ducă dorul Bucureștilor, cu poezia străzilor mărginașe, pe care le-a evocat cu emoție în „Hagi-Tudose".

Dar, decorul de agonie al vechei cetăți, plină de năluci și amintiri, învălue cu aceeași pietate și dragoste ocrotitoare, pe marii morți, cari dorm somnul cel de veci în pământul Iașilor — deopotrivă de primitor pentru cei vii, ca și pentru cei morți.

Diodor

Ministerul de externe a făcut cunoscut rectoratului Universității din Cluj că Olanda a instituit pentru studenții străini mai multe burse de câte 400 fl. olandezi cu ocazia deschiderii acrdemiei de drept internațional în care scop a invitat universitățile românești să facă cunoscut acest lucru studenților care doresc să frecventeze acele cursuri.

In jurul învinuirilor d-lui Fekete Nagy Béla

O întâmpinare a unui mic industriaș român care aprobă peroratorul ungur — O punere la punct — — Datoria presei —

Intr'unul din numerile noastre trecute am publicat o dare de seamă asupra adunării clujene a partidului maghiar, reproducând cu acest prilej mai multe părți din cuvântarea fostului primar al Clujului d. dr Fekete Nagy Béla care, între altele, a spus următoareie:

„Absolutismul de azi din administrație aduce cu sine spolierea poporului. Populația este astăzi în fel și fel șicanată și jefuită. Prăvăliile sunt șantajate de indivizi cari vând călindare, cărți, fac colecte sub tot felul de pretexte. Acești indivizi umblă din casă în casă, din prăvălie în prăvălie însoțiți fiind de polițiști.

Populația este amenințată și terorisată să plătească suma cerută".

La aceste învinuiri ale dlui Fekete noi am adăugat:

„Cerem dlui Fekete dovezi concrete. Dacă se întâmplă asemenea cazuri, ele trebuesc denunțate. Noi vom fi cei dintâi cari vom cere pedepsirea vinovaților".

In urma celor scrise de noi sperăm ca d. Fekete să va grăbi se ne vie în ajutor pentru a demasca pe apașii vizați de dsa. In loc de scrisoarea dlui Fekete însă, poșta de azi ne-a adus răvașul unui „mic industriaș clujan d. N. G. Ionescu, membru în partidul liberal". Dsa ne asigură că afirmațiile dlui Fekete sunt adevărate.

„Nu este zi lăsată de Dumnezeu — scrie d. N. G. Ionescu — în care industriașii și comercianții să nu fie șicanați sub tot felul de pretexte. Suntem sătui de abonamentele și de impunerile de tot felul pe care le plătim sub amenințarea poliției.

Ni s'a impus de pildă să abonăm „Revista Română Literară" (ce poate culege din această revistă un ungur, un evreu, sau chiar și un român?) ziarul „Comerțul" (care numai comerț nu face), ni s'au impus cumpărarea unor tablouri mâzgălite (un copil de clasele primare le-ar fi făcut mai bine), etc.

Anul trecut ni s'a vândut „tabloul eroilor" cu preț benevol: anul acesta ni s'a impus pentru el un preț minimum de 400 lei.

Intreb: ce nevoe are un mic industriaș de pacoste de felul acesta?

Și, atunci, pentru ce nu dați voe ungurilor să vorbească mai ales atunci când au dreptate!"

Cam aceasta este întâmpinarea „micului industriaș d. N. G. Ionescu, membru în partidul liberal." Va se zică avem de-a face cu o anomalie care lovește în români și minoritari deopotrivă.

D. Ionescu însă se înșală când crede că noi „n'am da voe" ungurilor să vorbească. Din potrivă, noi am cerut negru pe alb d-lui Fekete destăinuirea numeloi celor vinovați. Oare nu tot ziarul nostru a fost acela care a cerut presei minoritare din țară colaborarea pentru stârpirea mai multor rele ce dăinuesc încă?

Că presa vizată a preferit să tacă asta nu e vina noastră. Motivele acestei tăceri sunt interesante și le vom diseca într'un număr viitor.

De data asta ne mărginim să insistăm asupra faptului că sub regimul de dreptate și democratic al României, fiecare minoritate are dreptul de a și spune păsurile.

Ciudat însă, minoritarii și presa neromână renunță de cele mai multe ori la dreptul lor de a contribui la purificarea atmosferei și de a deveni astfel folositor patriei române și preferă agitațiile sterile contra statutui și elementului românesc (Brassói Lapok!)

Statul așteaptă dela minorități demascarea oricărui fapt incorect. Guvernul, prefecturile de poliție nu au cunoștință de cele amintite de d. Fekete-Nagy Béla. Haimanale cari se deghizează în haine polițienești sunt pretutindenea. Ele trebuesc apucate de guler și date pe mâna autorităților.

CANOSSA dlui IULIU MANIU

Partidul național se pregătește de luptă — Reacțiunea clicei împotriva grupului dlui Goldiș — Audiența dlui Maniu la Palat — Adevăratul motiv al acestei audiențe: d. Maniu cere scuze

Acțiunea grupului din jurul dlui Goldiș a sfârșit la conducerea partidului național o profundă îngrijorare. Clica din jurul dlui Maniu a început să simtă că nu mai e glumă. Revolta celor jigniți necontenit în cele mai bune sentimente ale lor, e un fapt care nu se poate nici potoli cu făgăduieli deșarte și nici nu se poate ascunde cu afirmații ridicole.

Vizita dlui Ion Lapedatu la Ciucea, după vizita dlui Ion Lupaș și după întrevederea dintre dnii Goga și Goldiș de la Oradea Mare, se pare că a convins actuala conducere a partidului național să ia atitudine nu împotriva „intregilor liberale" inexistente, ci împotriva mișcării de regenerare din însăși sânul partidului național. Dl Maniu și-a dat seama că obișnuitele sale arme s'au tocit prea mult pentru a l duce și de rândul acesta la isbândă. Greșelile săvârșite poate din prea multă încredere în credința partizanilor l'au devenit un balast, de care se pare că vrea să se scuture.

Vom vedea cât va reuși.

Deocamdată ne mărginim să relevăm un fapt. Dl Iuliu Maniu a fost zilele trecute primit în audiență la Palat. Aceasta încă n'ar fi nimic extraordinar. Dar presa partidului național caută să prezinte audiența dlui Maniu ca un indiciu că partidul național va fi chemat să la succesiunea guvernului.

După un vechiu obiceiu al clicei din jurul dlui Maniu, partizanii sunt mereu întreținuți cu iluzia că partidul național va veni la guvern. Povestea se repetă de 5 ani de zile, decâteori partidul național trece prin momente mai grele. Faptul este pentru membrii partidului național destul de lăudabil că se mai pot lăsa înșelați, și probabil presa partidului național știe cu cine are afaceri atunci când vorbește despre audiența dlui Maniu la Palat ca despre un preliminariu al chemărei partidului național la guvern.

In fond însă chestiunea stă cu totul altfel. D. Maniu s'a dus la Palat nu chemat fiind să ia indicații pentru alcătuirea guvernului de succesiune cunoscându-se că nu stă în obiceiul Suveranului să procedeze astfel în asemenea chestiuni — ci s'a dus la Palat spre

a cere scuze pentru ofensa adusă Familiei Regale de către d. Chirtop, care în numele partidului național a refuzat adăpost membrilor Familiei Regale în casa sa dela Câmpeni.

Acesta este adevăratul scop al vizitei dlui Maniu la Palat, și nu putem ști întrucât d. Maniu a putut ieși dela această Canossa cu certitudinea că va urma dlui Ion I. C. Brătianu la președenția Consiliului de miniștri.

*

Un lucru e cert. D. Maniu s'a convins că a mers prea departe cu atitudinea dsale și își dă toată silința să se pocăiască. Și această pocăință se datorește acțiunei pornită de grupul din jurul dlui Goldiș, acțiune care prin caracterul și energia ei a făcut evidentă direcția greșită a partidului național,

Presa maghiară

Un interview cu dl Ilie Moscovici

Ziarul „Keleti Ujság" publică un interview cu dl Ilie Moscovici, unul din şefii mişcării socialiste de la noi.

— „Nicicând nu a avut România un guvern mai puternic decât cel de acum — a declarat dl Moscovici. Este interesant de constatat că în vechea Românie când încă nu exista votul universal, opinia publică era mai serioasă (!) decât azi şi opoziţia mai energică".

In continuare, dl Moscovici a avut tristul curaj să afirme că numai în urma unor influinţe din atară se va putea îmbunătăţi situaţia din România.

Turcia de azi

Mai mulţi gazetari unguri din Cluj au întreprins în tovărăşia ceferiştilor din localitate o excursie în Turcia. Publicistul Ligeti, reîntors acasă publică în „Keleti Ujság" o dare de seamă în care insistă asupra democraţiei şi naţionalismului ce caracterisează Turcia de azi. Napoleonul Turciei este Kemal, un admirabil soldat, dar şi om de cultură suprimător al anahronismelor trecutului.

Rectorul Universităţii din Stambul beiul Ismail Hakki, un tânăr de 35 de ani a spus dlui Ligeti următoarele:

„Republica turcească este definitivă. Biserica am despărţit-o de stat. Poporul priveşte cu simpatie sforţările noastre, el nu este bigot. Presupusul lui bigotism nu este decât o afacere popească.

La universitate avem 200 studente. Limba franceză este obligatorie în toate şcolile. Vrem să devenim europeni din toate punctele de vedere ale civilizaţiei. Menţinem legături mai ales cu universităţile franceze, germane, engleze şi americane. 70—80 de studenţi de-ai noştrii au plecat tocmai acum la Bucureşti într'o călătorie de studii".

In afară de rector, dl Ligeti a mai stat de vorbă şi cu dl Ismail Muchtak, redactor la ziarul „Tanin", care a spus:

„Ştiu că la dv. se propovăduieşte doctrina lui Spengler despre decadenţa civilisaţiei. Noi însă nu vrem să luăm din civilizaţie decât ceia ce e vital. Mai întâi de toate ne vom sili să ne debarasăm de prejudiţii, religii şi mitologii cari vor fi aşezate în hala de vechituri.

O altă problemă ce ne frământă este cea a naţionalismului. Turcia s'a convins că salvarea ei nu poate fi înfăptuită decât numai prin ea însăşi. Trebue să creăm renaissance-ul turcesc. Turcia trebue să devină a turcilor. In laturi deci cu orice ar putea împiedeca desvoltarea forţelor naţionale!

Până acum întreg comerţul se afla în mâinile streinilor. Osmanul se simţea strein în Constantinopol. Dar de-acum va fi altfel. Turcul va trebui să muncească şi dacă n'ai auzit-o până acum, să o ştii dela mine că în oficiile publice noi nu angajăm decât funcţionari turci.

Când te vei reîntoarce să-ţi liniştesti compatrioţii: naţionalismul renăscut turcesc nu este străinofob. Naţionalismul nostru nu este cel al sultanilor dornici de cucerire. Noi ne apărăm numai rasa, căci vrem să trăim. Dar dincolo de hotarele mişcării noi slujim cu dragoste evlavioasă marea causă a umanităţii universale."

Episcopul contele Majláth dă ordine de nesupunere

Confratele „Brassói Lapok" publică o circulară a episcopului romano-catolic contele Majláth Károly Gusztáv în care acesta ordonă parochiilor din judeţul Ciuc să nu se supună ordonanţelor inspectoratului şcolar, să opună resistenţă pasivă şi să nu cedeze decât forţei.

Indrăsneala precum şi eşirea incalificabilă a „blândului" slujitor al religiei creştine a făcut o impresie penibilă chiar şi în cercurile ungurilor.

Autorităţile au cerut guvernului să ia măsuri faţă de atitudinile revoluţionare ale bătăiosului episcop şi îngâmfatului grof.

In chestia numirilor la şcoala comercială de fete

Primim următoarea întâmpinare:

Stim. Die Redactor!

Pe pagina ultimă a No 1183 din 23 Sept. a. c. al ziarului „Infrăţirea" s'a strecurat, necontrolat, un articol intitulat: *„Incă o ciudăţenie; Corpul didactic al Şcoalei Comerciale de fete"*, în care, pe lângă reaua intenţie a persoanei care l-a inspirat, se cuprind neadevăruri jignitoare, atât pentru şcoala înfiinţată, cât şi pentru corpul didactic al acesteia.

In acest articol, se spune că Inspectoratul a recomandat Ministerului ca profesoare pe *„două cursiste"*, absolvente de şcoli comerciale, deşi avea de ales spune articolul — între acestea şi o *licenţiată* a Academiei Comerciale din Bucureşti.

Persoana inspiratoare a acestei informaţiuni n'a avut se vede nici curajul să iscălească, nici să numească pe aceste două „cursiste", căci în cazul acesta publicul ar fi ghicit imediat reaua sa credinţă.

Lucrurile stau astfel: la şcoala aceasta din nou înfiinţată (numai anul I de-ocamdată) pentru pentru cele 30 ore de studii au fost recomandate dna Triff şi dna Voiteşti, ambele *profesoare titulare cu examen de capacitate*, în Invăţământul Comercial al fetelor, de mai mulţi anii şi cari au funcţionat şi în ani, precedenţi la şcoli similare, iar în ultim 2 ani la Cursul practic de un an pentru fete ce se ţinea în localul Şcoalei Comerciale superioare de băeţi din Cluj. In realitate, nu s'a făcut deci, decât o *simplă transferare* a două profesoare *titulare* dela o şcoală la alta, în aceaşi localitate (cursul practic de un an s'a şi desfiinţat).

Astfel de informaţiuni intenţionat falsificate cu scopul de a discredita şcoala, constituesc, în condiţiunile actuale, un act aşa de neromânesc încât merită din partea redacţiunii un control direct înainte de a fi date publicităţii.

Pentru restabilirea adevărului şi liniştirea celor interesaţi de bunul mers al şcoală, vă rugăm a publica cuvenita rectificare în chiar numărul viitor al ziarului.

Cu distinsă stimă
Voiteşti
str. Elizabeta 12.

Citiţi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

MICA PUBLICITATE

Fetiţă frumoasă română de patru ani se dă de suflet la o familie inteligentă. Adresa: Piaţa Ştefan cel Mare Nr. 6.

De vânzare la Predeal un loc şes de vilă 775 m. pătraţi. Adresa: Cluj, strada Dorobanţilor 121. E. Niculescu. Păstraţi adresa. D. 252

Domnişoară caută o cameră modest mobilată, pot avea şi tovarăşă. Adresa la administraţie.

8 camere 2 bucătării, o bae, o sală mare, în Calea Regele Ferdinand *se predau*, loalaltă sau în parte. — La „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „B. 8."

Mobile antice garnitură de salon, 2 paturi şi tablouri etc. *imediat de vânzare*. Adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „Ocaziune".

Locuinţă compusă din 4 camere, potrivită pentru birou sau locuinţă de garson, aproape de centru *se predă imediat* (camerile se predau şi în parte). La „Rador Publicitate", Str. Memorandului 12. sub „Str. Şaguna".

Casă liberă de imposite şi de rechiziţie, cu locuinţă care se poate ocupa imediat este *de vânzare*. La „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „C. 2.".

Funcţionară română, care ştie să scrie la maşină cunoscând şi germana *se caută* de către o firmă din Cluj. Oferte la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub. „Salar mare".

Servitor de birou tânăr şi isteţ, care locueşte în Cluj *se caută* cu începerea dela 1 Octombrie a. c. Oferte la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub. „Servitor de birou". 240

Dactilografă cunoscând la perfecţie limba română şi ungară sau germană se caută. Oferte sub „Imediat" la „Rador Publicitate" Str. Memorand. 12

Local de birou constând din 4 camere şi antreu nu departe de Piaţa Unirei, se predă imediat. A se adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12 sub „Elegant".

Mobilier complect pentru magazin de coloniale şi delicatese, în stare bună, de vânzare. Adresa la „Rador Publicitate" Str. Memorandului 12. sub „Ocaziune rara". D 240

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri 1 Oct. 1924

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Bătălia
Romanul cu renume mondial *„La Bataille"* al lui *Claude Farrere*. In rolul principal renumitul artist japonez: *Sessue Hayokawa*.
Răsboiul Ruso-Japonez

CINEMA URANIA
Tânărul Medardus
Dramă istorică monumentală de pe timpul lui *Napoleon*. In rolul principal: *Contesa Agnes Eszterházy şi Mihail Várkonyi*.

CINEMA APOLLO
Lup de mare
Mare dramă criminală de aventuri în 5 acte. In rolul principal HIP HOP

Avis

Se aduce la cunoştinţă D-lor acţionari, cari au subscris acţiuni la „Banca Românească din Valea Someşului" S. A. Dej, că în ziua de 1 **Octomvrie 1924** urmează a se efectua ultimul vărsământ de Lei 200·— de fiecare acţiune subscrisă.

In caz, că acţionarul nu va efectua acest vărsământ la data fixată mai sus — precum eventual nici cel restant din 1. Aug. 1924 de Lei 150 — de acţiune — se va proceda contra lui conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute.

D 246 **Consiliul de Administraţie.**

Daca doresti sa cumperi! 26
Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,
în interesul propriu cercetează firma
„HERCULES"
vestită pentru preţurile ei ieftene
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Reclama este sufletul comertului!

Fratii Gutermann
Cluj,
Strada Avram Iancu 18.
Atelier special pentru aparate ortopedice şi pentru tot felul de bandaje medicale.
52 Rudof Mosse
En gros si dupa masura!

Cu ziua de azi debutează în
Barul Central
Trupa cu renume mondial
Dimitrescu Carpatti
Inceputul seara la 10 ore
Lloyd 7

D 229 Rudolf Mósse
Studenţilor universitari!
Resultatul rigorosului
Dv. este asigurat, dacă cumpăraţi de la mine stofă primind chiar şi un rabat
Succ. Eugen Schwarcz
Cluj, Strada Regina Maria 14.

BEREA DESCHISĂ
„URSUS"
a Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este bautura predilectă a publicului

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**
Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan
la Teiuș, Strenț și Cetea

Primirea înaltului oaspe — Salutul bisericii gr.-cat. Sfințirea clopotelor în comuna Cetea

Un prilej de înălțătoare sărbătoare a fost pentru comunele de mai sus vizitațiunea canonică a P. S. S. episcopului Nicolae al Clujului. Țărani și intelectuali din comunele învecinate s'au adunat în număr impunător pentru a saluta pe înaltul lor păstor sufletesc.

In Teiuș P. Sfinția Sa a sosit Sâmbătă, fiind însoțit de corul episcopiei sub conducerea dlui Vasile Petrașcu. P. S. S. a fost salutat de părintele protopop al Aiudului și de părintele V. Bârluțiu.

De aici a trecut în comuna învecinată Strenț. In fruntea sătenilor îmbrăcați în haine de sărbătoare a ieșit întru întâmpinarea P. Sfinții Sale preotul de acolo dl Pușcaș și părintele A. Frâncu din Geoagiul de sus. După îndeplinirea formalităților de primire P. Sfinția Sa a celebrat o vecernie în biserica din Strenț, rostind la sfârșitul serviciului divin o cuvântare plină de îndemnuri și îndrumări creștinești.

Spre seară a avut apoi loc plecarea la Cetea. In fruntea impunătorului cortegiu care se formase, mergea banderiul de călărași veniți din Cetea. Ajuns în Cetea P. S. Sa a fost salutat la poarta de primire ridicată în capul satului de către d-șoara N. Frâncu. La a doua poartă de primire din mijlocul satului erau postați elevii școalei localnice în frunte cu corpul didactic, ovaționând îndelung pe înaltul oaspe. In dreptul bisericii gr. catolice un teolog de Blaj a ieșit întru întâmpinarea P. Sfinției Sale stăruind în binesimțite cuvinte asupra legăturii de strânsă colaborare ce trebue să existe între cele două biserici ortodoxe în fruntea comitetului bisericesc părintele I. Frâncu, fost coleg de școală de al P. Sfinției Sale, a rostit o cuvântare de bun sosit.

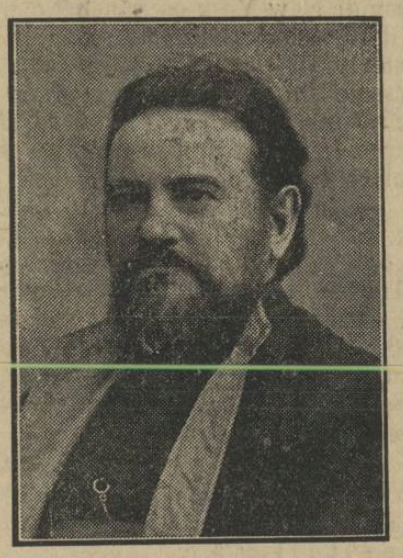

P.S. Sa Episcopul Nicolae Ivan al Clujului

Seara a avut loc o cină comună la părintele Frâncu.

A doua zi, Duminecă, P. Sfinția Sa episcopul Nicolae a celebrat sf. liturghie, răspunsurile fiind date de către corul episcopiei, iar după aceea au fost sfințite nouile clopote cumpărate de Românii din America. Ceremonia religioasă s'a încheiat prin predica impresionantă a P. Sfinției Sale.

După aceea a avut loc un banchet, la care alături de fruntașii comunei au asistat și dnii prefect Velican din Aiud, deputat P. Meteș, colonel Zoiade, consilierul agricol ș. a. A urmat apoi o recepție, iar spre seară P. Sfinția Sa s'a reîntors cu automobilul la Cluj.

Stadiul grevei chelnerilor

Inspectoratul muncii a pus la dispoziția patronilor peste 60 chelneri din vechiul regat, cari primesc condițiunea salarului fix

După cum era de așteptat de altfel și după cum am anunțat și noi la timp, incidentul născut acum câtăva vreme între patronii de localuri și chelnerii din Cluj nu s'a putut încă aplana. Noul contract colectiv, — căci este vorba să se formuleze un nou contract colectiv, cel vechi fiind expirat, — urmează să fie întocmit cu totul pe alte baze, de oarece patronii localurilor nu mai vor ca angajații să mai aibă vre-un amestec în afacerile lor, lucru de altfel îndreptățit, având în vedere faptul că în felul acesta se cunoștea de către chelneri, secretul profesional, inerent oricărei ramuri de activitate.

Sistemul salarizării procentuale, adică prin perceperea de procente la vânzare, cauza patronilor o adevărată tulburare și nesiguranță, așa că actuala ofertă prin plată fixă dă la iveală bănuiala că angajații realizau câștiguri prea însemnate. Incidentul de altfel urmează să fie judecat mâne de către juriul de arbitraj, care după lege va avea dreptul de a stabili normele de salarizare și de a aproba noul contract colectiv.

De ocamdată pentru ca vânzarea în cafenele și localuri de lux, acolo unde chelnerii locali s'au pus în grevă, să nu sufere, oficiul de plasare de pe lângă inspectoratul muncii, a chemat un mare număr de chelneri din vechiul regat și până în prezent au venit peste 60, care au fost imediat angajați în diferite localuri.

Aceștia au fost angajați cu plată fixă, care variază între 3500—5200 lei lunar, cu contracte în regulă pe 6 luni, și ei se declară pe deplin mulțumiți.

Și acum involuntar ne vine întrebarea, care este cauza că chelnerii din Cluj, nu se mulțumesc cu asemenea salarii, când aceștialalți primesc condiția salariilor fixe și 8 ore de lucru pe zi, pe câtă vreme lucrătorii metalurgiști, care au o muncă mult mai grea de cât chelnerii, și care, se știe, sunt cei mai bine plătiți dintre toți meseriașii, nu primesc lunar asemenea salarii. Răspunsul la această întrebare nu-l putem găsi decât în faptul că majoritatea chelnerilor care sunt azi în grevă, o formează străinii veniți nu de mult de peste granță și care au interesul, poate chiar misiunea, de a da naștere la neînțelegeri și perturbări în organismul nostru de stat.

Căci după informațiunile noastre, acești nepoftiți chelneri dela Budapesta, sunt cei mai îndârjiți greviști și terorizează pe cei ce ar fi dispuși să primească condițiunile patronilor. Deocamdată suntem informați că asociația chelnerilor din Cluj, este pe cale de a pune în vânzare imobilul asociației din strada Iuliu Maniu, pentru suma de două milioane lei, cu care bani să poată duce mai departe mișcarea începută, deoarece asociația plătește zilnic fiecărui grevist câte 200 lei, dând posibilitatea astfel ca un mare număr de brațe să stea neocupate și să primească zilnic bani pentru existență.

Este evident că această situație convine de minune celor ce se găsesc actualmente în grevă și ar dori ca ea să se prelungească cât mai mult.

Ar fi de dorit ca pe viitor organele noastre polițienești și administrative, care dau străinilor dreptul de stabilire în țară, să fie mai circumspecte și să acorde aceste drepturi cu mai multă severitate, evident fiind faptul că unul din efectele acestei ușurințe, este și cazul de față.

Rămâne să vedem cum va soluționa în ședința de mâine această chestiune, tribunalul de arbitraj.

Criza partidului maghiar

Alegerile prezidențiale. Noul președinte trebue să fie bogat și să știe românește — spun conducătorii actuali ai partidului.

Criza din sânul partidului maghiar a devenit acută prin demisia dlui Ugron Gábor din președenția interimară a acestui partid.

Pentru alegerea noului președinte se proiectase ținerea unei adunări generale încă în cursul lunei Mai. Dar ea a fost amânată tocmai din cauza dificultăților ce întâmpina. Insfârșit, după îndelungate consfătuiri, conducătorii partidului maghiar au căzut de acord să țină în Noemvrie această adunare. Motivul, se zice, este ca țăranii să poată lua parte în număr cât mai mare, la această dată fiind terminat lucrul câmpului. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât partidul maghiar voiește să ia acum atitudine în chestiunea reformei agrare și a coloniștilor maghiari.

Asupra persoanei președintelui încă nu s'a ajuns la un acord definitiv, întrucât după concepția dominantă în sânul partidului maghiar acesta trebue să fie înainte de toate om bogat, pentru a putea suporta din cassa lui particulară cheltuelile de reprezentare. In al doilea rând se cere să fie un bun cunoscător al limbei române pentru a putea trata cu autoritățile statului. Dar cum foarte puțini fruntași unguri cumulează ambele aceste calități alegerea întâmpină mari greutăți.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

* **Turta.** Ultimele repetiții din aceasta extraordinară operetă decurg cu o nemai pomenită febrilitate. Repetițiile se țin sub conducerea muzicală a dlui dr Bródy și sub regia dlui Izsó, în rolurile principale cu Zöldhelyi, Neményi, Miklossy, Áldor, Réthely, Ihász, Izso, Leövey și Mihályfy. Bilete sunt puse pentru primele cinci reprezentații în vânzare și se pot procura la cassa teatrului.

* **Operetă pentru copii.** Una dintre cele mai frumoase operete „Gül Baba", se va reprezenta Duminecă înainte de masă pentru copii cu prețuri de tot reduse.

* **Fiica nabobului din Dolova.** Sâmbătă în matineu se va reprezenta frumoasa piesă de Herczeg. In rolul lui Tarján cu dl Fratta.

Regia Monopolurilor Statului Fabrica de Chibrituri Cluj

Licitație

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 15 Octombrie 1924, ora 10 a. m. sa va ține în localul Direcțiunei Fabricei de Chibrituri Cluj, o licitație publică cu oferte închise pentru aprovizionarea cu trei zeci (30) vagoane (a 10.000 kgr.) lemne de foc esență fag.

Ofertele timbrate, închise și sigilate se vor depune la Direcțiunea Fabricii până în ziua de 15 Octombrie înainte de ora licitației; arătându-se prețul pe vagon de 10.000 kgr. lemne aduse pe linia de garaj a fabricii, descărcate și așezate în stive.

Lemnele vor fi bine uscate, tăietura din anul 1923.

Vagoanele vor trebui cântărite oficial în stația Cluj în prezența delegatului fabricii inainte de a fi aduse în curtea fabricii.

Furnitura se va face în de curs de o lună dela data comunicării aprobării.

Ofertele vor fi valabile trei săptămâni.

Odată cu înaintarea ofertelor se va depune o garanție de 3% din valoarea furniturii, în numerar sau efecte de stat.

Factura va fi timbrată de furnizor conform legii.

Licitație se va ține în conformitate cu art. 71-83 din Legea Contabilității Publice.

Cluj, 29 Septembrie 1924.

D 250. Directorul fabricii Inginer: **N. N. Georgescu.**

Regia Monopolurilor Statului Fabrica de Chibrituri Cluj

Licitație

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 16 Octombrie 1924, ora 10 a. m., se va ține în localul Direcțiunei Fabricii de Chibrituri Cluj, o licitație publică, pentru aprovizionarea cu:

60 m³ scânduri de brad pentru lăzi: 350×16×1,3 cm.
40 m³ scânduri de brad pentru lăzi; 400×25×1,3 cm.
30 m³ scânduri de brad pentru lăzi: 300×25×1,3 cm.
60 m³ șipci de brad pentru lăzi: 300×25×1,3 cm.

Ofertele timbrate, închise și sigilate, se vor depune la Direcțiunea Fabricii până în ziua de 16 Octombrie 1924, înainte de ora licitației, în cari se va arăta prețul pe m³ scânduri, aduse în fabrică.

Scândurile vor fi bine uscate, cu secțiune regulate; exact de dimensiunile cerute, fără crepături și fără noduri.

Furuitura se va face în decurs de 1 lună de zile dela data comunicării aprobării.

Odată cu ofertele se va depune și garanția de 3% din valoarea furniturii, în numerar sau efecte de stat.

Oferta va fi valabilă 3 săptămâni.

Plata se va face imediat după recepția materialelor contra facturei furnisorului, care va plăti și impozitul.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din Legea Contabilității Publice.

Cluj, 29 Septembrie 1924.

D 251 Directorul fabricii Inginer: **N. N. Georgescu.**

Purtați numai renumitele tocuri și tălpi **Berson**

fiind eftine, durabile și plăcute la mers.

Cronica sportivă

Campionatele de Atletism al României pe anul 1924

La chemarea F. S. S. R. pentru întrecerile adevărat clasice, moştenite prin tradiţie, a răspuns o falnică gardă de atleţi, recrutaţi din toate colţurile ţărei şi din cele mai diverse straturi sociale. Programul alcătuit de dl dr Pavel Corcan, — azi poate ultimul mohican, sau marele preot credincios al acestui gen de sporturi, — cu multă pricepere şi trudă, s'a desfăşurat în zilele de 27—28 l. c. pe Arena Sportivă a oraşului Cluj, în prezenţa unui public redus ca număr, dar cu atât mai distins şi înţelegător al importanţei atletismului în viaţa naţională şi a popoarelor.

Concursul de Sâmbătă şi Duminecă ne umple sufletele cu satisfacţie şi mândrie naţională, deoarece elemente viguroase româneşti au dovedit încă odată şi cu prisosinţă, ce material admirabil poate furniza Neamul Românesc sportului, acolo unde calităţile înăscute ale rassei sunt deşteptate, desvoltate şi îndrumate cu dragoste şi dibăcie spre ţinta ideală, spre glorie.

Rezultatele înregistrate fac fală îndeosebi armatei, reprezentată prin ofiţeri voinici, veniţi la concurs în număr atât de impozant. Cu câtă perseverenţă şi conştiinţă se lucrează în direcţia aceasta la corpurile de trupă din Ardeal au arătat-o mai ales ofiţerii grupaţi în Clubul „Colţea" din Braşov. Ei duc singuri 5 premii de categoria I. şi 2 de cl. II. Din acest grup face parte Căpitanul Christescu, de o condiţie fizică admirabilă, care bate recordul lui Belu (36 „21.2") şi învinge pe adversarul său Sárdy (Camp) cu 900 m la 10.000 m plat, fixând recordul rom. la 36.04 (prestaţie respectabilă şi în raport internaţional). Suntem convinşi că dacă timpul era mai potrivit, mai recoare, rezultatul se prezenta şi mai favorabil. Dacă socotim că-i lipseşte stilul şi tactica, etc. este uşor de înţeles ce ar putea deveni Christescu sub îngrijirea unui antrenor priceput. Şi aşa, ultimii 100 m îi parcurge în finiş surprinzător de frumos. Capitanul Christescu nu are astăzi adversar în România la această distanţă.

Cum spuneam, condiţia fizicului uimitor de rezistent al Căpitanului Cristescu, ne dă dreptul să credem a-l putea pune nu peste mult alături de Nurmi, fala finlandezilor, numindu-l atunci şi noi „fenomenalul Christescu". Obosit de efortul extraordinar desvoltat la 10.000 m. este bătut la 5000 m. de Marton (Camp şi ajunge plasat al doilea. Dealtcum toţi ofiţerii au debutat onorabil, ca Pavel la salt cu prăjina, Bodea la ciocan, Pop la disc, Neacşu la 110 m. gard, fiecare ducând cei puţin câte un premiu.

Cu adâncă tristeţă trebue să constatăm declinul atleticei la Universitate. Afară de dr. Coroan, Lt. Pavel şi Rusu, Universitatea nu mai are atleţi serioşi. Este foarte regretabil acest lucru, când se ştie cum U. în trecut a eşit prima clasată la concursurile atletice. Sperăm ca se vor găsi bărbaţi inimoşi, cari vor aduce din nou regenerearea dorită de toată lumea românească. Românii au luat premii în total 8 buc. cl. I (40 la sută), 6 cl. II (30 la sută) şi 5 cl. III (25 la sută) sau din 300 procente aproape 100 la sută, adecă o treime.

Foarte frumoase rezultatele obţinute de Kac, Camp. şi A. A. C. Mai ales muncitorii din Valea-Jiului sunt nelipsiţi dela asemenea întreceri şi vecinic tineri. In fine s'au îndreptat 4 recorduri (10.000 m. plat, stafeta Olimpică, stafeta 400×100 şi 400 m. garduri) cu toate că s'a aşteptat la mai multe. Rezultatele în general sunt mediocre, chiar faţă de cele înregistrate până acum. Fuga este mai bine reprezentată. Individual s'a remarcat Peter (Kac), atlet cu şanse şi la concursuri internaţionale. Foarte frumos stilul lui Rusu (U) la salt în înălţime cu avânt. Deasemenea remarcabil Lt. Neacşu (Timişana) la 110 garduri, unde câştigă uşor. Deosebire de clasă nu prea este între atleţi. Realizările lor nu diferă ca timp şi rezultat prea mult, doar Căpitanul Christescu (10.000 m. plat), Korom (400 m. plat) şi Peter (100.200 plat), nu au astăzi rivali şi învinş totdeauna sigur, cu respectabile diferenţe. Ce păcat că Störzbach (Olimpia, Bucureşti) na avut zi bună la salt în lungime cu avânt, unde toată lumea se aştepta la un nou record.

Rezultatele detaliate le dăm mai jos:

Salt în înălţime fără avânt: Campion: Peter (Kac) 136 cm., 2. Silver (Olimpia Bucureşti) 136 cm.

800 m plat. Campion: Kabát (A. A. C.) 2 05.1.

Aruncarea Suliţei; Campion:: Dr. Gorcan (Universitatea) 45·03 m, 2. Neveleanu (Braşovia) 43 m.

10.000 m plat. Campion: Căp. Christescu 36·04. Record rom. 2. Sárdy (Camp.) Dr. Belu fără trening părăseşte la cercul al optalea arena.

Aruncarea ciocanului: Campion: Bodea (Coltea) 36·43 m.

110 m. garduri. Campion: Locot. Neacşu (Timişoara) 18. Din vina starterului porneşte greşit.

Salt în lungime fără avânt: Campion: Peter (Kac) 292 cm. 2. Silver (Olimpia).

Triplu salt. Campion: Störz bach (Olimpia Buc.) 12 93 m.

Stafeta Olimpică. Campion; A. A. C. 3·51.6". Record rom. 2. Camp. 3 Tac.

100 m plat finală. Campion: Peter (Kac.) 11·1". 2. Scârmeciu.

Aruncarea greutăţii. Campion: David (Kac.) 13·38 m. 2. Pop Zvrila (Colţea) 11·43 m. 3. Blaj (Universitatea) 11·28 m.

1500 m. plat. Campion: (Kabát (A. A. C.) 4'20.4".

Salt în înălţime cu avânt. Campion Ştefan (A. A. C.) 178 cm. 2. Rusu (Univ.) 178 cm. 3. Peter (Kac) 178 cm. Recordul rom. 180 cm. Rec. mondial 101.4 cm.

400 m. plat. Campion Korom (Camp) 54'.

5000 m. plat. Campion: Marton (Camp) 17' 08.2. 2. Christescu (Colţea), 3. Dr Belu.

Staf. 4x100. Campion: Kac 45.6" Record rom.

Aruncarea discului: Campion· Capt. Pop Zorila (Colţea) 37.79 m:

400 m. garduri. Campion: Scârneciu (Braşovia) 60 9". Invinge sigur cu 25 m. Record român.

Salt cu prăjina. Campion: Locot. Pavel (Universitatea) 310 cm.

200 m. plat. Campion: Péter (Kac) 23.2".

Cronicar.

Ultime informaţii

— Guvernul a luat toate măsurile pentru aranjarea chestiunei despăgubirei daunaţilor de război din nouile ţinuturi. În centrele mai importante vor lua fiinţă comisiuni, care vor constata daunele în baza cererilor înregistrate încă în 1919 de către comisiunile alcătuite de Consiliul Dirigent. Îndată după terminarea acestor lucrări daunaţii vor primi avansuri din suma de 50 milioane alocată pentru acest scop. Astăzi se întruneşte la Bucureşti o comisiune centrală care va întocmi regulamentul după care comisiunile locale vor avea să procedeze la stabilirea daunelor de război.

— Primim la redacţie numeroase plângeri asupra modului cum se execută la Cluj ordinul cu privire la opreliştea câinilor. Cu toată opreliştea, noaptea, şi în deosebi pe la periferii trecătorii au de dat adevărate lupte cu haite de câini hoinari. Inregistrăm aceste plângeri în nădejdea că cei în drept vor şti să afle o modalitate de înlăturare a acestui rău.

— In urma constatărilor făcute cu prilejul expoziţiei zootechnice din Cluj s'a hotărât ca animalele de reproducţie să fie cumpărate din interiorul ţării, încetând orice import din streinătate.

— Printre învăţătorii saşi domneşte că încă din primăvară nu şi au primit salariile.

— „La centrul pentru ocrotirea copiilor (fost azilul de copii) Cluj din Str. Gen. Grigorescu 33 se dau consultaţiuni gratuite zilnic esceptând Duminicele şi zilele de sărbători între orele 9—10½ a. m. pentru copiii săraci. Pentru cazuri grave reclamând primul ajutor medici institutului stau în permanenţă la dispoziţia publicului din cartierul nostru."

— In ziua de 14 Octomvrie se împlinesc 160 de ani dela deschiderea solemnă a şcoalelor din Blaj prin episcopul de-atunci Petru Pavel Aron de Bistra. La Blaj această aniversare va fi sărbătorită în cadrele unor producţiuni şcolare, la cari vor participa şi unii din fostii elevi ai acestor şcoale.

Fuga bancherului Camillo Castiglioni

Urmările falimentului băncei „Depositenbank" din Viena. Trei bancheri compromişi au fugit din ţară. Furtul actelor compromiţătoare. Un bancher se sinucide

Falimentul marei bănci vieneze „Depositenbank" preocupă în cel mai înalt grad lumea financiară vieneză.

In cursul cercetărilor s'au aflat lucruri foarte compromiţătoare pentru bancherii Castiglioni, Neumann şi Goldstein.

Poliţia a dat ordin de arestare contra acestor trei. Castiglioni se află însă la Milano unde s'a mutat cu toate mobilele, Neumann la Budapesta şi Goldstein la Londra.

După o telegramă recentă, actele compromiţătoare ale „Depositenbank"-ului au fost furate ieri noapte din camera judelui de instrucţie.

Pich Hilbert, directorul lui „Depositenbanc" s'a spânzurat într'o vilă a sa din Baden.

* *Ocasiune rară "Au Printemps" desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— Astăzi a avut loc la restaurantul New-York un banchet oferit de primăria oraşului excursioniştilor turci ce se găsesc actualmente în Cluj La orele 4 excursioniştii au plecat la Arad şi apoi la Timişoara, de unde vor pleca în Ungaria.

— In zilele de 2 şi 16 Oct. a. c. vor avea loc două expoziţii zootechnice la Cehul Silvaniei şi Tuşnad, judeţul Sălaj, unde vor fi expuse animale domestice de ale micilor cultivatori, cu care ocazie se vor distribui şi premii acelora ce vor expune exemplarele cele mai alese.

— A apărut: „Starcea actuală a Chimiei în România de dl dr Dan Rădulescu, profesor la universitatea locală.

— Zileleacestea direcţiunea serviciului comptabilităţii dela primăria oraşului a încheiat conturile de cheltueli şi venituri ale oraşului pe anii 1917—1923, asupra cărora vom da o situaţie mai amănunţită în numărul nostru de mâne,

— Dl prefect Septimiu Mureşanu a plecat în plasa Borşa pentru a lua ultimele dispoziţiuni în legătură cu începerea învăţământului în nouile clădiri şcolare, edificate în cursul anului curent.

— La seminarul ortodox din localitate au fost terminate ieri înscrierile.

— Astăzi a avut loc o şedinţă a consiliului comunal sub preşidenţia dlui Dr. Cârpinişanu, ajutorul de primar, cu care ocazie s'a pus în discuţie chestiunea acoperirei mai multor cheltueli făcute cu reparaţiunile la localul primăriei în ultimul timp,

— Atragem atenţiunea dlui prefect de poliţie asupra atitudinei pe care o au birjarii din Cluj, şi mai ales birjarul cu Nr. 175, faţă de diferiţii pasageri cari nu cunosc oraşul nostru şi care sunt purtaţi ore întregi până sunt duşi la câte o autoritate, fiind în acelaş timp expuşi la diferite insulte din partea birjarilor.

Prinderea unui complice a lui Terente

S'a anunţat arestarea la Galaţi a banditului Lefter, unul din complicii faimosului bandit Terente.

In depoziţia sa făcută parchetului, el arată cum a fost făcut bandit cu forţa de către Terente care luându-l cu el în baltă l'a ameninţat cu moartea. Apoi evadând din bandă, a trecut în Bulgaria, de unde s'a întors la Galaţi, pentru a-şi câştiga existenţa în mod cinstit.

El a fost trimis la postul de jandarmi nin Carcaliu, pentru a-şi face depoziţia sa asupra participării la asasinarea şefului de post. De acolo, va fi trimis siguranţei din Brăila, unde se anchetează diverse furturi ale lui Terente la care a participat şi dânsul.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Soarta direcţiei regionale cfr. Braşov

Braşov. — Direcţiunea regională cfr. din localitate nu se va desfiinţa. Ea se va contopi numai cu direcţiunea I regională Bucureşti, continuând a avea sediul în Braşov ca secţiune dependentă de aceasta.

Grav accident de automobil

Braşov. — In apropiere de comuna Cristian, un automobil al comerciantului Gangel din localitate a călcat 2 copii, omorându-i. Şofeurul a fost arestat.

Şedinţa comisiunei superioare vamale

Bucureşti. — Ieri s'a întrunit la ministerul de finanţe comisiunea superioară vamală spre a discuta chestiunea reducerii taxelor vamale. Deocamdată s'a sdmis exportul lemnelor de ştejar cu o taxă de 1000 lei la vagon. S'a mai admis exportul conservelor, trăsurilor şi căruţelor.

Dl I. I. C. Brătianu la Viena

Bucureşti. — Intorcându-se dela Karlsbad, în drum spee ţară. dl I. I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri, se va opri la 6 Octombrie la Viena, unde va face o vizită cancelarului Seipel.

Unificarea salariilor funcţionarilor publici

Bucureşti — Incă înainte de a se deschide sesiunea de toamnă a Parlamentului, se va proceda la unificarea salariilor funcţionarilor publici din nouile provincii şi din vechiul Regat.

Ştirea despre un guvern Titulescu-Oromolu se desminte

Bucureşti. — „Adevărul" de aseară a anunţat că e vorba ca guvernul să se retragă şi să-i urmeze un guvern Titulescu-Oromolu. Ştirea se desminte categoric din cercurile cele mai autorizate. Nu poate fi vorba nici de retragerea guvernului şi nici despre un viitor guvern Titulescu Oromolu, cari au declarat că n'au nici un motiv să renunţe la însărcinările lor actuale.

Revărsarea Oltului

Braşov, — In urma ploilor de ieri şi alaltăieri, Oltul a crescut, în unele comune din jud. Braşov şi Făgăraş, cu aproape un metru, revărsându-se pe alocurea.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul V. Nr. 1190 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Joi 2 Octomvrie 1924

Infrăți...

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU ... (STAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITE...
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Revirimentul tinerimei din Partidul Național

Acțiunea începută de tinerimea din partidul național pentru înlăturarea sterilei șefii a dlui Iuliu Maniu și primenirea vechilor cadre cu elemente noui, pline de energia necesară vremurilor în care trăim, nu purcede din cauze de suprafață, nici din intrigi de culise, nici din veleități și ambiții personale: ea are cauze reale și adânci. E un fel de acțiune fiziologică a organismului partidului național, a elementelor vitale ale acestui partid, împotriva elementelor inutile și parazitare, care îi împedică libera desvoltare și îi sufocă respirația politică.

E reacțiunea unei generații tinere, care are un rost de împlinit în cadrul prezentului, împotriva unei generații, care deși intrată în marasm, se înfige cu îndărătnicie în funcțiile vitale ale acestui partid.

Vechea directivă a partidului național și-a împlinit rostul în coprinsul altor împrejurări politice și naționale. Bine, sau rău — e o chestiune a cărei judecare aparține istoriei.

Poate că politică de tergiversare, de amânări continui, de pregetare și șovăială, politica înfinitelor „pertractări" pe care reprezentanții generației dlui Iuliu Maniu au dus-o decenii cu fosta stăpânire maghiară era o necesitate.

Încă odată, nu întră în căderea noastră a anticipa o judecată a acestei tactice politice, asupra căreia se va rosti istoria.

Această politică însă, nu numai că nu mai poate avea nici un rost de oportunitate, dar se transformă într'o piedică și într'un balast în sfera și în funcțiunile României Mari.

Dl Iuliu Maniu și statul major din clica sa, nu înțeleg că altele erau necesitățile politicei Românilor din Ardeal sub defunctul imperiu Habsburgic, care putea dicta tactica practicată atuncea de dânșii, și altele sunt necesitățile politicei Românilor din Ardeal în sfera intereselor și evoluției Românii Mari, dictând implicit o altă tactică.

De sigur, ralizarea idealului istoric al României Mari l'a surprins pe dl Iuliu Maniu și pe venerabilii cari alcătuesc statul său major la o vârstă când funcțiunile lor cerebrale au ajuns încapabile de adaptare.

Înțepenit în anumite tipare de gândire — perimate astăzi — și anumite atitudini aparținând muzeului, dl Iuliu Maniu păstrează față de politica României Mari practicele și stratagemile întrebuințate cu Budapesta. Prin „pertractări" în toate cafenelele și bucătăriile politice, prin atitudini care trece direct dela pasivitate la revoluții de carnaval și prin obstrucționismul îndreptat împotriva tutulor marilor acte ale vremei, dl Iuliu Maniu condamnă partidul național la o complectă sterilitate, într'un moment în care țara cere tutulor elementelor politice un maximum de activitate.

Tinerimea din partidul național cu instinctul ei de viață, vibrând de nervul acțiunei, conținând în sufletul ei toate posibilitățile creatoare de acte folositoare țărei, conștientă de primejdia mortală ce o constitue pentru existența-i politică dominația elementelor parazitare, a început reacțiunea vieței împotriva cutropirei marasmului reprezentat de dl Iuliu Maniu și bătrânii cari îl înconjură cu pompă centenară o pensionarilor politici.

Somaj la Oradea

Zilele acestea au avut loc în instituțiile metalurgice din Oradea-Mare, concedieri de noui muncitori. Până în prezent numărul lucrătorilor aflați în somaj trece de 700 și în consecință s'au luat dispoziții de către inspectoratul muncii ca aceștia să fie plasați în alte instituții din alte regiuni.

Inscripții

Provincialisme. — La Huși s'a ridicat un bust poetului Al. Vlahuță, — cinste cu prisusință meritată de cel mai talentat reprezentant al curentului eminescian, în poezie, de prozatorul sobru, care a fixat într'o viguroasă și neaoșă limbă românească, oameni și aspecte din viața noastră.

Oamenii de litere și de cultură din toată țara au salutat această solemnitate ca o sărbătoare a scrisului românesc, omagiul adus memoriei și figurei lui Al. Vlahuță, fiind adus unui strălucit reprezentant al literaturei noastre, intrat în antologia și istoria acestei literaturi. Până aci toate au decurs frumos, civilizat — așa cum se cuvenea.

Până aci a fost în acțiune elementul cultural al societății românești.

Abea s'a sfârșit însă solemnitatea, și meschina viață de provincie a micilor orașe în care chestiile de ambiții și vanități personale nu se mulțumesc la rolul de modeste piedestale ci se etijează în magnifice statui, și-au luat revanșa.

Asistăm la o penibilă polemică în jurul unei statui, care prin figura și simbolul ei, stă cu mult mai presus de micile certuri provinciale.

Marii oameni dela Huși să ceartă astăzi în chestia paternității inițiativei ridicărei statuei lui Vlahuță.

De sigur, moralmente, este condamnabil ca cineva să-și atribue o proprietate morală ce nu-i aparține.

Dar iarăși e recomandabil celor cari realmente au ridicat această statue, modestia și rezerva pe care o păstrează oamenii de adevărată dinstincție sulletească când săvârșesc un act bun și frumos.

Diodor.

Despăgubirile de război pentru nouile ținuturi

De ce nu au fost plătite până acuma. — Cum se va proceda. — Dăunații clasați pupă categorii.

Arătam în numărul nostru de ieri, că guvernul a hotărât rezolvirea problemei despăgubirilor dăunăților de război din nouile ținuturi. Era dealtfel timpul suprem ca să se facă aceasta, căci o trăgănare și pe mai departe echivalează cu o renunțare de-a satisface pe dăunați.

Dar pentru a se vedea, cum de-a fost posibil ca tranșarea acestei chestiuni să întârzie atât de mult, e nevoe să facem o reprivire asupra celor petrecute sub Consiliul Dirigent. Pe atunci s'a dat un ordin dispunând ca toți dăunații de război să-și înainteze cererile lor dela 1 Februarie până la 1 Septemvrie 1919. Pentru studierea acestor cereri au fost alcătuite comisiuni comunale și județene, fiecare cerere urmând să fie trecută prin ambele comisiuni. Dar nu s'a lucrat cu destulă stăruință, astfel încât o bună parte a cererilor n'a fost revăzută deloc. Altele au fost cercetate numai de comisiunile comunale. Și situația de atunci a fost prelungită până în zilele noastre, dăunații așteptând în zadar despăgubirile.

In solicitudinea sa pentru nevoile nouilor ținuturi guvernul actual a reluat firul întrerupt sub Consiliul Dirigent, ordinând alcătuirea unor comisiuni, care vor revizui toate cererile. Și pentru a accelera mersul lucrărilor vor lucra asemenea comisiuni, formate din oameni de specialitate, în centrele mai importante. Membrii ai lor vor fi: Un reprezentant al fiscului, unul al justiției, unul al administrației și unul al dăunaților.

Hotărârile comisiunilor n'au altă valoare decât acea a unui titlu de constatare autentică a daunelor. Totuși se vor plăti îndată avansuri în contul daunelor suferite din suma de 50 milioane, alocată în vederea acestui scop.

Lucrările vor fi aranjate de următoarele categorii de dăunați: 1. Internați, întemnițați, 2. refugiați, 3. dăunații rămași acasă, 4. acei cărora statul maghiar le-a vândut averea pe motiv de trădare. Dupăcât se vede, guvernanții înțeleg să dea o deosebită atențiune celor persecutați sub stăpânirea ungurească pentru naționalismul lor.

O comisiune centrală întrunită la București va stabili normele după care se va face conluarea daunelor. Se dă totuși ca sigur că se va avea în vedere valoarea în monedă a daunii pe vremea când ea s'a produs. Altfel statul ar urma să ia asupia-și sarcini prea mari.

Să ne cunoaștem!...

D. N. Iorga învitat de gazetarii unguri să vină la Cluj pentru a le ține o conferință

Marele scriitor rus, contele Tolstoi a afirmat că popoarele se urăsc adeseori în măsura în care nu se cunosc. Indată ce însă un individ sau un grup de oameni ajunge în contact cu mediul unei națiuni „dușmănoase", după ce îi învață limba, îi cunoaște obiceiurile și firea, — este incapabil să mai urască, căci vede cât de neînsemnate, câ de ridicole de mici sunt „deosebirile enorme" ce despărțesc popoarele și pe cari aițățătorii de meserie interesați și falsificatorii istoriei le exaltează până la ura de rasă.

După această teorie a celebrului scriitor rus, atunci când într'un Stat națiunea dominantă și minoritarii și-ar da toată silința să se cunoască reciproc, când s'ar face totul pentru dispariția a tot ce e ignoranță referitoare la viața, cultura și obiceiurilor vecinului, chestiunea minoritară ca atare, ar înceta dela sine, deoarece cunoașterea este sora înțelegerii și din înțelegerea sufletului se desvoltă prietenia...

Dar să vedem cum se înfățișează această chestiune în Ardealul nostru. Intelectualimea română din Ardeal cunoaște și știe admirabil tot ce e în legătură cu viața poporului maghiar, cu cultura și obiceiurile lui.

Această intelectualime, învinuită nu totdeauna fără temei cu filo-maghiarism, a fost și este incapabilă de șovinism practic față de unguri.

Populația neromână însă care în trecut își făcea o mândrie și azi își face adeseori o datorie națională din ignoranța ei crasă în chestiunile românești, dă, din potrivă, dovezile unei răceli, dacă nu dușmănii pronunțate față de elementul și lucrurile ce se țin de noi.

Nu este aici vorba de politicieni, partide și articole de gazetă, ci de marea massă a populației orășenești române și maghiare.

In cele mai multe țări locuite de mai multe popoare, minoritarii se plâng că sunt necunoscuți și ignorați. In România din potrivă: cei ce ignorează pe alții sunt tocmai minoritarii.

Această stare de lucruri este tot mai bătătoare la ochi și are tot mai multe consecințe nepiăcute pentru neromâni. Alții însă nu se sinchisesc, ci umblă tot cu capul în nori. Cunoaștem de pildă câțiva publiciști cari fac politica internă a țării fără să știe o vorba românească, fără să cunoască mentalitatea politică a poporuiui român, aplicând Bucureștiului cu un remarcabil curaj teoriile de drept public ale Budapestei și neavând ca bagaj sufletesc decât prejudecățile cursul de istorie falsificată din liceul de pe vremuri și ura oarbă ce le-a intrat în suflet în urma educației din familie și școlile ungurești din trecut.

Și acum, fără supărare, o întrebare:

Câți dintre redactorii politici, de pildă ai cotidianelor ungurești vorbesc bine românește?

Câți dintre prosatorii unguri ardeleni au citit cărți bune românești? Citește vre-unul din literații maghiari „Ramuri", „Viața Românească", „Convorbiri literare" sau „Cugetul românesc"?

Nu ne prea vine să credem.

Ei, dar așa, fără să cunoști sufletul acestui popor care nu știe ce e ura și intoleranța, e cam greu să faci operă de apropiere româno-maghiară. Ba este chiar o imposibilitate.

Nu știm dacă așa cugetă și mânuitorii maghiari ai condeiului. Gazetarii unguri se pare că au ajuus să recunoască cât de mult are de câștigat nu numai cultura, dar chiar și politica ungurească de la cunoașterea poporului român.

Călăuziți de această idee și la propunerea câtorva entuziaști, plenul gazetarilor unguri a adresat zilele trecute o scrisoare d-lui Iorga, invitându-l la Cluj pentru a le ține o conferință în nemțește.

Gestul gazetarilor unguri merită toată lauda și este o dovadă că au hotărât să ne cunoască.

Incepând a ne cunoaște reciproc, politica de reacredință sau isvorâtă din ignoranță va fi tot mai imposibilă, va fi respinsă chiar și de public, oricât de mult ar cere-o de la gazetari anumiți patroni de gazetă de felul domnilor Grünfeld și Kahana de la „Brassói Lapok".

Astăzi, noi avem în ceiace privește cunoașterea vecinului o infinită superioritate asupra presei minoritare. Colegii noștrii unguri n'ar fi buni maghiari dacă ne-ar lăsa multă vreme aceasta superioritate.

Cic.

Conflictul dintre asistenți și Universitate

In conflictul dintre asistenți și Universitate n'a intervenit nici o schimbare esențială în ultimul timp.

Doar atât că asistenții au făcut cunoscut consiliului facultății de medicină că, pentru a nu periclita bunul mers al serviciului în clinici și institutele de știință, vor continua să rămână la posturile lor până la 1 Noembrie. Aceasta pentru a da factorilor în drept timpul necesar pentru rezolvirea chestiunii.

In acelaș memoriu însă asistenții accentuează că în cazul neîmplinirii cererii lor până la data de mai sus, la 1 Noemvrie vor părăsi serviciul.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Presa maghiară

Bernády

Ziarul nostru a anunțat la timp că pentru președinția partidului maghiar sunt cinci candidați. Conții Bethlen și Béldy din partea aristocraților, dr Bernády din partea burghezimei iar candidații săcuilor sunt publicistul Paál Árpad și advocatul Pál Gábor.

După cum se înfățișează astăzi situația, alesul ungurilor va fi dl *Bernády György*, fostul primar al orașului Tg.-Mureș. Dl Pál Gábor s'a retras, dl Paál Arpad declară azi în „Keleti Ujság" că „cel ce a fost în stare să clădească un oraș, (dl Bernády) va ști și să dea viață partidului maghiar", iar dnii conți Bethlen și Béldy, după ce dl Bernády a făcut promisiune solemnă că nu va neglija chestiunea latifundiarilor unguri, au renunțat și ei în favorul d-sale.

Președintele partidului maghiar după toate probabilitățile va fi deci dl Bernády.

Béla Kun despre tratatul ruso-maghiar

Ziarul „Keleti Ujság" reproduce un interview cu Bela Kun publicat în „Times" din Londra, în care fostul dictator sovietic insistă asupra importanței înțelegerii între unguri și ruși.

Declarațiile ce le-au făcut reprezentanții sovietici la Viena asupra minorităților ungurești din statele succesoare — au făcut o adâncă impresie asupra ungurilor — a spus dl Béla Kun. In aceste state vecine locuesc doar mai multe milioane de unguri. Iată motivul pentru care naționaliștii unguri doresc atât de mult prietenia puternicelor soviete.

După „Times", contractul ruso-maghiar se îndreaptă în primul rând contra statelor succesoare.

Zona culturală

Dl Ajtay Endre publică în revista ungurească scrisă în românește „Glasul Universităților" un articol astfel intitulat, atăcând cu violență pe dl ministru al instrucției publice.

După d-sa „zona culturală" nu servește alt scop decât cel al românizării forțate și al stârpirii maghiarimei.

Regretăm că o revistă ce se pretinde serioasă, publică asemenea enormități.

Pentru a pune din nou la punct chestiunea zonei culturale și pentru a fixa scopul ei vom reproduce importantele declarații pe care le-a făcut nu de mult d. Alexandru Pteancu, inspectorul general, presei române și maghiare.

„Zona culturală — a spus dsa — a fost stabilită pe tot cuprinsul țării acolo unde elementul românesc a fost neîndreptățit de politica dominațiunei apuse.

Zona culturală nu este o zonă de românizare nici forțată, nici neforțată. Ea s'a creat pentru a readuce la viața românească massa poporului românesc, supusă, odinioară, politicei de desnaționalizare ungurești.

Nouă nu ne trebue nici un ungur și nici un alt strein, de oarece nici nu ne potrivim la sânge și nici n'avem nevoe când poporul nostru este atât de mare și de riguros.

Ungurii să rămână unguri. Le respectăm naționalitatea cu toate ale ei. Dar să ne dea voe ca satele românești, pe cari ei le-au cufundat în întunericul uitării, să ni le rechemăm la viață.

Și acesta este rostul zonei culturale. Un rost destul de nobil, credem și o datorie de oameni și de români în acelaș timp. E datoria noastră să întărim periferiile sufletului românesc, singura graniță pe care vom putea pune nădejde și care nu va putea supăra decât pe dușmanii neamului nostru.

Iată rostul zonei culturale".

„Ellenzék" bate din nou câmpii

Confratele „Ellenzék" aseamănă politica școlară a guvernului cu diabolica „Moară roșie" a scriitorului Molnár care moară strică tot ce e bun și frumos.

„Dar totul e înzădar — erumpe confratele. Inzădar macină „Moara roșie". Spiritul mondial va mătura „Morile roșii" după cum a nimicit odată Bastilia, inchiziția și sclavia. Se vor stinge și făcliile și apăsarea dlui Anghelescu. Cu suflet încăpăținat primim „kulturkampf"-ul ce ni se impune. Școlile nu ni le dăm (Le cere cineva? — N. R.) Mai bine ne vom face poloni, finlandezi sau danezi, dar nu vom ceda nimic".

Drept spunând înțelegem foarte puțin din aiurările confratelui care, nu știm pentru ce, vrea să se facă „polon, finlandez sau danez". Pentru ce?... Nu cum-va pentrucă s'a introdus limba românească în școlile minoritare și se închid școlile ungurești nesupuse și cele ce s'au înființat în trecut în centre românești cu scopul maghiarizării?

De altcum confratele maghiar nu mai are nevoe să se facă polon, finlandez sau danes, de vreme ce se pare că a devenit... chinez.

Anuarul școalei normale »Andrei Șaguna«

Primim la redacție anuarul pe anul 1923—4 al școalei normale ortodoxe „Andrei Șaguna" din Sibiu.

El cuprinde între altele un înălțător articol datorit directorului școlii și o prea interesantă descriere a excursiei școlarilor cari au vizitat mai multe orașe din țară, ca Roman, Bacău, Focșani, Iași, Galați, Sulina și Buzău, dând concerte în tot locul.

In fruntea excursiei au fost dl director dr V. Stan și dl prof. Timotei Popovici, dirijorul corului și organizatorul excursiei.

Anuarul e o dovadă a frumoasei munci culturale pe care o depun conducătorii școalei normale „Andrei Șaguna" și a felului cum înțeleg ei să facă educația tinerimei școlare.

Peste 5.000 pagini
Peste 10.000 adrese
din toate satele și orașele României Mari va cuprinde:

care s'a pus acum sub tipar, și apare în Editura

S.A. Rudolf Mosse

Agenție de Publicitate:
Centrala pentru Ardeal: Cluj, Str. Regina Maria No. 37. Telefon 4—13.

E în interesul fiecărei firme comerciale, fiecărei Bănci, Societăți, Fabrici, profesiuni libere: advocați, medici, ingineri, arhitecți, etc. meseriași, proprietari de pământ, de case, etc. să-și inscrie numele, adresa exactă, firma, în acest Anuar, cel mai cuprinzător, cel mai exact, mai riguros controlat. Căci cartea aceasta de peste 5.000 pagini

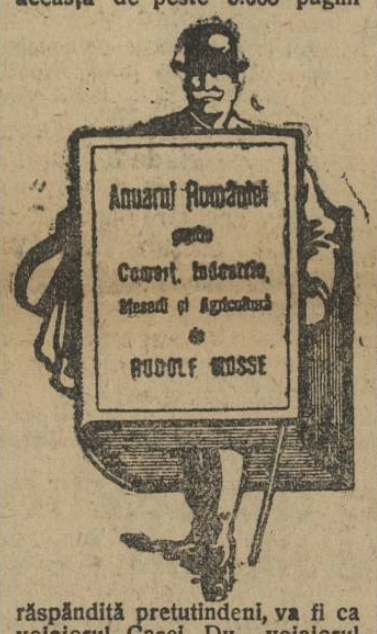

răspândită pretutindeni, va fi ca voiajorul Casei Dv., voiajorul intereselor Dv., care va duce departe faima numelui și firmei Dv. De aceia cereți lămuriri și o coală de probă dela Mare casă de editură și publicitate

„Rudolf Mosse" Soc. An. Cluj.

Intrebați ce trebue să faceți ca să figurați în

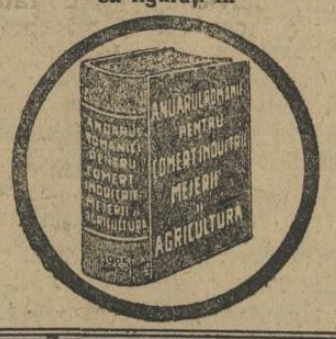

D 235

Lysoform

Ministerul de Industrie și Comerț — Direcțiunea Generală a Minelor — Direcția Comercială

Publicațiune

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 16 Octombrie 1924 ora 11 dimineața se va ține licitație publică cu caracter de urgență și cu oferte închise și sigilate, în localul Ministerului de Industrie și Comerț, Calea Victoriei No. 133, cabinetul Directorului Comercial al Minelor pentru aprovizionarea lucrătorilor dela Minele și Uzinele Statului din Transilvania cu: 10350 perechi bocanci conform caetului de sarcini al Ministerului.

Furnizorii pot lua conuștință de caetul de sarcini și ori ce informații de la Direcția Comercială a Minalor.

Ofertele închise în plic sigilat, vor avea mențiunea:

a) Ofertă pentru licitație de bocanci.

b) Numele, pronumele și adresa ofertantului.

Concurenții sunt obligați a depune în ziua licitației o garanție de 10% asupra ofertei.

Licitația se va urma conform dispozițiunilor din legea asupra Contabilității publice Art. 72—83. D 247

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
35 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită, 38
Arcuri de mobile
Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

In centrul orașului Cluj de vânzare 2 case
(Piața Cuza Vodă) una cu etaj, alta parter, în total 14 camere cu dependințe cu confort modern (parchet, băi). Imobilul e potrivit pentru Bănci, Societăți Anonime, intreprinderi industriale, comerciale, sau sucursalelor. *Lămuriri dă* 248
Agenția de Publicitate „Rudolf Mosse" S. A. Cluj, Str. Reg. Maria. Telefon 4-13.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Deschiderea stagiunei
Teatrului Național din Cluj

— „Viforul“, piesă în 4 acte de Delavrancea —

Marți seara Teatrul Național din orașul nostru și-a deschis porțile cu tot fastul, în aplauzele entuziaste ale unui public compact reprezentând puternica piesă a lui Delavrancea „Viforul“ care în Cluj vede pentru întâia dată luminile rampei.

Concepută într'un larg și vijelios spirit shakesperian, cu pasiuni intense și monstruoase ai căror eroi sunt în totdeauna ființe care ies din tiparele obișnuitelor plămădiri umane, eroi alături de monștrii, tragic alături de burlesc, — piesa „Viforul“ aduce în cadrul concepției estetice a formidabilului englez un suflu de atmosferă neaoșă românească și nota puternică a unui talent personal.

Simții în desfășurarea vioroasă a acestei piese, în clocnetul necruțătoarelor patimi, adierea și mireasma proaspătă a bătrânilor codrii moldovenești, îmbinându-se cu parfumul legendei și cu stropii de praf august, ce se desprinde din filele cronicelor și din cutele îngălbenitelor hrisoave.

Într'o formulă generală de artă, care poate fi realizată în orice țară. Delavrancea, unind vrăjita lui putere de viziune a trecutului, cu darul de constructor dramatic, a știut nu numai să evoce pagini minunate și pitorești din cronica noastră, ci se plămădească vii ființe omenești purtând pecetia și caracterul rasei noastre.

Dacă Ștefăniță Vodă, în dementa lui care atinge când grotescul, când tragicul — după formula shakespeariană — poate aparține, ca figură individuală, ori cărei rase și mai cu seamă epocilor de nevroză, apoi formidabilul lui partener Luca Arbore, ca și atâtea alte figuri secundare de boeri români, și chiar Oana, cu toată compoziția luată aidoma în ipostaza nebuniei după Ofelia, sunt de esență neaoșă românească.

„Viforul“ potrivit deslănțuirei și necesității conflictului, are doui eroi principali — doui protagoniști — care se echilibrează în contrastul, în antiteza lor: Ștefăniță Vodă și Luca Arbore.

Ștefăniță-Vodă este epigonul unei linii de eroi pe culmea cărora stă marele Ștefan-Vodă. Ștefăniță acest ambițios și vanitos, conștient și frământat de umilitorul contrast între micinea lui și mareția lui Ștefan — imensa distanță de la Ștefăniță la Ștefan! — suferă până la nebunie în fața a tot ce amintește epoca de vitejie a gloriosului strâmos.

Or, totul din jurul lui, amintește de această epocă și de această glorie — boerii, femeile, cronica, povestea — iar întruparea acestei amintiri o reprezintă Luca Arbore, — figură pe care Delavrancea a știut se o plămădească din plin, dându-i o majestate antică.

Aci sta nodul dramatic al shakespeariană piese pe care Delavrancea a știut să o realizeze cu ființe umane purtând nota specifică a rassei noastre și în cadrul poetic al vechei vieți românești. Conflicte sentimentale nu există în această piesă, femeile trec discrete în fundul scenei, ca niște năluci — Tana, umbră pasionata și Oana vedenie de melancolie și resemnare, plămădită după modelul Ofeliei.

In fruntea interpretării stă, fără îndoială dl Zaharia Bârsan, care a știut se dea bătrânului Luca Arbore, nu numai nota de majestate, care ar fi putut aluneca în melodramă, ci un caracter de cea măi firească și umană mândrie, o notă de deamnă smerenie și cuviosie.

In actul al II — scenă aflerei morții lui Catalin — și în actul al III — scena condamnărei la moarte — de alt-minteri, scenele cele mai puternice și mai bine înjghebate ale piesei dl Zaharia Bârsan a atins patetismul.

Dl Ștefan Braborescu în Ștefăniță Vodă a avut de luptat cu un rol greu. oare-cum monoton, obositor — domnia sa a putut să învingă greutățile și să dea expresiunea cuvenită excesivei mobilități de temperament a eroului nevrozat. Pe alocuri însă a făcut din vânjoasa proză a lui Delavreancea adevărate arii.

Dna Olimpia Bârsan (Oana) și-a jucat rolui cu o fină pricepere, cu nuanțări, reușind să pună pulsația vieței într'o fantomă de Ofelia. Dna Stanca Alexandrescu (Tana) a găsit cu artă și cu suflet cuvenitele accente de resemnare, de indignare și răsbunare.

Rolurile secundare — atât de multiple în piesă — au fost ținute în chip onorabil, în primul rând rolul vornicului Cărăbăț de către dl Psatta.

Decorurile și montarea excelentă.

Reprezentarea „Viforului“ — care va face serie — a fost o strălucită izbândă a artei românești.

Criticus

Serbările la Chizeni
cu ocasiunea hramului bisericei de ziua sf. Cruci

Ziua sf. Cruci a fost și de astă dată serbătorită înălțător în comuna Chizeni (jud. Solnoc Dobâca.

P. S. S. Episcopul Iuliu Hossu al Gherlei, asistat de canonicii Vaida și Vidican, precum și de preoții tractuali, a oficiat un serviciu divin, în prezența a peste 5000 creștini, intelectuali și popor.

Cu acest prilej, P. S. S. Episcopul Hossu a hirotonit nouă teologi.

După terminarea slujbei religioase P. S. S. a rostit o înălțătoare predică despre însemnătatea serbătoarei sf. Cruci. Predica a fost ascultată cu evlavie.

S'a servit apoi la casa dlui dr T. Mihali o masă bogată cu mâncări de post, la care s'au ridicat mai multe toasturi. Prea Sf. Sa a toastat pentru patronii bisericei, dr T. Mihali și soția. Dl dr T. Mihali le-a mulțumit prin cuvinte de tot pătrunzătoare adresându-se la toți cei presenți și mai ales la preoții tineri sfințiți azi ca să țină cu sfințenie la solidaritatea națională. A fost o amintire plăcută pentru cei cari în vremuri de grea încercare neam întâlnit de atâtea ori la vatra din Chizeni a dlui dr T. Mihali fost președinte al clubului part. naționalităților unde s'au plănuit și făurit atâtea lucruri bune și folositoare causei naționale a neamului nostru.

Coresp.

Situația financiară a orașului Cluj pe anul 1923

Averea orașului — Activitatea desfășurată de unele servicii ale orașului în cursul anului 1923

Zilele acestea, serviciul comptabilității orașului, condus de dl Simeon Rusu, a încheiat situația financiara a orașului nostru. Din raportul aprobat de întregul consiliu comunal reese că încasările față de evaluările generale au fost cu 33 la sută mai puține în cursul acestui an, iar la cheltueli, față de creditele acordate de minister, s'a cheltuit cu 38 la sută mai puțin, așa că s'a realizat o economie de 19,275.951 lei.

Veniturile orașului Cluj, după inventarul prezintat de o comisiune specială instituită în acest scop, se compun din averi productive, — proprietăți rurale, orășănești, edificii închiriate, uzine orășănești etc., — care aduc un venit anual de 298,825.678 lei, și din valori neproductive, — drumuri, edificii militare, publice, intravilane, monumente, Statui, etc. — care s'au evaluat la suma de 370,351.019 lei. Afară de 32,866.958 lei, valoarea instrumentelor, mașinilor agricole, etc., așa că averea întreagă a orașului nostru se cifrează la suma de 687,750.755 lei.

La rubrica datoriilor, găsim suma de 32,866.958 lei, în datorii propriu zise, rate scadente neachitate și rămășițe de plată.

Presupunând că veniturile rezultate din averea productivă a orașului, ar fi depuse cu un procent de 10 la sută spre fructificare, primăria ar avea anual de aici un venit de 29,882.567, ceace constitue abia a treia parte din suma necesară bugetară din cheltuelile orașului, care în cursul acestui an s'au ridicat la 82 milioane.

Tot în raportul serviciului comptabilității, redactat cu deosebită pricepere de directorul acestui serviciu, dl Simeon Rusu, se arată în linii largi activitatea desfășurată de diferitele secțiuni ale primăriei, cari au venit în atingere cu serviciul comptabilității și se constată că serviciul technic a efectuat toate lucrările necesare pentru o bună și rapidă circulație în oraș. A reparat și asfaltat mai multe străzi în regie proprie și a executat diferite lucrări pentru întreținerea edificiilor orășănești. Radical a reparat abatorul și a construit o fabrică de ghiață a orașului.

Serviciul perceptoratului, prin o încordată și pricepută muncă a făcut recensământul impunerea și perceperea taxelor comunale.

Serviciul silvic a îngrijit în de aproape de aprovizionarea cu lemne a tuturor edificiilor, instituțiilor și școlilor orășănești și a condus cu pricepere exploatarea pădurilor, proprietatea orașului.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Avis

Se aduce la cunoștință D-lor acționari, cari au subscris acțiuni la „Banca Românească din Valea Someșului“ S. A. Dej, că în ziua de 1 **Octomvrie 1924** urmează a se efectua ultimul vărsământ de Lei 200·— de fiecare acțiune subscrisă.

In caz, că acționarul nu va efectua acest vărsământ la data fixată mai sus — precum eventual nici cel restant din 1. Aug. 1924 de Lei 150 — de acțiune — se va proceda contra lui conform dispozițiunilor prevăzute de lege și de statute.

D 246 **Consiliul de Administrație.**

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Joi, 2 Octombrie 1924
CINEMA SELECT
PREMIERA!
Bătălia
Romanul cu renume mondial „*La Bataille*“ al lui *Claude Farrere*. In rolul principal renumitul artist japonez: *Sessue Hayokawa*.
Războiul Ruso-Japonez
CINEMA URANIA
Tânărul Medardus
Dramă istorică monumentală de pe timpul lui *Napoleon*. In rolul principal: *Contesa Agnes Eszterházy și Mihail Várkonyi*.
CINEMA APOLLO
Lup de mare
Mare dramă criminală de aventuri în 5 acte. In rolul principal HIP HOP

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEȘANU
și Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă și dans Româno-Russ.

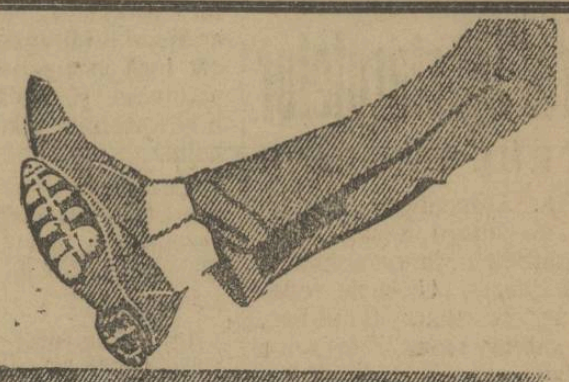

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,
este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face sgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea.

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA“ este cea mai simplă

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Banchetul
dat în onoarea excursioniştilor turci

Cu ocazia sosirei excursioniştilor turci în localitate, primăria oraşului a dat aseară un frumos banchet în saloanele hotelului New-York, la care au asistat dnii profesori universitari Camil Negrea, Virgil Barbat, Grimm, Oct. Utalea, primarul oraşului, Oct. Simu, subprefectul judeţului, consilierii Cărpinişanu, Peptea, un mare grup de studenţi, pre cum şi toţi excursioniştii.

Primul care a luat cuvântul a fost dl dr Oct. Utalea, primarul oraşului, închinând în sănătatea junilor turci, care au înţeles nevoile actuale ale ţării lor, desrobind poporul de vechile prejudicii şi dând unitatea de gândire şi voinţă a naţiunilor.

Cuvintele dlui primar fiind traduse apoi în limba turcă au fost primite cu multă plăcere de către întreaga asistenţă, după care a luat cuvântul preşedintele excursioniştilor, studentul în medicină Kiamil Bey. Dsa a arătat că legăturile de prietenie dintre România şi Turcia trebue să fie cât mai strânse şi că nădăjdueşte ca această prietenie se va accentua din zi în zi tot mai mult.

Banchetul a decurs într'o intimă animaţie şi a luat sfârşit la orele 12 noaptea.

Curierul Spectacolelor
TEATRUL MAGHIAR

* **Turta.** Direcţiunea teatrului a invitat pe autorii acestei operete se participe în persoană la premiera piesei. Ultimele repetiţii decurg cu mare febrilitate. Cam de-odată se va reprezenta în cinci zile succesive, Sâmbătă, Duminecă, Luni, Marţi şi Mercuri seară.

* **Matineuri.** Două matineuri vor fi în săptămâna aceasta. Sâmbătă în matineu se va reprezenta „Fiica Nabobului din Moldova" în rolul lui Tarján cu dl Fratta, iar Duminecă în matineu „Baronul Ţiganilor" cu Lévay, Bethlen Éva, Kőszeghy, Réthely, Leövey, Izsó, Virágh şi Jung. Ambele matineuri se vor da cu preţuri reduse.

* **Moara roşie cu preţuri obişnuite.** Joi şi Vineri seara se va relua faimoasa piesă a lui Molnár: „Moara roşie" în amândouă sările cu preţuri obişnuite.

* **Reprezentaţie pentru copii.** Duminecă înainte de masă se va reprezenta frumoasa operetă „Gül Baba", de astă dată în cadrul unei reprezentaţiuni pentru copii, în rolurile principale cu Zöldhelyi şi Neményi.

Cazul Septimiu Popa-Vasile Savel

Cronicarul literar al ziarului „Lupta" afirmă, că nuvela dlui Septimiu Popa întitulată „O curte pustie" şi publicată în Nrul din 7 Septembrie 1924 al revistei „Ţara noastră" e plagiată după nuvela „Oaspetele cel aşteptat" de dl Vasile Savel, publicată în anul 1923 în coloanele aceleiaşi reviste. Dl Septimiu Popa ne informează, că nuvela dsale nu poate fi un plagiat din simplul motiv, că a publicat-o cu trei ani înainte de apariţia nuvelei dlui Savel, în „Unirea Poporului" din Blaj, numărul dela Rusaliile anului 1920. De dragul unor îndreptări ce le-a făcut în textul de-atunci, a publicat-o încă odată în „Ţara noastră", (ai cărei cititori nu sunt aceiaşi cu ai U. P.), — bine înţeles cu asentimentul primului ei redactor.

Congresul preoţilor văduvi
Deschiderea congresului Raportul preotului Georgea

Astăzi s'a deschis în localul şcoalei normale de învăţători din Cluj congresul preoţilor văduvi din Ardeal şi Banat. Sunt reprezentaţi preoţii văduvi din toate provinciile României.

Prezidează părintele protopop asesor consistorial dr. Sebastian Stanca, care în câteva cuvinte arată necesitatea mişcării preoţilor văduvi pentru obţinerea dreptului de recăsătorire şi declarând congresul deschis dă cuvântul raportului chestiunii, părintele Georgea din Rachiş, judeţul Cojocna.

Urmează citirea acestui raport în care problema recăsătorirei preoţilor este analizată din toate punctele de vedere, concluzând pentru imperioasa necesitate a înlăturării situaţiei de anomalie ce există astăzi. Mijloacele pentru atingerea acestui scop sunt după raportul părintelui Georgea: convingerea membrilor Sf. Sinod despre judeţa şi canonicitatea cererii preoţilor văduvi; oltinerea sprijinului întregei preoţimi, întrucât încă este expusă eventuclităţii văduvirei şi însfârşit solicitarea binevoitorului concurs al guvernului.

Congresul hotărăşte tipărirea raportului şi răspândirea lui în cercuri cât mai largi. Urmează discutarea lui de către congresişti.

In momentul când incheim ziarul, şedinţa continuă.

MICA PUBLICITATE

Domnişoară caută o cameră modest mobilată, pot avea şi tovarăşă. Adresa la administraţie.

De vânzare

în condiţiuni foarte favorabile casă cu etaj în apropierea Piaţei Unirei, foarte frumos instalată, cu o locuinţă disponibilă de 5 camere, bucătărie, bae etc., etc. La

Rador Publicitate

Str. Memorandului 12. sub „Urgent şi eftin". 25

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti.

PREŢURI REDUSE Lloyd

PREŢURI REDUSE

Ultime informaţii

— **Duminică 28 Septembrie a avut loc alegerea de decan la Baroul local. Rezultatul alegerii l'am anunţat la timp. Ceea ce însă ni se pare curios şi ne obligă să revenim asupra acestei chestiuni, e că în şedinţa de Duminică chestiunea principală n'a fost, cum era logic, alegerea decanului, ci „atacurile" Infrăţirei. In adevăr „moţiunea" baroului nu se ocupă decât de articolele ziarului nostru în chestia chemărei dlui Dem. Dobrescu.**

Mai întâi o precizare. Dacă am făcut obiecţii asupra chemării dlui Dem. Dobrescu să conferenţieze la solemnitatea comemorărei dlui Avram Iancu, am făcut-o pentru motivele arătate aici, pe cari continuăm a le vedea juste. Nu am făcut-o însă pentru a provoca demisia dlui Suciu ci, dsa demisionând pe această chestie, a dovedit un exces de susceptibilitate, pe care încă nu-l înţelegem. Prin urmare demisia dlui Suciu era inutilă şi aceasta a dovedit o şi alegerea de Duminică. Dar inutilă ni se pare şi încercarea adunărei de a intra în polemică cu noi, făcând să se publice o moţiune, care n'are nimic cu scopul pentru care a fost convocată adunarea.

— S'a întocmit bugetul pe anul viitor al comisiunei zootehnice din judeţul nostru. Aproape 2 milioane sunt prevăzute pentru încurajarea creştere vitelor pentru amenajarea de grajduri, premiarea exemplarelor celor mai frumoase de vite ş. a. Suma aceasta se acopere din veniturile loturilor zootehnice, precum şi din taxele incassate după biletele de vite.

— Joi în 2 Octombrie la orele 8 şi jum. seara va avea loc în sala prefecturei conferinţa de adio a maestrului Rudolf Schüller despre compozitorul Hugo Wolf, dna Veturia Ghibu ilustrând prin cântarea câtorva lieduri pe marele compositor. Biletele se vând la librăria „Lepage" şi la agenţia „Rador" Str. Memorandului 12.

— In şedinţa consiliului comunal care a avut loc ieri s'a hotărît ca cu începere dela 1 Ianuarie 1925 să se dubleze costul apaductului, la imobile la care nu se va putea instala până la acea dată comptuare.

— Duminică şi-a celebrat cununia religioasă în comuna Racoviţa, jud. Caraş-Severin dl dr. Adam Popa, advocat stagiar în Cluj şi fost redactor al ziarului nostru, cu dşoara Tiţa Cristescu, licenţiată a facultăţii de litere din Cluj.

— Ieri studenţii turci au vizitat palatul justiţiei din localitate. Au fost primiţi de d. primpreşedinte al tribunalului şi conduşi de dsa prin toate salele de şedinţă şi birourile întregului palat. Dela tribunal au trecut la închisoarea tribunalului fiind conduşi de d. C. Popescu, directorul închisorii. După aceea au vizitat tipografia curţii de apel, în care lucrează numai deţinuţi, iar apoi au mers la închisoarea minorilor din str. Cogălniceanu, fiind primiţi de d. director Dimitriu. Vizitatorii turci au rămas plăcut impresionaţi de amabilitatea cu care au fost primiţi de către magistraţii noştri, precum şi de ordinea ce-au găsit atât în sălile de şedinţă, cât în închisori şi în toate localurile vizitate.

— Pe ziua de azi urma să se judece procesul fostului casier al administraţiei financiare Danilescu. De oarece însă procedura nu era complectă, desbaterea procesului a fost amânată pentru o dată ce se va fixa ulterior.

— Joi la orele 4 după amiază se vor primi cu o deosebită solemnitate clopotele pentru catedrala romano-catolică din localitate. Sfinţirea acestor clopote se va face cu o deosebită solemnitate, timp de mai multe zile.

— După cum am anunţat din timp, pe ziua de azi a fost fixat termenul de arbitraj între patronii de localuri şi chelnerii din Cluj, pe chestiunea normei de salarizare a acestora din urmă. Arbitrajul a avut loc la orele 9 şi jumătate arbitru fiind dl primpreşedinte al Tribunalului L. Petrescu. Intrucât însă de dimineaţă nu s'a putut studia în amănunt întreaga chestiune, urmează ca astăzi după amiază la orele 3 să aibă loc o altă consfătuire, când se va hotări şi normele de salarizare a chelnerilor. Patronii îşi menţin punctul de vedere al salarului fix, pe câtă vreme chelnerii cer salarul procentual.

— In cursul acestei Luni, dl Septimiu B. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna şi al oraşului Cluj, „a inspectat următoarele comune: Măguri cu satele Răcătău, Joseni şi Suseni, Mărişelul (de sus şi de jos), Giurcuţa, Beleş Călăţele; Călata Mare, Fincui, Valcău Mănăşturul Unguresc, Ardeova, Crişan, Soula Huedin, Panic, Căpuşul-Mare, Gilău, Feneş—Chintău—Cioanca, Deuş, Buda Veche, Cănaci, Babuţ, Şinteu Someş sat, Apahida, Jucul de sus, Jucul de jos, Bonţida, Vişa, Gădalin. Suat Berchieş, Tothaza, Mociu, Ţagsor, Imbuz, Vaida Camaraş, Petea, Palatca, Sarmaşul Mare, Dâmb, Sf. Petru, Jucul-Nobil, Pata, Boj, Aruncata, Juriu şi Soporul de Câmpie, Sân-Nicoara, Valasut, Borza, Ciumăfaia, Badoc, Chidea, Uifalău, Aschileiele, Adalin, Hida, Sânmihaiu, Zimbor, Zutor, Bacur, Nădăşel şi Almaşul-Mare.

— Se ştie că proprietarii Cafenelei Palace au fost condamnaţi de către judecătoria de ocol urbană la 60.000 lei amendă şi o lună închisoare pentru specula. Zilele acestea venind în faţa Tribunalului Cluj apelul făcut de condamnaţi, acesta a menţinut amenda de 60.000 lei, reducând închisoarea la 15 zile.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Extrădarea asasinilor lui Erzberger

Bucureşti. — Tribunalul din Budapesta a hotărât să se extradeze asasinul lui Erzberger, cari precum se ştie au fost descoperiţi în Capitala Ungariei.

Epidemie de tifos exantematic in jud. Sibiu

Sibiu. — In mai multe comune din jud. nostru s'au ivit cazuri de tifos exantematic. Autorităţile sanitare au luat măsuri pentru izolarea comunelor contaminate.

Zăpadă în munţii Braşovului

Braşov — Zilele acestea a căzut zăpadă în munţii Braşovului.

Atac banditesc la Sărmaş

Tg.-Mureş. — Pe drumul dintre Sărmaş şi Sărmăşel a fost asainat eri ţăranului Delcek şi jefuit de bani. Corpul ţăranului a fost găsit tăiat în bucăţi şi aruncat într'un sant. Autorităţile sunt pe urmele bandiţilor.

Lupte crâncene la Şanghai

Bucureşti. — Telegramele anunţă că lupte crâncene se dau la Şanghai. Războiul chinez ia proporţii. Sunt numeroşi morţi şi răniţi.

Ciudatul program al unui congres comunist

Bucureşti. — Ziarul parizian „Le Figaro" publică o telegramă din Bucureşti — a cărei veracitate nu suntem obligaţi a o primi fără control — în care se spune că în curând va avea loc la Sofia un mare congres al comuniştilor din Balcani, la care se va lua decisiunea de a se atenta contra Suveranilor români şi a mai multor personalităţi politice din România.

Arestarea unui funcţionar incorect al Băncei Naţionale

Bucureşti. — Astăzi dimineaţa a fost arestat funcţionarul Iordache Balaşa, dela Banca Naţională, care a delapidat suma de 250.000 lei. Incorectul funcţionar a fost înaintat parchetului.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Anul V. Nr. 1191 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — nvrie 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 2. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 400 L

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
CLUJ 8778

Expozițiile Regionale

Regionalismul cel folositor și sănătos este încurajat de guvern

Săptămâna aceasta s'a deschis la Turnu Severin, în prezența dlor miniștri I. G. Duca, general Traian Moșoiu și dl Richard Franasovici, expoziția regională a județului Mehedinți, organizată de prefectul județului dl Marius Vorvoreanu. Din punctul de vedere practic aceste expoziții regionale au un deosebit interes, iar sub raportul moral, principial, constituesc un fecund învățământ, ce se resfrânge dincolo de sfera activității economice.

Aceste expoziții ne fac să ne cunoaștem „de visu" bogățiile și valorile noastre economice, ne dau măsura puterei noastre de muncă și ne pun sub ochi prezentul. Din ele ne dăm seama nu numai de avuțiile cu care Dumnezeu a blagoslovit pământul acestei țări, dar și de cea ce a isbutit să facă munca și priceperea noastră din bunurile cu care este înzestrată țara noastră. In chip mai apropiat și mai precis, constatăm ce am făcut de după războiu până acum și care sunt urmările sforțărilor noastre în opera de reconstituire și o mai intensă valorificare — atât de necesară vremurilor de supra-muncă în care trăim — la care s'a consacrat cu atâta conștiință și vrednicie generația noastră.

Având sub ochi prezentul ne dăm seama ce putem construi pe această temelie în viitor, realitatea prezentului e un îndemn și o sugestiune de noui inițiative și noui activități.

Aceste expoziții regionale nu constituesc numai o măgulire pentru amorul propriu local, ci o imboldire și o emulație între regiunile țării, în marea operă de reconstrucție și de valorificare a avuțiilor României și a muncei naționale.

E o afirmare de regionalism în aceste expoziții — e regionalismul cel bun, cel util evoluției țări, căci el constitue o cooperare a tuturor fracțiunilor țării către acelaș scop, iar nu o desbinare a provinciilor de matcă, cum tinde să efectueze acțiunea regionalistă a partidului național.

In această privință Franța ne poate servi ca cea mai elocventă pildă:

Dela Richelieu Franța este țara cea mai centralistă din Europa. In cadrul acestei unități se produce un efectiv dar fecund regionalism, care constă în afirmarea forțelor tuturor provinciilor, în stimularea și emulația lor pentru realizarea binelui comun al patriei.

Provinciile în Franța au viața lor sufletească și economică locală; au universitățile lor, presa lor, au o literatură, purtând în concepție și în limbă nota locală. Aceste activități constituesc influențe rodnice care vin să alimenteze forța generală a Franței, căci toate aceste activități locale separate, regionaliste, au o singură politică — politica unitară a Franței.

Guvernul a înțeles necesitatea și utilitatea expozițiilor regionale, în felul aceleia care s'a deschis săptămâna aceasta la Turnu-Severin, și de aceea dă tot sprijinul său acestui regionalism, care tinde nu la ruperea provinciilor de centru — cum tinde regionalismul partidului național — ci la o întrecere a lor în a aduce contribuția lor în activitatea unitară a României-Mari.

Regionalismului de învrăjbire și descompunere formulat și practicat de partidul național, aceste expoziții opun un regionalism de colaborare — și de aceea acest guvern de unitate națională le dă tot sprijinul.

Scutirea Moților de vami

In urma articolului publicat de d. Străuț în numărul nostru dela 30 Septembrie, articol în care se pleda atât de călduros pentru scutirea Moților de vămi, din partea dlui Moga, notarul comunei Ceica, primim o întâmpinare în care se arată că încă din 1922 reprezentanța comunală din Ceica a dat scutire de vamă tuturor produselor de industrie casnică ale Moților.

D. Moga în numele reprezentanței comunei Ceica, ne roagă să stăruim ca exemplul dat de această comună să fie urmat și de celelalte comune umblate de Moți. O facem bucuros, cu atât mai mult cu cât exemplul este în adevăr vrednic de imitat.

Un nou succes diplomatic al Romaniei

Punctul de vedere al României în chestiunea arbitrajului obligatoriu însușit de Liga Națiunilor

Se știe că toate sforțările Statelor înfrânte în marele războiu tind la modificarea tratatelor de pace și la modificarea granițelor stabilite prin aceste tratate.

Reprezentanții acestor State profită de toate conferințele, de toate împrejurările și de toate problemele pentru a pune pe tapet această chestiune.

Respinși, înfrânți, ei nu se dau bătuți și revin la lucru.

De data aceasta însă chestiunea a fost definitiv tranșată, închizându-se ori ce portiță tentativelor de a se mai pune în discuție chestia frontierelor stabilite prin tratatele de pace.

Se știe că la Geneva punctul de vedere al României în chestiunea arbitrajului obligator a fost cel următor: tratatele și granițele actuale nu pot constitui obiectul unui asemeni arbitraj.

Guvernul a fost informat că punctul de vedere al României a fost încununat de succes, protocolul comisiunei Ligei Națiunilor fiind redactat în acest sens.

Prin aceasta guvernul nostru a repurtat o nouă isbândă diplomatică, a cărei însemnătate e atât de mare, în cât nici nu va putea scăpa nimănui, nici nu va putea fi contestată de cine-va.

Sforțările de modificare a tratatelor și de schimbare a granițelor fixate de aceste tratate interesau în primul rând România.

Abilitatea diplomaților maghiari și brutalitatea vecinilor Bulgari a încercat în totdeauna, cel puțin să aducă principiul, dacă nu efectiv, în discuție această chestie. Statele care alcătuesc Marea Antantă le-a răspuns însă în totdeauna, cu hotărâre, că tratatele rămân intangibile.

La conferința Ligei Națiunilor de la Geneva, dl Herriot, primul ministru al Franței, a declarat, cu prilejul discuției dezarmărei, că această mare reformă a civilizației nu se poate face de cât în cadrul respectărei tratatelor în vigoare.

Astăzi, Liga Națiunilor admițând punctul de vedere al României în problema arbitrajului, chestiunea aceasta a fost definitiv închisă.

Bernády,-sau altcineva?

Neînțelegeri în jurul chestiunei președinției partidului maghiar — Noui candidați, Contele Teleki Arthur, d. Sándor József și „tigrul" Barabás Béla Se prevăd complicații — Alegerea va avea loc în Noemvrie la Brașov

In ultimele zile au avut loc noui evenimente în legătură cu alegerea președintelui partidului maghiar, menite să schimbe, în parte, aspectul de până acum al situației politice minoritare.

Aflăm din sursă sigură și „Keleti Ujság" de astăzi o confirmă că zilele trecute mai mulți membrii cu greutate ai partidului maghiar, la inițiativa dlui Emil Grandpiere, vicepreședinte al partidului, s'au întrunit la Brașov pentru a discuta și a pune la cale alegerea noului președinte. Aici s'a luat contact cu șeful ziarului „Brassoi Lapok" d. dr Szele Béla și cu advocatul săcui dr Pál Gábor. Cu acest prilej s'a propus pregătirea terenului pentru alegere și ținerea tot la Brașov a marei adunări care va alege președintele căci mediul ar fi aici mai potrivit.

D. Grandpiere pentru d. Ugron

D. Grandpiere a spus că este un interes al maghiarimei să se păstreze spiritul de până acum al partidului maghiar. O schimbare de mentalitate prea radicală ar putea fi primejdioasă pentru politica ungurească din Ardeal. Cea mai bună soluție ar fi deci retragerea dimisiei dela președință din partea dlui Ugron István.

Dacă dsa însă nu va accepta, trebue să se afle o persoană care pe lângă autoritate și talent politic să mai aibă și avere suficientă pentru cheltuielile de reprezentare atât de necesare unui președinte.

Intrunește aceste calități — a spus d. Grandpiere — unul pe care și d. Ugron îl vrea ca urmaș. Acesta este **contele Teleki** un membru distins al aristocrației maghiare, un om bogat și mosier harnic, care ar ști să se facă simpatic și înaintea românilor.

Din relatările aceste ale gazetelor ungurești ar resulta că cei mai serioși candidați la președință sunt dd. Bernády și contele Teleki.

In afară de cei amintiți de noi zilele trecute sunt însă și alții. „Temesvári Hirlap" de azi face propagandă pentru dl Jakabffy Elemér, vicepreședinte al partidului maghiar, „Keleti Ujság" atrage atenția asupra „tigrului" Barabás Béla „care — scrie ziarul maghiar — are cel mai frumos trecut politic, dar un grav defect: nu este nici baron, nici conte. Și nu este nici magnat fără titlu ca dl Ugron István."

Dl Sándor József

Principalul adversar al dlui Bernády este dl Sándor József deputat la Cameră. D sa nu poate înțelege cum ar putea fi preferat dl Bernády persoanei dsale. Dl Bernády a tăcut tot timpul la Cameră, de vreme ce dsa a polemizat zilnic cu guvernul. Alegerea dlui Bernády, sau a unui alt membru al burgheziei, după dl Sándor ar fi o insultă la adresa muncei dsale depuse pentru causa partidului maghiar.

„Președintele partidului maghiar — a spus dl Sándor — nu poate fi decât sau unul dintre magnați, sau eu."

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Pe marginea Cronicei muzicale

Origina și evoluția cântului artistic

de Mihail Munteanu
de la „Schola Cantorum" din Paris

Muzica modernă s'a născut în bordeele sărăcimii și peșterile ascunse ale celor dintâi creștini — scrie Franz Brendel.

La început ei intonau cu glasuri încete, melodii primitive, monotone și fără o ritmică determinată.

Abia în secolul IV, când dintre intelectualii Romei se formară grupuri convinse de doctrina creștinismului și îmbrățișară noul cult, se începu opera de stabilizare tehnică a melodiilor liturgice.

Mai târziu, după ce gama muzicală fu întocmită, cântecele primitive, luând o înfățișare nouă și ca linie melodică și ca construcție ritmică, bineînțeles și execuția lor impunea ca interpreții să reprezinte nu numai însușiri vocale, dar și o educație în specialitate.

In chip fatal, „cântul artistic" pretindea înlăturarea „cântului vulgar".

Necesitatea aceasta a dat prilej învățaților din acea vreme să stăruiască și să deslege mijloacele liziologice cari, să înzestreze vocea umană cu posibilități de exteriorizare normală și generoasă.

Dintr'o fericită constatare antichitatea a numit studiul acesta: Scuola di respirare.

Progresele realizate de maeștrii de canto ai antichității sunt de o valoare reală. Dacă nu au produs cântăreți a căror faimă să treacă secolii, aceasta se datorește partiților ce le interpretau: simple melodii, lipsite de vre-o coloratură artistică, pentru execuția cărora, nu era nevoe de voci și temperamente extraordinare; dimpotrivă, țineau pe cântărețul de cea mai curată rasă în stare de inferioritate.

Dar din documentele ce ne-au rămas dela maestrii antici ai cântului frumos, reiese că priceperea lor era desăvârșită în ceeace privește înțelegerea cântului din punct de vedere fiziologic.

Pe învățăturile extrase din acele documente antice, s'au fixat temeliile cântului modern, așa cum îl știm, nu o exhibiție sentimentală de sunete vocale ci, o prețioasă demonstrație științifică.

Către începutul evului mediu, gustul armoniei înlocui pentru timp îndelungat cântul pe o singură voce. Compozițiile polifonice dominau altarele.

Melodia era lăsată în speculația laicilor. Și în secolii XII și XIII, luară avânt în Franța, trubadurii, iar în Germania, Minnesängerii cari reînviară melodia și prin aceasta, arta de a cânta își recăpăta importanța ei antică.

Trubadurul Thibaut, îndrăgostit de regina Blanca de Castilia scrise poezii și melodii de multă grație pe cari le cânta cu „eleganță și sentiment". Mai în urmă Adame dela Hale compunea drame cu cântece pe cari le interpreta, se spune, cu un lirism desăvârșit.

Vremea trubadurescă a fost de mare însemnătate desvoltării și conservării cântului artistic.

Inspirația melodică țâșnită din romantismul lor incorigibil, se perfecționa, paralel cu studiul savant al armoniei, și când teatrul muzical apăru pentru prima oară la rampa multicoloră a scenei, compozitorii aflară cântăreți instruiți și entuziaști.

Țara unde studiul cântului artistic a urcat cea dintâi culmile de rafinament vocal, a fost Italia.

Prin secolul XV, Napoli excela în cântece și cântăreți de seamă: iar secolii XVII și XVIII formează epoca de glorie a cântului italian.

Giulio Cacini publică în 1601 o colecție de cântece: „Le nuove musiche", cântece cari, înfrumusețează simplicitatea liniară din stilul madrigalesc al lui Luca

(Urmare pe pag. II.)

Presa maghiară

Trei publiciști unguri părăsesc „Keleti Ujság"

Citim în „Temesvári Hirlap" că dl dr. Paál Árpád, fost subprefect, prosatorul Nyiró József și dr. Zágoni István, redactori ai ziarului clujan „Keleti Ujság" se despart de ziar, grupându-se în jurul lui „Ujság".

Motivul este o neînțelegere între proprietarul gazetei și acești trei redactori, neînțelegere ce datează încă din timpul grevei gazetarilor unguri.

Front unitar economic. Dar contra cui?

Ziarul „Ellenzék" povestește pățania unui ungur din Cehoslovacia dat în judecată pentru agitație, deoarece la o adunare poporală maghiară a strigat:

„Să nu cumpărați decât dela unguri!"

„Cazul — serie „Ellenzék" — este edificator pentru frica conștientului Stat cehoslovac față de un eventual front unitar economic al ungurilor de acolo. Pentrucă, într'adevăr numai acest front și colaborarea economică este în stare, mai bine decât orice, să păstreze intactă o minoritate ajunsă între împrejurări străine (! — N. R.)

Să luăm pildă — continuă „Ellenzék" — d-l'a sași. Deși ei nu sunt decât vre-o 200 mii, totuși, prin frontul lor economic vechiu de mai multe decenii, au făcut adevărate minuni.

Noi, ungurii din Ardeal suntem din acest punct de vedere cu totul desorganizați. Nu este nimic mai primejdios pentru existența noastră națională decât dacă comerțul și industria noastră va fi biruită de alte industrii și comerțuri.

In exclamația ungurului din cehoslovacia este foarte multă cumințenie politică. Repetăm și noi:

„Nu cumpărați decât dela unguri!"

Nimeni n'ar putea afirma că astă e iredentism. Din potrivă, este o dovadă a loialității maghiarilor cari vreau să se organizeze pe baze stabile în cadrale noullor granițe."

*

Nu de-a geaba scriu la „Ellenzék" și preoții iezuiți. In fond ei propăvăduesc boicotul cel mai criminal contra nemaghiarilor și mai au cinismul să ne ceară recunoștință pentru această neasămănată loialitate a lor!...

Ce ar fi însă dacă și Statul român, urmând morala lui „Ellenzék" ar boicota toate întreprinderile și așezămintele nemonești?

Front economic unitar maghiar?

Dar contra cui!?...

Eftenirea cărnei pe piața Tg.-Mureșului

Inițiativa dlui Teutsch Iuliu marele măcelar. Antagonismul dintre dl Teutsch și ceilalți măcelari

Carnea în Tg.-Mureș a început să se eftenească Inițiatorul care este demn de recunoștința publicului consumator este dl Teutsch Iuliu mare măcelar din localitate. Dsa într'o bună zi a scăzut prețul cărnei cu 5--6 lei de kg.. pe motivul că vitele sunt eftine iar cu prețul actual și așa are un câștig frumos dar cinstit deoarece actualele prețuri maximale sunt deja prețuri de speculă, n'a așteptat ca administrația să reducă aceste prețuri maximale că dsa având în vedere interesul publicului a început să vândă benevol'. Natural că acest gest a dlui Teutsch a produs o stupefacție generală în rândurile celorlalți măcelari cari nu sunt de acord cu dl Teutsch și se fac luntre punte ca se evite o eventuală constrângere de a fi siliți să vândă la fel.

Fapta unică în felul ei a produs o impresie cât se poate de satisfăcătoare în rândurile publicului și mai ales a funcționarilor de stat cari trăesc din salariile și așa foarte mici cu proporția scumpetei.

Iată prețurile cărnei ce se vinde la dl Teutsch:

1 kg. carne de vită	Lei	16
„ carne de viței	„	16
„ carne de viței sugaciu	„	20
„ carne de porc	„	34
„ costiță de porc	„	34
„ slănina	„	54
„ grăsime	„	54
„ unsoare topită	„	72

G. I.

Cu prețuri de fabrică

CHIFON prima . . . Lei 35
CHIFON „Tulpen" . . Lei 39
PANZA pentru cearceafuri lata 200 ctm Lei 149
PICHET-BARCHET colori și desenur frumoase Lei 42
FLANELA-TENIS color Lei 45

A pus in vanzare

Au Printemps
Str. Memorandului fost (Unió-u.) 11, Cluj.

Cu prețuri de fabrică

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEȘANU
și Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă și dans Romăno Russ.

BEREA DESCHISA „URSUS"
Fabricei de bere CZELL din Cluj, este bautura predilectă a publicului

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 Cluj, Str. Iorga No. 2. Telefon 631
Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele și aparatele medicale. In magazin se află fabricatele lui Koch & Sterzel. Dresden: aparate Röntgen și Diathermia, Lămpi de Quarz orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. Microscoape C. Reichert Wiena cu prețuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereți oferte gratuite!!!

Purtați numai renumitele tocuri și tălpi Berson
fiind eftine, durabile și plăcute la mers.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Marenzio, prin coloraturi, modulațiuni și expresiuni vocale pline de interes muzical.

Cacini și Iacobo Peri sunt primii maeștrii de canto ai acelei epoci cari au statornicit o nouă interpretare a frazei melodice, prețuită în chip deosebit până în zilele noastre.

Când apărură la Florența întâiele spectacole de operă, belcanto deveni un studiu de o nemărginită importanță și efectele lui au fost miraculoase. Să amintim pe Baldassare Ferri, mort la 1680, care stăpânea o tehnică atât de uimitoare în cât, trilá două octave în suire și coborîre într'o singură respirație.

Nicolae Porpora, celebrul maestru napolitan, prezintă scenelor italiene pe elevul său, marele Farinelli, tenorul care a stârnit admirația melomanilor din toate centrele civilizate ale Europei.

Celebrităile cântului din aceea glorioasă epocă nu erau numai naturi admirabil înzestrate, dar și rezultatul unei munci perseverente și sistematice.

Rubini, alt mare tenor, mai apropiat de zilele noastre scria în amintirile sale că și-a exersat vocea șeapte ani de zile, ca să ajungă la efectele sonale pe cari le-a expus într'o carieră ilustră.

După secolul XVIII, cererile de cântăreți italieni, pentru principalele scene europene, erau tot mai numeroase.

Impresarii italieni nu puteau să mai corespundă în mod onest acestei situații și spre a nu păgubi, trimeteau peste frontieră cântăreți cu însușiri mediocre și fără nici-o pregătire serioasă.

De aci începe decadența cântului italian. Acel fermecător belcanto apune pentru un însemnat număr de decenii, spre a reapărea în zilele noastre, însă într'o stare de anemie, ușor vizibilă.

Efectele acestei decadențe a fost resimțită vreme îndelungată de lirica celorlalte țări europene în cari studiul muzicei lua un avânt vertiginos.

Cu încetul, sistemul de cânt italian fu modificat atât în Franța cât și în Germania, unde, deși rareori se găsesc glasuri excepționale, grație nouilor metode de cânt s'au putut afirma cântăreți de mare artă.

Dar despre cântul modern vom vorbi într'un articol viitor.

Mihail Munteanu,
de la „Schola Cantorum" din Paris.

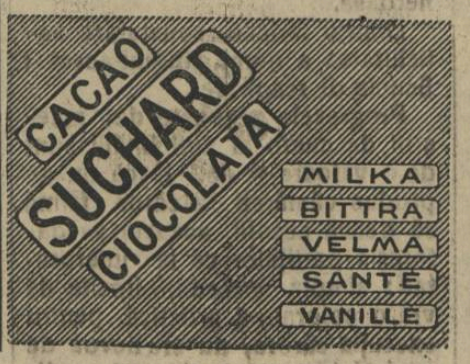

D 229 Rudolf Mósse
Studenților universitari!
Resultatul rigorosului
Dv. este asigurat, dacă cumpărați de la mine stofă primind chiar și un rabat
Succ. Eugen Schwarcz
Cluj, Strada Regina Maria 14.

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ȘI PRECISE

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc și se curață cel mai bun la „CRISTAL"
Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2381

Vopsitorie de lână și de tort 13

Scrisori din Aiud

Starea învățamântului primar în județul Alba-de-jos

Pentru a ne putea informa mai exact asupra situației școlilor primare și a mersului învățământului satelor din județul nostru, ne-am adresat dlui revizor școlar Marian Sasu, care a binevoit să ne declare următoarele:

In județul nostru s'au luat în prospect edificarea a 25 școli primare rurale, pentru care scop ministerul instrucțiunei publice a binevoit a ne acorda un ajutor de 400 mii lei. Lemnul de construcție ni se dă gratuit de către Ocolul silvic Abrud și Zlatna, iar lemnele pentru arderea cărămizilor le vom obține — tot fără plată — din pădurile mai apropiate de comunele cari construiesc. Dl prefect al jud., dr Camil Velican, însoțit de mine personal, a mers în toate comunele unde trebuesc școli, spre a ne orienta la fața locului. Ba în câteva comune ni-a însoțit și însuși inspectorul învățământului primar dela Sibiu dl Petrescu, care încă s'a interesat foarte de aproape de această chestiune. In ceeace privește distribuirea ajutorului ministerial, s'a hotărît să se impoartă comunelor Aiintiș, Benic, Bogatul-Românesc, Botez, Bucium-Poeni, Bucium-Izbita, Cecălaca, Cergăul mic, Cioara de jos, Ciuruleasa, Gorna, Dumitra, Hopârta, Măgina, Meșcreac, Micașiaca, Nandra, Oiești, Păgida, Petrilaca, Petelca, Sâncrai, Sânlacob, Spatac și Ungureni, unde urmează a se edifica școli noui, ținându-se cont de situația materială a locuitorilor la repartizarea sumei. Notez că în județul nostru nici o comună n'a fost fără școală primară, zidite pe vremuri și întreținute de confesiune. Sunt mai multe comune unde avem câte două școli primare, una a confesiunei gr. cat. cari azi natural sunt ale statului. Chiar și în comunele mai sus menționate sunt școli, însă din cauza vechimei cele mai multe fiind șubrede trebuesc înlocuite.

Ceea ce stânjenește întrucâtva începerea lucrărilor, este lipsa terenurilor corespunzătoare edificării, deoarece este știut cum erau tratate în trecut școlile confesionale românești, dându-li-se terenuri cari nu puteau li folosite la altceva. Pământ extern — la câmp — ni-s'a dat pentru fiecare școală aproape, însă teren pentru edificare în comună se poate obține cu mai mare greutate, deși autoritățile executive pentru Reforma Agrară ne dau concursul cel mai larg posibil. Sunt o mulțime de comune cari spun că îndată ce li-se va pune la dispoziție terenul necesar, vor și începe căratul materialelor de construcții. Pot să afirm că sătenii noștrii arată o deosebită dragoste față de această inițiativa și promit a da tot concursul.

In ceeace privește chestiunea personalului didactic, suntem asigurați că până cel târziu la 15 Octomvrie vom complecta toate posturile vacante cu învățători diplomați absolvenți de școli normale, cu deosebire majoritatea solicitanților la aceste posturi sunt fete. O nemulțumire generală privește a se întinde prin rândurile învățătorilor noștri, din cauza salariilor atât de mici față de scumpetea mereu crescândă, iar faptul că și acel salar mic nu-l primesc regulat din cauza formalităților unor organe administrative, stărueste o adevărată exasperare în sufletul acestor apostoli ai civilizației neamului. Unii dintre ei au demisionat deja invocând insuficiența salariului. Credem însă că cei în drept vor înlătura și acest obstacol din calea progresului nostru.

Școlile minoritare — deși cu greu — dar se acomodează noilor dispoziții. Avem încă și azi 6 învățători minoritari nereușiți și de astădată la examenul de limba română, cu toate acestea sunt menținuți în post până la alte dispoziții. *Coresp.*

Se poate?...

In jurul ordonanței de nesupunere a episcopului contelui Majláth

In numărul de alaltăieri al „Infrățirii" am adus știrea că episcopul romano-catolic contele Majláth Károly Gusztáv a dat o circulară parohiilor romano-catolice din Secuime ordonându-le formal nesupunerea față de dispozițiile și ordonanțele inspectoratelor școlare din partea locului.

Prea Sfinția Sa a precizat: mai întâi de toate se va aplica „rezistența pasivă".

Ordonanțele românești însă nu trebuesc executate nici dacă inspectoratele vor insista. Să nu se supună nimeni de bună voie, ci numai dacă se va recurge la forță.

Iată „instrucțiile" contelui Majláth!

Ne stă mintea în loc în fața inconștienței politice ce se desprinde din ordonanța criminală a episcopului maghiar publicată în „Brassói Lapok".

Aceasta este ideia pe care o are despre Stat P. S. Sa?

Ar fi îndrăsnit oare înaltul prelat ungur să-și permită vre-odată sub regimul apus o atitudine bolșevică de acest fel?

Sau, nu cumva crede că Statul român se va dejosi până la primirea dictaturei unei minorități religioase atât de rău reprezentate în Ardeal?

Să fie cu iertare, dar nici s'a isprăvit cu „toleranța" cu înțelegerea" invocată de atâtea ori în derădere.

Statul român are datoria să pună capăt acestei anomalii ce îi subminează zi de zi autoritatea. Să se știe că cel ce dă ordonanțe de nespunere față de ordinele mai marilor țării, acela propagă anarhia, bolșevismul și este dușmanul țării și al neamului românesc.

Aceste sunt adevăruri pe cari nu am vrea să le mai spunem și pentru a doua oară. Asta în interesul celor vizați.

Conflictul dintre chelneri și patroni

Hotărîrea adusă ieri de către comisiunea de arbitraj. — Apelul contra hotărîrei

După cum a fost anunțat și în numărul de ieri al ziarului nostru hotărîrea arbitrajului în chestia contractului colectiv dintre chelneri și patroni, nu s'a putut da decât ieri după amiază la orele 5, după îndelungate și aprinse discuțiuni.

Dl L. Petrescu, primul președinte al tribunalului Cluj, în calitate de arbitru, asistat fiind de dl Ionașcu, inspector la Ministerul muncii, a adus o hotărîre care a produs o vie agitație în rândurile patronilor de restaurante și cafenele. Dsa a hotărît ca cu începere dela 1 Octombrie a. c. până la 1 Maiu 1925, chelnerii din Cluj să fie retribuiți cu un salar săptămânal de lei 200, și pe lângă aceasta li s'a redus procentul la 9 la sută la vânzarea brută.

Pe lângă aceasta se interzice cu desăvârșire chelnerilor de a primi bacșișuri, iar în cazul când aceștia vor contraveni la hotărîrea arbitrajului, patronul va fi obligat să-i licențieze imediat din serviciu și dacă ceilalți chelneri se vor solidariza cu contravenientul, contractul se denunță imediat. Tot aceeași pedeapsă se aplică de altfel față de toți chelnerii cari nu vor fi destul de serviabili și atenți față cu publicul consumator.

Această hotărîre a fost primită de către chelneri, dar în schimb a produs o vie nemulțumire în rândurile patronilor, care sunt hotărîți să ducă lupta până la capăt, pentru a se stabili o normă de salarizare, — bineînțeles cu 8 ore de lucru la zi, — bazată pe salarul fix. Aceștia au făcut aseară chiar, contestație contra hotărîrei de arbitraj la Curtea de Casație din București, pe motiv că nu există nici un text de lege care să impună patronilor un salariu procentual, care periclitează situația, atât economică cât și morală a proprietarilor de restaurante și cafenele. Pe lângă aceasta faptul că noul contract s'a fixat până la 1 Maiu 1925, dă posibilitatea chelnerilor de a teroriza pe patroni, deoarece data expirărei contractului, fiind în plină vară, chelnerii vor putea impune toate condițiunile lor, fără ca patronii să poată reacționa. Acesta a fost iarăși un puternic motiv pe care patronii l'au invocat în susținerea contestației lor.

Deocamdată cei peste 60 chelneri veniți din vechiul Regat au început să se agite, cerând cât mai urgent să se redacteze contractul lor de angajare și să li se reguleze situația lor aici.

Se crede deci, în urma hotărîrei date de comisiunea de arbitraj, că acest conflict nu este pe deplin aplanat și că vom avea de înregistrat noui neînțelegeri între patroni și chelneri.

Citiți și răspândiți:
«Infratirea Poporului»
cea mai bună gazetă săptămânală.

No. 1568—924. D 259

Publicațiune

Tribunalul Cluj, publică că în causa de concordat forțat a debitorului Mauriția Frenkel a fixat termen nou pentru desbaterea concordatului și operațiunile votărei pe ziua de 9 Octombrie 1924, ora 9 dimineata în localul oficios al Tribunalului, camera 151, etaj II. pe când se citează cei interesați prin această publicațiune, și sub urmările legale.

Cluj, la 24 Septembrie 1924.

Judecator: ss. Anca. Pentru conformitate Indescifrabil.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 3 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Bătălia
Romanul cu renume mondial „*La Bataille*" al lui *Claude Farrere*. In rolul principal renumitul artist japonez: *Sessue Hayokawa*.
Răsboiul Ruso-Japonez

CINEMA URANIA
Tânărul Medardus
Dramă istorică monumentală de pe timpul lui *Napoleon*.
In rolul principal: *Contesa Agnes Esztergházy și Mihail Várkonyi*.

CINEMA APOLLO
Marcco cel tare
Mare dramă senzațională de aventuri în 6 acte. In rolul principal puternicul MARCCO

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

PREȚURI REDUSE
Văzut'ați Vitrinele
magaziei firmei pentru femei și bărbați
Diamanstein și Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.
6
? ?
Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești.
PREȚURI REDUSE

De prima calitate plăcuta și răcoritoare este
Bere din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
19

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**
Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adrzsa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Congresul preoţilor văduvi

La congresul de ieri al preoţilor văduvi au participat delegaţi din toate ţinuturile locuite de români. Bucovina a fost reprezintată prin 91 preoţi, dintre cari mulţi au luat parte activă la desbateri. Din România veche au participat 2 preoţi, cari însă au avut depline puteri ca să reprezinte pe toţi preoţii văduvi. Maioritatea participanţilor au fost din Ardeal şi Banat.

In cuvântările ce s'au rostit în decursul desbaterilor oratorii au expus situaţia tristă a preoţilor văduvi, mai ales a acelora, cari au familie numeroasă. Intre alţii au luat parte la discuţie preoţii Danil Mogea (Bucovina), Dimitrie Popoviciu (Bucovina), dr. Atanasiu Gulie (Moldova), Valer Dragoş (Dej) profesorul Curea (Cluj). S'a cerut grăbnica soluţionare a acestei arzătoare chestiuni, iar la urmă s'a adus în unanimitate hotărîrea să se ceară Sfântului Sinod, ca tratând chestia cu toată bunăvoinţa să nu mai amâne soluţionarea ei. Preoţimea, la caz dacă nu i se va împlini această justă cerere, în amărăciunea ei eventual va fi silită să recurgă la alte expediente, cea-ce nu va fi în folosul bisericii.

Preoţimea a luat cu durere la cunoştiinţă, că Sf. Sinod trăgănează aducerea unei hotărâri şi că între membrii Sf. Sinod se află şi de-aceea, cari sunt contrari căsătoriei a doua a preoţilor.

S'a hotărît în fine redactarea unui memorand-ultimat, iar pentru cazul că în sesiunea de toamnă Sf. Sinod nu va rezolva definitiv chestia, pornirea unei lupte îndârjite.

Mai amintim, că chestiile în legătură cu căsătoria a doua a preoţilor s'au tratat din toate punctele de vedere, mai ales din punct de vedere dogmatic — canonic, ajungându-se la concluzia, că nici învăţăturile dogmatice, nici canoanele nu se opun soluţionării în înţelesul dorinţelor preoţimei a importantei probleme.

S'a mai constatat, că în Jugoslavia, Bulgaria şi celelalte ţări ortodoxe chestia s'a rezolvat de-ocamdată în formă de dispenză archierească pentru cazuri singuratice. La noi nici măcar atâta nu s'a făcut.

După congres o delegaţie a preoţimei s'a prezentat P. Sale Episcopului Ivan. despre care se ştie, că e aderentul acestei mişcări, căruia i-au făcut o dare de seamă asupra rezultatului desbaterilor.

Ultime informaţii

— *Conducătorii „Culturei poporului", alarmaţi de buna primire pe care a avut-o la sate „Infrăţirea Poporului", cred că pot împiedeca răspândirea acestei foi, recurgând la mijloace cari sunt reprobabile din toate punctele de vedere. Aşa, de pildă, în ultimul număr al „Culturei poporului" citim o notiţă plină de perfidie, în care se spune că „Infrăţirea Poporului" nu este scrisă de către redactorii „Culturei Poporului".*

Ori, şi fără această lămurire, cititorii au putut singuri să vadă că nu în redacţia „Culturei Poporului" e redactată „Infrăţirea Poporului", pentru că ar fi să li se ceară prea mult, şi ca cultură şi ca talent, celor cari întocmesc „Cultura Poporului".

— Primăria locală are un stoc de bilete pentru călătoria cu 75 la sută reducere la expoziţia din Turnul Severin. Doritorii de-a lua parte la expoziţie se vor adresa primăriei pentru a li-se elibera astfel de bilete.

— Infiinţarea bursei clujene a fost amânată până la legiferarea unitară pentru întreaga ţară a problemei burselor.

— *In altă parte a ziarului ne ocupam despre frământările din partidul maghiar, prilejuite de alegerea noului preşedinte. Iată lista inscrierilor făcute până acum la alegerile ce vor avea loc în Noemvrie: Contii Bethlen György, Béldy Kálmán şi Teleki Artur, dr Bernády György, dr Paàl Arpád, Barabás Bela, dr Jakabffy Elemer, dr Pál Gábor şi Sándor Jozsef.*

— Moartea fostului director general al R. M. S. a prilejuit următoarele schimbări în administraţia R. M. S. D. Inginer Agripa Popescu va fi înaintat subdirector general, având delegaţie pentru directoratul general. D. Petre Ionescu, director regional în Cluj, va trece dela această direcţiune care se desfiinţează, director al manufacturei la Bucureşti. Alegerea dlui Agripa Popescu este cea mai nimerită, dsa fiind cel mai indicat a lua locul energicului şi integrului fost director general Teodoru.

— Zilele acestea vor fi hirotoniţi de către P. S. S. episcopul Nicolae Ivan absolvenţii de teologie Iuliu Oros pentru comuna Călian jud. Cojocna şi N. Şerban pentru nou înfiinţata parohie Tur (jud. Satu-Mare) trecută dela uniţi la ortodocşi.

— Eri s'a deschis Institutul teologic ortodox din Cluj în prezenţa P. S. S. episcopului Nicolae Ivan şi a asesorilor consistorului din Cluj. Sfeştania a fost celebrată de către păr. asesor şi director provizor al institului Andrei Ludu, toate sălile fiind stropite cu aghiasmă. După aceea părintele Andrei Ludu rosti cuvântarea de deschidere, relefând marile merite ale P. S. Sale episcopului Nicolae Ivan, căruia i-se datoreşte înfiinţarea seminarului clujan. Ca încheiere P. Sfinţia Sa ţinu o înălţătoare cuvântare de îndemnuri şi îmbărbătare adresată corpului profesoral şi studenţilor.

— Deschiderea Şcoalei de fete. Eri la ora 8 a. m. s'a făcut deschiderea solemnă a noului an şcolar la Şcoala profesională de fete, în prezenţa întregului corp didactic şi a elevelor. Serviciul divin a fost oficiat de păr. Musat care a rostit o înălţătoare cuvântare către eleve, cerând ajutorul lui Dumnezeu asupra muncii lor din acest an.

* *Ocasiune rară „Au Printemps" desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— *Atragem atenţiunea cititorilor noştri asupra foiletonului din numărul de faţă, semnat de dl Mihail Muntean, fost eminent elev la „Schola Contorum" din Paris şi un valoros publicist. Dl Mihail Muntean ni-a făgăduit să colaboreze constant la ziarul nostru, în calitate de cronicar muzical, şi credem că prin aceasta facem un bun serviciu amatorilor de muzică.*

— Societatea „Rotaţia" a primit din partea primăriei locale autorizaţia de-a pune în circulaţie 6 autobuse circulând pe următoarele linii: Piata Unirii—Abator, P. U.—Calea Dorobanţilor, P. U.—Calea Victoriei, P. U.—Calea Moţilor şi P. U.—gara. Intreprinderea Coldea deasemeni a primit autorizaţia pentru 2 autobuse circulând între Cluj—Cardoşfalău.

*

De vânzare *o casă ocupabilă imediat,* cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuinţe* cu 1, 2, 3 şi 4 camere ocupabile imediat Agentură „Express" Cinj, Str. Regina Maria 41.

— Camera de comerţ din Cluj a cerut să fie împroprietărită cu un intravilan în vederea edificării unui nou cămin de ucenici, întrucât acel existent este neîncăpător pentru marele număr de ucenici, cari cer să fie primiţi.

— In Blaj a încetat din viaţă studentul universitar Leon Nuţu Maior, fiul învăţătorului Leon Maior de acolo. Inhumarea rămăşiţelor pământeşti ale decedatului a avut loc Dumineca trecută, durerea părinţilor şi rudeniilor fiind împărtăşită de întreagă populaţia Blajului.

— Eri a avut loc la direcţiunea regională R. M. S. o consfătuire a tuturor şefilor de depozite şi circumscripţii de cultura tutunului din Ardeal, sub preşidenţia dlui director V. Păsăreanu, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu bugetul pe anul viitor, precum şi cu măsurile ce urmează să se ia pentru recepţionarea tutunurilor recolta 1924.

— Unele ziare au dat ştirea că cu începere dela 1 Octombrie, încetează valabilitatea tuturor permiselor şi carnetelor cu reducere pe C. F. R. Interesându-ne la organele competente am aflat că ştirea este cu totul eronată şi n'are nici o bază de adevăr.

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administraţie.

2 profesori francezi caută cameră bine mobilată cu 2 paturi, sau 2 camere cu câte 1 pat, la familie bună, predau eventual şi limba franceză. La „Rador Publicitate", Str. Memorandului 12. sub „Chirie mare". D 252

De închiriat. Casă 3 camere, entre, bucătărie, grădină pomi fructiferie. Imediat de închiriat. A se adresa Auto-Mecanica Reg. Maria 10. D 258

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

* **Turta.** Sâmbătă seara va fi premiera acestei grandioase operete a cărei succes este pe deplin asigurat. Ultimele repetiţii decurg sub conducerea muzicală a dlui dr. Bródy şi sub regisa dlui Izsó. In rolurile principale găsim întreg ansamblul de operetă în frunte cu Zöldhelyi, Neményi, Ihász, Réthely, Aldor, Miclóssy şi Izsó. Deocamdată se va reprezenta de cinci ori consecutiv şi pentru aceasta reprezentaţiuni se vând deja biletele la cassa teatrului.

Moara Roşie. Joi şi Vineri seara se va relua grandioasa dramă a lui Molnár Moara Roşie de astă dată cu preţuri obişnuite.

Reprezentaţiune pentru copii. Duminecă seara se va reprezenta frumoasa operetă „Gül Baba" în cadrul unei reprezentaţiuni pentru copii cu preţuri reduse.

Fiica Nabobului din Dolova. Sâmbătă în matineu se va reprezenta. „Fiica Nabobului din Dolova" în rolul lu Tarján cu dl Tompa.

Baronul ţiganilor. Duminică în matineu se va reprezenta reprezenta celebra operetă „Baronul ţiganilor" în rolurile principale cu Lévay, Bethlen Eva, Köszegi' Réthely, Virágh, Leővey şi Jung.

Reclama este sufletul comerţului!

Congresul preoţilor din eparhia Clujului la Alba-Iulia

Programul congresului

In ziua de 20 Octomvrie preoţimea ortodoxă din eparhia Clujului se întruneşte într'un congres la Alba-Iulia.

Cu acel prilej d. N. Iorga va ţine o conferinţă. Afară de aceasta programul congresului mai cuprinde următoarele:

Rapoartele oficiale ale secţiei clujene a asociaţiei clerului. Problema minoritară, raportor d. Ştefan Meteş. Reforma agrară din punctul de vedere al bisericii ortodoxe: părintele Vasile Bârluţiu. Concordatul, de profesorul Lucian Munteanu, şi organizarea tinerimii la sate de părintele protopop Zaharia Man.

Congresul va fi deschis printr'un serviciu religios, la care predica va fi rostită de către părintele Albani.

Creditorii se organizează

Acuta criză monetară şi numeroasele cazuri de insolvabilitate, declarată de către comercianţii şi industriaşii dela noi, au adus iarăşi pe tapet chestiunea înjghebării unei asociaţii pentru apărarea intereselor creditorilor.

Asociaţia aceasta ar fi menită să înlăture situaţia de până acum, când caz de caz creditorii erau puşi în faţa alternativei de a aproba sau nu cererea de concordat forţat a debitorilor, fără a avea un indiciu precis asupra bunei sau relei credinţe a acestora. Odată înjghebată asociaţia creditorilor, starea aceasta de lucruri ar înceta, căci ea ar aduna toate datele asupra activităţii debitorilor, venind cu propuneri concrete în fiecare caz.

In felul acesta mulţi comercianţi cinstiţi vor evita ruina materială, iar alţii cu un trecut dubios îşi vor primi răsplata activităţii lor hazardate.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Intre România şi Austria

Bucureşti — Am anunţat că dl I. I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri, va face o vizită cancelarului Seipel. Presa Vienezâ comentează favorabil această vizită. Ziarul „Allgemeiner Zeitung" scrie că ştirea despre vizita primului ministru român la Viena, va fi primită pretutindeni cu mare satisfacţie. De azi se poate constata normalizarea din punct de vedere politic şi economic a raporturilor dintre statele succesorale.

Raporturile dintre Austria şi România pot deveni şi mai strânse, mai cu seamă în domeniul economic. Intrevederea dela Viena va îndepărta desigur toate greutăţile care mai stau în calea unei înţelegeri depline.

Din punct de vedere politic această vizită poate fi considerată ca expresia raporturilor toate cordiale între ambele state.

Iarăşi foametea în Rusia

Bucureşti. — După ultimele informaţii oficiale din Moscova, 27 de guvernăminte sunt ameninţate cu foametea.

Cele mai grav ameninţate sunt guvernămintele Astrakan, Ţarisin, Samara, Sazatof, „comuna germană a Volgei" Don, Terek, Stavropol şi Crimeea. O coincidenţă: aceleaşi ţinuturi au fost atinse de foamete şi în anul 1921.

Reorganizarea camerelor de comerţ

Bucureşti. — Eri urma să se întrunească la ministerul de industrie şi comerţ consiliul superior al economiei naţionale. Cum însă o parte din membrii consiliului au lipsit din Capitală, şedinţa a fost amânantă pentru Marti, 7 Octomvrie.

Cu această ocazie se va lua în cercetare antoproiectul privitor la reorganizarea Camerelor de comerţ din ţară, anteproiect ce urmează a fi depus în Parlament în apropiata sesiune parlamentară.

Tot odată se va înainta consiliului raportul subcomisiunei speciale privitor la modalităţile înfiinţărei Camerilor de agricultură şi muncă.

In aceeaşi şedinţă, consiliul superior al economiei naţionale va lua în desbateri problema producţiei în raport cu schimbul, dându-şi avizul necesar.

Mari inundaţii în ţară

Circulaţia întreruptă. Ploeştii sub apă

Bucureşti. — Ploile torenţiale din ultimele zile au provocat revărsarea Ialomiţei. Apele au rupt linia de cale ferată dintre Pucioasa şi Fieni şi între Fieni—Ţepeş Vodă. Circulaţia trenurilor a fost întreruptă de asemenea între Gilort—Bobeşti. Între staţiile Copăcioasa şi Târgu-Jiu, apele au ajuns la 60—70 centimetri deasupra solului. Întreaga circulaţie este întreruptă pe distanţa Filiaşi Târgu-Jiu.

In urma unei ploi torenţiale, oraşul Ploeşti a fost inundat complect. Apa a pătruns în subsoluri şi în curţi. Circulaţia e întreruptă. Ploaia a făcut aceleaşi ravagii în judeţ.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIIU

...țiunea pentru Cultura lit. poporului Român Sibiu

Anul V. Nr. 1192 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — 4 Octomvrie 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

O demonstrație a Ungurilor din Cluj

In timpul războiului au fost ridicate formidabilele clopote ale catedralei Sfântului Mihai din Cluj pentru a fi topite și preschimbate din vestitoare ale păcăli în unelte ale diabolului și morții.

Ungurii au adus noui clopote, care au sosit ieri în gara orașului, și în jurul cărora au organizat o întreagă serie de manifestații, a căror suprafață religioasă ascunde într'un mod de o puerilă simplicitate o demonstrație șovinistă.

Aducerea unor clopote necesare unei biserici, poate fi o chestiune de administrație a acelei biserici; asemenea fapt poate implica simpla slujbă religioasă a sfințirei — apoi clopotele botezate în duhul sfânt pot să-și ia libere și voioase sborul lor de pasări de aramă, vestitoare ale înalțărei sufletești și ale păcei pe pământ.

Dintr'un fapt atât de simplu Ungurii au făcut un eveniment de proporții istorice: au organizat un pelerinaj, la gară de mii de ipersoane. Eri, pe o zi de ploaie și noroi, am asistat la desfășurarea pelerinagiului. Erau toate școlile de băeți și fete. Erau reprezentanții tuturor vârstelor: dela copilași de patru ani, stropindu-și rochițele albe cu noroi, până la centenari, adăpostindu-și gârbovia sub umbrelele verzi ale unor epoci pierdute în negurile istoriei.

Erau și fete cuvioase de călugărițe și călugări în frunte cu bătăiosul grof episcopul Majláth — dar erau și unguri de alte confesiuni, decât aceia slujită de clopotele serbătorite. Nu știm dacă prin pelerinajul de cel mai pur catolicism roman, pe care l'au oferit Unguri eri Clujului, răscolit dela periferii până la centru, nu s'au rătăcit și mulți judei „magyar ember".

Care era scopul acestei mobilizări a tutulor forțelor maghiare din Cluj, de la inocența copilăriei până la reprezentanții epocilor istorice ale Ungariei, care era rostul acestui pelerinaj?

Miile de pelerini s'au dus în fața gării, au ocolit carul în care stau așezate triumfalele clopote, le-au pipăit, apoi s'au întors în masse compacte în oraș, așa cum au venit, având în frunte fanfara militară a regimentului 83. Dar manifestațiile organizate în jurul acestor clopote nu se vor opri aci: ele vor dura nu mai puțin de 12 zile!

Și atunci, dacă pentru simpla aducere a unor clopote, ungurii organizează serbări „religioase" care țin 12 zile, pentru eventuala clădire a unei cât de modeste biserici, vor consacra, de sigur, serbări cari vor dura cel puțin un an...

...Nu! Stratagema e atât de naivă, de o atât de copilărească simplicitate — pentru a nu spune grosolănie — în cât nu poate amăgi pe nimeni.

De aceia nu putem de cât aproba, nu numai larga îngăduială pe care a acordat'o autoritățile române acestor serbări religioase, ci și atenția cu care le-a cinstit. Politica guvernului față de minorități este însuflețită de cel mai liberal spirit de toleranță și civilizație, oferindu-le un regim cu mult superior acelui la care sunt supuse nu numai minoritățile din Iugo-Slavia, ci și cele din Ceho-Slovacia.

Și totuși se găsesc unele elemente aie minorităților din cuprinsul Statului nostru, care se văicăresc ca niște babe îndoliate și altele care au cinismul de a ne amenința cu represiunea unor puteri streine, fiind-că tratăm manifestările minorităților, așa cum am procedat și eri — și în totdeauna — de și sub felurite măști se ascunde același șovinism iredentist.

La Oradea-Mare a fost confiscată revista „Vulturul", care a apărut cu articole șterse de cenzură.

Inscripții

Delavrancea — Reprezentărea piesei „Viforul" cu avânturile ei de lirism, cu patosul ei impresionat, mi-a evocat figura leonină a lui Delavrancea, această figură care era o întrupare vie, în acțiune a operei lui.

In gesturile lui Delavrancea, în chipul cum rostea vorbele, în atitudinile lui, în încruntarea necruțătoare a figurii, și în surâsul lui amarnic și sarcastic se plasticiza și să muzicaliza opera lui.

Cine l'a auzit vorbind pe Delavrancea și l'a fixat pentru totdeauna nu numai pe placa memoriei, ci pe retina ochiului și în vibrațiile timpanului. Pornea greu, ca vulturul care înainte de a'și lua sborul măreț și vertiginos da ocoale pământului, se ridică încetul, cu încetul, apoi se pierdea în înălțimile unei inspirații de profet, unind viziunea cu darul imprecației și invectivei biblice. Cea ce era vrednic de studiat în manifestările oratorice ale lui Delavrancea era procesul psihologic al contactului cu publicul, magia cu care îl cucerea, arta măiastră.

Dar, gura lui plină de sonorități de cascadă s'a închis de apururi, și mâinile care în gesticulația lor impetuoasă risipeau trăznete, s'au așezat domoale, pe piept înțepenite în imobilitatea eternității — din care îl recheamă și îl învie amintirea tutulor celor cari l'au citit și ascultat.

Diodor.

Deschiderea stagiunei de Opera

Reorganizarea orchestrei — Personalul artistic al Operei — Repertoriul viitoarei stagiuni

Abia câteva zile ne mai despart dela deschiderea nouei stagiuni a Operei Române din Cluj. Și totuși marele public știe încă foarte puțin despre repertoriul viitor și despre actuala organizare a acestei înalte instituțiuni. Faptul nu este lipsit de orice semnificație. El ne arată în primul rând că la Operă clujană se lucrează în tăcere și fără multă reclamă. In al doilea rând este datorit greutăților infinite, ce au întâmpinat conducătorii Operei la deschiderea nouei stagiuni, greutăți ce abia cu câteva săptămâni în urmă au fost definitiv înlăturate. Destul să amintim de problema completării orchestrei, compusă în bună parte din străini cari au plecat.

Cu atât mai mare a fost bucuria publicului când s'a anunțat deschiderea nouei stagiuni, mai ales că se lansaseră fel de fel de svonuri puțin favorabile existenței Operei Române din Cluj. Credem deci nimerit să dăm în cele ce urmează o schiță a situației de Operă.

Inainte de toate ținem să remarcăm că datorită sacrificiilor făcute de Stat și sprijinului marelui public, se speră ca în anul ce vine să dispară orice dificultăți financiare.

Este prima condiție a orcărui progres.

In al doilea rând continuitatea conducerii dela această instituțiune este o garanție că se va lucra cu succes. Secondat de dl Constantin Pavel, dl director Popovici va ști să ridice nivelul Operei Române din Cluj față de acel din anul trecut.

Dar să trecem acum la însăși organizarea nouei stagiuni.

Orchestra este completă, fiind încadrată cu noui membri în locul celor plecați. Dirigenți sunt doui: Jean Bobescu și Kellermann, angajat în locul domnului Schüller, care pleacă în America.

Opera va avea următorii soliști:

Tenori: dnii Constantin Pavel, Apostolescu, Indrieș, Nagacewsky, Erdélyi și Sasufi.

Baritoni: dnii Nicolae Bretan, Szabó, Săveanu, Crișan, Georgescu.

Bași: dnii Ujeicu și Gavrilescu.

Soprane: dnele și dșoarele Aca de Barbu, Nestorescu, Sudețeanu, Ana Rózsa, Ionescu, Jarinai, Solovieva, Sedoveanu.

Mezzosoprane: dna Lia Pop și dșoarele Piteicu și Donabidovici.

Corul va fi ca și în anii trecuți la nivelul oricărei opere din apus, de-asemeni și decorurile și baletul.

Se vor cânta următoarele premiere: Troubadour, Walkyria, Seara Mare a dlui Brediceanu, Lakmé, Pique Dame și Jongleur, de Notre Dame.

Dar sunt prea multe de spus despre toate celea, astfel încât ne vedem nevoiți să revenim în numărul de mâine.

Unde este neînțelegerea?

Incurabile mentalitata de la conducerea partidului național — Unde duce politica de privire peste gardul vecinului? — Sunt ardelenii în situația slovacilor sau croaților? — Confuzia din sufletul clicei

Am arătat acum câtva timp cauzele cari au determinat acțiunea hotărâtă a tineretului din partidul național, grupat în jurul dlui Goldiș. Actuala conducere a partidului național terorizează massa partidului cu o politică personală, îngustă, cu caracter centrifugal. Regionalismul nu este o simplă vorbă aruncată în vânt; tendințele autonomiste și separatiste ale clicei din jurul dlui Maniu se ascund în dosul îngrijorărilor de interes regional, pentru că n'au curajul să se manifeste fățiș. Dar în toate actele partidului național nu prezidează decât ura contra unității noastre naționale.

Acesta este adevărul, pe care timp de patru ani și mai bine, tineretul din partidul național a trebuit să și-l înăbușe în conștiință, în nădejdea unei îndreptări de viitor. Așteptările lor îndelung înșelate, umilințele la cari au fost necontenit supuși, atingând apogeul cu prilejul serbărilor pentru comemorarea memoriei lui Avram Iancu, au provocat consfătuirea dela Cluj și cele trei întâlniri cu dl Octavian Goga, despre cari am amintit la timp.

Inceputul s'a făcut anevoie, dar s'a făcut. Clica din jurul dlui Maniu a avut o clipă de panică, apoi s'a mai calmat. Dl Maniu a plecat în pelerinaj la Palat să ceară umile scuze Suveranului pentru ofensa grosolană a dlui Chirtop, și să-L asigure de neclintitele sentimente dinastice ale partidului național.

Se repeta vechia poveste a plecăciunilor cu surâsul umilinței în ochi și pe buze, dar cu gândul ticălos înfipt de-a curmezișul în suflet. Partidul național nu s'a îndreptat. In sufletul clicei din jurul dlui Maniu mocnește aceeași meschină ură, care răsuflă din când în când în actele conducerei sau în colonele „Patriei".

Străini în cadrele vieței noastre publice, oamenii din jurul dlui Maniu au rămas să facă aceeași politică de mahala, cu privirile veșnic ațintite peste gardul vecinului. Partidul național nu știe să vadă realitatea care palpită în jurul său, fiindcă este prea adânc preocupat să știe ce se petrece în Rusia lui Trotzky, în Slovacia popei Hlinka și în croația lui Radici.

Un ultim exemplu ne dă „Patria" de eri, care cere nici mai mult, nici mai puțin decât „pacificarea provinciilor românești" după exemplul din Iugoslavia. Pentru a ajunge la această soluție, oficiosul clujan al partidului național face o ciudată paralelă între cehi și regățeni, între vechii sârbi și oamenii vechiului nostru regat. Și unii și alții sânt niște oameni lacomi de asuprire. Cehii asupresc pe slovaci; sârbii asupresc pe croați; regățenii deci asupresc pe ardeleni.

Acesta este fondul cugetărei clicei din jurul dlui Maniu. Cât este el de străin logicei istorice, e destul să ne apropiem cu ceva mai multă seriozitate decât „Patria" de miezul chestiunei. In adevăr sînt între noi, raporturile cari sînt între serbi și croați, între cehi și slovaci? Unirea acestora în câte un singur stat n'a corespuns decât parțial principiului naționalităților. Atât Iugoslavia, cât și Cehoslovicia sînt state federative, alcătuite din papoare de aceeași rasă, dar nu și de aceeași naționalitate. România este însă un stat perfect național. Ardelenii au fost totdeauna înainte de toate români după cum români au fost totdeauna, Muntenii, Olteni, Bănățenii, Moldovenii, și alții cari purtau denumiri provinciale în dependință de calitatea lor esențială de români. Deci nu putem fi apropiați, printr'o asemănare, cu slovacii sau croații. Caracterul de stat federativ al vecinilor noștri reese și din denumirea lor oficială, denumire determinată de faptul că cechii și slovacii au fost totdeauna două fracțiuni distincte ale aceleeași rasse, distincte prin graiu, distincte prin port și distincte prin obiceiuri. De asemenea cu sârbo croații-slovenii.

La noi deosebire zace numai în mintea turbure de patimi deșarte a oamenilor din jurul dlui Maniu. La noi nemulțunirea dintre provincii nu este firească precum poate fi dincolo unde se cioenesc două popoare, rude numai între ele; la noi nemulțumirea nu este între provincii, ci în mintea câtorva provinciali ambițioși și nesătui de glorii nejustificate. Pentru acest motiv toate încercările „Patriei" de a ne apropia de situația vecinilor noștri este zădarnică, căci pacea pe care are aerul că o dorește clica din jurul dlui Maniu, există între provinciile românești. Și e trist că pardidul național nu vrea să o vadă.

Demisia guvernului grec

Primul ministru, d. Sofulls, a prezintat azi președintelui republicii, demisia cabinetului, întrucât guvernul nu și-a putut asigura majoritatea în Adunarea Națională.

In atari condițiuni, Adunarea Națională își amână lucrările până la rezolvirea crizei de guvern.

Tratativele dintre d-nii Cafandaris și Papanastasiu pentru un guvern de coaliție n'au dus la nici un rezultat.

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână şi de tort 13

Scrisori din Aiud

Match de football. O îngăduinţă de neînţeles. Măturătorii primăriei. O calamitate

La arena sportivă din localitate a avut loc un match amical de football între echipele „Universitate" din Cluj şi N. T. K. din loc cu resultatul 2:0 (0:0) în favorul Universităţei. Arbitru d. dr. Corcan. Pe cât de semnificativă şi neînţeleasă pe atât de caracteristică a fost atitudinea necuviincioasă a droaei de elevi mici dela liceul reformat cu numele „Bethlen" din localitate cari la eşirea de pe arenă a echipei Clujene au început să huiduiască şi să fluere fără nici un motiv şi fără să fie împiedecaţi de nimenea. Cu regret a trebuit să înregistrăm lipsă absolută a poliţiei dela arenă.

Lângă biserica gr. cat. din acest oraş, abea la cca 200 paşi se află „bodega" (crişmă) dlui Bratu, care în ciuda faptului că e proprietatea unui aşa „zis creştin român şi că e tocmai lângă biserică, atât Dumineca înainte de masă cât şi în alte sărbători este deschisă, ticsită de oameni chefili. Ducându-te la sf. biserică întâlneşti această crişmă sfidătoare a bunului simţ creştinesc, din a cărui interior saltă cântecele profane ale beţivanilor, amestecându-se ici colo cu câte un fragment de cântec divin dela biserică. După cât ştim există o dispoziţiune a ministerului care ordonează închiderea localurilor de petrecere în zilele de Duminecă şi sărbători, numai să avem cine să execute aceste ordine.

Încă un caz care nu face faimă primărei noastre.

Joia fiind târg săptămânal, după masă pe la orele 5-6 apar pe străzi măturătorii primăriei, cari în piaţa din mijlocul oraşului scormonesc un adevărat nor de praf, deoarece mătură fără a vărsa o picătură de apă pe jos. Pietonii sunt siliţi a înconjura pe străzi laterale spre a înconjura acest eficace... mijloc de infecţie. O uşurinţă condamnabilă din partea celor chemaţi, astfel suntem siliţi să atragem atenţia dlui prefect, pentru urmarea acestor năsbătii şi promitem că vom mai reveni asupra lor.

Coresp.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

* **Turta.** Sâmbătă seara va fi premiera mult aşteptatei operete „Turta", care agită astăzi curiositatea întregului public. Şi nimeni nu va fi înşelat în aşteptările sale, toţi cei iniţiaţi în chestiile teatrale ca o singură părere şi anume, că această nouă operetă va avea un strălucit succes. Cassa deja vinde biletele pentru primele cinci reprezentaţii.

Baronul ţiganilor. Duminică în matineu se va reprezenta grandioasa operetă a lui Strauss, „Baronul ţiganilor", cu Lévay, Bethlen Eva, Köszegi, Réthely, Leövey, Virágh şi Izsó.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Bibliografie.

O carte binevenită

In Institutul de Arte grafice „Ardealul" din Cluj a apărut în timpul din urmă o meritoasă lucrare care face cinste autorului său, D-l Emil Petrini, Directorul General al reformei agrare din Ardeal.

Lucrarea este o monografie intitulată „*Trifoiul, studiu agricol şi economic*".

După ce face un scurt istoric, autorul arată cu cifre micşorarea sensibilă a suprafeţelor cultivate cu trifoi în dauna economiei naţionale.

Proporţional cu suprafaţa ei Bucovina posedă cele mai întinse culturi de trifoi; iar dintre judeţele ardelene cele mai bogate în trifoişte sunt: Solnoc-Dobâca, Bihor, Satu-Mare, Sălaj şi Târnava-Mare.

În partea descriptivă autorul menţionează principalele specii de trifoi din România, vre-o 36 la număr, dar nu se ocupă mai amănunţit de cât de cele ce prezintă un interes economic.

Inamicii Trifotului sunt şi ei trataţi după importanţa lor. Se insistă cu deosebire asupra *cuncutei* care se ştie că este dusmanul cel mai periculos al trifoiului. Autorul constată cu îngrijorare răspândirea acestui flagel şi indică mijloacele cele mai practice pentru combaterea lui.

Lucrarea D-lui Petrini însoţită cu planşe, dintre care una în culori, tablouri, diagrame şi numeroase figuri în text, constitue nu numai o lucrare de actualitate dar şi un preţios ghid pentru cultura trifoiului, ca plantă de nutreţ. O asemenea carte n'ar trebui să lipsească în nici o casă de plugar sau de crescător de animale.

D-l Petrini a mai publicat, în colaborare cu D-l Prof. I. Prodan dela Academia de Agricultură din Cluj şi un tratat despre *Plantele de nutreţ*. Asupra acestei lucrări vom reveni într'un număr viitor.

Prof. I. Grinţescu.

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administraţie.

De închiriat. Casă 3 camere, entre, bucătărie, grădină pomi fructiferie. Imediat de închiriat. A se adresa Auto-Mecanica Reg. Maria 10. D 258

Anunţ

Domnii Acţionari ai Băncei Viticole a României sunt rugaţi a trimite la sediul Central din Bucureşti Str. Bursei No. 2, titlurile provizorii ce posedă pentru a fi preschimbate în acţiuni definitive. D 242

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEŞANU

şi Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă şi dans Româno-Russ.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 4 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bătălia

Romanul cu renume mondial „*La Bataille*" al lui *Claude Farrere*. In rolul principal renumitul artist japonez: *Sessue Hayokawa*.

Răsboiul Ruso-Japonez

CINEMA URANIA

Tânărul Medardus

Dramă istorică monumentală de pe timpul lui *Napoleon*. In rolul principal: *Contesa Agnes Eszterházy şi Mihail Várkonyi*.

CINEMA APOLLO

Marcco cel tare

Mare dramă senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal puternicul MARCCO

Atenţiune! Atragem **Atenţiune!**

luarea aminte a onoratului public cumpărător asupra

Magazinului meu de sticlărie, porţelan şi vase de bucătărie, bine smălţuite

Preţuri foarte reduse şi marfă de bună calitate, Despre aceasta se poate convinge fie care

S. R. PIRINGER

Calea Regele Ferdinand 65

Atenţiune! **Cluj** **Atenţiune!**

Rudolf Mosse D 173

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,

Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Până ce nu se epuizează tot stocul!

Vânzarea cu preţurile cele mai reduse a mărfurilor cele mai fine!

Lőrincz & Tóth

Casă de modă, pentru dame şi magazin de albituri

Cluj, Piaţa Unirei 8.

◆

Săptămâna aceasta se pun în vânzare:

Sifonuri şi pânzeturi „Schroll" cu preţuri extrem de reduse.

1. metru Sifon I-a calitate, dela 39 Lei în sus.

Delaine şi carton francez, de spălat dela L. 39 în sus.

Epongeuri admirabile pentru rochii scoţiene şi vărgate Lei 120, etc., etc.

Rudolf Mosse S. A. 4086. 51

In centrul oraşului Cluj de vânzare 2 case

(Piaţa Cuza Vodă) una cu etaj, alta parter, în total 14 camere cu dependinţe cu confort modern (parchet, băi). Imobilul e potrivit pentru Bănci, Societăţi Anonime, intreprinderi industriale, comerciale, sau sucursalelor. *Lămuriri dă Agenţia de Publicitate „Rudolf Mosse" S. A. Cluj, Str. Reg. Maria. Telefon 4-13.* 248

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ **„ASTRA"** PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

Ungurii din Ardeal și Apponyi

— Ziarul poporal „Nép Ujság" respinge intervenția insolentă a contelui Apponyi —

Cam târziu, ce e drept, dar în sfârșit totuși, s'a aflat în Ardeal un ziar democrat unguresc — unul singur — intitulat „Népujság" care urmând pilda atitudinei demne a ungurilor din Cehoslovacia, a avut curajul moral să scrie următoarele adevăruri:

„In cursul desbaterilor de la Geneva reprezentantul Ungariei, contele Apponyi a atăcat guvernul român că ar asupri minoritatea maghiară.

Ungaria a făcut cu asta un prost serviciu ungurilor din România. Mai ales cu alegerea persoanei advocatului. Pentrucă, toată lumea știe cât de feroce și încăpățînată dușmănie a arătat contele Apponyi față de drepturile poporului. El a fost alcătuitorul blestematei legi școlare, pe baza căreia școlile românești, sârbești și slovace s'au închis, învățătorii au fost aruncați în stradă și copii mici au fost dați pe mâna dascălilor cari nu le vorbiau limba.

Apponyi a fost cel ce a luptat contra votului universal, el a fost care a calificat drept revoltă cererile țărănimei lipsite de pământ, el a cerut, în cursul războiului continuarea până la sleire.

Acest conte, acest om, urât de toată lumea a fost apărătorul nostru!... I-a fost ușor dlui Duca să'l combată și să declare:

„Rău ar fi numai atunci când guvernul român ar primi să procedeze conform metoadelor lui Apponyi și dacă ar trata pe unguri așa cum a tratat odinioară contele ungur pe români".

— Este foarte trist că în Ungaria încă tot dușmanii poporului stau la cârmă și în numele minorităților tocmai cei mai odioși, compromiși îndrăsnesc să vorbească.

Maghiarimea din Ardeal are un singur răspuns de dat:

Noi nu luăm răspunderea asupra noastră pentru spusele dlui conte. Năcazurile noastre le vom tămădui prin legile existente ale țării. Noi cerem pământ, libertate și pace. Pentru acestea luptăm, aici acasă și cu mijloacele îngăduite de lege".

Curagioasa atitudine a ziarului „Népujság" merită toată atenția. El este un ziar popular ce se susține din banul țăranului ungur.

Nu ne îndoim că părerile acestea ale lui „Népujság" sunt și ale masselor țărănimei maghiare din Ardeal. Cu această țărănime ne-am înțeles și în trecut și ne înțelegem și astăzi.

Că această bună înțelegere ce există între toate neamurile din Ardeal nu este pe placul iredentiștilor latifundiari din Ardeal expropriați astăzi și a „tigrilor" din Budapesta, este încă firesc.

Nu însă fantomele din trecut contează în viața popoarelor ci realitățile.

Recolta de tutun din Ardeal

— Ce ne declară dl V. Păsăreanu, directorul culturei tutunului. — Lucrările pregătitoare pentru recepționarea tutunurilor recolta 1924 —

Pentru a putea informa de aproape pe cititorii noștri, asupra situației recoltei de tutun a anului curent, ne-am adresat dlui Vasile Păsăreanu, directorul culturei tutunului din întregul Ardeal, pentru a ne da mai multe lămuriri în ceeace privește situația recoltei. Acum câteva zile în urmă, dsa a convocat la direcțiunea regională R. M. S. din Cluj, pe toți inspectorii, șefii de circumscripții și depozite de fermentare din întregul Ardeal, pentru a le pune în vedere ultimile dispoziții privitoare la o cât mai eficace supraveghere a culturei tutunului și asupra mijloacelor de a se putea înfrâna cât mai mult contrabandele cu tutun. Totodată cu această ocazie s'a mai discutat și chestiunea intensificării culturei de tutun pe anul viitor, avându-se în vedere, bineînțeles și mijloacele de care dispune regia pentru acest lucru.

— O altă importantă chestiune, care a format obiectul de discuție al consfătuirei de acum câteva zile dela direcțiunea regională R. M. S. din Cluj, a fost și chestiunea recepționării întregii cantități de tutun recolta 1924 și iată ce ne-a declarat dl Păsăreanu asupra acesteia.

— După datele statistice pe care le avem, ne-a spus dl Păsăreanu, recolta anului acesta va fi de 4 milioane de kgr. pe o suprafață de circa 5000 ha, ceeace este un progres mare față de anul trecut când întreaga recoltă a atins cifra de 2 milioane kgr. Valoarea întregii cantități de tutun rezultate, nu va trece de 120—130 milioane lei, ceeace revine pentru kgr. de tutun cam 30—35 lei, ținându-se seamă de prețurile cu care regia plătește tutunurile.

Pe lângă prețul în bani pe care-l dă regia cultivatorilor, li se dă acestora și premii în instrumente agricole, în valoare de 2 milioane lei, acelor cultivatori cari predau cu ocazia recepției cele mai bune tutunuri atât calitativ, cât și cantitativ.

Recolta anului curent este cât se poate de bună din punct de vedere cantitativ, având însă calitate mijlocie. Recepția tutunurilor din recolta anului curent, va începe la 15 Decembrie și va ține 60 zile, adică până la 15 Februarie 1925.

Ea se va face în următoarele centre: Lugoș, Recaș, Remetea Germană, Timișoara, Arad, Detta, Valea lui Mihai, Careii Mari, Satu-Mare, Ernut, Ludoșul de Mureș și Tg.-Mureș.

S'au ales aceste centre de recepție, pe de o parte prin faptul că cele mai multe, au depozite de fermentare, pe de altă parte prin faptul că se găsește în apropiere s'au chiar în mijlocul regiunei de cultură, așa că locuitorii care au de predat tutunuri cu ocazia recepției, nu sunt nevoiți să parcurgă drumuri prea lungi.

— De ocamdată, — încheie dl director Păsăreanu, — s'au luat toate măsurile ca recepția anului curent să decurgă în cea mai perfectă ordine și să se observe cât mai mult ca tutunurile să nu fie înstrăinate prin contrabande.

Citiți și răspândiți:
«Infratirea Poporului»
cea mai bună gazetă săptămânală.

Tribuna liberă*)

Rog creditorii „Intreprinderii de tâmplărie Carol Kopenetz iunior și soțul, precum și creditorii comerciali a lui Carol Kopenetz iunior, ca începând cu ziua de azi în termen de 15 zile să-și însinue pretenziunile la advocatul dr. Ferdinand Hercz din Cluj, Str. Regina Maria No. 41, deoarece firma s-a sistat, averea i-am preluat-o cu soțul meu. Insinuările făcute după termen nu le iau în considerare **Bucsy Gavril.** D 260

*) Administrația nu ia responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

Solemnitatea aducerii clopotelor catedralei catolice

Ziua de ieri a fost un prilej de mare sărbătoare pentru biserica romano-catolică din Cluj. Patru clopote noui cumpărate pentru catedrala din Piața Unirei, au fost transportate dela gară până în fața catedralei.

Totul a decurs cu un fast deosebit, luând parte toate școlile romano-catolice din localitate, în frunte cu profesorii și învățătorii și un numeros public.

După masă la ora 4 un impunător cortegiu a pornit spre gară. Clopotele erau încărcate pe un puternic camion. Asesorul consistorial Iosif Hevessy a predat clopotele epitropului F. Nemeș, care în numele credincioșilor a mulțumit pentru grija ce s'a depus spre a reda catedralei clujene clopotele pierdute în cursul războiului. A urmat apoi un cântec bisericesc executat de corul meseriașilor unguri din Cluj.

In frunte cu camionul cu clopotele tras de șase cai cortegiul a pornit spre centrul orașului.

După ce au fost așezate în fața catedralei, clopotele au fost predate dlui Iosif Hirschler, primul preot dela această biserică.

Solemnitatea a decurs în cadre impunătoare luând parte și fanfara regimentului 83 Inf. Publicul asistent deasemeni a fost foarte numeros cu toate că tot timpul a plouat.

Sfințirea clopotelor se va face zilele acestea de P. S. Sa episcopul Majlath.

La un loc clopotele au 80 măji, dintre care cel mai mare 34, iar cel mai mic 3, fiind turnat la firma e F. Hönig din Arad.

Desvelirea bustului lui Vlahuță

Din partea „Academiei Bârlădene primim:

In grădina publică din Bârlad, s'a desvelit în dimineața zilei de 21 Septembrie, monumentul ridicat de bârlădeni, poetului A. Vlahuță.

Desvelirea s'a făcut în mijlocul unei asistențe foarte restrânse.

Nădăjduind în vremuri din ce în ce mai bune, când oameni cu desăvârșire străini literaturii noastre, nu vor mai încerca să turbure zadarnic legăturile firești dintre scriitorii de eri și cei de azi, mulțumim, în numele societății literare „Academia Bîrlădeană", inițiatoarea ridicării acestui monument, dar asupra căreia nu cade și răspunderea executării lui artistice, mulțumim: Părintelui Episcop Iacov al Hușului; doamnelor Elena Meisner și Maria Giurgea; domnilor G. Tașcă și I. Minulescu; și tuturor prietenilor, cari au luat parte alături de noi, la glorificarea unuia dintre marii înaintași ai culturii românești.

Președinte, *G. Tutoveanu.*

Secretar, *Virgil Duiculescu.*

Adunarea generală

a Reuniunei notarilor din jud. Bistrița-Năsăud

Membrii Reuniunei notarilor comunali și cercuali din județul Bistrița-Năsăud au fost convocați la adunarea generală ordinară, care se va ține în Borgoprund la 11 Octomvrie 1924 la ora 11 a. m. în sala de consiliu dela primărie cu următoarea.

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale de către președintele reuniunei și constatarea membrilor prezenți.
2. Raportul anual al presidiului despre activitatea reuniunei.
3. Restaurarea presidiului și a comitetului.
4. Votarea bugetului anului 1925.
5. Cenzurarea conturilor reuniunei.
6. Inaintarea unui memoriu pentru majorarea ajutorului de scumpete.
7. Desbaterea dificultăților financiare cauzate comunelor prin punerea în aplicare a legii maximului.
8. Fixarea ținutei reuniunei față cu atacurile unor ziare contra corpului notarilor.
9. Raportul presidiului în cauza honorări lucrărilor împreunate cu încasarea impozitelor

După ședință va avea loc o masă comună. In ziua de 12 Octomvrie va avea loc o excursiune cu electrotrenul la Dornavatra. Se învită — atât la ședința ce se va ține în Borgoprund, cât și la întrunirea de cunoștință din Dornavatra — colegii din Bucovina, pentru a se începe acțiunea de organizare în Reuniuni și a notarilor din părțile Bucovinei.

Membrii cari doresc a lua parte la escursiune sunt rugați a comunica aceasta președintelui cu 3 zile înainte de ședință.

STANIOL LEPAGE CLUJ

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
35 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova
Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

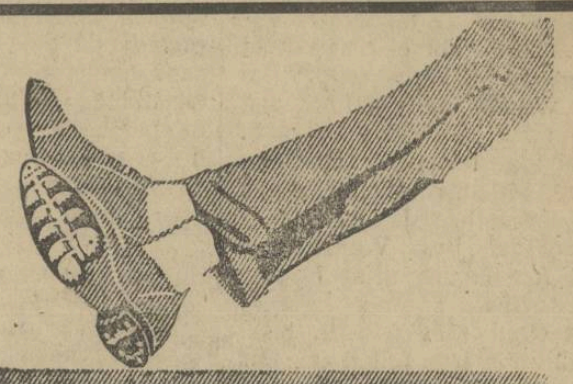

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face sgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ooooooo

Chestiunea firmelor

Ziarul „Ellenzék“ pretinde publicului unguresc să boicoteze firmele românești

Este cunoscută campania furibundă a ziarelor iredentiste în frunte cu „Ellenzék“ contra firmelor românești.

Oficinele horthysmului în Ardeal au uitat prea repede vremea când orice inscripție, orice firmă românească era strict oprită în citadelele maghiarismului.

Noi, cari ne-am ferit întotdeauna de-a cădea în greșelile vechei stăpâniri nu am impus ungurilor să'și romanizeze numele de familie după cum ne cereau ei pe vremuri, nu cerem să'și zică Cheresteșiu în loc de Keresztes sau Sântimrei în loc de Szentimrey. Cerem numai ca și noi românii să ne putem orienta în orașele României mari și să înțelegem și noi inscripțiile și firmele prăvăliilor.

De sigur, caracterul de „oraș maghiar“ al Kolozsvárului devenit Cluj suferă mult din pricina firmelor românești.

Înțelegem deci durerea ziarului „Ellenzék„ și a celorlalte gazete șoviniste.

Atunci însă când — ca în numărul de azi al ziarului „Ellenzék — se cere boicotul întregei populații minoritare contra firmelor românești, se comite un act de iloialitate și de dușmănie pe față contra elementului românesc.

Cere confratele ungur să ne boicotăm reciproc, românii și neromânii?

Și mai ales, garantează „Ellenzék“ rezultatul la care va duce mentalitatea de boicot și ură de rasă?

Mare catastrofă pe apele înghețate ale Niagarei

Spectacolul palpitant!

Nu va exista ochi fără lacrimi și suflet care să nu suspine văzând impresionabilul film:

Uraganul

care a revoluționat întreaga omenire și care constituie un document și o pagină de aur în analele cinemotografice mondiale. Marele regisor american:

D. W. Griffith

a realizat acest film după scrierea populară a lui

Lottie Blair Parker

în care rolul principal este creațiunea frumoasei artiste

Lilian Gisch

Pentru montarea acestui film s'a cheltuit peste 5 milioane dolari, înscenându-se pe uzinele „Laew Metro“ din America, care a stârnit admirația lumei întregi.

Atât de mare a fost admirația americanilor din New-York, încât acest film a trebuit să fie rulat la 400 cinematografe de odată, iar la Londra, Paris, Viena Berlin etc. se rulează și astăzi. Un oraș întreg a fost zidit și o populație imensă a fost strânsă, pentru montarea acestui gigantic film. Coloane întregi de lume mergea spre ghețile Niagarei pentru a asista la scenele palpitante ale sinfoniei morții, unde frumoasa artistă Lilian Gish, era să-și găsească moartea. Cei cari au văzut acest monument de artă, sunt unanim în a afirma că filmul

Uraganul,

e unul din cele mai mari filme din lume.

Acest monumental film, va rula exclusiv la Cinema Select, cu începere de Luni 6 Octombrie.

Ultime informații

— Astăzi cu trenul de 10 jumătate a sosit în localitate dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor și al Artelor, unde va sta până mâne seara. Dsa a fost întâmpinat în gară de către d-l Oct. Simu subprefectul județului Cojocna.

— Noul rector al Universității din Cluj este dl Camil Negrea, fost decan al facultății de drept, și organizator al acestei facultăți în primul an de romanizare a Universității clujene.

— Mâine va avea loc o ședință a consiliului facultății de științe, la care se va desbate chestiunea asistenților dela aceea facultate. După cea mai mare probabilitate facultatea de științe va adopta aceeaș atitudine ca aceea de medicină, susținând revendicările asistenților.

— Ploile din zilele trecute au provocat numeroase inundări în mai multe părți ale țării. Din nicăeri acestea n'au luat proporții așa de dezastruoase ca în valea Jiului. Bună parte a locuințelor muncitorești au fost distruse, iar dintre animale de casă multe s'au înecat. Pompierii din Lupeni au făcut toate sforțările pentru a salva cât mai mult din avutul populației. Totuși pagubele se urcă la aproximativ 15—20 milioane lei. Cu câteva zile a încetat din accestă cauză orice muncă în mine. Circulația pe C. F. R. a fost întreruptă podul dela Bărbățeni fiind complet deteriorat.

— Numărul aproximativ al cererilor de despăgubiri de război din Ardeal se citrează la 94 mii. In Cluj va funcționa o comisiune centrală de control asupra comisiunilor de-a doua instanță pentru despăgubirile de război din Cluj, Sibiu, Timișoara, Târgul-Mureș și Oradea-Mare.

— Ministerul instrucțiunii a aprobat redeschiderea în anul acesta a Școalei superioare de comerț din Cluj, cu limba de predare maghiară. Dispoziționea aceasta a fost primită cu o deosebită satisfacțiune de cercurile școlare ungurești.

— La 15 Octomvrie a. c. va avea loc incorporarea tinerilor du termen redus cari cad în contrițiunile art. 52 și 53 din legea de recrutare. In consecință cercuile de recrutare au dat ordine tinerilor de prezentare la corpucile de trupă respective.

— Se credea că instrucția lui V. Condescu, care a delapidat suma de două milioane dela direcțiunea regională C. F. R. este terminată. Nu cunoaștem motivele pentru care s'a început o revizuire a instrucției, așa că și data procesului se va fixa mai târziu.

— Echipa de football a societății sportive a studenților universitari din Cluj va juca Duminecă cu echipa K. A. C. Lipsită de jucătorul ei cel mai bun, dl Aurel Guga, Universitatea va avea de susținut o grea luptă, având în vedere că echipa K. A. C. este bine reorganizată.

— Au apărut în editura I. Brănișteanu (București, Pasajul Imobiliara): „Bordelul“ de al. Kuprin, lei 40; „Antoaneta“ de Romain Roland, lei 25; „1001 consultații medicochirurgicale“ de dr. Igrec, lei 70.

— In curtea primăriei orașului s'au început deja lucrările pentru deschiderea unui mic parc englez pe locul viran de acolo, sub conducerea serviciului inginieresc al orașului.

** Ocasiune rară „Au Printemps“ desființând raionul de încălțăminte vinde sub prețurile fabricei.* D 237

— Inspectoratul central al muncii din localitate a intervenit pe lângă prefectura județului spre a lua dispoziții cu toți patronii de ateliere, și mai ales acei ce au ateliere în subsoluri să curețe și să văruiască localurile, deoarece s'a observat că cei mai mulți își țin localurile de atelier într'o mare necurățenie amenințând prin aceasta sănătatea lucrătorilor.

— Atragem atențiunea publicului asupra normelor în vigoare la Cluj, care interzic orice demonstrație fără a avea autorizația comandamentului, cerută prin prefectura poliției. Respectarea acestei dispoziții este cu atât mai de dorit, cu cât astfel se evită numeroasele conflicte regretabile dintre demonstranți și armată.

— Eri a avut loc la parohia greco-catolică din localitate trecetea la ortodoxism a dlui Gh. Petta, în fața a doi martori.

— Terente și-a găsit numeroși imitatori pe întreg cuprinsul României Mari. Banditi de toată speța se folosesc de numele lui Terente. Astfel alaltăreri după masă și-au făcut apariția în cancelaria administratorului moșiei dlui Hirschmeier din comuna Grind, județul Turda-Arieș doi indivizi îmbrăcați în haine de jandarmi, sub pretextul că au de făcut o perchiziție. Erau acolo notarul comunal și directorul moșiei. Intr'un moment dat, când casa de bani ere deschisă, banditii au scos revolvere și au provocat pe cei prezenți să ridice brațele în sus și să se întoarcă spre peretele din față. Aceștia s'au executat fără niei o vorbă, iar banditii au luat din casă suma de douăzeci mii de lei. La plecare unul dintre banditi a spus că e Terente și că le zice la revedere.

— Dl Ovidiu Gritta prefectul poliției din Cluj a plecat la București pentru a cere instrucțiuni în vederea asigurării bunului mers al serviciului, fiind în perspectivă câteva inovațiuni.

Explozia dela Cotroceni

Copiii Niculae Dumitru, Marin Gh. Marin și Niculae Stan Iinca, toți în vârstă între 15—17 ani, aflându-se cu vitele pe câmpul Cotroceni, între forturile Bragadiru și Domnești, au găsit un obuz.

El încercând să scoată focosul, obuzul a explodat, rănindu-i pe câte-și trei la picioare și la piept.

Rănile nefiind grave după ce li'l n'au dat primele ajutoare, copii au fost trimiși la domiciliile lor.

Autoritățile fac cercetări spre a constata în ce împrejurări s'a putut găsi pe câmp acel obuz.

Un cadou al magnaților unguri

Ziarul „Ellenzék“ primește din Budapesta știrea că magnații unguri au oferit arhiducelui habsburgic o colecție de mărci după părerea filateliștilor în valoare de un miliard.

Oricine poate câștiga lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Procesul unei fioroase bande de talhari

Timișoara — Tribunalul a început să judece azi procesul bandei Perici Morinco și Belin Branco, care a săvârșit multe omoruri și tâlhării.

Cel dintâi a fost interogat banditul Perici, acuzat că a ucis pe Ion Pâncotan, pe Jiva Uipan și a încercat să omoare pe plutonierul de jandarmi Vasile Damian. Tot el a încercat un omor cu tâlhărie asupra lui Anton Wilmos, comisă împreună cu tovarășul său Beliu Branco. Au mai fost interogat Blagoiev Slavsko, Milanov Costa, Mioc Fiorea, Adlerstein Jaques, Belintan Vodenici, Jiva Vodenici și Lenca. Acesta din urmă în cursul instrucției.

Sunt citați șeasăzeci de martori, 12 au fost ascultați azi. Din depunerile lor reese complete vinovăția banditilor.

Plutonierul de jandarmi Vasile Damian a descris cum l'a omorît pe Petrici în gara Timișoara și cum acesta a încercat să-l asasineze, trăgând asupra lui focuri de revolver.

Sala de ședințe era arhiplină, aceasta fiind cei mai mare și senzațional proces, din câte s'au judecat de un sfert de veac, la tribunalul din Timișoara.

La proces asista și reprezentanți ai presei din Jugoslavia, Cehohlovacia și Ungaria.

Reclama este sufletul comerțului!

Știri diverse

— Cu toate că greva chelnerilor dela cafenele a fost soluționată prin arbitrajul despre care am vorbit în numărul trecut al ziarului nostru, totuși chelnerii din cafenele nu și-au reluat încă lucrul. Cei din restaurante, conform legii muncii, continuă să lucreze, de oarece hotărârea juriului de arbitraj, este obligatorie pentru acestia.

— Astăzi a avut loc o ședință a Consiliului comunal subpreședința dlui dr. N. Cărpinișanu, cu care ocazie s'a discutat chestiunea amplificării apaductului, făcându-se o detaliată dare de seamă asupra exproprierilor ce s'au făcut pentru amplificarea apaductului.

— Uzina electrică a luat hotărîrea ca pe viitor nici un locuitor al orașului nostru, nu va putea să-și instaleze noui becuri, fără autorizarea direcțiunei uzinei, deoarece s'a observat că în multe ocazii instalarea de noui becuri a provocat accidente și deteriorarea instalațiunei.

— Dl Pavel Tofan, medicul primar veterinar al orașului a plecat într'un concediu de o lună, iar locul său va fi ținut de dl medic veterinar László.

— La 1 Octombrie s'au început înscrierile la Universitatea locală, fiind în curs până la 5 a. l. c.

*

De vânzare *o casă ocupabilă imediat*, cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuințe* cu 1, 2, 3 și 4 camere ocupabile imediat Agentură „Express“ Cinj, Str. Regina Maria 41.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Comunicația telefonică cu București e întreruptă

Corespondentul nostru din Brașov ne înștiințează că firul telefonic între Brașov și București continuă a fi deranjat. Comunicația cu Bucureștii nu se va restabili decât în câteva zile. Astfel vom fi constrânși a apare fără știrile noastre obișnuite din Capitală.

Ravagiile ploilor au fost așa de puternice pe tot lungul văiei Prahovei, încât aproape toți stâlpii telegrafici și telefonici au fost dărâmați.

Descinderea dela „Brassoi Lapok“

Brașov. — Astăzi dimineață la orele 11 parchetul local și poliția au făcut descindere la ziarul „Brassoi Lapok“ din localitate. Firma editoare „Grünfel, Kahana & Comp. fiind acuzată că ar fi frustat statul cu suma 2 milioane lei, aducând o mașină rotativă dela Budapesta.

Cazul de altfel a fost larg discutat în presă. Ziarul nostru a atras din timp atenția autorităților asupra falsului săvârșit de iredentistul nostru confrate „Brassoi Lapok“, așa că cercetările de acum nu sânt decât o confirmare a faptelor relatate de noi.

Furt în gara Brașov

Brașov. — Eri a reclamat poliției gării că i s'a furat în tren suma de 80 000 lei, dna Rica Ricowski din Chișinău. D sa se afla în drum spre Cluj și a trebuit să-și întrerupă călătoria din această cauză. Poliția cercetează.

Furtuni și ploi în sudul Ardealului

Brașov. Mari furtuni și ploi s'au deslănțuit asupra județelor din sudul Ardealului, făcând mari ravagii. In special în județul Brașov recolta de porumb a avut de suferut foarte mult.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu N. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1193 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Duminecă 5 Octomvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L.

Noua sesiune parlamentară

Opera legislativă ce se va realiza în aceasta sesiune

La 15 Octombre se deschide obișnuita sesiune a Parlamentului, a treia din actuala legislatură. De și membrii guvernului nu au beneficiat de obișnuita și legitima vacanță a oamenilor muncitori — vacanță necesară unora pentru a elabora opere care es din cadrul preocupărilor zilnice, îmbrățișând generalitatea intereselor și problemelor — deși în acest timp ei nu s'au mulțumit la rezolvarea chestiunilor curente, ci au colindat țara pentru a studia „de visu" problemele locale, totuși, guvernul se prezintă în această sesiune cu o serie de proecte de legi de o urgentă necesitate pentru țară și de o capitală importanță.

Ele fac parte din marea operă legislativă în numele cărula partidul liberal veni la guvern chemat de M. Sa Regele pentru a împlini dorința opiniei publice și ratificat de alegeri și-a asumat răspunderea situației și-a luat sarcina de a salva țara prin aplicarea concepțiilor sale politice, împletite pe fondul celui mai sincer și neclintit patriotism și pe acel fond de temelie care îl dă colaborarea șefilor cu un puternic și disciplinat partid.

Partidul liberal a acceptat răspunderea, venind la guvern cu un program pe cât de larg și de vast, pe atât de bine și amănunțit studiat, la a cărui realizare a procedat cu o metodă de cea mai severă și rațională logică. Guvernul ca o complectare a operei legislative din precedentele sesiuni, va prezintă parlamentului următoarele proecte de legi:

1. Proectul pentru unificarea impozitelor indirecte, a timbrului și vânzării băuturilor spirtoase.

2. Proiectele privitoare la complectarea legii generale de organizare a armatei (pr. de organizare a marinei, a aviației, a infanteriei, a cavaleriei, a artileriei, a corpului sanitar militar, a intendenței, a poziției ofițerilor, etc.)

3. Proectele privitoare la organizarea unitară a bisericei ortodoxe, la regimul cultelor, la complectarea veniturilor clerului și bisericei (congrua).

4. Proiectul pentru reorganizarea unitară a învățământului particular și secundar.

5. Proectul pentru legiferarea vadului comercial.

6. Proectul de lege a presei, unificarea codului penal și a procedurei penale, proiectul de reorganizare judecătorească.

7. Proectul pentru reorganizarea Camerilor de comerț, industrie și agricultură.

8. Proectul codului muncei, al cooperației și al asigurărilor.

9. Reforma administrativă de unificare și descentralizarea serviciilor și

10. Reforma electorală.

Din simpla enumerare a proectelor de lege, pe care guvernul le prezentă parlamentului în actuala sesiune, rezultă marea lor importanță legislativă, îmbrățișând principalele instituții și organele fundamentale în funcționarea mecanismului vieței noastre de Stat — armata, biserica, justiția, învățământul, administrația. Nu putem ști care va fi atitudinea opoziției față de aceste proecte de legi de un capital interes nu numai pentru prezent, ci și pentru viitorul țărei noastre — căci tot cea ce clădește partidul liberal nu este numai pentru actualitate și pentru o singură generație, ci pentru o epocă, când nu este pentru istorie.

Guvernul însă, cu concursul unor majorități pe cât de conștiente pe atât de credincioase și disciplinate, cu aprobarea țărei și încrederea Suveranului va realiza și importantul capitol din întregul marei sale opere legislative care îl constitue proectele de legi pe care le prezintă Parlamentului în actuala sesiune.

Verde s'au albastru?

Sub titlul „Turtă" ziarul „Ellenzék" publică un articol ironic la adresa dlui căpitan Ilie Popescu dela Consiliul de războiu, care a confiscat o reclamă (în formă de turtă) expusă în vitrinele din Cluj și văpsită în culorile Ungariei.

Colorile reclamei sunt de așa fel, încât se transformă numai la lumina electrică în roșu, alb și verde.

Căciula confratelui „Patria"

„Patria" voind să demostreze necesitatea unirei interne pentru a combate cu succes pericolul bolșevismului. „Patria" are totdeauna descoperiri tardive, pe cari le prezintă cu o ridicolă naivitate publicului — povestește o întâmplare din 1918. E vorba de un țăran căruia un soldat i-ar fi luat căciula în Basarabia și se plângea, atunci, tuturor de această neomenie.

Remarcăm că afacerea cu căciula țăranului — autentică sau nu — se petrece 1918, în acele vremuri când sigaranța personală, în Ardeal ca și în Basarabia, nu într'o simplă căciulă avea să îndure cea mai mare pagubă. Erau atunci vremuri turburi, când nebunia revoluției nu-și alegea victimele. Cu toate acestea „Patria" nu se sfiește de ridicol, cerând astăzi guvernului, căciula țăranului păgubaș îndărăt.

In dorința de a face cu orice preț și a creia o măiăiață atmosferă de revoluționarism în jurul partidului național, oamenii clicei au ajuns să nu mai aleagă. Orice e bun pentru a arunca sâmânța zâzaniei, și, mai cu seamă, orice este bun pentru a da partidului național aerul că se ocupă de problemele grave ale țărei In fond, în tot ce fac oamenii și ziarele clicei, nu este decât meschină și neputincioasă sgândărire a mărunțișurilor vieței, nu este decât săracă de suflet sbuciumare întru a parea să fie ceea ce nu este.

Povestea cu căciula, care alcătuește cheia articolului de fond din „Patria" de eri este caracteristică. Și nu ne vom mira dacă, în numărul său de mâne, acelaș ziar va cere guvernului să restituie dlui Vaida „Baedecker"-ul pierdut pe când se refugia prudent în Elveția, în timpul războiului nostru de desrobire.

Vedeți, abia acum putem înțelege cauza „neînțelegerilor dintre provincii": căciula „Patriei" și „Baedecker"-ul dlui Vaida.

Piese românești la ... Budapesta

Teatrele ungurești din B-pesta vor juca în aceasta stagiune „Prejudecata" de R. Voinescu, „Ce știa satul" de Valjean, „Ovidiu" de Alexandri și „Prometeu" de V. Eftimiu, toate în traducerea publicistului clujan d. dr. Kádár Imre

Dela Budapesta ne-au venit până acum mai mult știri rele. Pulsul Budapestei ne dovedea de cele mai multe ori gradul șovinismului, dorului de revanșă și a urei maghiare.

Gazetele, scriitorii de acolo se credeau și să cred adeseori și azi obligați — din oficiu par'că — să adopte, decâteori e vorba de noi sau de țara noastră, frazeologia umflată a „celor cari se deșteaptă", repetând la infinit învinuirile și prejudecățile în cari au crescut.

Cotidianele descărcări de ură neastâmpărată ale Budapestei pe noi nu ne-au tulburat niciodată. Nu le înțelegem rostul și le privim ca ceva bolnăvicios și anormal. Poporul român nu numai pe ungurii din Ardeal nu-i urește, ci nici pe cei aflători dincolo de granița apuseană a țării românești.

Acum, când procesul nostru politic secular s'a aplanat prin stabilirea unei frontiere drepte etniceșe, noi nu cerem dela unguri decât prietenești relații de vecin și recunoașterea sinceră a celui ce-i al nostru.

Pornind dela această dorință, înregistrăm, cu deosebită plăcere știrea reprezentărei la Bupapesta a mai multor piese românești. Această știre e o rază sfioasă ce spintecă vremelnic desișul norilor urei și neînțelegerii.

Piesele ce se vor juca sunt următoarele: „Ce știe satul" de Valjean, „Prejudecata" de Voinescu, „Prometeu" de Victor Eftimiu, jucate și la Teatrul maghiar din Cluj cu răsunător succes.

Marea editură Atheneum din Budapesta, la propunerea renumitului scriitor Heltai Jenő, lectorul editurii, a hotărît să tipărească „Prometeul" dlui Eftimiu în excelenta traducere a distinsului publicist clujan dl dr. Kádár Imre. Cartea va apărea probabil în preajma premierei.

Din repertoriul clasic românesc s'a ales pentru această stagiune „Ovidiu" de Vasile Alexandri, în traducerea tot a dlui Kádár.

Piesa se va juca peste câteva săptămâni și la teatrul clujan al dlui Janovics.

Ne vor întreba cititorii: datorit cui iau piesele românești drumul Budapestei?

— Mai întâi de toate trebue să amintim de numele și munca omului de cultură și de bine dl dr. Kádár Imre, scriitor talentat el însuși care din 1913, de când a învățat românește la „Academia orientală" (Keleti Akadémia) din Budapesta a tradus conștiincios și cu multă pricepere o întreagă serie de opere românești, între altele și „Miorița" și alte balade poporale.

Mai puțin cunoscut publicului românesc este dl Incze Sándor, șeful agenției teatrale din Budapesta și directorul celei mai mari reviste teatrale din Ungaria „Szinházi Elet".

Săptămâna trecută dl Incze Sándor a fost la Cluj unde a ținut la clubul gazetarilor unguri o interesantă conferință asupra teatrului american studiat de dsa la fața locului în vara acestui an. Făcându-i cunoștința ne-am convins că dsa are toată bunăvoința și solicitudinea pentru intensificarea schimbului cultural român-maghiar.

Să sperăm că din munca de apostoli a Infrățitorilor prin cultură va resulta și o îndulcire a raporturilor politice între națiunea română și maghiară.

Opoziția in noua sesiune a Parlamentului

Nici odată opoziția nu s'a prezintat mai desbinată ca în actuala sesiune parlamentară. Sceziunea din partidul național. Frământările din partidul țărănist

Ne mai despart câte-va zile până la deschiderea Parlamentului, și în ajunul nouei campanii politice e necesar a arunca o ochire asupra aspectului care îl înfățișează gruparea și fizonomia forțelor care vor intra în acțiune.

De obiceiu, în viața noastră politică, în a treia sesiune a Parlamentului, forța care prezenta sparturi, defecțiuni, tendințe către sceziuni și desidențe, era partidul dela guvern: se simtea în el uzura și preludiile de agonie: începea descumpunerea, când lentă și discretă, când gălăgioasă și convulsivă.

Partidul liberal, guvernul și majoritățile parlamentare se prezintă într'o perfectă unitate de gândire și acțiune într'o intimă și efectivă colaborare. Faptul acesta, aproape fără precedent în istoria noastră politică, se datorește nu numai clasicei discipline a partidului liberal, păstrând ordinea și armonia în forță, ci și conștiinței marei datorii naționale față de istoricile împrejurări în care se găsește țară, care străbate partidul liberal, de la personalitatea șefului până în cele mai modeste rânduri ale partidului.

*

In schimb, ca un semnificativ și elocvent contrast, nici odată opoziția nu s'a prezentat mai desbinată că acum, în preajma deschiderei celei de a treia sesiune parlamentară.

Nici în trecut opoziția nu a alcătuit măcar un grup de colaborare într'o acțiune împotriva guvernului — ne cum un bloc ori o fuziune cel puțin momentană.

Partidul național, sub conducerea bătrânei fete rămasă nemăritată, după atâta petit, care este dl Iuliu Maniu, a făcut ochi dulci tutulor partidelor, și celor democratice și celor reacționare — și dar a rămas și astăzi în așteptarea mult doritului mire.

Partidul țărănist sa hârțuit cu toate celelalte partide de opoziție, în numele luptei de clasă și în numele dlui C. Stere.

Partidul poporului, atâta timp, că se găsea unitar sub conducerea generalului Avnrescu, a făcut... ar fi greu de precizat ce a făcut acest partid, care cerea violent puterea în întrunirile de colțuri de mahala prezidate de dl Gr. Trancu-Iași și tăcea elocvent în parlament.

Astăzi însă opoziția oferă un spectacol și lamentabil.

Nu numai că grupările din opiziție nu pot găsi un punct comun de acțiune, cel puțin paralelă, dar fiecare din aceste grupări au intrat în măcinare și descompunere prin frământările interne, care ne putând fi canalizate de vre-o disciplină, au început să se revarse în public.

Partidul bătrânului general Averescu este oficial frânt în două bucăți, din care una s'a alipit la partidul dlui N. Iorga, iar alta își caută o ramură pe care să se altoiască.

*

Partidul național, dacă până în prezent nu este în mod public și oficial rupt în două, realmente este fracționat, tinerimea partidului atrăgând în acțiunea ei de regenerare condusă de dl Vasile Goldiș, toate elementele militante și conștiente, sătule și îngrijorate de directiva sterilă impusă de dl Iuliu Maniu și de statul său major de pensionari politici.

Partidul țărănist oferă aceeași privelițe de desbinări și frământări — țăranii neaoși și reprezentanții lui adevărați ne mai înțelegând să suporte tirănia șurtucarului internaționalist dr Lupu, și bolșevicului ruso-german dr C. Stere.

Și o asemenea opoziție, în care nici o grupare nu prezintă consistența necesară în compoziția ei internă, cere schimbarea unui guvern, care se prezintă forte și unitar, bucurându-se de majorități fidele, de aprobarea țărei și de încrederea Suveranului!

Teatrul maghiar clujan la București

Dl dr. Janovics Jenő, directorul teatrului maghiar din localitate va pleca în curând cu trupa în turneu la București. Se vor juca piese românești, franțuzești și ungurești, de-asemenea și operete.

Conferința muzicală de Adio
a maestrului Rudolf Schüller

Intr'un cerc restrâns de prieteni şi o atmosferă legeră, aproape familiară, dl Schüller, vădit emoţionat, şi-a luat adio dela amici, şi viaţa muzicală a metropolei Ardealului, în care a jucat un rol covârşitor atât ca dirigent, cât şi ca conferenţiar.

Venit aci acum 3 ani, când Opera Română din Cluj se găsea încă în faşe, se pune pe muncă cu energia şi ambiţia-i cunoscută, readucând orchestra la nivelul ei artistic şi epoca de strălucire de sub conducerea maestrului Tango. Cine l'a văzut la repetiţii, la probe generale, îşi poate face numai o imagină vie de activitatea extraordinar de preţioasă desvoltată de dl Schüller în timpul petrecut în mijlocul nostru. Cu părul zbârlit, cu faţa aprinsă şi gesturile largi, toată fiinţa lui răspândea impulsivitate, putere sugestivă, fascinând deopotrivă orchestra şi ansamblu, deslegând uragane de sunete şi armonii de o impetuozitate nebănuită, cu adevărat cotropitoare.

Omul, dirigentul, artistul, contopit cu opera musicală a ştiut să reconstruiască stările de suflet şi intenţiunile autorului până în cele mai mărunte detalii.

Rare ori ni s'a dat să vedem atâta pasiune pentru arta muzicală, atâta temperament explosiv, şi comunitate de sentimente, caracteristice numai rassei latine, la un fiu al Nordului, unde totul este îmbrăcat într'un văl nebulos şi rece, ca la maestrul Schüller.

Dirigentul sobru nu tăgăduieşte omul. Il vedem la recitarea unei poezii cum se înduioşează, cum se coboară în stările de suflet ale unui adolescent sentimental, parcă ni se înfăţişează un uriaş transformat într'un copil drăgălaş, cu un cuvânt dl Schüller este un adevărat boem din tagma veche. Muzica este pentru dânsul o necesitate vitală, el trăeşte în ea.

Dacă prin conferinţele muzicale foarte instructive şi de o înaltă valoare artistică a ştiut să-şi câştige veneraţia celor competenţi în această materie, noi îl preţuim în primul rând ca dirigent, şi deaceea ne-ar fi plăcut să-l vedem şi să-l gustăm în cadrul unei reprezentaţii de operă.

Serata de eri, având drept subiect pe compozitorul de lieduri neîntrecut, Wolf, ne-a dat prilejul să cunoaştem extrem de interesante intimităţi din viaţa dlui Schüller. Influenţa liedurilor lui Wolf este decisivă pentru carierea maestrului Schüller.

Conferenţiarul schiţând biografia nenorocitului compozitor, ne lasă să pătrundem în taina şi frumuseţea liedurilor puse pe program, demonstrate la pian de însuşi dl Schüller, executate vocal de Dna Ghibu.

Astfel se trec în revistă cele mai reuşite compoziţii lyrice şi în parte dramatice, coprinzând ciclurile Möricke, Goethe, liedurile spaniole şi italiene, cu frumuseţea şi farmecul lor când senin, când sombru, de o structură muzicală transparentă sau complicată, foarte diferenţiată, fiecare din lieduri formând un întreg corespunzăter subiectului. O bogată varietate de culori şi nuanţe un complex de sentimente de un contrast ciudat vorbesc din operile compozitorului favorit al dlui Schüller. Multe din lieduri sunt exemple vii, cum se poate obţine prin mijloace simple efecte uimitoare.

Dl Schüller a intervenit cu glasul popriu unde caracterul piesei cerea amploarea vocii bărbăteşti, stârnind aplauze furtunoase.

Dsa lasă regrete adânci în urma sa, mulţi prieteni şi adoratori neconsolaţi. Din parte-ne îi mulţumin pentru activitatea fecundă desvoltată întru ridicarea artei muzicale şi îi urăm şi pe mai departe succes în drumul spinos de apostol al muzicei.

Ima.

SCRISORI
din Târgu-Mureş
Deschiderea festivă a noului an şcolar al şcoalei normale

In ziua de 28 Septembrie a. c. a avut loc deschiderea noului an şcolar la Şcoala Normală din Tg.-Mureş.

La această festivitate au luat parte toţi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare şi ai clerului.

După slujba religioasă, au vorbit dl general C. Şerbescu comandantul Diviziei XX, dl Drăghicescu, protopopul Rusu senator şi dl dr. N. Creţu directorul acestei şcoli.

Dl general C. Şerbescu a arătat marele rol al acestei şcoli. Dsa a mai ţinut să arate necesitatea edificării unei biserici în piaţa oraşului nostru, precum şi începerea ridicări teatrului comunal care este de mult proectat.

Dl general a spus că prin credinţă şi cultură o ţară se întăreşte, deci să nu ne sperie banul, pe altarul credinţei fiecare om cu dare de mână va pune un ban pentru acest scop.

Protopopul Rusu deasemenea arată că acest locaş sfânt nu trebue să întârzie cu edificarea lui, deoarece acel de astăzi nu mai poate adăposti pe credincioşi fiind prea mic.

Dl dr. N. Creţu după ce mulţumeşte celor prezenţi, arată sacrificiile mari pe care le-a făcut actualul guvern pentru ridicarea de şcoli, orfelinate, cămi nuri. biserici şi internat, fapte cari nu pot fi trecute cu vederea de toţi fiii acestei ţări. Anul acesta numărul elevilor înscrişi este de aproape 500, dintre cari 300 de elevi complectează internatul.

După terminarea vorbiriilor toţi cei de faţă se îndreaptă spre sala de primire a şcoalei unde s'a servit o gustare.

** Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administraţie.

De închiriat. Casă 3 camere, entre, bucătărie, grădină pomi fructiferie. Imediat de închiriat. A se adresa Auto-Mecanica Reg. Maria 10. D 258

Cu preţ ocazional e de vânzare o casă din Calea Feleacului No. 27, care este compusă din 5 odăi, bucătărie şi curte mare. Deslușiri se primesc la Agentura Danzinger Str. Iuliu Maniu 20. D. 266.

Dormitor antic, garnitură de salon, masă de scris, mobile americane de birou, maşină de cusut, dulapuri, service de sticlă, perdele, tablouri etc. se vând de urgenţă. Strada General Grigorescu 8. maestru Schüller. D. 267

Dormitor şi prânzător frumos se vinde ieftin Adresa: Strada Iaşilor No. 4. D. 262.

Atelier moderne de fotografii
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

Daca doresti sa cumperi! 26
Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,
în interesul propriu cercetează firma
„HERCULES"
vestită pentru preţurile ei ieftene
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

ROYAL MAIL LINE
Pacific Linie Liverpool
Calatorie regulata cu vapoare rapide de primul rang:
Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico
Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang.
Pentru cumpărarea biletelor a se adresa
„Compania Tranzit"
Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.
Tranzit:
Sucursala Timişoara, Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.
Lloyd-Exp. 34

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Purtaţi numai renumitele tocuri şi tălpi **Berson**
fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

36-3
Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Din nevoile comerțului nostru

Situația restauratorilor și a proprietarilor de cafenele — Spre o grabnică normalizare — Se impun grabnice măsuri contra producătorilor

Greva chelnerilor cari a izbucnit în ultimul timp și care a avut darul de a agita spiritele întregii opinii publice, a provocat în acelaș timp o vie mișcare și în rândurile patronilor de restaurante și cafenele, aceștia fiind nevoiți să-și revizuiască atât cheltuelile de regie, cât și veniturile propriu zise. In acest scop zilele acestea ei au făcut o amănunțită revizuire a cheltuelilor de regie și cu această ocazie au constatat că o cafenea care are o vânzare zilnică de 10.000 lei, are cheltueli de regie peste 8000 lei. Pentru a verifica această cifră, care la început ne-a a părut cam exagerată, și pentru a putea informa precis publicul de oarece adesea s'a spus că restauratorii și proprietarii de cafenele exploatează nevoile publicului, fără nici un control administrativ și la bunul lor plac, — am căutat să căpătăm date precise, pe care le dăm în amănunt mai jos

Așa de exemplu chiria unui asemenea local costă zilnic 425 lei, luminatul 400, încălzitul 400, muzica și taxa de muzică 2150, personalul de bucătărie și 2 casierițe lei 360, mâncarea la 23 persoane 400, gazete, publicațiuni, etc 250, spălatul și vasele stricate 270, asigurarea, taxelor către stat 385, amortismente 450, curățenia, cheltueli neprevăzute, renovarea 420 lei, 10 chelneri 1400 lei, taxa de lua 1000 lei, Ceace face în sumă rotundă 8245 lei cheltueli de regie zilnice în afară de costul propriu zis al alimentelor ce se vând. Rezultă de aici zilnic o pierdere mare, care în cele mai multe cazuri nu poate fi acoperită din vânzarea de seară.

In termen mediu actualele prețuri sunt de 25—35 de ori mai mari decât cele din 1914, pe câtă vreme multe din articolele de prima necesitate au crescut într'o proporție cu mult mai mare. De unde în 1914, un costum de haine nu costa mai mult de 40-45 lei, astăzi acelaș costum nu se poate cumpăra fără 6500—7000 lei, ceace revine la aproape 250 de ori față de vechile prețuri; o pereche de ghete, mai ales aici în Ardeal, se putea cumpăra cu ridicula sumă de 6 lei, pe câtă vreme în timpurile de față ele costă 1000 lei, ceace înseamnă că ghetele s'au scumpit de 165 de ori.

Pe de altă parte s'e acordat proprietarilor de restaurante și cafenele un maximum de câștig de 30 la sută, pe câtă vreme s'a lăsat la discreția caselor de bancă și credit perceperea procentelor, cari în timpurile de azi iau interese de 40—48 la sută, știut fiind că aproape toți comercianții lucrează azi cu bani pe credit, ceace îngreunează foarte mult situația acestora.

— Proporția de 30—45 de ori a prețurilor actuale față de prețurile din trecut este la toate articolele ce se vând în restaurante și cafenele, dar nu aceeași proporție se păstrează în ceeace privește alte multe articole de prima necesitate.

Inainte de războiu, — vorbim de prețurile din Ardeal, — se vindea kilogramul de carne de viței de lapte cu 80 bani, iar o friptură costa între 1—1.20 lei, pe câtă vreme azi kilogramul de carne costă 34 lei, ceeace înseamnă că e de 43 de ori mai scump, iar o friptură costă 18—25 lei, ceeace revine de 20 de ori față de vechile prețuri. Vedem deci că la stabilirea prețurilor la carne și stabilirea prețului la friptură, — am luat un exemplu din multe altele, — nu s'a păstrat nici o proporție și de aci rezultă o periclitare a situației restauratorilor. Această situație nu se va putea ameliora atâta vreme cât nu se va începe o acțiune severă contra factorilor producători, cari să fie supuși la anumite rigori și restricțiuni de lege, de oarece astăzi contra producătorului nu se ia nici o măsură, prețurile cu cari se vând produsele, sunt lăsate la discreția lui. Această stare de fapt produce o îngrozitoare perturbație și nesiguranță în toate întreprinderile comerciale și industriale, indiferent de natura lor, și de aceea se impune cât mai urgent să se ia măsuri pentru ca această situație să înceteze odată.

— Știrea sosită eri dela Arad, prin care se face cunoscut că în aceea localitate autoritățile au dispus suspendarea prețurilor maximale la restaurante și cafenele, a produs o vie agitație în rândurile restauratorilor dela noi, cari sunt dispuși a primi comerțul liber, dându-se în felul acesta posibilitatea de concurență și chiar de coborâre a actualelor prețuri la unele alimente, motivând aceasta și prin faptul că orice consumator va putea găsi într'o listă de restaurant toate alimentele trebuitoare cu prețurile care-i vor conveni — deoarece dintr'o listă de 30—40 feluri de mâncare, unde se încep prețurile dela 3.50 lei, fiecare consumator va putea găsi mâncarea ce-i trebuie și pe care va putea-o plăti.

Turcia nationalista

Continuând studiul său asupra Turciei de azi, publicistul Ligeti Ernő dela „Keleti Ujság" constată cât de mare este ura turcilor față de englezi și greci. Cu atât mai mult sunt iubiți francezii. In tot locul vezi urmele culturei franceze. Simpatia franco-turcă a existat chiar și în timpul războiului. Articolele lui Claude Farrere publicate în „L'Intransigent" dovedesc același lucru. Herriot spune astăzi că noua republică turcească este fiica republicei franceze. Iar generalul Manguin declară la Constantinopol că Mossul trebue să devină oraș turcesc.

Aproape tot tineretul din Constantinopol vorbește franțuzește. Universitățile, clinicele așezămintele sunt conform modelelor franțuzești.

Relațiile cu italienii sunt puțin prietinești. Germanii vreau să'și refacă vechile legături economice. Stinnes, atât de puternic în Balcani, are uriașe uzine și în capitala Turciei.

Cu România, relațiile diplomatice sunt foarte bune.

D. ataşat consular Manescu a declarat escursioniștilor:

„*Nici când n'au fost atât de prietenoase și intime relațiile noastre cu Turcia, ca acum*".

Guvernul turcesc a dispus naționalizarea tuturor întreprinderilor. Capitalul strein nu poate fi decât de 49 procente și este silit să se întovărășească cu capitaluri turcești de 51 procente. Astfel, 51 procente din venitul net rămâne totdeauna în mâna turcilor".

Presa maghiară

In jurul demisiei dlui Ugron

In legătură cu dimisia dlui Ugron István dela președenția partidului maghiar, ziarul „Ellenzék" scrie următoarele:

„Ugron și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în diplomație. Aerul aprins al adunărilor poporale și isbucnirea violentă a pasiunilor au fost o sensație nouă pentru cel obișnuit cu atmosfera potolită și rece a cabinetelor ministeriale și a saloanelor politice. Munca asumată de dsa a fost îndeplinită cu cinste. Chiar și actuala retragere obosită și desiluzionată dovedește că d. Ugron și-a luat sarcina în serios și voește să o pună pe umerii celui mai destoinic.

Primim deci cu bucurie vestea că ungurii din Ardeal vreau să aleagă pe cel dimisionat drept președinte de onoare al partidului pe viață.

Noi nu putem oferi decorații, dar prezidența de onoare este o formă potrivită și democratică a stimei și a recunoștinței ungurilor din Ardeal față de cel ce și-a îndeplinit misiunea cu atâta sfințenie."

O recunoaștere prețioasă

„Nu mă îndoesc de bunăcredința nimănui din conducătorii partidului maghiar, — scrie preotul reformat Keresztes János în „Brassói Lapok" — dar din viața unora din ei lipsește contactul cu poporul. Pentru aceasta nu cunosc ei cu toții sufletul poporului și nu găsesc calea spre încrederea lui. Amintirea strămoșilor noștrii îmbrăcați în sumane s'a spulberat. Cele câteva decenii petrecute în alt mediu au fost suficiente pentru a se săpa o prăpastie între unii politicieni și popor."

— Ceia ce am spus noi totdeauna, că cei dela conducerea partidului maghiar n'au nici o legătură cu massele muncitoare și productive ungurești, iată, se adevereşte tot mai mult.

Achitarea atentatelor dela Csongrad

„Atentatorii dela Csongrad — scrie „Esti Lloyd" — au fost achitați. Și-au revocat declarațiile anterioare. Dovezi positive nu există, ei sunt deci nevinovați.

Victoria apărătorilor e mare, dar numai asupra dreptății. Apusul cult nu va aplauda. Oamenii culți se vor întreba mirați:

Aceasta este dreptatea? Se poate ca cei ce au săvârșit cele mai josnice atentate și au ucis bărbati nevinovați și femei fără apărare sa fie achitați?

De sigur „lipsa de dovezi" este cea mai comodă justificare, Sub acest pretecst au fost achitați și până acum toți ucigașii și toți făcătorii de rele politici ai Ungariei de azi."

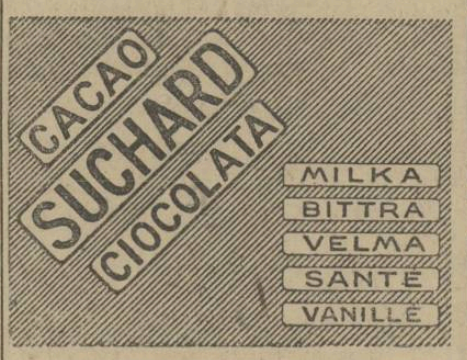

No. 932—1924. D 263

Publicațiune

Prin care subsemnata primărie publică licitarea terenului de vânat a comunei Șărmașul-Mare care se va ține în ziua de 17 Noemvrie 1924, la ora 9 a. m. în biroul din Șărmașul-Mare. Prețul de strigare 400 lei. Vadiu 10%. Timpul esarendării 3 ani.

Condițiunile de licitație se pot vedea la cancelaria notarială din Șărmașul-Mare, în timpul orelor oficioase.

Primăria comunei Șărmașul-Mare.

Lucaciu Kovrig, s. n. cerc. **Petru Murășan**, primar.

Nr. 943—1924. D 264

Publicațiune

Prin care subsemnata primărie publică, licitarea terenului de vânat a comunei Șărmășel care se va ține în ziua de 18 Noemvrie 1924, la ora 9 a. m. în biroul primăriei din Șărmășel. Prețul de strigare 200 lei. Vadiu 10%. Timpul esarendării 3 ani.

Condițiunile de licitație se pot vedea la cancelaria notarială din Șărmașul-Mare, în timpul orelor oficioase.

Primăria comunei Șărmășel.

Lucaciu Kovrig, notar. cerc. **Ioan Pop**, primar.

No. 943—1924. D 265

Publicațiune

Prin care subsemnata primărie publică, licitarea terenului de vânat a comunei Bolda care se va ține în ziua de 19 Noemvrie 1924, la ora 9 a. m. în biroul primăriei din Balda. Prețul de strigare 200 lei. Vadiu 10%. Timpul arendării 3 ani.

Condițiunile de licitație se pot vedea la cancelaria notarială din Șărmașul-Mare, în timpul orelor oficioase.

Primăria comunei Bolda.

Lucaciu Kovrig, s. n. cerc. **S. Băldeanu**, primar.

Notariatul Cercual Boldur. No. 1207 adm. 1924

Publicațiune

Se aduce la cunoștință, ca la Notariatul Cercual din Boldur jud. Caraș-Severin (în apropiere directă de orașul Lugoj) sunt vacante: 1 post de scriitor notarial și 2 posturi de putere auxiliară. Retribuțiunea este câte 1600 lei lunar la început, care se va ridica ulterior amăsurat sârguinței și aptitudinei dovedite. Posturile sunt a se ocupa imediat. Reflectanții, cari sunt deplin versați în agendele notariale și au praxă de birou — se vor adresa acestui Notariat Cercual, anexându-se totodată certificatul școlar. Tinerii cu absolvire de liceu, cari voesc a intra pe cariera de notar — își vor putea câștiga științele necesare în cadrul unei praxe potrivite de birou.

D 243 **s. s. Marosch**, notar cercual.

BEREA
DESCHISA
„URSUS"
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

La Târgul de Mostre
Expoziția
Fabricei de oglinzi și șlefuitoriei de sticlă
HUNWALD
din Cluj
Strada Vlăhuță (fost Bolyai-u.) No. 3 se află în Edificiul principal Etaj I., camera 10.
Lloyd Express 12

Viitoarea stagiune de Operă

Reorganizarea orchestrei şi a baletului. — Compunerea repertoriului. — chestiuni financiare.

Ocupându-ne de Opera Română din Cluj publicam în numărul nostru de ieri câteva date interesante în legătură cu deschiderea nouei stagiuni. Completăm astăzi relatările de ieri cu alte amănunte, care credem cu nu sunt lipsite de interes.

Numărul total al orchestranţilor este 51. Parte din aceştia sunt vechi angajaţi ai Operei, parte au venit numai anul acesta.

Baletul a suferit o reală pierdere prin plecarea primei balerină Graziella Gallus. Baletul este condus de d. Ligeti şi are numeroase elemente. Suntem informaţi, că se încearcă readucerea d-nei Gallus, care actualmentc se află la Budapesta.

La compunerea noului repertoriu au fost luate în combinaţie în primul rând opere spectaculoase ca „Trubadur" şi „Pique Dame" a lui Ciaicowski. Aceasta din urmă este prima operă slavă, cântată la Cluj. Vor fi reluate toate reprezentaţiile vechi dintre care Aida şi Faust vor primi o nouă montare modernă.

Trecând acum la laturea financiară a situaţiei dela Opera clujană trebue să constatăm, că sistemul de până acum cu bugetul fix din Ianuarie în Ianuarie nu este tocmai cel mai fericit. Şi anume pentru motivul că toate contractele de angajament expiră în Septemvrie, când sunt reînoite. De câte mai multeori însă sumele de vechiul buget nu acopăr gestiunea din Septemvrie până la 1 Ianuarie, întrucât în fiecare toamnă a trebuit să fie făcute urcări de salarii. Ar fi de dorit să se afle o modalitate de înlăturare, a acestui rău.

Pornind dela scumpirea generală a tuturor articolelor, toţi angajaţii au cerut salarii mai urcate asupra acestei chestiuni, precum şi asupra noulor taxe de bilete va decide comitetul Operei în şedinţa sa de astăzi. Preţul biletelor va suferi o majorare, dar nu prea mare, pentru ca Opera să rămână şi pe mai departe accesibilă păturilor sărace.

O reală pierdere din punct de vedere material a suferit Opera de pe urma mişcării antisemite; publicul evrecsc nu mai asistă la spectacole în număr aşa mare ca mai înainte.

Interesându-ne la conducătorii Operei asupra cauzelor care au făcut imposibilă o aranjare a câtorva spectacole cu prilejul Târgului de Mostre şi Expoziţiei zootechnice, ni s'a spus că Opera a fost anunţată prea târziu.

Imediat după expirarea vacanţei şi neavând orchestră completă, Opera Română din Cluj, cu toate ca o cerea prestigiul cultural al Clujului şi era foarte avantajos din punct de vedere material, deschiderea stagiunei cu acel prilej era absolut imposibil.

Insfârşit că încheiere ţinem să amintim că stagiunea va fi deschisă după toate probabilităţile Vineri în 9 Octomvrie.

Ultime informaţii

— *Ni se comunică trista veste că aseară a încetat din viaţă dl Teodor Osvadă, talăl dlui Vasile Osvadă, fost director al Băncei Agrare din localitate, Teodor Osvadă moare la vârsta de 85 de ani, lăsând adânci regrete. Mâine dimineaţă se va oficia un serviciu religios la locuinţa dlui Vasile Osvadă din Str. Bolintineanu 7, după care corpul defunctului va fi transportat la Maha, locul său de naştere.*

— D. N. Buta, licenţiat al facultăţii de litere din Cluj, şi autor al broşurei „Avram Iancu şi epoca sa" a primit-o bursă pentru Şcoala română din Roma, de sub conducerea dlui profesor univ. şi academician Vasile Pârvan.

— D. Prefect Sept. Mureşanu, şi-a încheiat astăzi turneul de inspectare al celor 40 edificii şcolare noui, clădite în judeţul Cojocna. Mai pe urmă a cutrercat satele din plasele Teaca şi Ormeniş.

De vânzare *o casă ocupabilă imealat* cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuinţe* cu 1, 2, 3 şi „camere ocupabile imediat Agentura „Express" Cluj, Str. Regina Maria 41·4

— Dl director regional CFR Cluj, I. Hossu a declarat că se vor face mari îmbunătăţiri în mersul trenurilor de persoane şi transporturile de mărfuri cu începere dela 1 Oct. 1924.

** Ocasiune rară "Au Printemps" desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— De către autorităţile de siguranţă, s'a confiscat la Cluj piesa maghiara trecută în mod clandestin dela Budapesta, Turta cu miere având caracter iredentist.

*

* **Aviz medical:** *Dr. Dominic Stanca* sosind acasă ordonează Strada Iorga No. 4. între 3—5 ore. D 268

— Zilele acestea s'a judecat la consiliul de război al corpului VI Arm. procesul Loct. Teodor Pipos, inculpat pentru dezertare şi nesupunere. Apărarea fiind susţinută de dl Fabius, avocat, inculpatul după ascultarea celor 30 martori a fost achitat, în unanimitate.

*

— Farsele şi glumele făcute cu numele lui Terente sunt fără sfârşit. Astfel a primit ieri o scrisoare iscălită Terente dl prefect al judeţului Cojocna, prin care banditul îşi anunţă prezenţa sa la Cluj, afirmând că stă în cele mai cordiale raporturi cu autorităţile locale.

— Convenţiunea dintre Cehoslovacia şi România referitor la condiţiunile exportului de vite din România a fost încheiată zilele trecute la Bucureşti. Ea va intra în vigoare la 1 lună dela data iscălirii.

— A apărut „Societatea de mâine", nr. 25, cu articole semnate de dd. dr. D. Ciugureanu. R. Demetrescu, Onisifor Ghibu, Horia Trandafir, Vasile C. Osvadă, Gh. Bogdan Duică, Petru Ilcuş, D. S. Manoilă, etc.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Traviata" cu debutul dnei Elena Lévay şi a dlor Zoltán Szabó şi Mihail Takács. Preţuri obişnuite. Abonament de premieră No. 8 seria 74.

Vineri: „Turta" la 6 ore. Abonament şters. Seria 75.

Sâmbătă matineu: „Sulamit" Preţuri reduse. Seria 76.

Sâmbătă seara: „Şcoala bărbaţilor" Intâia reprezentaţie din ciclul Molière. Cu debutul balletului Ligeti. Abonament de zi 17 A. Seria 77.

Duminecă matineu: „Proletarii" Din ciclul dramei moderne. Cu debutul dlui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria 78.

Duminică seara: „Moara Roşie" Preţuri obişnuite. Abonament şters Seria 79.

Luni: „Umbrela Sfântului Petru" Premieră. Abonament de premieră 9. Seria 80.

Marţi: „Umbrela Sfântului Petru" a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

—

* **Turta.** Repertoriul viitoarei săptămâni îl predomină noua operetă „Turta" şi în afară de Luni şi Marţi, când se va da în abonament obişnuit, se va reprezenta şi Miercuri şi Vineri. însă în afară de abonament.

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEŞANU

şi Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă şi dans Româno-Russ.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 5 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Bătălia

Răsboiul Ruso-Japonez

Luni, 6 Octomvrie

URAGANUL!

CINEMA URANIA

Tânărul Medardus

Dramă istorică monumentală de pe timpul lui *Napoleon.*

Luni, 6 Octomvrie

Cosmopolis

CINEMA APOLLO

Marcco cel tare

Mare dramă senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal puternicul MARCCO

Luni, 6 Octomvrie

Mireasa din Australia

O comedie hazlie în 6 acte.

Cu preţuri de fabrică

238

CHIFON prima . . . Lei 35

CHIFON „Tulpen" . . Lei 39

PANZA pentru cearceafuri lata 200 ctm Lei 149

PICHET-BARCHET colori şi desenuri frumoase Lei 42

FLANELA-TENIS color Lei 45

A pus in vanzare

Au Printemps

Str. Memorandului fost (Unió-u.) 11, Cluj.

Cu preţuri de fabrică

O valoroasa carte medicala

Tratat de Patologie neuromintală de Profesor Dr. C. I. Urechia directorul clinicei psichiatrice din Cluj şi Dr. S. Mihalescu şef de lucrări la clinica psichiatrică din Cluj.

In editura Lepage din Cluj a apărut primul volum din această operă, nouă în literatura medicală română.

Importanţa acestui tratat nu constă numai în faptul, că e unic la noi în ţară, că tratează despre chestiuni asupra cărora cei mai mulţi autori occidentali au păreri divergente, ci mai ales că aduce contribuţiuni nouă ştiinţifice, care fac cinste ştiinţei româneşti, şi are puneri la punct clare ale celor mai grele probleme. In acelaş timp, de unde până acum medicii şi studenţii citeau cărţi diferite şi de foarte multe ori atât detaliile cât şi formele principale ale boalelor erau explicate în felurite chipuri, dând naştere la neînţelegere asupra diagnosticului şi consecutiv asupra terapiei, de acum cei interesaţi vor avea un ghid românesc, care să i conducă prin labirintul bolilor mintale.

Pelângă partea teoretică medicii vor găsi descris amănunţit tratamentul cel mai nou al fiecărei boli.

Capitolele de medicină legală şi de accidente de muncă vor fi cercetate cu folos de magistraţi şi advocaţi; tot astfel şi militarii, şi mai cu seamă, în ceeace priveşte simulaţia bolilor mintale.

Autorii, cunoscuţi prin publicaţiile lor în revistele române şi străne, sunt o garanţie a autorităţii acestui tratat.

Primul volum cuprinde Mania, Melancolia, Formele periodice, confuziunile mintale, Turburări neuro-psichiatrice în boli infecţioase. R.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Comercializarea întreprinderilor Statului

Comercializarea minelor dela Lonea şi a societăţii Copşa-Mică

Bucureşti — Ieri după amiază a avut loc la ministerul de industrie şi comerţ şedinţa comisiunei pentru comercializarea întreprinderilor Statului. A prezidat dl Tancred Constantinescu şi s'a hotărît comercializarea minelor Statului dela Lonea şi s'a examinat comercializarea societăţei Copşa-Mică.

Maxim Gorki e în agonie

Bucureşti — După o telegramă din Viena cunoscutul scriitor rus Maxim Gorki, grav bolnav de mai multă vreme, e în agonie.

Consfătuirea de la Banca Naţională a directorilor de Bancă

Bucuresti. — Astăzi dimineaţa a avut loc la Banca Naţională o consfătuire a tuturor directorilor de Bancă. Cu acest prilej, d. Oromolu, guvernatorul Băncei Naţionale, a declarat că toate Băncile vor fi ajutate pentru a ieşi din criza actuală de numerar. Dsa a mai declarat că viaţa noastă economică s'a îmbunătăţit simţitor având datoriile interne şi externe complect lichidate. O nouă emisiune nu se va putea face, deoarece criza de astăzi este numai trecătoare.

Prevederile bugetului pe 1925

Bucureşti. — Bugetul pe 1925 a fost terminat. Corespondentul nostru din capitală a luat un interview dlui Tr. Lalescu, raportorul bugetului, care a declarat că pentru anul viitor bugetul se urcă la 30 miliarde lei. Căilor ferate s'a alocat suma de 7 miliarde, în loc de 4 miliarde cât au avut în 1924. Dl Lalescu a declarat deasemenea că noul buget prevede însemnate sporuri de salariu pentru funcţionari. Noua lege a pensiilor va intra în vigoare la 1 Aprilie 1925.

Sinuciderea avocatului Calabri

Bucureşti. — Eri s'a sinucis la locuinţa sa din strada Colţei, avocatul Calabri din Galaţi. Sinucigaşul care şi-a tăiat arterele, a fost transportat în stare de agonie la spitalul Colentina.

Cursul leului

Bucureşti — Pe ziua de eri leul a cotat la Paris 9·85 şi la Zürich 2·70.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V Nr. 1194 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — 7 Octomvrie 1924

On. R. Asociațiunea și lit. p

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 250 L.

Viitorul guvern?!

Prin cafenelele unde domni cari nu au nimic de făcut se cred autorizați a pune țara la cale, prin cercurile electorale înfrigurate de pofte budgetare ca și prin presa de democrație și scandal a început din nou să se vorbească de oamenii cari vor alcătui viitorul guvern.

Unii ar fi de părere că cel mai indicat om pentru a ocupa fotoliul de prim-ministru ar fi dl Iuliu Maniu pentru singurul motiv și unicul merit că nu a mai ocupat nici odată în viața sa un asemeni post. Democrații cred că cel mai indicat pentru această demnitate ar fi dl Mihalache, dascălul de la Topoloveni, fiindcă ar aduce pe banca ministerială nota pitorească a ițarilor și cămășei sale.

Presa democratică, pentru a împăca capra cu varza, găsește cu cale, că cel mai bun guvern viitor nu-l poate da de cât o aliață între dl Iuliu Maniu și dl Mihalache, care ar trebui se intre în pertractări, pentru realizarea acestui eveniment politic.

Dl general Averescu la rându-i se crede succesorul de drept al actualului guvern.

In timpul acesta însă, guvernul stă liniștit și semn la postul său de muncă, planând prin înălțimea concepțiilor și preocupărilor sale de-asupra unor asemenea meschine frământări.

Pe când dnii Maniu, Mihalache și generalul Averescu discută succesiunea guvernului, revendicând'o fie-care pentru sine, guvernul face o operă reală și capitală de guvernământ.

Guvernul a preparat pentru sesiunea parlamentară, care se deschide la 15 Octombrie, un stoc de legi de cea mai mare importanță, menite să desăvârșească unirea țărilor dezrobite cu patria Mumă pentru a da necesara armonie de funcționare a mecanismului Statului.

Guvernul va veni în această sesiune cu proectele de legi, pentru unificarea învățământului, justiției, administrației și cu reforma electorală.

Prin însuși fondul lor, ne aflăm nu în fața unor legi de importanță cotidiană și de suprafață, ci în fața unor legi de un capital interes, pe care membrii guvernului le-au elaborat printr'o studiere temeinică și căror discuțiile și contribuțiile parlamentului le va da complectă și definitivă închegare.

Și totuși pentru domnii din opoziție guvernul numai există!

Un guvern, care dă dovadă de atâta vitalitate, care se găsește în locul activității sale, care pășește cu atâta bărbăție la înfăptuirea celor mai importante reforme, e declarat mort, de oamenii cari nu visează de cât succesiuni, în tocmai ca acei minori nesocotiți, cari incapabili de a munci, trăesc cu nădejdea de a risipi moșteniri adunate de alții cu trudă și cu sacrificii.

Oamenii de această categorie însă sunt excluși de la moșteniri ca incapabili și primejdioși căci bunurile adunate prin muncă și inteligență trebuesc păstrate și sporite ca niște prețioase valori sociale menite să treacă din generație în generație, iar nu să fie cheltuite de câțiva indivizi risipitori, fie din incapacitate, fie din viținni.

... Cine va forma viitorul guvern?

Această chestiune nici nu există în aceste momente pentru oamenii serioși. Avem un guvern în plină și viguroasă maturitate, hotărât se rămână la postul său de muncă și datoria, până ce va realiza în întregime opere în semnele cărei și-a asemnat puterea.

Cine crede altfel este sau un naiv, sau un simplist, ori un om care vrea să se amăgească pe sine și pe alții.

Congresul Bisericei Catolice

In zilele de 25 și 26 Oct. se va ține la Arad congresul Bisericei catolice din Ardeal la cari vor lua parte episcopii și ceilalți prelați catolici.

Inscripții

Moartea lui Anatole France. — O telegramă, necontrolată încă, anunță moartea lui Anatole France.

Am dori să ne găsim în fața unui simplu zvon, a unei știri eronate, căci moartea acestui scriitor fin și spiritual, acestui vrăjitor al verbului, care a fermecat cu scrisul său șiruri de generații și-a înzestrat literatura franceză cu cele mai luminoase și cizelate perle ar fi un doliu pentru civilizație și umanitate.

Artist, erudit, spirit filosofic Anatole France, dacă prin forma operei lui aparține Franței, prin fondul său, prin sufletul lui mare și luminos aparține umanității căreia și-a închinat geniul și activitatea.

In sufletul și în opera lui se întâlnesc Voltaire, Renan și Flaubert pentru a forma o operă originală și unitară, cu fațete multiple, oglindind fiecare nuanțe din sufletul omenesc, aspecte ale gândirei și naturei.

Ceeace este unic în Anatole France este stilul lui, acel stil simplu, dar plin de bogății și nuanțe, acel stil cu irizări de cristal, exhalând parfumul violetelor care acopereau clasicile livezi din jurul Atenei.

... Nu, telegrama aceea nu poate fi adevărată.

Ar fi o prea dureroasă pierdere, nu numai pentru literatura și arta franceză, ci pentru civilizație și umanitate.

Diodor

Menirea Bisericei Române

— Discursul dlui Al. Lapedatu rostit la punerea pietrei fundamentale a Catedralei din Bălți —

Cu prilejul punerei pietrei fundamentale la catedrala ce se ridică în Bălți, d. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, a rostit un înălțător discurs, pe care îl reproducem în note stenografice, după „Viitorul":

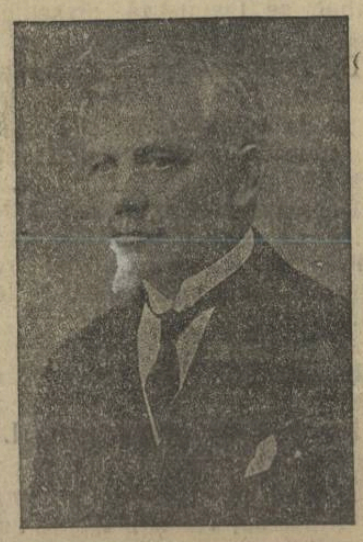

ALEX. LAPEDATU,
ministrul cultelor și artelor

Se așează azi, aci, în aceste părți de răsărit ale pământului românesc temelia unei noui catedrale episcopale a patriei reîntregite, — care să amintească următorilor, din neam în neam, epoca norocită a restabilirii stăpânirii noastre în Moldova dintre Prut și Nistru și, odată cu ea, începutul refacerii vieței bisericești din această țară, în vechiul și tradiționalul ei sens istoric.

In adevăr, prin menirea sa, catedrala aceasta trebue să fie mai mult decât alta. Căci episcopii ce vor servi după vremuri la dumnezeescu-i altar, vor trebui să facă ca acest templu, închinat marilor împărați patroni ai legei creștine, să fie nu numai un lăcaș de închinare pentru credincioșii acestui pământ de strămoșească și glorioasă moștenire ci, în acelaș timp, prin spiritul și tendiniele ce-l vor domina, un lăcaș de cultură și educație națională.

Iar lucrarea aceasta se va putea ajunge prin restabilirea vechilor, tradiționalelor legături ale bisericii de aci cu metropolele lor de odinioară — cu Suceava lui Iosif și Teochil, cu Iașul lui Varlaam și Dosofteiu, — prin iubirea și răspândirea culturei române pentru luminarea și păstrarea poporului în rosturile sale străbune, — prin educația lui sufletească în așa fel ca să poată fi, în tăria sentimentelor sale naționale, ceiace au fost vrednicii săi înaintași de pe vremuri: păzitorii și apărătorii cei mai vrajnici ai intereselor naționale.

Această menire a bisericii române stă în conștiința noastră a tuturor. De aci grija de a fi reînființate în cei dintâi ani ai unității naționale chiar străvechile episcopii, nimicite de împrejurările vitrege ale trecutului, între cari și aceasta a Hotinului. Și de aci preocuparea conducătorilor Statului, ai bisericii și poporului român de a înzestra aceste noui Episcopii cu catedrale monumentale și cu mijloace îndestulătoare pentru îndeplinirea rostului și menirei de care vorbeam.

Un nou sion românesc

Numai reamintindu-ne aceasta, vom înțelege și vom aprecia cum se cuvine faptul că Alteța Sa Regală, Principele Moștenitor al țării, inițiatorul, sprijinitorul și conducătorul atâtor opere de cultură și de educație națională, a binevoit a sprijini, a ținut a-și îndrăzni chiar a zice, să prezideze însuși această serbare, după cum a prezidat acum un an pe aceea similară dela Cluj, arătând prin aceasta toată însemnătatea actului ce se săvârșește și dând, în acelaș timp, garanția cea mai solidă că lucrarea a cărei temelie se pune azi la Bălți se va realiza pe cât posibil mai grabnic și mai bine, căci poporul credincios și Statul român nu se vor da în lături dela nici

(Urmare pe pag. II.)

Un organism bolnav: partidul maghiar

De-o parte candidați cu duiumul, de altă parte cea mai desăvârșită îndiferență a masselor ungurești. — Joc de-a conții: „contele Teleki sau contele Bethlen?.." — Dar poporul? — Ce vor face massele ungurești?

Chestiunea președinției partidului maghiar a dovedit din nou cercetătorului imparțial că acest partid nu are nici o legătură cu massele ungurilor din Ardeal, el este o înjghebare bolnavă reprezintată de câțiva romantici, izolați de viața de toate zilele. D'oar câteva săptămâni ne despart de ziua alegerii. In loc de o atitudine conștientă, sigură și unitară, membrii partidului maghiar se află în cea mai cumplită zăpăceală ce par'că crește din zi în zi. Aproape fiecare oraș, fiecare județ, fiecare clică are alt candidat. Lipsiți de o idee unitară călăuzitoare, membrii partidului sunt dați pradă micilor ambițiuni personale și meschinăriilor de tot felul.

Clica iredentistă de la Brașov grupată în jurul primredactorului dr. Szele Béla de la „Brassói Lapok" repugnă ungurilor din Cluj, iar săcuiul din Ciuc vrea să știe de planurile ce se urzesc în saloanele parfumate ale aristocrației maghiare.

E *vorba, bineînțeles, numai de membrii partidului maghiar, deoarece țăranul, micul industriaș și comerciantul ungur și săcui n'au arătat nici cel mai mic interes față de chestiunea alegerii, ei își văd de treabă și la adunările partidului maghiar nu vin mici măcar din curiositate.* (*Ultima adunare la Cluj a partidului maghiar la care n'au asistiat nici măcar 40 de persoane este, credem, destulă dovadă pentru acest desinteres.*)

Dat fiind indiferentismul genenal, mulțimea candidaților la președința partidului maghiar — conții Bethlen, Teleki și Béldy, dd. Bernády, Barabás, Jakabffy, Sándor, Paál A., Pál G., etc., etc. — ni se pare aproape ridicolă.

Și ni se par inutile și sforțările presei maghiare când socotește că prin gălăgioase articole pro și contra va reuși să dea iluzia vitalității organismului bolnav al partidului maghiar.

Nu înțelegem nici rostul ultimului articol al domnului dr Vuchetich Endre apărut în „Temesvári Hirlap" în care dsa, după ce ține să sublinieze că politicianii adunați săptămâna trecută la Brașov n'au reprezintat pe nimeni și n'au avut nici o încredințare să pună candidaturi la președințe, declară că nu contele Teleki, ci contele dr Bethlen György, vărul primministrului maghiar este cel chemat să conducă destinele ungurilor din Ardeal.

„D-sa — scrie dl Vuchetich — cumulează toate calitățile unui bun președinte de partid. Este tânăr, agil, gata de acțiune și pe lângă aceste virtuți mai este și bogat și independent materialicește. Contele Bethlen are idei democratice, moderne, e om cult și cu toate că din întâmplare e conte, îl credem de foarte potrivit pentru a fi președinte. La fel cu noi cugetă și marea mulțime a ungurilor din Ardeal"....

— Presa maghiară se joacă de-a conții, uitând un singur lucru. Că mai există și poporul maghiar. Că majoritatea ungurilor din Ardeal este compusă mai întâi de toate din țărani, apoi din industriași, comercianți etc.

O ți fiind dl conte „tânăr, agil, gata de acțiune și în plus, bogat și independent materialicește." Dar, am vrea să știm, ce legătură este între interesele și sentimentele aristocratului expropriat și între cele ale țărânimei muncitoare și improprietărite de Statul român tocmal din moștile grofilor latifundiari?

Ori poate dl Vuchetich va spune că dacă țăranul nu, atunci industriașul și comerciantul ungur sunt cei cari văd în membrul aristocrației maghiare singurul reprezentant al intereselor lor de breaslă?!

*

Ceea ce știm noi este că țăranul, industriașul și comerciantul ungur au tăcut până acum. Vorbesc azi în locul lor fantomele trecutului, exponenții Budapestei, demonetizații și șovioiștii reacționari.

(Continuare de pe Pag. 1.)

un sacrificiu pentru ajungerea acestui scop.

Sub astfel de auspicii şi cu asemenea ajutor vei putea în curând, Prea Sfinţite Părinte Episcop al reînviatei Eparhii a Hotinului, să-ţi creezi şi susţii în jurul nouii catedrale, mijloace pentru bogata activitate pastorală, culturală şi naţională pe care o aşteptăm dela Prea Sfinţia Ta — care ai şi credinţă şi învăţătură şi devotament pentru legea creştină şi pentru poporul român, ca să le slujeşti deopotrivă. Căci azi s'a pus aci fundamentul unui nou Sion românesc a cărui înălţare va vesti lumei, ca odinioară crucea lui Heraclius pe Templul Ierusalimului, biruinţa duhului naţional la o biserică înstrăinată, ca tendenţe şi scopuri, într'o subjugare de mai bine de o sută de ani.

Spre aceasta se îndreaptă acum către a tot cel puternic cugetul nostru smerit de rugăciune, spre aceasta se îndreaptă binecuvântarea pe care o imploră Cerului biserica română întreagă cu Primatul ei în frunte şi spre aceasta se îndreaptă şi binecuvântarea pe care avem nemărginita mângâiere să o primim dela acel ce în fiecare zi poate întinde mâinile sale rugătoare deasupra mormântului Domnului nostru Isus Christos, dela Prea fericitul Patriarh al Ierusalimului a cărui prezenţă la această solemnitate va fi înregistrată pentru totdeauna ca un eveniment de mare însemnătate în viaţa bisericii române, în viaţa eparhiei Hotinului şi în viaţa Prea Sfinţiei Tale, Episcopul rânduit să contribuie mai mult decât oricine altul la înălţarea acestui dumnezeesc templu.

Funcţionarii administrativi din Ardeal cer să fie unificaţi

Se ştie că în sesiunea din toamnă a Parlamentului va fi votată noua lege de organizare administrativă, care ne va aduce; daplina unificare din punct de vedere administrativ. Proiectul de lege este rezultatul experienţelor făcute dela unire încoace şi la alcătuirea lui s'au avut în vedere propunerile congreselor funcţionariior administrativi.

O revendicare a acestor funcţionari şi asupra căreia ei stăruesc cu o deosebită grijă, — vorbim de funcţionarii ardeleni — unificaţi cu cei din vechiul regat, statutul neînfăptuind această unificare.

Şi faptul este cu atât mai îmbucurător, cu cât se produce în Ardeal, despre care s'a spus de partidul naţional că detestă orice unificare.

Anunţ

Domnii Acţionari ai Băncei Viticole a României sunt rugaţi a trimite la sediul Central din Bucureşti Str. Bursei No. 2, titlurile provizorii ce posedă pentru a fi preschimbate în acţiuni definitive. D 242

Noua mişcare în magistratură

O nouă mişcare în magistratură se publică în „Monitorul Oficial". Desigur această mişcare interesează în cel mai înalt grad opinia publică şi pentru acest motiv, o publicăm în întregime:

La Curţile da Apel

Dl Mihail Brăileanu, procuror la Curtea de apel din Cernăuţi, se numeşte consilier la aceeaşi curte, în locul dlui Dimitrie C. Bagdad.

Dl Alexandru G. Antonescu, preşedinte la tribunalul Vaslui se înaintează procuror la Curtea de apel din Cernăuţi, în locul dlui Mihail Brăileanu trecut în alt post.

La Tribunale

Dl Paraschiv G. Răiciulescu, judecător de tribunal la ocolul Brăila urban, se înaintează prim preşedinte la secţiunea I a tribunalului Brăila, în locul dlui Camil Demetrescu.

Dl Ioan Gh. Dimoftache, judecător de şedinţă la tribunalul Cahul, se înaintează preşedinte la tribunalul Sfântu-Gheorghe.

Dl Teodor Copoiu, judecător cu gradul de preşedinte de tribunal la ocolul Călăraşi I rural, se numeşte preşedinte la secţiunea II, a tribunalului Ialomiţa.

Dl Dimitrie I. Stănescu, judecător de jedinţă la tribunalul Vâlcea se înaintează prim-procuror la acelaş tribunal, în loc vacant.

Dl Petru Paşnicu, procuror la tribunalul Mercurea Ciucului se înaintează prim-preşedinte la acelaş tribunal, în locul dlui Leon Sadbey, demisionat.

Dl Emil A. Radian, procuror la tribunalul Timişoara, se înaintează prim-procuror la tribunalul Caransebeş.

Dl Grigore Duca, judecător la tribunalul Satu-Mare, se permută în aceeaşi calitate la tribunalul Cluj.

Dl Gheorghe Hagi Chirea, judecător la tribunalul Deva, se permută în aceeaşi calitate la tribunalul Lugoj, în locul vacant.

Dl Vasile Alexandrescu, judecător la ocolul Lugoj, se numeşte judecător la tribunalul Lugoj.

Dl Ioan M. Lungu, judecător la ocolul Bistriţa se numeşte judecător la tribunalul Lugoj.

Dl Petru Virgil Popescu, judecător cu titlu definitiv la ocolul Timişoara, se numeşte judecător la tribunalul Timişoara.

D. Alcis Stanislau Cheriş, se numeşte judecător cu titlul provizoriu la tribunalul Braşov.

D. Grigore G. Pleşoianu, judecător de şedinţă la tribunalul Ialomiţa se permută în aceeaş calitate la tribunalul Vâlcea.

D. Nicolae Georgescu-Ceptura, judecător la tribunalul Sighişoara, se permută în aceiaş calitate la tribunalul Ibaşfalău.

D. Constantin Zotta, judecător cu titlu provizoriu la tribunalul Ibaşfalău, se permută în aceiaş calitate la tribunalul Sighişoara.

D. Alexandru Atanasiu, judecător la ocolul Oradea-Mare urban, se numeşte judecător cu titlu provizoriu la tribunalul Oradea-Mare.

D. Harlton P. Udrea, supleant la tribunalui Dolj, se înaintează judecător de şedinţă cu titlu provizoriu, la tribunalul Teleorman.

D. Ioan I. Costin, substitut la tribunalul Neamţu se înaintează judecător cu titlu provizoriu la tribunalul Bistriţa.

D. Alexandru N. Popescu, supleant la tribunalul Gorj, se înaintează judecător de şedinţă cu titlu provizoriu, la tribunalul Cahul.

D. Constantin Disem se numeşte judecător de şedinţă cu titlu provizoriu la tribunaiui Fălticeni.

D. Ştefan Macedonescu, judecător la tribunalul Bistriţa, se numeşte procuror la tribunalul Cluj.

D. Francisc I. Miletici, judecător la ocolul Plăgineşti din judeţul Râmnicu Sărat se numeşte procuror cu titlu provizoriu la tribunalul R. Sărat.

D. Ramiro Al. Ghibănescu, judecăror la Careii Mari, se numeşte procuror la tribunalul Bălţi.

D. Alexandru I. Cocorăscu, procuror la Vâlcea se permută la tribunalul Mercurea Ciucului.

D. Ioan V. Rădulescu, procuror la tribunalul Ialomiţa, se permută la tribunalul Durostor.

D. Constantin V. Măinescu, judecător, se numeşte procuror de secţiune la tribunalul Ialomiţa.

D. Alexandru Perveacov, substitut la tribunalul Hotin, se înaintează procuror cu titlu provizoriu la tribunalul Soroca.

D. Cezar Bănescu, Czietevcii, ajutor de judecător, se numeşte supleant la tribunalul Brăila.

D. Constantin A. Cernătescu, ajutor de judecător la Craiova se numeşte supleant la tribunalul Dolj.

D. Gheorghe Dobrovici, ajutor de judecător la Adjudul Nou, se numeşte substitul la tribunalul Tulcea.

D. Dumitru G. Ionescu, se numeşte substitut la tribunalul Neamţ.

D. Nicolae M. Barbat, se numeşte substitut la tribunalul Hotin.

D. Alexandru Mehtupciu, se numeşte substitut la tribunalul Ismail.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să i dărulască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

De vânzare *o casă ocupabilă imediat* cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuinţe* cu 1, 2, 3 şi „camere ocupabile imediat Agentura „Express" Cluj, Str. Regina Maria 41·4

FRAŢII GUTERMANN CLUJ
Str. Avram Iancu 18. Fabrica specială de ortopedie şi bandaje

Secţiunea Bandajelor: Bandaje herniare. Bandaje abdominale Bandaje pentru hernii ombilicale, pentru ptoze renale (căderea rinichilor). Bandaje pentru ptoze abdominale (căderea pântecelui). Bandaje Levedan, Bandaje pentru menstruaţie. Bandaje susţinătoare şi diferite alte feluri pentru toate afecţiunele.

Secţiunea Ortopedică: Aparate pentru lipsa şi defectele urechilor şi ale nasului. Corsete de piele pentru scolioză sau oifoză ale şirei spinării) Corsete de piele pentru spondilită după Hessing. Aparate extensive pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru degete strâmbe şi cu contracturi. Genunchiere şi aparate estensoare pentru genunchiu. Aparate pentru picioare plate şi tălpi speciale. Aparate pentru devierile rachitice. — Aparate pentru coxitis şi pentru contracturile articulaţiei şoldului.

Picioare artificiale. Mână de lucru şi de scris şi fine tot felul de aparate de specialitate.

Sub controi medical al Dl Dr. RADULESCU Directorul Spitalului de Ortopedie „Reg. Maria" din Cluj.

Rudolf Mosse S. A.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele şi aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** şi **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscope C.** Reichert Wiena cu preţuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereţi oferte gratuite!!!

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEŞANU
şi Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă şi dans Romăno Russ.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Daca doresti sa cumperi! 26
Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,
în interesul propriu cercetează firma
„HERCULES"
vestită pentru preţurile ei ieftene
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

** Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

7 Grands Prix
CEASORNICE Longines ELEGANTE şi PRECISE

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA" este cea mai simplă

Presa maghiară

Concordatul şi ungurii romano-catolici

Canonicul dr Fehér Gerő din Alba-Iulia publică în ziarul „Keleti Ujság" un articol asupra chestiunei concordatului. Citäm:

„Este greşită părerea lui „Keleti Ujság" că Roma şi Bucureştiul ar trata „de nobis sine nobis". Proectul concordatului a fost studiat în anul 1921 şi de către episcopii romano-catolici, cari şi-au spus şi până acum părerea asupra lui. De atunci, episcopul Majláth a fost de două ori la Papa, şi ceilalţi capi bisericeşti au trimis şi ei rapoarte şi informaţii referitoare la situaţia diecezelor catolice din provinciile alipite. Iar episcopii greco-catolici, după cum bine se ştie, păstrează cele mai intensive şi mai nemijlocite legături cu Sfântul Scaun. Sunt convins că ei sunt sprijinitori credincioşi şi ai intereselor romano-catolice. Nici nu s'ar putea altfel, deoarece dacă concordatul ar păgubi pe romano catolici, aceiaşi pagubă ar ajunge şi pe greco-catolici.

Să fim liniştiţi: până când chestiunea este în mâinile episcopilor Suciu, Frenţiu, Niculescu şi Hossu, romano-catolicii n'au nici un motiv să fie îngrijoraţi, chiar şi dacă episcopii latini ar fi cu totul absenţi dela tratativele pentru concordat. Episcopii greco-catolici cunosc prea bine cuvintele ţarului Nicolae al Rusiei de odinioară, care după ce a nimicit biserica greco catolică ruteană, a spus: „Acum vine rândul bisericei latineşti".

Noi, ungurii, avem în legatură cu concordatul două interese mai mari: 1. Păstrarea în forma actuală a diecezelor de limba maghiară şi la caz de desfiinţare sau împărţire a lor, ele să fie alipite diecezelor tot de limbă maghiară. 2 Garantarea libertăţii învăţământului religios în toate şcoliile şi că şcolarii unguri să'şi însuşească cunoştinţele în limba maternă şi fără jignirea sentimentelor religioase.

Aceste două cereri ale noastre, după cum dovedeşte vestita cuvântare a mitropolitului Suciu la Târgu-Mureş, vor fi susţinute de episcopii greco-catolici atât la Roma, cât şi faţă de guvern.

Articolul din „Erdélyi Tudósító" ce susţine că episcopii să fie aleşi, nu'l aprob. Dreptul bisericesc şi vieaţa au dovedit că denumirea din partea Papei este mult mai ideală, decât alegerea.

Bineînţeles, Papa nu poate oferi unui domnitor greco-ortodox drepturile ce le au avut regii unguri în alegerea de episcopi. Din asta însă nu resultă că un rege greco ortodox nu ar putea căpăta într'o formă positivă sau negativă oarecare influenţă sau drepturi şi în această privinţă. In secolul trecut ţarii ruşi designau în conînţelegere cu papa persoana episcopilor din Polonia. In Rusia, autorităţile bisericeşti oferiau domnitorului protestant lista candidaţilor. Dacă regele nu avea nimic de obiecţionat, alegerea se făcea. In Hannover domnitorul ştergea de pe listă numele celor ce nu-i conveneau şi numai dintre cei neşterşi se putea alege.

Drepturi de felul acesta i se vor oferi, de sigur, şi regelui român."

De strigis quae non sunt...

Ziarul „Brassói Lapok" publică un interview „cu un important politician opoziţionist" care, între altele, a declarat cu multă amărăciune:

„Da, liberalii nu pleacă . . . Pentru ce? . . . Uită-te la politicianii noştrii (oposiţionişti). Vorbesc, promit, se bat cu pumnul în piept şi spun că situaţia este intolerabilă. Dar când ar trebui să acţioneze privesc spre dl Brătianu ca turcul spre Mecca, întrebându-se." „Dacă acţionez, ce va zice dl Ionel Brătianu?"

Dl Brătianu este farul spre care se uită chiar şi cel mai gălăgios oposiţionist.

In România unde nicicând nu s'au respectat şi nu se vor respecta autorităţile (!?) există, totuşi o singură autoritate. Ea este dl Ionel Brătianu.

— Acestea sunt cuvintele politicianului oposiţionist — scrie Brassoi Lapok — şi precum se vede, are dreptate. Căci, în privinţa dimisiei guvernului, — *„de strigis, quae non sunt, nec mentio fiat"*. In situaţia actuală guvernul liberal nu va cădea. Oposiţia parlamentară e slabă şi în afară de parlament totul e apatic."

— Articolul lui „Brassoi Lapok — din care nu am mai reprodus şi insultele de rigoare la adresa Statului — precum şi amărăciunea „politicianului oposiţionist" arată desiluzia naivilor şi flămânzilor ce se lăsau legănaţi în speranţa atât de dulce:

„Cad frunzele, rândunele-le se duc, iar liberalii vor pleca pentru a ne lăsa nouă locul..."

Dragostea crestineasca?

Fapte cari merită o imediată sancţiune

Comuna bisericească greco-catolică din Tereşti, judeţul Maramureş din îndemn propriu a trecut în întregime la biserica ortodoxă-română. In urma acestui fapt domnii c tolici dela administraţia plăşei din Ocna-Şugatag au deslănţuit o răsbunare crudă asupra poporului.

In 27 August pretorul G. Simon a deţinut nouă fruntaşi din comună, iar pe unu cu numele Vasile Ţiple l'a bătut îngrozitor. Numai ceilalţi deţinuţi l'au putut scăpa din mâinile satrapului.

In 28 August primpretorul Mihali, un nepot al prefectului, a bătut în stradă, în vederea întregei populaţii, pe curatorul-epitrop Gheorghe Ţiple. Pretura face toate acestea volnicii sub pretextul că aceşti oameni fac propagandă comunistă, întemeindu-se pe adresa Nr. 2222/924 dela parchetul din Sighetul Marmaţiei, prin care ar fi primit ordin, să facă aceste arestări.

Ce e şi mai mult, un pretor delegat, cu numele Lazăr, a declarat în faţa celor arestaţi, că *„mai bine să se facă oamenii jidovi, decât ortodoxi, căci legea ortodoxă este cea mai spurcată lege pe faţa pământului.*

Reclamându-se contra acestor volnicii, s-a dresat dosar cu acte de dare în judecată Consiliului de război al Corpului 6 Armată contra pretorilor Gh. Simon şi Lazar dela pretura plasei din Ocna-Sugatag.

Aducem aceste fapte la cunoştinţa autorităţilor.

„Prometeu" la Viena

Cetim în „Neue Wiener Journal" că la teatrul orăşenesc vienez se va juca în curând „Prometeu" de dl Victor Eftimiu.

Piesa s'a tradus din franţuzeşte de către renumitul poet german Hugo von Hofmannsthal.

Procesul emigranţilor unguri

Relatările presei budapestane

Procesul emigranţilor unguri va începe nu peste mult. Guvernul maghiar, după cum se ştie, a publicat în gazeta oficioasă ungurească o somaţie adresată înculpaţilor emigranţi să se reîntoarcă din streinătate şi să se prezinte în persoană la proces. La caz dacă nu se vor înfăţişa, ei vor fi condamnaţi în contumaciam.

In urma somaţiei, emigranţii aflători în Viena şi în statele succesoare întrunindu-se au hotărât să se prezinte în persoană la proces, dar numai dacă Statul maghiar promite să nu-i aresteze.

Ministrul de justiţie, Pethy Pál a făcut toate promisiunile cerute de emigranţi. In ultimele zile însă procurorii au pornit o acţiune pentru arestarea imediată a emigranţilor, îndată ce vor trece graniţa.

In urma acestei duplicităţi de atitudine a autorităţilor ungureşti, emigranţii au hotărât să nu plece în Ungaria.

Cronica judiciară

Violează proprietarul domiciliul dacă intră cu forţa în locuinţa chiriaşului?

Acuta criză de locuinţe dela oraşe provoacă numeroase conflicte între chiriaşi şi proprietari. Unele se rezolvă pe cale administrativă prin oficiile de închiriere, iar altele, mai grave ajung în faţa justiţiei. Dintre acestea din urmă cele de violare de domiciliu sunt mai obişnuite. Proprietarul de regulă voieşte să se scape de chiriaş, care se bucură de protecţiunea legilor de astăzi, şi de multeori mijlocul cel mai expeditiv este şicanarea chiriaşului.

Ieri tribunalul din localitate s'a pronunţat într'un asemenea proces. Nu atribuim proprietarului în chestiune intenţiunea de şicanare, ci dăm numai faptele aşa după cum ele se degajează din dezbatere.

La proprietarul Anton Volth, din strada Surdă nr. 16, locuieşte din 1921 într'o cameră mobilată rechiziţionată conducătorul de atelier al şcoalei de conductori technici Teodor Maior. Proprietarul s'a plâns adeseori la poliţie, spunând că chiriaşul îi ruinează mobilierul. Intr'un târziu un membru al poliţiei i-a dat în particular sfatul, să-şi scoată mobilierul din camera chiriaşului, se înţelege în prezenţa a doui martori.

Dl Volth a procedat în tocmai, forţând unul din cele două lacate pe care nu le a putut descuia lăcătuşul chemat, iar după aceea a schimbat mobilerul.

La plângerea dlui Maior, parchetul a intentat acţiune publică contra proprietarului, conexându-se cauzei şi acuza de furt.

Proprietarul luase din noptiera chiriaşului cartuşele de revolver găsite acolo.

In cursul desbaterilor de ieri acuzatul a recunoscut faptul ce i se imputa invocând ca acuză împrejurarea că a lucrat conform sfatului primit dela omul poliţiei, iar cartuşele le-a predat tribunalului spunând că le-a luat pentru a evita o răzbunare din partea chiriaşului.

In baza art. 323 p. 2 din procedura penală tribunalul a achitat pe acuzat, procurorul făcând apel în baza art. 385. 1. a procedurei penale pentru nepedpsirea culpei de domiciliu. Lezatul s'a asociat la apel.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Geneva pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili

Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143

BEREA DESCHISA „URSUS"

Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

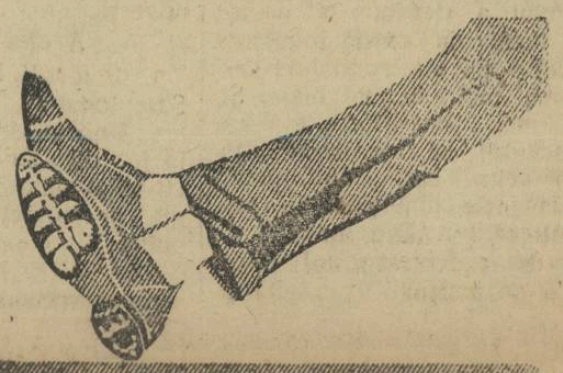

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ○○○○○○○

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă ardmită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

CRONICA SPORTIVA

— Universitatea—Kac 1;1 (1:0) — Cfr—Kkse 3:2 (0:2) —
Sezonul scandalurilor.

Abia au început matchurile de şampionat şi deja ni se dă ocaziunea să înregistrăm excese adânc regretabile, cari, se vede, nu pot fi scoase de pe program, deoarece majoritatea publicului se pare a fi de credinţă că odată cu biletul a cumpărat şi dreptul la critică sgomotoasă, eroare, insulte morale şi fizice, etc.. de care uzează cu prisosinţă la orice întrecere. Cea mai mică greşeală a arbitrului, cea mai nevinovată observaţiune din partida adversă, ca să nu mai vorbim de consecinţele unui match pierdut, răscolesc patimile uşor inflamabile, şi şovinismul sportiv în aşa măsură, că zadarnic am mai căuta frumseţile jocului de asociaţie acolo, unde de fapt se petrec lucruri de domeniul psyhiatriei. Hotărât, arena sportivă s'a transformat dela un cârd de vreme într'un vast institut psychiatric, ceeace ne tentează ca în loc să ne mai ocupăm cu mersul jocului, să înregistrăm doar symptomele psychologice atât la individ cât şi la masă, şi în acest caz am fi nevoiţi să cedăm condeiul dlui dr. Ureche.

Intr'adevăr criza de nervi a publicului a devenit atât de acută, încât nu există întrecere fără cel puţin un scandal de calibru mai mic sau mai mare. Şi ce-i mai interesat, e că provocatorii se recrutează din rândul celor, cari contribuesc, materialiceste mai puţin la reuşita întrecerilor. Din punctul acesta de vedere sportul trece printr'o criză nemai pomenită şi dacă nu se iau grabnice măsuri pentruca să se asigure liniştea spectatorilor serioşi, ordinea şi bunul mers al jocurilor, ersburile sportive se vor pomeni într'o bună zi cu tribunele goale, având atunci toată libertatea să aranjeze lupte de tauri, unde argumentul pumnului să fie ridicat la doctrină.

Avem convingerea, că toate aceste scandaluri pornesc dela arbitru. Azi Clujul nu mai are un singur arbitru cu autoritate. Bine înţeles autoritatea este în funcţiune de persoana arbitrului şi orice măsuri de siguranţă s'ar lua în această privinţă, ele nu pot înlătura criza. Noi nu vedem aci altă soluţie decât ca arbitrii în chestiune să nu mai conducă matchuri de şampionat şi ca pentru orice întrecere grea să se invite arbitrii streini. Spesele sunt mai mari, dar cauzele cari au determinat până acum turburările vor fi în majoritatea lor înlăturate.

Mai avem în fine o propunere. Pentru capetele înfierbântate se recomandă apă rece şi de aceea credem, că pompierii nu pot lipsi dela viitoarele întreceri. Ne promitem foarte mult dela activitatea lor în momente critice şi contăm cu siguranţă că autorităţile sportive vor urma sfatul nostru.

Arena oraşului

Universitatea—KAC: 1:1 (0:1). Şampionat cl. I. Arbitru Czinczár.

Eri a vut U. prima întrecere serioasă, când putea să arate ce ştie şi ce poate. De fapt echipa campioană, întărită cu Giurgiu II. şi Blaj, dar fără Guga, se mişcă elegant şi ţinteşte pe adversar aproape întreaga repriză la poartă.

Superioritatea absolută a U. ne-a făcut să aşteptăm o ploae de goaluri. Dacă aceasta totuşi nu s'a produs, se datoreşte în parte incapabilităţii liniei de înaintaşi şi în mare parte arbitrului şovinist. Goaluri obţinute regulamentar n'au fost recunoscute. Sentinţe aduse cu vădită rea voinţă, greşeli pe care nu vroia să le observe a produs criza de nervi a publicului, care după terminarea jocului şi-a luat satisfacţie singur prin insulta corporală a arbitrului. In legătură cu acest incident a fost crunt bătut şi soldatul Kinigi, ajuns în conflict cu câţiva aderenţi înfierbântaţi. Provocatorul scandalului a fost de fapt acest individ. Ar fi de dorit ca armata să evite asemenea scandaluri.

In ceeace priveşte prestaţia U. toată lumea recunoaşte meritul ei la victorie şi dacă totuşi jocul s'a terminat nedecis (Galfi pleacă cu mingea din poziţie de incontestabil offside şi marchează din vina lui Lazar) aceasta se poate mulţumi numai dlui Czinczár.

Trebue să subliniem spre cinstea conducătorilor U atitudinea corectă a jucătorilor, disciplina şi spiritul de ordine din club.

Universitatea a fost cu sută la sută mai bună decât echipa adversă.

Arena C. F. R.

C. F. R.—K. K. S. E. 3:2 (0:2) Şampionat cl. I. Arbitru Winkler. Ambele echipe au excelat în joc dur. CFR. obţine victoria cu nouă oameni. Arbitrul energic şi corect, public foarte puţin.

Cronicar.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 7 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Uraganul

O dramă a naturei deslănţuite în 11 acte, după romanul lui **Lottie Blair Parker.** Inscenată de marele regisor american: **D. W. Griffith.** In rolul principal frumoasa artistă: **Lilian Gihs. Acţiunea se petrece deasupra gheţei la Niagara!**

CINEMA URANIA

Cosmopolis

Mare roman cinematografic senzaţional şi criminal în 9 acte, după romanul lui **Paul Bourget.** In rolul principal: **Elena Lunda şi Alberto Caporzi.**

CINEMA APOLLO

Mireasa din Australia

Comedie hazlie în 6 acte. In rolul principal cei mai buni comici din lume: **Patt şi Pattaschan.**

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Traviata" cu debutul dnei Elena Lévay şi a dlor Zoltán Szabó şi Mihail Takács. Preţuri obişnuite. Abonament de premieră No. 8 seria 74.

Vineri: „Turta" la 6 ore. Abonament şters. Seria 75.

Sâmbătă matineu: „Sulamit" Preţuri reduse. Seria 76.

Adunarea

generală a Asociaţiei clerului „Andrei Saguna"

Asociaţia clerului „A. Saguna" — Secţia Cluj — la invitaţia preoţimei din partea Alba-Iuliei va ţine adunare generală Luni 20 Oct. a. c. în Alba-Iulia. La această adunaare se convoacă toată preoţimea eparhiei Clujului, şi va avea următorul.

Program.

1. Dimineaţa la 8 ore serviciu divin în biserica încoronării. 2. Predică ocazională de păr. Octavian Albani. 3. Deschiderea adunării şi constituirea biroului. 4. Rapoarte. 5. Problema minorităţilor, raportul preotului Ştefan Meteş. 6. Chestiunea Concordatului raportul prectului Lucian Munteanu. 7. Reforma agrară şi biserica, raportul preotului Vasile Bârluţiu. 8. Recăsătorirea preoţimei, raportul preotului Cornel Georgea. 9. Organizarea tinerimei, raportul preotului Zaharie Man. 10. Propuneri. 11. Alegerea comitetului.

Cluj, la 25 Sept. 1924.

Dr. Sebastian Stanca
preş. secţiei.

N. B. Duminecă în 19 Oct. fiind dl. prof. univ. N. Iorga în Alba-Iulia, Dsa va ţinea la ora 3 d. m. o conferinţă din domeniul problemelor noastre bisericeşti. E de dorit să profite de această ocazie cât mai mulţi dintre preoţii noştri.

Examenele de limba română ale funcţionarilor din Oradea

Corespondentul nostru din Oradea-Mare ne anunţă că alaltăieri au fost încheiate acolo examenele funcţionarilor de stat minoritari din limba română.

Rezultatele încă nu se cunosc, urmând să fie publicate mai târziu. Totuşi din cele transpirate în public se poate constata, că funcţionarii minoritari au corespuns numai în parte condiţiunilor de examinare. Mulţi dintre aceştia au dat dovadă de-o bunăvoinţă foarte relativă de a-şi însuşi limba statului.

Dar la Oradea în unele cercuri româneşti se ventilează ideea supunerii la acelaş examen şi a unei părţi din funcţionarii români, întrucât unii dintre aceştia nu ştiu cu multi mai bine româneşti ca ungurii.

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administraţie.

Dormitor şi prânzător frumos se vinde ieftin. Adresa: Strada Iaşilor No. 4. D. 262.

Studentă universitară dă ore meditaţii — eventual în schimb la locuinţă şi vipt. Adresa la administraţie.

Uzinele electrice ale oraşului Cluj, caută pentru imediată angajare la uzina hidroelectrică din Someşurece: 2 îngrijitori de maşini meseriaşi şi 1 focar, români, căsătoriţi. Doritorii se vor prezinta cu actele în regulă, la Direcţiunea Uzinelor, Calea Regele Ferdinand No. 30. în zilele de lucru dela ora 9—12, 3 - 6. D 270

Cu preţ ocazional e de vânzare o casă din Calea Feleacului No. 27, care este compusă din 5 odăi, bucătărie şi curte mare. Deslusiri se primesc la Agentura Danzinger Str. Iuliu Maniu 20. D 266

Reclama este sufletul comertului!

Ultime informaţii

— Sâmbătă după amiazi d. ministru al cultelor Al. Lapedatu a vizitat Seminarul ortodox, însoţit fiind de P. S. S. episcopul Nicolae Hossu. Dsa a fost primit de studenţi în frunte cu întreg corpul profesoral D. ministru a rămas deplin mulţumit de ordinea găsită în sălile de cursuri, precum şi în căminul Seminarului.

— In cursul vizitei sale la Cluj d. ministru Al. Lapedatu a avut o lungă întrevedere cu P. S. S. episcopul Nicolae Ivan, desbătând probleme bisericeşti de actualitate.

— P. S. S. episcopul Nicolae Ivan a plecat astăzi la Sibiu pentru a lua parte la şedinţele congresului naţional bisericesc, consistorului metropolitan şi comitetului fundaţiunei Gojdu.

— In ziua de 15 Octombrie, sărbătoarea Sf. Paraschive, preoţii din tractul Cluj se întrunesc la Bonţida pentru a ţine obicinuitele conferinţe preoţeşti de toamnă.

— Sportul clujan a înregistrat pe ziua de ieri o reală pierdere prin moartea droghistului Dezideriu Iacobi, unul dintre cei mai buni fost halfişti ai oraşului nostru şi ai ţării întregi. Iacobi este o victimă a sportului. Lovit la o încheietură în cursul matchului cu reprezentativa Austriei, jucat la Viena în prezilele Olimpiadei de către aleasa României, tânărul Iacobi, căci era abia de 25 ani, nu s'a mai putut reface. Suferea de sarconă, o boală periculoasă şi incurabilă. Zadarnice au fost toate încercările de al salva. In el sportul ţării pierde pe unul din cei mai fini şi disciplinaţi jucători, cari Iacobi o singură dată nu fusese pedepsit pentru vre-o bruscare a adversarului său pentru vre-o abatere dela normele sportive. Făcea parte din clubul Haggibor şi a reprezentat de cinci ori culorile României la matchuri internaţionale iar în aleasa Clujului a jucat de 20 ori.

— Intre primăria oraşului şi dl inginer Maksai a intervenit un acord în sensul căruia oraşul plăteşte dlui Maksai 1,200.000 lei pentru planul întocmit de d-sa în vederea noilor construcţiuni de amplificare a apaductului local. Pretenţiunea dintru început a dlui Maksai era 2 milioane lei.

** Ocasiune rară "Au Printemps" desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— Incă în anii trecuţi pompierii din Cluj au propus achiziţionarea unei noui pompe mari cu motor, întrucât oraşul n'are decât una singură. Prin sporirea populaţiei din oraşul nostru pericolul incendiilor e mai mare şi astfel se impune şi intensificarea mijloacelor de combatere ă lor. Având în vedere toate acestea oraşul a aprobat în şedinţa ultimă a consiliului muncipal cumpărarea încă a unei pompe mari cu motor dela o firmă din Germania pe preţul de 5700 dolari, plătibil în mai multe rate. Urmează acum ca acest contract de cumpărare să fie aprobat şi de minister.

— O delegaţie a bisericei romano-catolice din Cluj s'a prezentat astăzi la primărie invitând pe reprezentanţii oraşului să participe la serbările de sfinţire a clopotelor. In lipsa dlui primar, care este în concediu, de către dl primnotar Cărpinişan.

— Sâmbătă seara, inginerii geodedici de la inspectoratul general geodedic şi cadastral pentru Transilvania, împreună cu inginerii antreprenori autorizaţi, au serbătorit pe d. inspector general geodedic Alesiu Munteanu, care a împlinit 20 de ani în această funcţie şi 5 ani ca şef al serviciilor geodezice din Ardeal. D. inspector Munteanu a fost călduros ovaţionat de colegii şi colaboratorii săi. Seara a avut loc un banchet la restauruntul New-York.

— Comerciantul Heckelman din Bucovina a cumpărat mai multe vagoane de vin, pe care intenţiona să le treacă peste graniţă. Poliţia prinzând de veste comerciantul a fost arestat şi înaintat parchetului.

— Primăria locală a primit dela Bucureşti instrucţiuni detailate pentru alcătuirea bugetului pe anul 1925. In aceste instrucţiuni se acordă o deosebită atenţiune şcolilor.

— In cursul acestei săptămâni repertoriul Teatrului naţional va fi după cum urmează. Marţi 7 Oct. premieră. „Floarea de Lămâiţă" comedie în 3 Acte de André Mirabeau şi Dolley cu Dni Neamtzu-Ottonel, Mihăilescu-Brăila, Al. Ghibericon, şi dnele Jena-Popovici-Voina, Ec. Stănescu, Nelly Caracioni, Ath. Rally. Direcţia de Scenă Dl. G. Mihaiescu. Joi 9 Oct. „Floarea de Lămâiţă". Sâmbătă 11 Oct. „Floarea de Lămâiţă". In studiu „Oedip-Rege" cu D-l Zaharie Bârsan.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Un mare incendiu în Capitală

Bucureşti. Un puternic incendiu a isbucnit aseară la Regimentul 2 Jandarmi. A ars un garaj cu două automobile. Focul a fost localizat abia după 3 ore.

Războiul din China

Bucureşti. — Ultimele ştiri anunţă, că în jurul Peking-ului se dau lupte crâncene. Luptele au luat proporţiile unei mari ofensive.

Alegerile din Anglia

Bucureşti. — Peste trei săptămâni vor avea loc în Anglia alegerile generale. Campania electorală a început.

Ratificarea tratatului de arbitraj comercial şi economic

Bucureşti. — Tratatul de arbitraj comercial şi economic elaborat de Liga Naţiunilor a fost ratificat de Italia, Franţa şi Anglia.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu N 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII” SIBIIU

Anul V. Nr. 1195 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 8 Octomvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Desăvârșirea Unificărei

Nuoile proecte de legi pe care guvernul le va depune în actuala sesiune parlamentară

Printre proectele de legi, pe care guvernul le va depune în actuala sesiune a Parlamentului, cele mai importante — cum sunt cele referitoare la învățământ, biserică, justiție, administrație — vor da României mari unificarea mecanismului de Stat, pe care o implică unitatea politică și unitatea sufletească a țărei noastre.

E inadmisibil, e absurd, și păgubitor ca într'o țară, care și-a realizat cu atâtea jertfe unitatea politică, fiecare provincie să fie guvernată de legi deosebite, care nu au isvorât nici din firea nici din necesitățile românismului, ci care, dinpotrivă, au fost plămădite tocmai pentru a zădărnici împlinirea istoricului nostru ideal și a nimici naționalitatea noastră. Vorbim aceiași limbă, avem aceeași sensibilitate și aceleași interese, avem aceleași bunuri de păstrat și în linie generală ne îndreptăm către aceleași îndrumări de viitor — de ce am fi guvernați și de alte legiuiri și acum când granița Carpaților a fost spulberată de eroismul românismului?

Se invocă interese locale.

Cea ar fi dacă Moldova le-ar invoca pe ale ei, Oltenia pe ale ei și Dobrogea la fel?

In armonia interesului general, interesele locale trebuesc topite, la fel cu cele individuale.

De fapt în atitudinea vrăjmășească a unora din Ardeal — a unui grup politic în descompunere — împotriva tutulor legilor de unificare administrativă și judiciară — e o complectare, de o logică infernală și păgubitoare a regionalismului politic.

Acest regionalism ne putând fi cristalizat în forme de cultură și de artă — care ar constitui o prețioasă contribuție la civilizația românească — ia formele vehemente ale celui mai vulgar politicianism, care se resfrânge în toate manifestările vieței curente.

Perfectul regionalist — după tipicul dlor Vajda și Maniu — trebue să se împotrivească tutulor directivelor care vin din București — care rămâne centrul de cerebralitate a românismului, nu Budapesta și împotriva tutulor tendințelor de desăvâșire a unificării.

Astfel regionalismul politic este complectat cu regionalismul în materie de administrație, învățământ, justiție, după ce într'un moment de sminteală a încercat să fie practicat și în armată.

Finețea și eleganța intelectuală a acestor regionaliști a găsit subit formula acestui regionalism: „nu voim unificarea cu furca“, vociferează acești domni în fața fiecărei legi de unificare.

„Cu furca“ nu se gândește nimeni să o facă: cu studiarea și buna chibzuire a problemelor, cu consultarea celor în drept și de bună credință, potrivit necesităților integrale ale românismului și cu toate formele legale — da.

Domnii aceștia declară că voesc unificarea cu timpul. Cam cât timp? O jumătate de veac, un secol sau două? Acești oameni înceți la minte și tărăgănitori în metoda și acțiune, nu bine-voesc a preciza.

Unificarea legislativă, administrativă și școlară nu se face nici cu furca, nici cu secolile.

Ea se face la timp — cu studiul necesar, cu o matură chibzuială, călăuzită de spiritul general și ideal al românismului în care se contopesc armonios interesele locale ale provinciilor cu interesele fostului vechiu Regat pentru a da mecanismului. Statului unitatea trebuitoare, care o implică unitatea politică sufletească.

Fuziunea Uniunei forestiere cu Uniunea generală a Industriașilor

Săptămâna trecută s'a ținut la sediul Uniunii generale a industriașilor, o consfătuire a reprezentanților Uniunii cu delegații Uniunii forestiere din Ardeal și Banat.

Din partea „Ugir“ au fost prezenți dnii: inginer C. Penescu-Kertsch, inginer C. R. Mircea și Erös, iar din partea forestierilor dnii: dr Böszörményi, dr Lakatos, Vaida, Sziklos și Palmai.

S'a hotărît definitiv fuziunea Uniunii forestiere din Ardeal și Banat cu Uniunea generală a industriașilor din România, fuziune care va fi ratificată la 9 Noemvrie a. c., când se va ține adunarea generală a Uniunei forestiere.

Colectele pentru biserici

Solicitudinea guvernului pentru proprietetea bisericei

Inregistram ieri ordinul trimis de către minister tuturor autorităților, prin care se face cunoscut că orice colecte pentru biserici se vor putea interprinde în viitor și numai cu autorizația episcopilor respectivi.

Știut este că până acum cazul era altul și anume era nevoe și de aprobarea ministerului.

Prin ordinul de mai sus colectele pentru biserici sunt încurajate într'un mod deosebit. Căci el vine într'un timp când orice alte colecte nu sunt admise.

Aceasta dovedește odată mai mult grija pe care guvernul și în special dl ministru Lapedatu o poartă bisericilor.

Inscripții

Două spirite. O telegramă, neconfirmată până acum, a anunțat moartea lui Anatole France: alta ne-a vestit agonia lui Maxim Gorki.

Două suflete mari — două contraste extreme, doui antipozi. Nu facem comparații de valori, ci paralele de însușiri Nu cântărim: sufletul e imponderabil și în esența lui eternică se înaită de-asupra balanței comerciale. Anatole France e tipul reprezentativ al civilizației mediteraneane — cu logica și echilibrul ei lăuntric, călăuzită de simțul măsurii și de îndrumarea nativă a bunului gust.

Civilizația aceasta e clară și surâzătoare, ea distilă senzațiile creind din ele opere de artă pură așa cum albinele de aur plămădesc mierea din sucul florilor — și în aceste opere e și parfum suav și înviorator de floare fragedă și gust de miere.

Omul acestei civilizații jonglează sprinten și elegant cu ideile, așa cum atletul plastic svârlea voios și înăripat discobolul în stadiu.

Mediteraneanul are instinctul formelor — îl are în mâinile care înfrigurate plămădeau pântecul amforei ori pântecul Venerei și în degetele care pișcau coardele de argint al lirei — îl are în ochii îmbătați de visiunea albastră a cerurilor și în urechile în care stăruie ecoul sonor al valurilor.

Omul acestei civilizații nu este numai creator de artă — ci și un fin și subtil înțelegător al misterului și magiei arte.

Anatole France este un coborâtor direct din Platon. Maxim Gorki este reprezentantul genial al unui alt tip de rassă și civilizație — pentru a nu spune al unei barbarii.

Spirit intens, sbuciumat, convulsionat de viziuni de misticism umanitar el e un dezordonat în complexiunea lăuntrică a sufletului ca și în expresia de artă. — Un artist de impulsiune, de sub-conștient și de isbucniri. Opera lui se desfășură în ceață și negură, în sub-solul vieței, de aceia un rictus de amărăciune înlocuește surâsul și grația.

Gorki e un dezechilibrat, un dement de geniu.

... In fața acestui contrast îmi amintesc de acerba critică pe care Peladan a făcut'o pângăritorului volum al lui Tolstoi „Ce e arta“.

Peladan, invectiva pe Tolstoi, spunându-i că poate crea opere geniale, dar că în fața artei mediteraneene are atitudinea unui „mujic“. *Diodor.*

Concordatele forțate

Interesele creditorilor și ale debitorilor. Evitarea falimentelor

Acuta criză de numerar face pe zi ce trece cât mai numeroase victime printre comercianți și industriași.

Concordatele forțate au ajuns lucruri obicinuite astăzi. Creditorii se consfătuesc pentru a-și creia o instituțiune, care să le apere drepturile. Iar la rândul lor debitorii strânși de creditori cer concordat forțat. Astfel s'a înregistrat zilele trecute la tribunalul din Oradea-Mare cererea fabricantului Löbl, care are totuși un activ de două ori cât pasivul.

Faptul a fost provocat de către un creditor care a forțat să i se achite la termen datoria.

Cazul a provocat o adevărată îngrijorare printre comercianții și industriașii din Cluj. Căci, — spun ei — e nevoe de-o strânsă conlucrare între debitori și creditori. Creditorii trebue să fie animați de bunăvoință, iar debitorii să nu fie de rea credință.

M. Sa Regina Maria și străinii

Celebrul pictor George E. Cook despre suverana României — „Una din cele mai mari figuri ale istoriei moderne“ — „Religia mea este dragostea de oameni“. . . — O alegorie semnificativă

M. Sa Regina Maria este, fără îndoială una din personalitățile cele mai de seamă și originale din țara noastră. Dovada măreției sufletului Suveranei am avut-o de nenumărate ori, nu trebue să amintim decât de rolul pe care L'a jucat în timpul războiului sau cu prilejul conferinței de pace.

In războiu, mângâietoare a răniților și insuflând curaj celor ce porneau să înfăptuiască cu prețul sângelui lor un ideal de mai multe secole, — după armistițiu apărătoare a drepturilor națiunei române, M. Sa Regina a ajuns să fie proslăvită nu numai în țară, ci în toate țările din lume. Apariția, frumseța și calitățile sufletești ale Reginei noastre trezesc pretutindenea entuziasm și simpatie ce se resfrâng și asupra țării și a neamului românesc.

Hotărât lucru, M. Sa Regina face parte din oamenii excepționali cari exercită o influență deosebită asupra contimporanilor. Nu este oare caracteristică admirația față de M. Sa a populației minoritare din Ardeal de pildă? Admirația aceasta este una neprecupețită și nefățărită, deși se știe că Suverana a fost dela'nceput între luptătorii pentru ideea idealului național.

*

Avem înaintea noastră un articol mai lung al unui domn dr Siklosy László — apărut în „Hétfői Ujság“ — care călătorind cu vaporul spre Constantinopol, a avut norocul să facă cunoștință cu celebrul portretist american George E. Cook.

Marele artist — un om foarte bogat de altcum (proprietar urban în New-York, Londra, Palermo) — a spus dlui dr Siklosy că în vara aceasta a vizitat și țara românească, făcând cunoștință cu acest prilej cu Regina României.

La întrebările dlui Siklosy, renumitul pictor american a spus următoarele:

„*Eu văd în Regina Maria una din cele mai mari figuri ale istoriei moderne.*

— Am de gând să fac o compoziție mai mare asupra războiului mondial. Figura principală a tabloului va fi Regina, înfățișând lumina ce conduce spre scop.

M. Sa m'a primit în castelele din Brad și Sinaia. A binevoit să stea mai multă vreme de vorbă cu mine. M'am convins că sufletul ei este plin de bunătate și dragoste de adevăr.

„Puțin mă cunosc — a spus Regina. — Dacă m'ar cunoaște, nu a-și mai avea dușmani. *Religia mea este dragostea de oameni.*“

In politică, M. Sa este contra politicanilor, cari nu trăesc decât pentru ziua de azi, fără să le pese de ziua de mâine. Este pentru capitalul american care ajută țara, dar nu și contra celui sugrumător al micilor capitaluri. Bogățiile și forțele naturale din România să rămână ale populației.

Tema principală a convorbirii noastre însă a fost iubirea de oameni.

Pentru a-mi ilustra ce fel de atitudine și concepție de viață ar puteu îndrepta lumea, M. Sa mi-a povestit o alegorie culeasă din ultimele lecturi ale sale și care exprimă mai bine decât orice ceiace se petrece în propria-i viață sufletească.

— „A trăit odată — a spus Regina — un om bogat pe care dușmanii lui l'au jefuit de toate. Totuși, i-a mai rămas o ultimă mângâiere și bucurie: singurul copil. Dușmanii lui însă au ucis și pe acesta. Bietul om mai că a înebunit de durere. Când însă s'a trezit din toropeala nemăsuratei sale suferințe, a plecat la moșiile dușmanilor lui, arătându-le și sămănându-le.“

Vezi d-ta — a încheiat dl George E. Cook — acesta este idealul Reginei: oamenii să se unească în dragoste și în iertare . . .“

*

Iată potretul sufletesc al Reginei noastre dat de celebrul artist american. După cum se vede, cea care în războiu a alinat suferințele eroilor răniți și s'a identificat în cea mai mare măsură cu aspirațiile acestui popor, astăzi, consecventă trecutului închinat idealului, artei și frumosului propovăduește aceiași iubire de oameni și concepție de viață superioară.

Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat

Domnii membri ai Comitetului sunt înștiințați pe această cale că, ședința generală nefiind în număr, în ziua de Duminecă, 5 Octomvrie, când a fost convocată, se va ține în ziua de Duminecă 12 Octomvrie, la ora 11 a. m. în localul Sindicatului, Cluj, Piața Unirei 29, cu oricâți membri vor fi prezenți.

Ordinea de zi este cea fixată în convocarea ședinței generale.

Având în vedere importanța chestiunilor puse în discuția acestei ședințe, domnii membri ai Comitetului, din Cluj și din provincie, sunt rugați cu insistență să ia parte neapărat la ședința de Duminecă, membrii din provincie anunțându-se din timp la secretariat spre a li-se pregăti cartiruirea.

Președinte:
(ss) D. Tomescu.

Secretar general:
(ss) D. I. Cucu.

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se **vopsesc și se curață cel mai bun** la **„CRISTAL"**

Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână și de tort 13

Presa maghiară

Ungurii și evreii

Dl dr. Jakabffy Elemér publică în revista „Magyar kisebbség" o polemică cu un fost deputat din Parlamentul maghiar. Referitor la evrei, dl Jakabffy are următoarele păreri:

„Ungurii nu trebue să se desintereseze nici măcar de acei evrei din Ardeal cari se consideră națiune aparte. Cultura acestor evrei este și azi cea maghiară. Să ne rotim numai privirea prin sălile de concerte și la reprezentațiile de teatru unguresc, să ne interesăm de cei ce cumpără cărți și reviste unguresti, sau sprijinesc chiar și alte năzuinți culturale maghiare. Intre aceștia noi vedem foarte mulți evrei sioniști.

Cel mai mare maghiar (contele Széchenyi — N. R.) a spus că „numărul ungurilor este atât de mic, încât ar trebui să iertăm chiar și pe paricizi".

Să fim deci înțelegători față de cei ce slujesc ideia minoritară, deși rassa nu-i obligă la asta.

Să-i considerăm drept alliați.

Intre rândurile lor s'ar fi ivind și trădători, cu toate acestea într'un sector sau altul al frontului ei sunt totuși utilizabili".

După mărturia dlui Jakabffy, evreii „magyar ember" nu sunt pentru unguri decât niște unelte oarbe ale cauzei maghiare, „utilizabili într'un sector sau altul al frontului". Convine și este demn acest rol de sioniștii din Ardeal?

O întrebare la care s'ar cuveni un răspuns mai categoric decât cele de până acum.

„N'am fost încântați de activitatea partidului maghiar"

„Părerea noastră asupra partidului maghiar — scrie dl Vuchetich Endre în „Temesvári Hirlap" — n'a fost influențată de nici o considerație de ordin personal. Contactul partidului cu massele unguresti, n'a fost mulțumitor. Urmările păgubitoare ale acestei izolări o simt atât conducerea partidului maghiar cât și ungurii din Ardeal. Lipsa acestor legături o simțim mai ales noi, cei din Banat.

Nici noi n'am fost încântați de activitatea de până acum a partidului maghiar — lucru ce l'am afirmat de mai multe ori. Am stat destul de departe de conducerea acestui partid".

— Această datorie a avut-o tot ungurul din Ardeal iubitor de țară și conștient de primejdiile ce le-ar putea aduce cauzei minoritare politica nesocotită a partidului maghiar.

Candidații ungurilor din Deva

In numele ungurilor din Deva, ziarul „Déva és Vidéke" scrie:

„Dacă ar fi după noi, am alege ca președinte sau pe dl dr. Paál Arpád sau pe dl Sándor József. I-am lăsa să se înțeleagă prietenește, care din ei primește să renunțe în favorul celuilalt".

O învinuire gravă

Revista ungurească „Minoritatea maghiară" pornind dela un articol, plătit probabil de unguri și apărut într'un ziar elvețian, reproduce învinuirea că dl Colban dela Liga Națiunilor a incassat bani dela guvernul român pentru laudele ce s'a obligat a ni le aduce în străinătate.

Sperăm că organul maghiar cunoaște legea presei conform căreia nu numai calomniatorilor ci și cel ce răspândește calomnia nedovedită va fi pedepsit în caz de proces.

Dela Teatrul Național

Astăseară va avea loc la Teatrul Național a doua premieră din anul acesta, „Floarea de Lămâiță", comedie în 3 acte de Andrei Birabeau și Georges Dolley, tradusă de D. G. Mihăescu.

In această piesă apar d-nele Jeana Popovici-Voina, Ecaterina Stănescu, Silvia Jipescu-Hodoș, Athena Bally, M. Borsa și dnii Mihăilescu-Brăila, Neamțu-Ottonel și Al. Ghibericon.

Direcția de scenă: D. Gogu Mihăescu.

„Floarea de Lămâiță", care a avut un răsunător succes în trecuta stagiune la Paris, atingând un număr de câteva sute de reprezentații, va fi desigur bine primită de publicul clujan.

„Floarea de Lămâiță" se va mai juca Joi, 9 și Sâmbătă 11 Octomvrie.

Duminecă 12 Octomvrie, pentru a patra oară „Viforul".

Se repetă „Oedip-Rege", cu dl Zaharie Bârsan în rolul titular. Tragedia lui Lofode se va bucura de o montare deosebit de fastuoasă și adaptată curentelor moderne în teatru. Direcția de scenă o are dl Zaharie Bârsan. Spectacolul va fi acompaniat de coruri aranjate de maestrul H. Klie.

Distribuția cuprinde pe dnele M. Ignatescu-Dobrescu, M. Miriam și V. Cronvald și pe dnii D. Psatta, Nae Dimitriu, Mișu Ștefănescu, Al. Șerban, C. Simionescu, Bănuțiu.

Decorurile noui sunt executate în atelierele Teatrului de pictorul Eugen Truncinski.

In studiu „Revizorul" de Gogol sub conducerea dlui G. Mihăescu.

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Traviata" cu debutul dnei Elena Lévay și a dlor Zoltán Szabó și Mihail Takács. Prețuri obișnuite. Abonament de premieră No. 8 seria 74.

Vineri: „Turta" la 6 ore. Abonament șters. Seria 75.

Sâmbătă matineu: „Sulamit" Prețuri reduse. Seria 76.

Sâmbătă seara: „Școala bărbaților" Intâia reprezentație din ciclul Molière. Cu debutul balletului Ligeti. Abonament de zi 17 A. Seria 77.

Duminecă matineu: „Proletarii" Din ciclul dramei moderne. Cu debutul dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri reduse. Seria 78.

Duminică seara: „Moara Roșie" Prețuri obișnuite. Abonament șters Seria 79.

Luni: „Umbrela Sfântului Petru" Premieră. Abonament de premieră 9. Seria 80.

Marți: „Umbrela Sfântului Petru" a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

—

x **Turta.** Succesul cel mare prezis, iacă s'a înfăptuit. Publicul și presa deopotrivă se arată mulțumit și încântat de succesul acestei admirabile operete, care în afară de Miercuri se va afișa încă Vineri și Sâmbătă.

x **Traviata.** Joi seara se va reprezenta romantica operă a lui Merai, „Traviata" în rolul principal cu Lévay, Takács, Szabó Zoltán, Réthely, Kőszegi, Jung și Bérczi.

x **Umbrela Sfântului Petru.** Luni seara se va ținea premiera acestei frumoase piese, lucrată după admirabilul roman a lui Mikszáth. Succesul îi este asigurat nu numai prin frumusețea ei, dar și prin felul cum s'au distribuit rolurile, cari sunt destinate de către artiștii cei mai de frunte al ansamblului de dramă.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 8 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Uraganul

O dramă a naturei deslănțuite în 11 acte, după romanul lui **Lottie Blair Parker.** Inscenată de marele regisor american: **D. W. Griffith.** In rolul principal frumoasa artistă: **Lilian Gihs. Acțiunea se petrece deasupra gheței la Niagara!**

CINEMA URANIA

Cosmopolis

Mare roman cinematografic senzațional și criminal în 9 acte, după romanul lui **Paul Bourget.** In rolul principal: **Elena Lunda și Alberto Caporzi.**

CINEMA APOLLO

Mireasa din Australia

Comedie hazlie în 6 acte. In rolul principal cei mai buni comici din lume: **Patt și Pattaschan.**

Nr. 35661/L—1924.

Publicație

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 31 Octomvrie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ține licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, din Cluj pentru aprovizionarea de diferite materiale electrice.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, la Serviciul de Economat (camera No. 9) unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 273 **Direcțiunea Regională C. F. R.**

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

35 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Cu prețuri de fabrică

24

CHIFON prima . . . Lei 35

CHIFON „Tolpen" . . Lei 39

PANZA pentru cearceafuri lata 200 ctm Lei 149

PICHET-BARCHET colori si desenur frumoase Lei 42

FLANELA-TENIS color Lei 45

A pus in vanzare

Au Printemps

Str. Memorandului fost (Unió-u.) 11, Cluj.

Cu prețuri de fabrică

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA BITTRA VELMA SANTE VANILLE

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administrație.

Uzinele electrice ale orașului Cluj, caută pentru imediată angajare la uzina hidroelectrică din Someșurece: 2 îngrijitori de mașini meseriași și 1 focar, români, căsătoriți. Doritorii se vor prezinta cu actele în regulă, la Direcțiunea Uzinelor, Calea Regele Ferdinand No. 30. în zilele de lucru dela ora 9—12, 3—6. D 270

Publicațiune! Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 26 Septemvrie 1924 și nerăscumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitațiunea publică forțată, ce| se va ține la 27 Octomvrie 1924 ora 8 dimineața în localul casei din Calea Victoriei No. 16. Ionel N. Iliescu, Casă de Amanet și de Schimb Cluj.

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEȘANU

și Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă și dans Romăno Russ.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

Marea mișcare în magistratură

Continuăm a publica în numărul de astăzi lista marei mișcări făcute în magistratură pe ziua de 1 Octombrie:

In judecătoriile de pace

D. Alexandru D. Grigore, judecător la Odorheiu, se numește judecător cu titlu definitiv la ocolul Brăila urban.

D. Constantin A. Degan, procuror la tribunalul Rămnicu Sărat, se numește judecător la ocolul Plăgînești.

D. Ioan St. Constantinescu, judecător la Deva, se permută în aceiaș calitate la ocolul Făgăraș.

D. Ilie I. Petre, judecător la ocolul Hateg se permută la ocolul Bistrița.

D. Dimitrie Jecu, judecător la ocolul Ludoșul Mureș, se permută la ocolul Aita Mare din județul Trei Scaune.

D. Petru G. Senciuc, judecător la ocolul Brad se permută la ocolul Șiria din județul Arad.

D. Ioan Severineanu, judecător la Pui din județul Huniedoara, se permută la ocolul Biled din județul Timiș Torontal.

D. Ștefan D. Vodă, ajutor de judecător la Moinești (Bacău) se înaintează judecător la ocolul Nispereni.

D. Luca Nazăr, Ciobanu, substitut la tribunalul Ismail, se numește ajutor de judecător la ocolul Reni.

D. Constantin A. Crețu, ajutor de judecător, se permută la ocolul Moinești.

D. Eugeniu G. Georgescu, ajutor de judecător la Voinești (Dâmbovița), se permută la ocolul Pucioasa.

D. Vintilă V. Morțun, ajutor de judecător la Roman se permută la ocolul București VIII urban.

Ajutori de judecători

D. Romulus A. Niculescu, ajutor de judecător la Slatina se permută la ocolul Craiova I rural.

D. Gheorghe D. Sfetescu, ajutor de judecător la Urlați, se permută la ocolul Ploiești I urban.

D. Iacob Rugescu, ajutor de judecător la Arsache din județul Vlașca, se permută la Urlați.

C. Constantin Vrete, ajutor de judecător la Pechea Covurlui se permută la ocolul Galați II urban.

D. Petre Iorgulescu, ajutor de judecător la Baia de Aramă, se permută la ocolul Turnu-Severin urban.

D. Sava G Mărgineanu, ajutor de judecător la Adam-Clisi Constanța, se permură la ocolul Ismail rural.

D. Sava S. Vasiliu, ajutor de judecător la Târgu Sascut-Putna, se permută în aceeaș calitate la ocolul Adjudul Nou.

Dl Adrian Toma C. Petcu, se numește ajutor de judecător la ocolul Brăila rural.

Dl Constantin T. Grigoriu se numește ajutor de judecător la ocolul Țibănești, Vaslui.

Dl Romeo Aurel G. Costescu, se numește ajutor de judecător la Slobozia-Ialomița.

Dl Ovidiu Petrescu, se numește ajutor de judecător la ocolul Turnu-Severin rural.

Dl Eugeniu I. Moldovan, se numește ajutor de judecător la ocolul Pătulele Mehedinți.

Dl Mihail T. Daia, se numește ajutor de judecător la ocolul Roșiori de Vede I rural.

Dl Constantin T. Baciu se numește ajutor de judecător la ocolul Pătârlagele Buzău.

Dl Vasile I. Curtov, se numește ajutor de judecător la ocolul Stră eni din județul Chișinău.

Dl Anton G. Cernăuțeanu ajutor de judecător la ocolul Balatina din județul Bălți.

Dl Gabriel G. Radacovici, se numește ajutor de judecător la ocolul Cogealâc din Constanța.

Dl Ioan V. Ionescu, se numește ajutor de judecător la Bălăbănești în Tutova.

Dl Eugen Draganciul, se numește ajutor de judecător la Florești din județul Soroca.

Dl Petru S. Meicu, se numește ajutor de judecător la ocolul Budești din județul Ilfov.

In sedriile orfanale:

Dl Gheorghe P. Văleanu, asesor la sedria urbană Cluj, se înaintează președinte la sedria orfanală a județului Sătmar.

Dl Alexandru Mureșian, se numește asesor la sedria orfanală a județului Bihor.

Dl Maximilian Fülöp, asesor la sedria județului Cojocna, se permută la sedria orfanală a județului Trei-Scaune.

Dl Octavian Calcariu, se numește asesor la sedria județului Făgăraș.

In corpurile de portărei:

Dl Gheorghe T. Guma, portărei ia Olt, se înaintează cap de portărel la acelaș tribunal.

Dl Ioan Nicolau, grefier la tribunalul Iași, se înaintează cap de portărel la Tribunalul Ismail.

Dl Păun Al. Neațu zis și Mihail Alexandrescu ajutor de grefier la tribunalul Romanați, se înaintează cap de portărel la acelaș tribunal.

Inamovibilități și confirmări în functiuni

Devin inamovibili și se confirmă în funcțiunile ce ocup cu acelaș titlu, judecătorii dela tribunalele și judecătoriile de ocoale din circumscripțiumea Curții de Apel din Chișinău, precum urmează:

In circumscriptiunea tribunalului Bălți: Dl Dimitrie V. Gălușcă, judecător la ocolul Bălți.

Dl Constantin E. Crupoviatchin, judecător la Chișcăreni.

Dl Feodot Văluță, judecător la Cornești.

Dl Petru Gr. Spiterum, judecător la ocolul Fălești.

Dl Ioan Ștefan Goian, judecător la ocolui Sculeni și.

Dl Anastase V. Drăgoșoiu, judecător la ocolul Zăbriceni.

In circumscripțiunea Tribunalului Cahul: D-nii Petru N. Callin, judecător la Leova, Serban Vulcănescu, judecător la Vulcănești.

In circumscripțiunea Tribunalului Cetatea Albă: D-nii Constantinescu Porumbescu, judecător la Cetatea Albă rural; Vitali V. Lihomschi, judecător la Saba, Victor Belicov, judecător la Sărata; Feodosie I. Dimitriu, judecător la Volontirolca.

In circumscripțiunea Tribunalului Chișinău: D-nii Constantin Nicolau, judecător la Chișinău urban; Alexandru A. Oct., judecător la ocolul Chișinău IV urban; Andrei I. Neaga, judecător la Hâncești și Gheorghe I. Tomescu, judecător la Nemțeni.

In circumscripțiunea Tribunalului Hotin: D nii Vadim Zavoicinschi, judecător la Edineți și Constantin Micloș, judecător la Noua Sulița.

In circumscripțiunea Tribunalului Ismail: D-nii Constantin C. Ionescu, judecător la Chilia Nouă și Vitali Galisevschi, judecător la Ismail rural.

In circumscripțiunea Tribunalului Orhei: D-nii Constantin A. Mateescu, judecător la Cinețeuți; Benedict Roșca, judecător la Cinețeuți; Vasile Rădvănescu, judecător la Orhei rural și David Focșeneanu, judecător la Telenești.

In circumscripțiunea Tribunalului Soroca: D-nii Mircea Stroe, judecător la trib. Soroca; Vladimir D. Meleghi, judecător la Florești; Serghie A. Fotescu, judecător la Pepeni; Mircea Cichereschi, judecător la Soroca urban; Ioan I. Neamțu judecător la Soroca rural; Ioan Munteanu, judecător la Târnava și Iona Stoianov, judecător la Vădu Rașcu.

Circumscripțiunea Tribunalului Tighina. D-nii Mihail Homchievici, judecător de instrucție la tribunalul Tighina; Constantin I. Ștefănescu, judecător la Ciadâr Lunga; Stefna Găină, judecător la Comrat și Niculae Badescu, judecător, Tighina rural.

In circumscripțiunea Curții de Apel din București, Tribunalul Buzău. — D-nii: Gheorghe Popovici, judecător de ședință la trib. Buzău și Aristide D. Nicolescu, judecător lă Mihăilești.

Tribunalul Dâmbovița, — D-nii: Gheorghe Solomon zis Solomonescu și Dimitrie N. Georgescu, judecători de ședință la trib. Dâmbovița.

Tribunalul Ilfov. — D. Vasile Nestorescu, judecător la ocolul VII, București urban.

Tribunalul Teleorman. — D. Dimitrie I. Mihăilescu, judecător la Salcia și Chistea C. Drăgoi, judecător la ocolul Slavești.

Tribunalul Vlașca. — D. Alexandru Mândreanu, judecător la Drăgănești din jud. Vlașca.

In circumscripțiunea Curții de Apel din Constanța. Trib. Constanța. — D-nii: Ion G. Stoian. judecător și Alexandru O. Șeitan, la Mangalia.

In circumscripțiunea Curții de Apel din Craiova. Trib. Dolj. — D. Constantin Guță, judecător la Pleniță.

Tribunalul Gorj. — D. Marin C. Cristescu judecător la Hurezani din sus.

Tribunalul Mehedinți. — D. Gheorghe I. Giurgescu, judecător la Slivinești.

Tribunalul Romanați. — D. Nicolae Fundățeanu, judecător la Boșoteni.

In circumscripțiunea Curții de Apel din Galați. — *Trib. Brăila.* — D nii Gheorghe M. Bălan, judecător la Brăila rural și Grigore M. Diculescu, judecător la Slobozia Cireșu.

Tribunalul Covurlui. — D. Gorabet Aburel, judecător la trib. Covurlui.

Tribunalul Tecuci. — D. Nicolae G. Angheluță, judecător la Ivești.

In circumsaripțiunea Curții de Apel din Iași, — *Trib. Fălciu.* — D. Mihail Stubel judecător la Fălciu.

Tribunalul Fălticeni. — D-nii Constantinescu și Alexandru I. Honcu, judecător la Broșteni.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Drezden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii și diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereți oferte gratis

Purtați numai renumitele tocuri și tălpi **Berson**
fiind eftine, durabile și plăcute la mers.

Până ce nu se epuizează tot stocul!
Vânzarea cu prețurile cele mai reduse a mărfurilor cele mai fine!
Lőrincz & Tóth
Casă de modă, pentru dame și magazin de albituri
Cluj, Piața Unirei 8.
Săptămâna aceasta se pun în vânzare:
Sifonuri și pânzeturi „Schroll" cu prețuri extrem de reduse.
1. metru Sifon I-a calitate, dela 39 Lei în sus.
Delaine și carton francez, de spălat dela L. 39 în sus.
Epongeuri admirabile pentru rochii scoțiene și vărgate Lei 120, etc., etc.
Rudolf Mosse S. A. 4086. 51

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii rapide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI" ..... 24 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**
Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Cine „purifică“ presa ?

Un decăzut social, de origini şi existenţe echivoce, care se ascunde sub pseudonimul Cehan-Racoviţă, coprins de tardive mâncărimi polemice, cari echivalează cu mâncărimi de urechi — încearcă să transforme un ziar care trebue să râmână cultural — cum este „Cultura Poporului“ — într'un vulgar pamflet în care sunt insultaţi ziariştii de carieră. Acest impostor analfabet şi vagabond prin tot cuprinsul larg deschis al României Mari, improvizându-se în purificator al presei, mai înainte de a-şi purifica origina, gura şi cămaşa, dă un edict prin care exclude din presă pe ziariştii cari au scris la „Seara“, deşi aceşti ziarişti sunt membrii ai celor mai autorizate asociaţii de presă şi literatură. Individul are memoria scurtă — ca şi cultura pe care şi-o închină cu atâtă bunăvoinţă poporului şi purificării presei. De aceia i se aminteşte de zilnicele pelerinaje pe care numitul le făcea pe scările ziarului „Seara“ solicitând un pol pentru searbedele-i articole de cel mai plat şi slujnicăresc filogermanism.

Dintr'un elementar sentiment de milă pentru sdrobiţii vieţii, se acorda solicitatorului Cehan-Racoviţă polul cerşit, iar articolul de obicelu se arunca la coş, din motive de stil, gramatică şi ortografie.

Dar tipul era persistent şi îndârjit în manifestările lui de filo-nemţism — şi atunci, redacţia ziarului, pentru a se uşura de pisălogeala agasantă a nenorocitului care voia să fie cu orice chip valetul lui Von dem Busche, se milostivea să dea curs unor articole semnate Cehan Racoviţă. In acele articole, de cel mai grobian filogermanism, apărute în ziarul „Seara“ şi purtând iscălitura Cehan Racoviţă, numitul insulta ţara şi ocărea pe cei mai străluciţi oameni de Stat ai României, somându-i să intre în războiu împotriva Antantei.

Fiindcă individul are memorie scurtă, i se mai aminteşte un fapt. După războiu, naufragiatul s'a refugiat în Cernăuţi, unde cu banii nemţilor din localitate a fondat un ziar scris în limba germană, purtând pe manşetă precizarea „Direktor, Cehan Racoviţă“ în care se lua apărarea intereselor nemţilor din Bucovina împotriva Statului român denunţându-l ca prigonitor al minorităţilor.

Unui asemenea decăzut nu i se poate răspunde decât cu vârful ghetei.

Dar, la „Cultura Poporului“ sunt şi oameni responsabili. Aceştia nu au nimic de spus faţă de insolenţele şi provocărilor ticălosului pe care îl oploşesc sub coperişul lor?

Invăţământul ucenicilor în Ardeal

Câte şcoli de ucenici avem în Ardeal — Reorganizarea învăţământului ucenicilor — Căminuri pentru ucenici şi ucenice

Inceputul şcoalelor de ucenici datează în Ardeal din 1884 când s'a votat legea industrială care impunea comunelor unde numărul ucenicilor trece de 50 susţinerea unei şcoli speciale peseama acestora. Astfel, la unire existau 139 asemenea şcoli în Ardeal. După cum era firesc, preluarea lor, a întâmpinat mari dificultăţi. In primul an am fost nevoiţi să ne mulţumim cu 104, căci nu se puteau recruta profesori în număr îndestulitor. Astăzi funcţionează toate acestea, iar statul a mai înfiinţat câteva şcoli acolo unde interesele statului o cereau.

Limba de predare a şcoalelor de ucenici este cea română. La cererea întreţinătorului unei asemenea şcoli, statul admite şi întrebuinţarea altei limbi ca limbă de predare, impunând însă în cazul acesta predarea limbei române în două ore săptămânal. O modificare a planului de studiu al vechilor şcoli ungureşti constitue introducerea religiunii ca studiu obligator.

In anul 1922 a fost reformat apoi întreg învăţământul ucenicilor prin regulamentul întocmit de directoratul general al instrucţiunii din Cluj. Tot atunci când s'au ţinut cursurile pentru profesorii secundari, a fost organizat un curs şi pentru corpul didactic al şcoalelor de ucenici. Totuşi până astăzi încă nu avem decât foarte puţine puteri didactice, dedicate exclusiv învăţământului ucenicilor. Dovada ne-o dă tabloul corpului profesoral dela şcoala ucenicelor din Cluj. din care numai directorul d. Cristofor Epure este titular, ceilalţi profesori fiind auxiliari şi suplinitori.

Desvoltarea învăţământului ucenicilor este împiedecată de slaba pregătire şcolară a elevilor, căci mulţi dintre ei n'au terminat nici cursurile primar.

*

Dar problema învăţământului ucenicilor nu poate fi rezolvită fără a se ţine seamă de condiţiunile de găzduire a elevilor, care impun înfiinţarea a cât mai multe căminuri. Tinerii ucenici şi ucenice trebue să fie ocrotiţi de stricăciune morală. Patronii se folosesc adeseori de ei la lucru, ce nare nimic comun cu meseria, la care au fost angajaţi. Din aceste motive se acordă o deosebită atenţiune căminurilor de ucenici.

Astăzi funcţionează căminuri de ucenici în Tg.-Mureş, Braşov, Cluj, Timişoara şi Oradea-Mare. In deosebi, căminurile din Timişoara şi Oradea-Mare sunt foarte bine organizate şi conduse. După cât suntem informaţii căminurile din Lugoj, Satu-Mare şi Alba-Iulia încă nu au luat fiinţă din diferite motive, iar în Sibiu şi Arad încă şi acuma sunt numai în studiu de organizare.

Ne lipsesc însă total căminurile de ucenice. Şi împrăjurarea aceasta este o pierdere mare la cucerire de către elemente româneşte a unor rentabile meserii precum croitoria, modele şi a. Fără căminuri, fetele dela ţară nu pot să devină meseriaşe.

Dar nu trebuie să desnădăjduim. Muncind, pe toate le vom putea îndeplini.

Poşta Redacţiei

Remus Alexandu *Ilimbov.* Adresaţi vă la „Titan“ Nădrag sau „Ausschnitt“ Galaţi, ambele mari întreprinderi în specialitatea dv.

Ultime informaţii

— Duminecă o avut loc la Iaşi congresul partidului naţional liberal din acel judeţ. A presidat d. ministru Gh. Mârzescu. Au ţinut cuvântări dnii C. Toma, primar al Iaşilor, Petre Fântânaru, prefectul judeţului, Gr. Teodoru, E. Diaconescu, dep. V. Jamandi ş. a. D. Gh. Mârzescu a vorbit de activitatea politicei viitoare şi a anunţat printre reformele care vor fi aduse în parlament şi reforma administrativă, de baza descentralizărei.

Ocupându-se apoi de acţiunile opoziţiei d. Gh. Mârzescu a spus că încercarea de fuziune a fost dela început moartă, iar partidul liberal va continua să-şi îndeplinească menirea pentru binele ţărei. Delegaţia permanentă a judeţului Iaşi a fost aleasă având ca preşedinte pe d. ministru Gh. Mârzescu şi vicepreşedinte pe d C. Crupenschi.

— Dl Simionescu, directorul general al finanţelor din Ardeal, a plecat în inspecţie la Oradea-Mare.

— In legătură cu afacerea Condeescu s'a pronunţat zilele acestea comisiunea disciplinară C. F. R. de pe lângă direcţiunea regională Cluj asupra vinovăţiei câtorva funcţionari. Parte dintre ei găsiţi vinovaţi de neglijenţă au fost pedepsiţi cu suspendarea salariilor pe 2 săptămâni şi pierderea pe timp de doi ani a dreptului la avansare.

* Dl advocat dr. Vasile Caba şi dr. Romulus Fersigan advocat st. anunţă P St. clienţi, că cu începere de azi biuroul advocaţial din Calea Victoriei No 27 este mutat în str. Berde No 2. Etaj I. 10 (colţ Calea Victoriei) vis-a-vis de vechiul biurou.

Examenele magistraţilor

Caracterul lor — Vor fi sau nu amânate? — Punctul de vedere al magistraţilor

In cursul lunei August a apărut în Monitorul Oficial ordinul cu privire la examenele magistraţilor. Ne ocupam cu acel prilej de revendicările şi temerile celor obligaţi să dea aceste examene, cerând să fie lămurit precis, dacă ele trebue să aibă un caracter practic sau doctrinar. A urmat apoi publicarea regulamentului de punere în aplicare a legii în chestiune. Caracterul examenelor a rămas însă tot nedefinit.

Magistraţii, obligaţi să dea examen, sunt unanim în a-l concepe ca pe unul eminamente de ordin practic.

O altă chestiune tot în legătură cu examenele amintite este termenul la care vor fi ţinute. O parte a magistraţilor ceruse o amânare a lui dela 1 Decemvrie, dupăcum fusese fixat la început. Dar aceasta ar nemulţumi pe numeroşi notari, cari gata fiind cu materia examenului, aşteaptă să fie definitivaţi în baza lui.

Aceasta este situaţia examenelor magistraţilor. Până acum nu se ştie dacă vor fi amânate sau nu. In cercurile judecătoreşti din Cluj punctul de vedere adoptat de majoritate este acela ca examenele să nu fie amânate, acordându-se însă celor ce nu se supun în Decemvrie alt termen mai îndepărtat.

— Ministerul Instrucţiunii a dat următoarea deciziune: Inchiderea sau ridicarea dreptului de publicitate a şcolilor particulare (minoritare) nu se poate face decât de ministrul Instrucţiunii publice, cu avizul consiliului permanent, care va chema înaintea sa pe directorii sau pe susţinătorii unor asemenea şcoli, spre a-şi face apărarea în scris sau verbal.

— Astăzi la ora 6 p. m. P. S. S. episcopul Majláth sfinţeşte nouile clopote ale catedralei rom. catolice. Cuvântarea festivă va fi rostită de către canonicul Ioachim Görög. Serbările se vor încheia Duminecă seara la oră 6 printr'o procesiune eucharistică condusă de P. S. S. episcopul Majláth când vor fi trase pentru primaoară nouile clopote. Tot Duminecă după masă va avea loc în catedrală un concert de muzică bisericească.

— Astăzi soseşte în localitate venind din Bucureşti d. Petre Ionescu, directorul regional R. M. S. din Cluj. Dsa se reîntoarce din călătoria de studiu întreprinsă la Smirna.

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

— Directorul general al serviciului sanitar a hotărît să numească o comisiune compusă din farmacişti şi droguişti, care aă caute să stabilească un acord asupra raporturilor ce trebue să existe între ambele profesiuni. Se ştie de altfel că peste o lună de zile expiră termenul până la care direcţia generală a serviciului sanitar a mai îngăduit droguiştilor să vândă specialităţi şi produse farmaceutice.

— Cu începere dela 1 Ianuarie taxele apaductului din Cluj vor fi dublate în vederea lucrărilor de amplificare ale acestuia. Dealtfel taxele erau foarte reduse în comparaţie cu cele din alte oraşe. Instalarea apometrilor se va face în toate casele. Proprietarilor săraci li se acordă avantajul de-a putea plăti în rate costul lor.

* *Ocasiune rară "Au Printemps" desfiinţând raionul de încălţăminte vinde sub preţurile fabricei.* D 237

— Gestiunea din anul acesta a Băii de vară orăşeneşti din Cluj s'a încheiat cu un beneficiu relativ mare, vremea nefiind prea favorabilă. Din această sumă se acopăr cheltuelile de amplificare şi întreţinere lăcute anul acesta. Incheierea definitivă a socotelilor însă nu se poate face decât după sosirea dela Bucureşti a aprobării statelor pentru plata salariilor personalului.

— Societăţile de asigurare din Cluj au cerut printr'un memoriu adresat primăriei ca apaductul să fie deschis şi peste noapte, ele suferind pagube enorme în urma stării de fapt de până acum. In cazul când nu li s'ar aproba cererea, societăţile de asigurare propun să li-se reducă taxele plătite pentru întreţinerea pompierilor.

— Incepând cu ziua de 15 Iunie s'a dispus suspendarea acordării oricărei autorizaţiuni de colecte. Printr'un ordin primit alaltăreî la primăria locală se modifică dispoziţiunea de mai sus în următorul sens: Pentru biserici se vor putea întreprinde colecte cu autorizaţiunea episcopilor, nefiind nevoe să se mai solicita aprobarea ministerului.

— Inginerii cări fac parcelările pentru aplicarea reformei agrare în Ardeal au cerut zilele acestea o sporire cu 50 la sută a taxelor de măsurătoare. In memoriul lor, adresat ministerului agriculturii, ei arată, că nu mai pot lucra cu actualele taxe, identice, cu cele din vechiul regat, unde lucrările sunt cu mult mai uşoare nefiind cadastru şi cărţi funduare.

— In şedinţa de astăzi a consiliului orăşenesc s au luat hotărâri asupra în cadrări funcţionarilor orăşeneşti înaintaţi, precum şi asupra aprovizionării oraşului cu lemne şi concesionarea tăerii lemnelor de foc ale primăriei. A prezidat primnotarul.

De vânzare *o casă ocupabilă imediat* cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuinţe* cu 1, 2, 3 şi „camere ocupabile imediat Agentura Express“ Cluj, Str. Regina Maria 41-4

Rezultatul senzaţional al descinderii dela „Brassoi Lapok“

Pentru rotativele venite din Budapesta ziarul şovinist „Brassói Lapok“ nu a plătit nici un ban

Ziarul nostru a anunţat la timp că autorităţile româneşti sesizate de denunţul revistei de reportaj „Gyilkos“ din Cluj, au făcut o descindere la „Brassoi Lapok“ pentru a cerceta la faţa locului care este adevărul.

Rezultatul cercetărilor a fost cu totul neaşteptat, situaţia prezentându-se cu mult mai grav de cum se credea.

Dacă „Brassoi Lapok“ a primit rotativele pe gratis, sau nu, aceasta, bineînţeles n'a putut fi obiectul unei cercetări. Ce s'a aranjat între domnii Kahana şi Grünfeld şi Budapesta, este o chestiune de familie, străină de putinţele de cercetare ale Statului român“.

Ceeace priveşte însă chestiunea frustrării la vamă s'au aflat lucruri de o extremă gravitate. Avem ca dovadă pentru aceasta însăşi ultimul număr al ziarului „Brassoi Lapok“.

Fiţuica cahanilor şi grünfeldzilor nu a frustrat Statul român numai cu 200 mii lei după cum susţinuse „Gyilkos“ ci pur şi simplu, n'a plătit nici o vamă!!...

Cum?... Cel mai infect organ iredentist din România poate obţine scutire de vamă pentru rotativele lui venite din Budapesta? In această epocă de criză financiară, când Statul e silit să facă tot felul de economii, tocmai dnii Kahana şi Grünfeld, aceşti oameni de afaceri să fie scutiţi şi să li se facă favoruri?

Chestiunea, cum am spus, este de o extremă gravitate şi parchetul ar trebui să intervină.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul V. Nr. 1196 • 2 LEI • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Joi 9 Octomvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: La Administrația [illegible]

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R. 4

Omul legendei, [illegible]

Nici odată nu s'a oferit guvernul dlui Iuliu Maniu, nici cu, nici fără condiții

Dl Iuliu Maniu, printr'o rafinată tactică de iesuit, a știut să pună între dnia sa și opinia publică, focul bengal al iluziei date de prestidigitator și minciuna unei legende țesută cu răbdarea unui paianjen de chilie, pe care acoliții și seizii săi au brodat cele mai fantastice teme.

Incapacitatea sa de a lua o hotărîre, perpetua sa șovăire și predilecția pentru linia curbă în politică, au fost interpretată de admiratorii și clienții săi politici, ca o genialitate diplomatică.

In Parlamentul în care s'au desbătut problemele vitale ale țării și în deosebi ale Ardealului, dl Iuliu Maniu a tăcut — și atunci idolatrii săi l'au înfățișat ca un mare filozof, conform clasicei percepte „si tacuisse. . . ."

Retras în umbra ulicioarelor din Blaj ori în modestul său barou de advocățel provincial, „pertractând" prin cămărui de hoteluri, strecurându se în viața politică la fel unei năluci, dl Iuliu Maniu a isbutit să se înfășoare într'un mister, teribil pentru unii, ridicol și copilăresc pentru alții.

In această hipostază dl Iuliu Maniu a fost centrul celor mai fantaziste svonuri din viața noastră politică, tema tuturor palavrelor, leit-motivul politicianilor de cafenea și de suburbie intelectuală.

Din sfera acestei taine puerile — idol pentru barbaria politică și sperietoare pentru cei cu slăbiciunea superstiției — a pornit ultima manifestare a legendei și minciunei prin care partidul național, cu colaborarea presei de scandal și anarhie, încearcă să amăgească de ani de zile opinia noastră publică.

Această ultimă formulă glăsuește astfel:

„Dl Iuliu Maniu ori vine la putere fără nici un angajament față de nimeni, ori nu vine deloc".

Dl Iuliu Maniu face pe teribilul, ca orice zeu mâniat, dar mincinos ca orice zeu perimat.

Printr'o frază ambiguă, în doi peri, în care escelează de obiceiu dialectica jesuitică, dsa lasă să se înțeleagă, că i s'a oferit puterea, dar cu condiții — iar domniasa olimpiana-i mândrie a declarat că ori i se oferă puterea fără nici o condiție — și atunci o primește — ori, dacă i se pun condiții, o respinge. Incă odată: teribil! Mânia din toată această baliverna — făcând parte integrantă din repertoriul legendei și minciunei partidului național — nu corespunde adevărului: nici odată nu i s'a oferit puterea dlui Iuliu Maniu.

In această privință autorizatul ziar „Viitorul" face următoarea declarație precisă și categorică:

„Pentru a nu exista nici un dubiu în jurul formulei naționaliste spunem din capul locului, că partidului național nu i s'a oferit puterea iar dlui Maniu nu i s'a vorbit nici odată de vre-un acord pentru ca dsa să aibă ocaziunea de a accepta sau nu vre-o condițiune".

Prin urmare noua formulă prin care cei rămași fideli dlui Iuliu Maniu încearcă pe deoparte să și conserve rândurile organizației intrată în resvrătire, iar pe de alta se amăgească încă odată opinia publică a fost clasată în dosarul legendelor și minciunelor care a fost arma predilectă de luptă a pontificelui dela Blaj și a statului său major de pensionari politici.

Rămâne deci bine stabilit, că nici odată nu s'a oferit puterea dlui Iuliu Maniu: „nici odată, nici odată!" ca fatidicul glas din poema lui Edgar Poé.

Soarta prizonierilor români din Rusia

Știri sosite de peste Nistru confirmă că guvernul sovietic a admis ca prizonierii români din timpul războiului, cari se află încă în Rusia, să fie scoși din fortăreața din Moscova și transportați în localitatea Nuova-Parcht, unde se bucură de oarecare libertate.

„Unul dintre prizonieri, Max Beer, originar din Iași, fiind grav bolnav după insistența drului Catilina directorul serviciului sanitar din Moscova, a fost pus în libertate și se află acum la Varșovia".

Inscripții

O monografie despre Gh. Lazăr. — Gh. Popa-Liseanu a scris, fiind însărcinat de Ministerul de Instrucție, o monografie despre Gheorghe Lazăr, marele inițiator în viața culturală a românismului.

Studiile și firea dlui G. Popa-Liseanu îl indicau pentru o asemenea monografie, în care a pus pe lângă dragostea și admirația sa de român pentru marele dascăl al românismului, o amănunțită cercetare istorică — aducând lucruri noui din viața și opera lui Gheorghe Lazăr.

Ministerul Instrucției a avut o admirabilă idee, și când a luat această inițiativă și când a încredințat realizarea ei unui om de priceperea și învățătura dlui Gh. Popa-Liseanu.

Monografiile consacrate marilor figuri culturale și istorice sunt o prețioasă contribuție — științifică și morală — la civilizația unei țări. In această privință în deosebi Anglia, unde între atâția alți mari scriitori Macaulay a scris admirabile biografii critice, poate servi ca pildă.

Ar fi un nespus de mare câștig, și pentru cultura noastră, și pentru educația noastră sufletească și morală, dacă figurile reprezentative ale culturei și istoriei noastre s'ar putea oglindi în monografii bine studiate și bine scrise. *Diodor.*

Iubileul de 200 ani a Bisericei piariste

Acelaș ziar precizează că sărbătorile jubilare ale Bisericei piariste din Cluj vor avea loc la 15, 16 și 17 Octombrie. Cu acest prilej se vor aranja mari festivități, iar tinerimea catolică va da serate literare și artistice.

›Casina‹ română de odinioară

Din viața tinerimei române de acum un deceniu

N'au trecut decât 10 ani de când răsleții studenți români de la universitatea din Cluj se întâlneau zilnic la „Casina" lor românească — și totuși cât de îndepărtat — ni se pare azi totul!

Această „Casină" ce se afla la întâlnirea străzilor Memorandului și Regele și de-asupra firmei „Venus" de astăzi, a fost una din lăcașurile memorabile și glorioase ale Clujului de sub dominația străină.

Casina avea o importanță cu mult mai mare decât s'ar crede la prima vedere. Ea era centrul vieții intelectuale a românilor din Cluj.

In sălile de cursuri ale Universității limba românească era strict oprită. Ordonanța rectorului Apáthy, mâncătorul de români era țintuită de toți pereții și par'că spunea:

„Aici e Ungaria, — limba valahă n'are ce căuta între aceste ziduri, ea ar tulbura atmosfera de măreție a Universității M. Sale Francisc Iosif!"

După terminarea războiului balcanic din 1913 care s'a sfârșit și cu o mărire de teritoriu a României, a scos pe ungurii din Cluj de-abinele din sărite. Șovinismul asiatic atâțat și de presa maghiară din Cluj în frunte cu ziarul ce mai există și azi „Ujság" (ale cărui rubrice zilnice întitulate „Oláh dolgok" — Lucruri valahe — și „Hiradások az örtoronyból" — Semnale din turnul de pază — înveninau zi de zi atmosfera) nu tolera vorba românească nici măcar pe străzi și știm cazuri când studenții români au fost bătuți ziua în amiazi lânga Hotelul Central numai pentrucă au avut nemai pomenita îndrăzneală de a vorbi între ei în urgisita limbă valahă.

Refugiul era „Casina Română". Intre două șvarțuri aici se citea „Românul" dela Arad, „Gazeta Transilvaniei", „Luceafărul", „Libertatea" dela Orăștie etc., aici se urzeau visurile de mai bine ce păreau atunci încă erealizabile.

Revistele, gazetele din vechiul regat nu puteau trece granița ungurească. Multe din ele recurgeau la șiretlicuri pentru cari le suntem și azi recunoscători. Astfel, ziarul dlui Iorga „Neamul românesc" trecea granița sub titlul fals de „Gazeta Nouă", iar în locul numelui dlui N. Iorga nu se tipăreau decât inițialele. „Viața Românească" venia sub titlul „Primăvara". Alte gazete procedau la fel pentru a păcăli stupidele autorități ungurești dela graniță.

Astăzi, în urma corupției generale, ziarele iredentiste dela Budapesta pot străbate în toate orașele și satele ungurești din Ardeal. Ziarele „Szozat", „Magyarság" etc. trec din mână în mână și ziarele ungurești locale reproduc articole și știri din ele.

Atunci, „pe vremea aceia" un exemplar din „Minerva" sau „U-

(*Urmare pe pag. II.*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Premierele Teatrului Național

„FLOAREA DE LĂMÂIȚĂ"

Comedie în 3 acte de A. Bizabeau și G. Dolley

Premiera de aseară este o comedie de cea mai pură și caracterizată esență franceză: ușoară, vioae și sclipitoare, cu scene ce se desășură sprintene, cu o închegare logică în frivolitatea ei grațioasă, din care se desface, fără nici o pedanterie, o morală umană, atotînțelegătoare și iertătoare pentru micile și inerentele păcate omenești.

Această piesă spirituală, și de fantazie și de observare a vieței, sub aparență de fantose fără astâmpăr, înfățișează în fond tipuri vii, fin desemnate ca niște moderne caricaturi pariziene, în care șarja nu face altceva decât să afirme viața, cu o psihologie delicat analizată.

In această continuă mobilitate de spirit și grație, de fantazie și de observație colorată cu nuanțe de ironii, se accentuează un tip bine conturat, plin de relief, concentrând un puternic fond adevărat uman: e Le Hochet de Mericourt (dl Neamtzu-Ottonel).

Le Hochet de Mericourt e un neînțeles, un om falș înțeles. Magistrat, sub aparențe rigide din care inima pare exclusă, el este în realitate nu un funcționar al justiției, ci un militant în acțiune al dreptății.

El nu poate lăsa nereparată o nedreptate, chiar când este săvârșită de propriul său fiu: severul om al legilor, ascunde un moralist înțelept și un fin cunoscător al sufletului omenesc: el știe să ierte — și iartă din toată inima — el știe chiar să iubească.

Putem spune că dl Neamtzu-Ottonel a făcut din acest rol o adevărată creațiune: o creațiune originală plină de un intens adevăr. Dsa și a compus rolul cu inteligență, cu tact, cu măsură, cu sobrietatea de mijloace de care uzează în totdeauna artiștii de rassă.

Dl Mihăilescu-Brăila a jucat rolul fiului magistratului. Raymond le Hochet care, crescut sub teroarea în care mama sa, înfășurase pe soțul ei, nu are curajul să înștiințeze pe tatăl său, de căsătoria care o făcuse cu șase luni mai înainte cu Madelaine (dna Jeana Popovici-Voina) după ce trăiseră împreună doi ani de zile.

Din această situație rezultă o serie de confuziuni și de quipro-quo-uri, de scene amuzante și delicioase, pline de spirit care une ori atinge hilaritatea.

Căci dl Hochet de Méricourt, socotind pe fiul său flăcău, voește să-l însoare cu dra René (dra Caracioni) pe care o aduce la Paris.

Situația această, cu încălciturl de un comic, când fin, când hilariant, se descurcă încetul cu încetul, cu un fel de logică amabilă, alunecând pe panta spiritului, către un desnodământ, de o surâzătoare și îngăduitoare morală. René, renunță repede la acest proect de căsătorie, iar dl Hochet de Méricourt, dă din toată inima, descoperindu-și adevărata-i fire, bine cuvântarea căsătoriei fiului său cu Madeleine.

Dl Mihăilescu-Brăila a pus cuvenita vioiciune și mobilitate în interpretarea rolului său, pe care l'a subliniat cu un comic de bun gust, fără a cădea vre odată în bufonerie — rol pe care l'a susținut cu o vervă scăpărătoare ca o rachetă.

Dna Jeana Popovici-Voina (Madelaine) are tot ce-i trebue pentru rolul său de tânără, fosta vânzătoare de magazin: mișcarea sgâlbie, farmecul unei feminități pasionate, surâsul în ochii și gură, nervul scenic. Au fost scene în care a avut ceva și mai prețios: darul poeziei, puterea de a înduioșa și a emoționa.

Păcat însă, că în unele scene, mai cu seamă la început, dicțiunea sa — atât de clară și nuanțată de obicei — s'a precipitat într'un tempo de viteză care a făcut să se piardă unele însușiri prețioase ale interpretării.

Dl Ionescu-Ghibericon — de și a avut un rol secundar (Birbal) — și-a afirmat încă odată calitățile sale de comic „prince saus rire" de artist care știe să compună un rol, ori cât de puțin însemnător ar fi cu instinctul comicului.

Dna Atena Rally (dna de Saint-Fugasse) a șarjat cu talent și succes pe bătrâna sentimentală — oare-care stridențe de voce și o fardare cam violentă a adus o notă distonantă în reușita jocului.

Dna Silvia-Jipescu-Hodoș (dna Vizenet) de și a apărut într'un rol episodic și-a schițat în treacăt cu vioiciune și inteligență însușirile sale de artistă. Dna Caracioni (René) a trecut ca o nălucă scânteetoare de sburdălnicie.

In definitiv premiera de aseară constitue o reprezentație care ar face cinste ori cărui teatru apusean. *Criticus.*

(Continuare de pe Pag. 1.)

niversul“ era o adevărată senzație. Rar, rar de tot se întâmpla că vre unul să scoată din buzunar o gazetă românească procurată cine știe cum, mototolită și împăturată cu grije. In cazuri de acestea studenții se îngrămădeau cu toții la spatele celui ce cetia din litera de evanghelie a gazetei bucureștene. Bineînțeles, mai nainte de toate se încuiau ușile „Casinei“ pentru a fi la adăpostul oricărei surprise din partea sticleților regimului de asuprire.

Casina era centrul vieții intelectuale din Cluj. Exista o bibliotecă, se aranjau șezători literare la care era învitată întreaga intelectualime română atât de mică la număr, se țineau ședințe cu discuții aprinse, uneori prea aprinse.

Dintre oratorii de pe vremuri ai studențimi îmi aduc aminte de dd. Goia, Isaicu, astăzi medici la clinică, Nicolim, Aron Demian actualul director al liceului din Orăștie Nicodim Christea (azi primpretor) Dandea, actualul primar din Tg.-Mureș, Silviu Russu din Tg.-Mureș, o mândrie a tinerimei universitare, mort în războiul mondial.

Și alții, mulți, pe cari sbuciumul ultimului deceniu ni i-a șters din amintire.

*

Toamna anului 1914 a adus o mare schimbare și în viața „Casinei“ românești. Intr'o seară de tristă memorie, Clujul se cutremura de țipetele barbare ale vulgului ce urla: „Eljen a háboru“ (Trăiască războiul!)

— „Ce va face România?“ — se întrebau tinerii. Dela aceasta atârna atitudinea de luat.

Mulți spuneau:

„Să trecem granița, la frați“.

— Și au și trecut-o.

Alții însă au trebuit să plece să'și verse sângele lor cald pentru cauza altora. Mulți dintre ei putrezesc în țări îndepărtate, reci și străine.

Ei sunt mucenicii anonimi ai unei dureroase tragedii. *Cic.*

Presa maghiară

Respectarea sărbătorilor evreiești

Ziarul „Keleti Ujság“ care a scris de nenumărate ori contra ținerii sărbătorilor românești și închiderii prăvăliilor și oficiilor în aceste zile, condamnă Tribunalul din Cluj pentrucă a îndrăznit să desbată un proces în ziua anului nou evreiesc, cu toate că advocatul care trebuia să pledeze era evreu.

Nu crede „Keleti Ujság“ că pretențiunea lui e cam exagerată? Confratele știe cât de supraîncărcați cu lucru sunt magistrații dela Tribunal. Ce-ar fi dacă ei ar ține pe lângă sărbătorile românești și cele romano-catolice evreiești etc.?

„România — casa nebunilor“

Citim în „Haladás“

„Unde este inima care să suporte ceeace să întâmplă în România? Nu va deveni această țară pentru noi — a căror strămoși au trăit aici mai bine de o mie de ani — casa nebunilor? Când se va trezi de cap guvernul că ceeace să întâmplă la ministerul de instrucțiune publică este contra Intereselor Statului?

Tonul acesta, mai ales după ce dl ministru Angelescu și-a dovedit bunăvoința față de unguri prin număroase înlesniri pentru școlile maghiare, este cel puțin necuviincios și arată că unii dintre unguri își fac o profesie din ponegrirea sistematică a țării.

Iar bunacuviință ar trebui să oblige chiar și pe cei ce „locuesc aici mai bine de o mie de ani“.

Constantinopolul — astăzi

„Haremuri nu mai există în Constantinopol — scrie în „Ellenzék“ un excursionist reîntors din Turcia. Dintre cei 1 600.000 locuitori ai Constantinopolului, nu se găsesc nici măcar zece cari ar avea mai multe soții. In provincie, țăranul a fost totdeauna monogam. De altcum, guvernul turcesc pregătește un proect de lege pentru pedepsirea poligamiei.

Bacșișul s'a născut în Turcia dar tot aici îi este și mormântul. Bacșișul — ce e drept — se primește, dar nu se cere mai mult decât ai dat și nu se pretinde cu brutalitate ca la București.

„Ujság“ și dl ministru Angelescu

Confratele „Ujság“ își exprimă bucuria că dl ministru al instrucțiunei publice a revocat ordinul în sensul căruia minoritarii nu s'au putut înscrie la școlile de altă confesiune. Bineînțeles, confratele presintă ordinul revocat ca cea mai mare barbarie.

Ziarul maghiar uită că oricine ar fi înaintat autorităților școlare o cerere pentru înscrierea în școli de altă confesiune, cererea era aprobată cu ușurință. Avem ca pildă cazul advocatului Roth din partidul maghiar care deși evreu, și-a înscris copiii la școlile confesionale ungurești din Cluj.

Vindecarea ziaristului Botos

Ci itorii noștrii își aduc aminte de agresiunea sângeroasă a câtorva ofițeri de jandarmi împotriva ziaristului lugojan de la „Krassószö ényi Lapok“, dl Botos János.

Colegul nostru ungur a trebuit să zacă mai multe săptămâni — scrie „Ellenzék“ — Astăzi el este complect restabilit.

S'au pornit cercetări contra ofițerilor uitați de sine.

Păcat . . .

Confratele „Ellenzék“ ne aduce știrea că faimosul conte Apponyi a adresat marelui filosof frances Bergson o scrisoare, oferind preagrațios Franței colaborarea intelectuală a Ungariei. Cultura maghiară — a spus contele — pretinde cu capul ridicat recunoașterea meritului de a fi dăruit lumei un Semmelweis (cine o fi domnul — N. R.) Bólyai, Eötvös, Kőrösi, Csoma Sándor, Petőfi, Munkácsy și Liszt.

Ar fi de dorit — conchide Apponyi — să'și deschidă porțile Ungariei intelectuale (de felul contelui Apponyi — N. R.)

— Și când ne gândim că toate acestea le spune cel mai sângeros instigator contra țărilor din apus . . . Astăzi, după ce visurile nebune ale Ungariei vechi s'au spulberat, Apponyi, marele vinovat are cinismul să ofere colaborări intelectuale . . .

Ungaria lui Horthy ar ține bucuros pas cu vremea, păcat că vremea numai ține pas cu cei de teapa iezniților ipocriți de felul contelui Apponyi

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: „Traviata“ cu debutul dnei Elena Lévay și a dlor Zoltán Szabó și Mihail Takács. Prețuri obișnuite. Abonament de premieră No. 8 seria 74.

Vineri: „Turta“ la 6 ore. Abonament șters. Seria 75.

Sâmbătă matineu: „Sulamit“ Prețuri reduse. Seria 76.

Sâmbătă seara: „Școala bărbaților“ Intâia reprezentație din ciclul Molière. Cu debutul balletului Ligeti. Abonament de zi 17 A. Seria 77.

Duminecă matineu: „Proletarii“ Din ciclul dramei moderne. Cu debutul dlui Ștefan Szentgyörgyi. Prețuri reduse. Seria 78.

Duminică seara: „Moara Roșie“ Prețuri obișnuite. Abonament șters Seria 79.

Luni: „Umbrela Sfântului Petru“ Premieră. Abonament de premieră 9. Seria 80.

Marți: „Umbrela Sfântului Petru“ a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

—

x **Moara roșie.** Duminică seara se va reprezenta pentru a 13 oară „Moara roșie“ de data asta cu prețuri obișnuite.

x **Școala bărbaților.** Sâmbătă seara va fi premiera acestei clasice comedii. Ceeace va ridica interesul acestei grandioase creațiuni, va fi o Pontomimă scrisă de maestru de ballet dl Ligeti și executată de balletul dsale. In rolurile principale întâlnim Izsáky Margareta, K. Tóth Elisabeta, Marosi Gizi, Mihalyfy, Csele, Neményi, Hoicó, Virágh și Kertész.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE

Lloyd

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEȘANU

și Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă și dans Romăno Russ.

Daca doresti sa cumperi!

26

Păpusi și jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra“ pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES“

vestită pentru prețurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administrație.

De vânzare. Casă cu etaj Strada Memorandului No. 9, casă Mănăștursat No. 54, și imobilele rămase după Advocatul Vasi e Almășan, din teritoul comunei Cluj-Mănăștur. Vânzarea se face prin licitație publică benevolă în ziua de 14 Oct. a. c. la orele 8. In localul Mănăștur-sat No. 54. Informații se pot lua la propietarul din Strada Memorandului No. 9, etaj la dl V. Almășan. D 274

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 9 Octombrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Uraganul

O dramă a naturei deslănțuite în 11 acte, după romanul lui **Lottie Blair Parker.** Inscenată de marele regisor american: **D. W. Griffith.** In rolul principal frumoasa artistă **Lilian Gihs.** Acțiunea se petrece deasupra gheței la Niagara

CINEMA URANIA

Premieră senzațională!

Centura Amazoanelor

Originală realizare senzațională cinematografică sportivă în 5 acte, inspirată după minunatele acțiuni ale lui: *Hercules.* In rolul principal atletul mondial: AUSONIA

CINEMA APOLLO

Mireasa din Australia

Comedie hazlie în 6 acte. In rolul principal cei mai buni comici din lume: **Patt** și **Pattaschon.**

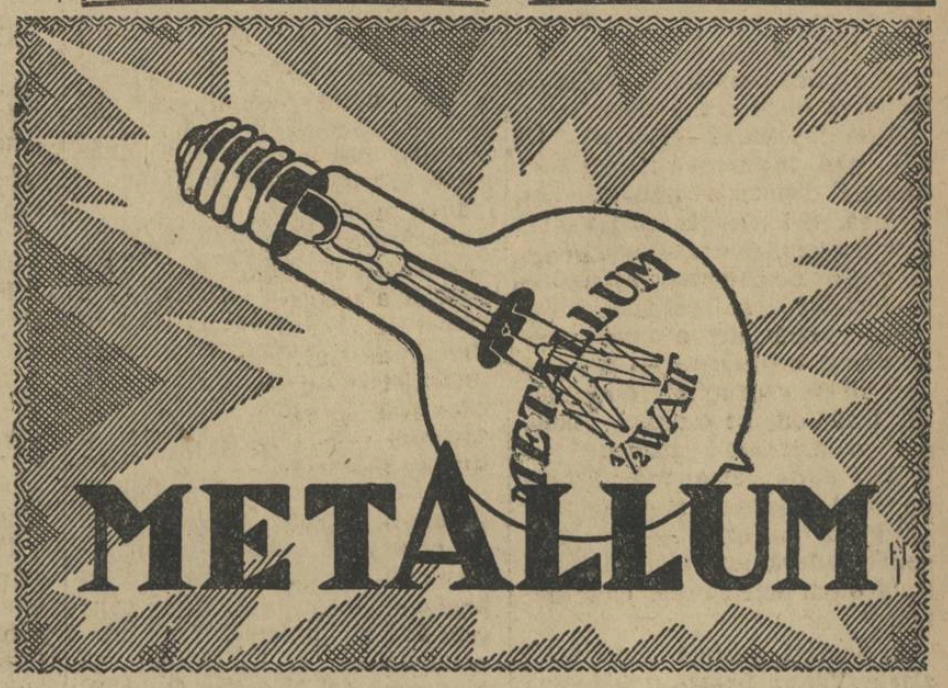

Strungurile „ASTRA“ sunt indispensabile in atelierele moderne

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Vizita dlui I. I. C. Brătianu la Viena

Importanța acestei vizite — Comentariile presei Vieneze — Desăvârșirea relațiilor româno—austriace

După cum am anunțat, dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, întorcându-se în țară de la Karlsbad, s'a oprit la Viena pentru a înapoia vizita făcută de cancelarul Seipel la București. Presa Vieneză comentează foarte favorabil această vizită, care spune ea, nu poate fi un simplu act de curtoazie, ci este începutul unor relații mai strânse între România și Austria.

Ziarul „Reichspost", organul oficial al partidului național-creștin consideră această vizită nu numai ca un act de politețe diplomatică, ci ca o dovadă pentru desvoltarea politicei care tinde la restabilirea legăturilor economice între statele succesorale ale Austro Ungariei. Această politică urmărește înlăturarea greutăților intervenite după război și eliberarea de urmările păgubitoare. Desvoltarea raporturilor economice nu este numai o chestiune austriacă: toate statele pe cari Austria le interesează ca o țară de producție și de consum precum și de transit, sunt interesate în înlăturarea tuturor greutăților care stau în calea desvoltărei raporturilor economice. Guvernul român împărtășește acest punct de vedere și ambele state sunt însuflețite de dorința de-a aranja interesele lor comune și de-a colabora pentru refacerea vieței normale economice în Europa centrală precum și în răsăritul Europei.

Raporturile dintre România și Austria

„Dar politica economică nu este suficientă pentru aceasta, ci poate să constatăm cu plăcere că între România și Austria n'au intervenit niciodată neînțelegeri politice și că nici nu există motive pentru așa ceva. Dorința de pace a ambelor guverne este cea mai bună chezășie pentru desvoltarea legăturilor intelectuale între ambele popoare. Cu atât mai mult cu cât ministrul României dela Viena din prima zi a îndreptat activitatea sa în această direcție în scop de a desvolta înțelegerea comună între ambele state. Toate chestiunile care interesează ambele țări au fost tranșate în spiritul cel mai amical și personal.

Având în vedere situația politică și geografică a Austriei, ea nu poate dori să intre într'un sistem de alianțe între state, dar datoria ei față de ea însăși și față de Europa constă în colaborarea pentru dărâmarea zidurilor economice și intelectuale care despart un stat de altul. Primul ministru român d-l Brătianu ne-a ajutat în repetate rânduri în această privință. Vizita d sale este pentru noi o garanție că guvernul român este dispus să urmeze politica de pace și de colaborare internațională în interesul ambelor țări și al Europei.

Caracterul vizitei primului ministru

„Neue Freie Presse" consideră vizita d lui Bratianu ca o dovadă a prieteniei ce există între ambele țări și ca o expresie a dorinței de a menține, de-a desvolta și de a strânge bunele raporturi dintre Austria și Ro-

Ion I. C. Brătianu
președintele Consiliului de Miniștri

mânia. Această vizită este tot odată expresiunea voinței de-a întări, de a îmbunătăți și de-a ușura raporturile economice dintre ambele state. Această vizită nu stă în legătură cu scopuri pur politice.

Salutul Austriei.

Marele ziar vienez salută în deosebi de călduros pe importantul oaspete, asigurându l că poate conta pe cea mai cordială primire. Numele lui Brătianu are un răsunet puternic și în Austria, unde dăinuește încă amintirea vie a marelui om de stat român Ioan Brătianu, căruia România îi datorește reformele politice de cea mai mare importanță și care printr'o politică înțeleaptă a adus țărei sale libertatea și Domnitorului prestigiul. Tot așa ca și părintele său, urmărește actualul prim ministru care s'a arătat demn de marele său părinte, consolidarea statului în noua sa formă lărgită, prin reforme noui și măsuri de întărire.

Ziarul se ocupă apoi de activitatea considerabilă a guvernului român atât pe tărâmul politicei interne cât și pe tărâmul politicei externe și arată cât de mare este interesul Austriei în prosperarea României și în ce privește pacea în această țară care stă între Europa Centrală și peninsula balcanică.

Fără îndoială că dl Brătianu va fi bine impresionat și va duce cu el acasă convingerea că Austria l'a salutat atât pe el cât și convingerile sale pacifice și sincere, cu cea mai vie căldură.

„Neues Wiener Tageblatt" declară că dl Brătianu poate fi sigur de primirea cea mai cordială în toate cercurile politice ale Austriei. Aceasta cu atâta mai mult cu cât între ambele state nu există nici un fel de divergențe politice sau naționale, pe când pe tărâmul economice îi leagă interese de cea mai mare importanță. Ziarul își exprimă speranța că vizita dlui Brătianu va fi un bun prilej pentru chestiunile care n'au fost încă tranșate. Rezolvarea acestor chestiuni în mod imparțial va avea ca urmare o strângere și mai puternică a legăturilor de prietenie între ambele state.

Importanța vizitei

„Neues Wiener Journal" publică un lung articol, inspirat din surse diplomatice, în care arată importanța deosebită a vizitei dlui Brătianu în momentul actual, în care evenimente importante își aruncă umbra lor asupra situațiunei internaționale. Acest articol se ocupă apoi de legăturile dintre ambele țări, cari deși au fost înodate încet, totuși mulțumită vizitei dlui Brătianu se vor desvolta și nu vor întârzia să dea rezultate practice

Masă gratuită studenților

Un lăudabil gest al proprietarilor de restaurante și cafenele din localitate

Patronii de restaurante și cafenele din Cluj, care de altfel au comis nu de mult un gest destul de apreciabil, prin subscrierile ce le-au făcut pentru școlile din județul Cojocna, înțelegând destul însemnătatea culturei, au făcut un alt gest frumos într'o ședință pe care au avut-o eri la sindicatul patronilor în alimentare, din localul camerii de Comerț. Este vorba de înlesnirile acordate de către proprietarii de cafenele și restaurante la cei aproape 60 de studenți dela Universitatea noastră și anume la apelul făcut de către dl Ovidiu Gritta, prefectul poliției orașului, aceștia s'au obligat de a da masă zilnică studenților pe tot timpul anului școlar în curs, în mod cu totul gratuit.

Proprietarul cafenelei și restaurantului New York a arătat cea mai largă condescendență, acordând masa la 6 studenți, la fel Gambrinus pentru 4 studenți, cafeneaua Metropol 3, Aurel Decei 4, P. Mihăileanu 4, berăria Czell, restaurantul Fortuna, cafenelele Patria și Palace câte doui studenți, restaurantul Central 4, Coroana 2, Cofetăriile Layda și Caroli câte 2, iar celelalte restaurante s'au obligat a da masa pe tot timpul anului la câte un student. Președintele sindicatului patronilor în alimentare, dl P. Mihăileanu, către care s'a îndreptat apelul dlui prefect Gritta, a înțeles îndeajuns greutățile cu care au de luptat studenții noștri și a făcut un frumos gest îndemnând pe proprietarii de cafenele și restaurante, să vină în ajutorul studenților de aceia și pe această cale i se cuvin toate laudele.

Lysoform

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii rapide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca degli Abruzzi" . 18 Sept.
„ „Zaormina" . . . . . 25 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul „NAPOLI"..... ..... 24 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova
Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

BEREA DESCHISA „URSUS"
a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este bautura predilectă a publicului

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

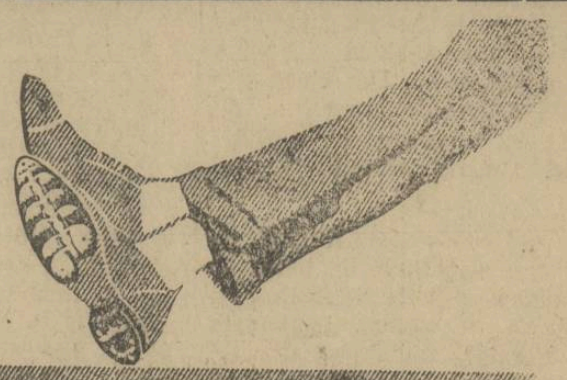

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,
este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face sgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ooooooo

Problema caminurilor studentesti

Necesitatea existenţei căminelor — Ce poate face statul — Cămine regionale — Conducere şi administraţie studenţească — Căminele studenţeşti din alte ţări

Broşura d-rei E. Alexandrescu şi dlui N. M. Cioroiu

In zilele noastre, când problema studenţească este adeseori obiect de discuţiune lucrarea de mai sus este binevenită. Ea oferă chiar şi celor neiniţiaţi o privire generală asupra chestiunii aşa de arzătoare a căminelor studenţeşti. Broşura este cu atât mai preţioasă, cu cât pe lângă discuţiuni teoretice, ne aduce şi rezultatele experienţei de până acum la noi, precum şi informaţiuni despre acest fel de aşezăminte în alte ţări.

Necesitatea înfiinţării şi existenţei căminelor studenţeşti reese din dorinţa de-a face accesibilă cultura superioară şi elementelor lipsite de mijloace, precum şi din nevoia unei pregătiri serioase a studenţimei pentru viaţa socială şi din ideea de solidaritate.

La noi până acum cultură universitară a fost apanagiul aproape exclusiv al celor întăriţi, cu toate că numărul studenţilor săraci este în continuă creştere. Şi unica modalitate de-a veni într'ajutor acestora este înfiinţarea de cămine studenţeşti. Dar avantagiile oferite de cămine nu sunt numai de ordin material, ci şi de natură moral-culturală. Căminele studenţeşti constituesc un mediu favorabil pentru studenţi. In felul acesta ei sunt mai la adăpost faţă de stricăciunea morală din oraşe. Iar în al doilea rând studenţii se deprind cu greutăţile materiale ale vieţii, având a-şi administra singuri instituţiunea în care trăiesc. Şi înfârşit, căminele oferă imense posibilităţi pentru o activitate extraşcolară. Asupra avantagiilor materiale, îndeosebi în actuala criză de locuinţe şi scumpete excesivă nu mai e nevoe să stăruim.

*

Incontestabil că statul nostru face astăzi sacrificii mari pentru ajutorarea studenţilor săraci, oricât de mari ar fi aceste sacrifii băneşti sprijinul dat studenţilor tot nu este suficient. Ajutorul trebue să vină din altă parte şi anume dela iniţiativa particulară, prin creiarea de cămine regionale. Sumele acordate căminurilor existente şi bursele studenţeşti, luate din bugetul statului se cifrează anual la peste zece milioane lei. Dar chiar şi o întreire a acestor sume, tot nu ar satisface nevoile marelui număr de studenţi neavuţi.

*

Nu putem aştepta totul de la stat, care astăzi are de întâmpinat atâtea dificultăţi financiare. Căminele regionale, înjghebate prin stăruinţa studenţilor din fiecare regiune şi cu concursul populaţiei şi comunelor din regiunile respective, trebue să ia locul căminelor statului. Cercurilor regionale studenţeşti le revine iniţiativa acestei opere şi primul pas ce au de făcut este înfiinţarea unei comisiuni pentru susţinerea căminului în regiunea lor. Membrii acestei comisiuni vor avea de exercitat împreună cu delegaţii Universităţii controlul asupra administraţiei căminului făcută de studenţi. Iar din punct de vedere cultural social căminele regionale prezintă avantagiul unui contact şi unei cunoaşteri mai de aproape a tinerilor cari într'un viitor apropiat vor deveni conducătorii aceleaş regiuni.

Administraţia va trebui să fie făcută de însuşi studenţii din cămine. Alături de economia ce se face, soluţiunea aceasta mai are drept resultat desvoltarea spiritului practic al tinerelor generaţii, de lipsa căruia se cam plâng aproape toţi intelectualii noştri. Fireşte organe de control corespunzătoare vor supraveghea gestiunea studenţilor.

*

Din informaţiunile culese în străinătate asupra căminurilor studenţeşti se dagajează constatarea că la noi situaţiunea este îmbucurătoare. In majoritatea ţărilor străine căminele nu sunt mai bine organizate ca la noi. In special Franţa n'are aproape deloc asemenea aşezăminte.

Lucrarea dşoarei E. Alexandrescu şi dlui N. M. Cioroiu este o reală contribuţiune la resolvirea problemei căminelor studenţeşti. Nu intrăm în discutarea unor chestiuni susţinute de autori şi desaprobate de majoritatea oamenilor de specialitate de la noi. Rostul broşurei, dupăcum o spun însuşi autorii în prefaţă, nu este de-a clarifica definitiv întreaga problemă, ci „de-a provoca preocupări mai stăruitoare ale studenţimii organizate şi ale conducătorilor săi, pentru chestiunile înfăţişate". Din cele de mai sus se vede, că are toate calităţile pentru a şi-l îndeplini cu prisosinţă.

Sfinţirea clopotelor Catedralei catolice

Ne-am ocupat în deosebite rânduri de serbările organizate de biserica romano-catolică din Cluj cu prilejul sfinţirei celor patru noui clopote ale Catedralei din Piaţa Unirii.

Ieri seara la ora 6 a avut loc solemnitatea sfinţirei lor, act prezidat de P. S. S. Episcopul Majláth. Clopotele frumos împodobite cu flori sunt aşezate pe camionul cu care au fost transportate dela gară. In faţa lor lângă întrarea în catedrală a fost ridicată o tribună, pe care au luat loc înalţii demnitari bisericeşti în frunte cu P. S. S. episcopul Majláth. Sunt reprezentate toate autorităţile locale.

Solemnitatea începe prin intonarea de către corul catedralei a unui cântec de slăvire. Vorbeşte apoi canonicul de rit armean Ioachim Gö ög. Urmează o rugăciune a preoţilor, iar după aceea încunjurând de trei ori clopotele P. Sfinţia Sa le-a stropit cu apă sfinţită. Ele au fost apoi acoperite cu cununi de flori.

Solemnitatea s'a încheiat prin următoarele cuvinte ale episcopului Majláth:

Mulţumesc din tot sufletul tuturor acelora cari au asistat la această serbare familiară a noastră. Dea atot puternicul D zeu ca atunci când vor răsuna aceste clopote, pacea iubirea şi mila să se sălăşluiască în sufletele oamenilor. D-zeu să binecuvinteze Familia Domnitoare şi pe toţi locutorii acestui oraş şi ai acestei ţări pentruca să trăiască unii alături de ceilalţi în iubire şi înţelegere frăţească! — Aşa să fie, Amin."

Ultime informaţii

— *Ministerul de agricultură şi domenii a luat ultimele dispoziţii cu privire la colonizările din Transilvania. In repartizarea lor se va ţine seamă ca coloniştii veniţi din acelaş judeţ, regiune sau comună să fie puşi unii lângă alţii. Consilierii agricoli au primit ordin ca prin agronomii regionali sau agenţii agricoli, să li se dea noilor colonişti grâu de sămânţă ca să-l poată semăna chiar de anul acesta. Loturile coloniştilor prezentaţi în judeţele de colonizare li se vor măsura de îndată sub privigherea consilierului agricol şi a controlorului agronom.*

— *Ziarul nostra a fost primul care a relevat justeţa revendicărilor asistenţilor de pe lângă Universitatea clujană. Datorită poate şi stăruinţelor noastre conflictul este pe cale să fie aplanat. Delegaţiunea numită de senatul universitar local şi compusă din profesorii universitari dnii Bănescu, Racoviţă, Moldovan şi Spacu s'a ocupat de chestiunea asistenţilor propunând ca justele cereri ale asistenţilor să fie satisfăcute. O delegaţie a asistenţilor pleacă mâine la Bucureşti ducând cu ei şi hotărîrea delegaţiunei senatului universitar. Atât asistenţii, cât şi profesorii universitari sunt unanimi în a recunoaşte că resolvirea cererii asistenţilor trebue făcută pe cale legislativă printr'un proiect de lege, care să creieze asistenţilor o situaţiune mai echitabilă respectându-se totodată şi interesele învăţământului universitar.*

— **Dnii Ion I C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri şi I. G. Duca ministrul afacerilor streine, au fost decoraţi cu marele cordon al ordinului Republicei austriace.**

— *Joi 16 Octombrie se încep examenele de doctorat la facultatea de drept din Cluj. După cea mai mare probabilitate la aceeaş dată se încep şi examenele fundamentale.*

— Aveţi prieteni? Convingeţi-i spre binele lor să joace la Loteria Presei din Ardeal şi Banat, unde ei pot câştiga 100 mii, 50 mii, sau 10 mii lei, numai cu un bilet de 2 lei. Oricine plasează 50 bilete a 2 lei printre cunoscuţii săi, primeşte 10 Bilele gratuit. Aceasta însemnează a câştiga la loterie fără să-ţi plăteşti biletul. Comandaţi biletele prin mandat postal la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Bánffy. Pentru 100 lei, primiţi 60 bilete a 2 lei.

De vânzare *o casă ocupabilă imediat* cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuinţe* cu 1, 2, 3 şi „camere ocupabile imediat Agentura „Express" Cluj, Str. Regina Maria 41·4

— In ultima şedinţă a corporaţei industrială din Cluj au avut loc discuţiuni furtunoase în jurul ridicării noului edificiu de reşedinţă al corporaţiei. Obiectul discuţiunii îl constituia răspunderea pentru dărămarea vechei clădiri de reşedinţă. Refuzându-i-se cererea de-o i-se da un lot de casă în rând cu împroprietăriţii prin reforma agrară, corporaţia a hotărât cumpărarea unui întravillan.

— Primăria locală continuă opera de încurajare a artei naţionale prin cumpărarea de tablouri ale pictorilor români. Astfel ieri au fost cumpărate două tablouri ale dlui Capidan. Unul reprezintă o ţărancă, iar celălalt toamna în Parc.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

— La 15 Octomvrie se deschide un nou curs pentru elevii de mişcare CFR. Acesta e al treilea dela unire încoace. Din totalul candidaţilor de 130, au fost primiţi 55 cari au trecut examenul de admitere, dintre cari aproximativ zece sunt minoritari. Elevii sunt găzduiţi în căminul de pe lângă Atelierul CFR. şi primesc masă gratuită în restaurantul gării. Cursul durează 4—5 luni şi dintre absolvenţi se recrutează împiegaţii de mişcare, telegrafişti şi alţi funcţionari ceferişti.

— Direcţiunea liceului rom. catolic din Cluj ne roagă să anunţăm că: „Biserica piariştilor din Cluj va ţine în zilele de 15, 16 şi 17 Octomvrie a. c. serbările aniversării a 200 ani dela sfinţire. Cu ocaziunea serbărilor toştii elevi ai liceului rom. cat din Cluj vor aranja un matineu literar şi o întâlnire generală. Foştii elevi roagă cu căldură pe colegii de şcoală să binevoiască a lua parte la serbări şi la întâlnire, anunţându-se pentru participare direcţiunii liceului rom. cat. din Cluj."

— **Din sursă autorizată reţinem informaţia că ministerul instrucţiunii nu va schimba situaţia de până acum a şcoalelor confesionale, în care nu pot să fie înscrişi elevi de altă confesiune. Ca şi în trecut, se admit însă înscrieri nereglementare acolo unde nu toate confesiunile au şcoli. Gazetele ungureşti exagerează când scriu că se pot face înscrieri fără deosebire de confesiune în orice şcoală. Deasemeni rămân în vigoare dispoziţiunile cu privire naţionalitatea elevilor. Germanii, evreii şi românii nu sunt admişi în şcoli confesionale ungureşti după cum nu se admite înscrierea evreilor, ungurilor şi românilor în şcolile săseşti.**

— Se aduce la cunoştinţa comercianţilor de articole textile, merceriei şi mărunţişuri că în chestiunea marcării în sistem metric a ţesăturilor, a mosoarelor, ghemurilor şi sculurilor, etc. Direcţiunea generală a măsurilor şi greutăţilor a hotărât următoarele: Dela 1 Ianuarie 1925 nu se va mai primi la vamă intrarea în ţară a niciunui produs care nu va fi marcat în sistem metric. Comercianţii români posesori de asemenea produs şi care până la această dată nu le vor fi desfăcut vor face din vreme individual o petiţie susnumitei direcţiuni cerând constatarea de către organele ei că mai au încă marfă nemarcată în metri, pentru a li se da o păsuire până la complecta ei epuizare.

— *Comitetul şcolar al şcoalei de Conductori tehnici din Cluj aduce cele mai vii mulţumiri Băncii Centrale din Cluj pentru acordarea a 4 burse (12.000 lei) pentru elevii meritoşi şi săraci dela această şcoală.*

— Duminică 12 Octombrie va avea loc în sala Prefecturei concertul mandolinistului Simicel, bine preciat de publicul muzical al Clujului. La ora 4 p. m. va avea loc un matineu pentru elevi iar la ora 9 seara concertul. La pian d. S. Kubilin.

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

— Iată intendanţii căpitani, din activitate, reuşiţi la examenul de maior: Popescu G. Petre, Stoianovici Ion, Ţenţea Constantin, Beri Ilie, Niculescu Bucur, Dragoş Petre, Crudu Gabriel, Iliescu Dtru, Papiniu Mihail, Teodorescu V. Ion, Alexandrescu D. Ştefan, iar din rezervă: Copiliu Constantin, Roşu M., Şerbănescu Constantin.

— Mâne, Joi se va ţine un consiliu de miniştri, când se va da forma definitivă, mesajului pentru deschiderea Corpurilor Legiuitoare.

— Un pachet de ţigări costă 6 lei. Fumezi ţigările, şi nu română decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal şi Banat nu costă decât 2 lei, şi vă da posibilitatea de a participa la distribuirea unor câştiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Sindicatul Prelei Române din Cluj palatul Banffy.

Viza livretelor militare

Intre 15 Octombrie şi 30 Noembrie se va face în întreaga ţară viza livretelor model E ale gradelor inferioare aflate la vatră.

Fiecare om, grad inferior din completare, rezervă sau miliţii este obligat a se prezenta personal la reşedinţa cercului de recrutare sau subcentrului de viză cel mai apropiat cu localitatea unde îşi are domiciliul sau profesiunea, indiferent de cercul de origină sau la care ar fi fost înscris anterior.

Prezentarea la viză se va face în zilele fixate de cercul de recrutare.

Viza se va face pe livretul model E.

Cei ce nu se vor prezenta la viză în termenul fixat mai sus, vor fi urmăriţi şi pedepsiţi conform codului de justiţie militară

Nu se vor prezenta pentru viza livretului oamenii din contig. 1922, precum şi acei cari au fost concentraţi după 1 Aprilie 1924.

Odată cu viza livretelor se va face şi viza certificatelor de dispensă de mobilizare model D pe anul 1925—1926, eliberate de către autorităţile civile. Cei cari nu le vor prezenta în termenul fixat mai sus, vor pierde dreptul de dispensă.

Tot cu această ocazie făcându-se şi recensământul meseriaşilor toţi acei cari sunt meseriaşi, lucrători specialişti sau specialişti, când se vor prezenta pentru viza livretului, vor trebui să aducă şi brevetul, carnetul de meseriaş sau diploma spre a dovedi meseria ce declară că practică.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Citiţi şi răspândiţi: ‹Infratirea Poporului› cea mai bună gazetă săptămânală.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1197 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 11 Octomvrie 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 1000 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

Dl Ion I. C. Brătianu la Viena

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, se află actualmente la Viena, reîntorcând vizita pe care monseniorul Seipel, cancelarul Austriei, a făcut'o țării noastre.

Primul ministru al țării noastre este înconjurat la Viena de toate atențiile și curtenirile — este un distins oaspete serbătorit de capitala Austriei, cinstire datorită atât prestigiul și autorității personale a dlui Ion I. C. Brătianu, care s'a impus în politica europeană ca un om de Stat de prima mână, cât și interesului pe care îl inspiră România, și țărilor învecinate ca și tutulor Statelor din Europa.

Dl Ion I. C. Brătianu, prin politica sa atât de ponderată și chibzuită, practicată cu tactul și discreția de care au uzat în totdeauna adevărații oameni de Stat, prin atitudinea sa personală, înfășurată în toga unei sobre demnități, este una din figurile cele mai impunătoare ale politicei contemporane.

Dl Ion I. C. Brătianu a moștenit în sânge și în fundamentul făptuirei sale intime darurile de om politic în stil mare și de om de Stat european de la acel titan al politicei României, care a fost neuitatul său părinte Ion Brătianu, de numele căruia rămâne de-apururi legată istoria fostului vechiu Regat, el fiind sâmburile de lumină și căldură, centrul de acțune în jurul căruia s'a închegat cea ce a fost, până în pragul războiului mondial România modernă.

Dl Ion I. C. Brătianu de mic copil a fost educat la cea mai bună școală politică — care a fost casa marelui său părinte.

In acea casă, unde se elabora viitorul României, visul grandios la a cărui înfăptuire a asistat generația noastră, prezida spiritul luminos, clar văzător și profetic al lui Ion Brătianu: acolo se aduna pleiada de oameni, cari însuflețiți de duhul idealismului construiau în realitate, din blocuri massive așezământul de veșnică resistență al României.

Din această școală dl Ion I. C. Brătianu a debutat în politică, dela primele manifestări, ca om deplin format. El nu a avut șovăirile debutantului care își caută calea: drumul său era dinainte tras ca o viguroasă linie dreaptă.

El nu a avut eftinile expansiuni retorice, atitudinile teatrale, gesticulația dezordonata și verbul gălăgios de obiceiu inerente tinerilor care pășesc în politică. Nici firea sa, nici educația sa politică nu se putea preta la asemenea metode banale.

Menirea lui nu era aceia de a fi un demagog ori un politician, ci un om de Stat în cel mai larg și înalt înțeles al cuvântului — și el a știut să și îndeplinească cu credință misiunea.

A putut, prin inteligența lui intensă și concentrată, prin știința sa în ale politicei, să fie o figură centrală în splendida galerie de distinși oameni politici și mari barbați de Stat cari au precedat epoca războiului.

In timpul neutralității și în epoca războiului a intrat ca factor important — la un moment dat determinant — în politica europeană, iar astăzi este fără îndoială și fără tăgădă cel mai mare om de Stat al României.

De aceia marile State aliate și amice îl privesc cu simpatia și atenția cuvenită nu numai unui prețios amic ci și ca un element hotărâtor în politica sud-estului Europei și ca un colaborator activ al operei păcei și conservărei cuceririlor de dreptate și civilizație săvârșite de războiul mondial, iar fostele State inamice îl primesc cu atâta curtenire.

E un noroc că țara noastră, dispune în niște momente atât de complicate, ca cele în care ne găsim, de un om de Stat de envergură, de autoritatea și prestigiul european al dlui Ion I. C. Brătianu.

Inscripții

Elena Mureșianu, vrednica soție a marelui Aurel Mureșianu, după o lungă suferință, a intrat în liniștea și pacea veșniciei.

A fost un suflet curat și vibrător de adevărată românca, o prețioasă și neobosită colaboratoare a marelui ei soț în greaua și primejdioasa luptă care a dus-o pentru românismul din Ardeal.

Pasiunea pentru românism să îmbina în sufletul ei cu delicatele însușiri ale femeii: iubea pe cei răniți de loviturile vieței, pe cei însângerați de nedreptățile soartei, pe cei cari aveau nevoe de ajutor și alinări.

Viața ei a fost deopotrivă consacrată operilor de românism, ca și operilor de caritate în slujba cărora a pus forța activă a unui suflet țesut numai din simpatie, milă și sentimentul solidarității umane, în această viață pământească plină de încercări și dureri.

Excelenta româncă, bună și creștinească femee, care a fost Elena Mureșianu, era și o artistă de merit: picta cu talent, cu grație, cu pasiunea vieții și naturei.

In galeria familiei Mureșianu din muzeul neamului românesc, unde să înșiră atâtea figuri nobile de luptători, de poeți și profeți, Elena Mureșianu aduce o notă de emoționantă și suavă poezie, o adiere din parfumul florilor Ardealului. *Diodor.*

Reorganizarea CFR.

Situația de până acum. — Separea dispositivei, excuției și controlului

In legătură cu proiectul de reorganizare al CFR.

Incă în vară anunțam că la direcțiunea generală a căilor ferate se lucrează la un proiect de reorganizare a întregei instituțiuni CFR. Tot atunci dădeam ca sigur că în legătură cu autonomia căilor ferate se vor desființa câteva direcțiuni regionale, numărul acestora fiind redus la 5 pentru întreaga țară. Altceva nu se știe despre modul cum căile ferate vor fi organizate în viitorul apropiat. Suntem siguri că oamenii de specialitate cari alcătuiesc comisiunea de elaborare a proiectului de reorganizare amintit vor ști să afle soluțiunea cea mai bună. Dacă totuși ne ocupăm de această problemă o facem pentru a arăta complexitatea ei.

Pentru a ne putea da seama de ceea ce trebue făcut în viitor e nevoe să cunoaștem cât mai bine situația din prezent a căilor ferate. Ea este rezultatul unificării adoptate la instituțiunea CFR prin înființarea și în vechiul regat a direcțiunilor regionale. Dar lucrul acesta nu s'a petrecut fără oare cari perturbațiuni, căci era prea mare deosebirea dintre sistemul de organizare din Ardeal și vechiul regat.

In Ardeal aveam până la 10 Octomvrie 1920 ca o continuare a administrației ungurești a căilor ferate o direcțiune centrală CFR ca for dispozitiv, direcțiunile regionale ca organe executive și inspectoratele de mișcare cu menirea de-a exercita un control asupra organelor de execuțiune. Lungimea rețelei CFR din Ardeal este de 4800 km., la care se mai adaugă și liniile particulare.

In vechiul regat erau până la unificare pentru o rețea de 3500 km. inspectoratele CFR de exploatare ca organe executive, revenind fiecăruia o rețea de aproximativ 5—600 km., erau în total 6. Direcțiunea generală era autoritatea dispozitivă.

Prin unificarea făcută de guvernul Averescu s'a întrodus sistemul din Ardeal și în vechiul regat, fără a se ființa însă acolo inspectorate de control. Intre timp apoi au fost rechiemate la viață vechile inspectorate de exploatare. Aceasta este situația de astăzi a CFR.

Suntem în fața a trei alternative. Sau se va adopta sistemul din Ardeal cu direcțiuni regionale pentru aproximativ 1500 km. și inspectorate de mișcare ca organe de control. Sau ne vom reîntoarce la organizația CFR. din vechiul regat cu inspectorate de exploatare pentru 5—600 km. A treia alternativă este o îmbinare a celor două sisteme, sau în sfârșit altă modalitate de organizare.

Că actuala situație trebue înlăturată nu e nevoe să mai arătăm. Unificarea definitivă încă nu este realizată. Și ar fi de dorit ca să fie adoptată o organizațiune care să corăspundă cât mai bine nevoilor CFR. de astăzi cu o rețea de aproape 12 mii klm. In orice caz e nevoe de-o separare cât mai distinctă a celor trei ramuri de activitate din orice administrație. Dispozitivă, execuțiune și control.

Din trecutul studențimei din Clnj

Studențimea clujană își aduce aminte de trecut și de martirii epocei de asuprire — Aniversarea eliminării dela toate Universitățile din Ungaria a studenților de pe vremuri L. Isaicu și M. Mitrea

Ne lipsesc dovezile și isvoarele referitoare la istoria Ardealului nu numai din timpul răsboiului mondial, ci și din epoca anterioară.

Unde este de pildă istoria societății „Iulia" din Cluj? Unde putem afla de sbuciumările tinerimei universitare din timpul procesului memorandului? Cine își mai aduce aminte de tulburările antiromânești puse la cale de către d. Sándor József, actualul deputat la Cameră, pe atunci gazetar clujan în slujba ziarelor. „Kolozsvári Közlöny", „Kolozsvár" și „Ujság"?.. Cine ne informează de cazurile de persecuție ale Universității ungurești îndreptate împotriva studenților români de pe vremuri?

Și toate acestea ar fi contribuții numai la istoria Clujului de demult și a studențimei universitare. Cum rămânem însă cu istoria celorlalte părți ale Ardealului? Trecutul nostru apropiat se cufundă par'că tot mai mult în negura uitării.

*

Și cu toate acestea, mai sunt de acei cari își aduc aminte, cari cercetează trecutul.

Aceștia sunt, bineînțeles nu acei ardeleni cari de când cu Romăaia Mare pândesc prilejurile de afaceri necinstite cu ferocitatea unor fiare flămânde, — ci unii din studenții universitari Răsfoind prin arhivele studențești din anul 1914 ei au aflat de armele cazului studenților de atunci dd. Lazăr Isaicu și Mihail Mitrea, actualmente medici la Clinica din Cluj, eliminați dela toate școlile superioare din Ungaria pentru atitudinea lor cu adevărat românească.

Cazul de acum zece ani a fost adus la cunoștința celorlalți studenți cari — dintr'un spirit de recunoștință față de jertfa celor cari au trăit vremuri atât de grele — au hotărât comemorarea într'o ședință solemnă a acestui caz.

Ne aducem bine aminte de jertfa domnilor Isaicu și Mitrea. Evenimentul a preocupat multă vreme studențimea de atunci.

Să vedem însă care a fost „vina" studenților români?

In primăvara anului 1914 „Liga Culturală" aranjase la București o mare adunare de protestare contra provocărilor insolente ale Budapestei și asupririi neomenoase la care erau supuși românii ardeleni. La vestea acestei adunări studențimea română din Cluj, tresărind de emoția solidarității românilor de pretutindeni, a hotărât într'o ședință secretă și la propunerea domnilor Isaicu și Mitrea trimiterea unei telegrame de adesiune cu următorul cuprins:

„In ziua măreață de 29 Martie se află în mijlocul vostru".

Telegrama a sosit la timp în București și fost citită la „Dacia" în mijlocul uralelor mulțimei delirante. Din întâmplare însă corespondentul ziarului „Ujság" din Cluj aflându-se de față el s'a grăbit să de-a telegrame ziarelor ungurești din Cluj, precum și rectorului Universității.

Acesta, pornind cercetare în chestiunea aceasta, s'a isbit de solidaritatea studențimei române. Atunci dd. Isaicu și Mitrea, pentru ca pedeapsa să nu se răsfrângă asupra întregei studențimi, s'au prezintat de bună voie înaintea rectorului, luându-și asupra lor întreaga răspundere.

Patria maghiară fiind în „pericol", rectoral Universității dr. Kenyeres Balázs a convocat de urgență consiliul universitar. La acest consiliu universitar chemat să judece fapta tinerilor, în afară de profesorul Marschalkó a mai luat parte și faimosul șovinist dr. Kossutány Ignác, decanul facultății de drept, din a cărui manual de drept bisericesc — după cum suntem informați — studenții români sunt siliți să studieze și astăzi din lipsă de manuale românești.

Acest șovinist a determinat consiliul să elimine pe studenții români dela toate Universitățile din Ungaria. Hotărârea Consiliului universitar a obținut apoi și aprobarea Ministerului maghiar de instrucțiune publică.

Dd. Isaicu și Mitrea în urma draconicei sentințe — ce erau să facă? — au luat drumul pribegiei, au trecut în vechiul regat pentru a'și continua acolo studiile. Ei au fost primiți pretutindeni cu multă bunăvoință.

Intrând România în 1916 în hora morții, ei au luptat și pe front în slujba idealului pentru care au fost isgoniți de la Universitatea ungurească.

*

Studențimea română din Cluj aniversând cele întâmplate acum 10 ani, cinstește însăși trecutul plin de suferințe al românilor ardeleni, în special al studențimii universitare de pe vremuri, însetată întotdeauna de fapte mari puse în slujba ideii unității naționale a tuturor românilor.

Inspecție zootechnică

Dl Cristea, directorul regional zootechnic din Cluj a plecat în inspecție în jud. Satu-Mare.

Vopsitorie de blănuri şi de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc şi se curaţă cel mai bun la „CRISTAL" Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână şi de tort 13

Presa maghiară

Speranţele lui „Brassói Lapok"

Organul iredentist al domnilor Kahana şi Grünfeld — cel cu scutirea de taxe de vamă — aduce îmbucurătoarea ştire că popoarele turanice ale Asiei au dat ultimat Europei: sau admite soluţia resolvirei controverselor între popoară prin înfiinţarea unui tribunal indepedent şi internaţional, sau declară boicotul contra ei. In afară de aceasta teribilă ştire, domesticii unguri de marcă Kahana şi Grünfeld, feroci cum sunt, vreau să înfrăcoşeze viaţa Europei cu o altă pacoste: cu expulsarea tuturor europenilor din Asia.

In fruntea mişcării cică se află un prinţ indian numit Pratap care a fost şi prin Ungaria pentru a o câştiga pe seama mişcării panasiatice.

De mirat că ungurii cu scaun la cap nu ştiu nimic de boicotul Asiei îndreptat contra Europei, precomisat de „Brassói Lapok".

Nu ştim dacă asiaticii vreau, sau ba, să expulseze pe europeni. Statul român însă, după cum aflăm, este dispus să ofere pe gratis oricând paşaport spre ...Asia domnilor Grünfeld şi Kahana, acestor doi traficanţi de iredentism unguresc.

Expatrierea în Asia lor mult iubită o dorim din inimă. Dd. Kahana şi Grünfeld făcând parte dintr'un soi de marfă favorizată la export, ar putea obţine chiar şi a doua oară o scutire dela taxele de vamă.

Aiurări de Jom-Kippur

Ziarul sionist vede astfel situaţia internă a ţării:

„Se pregăteşte ceva în politica românească. Nu se ştie precis(!) anume ce, chiar şi cei sus puşi dau doar' cu socoteala. Nu putem constata deocamdată decât că situaţia internă a ţării se află în faţa unei mari crize.

In ministere nu poţi vorbi cu nimeni temeinic (!) şi liniştit. Vorbeşti cu ministrul, cu secretarul de stat, îţi spui păsurile. El se preface că-i atent, dar ochii îi alunecă altundeva, se joacă distrat cu degetele, iar tu vezi că totul este înzădar, nu poţi rezolvi chestiunea, miniştrii sunt distraţi, nervoşi şi fiecare colţ răspândeşte bacilli crizei".

Din toate acestea miraculosul „Uj Kelet" deduce că „nu mai merge" şi guvernul cade...

Dar pentru ce ne-am supăra. Articolul ziarului sionist a apărut doar în preajma sărbătoarei Iom-Kippur, — ziua iertării păcatelor, deci şi a... minciunilor.

Clopotele catedralei

Citim în „Ellenzék":

„Clujul lipsit de clopotele sale se asemăna cu un om sărac. Muţenia aceasta tristă s'a potrivit cu încercările îngrozitoare ale războiului. Dar trebue să biruim amintirile rele. Durerea trecutului trebue uitată şi numai învăţămintele trebuesc păstrate pentru clădirea minunatului viitor.

Se bată deci cele patru clopote! Clopotele acestea sunt vestitoarele unei vieţi nouă. Se poate că pe noi de ne vor prohodi numai, dar pe copiii noştrii îi vor conduce spre sărbătoarea mare şi glorioasă a unei noui vieţi".

Ce va se zică „viaţa nouă" şi „sărbătoarea mare şi glorioasă" a acestei vieţi noui", nu trebue să o mai explicăm. Simbolismul, stilul, precum şi apucăturile aceste gazetării le cunoaştem din timpul când minoritarii... eram noi.

„Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesătură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Reclama este sufletul comerţului!

Câinii latră şi caravana trece

Ca răspuns la un articol plin de neadevăruri şi calomnii publicat în „Patria" d. senator d. Hancu ne trimite următoarele rânduri:

Ziarul „Patria" din 2 Octombrie a. c. publică sub titlul „Parlamentarii liberali" unele lucruri, cari nu privesc nici pe colegii mei parlamentari şi nici guvernul, pe care, oridecâte ori poate, îl acuză, fie în Parlament, fie în presă, „că a furat urnele"! (Hoţul de păgubaş!)

Furia, cu care se năpusteşte acest canal de scurgere a tuturor injuriilor asupra guvernului şi aderenţilor lui politici, probează neclintita ură dusă până la patimă contra partidului liberal, care stă în calea partidului naţional şi nu-l lasă a-şi arate încă odată incapacitatea cu prisosinţă dovedită la 1919. Dar să venim la obiect:

Sunt acuzat, cu patimă, că aş fi făcut intervenţii pentru ca evreul Suiovits Emanuel să fie evacuat din locuinţa lui Bojaki Ludovic din str. Londrei 38, Cluj.

Totul e minciună şi calomnie. Doamna Bojaki a dat în judecată în 1923 pe soţia lui Suiovits Emanuel pentru a-i elibera cele două odăi şi bucătăria ce le deţinea din 1917 fără contract de închiriere şi pe care le specula în mod *clandestin*, după cum s'a dovedit la justiţie cu publicaţii făcute prin presa maghiară fără a consimţi, să acorde un spor de chirie proprietăresei. Dânsa câştigă la toate istanţele judecătoreşti; sentinţa rămâne definitivă la 23 Febr. 1924, dar din cauza diferitelor învârteli ea nu se poate executa şi biata femeie moaşa Bojaki, dupăce în intervalul decurgerii procesului îşi pierduse şi bărbatul, se adresează mie în desperarea ei.

Astfel eu fără a face vre-o insistenţă pe lângă autorităţile judecătoreşti, cer ca să se aplice sentinţa rămasă definitivă din 23 Febr. a. c. am cerut să se facă dreptate.

La 23 Sept. rugat de dna Bojaki, împreună cu dl dr T. Popescu advocatul doamnei Bojaki şi cu executorii, ne prezentăm la locuinţa dnei Suiovits şi-i aducem la cunoştinţă că judecata o obligă a da proprietăresei, locuinţa ce deţine în schimbul altei odăi ce dna Bojaki îi pune la dispoziţie prin această sentinţă.

Advocatul dnei Suiovits, dr Iakobi, în loc să intervină pentru împăcarea părţilor şi să spună familiei Suiovits că este interesul ei a primi locuinţa oprită de justiţie, îndeamnă pe dna Suiovits să se ascundă de executori; iar bărbatul dnei Suiovits, care până aci nu se ştia că există şi care acum căzuse ca musca în lapte, vine şi îşi revendică drepturi asupra acelei locuinţe. Câtă dreptate a avut se vede din sentinţa pronunţată la 30 Sept. dl jud. Ocolul urban care-l obligă şi pe dânsul în mod solidar cu a sa soţie, a evacua locuinţa ce ocupă azi şi a primi pe cea oferită de justiţie tot în imobilul văduvei moaşe Bojaki.

Minciuna struntată, apucătura josnică şi laşe, calomniatoare, făcută la adresa mea prin presa maghiară şi prin „Patria" stă în faptul că familia Suiovits cu advocatul ei arată că au fost evacuaţi, pe când adevărul este că ei şi azi stau tot în vechia locuinţă întrebuinţând pentru aceasta toate mijloacele necinstite, pozând în victime, pe când de fapt sunt nişte mincinoşi calomniatori împreună cu cei ce i-au învăţat în schimbul banilor a întrebuinţat această armă.

Ziarul „Patria" a primit cu plăcere oferta ce i se făcea de a mă calomnia minţind pentrucă nu avea nimic de pierdut.

„Patria" era satisfăcută că poate ataca guvernul, arătându-i lumii, hoţul de păgubaş, că a furat urnele, iar parlamentarii se ocupă cu afaceri etc.

Deşi de 4 ori sunt continuu atacat de acest pestilenţios ziar românesc, până acum nu i-am dat importanţă, căci nu-l citesc, fiindu-mi scârbă de el şi declar că poate înjura sau chiar urla, că de azi încolo nu-i voiu mai răspunde. Pentru oamenii de treabă, adevărul se ştie.

D. Hancu,
senator.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein şi Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ? 6

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

Lloyd

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEŞANU

şi Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă şi dans Romăno-Russ.

Citiţi şi răspândiţi:

‹Infratirea Poporului›

cea mai bună gazetă săptămânală.

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată. Adresa la administraţie.

De vânzare. Casă cu etaj Strada Memorandului No. 9, casă Mănăştur-sat No. 54, şi imobilele rămase după Advocatul Vasile Almăşan, din teritoul comunei Cluj-Mănăştur. Vânzarea se face prin licitaţie publică benevolă în ziua de 14 Oct. a. c. la orele 8. In localul Mănăştur-sat No. 54. Informaţii se pot lua la propietarul din Strada Memorandului No. 9, etaj la dl V. Almăşan. D 274

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 10 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Uraganul

O dramă a naturei deslănţuite în 11 acte, după romanul lui **Lottie Blair Parker.** Inscenată de marele regisor american: **D. W. Griffith.** In rolul principal frumoasa artistă **Lilian Gihs. Acţiunea se petrece deasupra gheţei la Niagara**

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Centura Amazoanelor

Originală realizare senzaţională cinematografică sportivă în 5 acte, inspirată după minunatele acţiuni ale lui: *Hercules*. In rolul principal atletul mondial:

AUSONIA

CINEMA APOLLO

Stăpânii mărilor

Mare dramă modernă de piraţi în 6 acte, după romanul lui Sidney Garriks. In rolul principal: *Lubinski Tiberin* şi *Mihail Várkonyi. — O luptă pe viaţă şi moarte pe mare!*

In vederea Internatelor! In vederea Internatelor!

Toate imprimatele necesare la conducerea administraţiei Internatului, ca anume:

Registre cu foi de zi, Registre Incasări—Plăţi, Registre Chitanţieri. Tablouri alimentelor cumpărate, Evidenţe alimentelor, Conturi zilnice, State etc. se găsesc la

Librăria BOROS Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. D 275

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban 147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

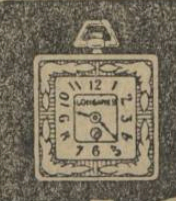

7

Grands Prix

CEASORNICE Longines ELEGANTE ŞI PRECISE

Situația noastră economică

Importantele declarații ale dlui V. Bratianu ministrul finantelor

Stocul nostru monetar ar fi suficient dacă s'ar întrebuința în cheltueli de producție și nu în cheltueli de consumație — O nouă emisiune ni-ar fi fatală — 400 milioane pentru sporirea reescontului Băncei Naționale și 700 milioane pentru plata furniturilor de stat — Caracterul impozitelor pe afaceri — Problema transporturilor

„Uniunea industriașilor" a înmânat, de curând, d-lui ministru al finanțelor, un memoriu, în care se vorbește despre „criza da numerar", „de consumație", „de producție" și de „transporturi", propunându-se în acelaș timp, unele soluțiuni pentru a fi acceptate de guvern. D. Vintilă Brătianu, primind în audiență o delegație de industriași și comercianți după ce le-a spus că a luat cunoștință de conținutul memoriului, le-a făcut în numele guvernului următoarele declarațiuni, pe cari le reproducem în întregime după „Viitorul".

Pesimism exagerat asupra crizei de numerar

Fiindcă, comersanții și industriașii se arată în memoriul lor extrem de îngrijorați, din cauza lipsei de numerar, d. ministru al finanțelor le-a spus:

*

„Pesimismul este extrem de exagerat, întrucât la noi în țară nu se observă până acum și nu se va înregistra nici în viitor nici una din gravele turburări, cari au răsturnat situațiile vieții economice a altor țări.

„Volumul circulației noastre ar îndestula toate nevoile, dacă banul s'ar întrebuința cu mai multă socoteală. IN CHELTUELI DE PRODUCȚIE. IAR NU IN CHELTUELI DE CONSUMAȚIE. Fiecare întreprindere ar putea să facă importante reduceri în capitalul cheltuielilor administrative, precum ar fi de dorit și o moderare a poftei de câștig.

„Normalizarea nu poate fi pregătită decât de o rigidă ordine în gospodăriile private. Inceputul este greu și greutățile de azi nu sunt decât urmarea întreruperei brusce, în care alunecasem dela războiu încoace. La acest început de însănătoșire nu se poate renunța cu nici un preț pentru că dacă am ceda odată n'am ști unde ne-am putea opri, cum n'au știut nici alte state ca Geramania, Austria, Polonia, Rusia".

*

„O emisiune nouă, ori cât ar fi de garantată prin valori industriale, va constitui o piedică în desvoltarea efectelor operei de deflațiune, de care avem încă nevoe. Calea bunului gospodar prevăzător și cuminte e mai lungă dar mai sigură.

Guvernul — spune d. Vintilă Brătianu — a izbutit să pue ordine în cheltueli și să mărească veniturile țării. Tot el a plătit o bună parte din datoriile flotante interne, achitând diverșilor furnizori suma de 700 milioane și pregătind pentru sfârșitul lunei încă o sumă de 400 milioane din rata a 2-a a redevenței pentru plata aceloraș datorii".

„Propunerea unei emisiuni pe baza obligațiunilor creditului industrial — mai spune d-sa — nu este recomandabilă (se împotrivesc chiar și statutele Băncei Naționale), dar se pot lua dispoziții ca atât Casa de Depuneri cât și Ministerul de

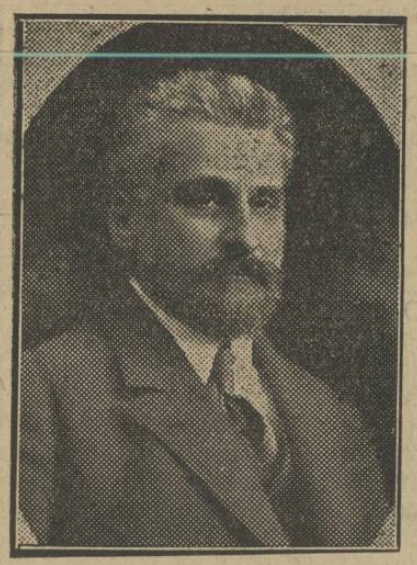

VINTILĂ BRĂTIANU
ministrul de finanțe

finanțe să-și plaseze rezervele în cumpărarea a cât mai multe obligațiuni de ale Creditului, contribuind astfel la sporirea valorii lor, spre a fi un îndemn și pentru particulari de ale cumpăra. Se mai poate admite și măsura lombardării lor la Banca Națională. Chestiunea va fi pusă imediat în studiu".

Dl ministru de finanțe a încheiat această parte a răspunsului său, exprimându-și încrederea în reînsănătoșirea valutei noastre, care va ușura toate îngrijorările de azi.

Piața este și continuă să fie ajutată

Intru cât s'a spus în memoriul Uniunei cum că, criza de producție s'ar datora lipsei de ajutor pe care guvernul și Banca Națională l'ar refuza pieței, dl Vintilă Brătianu a spus:

S'a venit în ajutorul pieței până acum și se va mai veni și în viitor. Astfel, în ultimele zile Ministerul de finanțe a pus la dispoziția Băncii Naționale suma de 400 milioane lei pentru a mări reescomptul băncilor. De asemeni a mai pus la dispoziție încă 700 milioane lei pentru a plăti diferite industrii furnizoare ale Statului. **Spre sfârșitul lunei Octomvrie Ministerul de finanțe va vărsa la Banca Națională din rata a doua din contractul cu redevențele de petrol ale Statului de asemeni va mai pune la dispoziția industriei și alte sume provenite din excedentele de încasări ale Statului".**

Cifra de afaceri nu provoacă criza de consumație

Comercianții și industriașii au protestat împotriva „cifrei de afaceri" sub cuvânt că ea ar provoca o criză de consumație. Dl ministru Vintilă Brătianu găsind că această criză, dacă există este provocată mai mult de pofta de câștig a unor speculanți decât de impositul pus în discuție, a adăogat: Acest impozit nu poate fi suprimat dintr'o dată el reprezentând circa jumătate miliard venituri anuale, ci va fi înlocuit în ziua când veniturile lui vor fi compensate prin organizarea impozitelor indirecte, aflată în stare de proiect.

Dl ministru al finanțelor a recunoscut, însă, că s'a făcut oarecare abuz cu taxele comunale, dar aceasta va înceta în ziua când chestiunea va fi legiferată.

Nu este criză de transport

Industriașii și comercianții semnalând în memoriul lor o criză de transporturi au afirmat că în ultimul timp s'ar fi împuținat enorm parcul vagoanelor de marfă, circulând azi 20.000 mai puțin decât în trecut.

Dl ministru al finanțelor a declarat că nu poate să creadă în această afirmațiune de oarece, cifrele statistice îi indică nu o diminuare ci o sporire de transporturi.

In trei ani de zile s'au dat căilor ferate șease miliarde lei, din cari, mare parte au servit pentru cumpărarea și punerea în circulație a materialului rulant.

In cursul lunei Octombrie vor mai sosi în țară încă 7000 vagoane de marfă, încât capacitatea de încărcare va spori din nou.

*

Acestea sunt declarațiile dlui Vintilă Brătianu, ca răspuns la memoriul Uniunei generale a Industriașilor din România. Din ele se desprinde o puternică convingere în puterile noastre de a înfrânge greutățile momentane, un sănătos spirit de cumpăneală și pătrundere, care inspiră încredere și altora.

Ziarul „Esti Lloyd" și-a încetat apariția

După o telegramă sosită din Timișoara, ziarul unguresc „Esti Lloyd" și-a încetat apariția pe timp nedeterminat, din lipsă de fonduri.

Unul din motivele încetării apariției a fost faptul că redactorii gazetei maghiare neprimindu-și regulat lefurile, au refuzat să mai continue munca.

„Esti Lloyd", — având în frunte pe apreciatul scriitor Franyo Zoltán, traducătorul în ungurește a mai multor bucăți literare românești și directorul escelentei reviste literare „Geniusz" — a fost unul din puținele organe mai puțin iredentiste și mai înțelegătoare față de nevoile reale ale ungurilor din teritorile alipite.

Primăria orașului Deva. Nr. 5157—924.

Edict de licitațiune

Primăria orașului Deva, în baza hotărârei consiliului comunal, oferă — spre vânzare prin licitație publică 100-120 wagoane lemne de foc din care dispune din pădurea proprie, și care sunt depozitate lângă gara locală.

In acest sens se va ține licitație publică în ziua de 14 Octomvrie a. c. oara 11 a. m. în localul Primăriei camera Nr. 1 unde sunt a-se înainta ofertele în scris până la data de 14 Octomvrie 1924 oara 10 a. m.

Condițiunile de licitație se pot vedea în fiecare zi de lucru în orele oficioase în localul Primăriei.

Deva, la 12 Septemvrie 1924.

A. Herbay, primar.

Dela primpretorul plasei Ludoșul de Mureș

No. 1639—1924

Publicațiune de concurs

In conformitate cu art. 7. din Regulamentul pentru aplicarea legii statului funcționarilor publici, publică concurs pentru ocuparea posturilor de subnotari la cercul Miheșul de Câmpie.

Salarul este normat prin Decret XX. C. D.—G. Of. 60—1919 și ordonanțele modificătoare.

Doriiorii de a ocupa aceste posturi sunt invitați a-și înainta cerere înscris oficiului nostru, adresată Prefecturei județului Turda-Arieș, până la data de 15 Octomvrie 1924, atașând documentele scrise în art. 7 din Regulamentul legii statului funcționarilor publici. Intrucât ar întra pentru prima oară în funcțiune publică, vor atașa certificat că a reușit la un examen de capacitate. Concurenții aflători în funcțiune publică își vor înainta cererile pe cale erarhică.

Ludoșul de Mureș, la 16 Septembrie 1924.

No. 5633—924 Sp. I. CIULEANU, primpretor.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele și aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** și **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu prețuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereți oferte gratuite!!!

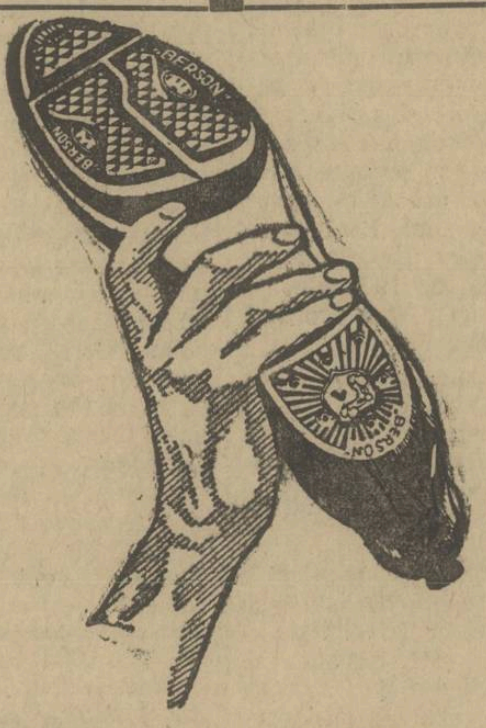

Purtați numai renumitele tocuri și tălpi **Berson**
fiind ftine, durabile și plăcute la mers.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Activitatea societăţii
„Ocrotirea orfanilor de război“

Câţi orfani ajută societatea? — Pensii acordate de stat — Intreţinerea orfanilor în instituţii particulare şi de stat — Activitatea şcolilor şi a atelierilor — O mare operă de îndrumare socială şi naţională —

Un indiciu sigur al gradului de desvoltare al fiecărui popor este grija depusă la ocrotirea victimelor războiului. Firește, noi nici în această privinţă n'avem o situaţie prea trandafirie. Bunăvoinţa şi priceperea nu ne lipsesc. Dar nu dispunem de mijloace materiale suficiente, pentru a putea da instituţiunilor de caritate sprijinul pe care-l merită.

Astfel există la noi o societate subvenţionată de stat pentru ocrotirea orfanilor din război, care din lipsă de fonduri nu-şi poate îndeplini chemarea în măsura dorită. Totuşi activitatea acestei instituţiuni este de-o mare rodnicie, datorită zelului cu care conducătorii ei muncesc spre-a-i da desvoltarea ce-o merită. Căci este a se avea în vedere, că ea dat azâ abia din cursul războiului. Şi era absolut imposibil ca în vremurile grele pe care le-am trăit, să se facă mai mult. Alături de lipsa fondurilor mai exista o piedecă foarte greu de înlăturat: N-aveam un personal suficient pregătit.

Cu toate dificultăţile schiţate „Ocrotirea orfanilor din război“ a lucrat cu un succes mulţumitor. Astăzi ea cuprinde întreaga Românie mărită, având 9 administraţii regionale în provincii şi comitete filiale în toate judeţele. Aceste organe administrează 105 orfelinate şi infirmerii, cari adăpostesc 9473 orfani şi asigură în mod regulat asistenţa la domiciliu a 39.220 orfani. După statisticele societăţii numărul orfanilor se ridică la cifra de 370.154. Dintre aceşti copii un procent de 30 la sută sunt lipsiţi de mijloace şi ar avea nevoe, măcar în parte de sprijinul societăţii, care s'a preocupat numai de orfanii lipsiţi în mod absolut de asistenţa morală şi materială. Pensiuni s'au acordat de stat pentru 67.608 orfani, în afară de pensiunile obţinute direct de tutori. Au fost daţi în adopţie şi creştere 232 orfani.

In afară de orfanii, asistaţi în orfelinatele proprii, societatea acordă subvenţii pentru 595 orfani în diferite instituţii de stat şi particulare.

Ocrotirea orfanilor are 13 şcoli şi 36 ateliere proprii. In resumat s'a venit în ajutorul tuturor orfanilor, care aveau mai mare nevoe de protegiure şi sprijin.

Dupăcum arătam mai sus această restrângere a ocrotirii orfanilor a fost impusă din cauze financiare. Pe anul 1924 bugetul societăţii prevedea o subvenţiune dela stat de 192 milioane lei, care însă nu a fost acordată decât în jumătate.

Dar scopul societăţii „Ocrotirea orfanilor din război“ nu rezidă numai în asigurarea existenţei materiale pentru orfanii ţării, administrarea averilor pentru acei cu stare, sau tutelarea lor până la majorat.

Dacă acestea sunt necesităţile esenţiale în opera de asistenţă, socotim că cea mai înaltă şi mai mare datorie este misiunea de a îndruma sufletele şi caracterele orfanilor de război printr'o acţiune morală şi educativă, care să facă din ei elemente de muncă, de ordine şi propăşire ţării şi demne de memoria „Eroilor“ în numele cărora sunt ocrotiţi.

In direcţiunea aceasta s'a căutat să se desvolte o temeinică educaţiune naţională, bazată pe cultivarea sentimentului naţional. Indrumarea pentru viitor a orfanilor se face pornind dela convingerea că la studii superioare nu trebue să treacă decât cei cu aptitudini spirituale deosebite.

In schimb meseriile absorb aproape toţi orfanii.

Aceasta este situaţiunea ocrotirii orfanilor la noi. Pentru mult puţinul cât s'a putut face pentru descendenţii morţilor patriei, conducătorii societăţii Ocrotirea Orfanilor din război şi în special preşedinta generală dna Olga M. Sturdza, merită toată recunoştinţa.

Studenţii turci la Lugoj

Cei 62 studenţi turci excursionişti au sosit la Lugoj. Ei au fost primiţi la gară de autorităţile şi şcolile din localitate. La discursul primarului a răspuns în nemţeşte conducătorul studenţilor beiul Kiamil, mulţumind pentru primirea călduroasă şi ospitalitatea poporului român.

După ce au văzut oraşul, studenţii turci au plecat mai departe spre Băile Erculane.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: „Turta“ la 6 ore. Abonament şters. Seria 75.

Sâmbătă matineu: „Sulamit“ Preţuri reduse. Seria 76.

Sâmbătă seara: „Şcoala bărbaţilor“ Intâia reprezentaţie din ciclul Molière. Cu debutul balletului Ligeti. Abonament de zi 17 A. Seria 77.

Duminecă matineu: „Proletarii“ Din ciclul dramei moderne. Cu debutul dlui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria 78.

Duminică seara: „Moara Roşie“ Preţuri obişnuite. Abonament şters Seria 79.

Luni: „Umbrela Sfântului Petru“ Premieră. Abonament de premieră 9. Seria 80.

Marţi: „Umbrela Sfântului Petru“ a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

—

x **Şcoala bărbaţilor.** Sâmbătă seara va fi premiera acestei comedii grandioase care este una dintre cele mai bine reuşite opere a lui Molieré. Este greu să se scrie despre succesul acestei piese, când este pe deplin asigurat nu numai prin feliul şi genul piesei, dar şi prin modul cum aceasta va fi prezentată publicului şi prin interpretarea ei însăşi. Ceeace va stârni un absolut interes va fi Pantomima scrisă de dl Ligeti maestrul de ballet al Operei Române şi care va fi jucată tot de balletul dsale. Dl Kádár a scris un Prolog în versuri şi rolurile principale vor fi intrepretate de Tóth Elisabeta, Izsáky Margareta, Marsi Gizi, Cselle, Kemény, Hajkó, Virág şi Kertész.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Preset din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Ultime informaţii

— Intre firma Succesorul lui Eugen Schwarcz din Str. Regina Maria şi funcţionarii Cfr. din Cluj a intervenit un acord cu privire la aprovizionarea cu ştofă a acestora din urmă. Numita firmă le livrează ştofă plătibilă în patru rate lunare. E un mare avantagiu pentru funcţionari, cari din salariile reduse nu pot să-şi procure altfel ştofă necesară pentru îmbrăcăminte.

— Zilele trecute a apărut în Buletinul oficial Cfr. un ordin prin care orele de serviciu sunt fixate dela 8—13. Din sursă autorizată primim informaţiunea că acel ordin se referă numai la direcţiunea generală. La direcţiunile regionale rămâne şi pe mai departe în vigoare sistemul de până acum cu ore oficioase dela 8—13 şi o oră după masă în total 7, după cum prevede statutul funcţionarilor.

— Duminică 12 Octombrie va avea loc în sala Prefecturei concertul mandolinistului Simicel, bine apreciat de publicul muzical al Clujului. La ora 4 p. m. va avea loc un matineu pentru elevi iar la ora 9 seara concertul. La pian d. S. Kubilin.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Preset din Ardeal şi Banat*, care va ofera 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

— Stagiunea Operei române din Cluj se va deschide Vineri cu „Carmen“ A doua reprezentaţie va fi Duminecă la ora 2 şi jumătate p. m. când se va cânta „Făt frumos“, iar Luni se dă „Aida“. Ţinem cu acest prilej să atragem atenţiunea publicului asupra punctualităţii cu care vor fi începute spectacolele, intrarea în sală nefiind permisă dupăce ele au fost începute.

— Aprovizionarea cu lemne pe iarnă a primăriei a fost asigurată prin tăierea a 1500 metrii cubi lemne din pădurile oraşului. Funcţionarilor li se va vinde stângenul cu 600 lei.

— Până la sfârşitul lunei Septembrie a. c. intratele oraşului sunt de 30,753 264, iar ieşitele de 24,165.170, rezultând un excedent de 6,588,094 lei.

— Prin legea taxelor comunale cinematografele şi instituţiunile de pompe funebre au fost atribuite comunelor. Dintre toate oraşele de dincoace de Carpaţi Timişoara a fost primul care a înfăptuit preluarea cinematografelor în regie proprie. Ocupându-se de această chestiune Consiliul orăşenesc din localitate a hotărît să preia cinematografele. In vederea acestui scop primăria clujană a cerut primăriei din Timişoara regulamentul cinematografelor comunale de acolo. Nu ştim, când vor fi terminate lucrările pregălitoare, dar nădăjduim că intrarea oraşului în drepturile lui fireşti nu va întârzia mult. Alături de considerabilele avantagii materiale această schimbare va trebui să ne aducă şi o ridicare a nivelului moral al reprezentaţiilor de cinematograf prin selecţionarea filmelor, şi în al doilea rând, dar neapărat, o mai bună redactare a textelor de explicaţie de pe filme. Problema e cu mult unui importantă încât să nu fim nevoiţi să revenim.

— Duminică 12 Octomvrie se va juca în matineu „Extemporalul“ comedie în 3 acte de Sturm. Distribuţia cuprinde pe aceiaşi arfiştii cari au făcut răsunătorul succes al acestei piese: Dnii Mihăilescu-Brăila. D. Virgil Vasilescu, Al. Ghibericon, Mişu Stefănescu, şi Dnele Jeana Popovici, Ec. Stănescu, Nat. Ştefănescu, Nelly Caracioni. Biletele sunt de vânzare de pe acum. De asemenea s'au pus în vânzare biletele pentru premiere „Oedep. Rege“ ce va avea loc Marţi 14 Oct.

*

Repertoriul Teatrului: Joi 9 Oct. Floarea de Lămâiţă. Sâmbătă 11 Oct: Floarea de Lămâiţă Duminică 12 Oct. matineu: Extemporalul, Seara: Viforul. Marţi 13 Oct: Oedep Rege.

— Comitetul Despărţământului Cluj al Astrei ţine Vineri în 10 Oct. la orele 6 seara şedinţă. Fiind la ordinea zilei pregătirea adunării generale extraordinarea, în vederea alegerii noului director al despărţământului, domnii membri ai comitetului şi domnii membri fondatori şi pe viaţă sunt rugaţi cu insistenţă a lua parte la şedinţă.

— D. Vasile Goldiş, preşedintele societăţii culturale „Astra“, a declarat că adunarea generală din acest an a societăţii „Astra“ va avea loc la Arad. Data deschiderii acestei adunări a fost fixată la 21 Noembrie, cu care ocaziune „Asociaţia culturală arădeană“ va fuziona cu „Asociaţia Astra“. Cu prilejul acestui eveniment cultural, vor avea loc mari serbări, a căror durată va fi de două zile.

— La prefectură s'a primit un ordin al ministerului de interne referitor la certificatele de cetăţenie dispunând, ca asemenea certificate să nu fie eliberate decât dupăce listele cetăţenilor au fost pe deplin verificate. Până la acea dată dovadă cetăţeniei se face prin certificate de apartinenţă. Lucrările de verificare a listelor vor dura, după toate probabilităţile, timp foarte îndetungat, ele trebuind să treacă prin trei instanţe: prima este comunală, presidată de primar, a doua la curţile de apel şi a treia consiliul de miniştrii. Tocmai din acest motiv credem necesar în interesul publicului să se emită un nou ordin adresat tuturor autorităţile, prin care până la data verificării listelor de cetăţenie, certificatele de apartinenţă să fie echivalate cu acele de cetăţenie.

— Lucrările de lichidare a fermei orăşeneşti Tarcea, rămasă fără pământ în urma exproprierii prin reforma agrară, au fost încheiate. Majoritatea vitelor au fost vândute, ţinându-se numai vacile de lapte necesare pentru aprovizionarea cu lapte a funcţionarilor comunali.

De vânzare *o casă ocupabilă imeaiat* cu înlesniri de plată fără interese. — **De închiriat** *5 locuinţe* cu 1, 2, 3 şi „camere ocupabile imediat Agentura Express“ Cluj, Str. Regina Maria 41-4

— Universitatea din Cluj a câştigat o nouă şi mult apreciată forţa didactică prin numirea dlui profesor dr Predescu specializat în Italia şi Franţa. Ca titular la catedra de otorinolaringslogie a Facultăţii de Medinină şi director al clinicei respective unde şi a început activitatea.

Manifestaţia de simpatia de la Viena pentru România

Recepţia în onoarea dlui I. I. C. Brătianu. Discursul dlui dr. Grünberger şi răspunsul dlui Brătianu.

Vizita dlui I. I. C. Brătianu la Viena a dat naştere la manifestaţiuni pline de simpatie în Capitala Austriei. Premierul român a fost primit cu multă însufleţire în toate cercurile austriace, arătându i se o simpatie care dovedeşte începutul unor st âinse relaţiuni de prietenie în România şi Austria.

La dineul oferit în onoarea dlui I. I, C. Brătianu, d. dr. Grünberger, în numele cancelarului Seipel, bolnav, a rostit un discurs plin de frumoase sentimenie faţă de România. D. Grünberger a accentuat că doreşte o cotaborarea cu România pentru a asigura politica pacifistă a ţărei sale.

Politica pacifică a României

Răspunsul dlui Ion I. C. Brătianu, prim ministru

Primul ministru român. d. Brătianu a răspuns următorele:

Cu prilejul vizitei pe care neaţi făcut-o dvs. şi cancelarul, a cărui sănătate ne interesează pe toţi în gradul cel mai înalt, am avut ocazia să vă dăm o dovadă de sentimentele de prietenie, ale poporului şi ale guvernului român. Sunt fericit că pot exprima din nou, în frumoasa dvs. Capitală simţămintele de prietenie ce le nutrim faţă de republica şi guvernul ei. Dorinţa de care este însufleţită politica ambelor ţări în ce priveşte menţinerea asigurarea şi întărirea păcei formează o legătură puternică între statele noastre.

Prin pace dorim să înfăptuim o nouă eră de prosperitate de progres şi de civilizaţie. O înţelegere pe această bază este trainică şi nu poate fi distrusă. Ne vom sili să desvoltăm şi mai mult legăturile de prietenie ce există între ambele state.

*

Cuvintele dvs, extrem de prietenoase şi primirea strălucită pe care ne-aţi făcut-o sunt pentru mine o dovadă că simţămintele de care aţi vorbit sunt împărtăşite de întreaga Austrie. Vă mulţumesc din suflet pentru primirea ce neaţi făcut-o şi ridic paharul pentru prosperitatea republicei şi a poporului austriac şi pentru sănătatea preşedintelui.

In acelaş timp doresc din toată inima însănătoşire grabnică eminentului om de stat care stă în fruntea guvernului vostru. Beau în sănătatea excelenţei voastre şi doresc succes muncei rodnice pe care o depuneţi.

*

Seara a avut loc în onoarea d-lui Brătianu o recepţie la care au luat parte, membrii guvernului, membrii corpului diplomatic, membrii corparilor legiuitoare şi foarte multe personalităţi marcante din lumea politică, financiară, economică şi culturală a Austriei.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1198 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 11 Octomvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 800 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 320 L.

Există opoziția?

Cititorul ziarelor de scandal, — și de guvern, când se găsesc guverne care să aibă slăbiciunea de ale salaria — are impresia că în această țară există o opoziție compactă, unitară, formidabilă, gata și în măsură să-și asume răspunderea situației; chiar eri, unul din aceste ziare vorbea cu toată seriozitatea de succesiunea guvernului.

Mai, întâi, pentru ori ce om cu simțul realității politice, chestiunea succesiunei guvernului nici nu poate fi pusă acum.

Guvernul are majorități parlamentare fidele și solidare: guvernul acesta, care să bucură de sprijinul țării și de încrederea Suveranului să găsește în toiul realizărei op rei legislative, menite se salveze țara din haosul în care au lăsat'o precedentele regime de încapacitate.

Și atunci, cum să poate pune chestiunea succesiunei guvernului?

Dar se discutăm în mod hipotetic, admițând prin imposibil, că se pune această chestiune.

Cine ar putea lua succesiunea guvernului? Care opoziție?

In nici o țară din lume nu există o opoziție atât de fărâmițată și incoherentă ca la noi! Diversele grupuri ale opoziției, după opintiri și frământări zădarnice în sensul fuziunei ori simplei și temporalei colaborări nu trebuie să renunțe la acest vis ca la o absurdă imposibilitate.

Aceste grupuri din opoziție, nu numai că nu s'au putut concentra într'o acțiune cumva, dar nu au reușit măcar se păstreze între ele relațiuni de simplă și convențională politețe, sau atitudini de rezervă, ci s'au pus într'o permanentă dușmanie și hârțuială.

Astfel relațiunile dintre partidul național și partidul țărănist, după luni de perfidă cochetărie, s'au transformat într'o hotărâtă adversitate, iar situația partidului poporului față de toate celelalte fracțiuni de opoziție nu a fost niciodată amicală.

Dar procesul descumpunerei opoziției nu s'a oprit aci! Dezagregarea grupurilor opoziției a intrat chiar în interiorul acestor grupuri. Partidul Poporului s'a scindat în două, o fracțiune rămânând credincioase pensionarului general Averescu, iar alta urmând pe dl Argetoianu, care a întins mâna de data asta — nu pumnul — dlui N. Iorga.

Partidul național — care era un partid regional, dispunând de organizații numai în Ardeal — nu mai prezintă astăzi nici măcar unitatea de partid regional. Elementele tinere ale partidului național, energiile și valorile partidului, nemulțumite de politica sterilă a dlui Iuliu Maniu, s'au grupat în jurul dl Vasile Goldiș pe care îl împing la șefia partidului: astăzi partidul național se găsește, de fapt, fragmentat în două.

Partidul țărănist să găsește de asemeni divizat, suprafața partidului urmând pe dnii Lupu, Mihalache și Stere, iar massele partidului, elementele într'adevăr țărănești găsindu-se în rebeliune împotriva șefilor improvizați.

Și atunci, care opoziție să ia succesiunea guvernului? Grupurile opoziției nu se pot concentra nici într'o acțiune comună de răsturnare a guvernului, nici pentru a alcătui un eventual guvern viitor. Aceste grupări, așa răzlețe cum se găsesc, nu-și pot păstra nici măcar coheziunea și disciplina internă, oferind aspectul agitat al dizidenților.

Dar, dacă nu există o opoziție care într'o viitoare eventualitate să poată lua succesiunea guvernului, apoi zadarnic căutăm omul de valoare, competență și autoritate care să poată să își asume răspunderea situației: omul e cu mult mai greu de găsit de cât opoziția care ar putea forma un viitor guvern.

...Nu! Succesiunea guvernului este o glumă de prost gust, care nu poate amuza de cât suburbia politică.

Tratative

româno-americane pentru plata datorilor

Astăzi dimineață a avut loc la Legația americană din Capitală o întrevedere între dl Van Norman, atașatul comercial al Statelor-Unite și Ing. Penescu-Kertsch, membru al Camerii de Comerț și Industrie, în vederea stabilirii unui acord cu privire la datoriile particularilor în America.

Redeschiderea parlamentului

„Monitorul Oficial" publică decretul prin care corpurile legiuitoare sunt convocate în sesiunea ordinară a anului 1924—1925 pentru ziua de 15 Octombrie.

„Apărătorii minorităților" se demască

Uu articol al „democratului" domn Costaforu. Pe când d. Dem. Dobrescu, amicul dlui Suciu?

D. G. Costaforu și-a plasat aiuristica i ideologie într'un articol publicat în fruntea celui mai șovinist ziar maghiar: „Brassoi Lapok".

Atitudinea aceasta de sbârcită curtizană a minorităților, nu mai surprinde pe nimeni.

D. Costaforu este un vechi și perseverent inamic a fost ce este cauză românească și ordecâtecri i s'a pus condeiul în mână — cu plată — bătrânul agitator de operetă, și-a bârfit țara și neamul pe cât i-a stat în posibilitățile stilului său peltelistic.

Dar dsa se bucură încă de o sănătate robustă și vor isvorî, încă cine știe câtă vreme, de sub pana cumpărată din milostenia minorităților, gândurile unei agonii atât de hidoase.

După articolul din „Brassoi Lapok", al comicului spadasin internaționalist, nu rămâne de cât să-i urmeze un altul, sub semnătura dlui Dem. Dobrescu, excelentul prieten al dlui Suciu.

Fug muncitorii de Biserică?

Situația muncitorimei din regiunea minieră din valea Jiului — Singura organizație a muncitorimei de acolo este Biserica — Datoria Statului

Nu de mult a apărut o carte intitulată „Problema muncii", datorită unui domn profesor Gârbocea care după ce constată că situația socială, culturală și materială a muncitorimei din România este relativ mulțumitoare, asta în urma unei politici înțelepte, — afirmă că Statul român sprijinește și clădește Biserici pentru muncitori chiar și contra voinței acestora.

Nu știm ce l'a îndemnat pe distinsul autor să susțină acest lucru. In tot cazul, muncitorimei române din Ardeal nu i se poate aplica această afirmație.

Mulți intelectuali cad și azi în greșala de a identifica pe muncitor cu socialistul, pe socialist cu bolșevicul și cu ateul uitat de lege și de neam, un fel de element primejdios pentru societate.

Ei bine, — nu e așa. Ca pildă ne servește situația din una din cele mai mari regiuni miniere din țară, cea de cărbuni din văile Jiului, unde se află circa 100.000 muncitori, parte angajați de Stat, parte de diferite societăți private.

Situația muncitorilor mineri

Să vedem care este situația culturală, și materială a acestor mineri.

Inafară de leafa de 2000—3000 lei lunar ce le-o dă Statul și 3—4000 lei cât primesc cei dela întreprinderile private, muncitorii au alimente aproape pe gratis. Locuința, luminatul și încălzitul este cu totul pe gratis. Dacă muncitorul este căsătorit, leafa și favorurile sunt cu atât mai mari cu cât familia este mai numeroasă.

După cum vedem situația acestor muncitori minieri este mult mai favorabilă decât a multor muncitori intelectuali dela orașe, — adevărați proletari ai epocei postrăzboinice.

Pe ce trebue să cheltuiască mai mult muncitorii minieri? Alimente, locuință, încălzit și luminat au pe gratis sau aproape pe gratis. Mai rămâne doar chestiunea îmbrăcămintelor. In timpul din urmă însă direcțiunile au înființat depozite de stofe anume pentru muncitorime, de unde oricare muncitor poate cumpăra cu prețuri extrem de reduse și este suficientă prezintarea carnetului de lucru pentru a se obține marfa și pe credit.

Statul face sforțări să răsbată spre ținta la care tind cu jertfe extraordinare societățile private, cari au înființat pe seama muncitorilor case de lectură, biblioteci, cantine, băi, arene de sport — sportul este un escelent mijloc pentru combaterea alcoolismului, — ateliere de industrie casnică pentru femei, etc.

Organizarea muncitorimei

In urma evenimentelor din ultimii ani, muncitorii desiluzionați de conducătorii lor de până acum, nu mai vreau să știe de nici o organizație, deși contra unei organizări raționale n'ar avea nimeni nimic de zis. Astfel sindicatele internaționale și naționale abia numără câteva sute de membrii.

(Urmare pe pag. II.)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Cronica muzicală

Teatrul Maghiar: Traviata

Aseară, s'a cântat la Teatrul Maghiar, opera Traviata.

In zilele acestui început de toamnă, Traviata a fost o tristețe mai mult peste amărăciunea anuală a naturii.

Ca și Bizet, când a reprezentat „Carmen" Verdi a suferit cu Traviata, a suferit ca Traviata.

Contemporanii marelui compozitor italian nu l'au scutit de ironii, neînțelegând frăgezimea melodică a ariilor cu admirabila lor durere ritmică.

Dar timpul l'a răzbunat așa cum a crezut el.

Astăzi, Traviata se cântă pe toate scenele teatrale ale lumii civilizate și orice soprană lirică râvnește să ajungă o ideală Violetă.

Traviata nu este o perlă orhestrală. Tocmai din simplicitatea ei polifonică, se înțelege că Verdi a desfăcut aripi de libertate Violetei și lui Germont ca să se iubească și să cânte.

Astfel, Traviata trebue „Cântată". A cânta nu înseamnă a demonstra metalice cantități sonale.

Traviata pretinde cântăreților senzibilitate lirică, multă senzibilitate . . .

La Teatrul Maghiar am ascultat un Alfred impresionabil.

D. Takács Mihály este un tenor plin de savoare, simpatic în mediu, dar „angolat" și exagerat în acute, adică acolo unde începe seriozitatea studiului de belcanto.

Totuș, d-sa a avut momente de un excelent lirism. Calitățile sale teatrale au fost generos răsplătite de spectatori.

Germont, în interpretarea d-lui Szabó Zoltán, a fost juvenil și prin imprecizia machiajului și prin exibiția sa vocală.

Superba educație a sunetelor este cu totul streină d-lui Szabó Zoltán.

Dar, deși, d sa risipește aerul cu neîndemânare și desfigurează integral, linia melodică, din motivul timbrului vocii impetuos și cald, a cucerit ușor prietenia publicului.

Gustul de artă al d-lui director Janovics a prezentat unei săli pline o Violettă de temperament, voce și educație muzicală.

D-ra Lévay Ilonka, deține în stăpânirea virtuozităților sale vocale, multe taine ale cântului profesional.

Fericită de a se prezinta pe scenă într'o plastică seducătoare, d-na Lévay Ilonka a trăit duios în sufletul Margaretei Gauthier și a avut o moarte de dulci arome îngălbenite, pe care nu a turburat-o de cât prezența vocală a medicului.

Bagheta d-lui doctor Bródy a convins massa orhestrală de necesitatea unei corecte disrețiun de acompaniament.

Privit în general, spectacolul acesta a oferit o delicată seară de odihnă sufletească.

Bine, corul matadorilor cu mușchii de bumbac, care își exibau falsa vigoare fizică, alături de baletul smuls din cadrul unui „foire" provincial.

Mihail Munteanu

Deschiderea Operei Romane

Astă seară, Opera Română a poftit pe amicii muzicii teatrale la reprezentația ei inaugurală.

Pentru seara deschiderii de stagiune, direcția Operii dăruește melomaniilor poezia tragicei senzualități a Carmencitei, pentru care Bizet a scris o muzică brodată pe canavaua de pitoresc sanguin a toreadorilor și cigaretierele din foburgurile Sevilei.

Distribuția fericit întocmită face se se prevadă o interpretare din cele mai interesante.

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581 | **Vopsitorie de lână şi de tort** 13

(Continuare de pe Pag. 1.)

Rolul bisericii

Singura instituţiune ce mai poate avea vre-o influenţă asupra sufletului masselor muncitoreşti este Biserica. S'ar putea spune că ea este singura organizaţie a muncitorilor. Aceştia nu fug de Biserică cum ar crede poate dl Gârbacea, autorul cărţii despre care am vorbit, ci îi urmează sfaturile binevoitoare şi ascultă smeriţi poveţele preotului.

Muncitorul român din Ardeal — având încă psihologia ţăranului — nu se aseamănă cu cel din mahalele marilor oraşe. El nu este bolşevicul care nu vrea să ştie de neam şi de legea strămoşească.

Datoria Statului

Astfel fiind, datoria Statului este să sprijinească din toate puterile Biserica românească din aceste părţi, ale cărei învăţături înalţătoare sunt primite cu atâta supunere de muncitori.

Sufletul muncitorilor români din Ardeal este departe de idealul dubios al „roşilor". Prin sprijinirea cât mai eficace a şcolilor şi Bisericilor româneşti am putea creia o muncitorime de model, credincioasă şi dispreţuitoare a îndemnurilor duşmănoase de peste hotare.

Presa maghiară

„Inaintea unei ere noua?"

Sub acest titlu, confratele „Ellenzék" scrie următoarele:

„S'a întâmplat ceva... Nici nu ne vine să credem. Trebue să ne înţepăm degetul: Da, este adevărat. Doare. Suntem treji. Bunăvoinţa guvernului mângâie pentru a doua oară maghiarimea din Ardeal bătută de furtuni.

Cea dintâi bucurie a fost când guvernul a deschis porţile şcolilor confesionale pe seama tuturor ungurilor din Ardeal. Astăzi ne-a sosit a doua ştire veselă. Redacţia noastră a primit cu numerele 2435 şi 2421 nişte scrisori oficioase din partea ministerului de Interne. La scrisoari sunt anexate listele cărţilor ce pot trece graniţa Ungariei fără nici o formalitate.

Suntem recunoscători ministerului de Interne pentru complesenţa de a ne informa asupra acestui eveniment atât de important pentru viaţa culturală a ungurilor din Ardeal:

Nu vom critica lista cărţilor admisă pentru import. Figurează pe această listă aproape toţi scriitorii şi aproape toţi editori unguri, de-asemenea şi mulţimea cărţilor traduse. Clasicii noştrii sunt luaţi pe listă. Toţi scriitorii unguri sunt reprezentaţi, dela începuturile literaturei ungureşti, până la Babits Mihály (cel mai mare poet în viaţă al Ungariei — N. R.)

Scriitorul Herczeg Ferenc (un şvab renegat duşmănos românilor — N. R.) are vre-o 15 cărţi pe listă. Întâlnim adeseori numele lui Jókay, Brody, Mikszáth şi Heltai.

...Nu ne prea veselim însă că censorul cărţilor a fost atât de indulgent cu afurisitul acela de Courts Mahler..."

Ne bucurăm că ungurii noştri au din nou prilej de a fi mulţumiţi de dispoziţiile guvernului român. Cu timpul ei se vor convinge tot mai mult că Statul român nu numai n'are de gând să asuprească cultura minoritară ci, din potrivă, e dispus să facă totul pentru a o ajuta şi sprijini din toată inima şi fără nici un gând ascuns.

Desvoltarea culturală a tuturor minorităţilor din această ţară este chiar şi în interesul naţiunei dominante.

O nemulţumire a lui „Temesvári Hirlap"

Ziarul „Temesvári Hirlap" atacă violent directorii cinematografelor din Timişoara pe motivul că texturile ungureşti ale filmelor sunt pline de greşeli şi de o ungurească de neînţeles. Deasemenea reclamele afişate pe ziduri ale diferitelor filme lasă deasemenea mult de dorit.

„Temesvári Hirlap" pretinde o ungurească curată şi fără de greşeli, deoarece reclamele şi textele actuale jicnesc intelectualimea maghiară.

Suntem de acord cu confratele. Intr'adevăr, publicul maghiar ce plăteşte taxa de întrare la cinematografe are dreptul să protesteze contra stâlcirei limbei ungureşti.

O *întrebare însă*: *Pentru ce prezintă ziarul maghiar acţiunea autorităţilor contra batjocoririi limbei româneşti pe firme şi reclame drept o barbarie şi şicană îndreptată împotriva minoritarilor?*

Nu cum-va minoritarii din ţară au drepturi ce românilor nu li se cuvin?

In ce oraş va avea loc adunarea partidului maghiar?

După cum se ştie terenul pentru adunarea partidului maghiar nu s'a fixat încă definitiv. De asemenea nu se ştie nici care va fi localitatea marei adunări a partidului. „Ellenzék" de astăzi propune convocarea adunării pentru alegere la Târgu-Mureş, reşedinţa dlui dr. Bernády György, fost primar al acestui oraş şi candidatul cu cele mai multe şanse la presidenţia partidului maghiar.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

MICA PUBLICITATE

Să caută o cameră ne mobilată *plătesc filodormă*. Adresa la administraţie.

Să caută o bucătăreasă priceputâ. Leafă foarte convenabilă. A se adresa la firma Perry, Cluj, Strada Regina Maria No. 2. D 277

De vânzare în str. Hajdău (fost Kökert) casa No. 75, cu grădină mare de pomi şi grajd pentru 20 vite. Grajdul se dă în arendă de acuma. D 276

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: „Sulamit" Preţuri reduse. Seria 76.

Sâmbătă seara: „Şcoala bărbaţilor" Intâia reprezentaţie din ciclul Molière. Cu debutul balletului Ligeti. Abonament de zi 17 A. Seria 77.

Duminecă matineu: „Proletarii" Din ciclul dramei moderne. Cu debutul dlui Ştefan Szentgyörgy. Preţuri reduse. Seria 78.

Duminică seara: „Moara Roşie" Preţuri obişnuite. Abonament şters Seria 79.

Luni: „Umbrela Sfântului Petru" Premieră. Abonament de premieră 9. Seria 80.

Marţi: „Umbrela Sfântului Petru" a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

—

x **Şcoala bărbaţilor.** Intâia premieră din ciclul Molière va fi Sâmbătă seara cu cea mai reuşită dintre comediile marelui geniu cu „Şcoala bărbaţilor". Noul scenar, precum şi pantomima scrisă de dl Ligeti maestrul de ballet şi executată de balletul dsale, va ridica mult valoarea acestei piese. Dl Kádár a scris un Prolog în versuri şi teatrul îşi dă toată silinţa de a prezenta publicului o reprezentaţie dintre cele mai reuşite. Rolurile principale sunt deţinute de cei mai de seamă artişti ai ansamblului dramatic.

x **Umbrela Sfântului Petru.** Luni seara va fi premiera acestei piese cu adevărat romantice pe care partea cea mai mare a publicului o va recunoaşte după romanul cu acelaş nume de Mikszáth. In rolurile principale va apare Tóth Elisabeta, Izsáky Margareta, Marsi Fizi, Mihályfy, Cselle, Kemény, Hajkó, Virágh, Kertész.

x **Moara roşie.** Duminică seara se va reprezenta „Moara roşie" de Molnar cu preţuri obişnuite.

Reclama este sufletul comerţului!

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Geneva pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni şi retineri de locuri a se adrsa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

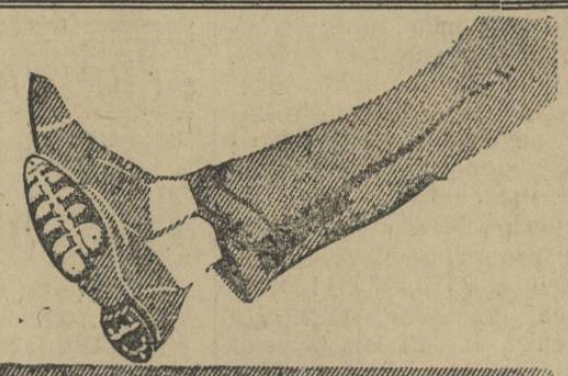

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ○○○○○○○

Cfr. pentru apărarea naţională

Amplificarea gărilor şi întărirea liniilor dela frontieră. Rentabilitatea liniei ferate Arad—Oradea-Mare.

Arătam în numărul nostru de ieri, că la direcţiunea generală Cfr. se lucrează acum la un proiect de reorganizare a întregei instituţiuni. Regretăm că nu suntem în situaţiunea de-a întregi relatările noastre de ieri.

Dăm de astădată câteva amănunte asupra programului de activitate pentru Cfr. din regiunea Cluj.

Bugetul de pe anul viitor prevede o serie întreagă de lucrări pentru amplificarea gărilor dela frontieră. Tot atunci vor fi transformate în linii principale câteva linii secundare dela frontieră. Ambele aceste dispoziţiuni au fost luate cu vădita intenţiune de-a servi apărarea naţională. Şi nu putem decât să felicităm pentru aceasta conducerea căilor ferate.

Căci într'adevăr adoptarea principalei instituţiunei de transporturi necesităţilor apărării naţionale este un pas însemnat pe calea consolidării statului nostru.

*

O altă chestiune care preocupă organele Cfr. din Ardeal este acea a rentabilităţii nouei linii Arad—Oradea-Mare, întrucât până acum beneficiul este mai prejos de ceea ce ar trebui să fie, cauzele acestei situaţiuni sunt în primul rând terasamentele puţin rezistente. In al doilea rând vine împrejurarea că noua linie încă nu şi-a ocupat locul pe care trebue să'l aibă în economia noastră naţională, multe transporturi fiind făcute cu ocolirea acesteea. Dar cu vremea ambele inconveniente vor fi înlăturate.

Vizita d. ministru Moşoiu la Blaj

Entuziasta primire a populaţiei. Discursul primarului dl Şt. Dragoş. Cuvântarea dlui ministru Moşoiu. Vizitarea şcolilor şi a instituţiilor Blajului. Primirea dela Hususău

Mart dimineaţă la ora 8, a sosit în Blaj dl general Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice. La gară a fost aşteptat de reprezentanţii autorităţilor şi notabilităţile oraşului în frunte cu dl primar şi vicarul mitropoliei canonicul dr Ambrozie Cheţan.

Dl General TRAIAN MOŞOIU
ministrul lucrărilor publice

Dl primar Ştefan Dragoş a salutat pe dl ministru Moşoiu printr'o cuvântare. D.-sa a arătat că Blajul primeşte pe dl general Moşoiu, ca ministru şi ca erou naţional.

Dl general Moşoiu a mulţumit dlui primar, subliniind în cuvântarea sa importanţa istorică a Blajului ca centru cultural românesc. D-sa a făgăduit tot concursul său pentru desvoltarea Blajului.

După primirea dela gară, ministrul lucrărilor publice, însoţit de notabilităţile care l-au salutat, a vizitat mitropolia şi liceul. Aci, intrând în clasa a VII a fost salutat de directorul liceului.

Dl ministru Moşoiu a mulţumit dlui director şi a recomandat elevilor să menţină cu tărie tradiţia frumoasă a şcoalelor din Blaj.

Un elev a salutat pe d. general Moşoiu, asigurându-l că elevii sunt conştienţi de datoria lor de a menţine tradiţia de muncă şi românism.

D. ministru a vizitat apoi primăria, căreia i-a acordat suma de 100 mii lei pentru repararea şoselei naţionale care traversează oraşul.

Dela primărie d. ministru Moşoiu a fost condus la liceul de fete şi la şcoala de meserii pe care le-a vizitat, interesându-se de mersul acestor instituţiuni.

Vizita d-lui general Moşoiu s'a încheiat cu cercetarea institutului recunoştinţei, o clădire splendidă ce se construieşte acum şi unde se va muta şcoala superioară de fete. Aci se clădeşte şi o capelă unde se vor înmormânta preoţii.

D. general Moşoiu a plecat apoi la Hususău unde va inspecta şoselele din acea regiune.

La Hususău ministrul lucrărilor publice a fost primit de către protopopul Podoabă cu tot clerul din localitate şi de fruntaşii săteni.

După amiazi d. general Moşoiu a vizitat locul unde se va construi noul pod peste Târnava-Mare.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Un atentat în Basarabia

Un pod aruncat în aer de bolşevici

Cu toate măsurile de pază ce s'au luat în Basarabia, în urma celor petrecute la Tatar-Bunar, teroriştii bolşevici continuă să săvârşească atentate criminale.

Am scris la vreme, că organizaţiile teroriste se înşiraseră dealungul Nistrului, începând în Bucovina. S'au descoperit câteva din aceste organizaţii, căpeteniile lor au fost arestate, dar n'au fost prinşi şi puşi în imposibilitate de a mai săvârşi atentate, complicii criminalilor, cari cu bună ştiinţă năzuesc să distrugă aşezămintele naţionale româneşti.

*

Cu intenţia de a face să se prăbuşească un tren de persoane, care se afla în gara Văscăuţi, banditi bolşevici, în noaptea de 7 spre 8 cor., au minat podul dela kilometrul 51, de pe linia Cernăuţi-Larga (Basarabia), în apropiere de staţia Mămăliga.

Probabil dintr'un greşit calcul, explozia s'a produs mai de vreme şi anume chiar în momentul plecării trenului din Văscăuţi.

De şi gara Văscăuţi este destul de departe de acest pod, totuşi explozia a fost auzită de tot personalul gării.

Şeful staţiei bănuind ce s'a întâmplat, a atras atenţia mecanicului să meargă cu mare grijă şi mai ales să observe podurile.

In apropiere de pod trenul a fost întâmpinat de cantonieri, cari l'au oprit, făcând cunoscut mecanicului că podul a fost aruncat în aer.

Trenul a fost înapoiat în staţia Văscăuţi. Circulaţia rămânând întreruptă până la restabilirea cel puţin provizorie a acestui pod.

Chestiunea arbitrajului obligatoriu

O declaraţie a dlui N. D. Chirculescu, ministrul muncei

In ajunul reluării activităţei legislative, ziarele încearcă să dea amănunte imaginare asupra importantelor proecte de legi cari se găsesc în studiul diferitelor ministere.

Cum Codul muncei interesează atâtea categorii sociale, în jurul proectului acestuia s'aa dat amănunte, cari sunt departe de a corespunde realităţei:

Dl N. D. Chirculescu, ministrul muncei întrebat de ziarul „Viitorul" în privinţa relatărilor pe care ziarul „Argus" din 9 Octombrie le face asupra proiectului de cod al muncei, ne-a răspuns că nu e adevărat că intenţionează să introducă arbitrajul obligator la întreprinderile particulare, cu interdicţia dreptului de grevă.

De asemenea asupra participării la beneficii a lucrătorilor dsa nu s'a oprit la formula capitalizărei beneficiilor în cooperative de consum.

Nu am vorbit nimănui asupra cuprinsului proiectului şi prin urmare nici vre-unui reprezentant al ziarului „Argus" cum ar reeşi din cele scrise acolo, a adăugat d-l Chirculescu.

Lămurirea este categorică şi nădăjduim că ziarul „Argus" va lua act de declaraţiunile d-lui ministru al muncei.

Imbunătăţiri la C. F. R.

Conferinţa dela direcţiunea generală

La direcţiunea generală C. F. R. a avut loc o consfătuire la care au luat parte directorii de servicii ai regionalelor C. F. R. din ţară precum şi dnii ing. Lazar Mereuţă şi Russ, directorul mişcării din divizia generală. Cu această ocazie s'a studiat de aproape chestiunea sporirii vitezei la unele trenuri.

Cum această chestiune este în funcţiune de anumite consideraţiuni tehnice şi de soliditate a terasamentelor s'a avizat la măsurile ce urmează a se lua în vederea realizării acestui deziderat.

Transportul acidului sulfuric

Direcţiunea generală a cfr. a hotărât că acidul sulfuric (vitriolul) expediat în traficul local cu mica juţeală şi în cantităţi de cel puţin 5000 kgr. de scrisoare de trăsură şi de vagon ordinar să se taxeze după clasa II, iar uleiul de vitriol în orice cantitate după clasa I.

Această dispoziţiune intră în vigoare dela 15 Octombrie.

In consecinţă la clasificarea tarifului local de mărfuri valabil de la 1 Octombrie se vor face următoarele modificări şi adăogiri:

la pagina 56, la litera A, poziţia A-4 (Acid sulfuric), cifrele actuale din coloanele de clasificaţiune la 5000 kgr. şi 10.000 kg, se vor înlocui cu „II, II," iar în coloana explecaţiunei dela această poziţie după cuvântul „vitriol" se va pune punct şi cuvintele următoare „numit şi ulei de vitriol", se vor şterge.

la pag. 87, la litera U, după poziţia U-5 (Uleiuri minerale) se va înscrie ca o nouă poziţie „5-a Ulei de vitriol", iar în coloanele de clasificaţiune cifrele „I b, 1 b, I, b."

Conferinţa internaţională de căi ferate

Instrucţiuni date dlui director general C. F. R.

La ministerul de externe s'a ţinut o consfătuire, la care au participat dnii miniştri: I. G. Duca, Vintilă Brătianu şi Tancred Constantinescu, cum şi dl Şt. Pretorian directorul general al căilor ferate.

Consfătuirea este pusă în legătură cu plecarea dlui Şt. Pretorian la Paris, unde trebue să participe la lucrările consiliului internaţional de căi ferate din al cărui comitet de garanţii dsa face parte, reprezentând România. Dsa a primit anumite instrucţiuni din partea guvernului român cu privire la unele chestiuni ce interesează desvoltarea legăturilor de comunicaţie cu Statele vecine şi alte instrucţiuni în legătură cu reorganizarea şi înzestrarea căilor noastre ferate cu materialul de refacere ce i este necesar.

Daca doresti sa cumperi! 26

Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES"

vestită pentru preţurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEŞANU

şi Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă şi dans Româno-Russ.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 11 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Uraganul

O dramă a naturei deslănţuite în 11 acte, după romanul lui **Lottie Blair Parker.** Inscenată de marele regisor american: **D. W. Griffith.** In rolul principal frumoasa artistă **Lilian Gihs. Acţiunea se petrece deasupra gheţei la Niagara**

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Centura Amazoanelor

Originală realizare senzaţională cinematografică sportivă în 5 acte, inspirată după minunatele acţiuni ale lui: *Hercules.* In rolul principal atletul mondial:

AUSONIA

CINEMA APOLLO

Stăpânii mărilor

Mare dramă modernă de piraţi în 6 acte, după romanul lui Sidney Garriks. In rolul principal: *Lubinski Tiberin* şi *Mihail Várkonyi. — O luptă pe viaţă şi moarte pe mare!*

Citiţi şi răspândiţi:
«Infratirea Poporului»

In vederea Internatelor! In vederea Internatelor!

Toate imprimatele necesare la conducerea administraţiei Internatului, ca anume:
Registre cu foi de zi, Registre Incasări—Plăţi, Registre Chitanţieri. Tablouri alimentelor cumpărate, Evidenţe alimentelor, Conturi zilnice, State etc. se găsesc la

D 275

Librăria BOROS Cluj, Calea Regele Ferdinand 2.

Sosirea Ziariştilor
Cehoslovaci în ţara
Primirea la Oradea-Mare

Ieri la ora 9 dim, au sosit în Oradea-Mare ziariştii cehoslovaci, cari vin să viziteze România. In gară au fost primiţi de dnii prefect al judeţului Bihor, primarul oraşului, comandatul diviziei, precum şi de reprezentanţii presei oradene română şi minoritară.

Pe peronul gării, plin de lume, pavoazat cu drapele cehoslovace şi române, muzica a intonat imnul cehoslovac, în timp ce din vagon coborau dnii dr Hoch, directorul ziarului „Narodni Listi", Tannenberger dela ziarul „Venkov", Svibokski dela „Prager Presse" şi membru la „European central press", Novy dela „Narodni Osbobozeni", dr Miler, secretar de legaţie, dna şi dl Klima dela „Lidove Noviny" din Brün, Kusek dela „Strovensky Venik" din Bratislava, a cărei soţie este profesoară de limba română la Universitatea din Bratislava, Zamoykai dela ziarul „Na siner" din Olmütz, Zampach dela „Hrustro Vane" din Brün şi Jiront dela „Nova Voba" din Pilzen.

Ziariştii cehoslovaci sunt însoţiţi de delegatul guvernului d. M. Romanescu de la ministerul de externe.

La gară, primarul oraşului a urat oaspeţilor bun venit. A răspuns d. dr. Hoch, în limba franceză, spunând: Punând piciorul pe pământul României simţim prietenia ce leagă cele două ţări aliate, cari lucrează frăţeşte la progresul civilizaţiei şi menţinerea păcii.

Oaspeţii au fost conduşi apoi, de capii autorităţilor în oraş unde au vizitat primăria, biblioteca oraşului, uzina turnătoriei de fier, prefectura judeţului, fabrica de bere, băile Felix şi ale Episcopiei.

La prânzul oferit la băile Felix a toastat d. dr. Popovici pentru d. Masarick şi prosperitatea poporului vecin, de care suntem de mult uniţi sufleteşte prin suferinţele trecutului.

D. dr. Hoch a exprimat via impresie încercată când a păşit pe pământul liber al Ardealului, căci de la primii paşi oaspeţii au fost întâmpinaţi cu dragoste caldă de amici politici şi de inimă.

In numele presei oradene, d. colonel Negulescu a mulţumit vecinilor, cari reprezintă misionarii presei creatoare de pace, pentru osteneala luată de a veni să ne viziteze ţara spre a o cunoaşte şi a o face cunoscută.

La ora 5 d. a. oaspeţii s'au reîntors în oraş, unde au vizitat cele două episcopii româneşti, câteva şcoale şi întreprinderi industriale.

Pretutindeni, distinşii oaspeţi au arătat un viu interes în a cunoaşte stările reale de la noi.

Seara la ora 8 şi jumătate, s'a dat un banchet în cinstea distinşilor ziarişti.

Astăzi ziariştii cehoslovaci vor vizita Aradul şi Timişoara, iar mâine, uzinele Reşiţa.

Ultime informaţii

— Toţi membrii organizaţiei naţional-liberale din Cojocna sunt rugaţi a se întruni în saloanele Clubului, Duminecă 12 c., la orele 8 jumate seara. La ordinea zilei chestiuni însemnate.

— Considerând numărul mare al elevelor înscrise în Cl. I a şcoalei civile de fete din loc, dl ministru al instrucţiei a admis o clasă divizionară la această şcoală Aceeaş este situaţia şi la şcoala profesională de fete, unde asemenea s'a cerut admiterea unor clase divizionare la clasa I şi II.

— Dl Alexandru Bolfa, fost şef al poliţiei Bistriţa, fiind dat în judecată pentru mituire, a fost achitat de tribunalul local nefiind probe de vinovăţie. Pe de altă parte, Ioan Tapalaga, sergent-major la aceiaşi poliţie, a fost condamnat la 6 luni închisoare şi pierderea dreptului de a mai ocupa funcţiuni publice, pe timp de 5 ani pentru delictul de mituire.

** Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

— Ziariştii cehoslovaci, cari vizitează România au fost eri la Oradia-Mare. Azi vor fi la Arad.

— Pentru canalizarea străzii Tutunului din Cluj s'a alocat suma de 200,000 lei.

— Un pachet de ţigări costă 6 lei. Fumezi ţigările, şi nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal şi Banat nu costă decât 2 lei, şi vă dă posibilitatea de a participa la distribuirea unor câştiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Sindicatul Prelei Române din Cluj palatul Banffy.

— La 21 Octomvrie va avea loc în Cluj o şedinţă a Consistorului plenar al eparhiei Clujului, la care se va desbate alegerea protopopilor din Reghinul-Săsesc şi Alba-Iulia. Tot atunci va fi numit comisarul consistorial pentru alegerile protopopului din Cluj şi administratorul protopopesc al tractului Cetatea de Peatră cu sediul în Baia-Mare.

— *Prin jurnalul consiliului de miniştri 2457 din 11 Septembrie şi publicat în Monitorul Oficial No. 206 din 20 Septembrie ministerul de războiu a fost autorizat să rechiziţioneze pe douăzeci de zile cai în vederea concentrărilor din toamnr aceasta. Instrucţiunile trimise autorităţilor prevăd că se va rechiziţiona maximum 30 la sută din întreg stocul de cai. Proprietarilor li se va plăti o chirie de 10 lei la zi. Camera de comerţ din Cluj a cerut printr'un memoriu intervenţia ministerului de industrie şi comerţ ca rechiziţiile să fie făcute în aşa fel ca activitatea economică a întreprinderilor cu cai să nu sufere.*

— „Keleti Ujság" de ieri anunţă că autorităţile în drept încearcă o impăcare a chelnerilor rămaşi fără angajament. Din sursă autorizată primim informaţiunea că nu poate fi vorba de-o intervenţiune a autorităţilor de cât pe baza hotărârii de arbitraj a tribunalului, care le-a acordat 9 la sută din venit.

— Firma Tamás Tamaşi şi Fiul, magazin de stofe din Piaţa Unirei a cerut concordat forţat oferind creditorilor despăgubire integrală afară de dobândă. Activele numitei firme sunt 2.161.234 lei faţă de 1.861.122 pasive.

— După ultimele ştiri dl I. I. C. Brătianu, primul ministru, va reveni în Capitală Marţi 14 Oct., adecă în ajunul deschiderei Parlamentului. In acelaşi zi dl I. Brătianu va prezenta Regelui pentru semnare mesagiul de deschidere al Corpurilor Legiuitoare. Tot Marţi 14 c., se va ţine un consiliu de miniştri la care vor participa şi foştii preşedinţi ai Corpurilor Legiuitoare. Cu acea ocazie va fi stabilită şi lista deputaţilor şi senatorilor ce urmează să fie aleşi în birourile Camerei şi Senatului.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care va ofera 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

— Ieri s'a deschis Şcoala practică pentru ucenicii comerciali a Camerei de Comerţ din Cluj, funcţionând în localul liceului Gh. Barițiu.

— Ziarul „Dimineaţa" pretinde a şti că se intemeiază înfinţarea unui al treilea subsecretar de stat la ministerul de interne: acela al siguranţei publice.

Profitaţi de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălţămintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

D. I. I. C. Brătianu la Viena
Intrevedere de la Hotel Imperial. Importantele declaraţii ale premierului Român

Cancelarul Seipel şi ministrul Grünberger au făcut o vizită d-lui Brătianu la Hotel Imperial. S'a continuat discuţia privitoare la situaţia politică.

Dejunul dela legaţiunea română

Dna şi dl Mitilineu au oferit un dejun dlui Brătianu la legaţiunea română. La acest dejun au fost invitaţi vice-cancelarul Frank, comisarul general Zimmermann, ministrul Grünberger, ministrul Olandei în calitate de decan al corpului diplomatic, ministrul Austriei la Bucureşti, membrii legaţiunei române din Viena şi şeful de cabinet dl Pleşea. După dejun întreg personulul legaţiunei române din Viena a fost prezentat d-lui Brătianu.

Reprezentaţia de gală

Inainte de plecarea primului ministru a avut loc o reprezentaţie de gală la operă, la care au asistat dl Brătianu, dl Pleşea, dl Papiniu şi căpitanul Georgescu. După teatru d-l Brătianu şi-a luat rămas bun dela cancelarul Seipel şi a plecat la gară.

Baza colaborării cu Austria

Dl Brătianu a făcut o expunere a marilor progrese economice realizate de România în ultimii patru ani. Dl Brătianu şi a exprimat convingerea că consolidarea economică a fiecărei ţări prin muncă stăruitoare este cea mai bună politică internaţională de oarece serveşte la restabilirea situaţiei normale în Europa. Această muncă pacifică pentru Europa întreagă şi în special pentru ţările dunărene, o urmăreşte România.

Oraşul Viena care în trecut a jucat un rol atât de important, este menit şi în viitor să joace un rol mare. De aceea dl Brătianu se simte fericit că poate exprima la Viena simţămintele sale şi să constate că şi Austria este însufleţită de aceleaşi năzuinţe ca şi politica românească. Pe această bază vom putea colabora în interesele ambelor ţări.

Politica pacifistă a României

Dl Ion Brătianu a primit eri la egaţia română din Viena pe ziariştii vienezi şi streini, cărora le a făcut următoarele declaraţiuni: Primul ministru român a venit la Viena pentru a continua opera de pacificare şi liniştire a Europei, în deosebi a ţărilor dunărene. Aceasta este una din preocupările mai principale ale politicei româneşti. Suntem fericiţi a găsi aici la Viena o atmosferă în care domneşte conştiinţa necesităţei de-a restaura legăturile normale în Europa. Şi ţara noastră a suferit de criza mondială şi nu s'a restabilit nici până azi complect de urmările ei. Suntem conştienţi de răspunderea noastră în faţa problemei restabilirei vieţii normale şi economice.

Munca pentru refacerea României

In urmărirea acestui scop căutăm colaboratori serioşi şi sinceri, cari sunt însufleţiţi de aceleaşi idei: Impăcarea tuturor statelor şi reîntoarcerea la muncă productivă şi serioasă. Această muncă a făcut progrese mari în România, totuşi stăm în faţa unor probleme mari şi n'am ajuns încă la o situaţie complect normală pentru a ne putea servi de toate posibilităţile şi de toate resursele de care dispune ţara noastră. Ne simţim fericiţi aci în Austria când vedem că această ţară urmăreşte aceleaşi scopuri.

Afacerea Castiglioni
Incercarea de lichidare Intreprinsă de Banca comercială a eşuat

Afacerea Castiglioni a intrat într'o fază nouă. Reprezentanţii Băncii Comerciale care studiau posibilităţile de asanare a întreprinderilor Castiglioni au părăsit Viena, renunţând de a mai încerca lichidarea treptată, spre satisfacerea tuturor celor interesaţi în afacerea Castiglioni. Ei declară că au încheiat cu Castiglioni; un contract care bazându-se pe câteva cifre întrucâtva fixe, le asigură posibilitatea de a satisface pe toţi creditorii, rămânând încă după lichidare un activ considerabil. Această posibilitate nu mai există acum, întrucât s'au ivit pretenţii noui, care nici măcar nu sunt înfăţişate în cifre precise.

Nu se poate şti ce va urma după această hotărâre a Băncii Comerciale; este posibil că toţi creditorii lui Castiglioni care până acum păstrau rezervă în aşteptarea rezultaului intervenţiei Băncii Comerciale se vor adresa justiţiei. Se pun mari stărulnţe pentru că Banca Comercială din Milan să reînceapă negocierile, trimiţând la Viena pentru studierea situaţiei un alt delegat; deasemenea se încearcă interesarea altor instituţiuni financiare la lichidarea afacerilor lui Castiglioni. Sansele acestor demersuri sunt însă privite cu mult pe simism.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Procesul de otrăvire
al văd. Szabo Vinczéné în faţa curţei de apel din Cluj

Cititorii noştri şi-amintesc de senzaţionalul proces de otrăvire al văduvei mecanicului Szabó Vincze.

Acuzata a fost condamnată de tribunalul local la muncă silnică pe viaţă pentru crima de asasinat. Dovada crimei s'a făcut prin analiza chimică a cadavrului ultimei victime a acuzatei. Acesta este un fost concubin al ei, numit Mihai Balázs, pe care, după-ce i-a sustras însemnate sume de bani, l'a otrăvit cu arsenic.

Acuzata a negat totul şi dovada principală a constatat-o depoziţiile martorilor şi analiza chimică a cadavrului.

In cursul dezbaterilor se ivise bănuiala că acuzata ar fi suprimat prin acelaş mijloc şi pe bărbatul ei Szabó Vincze, cu care a trăit abia două luni şi care deasemeni murise subit.

Acuzată apelând sentinţa tribunalului, procesul este desbătut din nou astăzi în faţa curţei de apel din localitate.

— La congresul naţional bisericesc al metropoliei Ardealului, principalele probleme ce vor fi discutate sunt: Unificarea organizaţiunii bisericeşti, în baza referatului comisiunei de studiere a acestei probleme, aleasă încă în 1919. Salarizarea preoţilor şi cererea preoţilor văduvi pentru dreptul de recăsătorire. Impărţirea fondurilor între eparhiile Arad—Oradea-Mare şi Sibiu—Cluj.

Camioanele cu cardan „ASTRA" au cea mai mare viteză

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII
R CLUJ Nº 185
R CLUJ Nº

Anul V Nr. 1199 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Duminecă 12 Octomvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA I
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C
Director: D. TOMES

ABONAMENTE: ... 24[illegible] ... 5[illegible] ... autorități ... 60[illegible] ... preoți și învățători ... 90[illegible]

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

SUCCESORUL?!

In aceste momente, în care oamenii nu au nimic mai bun de făcut de cât să se ocupe de palavre și de chestiuni inexistente, cum este bună oară succesiunea guvernului — chestiune care nu și-o pune nici un om serios pentru simplul motiv că nu există — arătăm incapacitatea opoziției atât pentru a efectua o acțiune de răsturnare, cât mai cu seamă a putea realiza o activitate de guvern.

Dar în afară de lacuna unei opoziții serioase, care să exercite o operă de control a activității guvernului — deci o colaborare pe cale indirectă — cea ce lipsește acestei opoziții este omul.

Zădarnic căutăm în rândurile opoziției omul de guvernământ — omul capabil, competent și autorizat al unui viitor guvern.

Dl Iuliu Maniu, umflându-și minuscula făptură de advocățel provincial, a declarat cu emfază că este ori când gata să ia guvernul. In lipsa darului autocriticei dl Iuliu Maniu uită să-și pună prealabila întrebare, dacă este în măsură a guverna, dacă are elementarele însușiși ale omului de guvernământ. Și bietul domn Iuliu Maniu nu are de unde dispune de asemeni însușiri!

Născut pentru a fi un modest și cuvios preot în Blaj dl Iuliu Maniu s'a pomenit advocat, de unde ambiția și vanitatea l'au asvârlit în politică.

Până în preajma respectabilei vârsite de 50 de ani, dl Iuliu Maniu a făcut o politică de opoziționism din principiu și de pertractări din oportunitate — politică ce s'a infiltrat definitiv și totdeauna în fondul intim al făpturei sale.

Om de negațiune, dl Iuliu Maniu nu să poate improviza în om de construcție. De unde să aibă deci dl Iuliu Maniu însușirile, știința și experiența unui om de guvern? Astea nu se pot învăța la vârsta de 50 de ani și învățământul și experiența nu se pot face pe spinarea țării.

Dar partidul țărănist de ce oameni dispune pentru a putea guverna — admițând prin absurd că vre-odată i s'ar prezinta ocazia neașteptată a vre-unei oferte de guvernământ?

Dl. I. Mihalache „șeful" nu este de cât un simplu învățător din comuna Topoleveni, care nu a văzut nimic și nu poate vedea nimic dincolo de orizontul satului natal. Oamenii cu patru clase primare pot fi personalități în satul lor, exercitând înaltele slujbe de învățători preoți, primari, perceptori și chiar subprefecți, în nici un caz ei nu pot fi președinții consiliului de miniștri, în mâna cărora să stea soarta unei țări. Dl dr. Lupu, aghiotantul șefului, nu a fost până acum de cât un modest medic de plasă și de județ, distribuitor de chinină, hapuri și purgative — și nu din arta de a aplica supozitoarele se învață știința de a guverna. Dl C. Stere, doctrinarul partidului, este un om mort — și nu strigoii pot da directive vieței reale.

Rămâne partidul poporului. Cu bătrânul general pensionar Averescu s'a făcut experiența și ea a fost dezastroasă: a costat pe țară nu numai vremea pierdută, ci milioane rătăcite din bugetul Statului în casete particulare. Dl N. Iorga este un savant în ale istoriei, iar în politică o enigmă — foarte ușor de deslegat de altminteri.

Incă odată, nu numai că nu avem o opoziție în măsură de a lua o viitoare succesiune de guvern, dar cea ce ne lipsește în primul rând este anume — succesorul.

Din fericire pentru țară, chestiunea succesiunei de guvern, nu este da cât o chestie de fantazie gazetărească, de calenea politică și de parigorie a unei opoziții altiate de budget.

Zece ani

de la moartea Regelui Carol

Eri s'au împlinit 10 ani de când cel dintâi Rege al României a trecut în lumea dreptților, după o glorioasă domnie de aproape o jumătate de secol. Urcat pe tron la 1866, în împrejurări când încă apăsau asupra noastră nedreptățile trecutului, Regele Carol ni-a dat, prin destoinica-i cârmuire, o Românie liberă și prosperă. Opera Lui nu se poate îndesjuns prețui, decât socotind-o ceea ce în adevăr a fost, baza progătitoare a marelor fapte cari ni-au dus la unirea poporului românesc în aceleaș granițe și sub aceeași cârmuire națională.

Prăznuirea de astăzi întrunește sentimintele de recunoștință ale unui întreg popor, către marele său cârmuitor apus acum 10 ani.

Diplomele invatamantului secundar

Ministerul de instrucție a luat măsura ca toate diplomele pentru absolvenții liceelor de stat, confesionale și particulare cu programul statului, să fie liberate pe un formular unic. De aici înainte nici un certificat nu va mai fi luat în considerație dacă e de un alt model.

Inscripții

„O mare figură a istoriei moderne". — Am publicat dăunăzi impresiile pe care marele pictor american George E. Cook le-a comunicat ziaristului maghiar Siklosy László.

„Regina Maria este o mare figură a istoriei moderne" a declarat pictorul american ziaristului maghiar.

Pictorul George E. Cook a găsit caracterizarea definitivă și lapidară a complexei și multilateralei personalități a Reginei noastre.

Regina Maria nu este numai o regină bună și fermecătoare a unei țări, care o adoră, ci o artistă fină, o scriitoare plină de fantezie și talent și un mare spirit politic într'o epocă atât de complicată, frământată de probleme atât de încâlcite din care pot rezulta sau fericirea sau dezastrul lumii, cum este epoca noastră.

Regina Maria știe să picteze cu gust și delicatețe, după cum știe să domnească cu grația de femee bine-făcătoare, răspândind în urmă-i toate bunătățile unui suflet iubitor și ocrotitor. Regina Maria, când scrie visează, ducându-ne pe aripile inspirației sale în lumea basmului, în domeniul celei mai fermecătoare fantazii.

Dar femeea de artă și de vis, dată fiind complexitatea sufletului său, ascunde darul unui mare om de Stat: acțiunea sa în timpul neutralității și războiului, discretă dar reală, a învederat însușirile și darul de a conduce o țară în vultoarea celor mai cumplite evenimente.

Regina Maria — vedenie de grație și poezie, mama bună în accepția romană a cuvântului, domnița minunată de basme — prin scutul și viziunea sa politică este într'adevăr — așa cum a spus-o pictorul american o mare figură a istoriei moderne.

Diodor.

Procesul Kahana și Grünfeld

Trecutul traficanților de iredentism maghiar — Ziua procesului — Procesul s'a amânat de ziua de 21 l. c.

Procesul „aic" iredentiste „Brassoi Lapok", proprietatea traficanților de iredentism maghiar dnii Grünfeld și Kahana a avut loc eri, a. m. Acest proces a fost pornit spre mirarea tuturor de însăși pitorești matadori „magyar ember" de origină galițiană, în credința că prin aceasta vor reuși să dea iluzia nevinovăției lor.

Au intentat deci proces de calomnie contra ungurilor de rasă, dl Györi Illés István, directorul revistei de reportaj „Gyilkos", care a susținut că „Brassoi Lapok" a primit hârtie și rotative pe gratis dela unguri și a frustat Statul român la vamă, neplătind taxele reglementare.

*

Inainte de a ne ocupa de proces, vom insista nițel asupra persoanei șefilor lui „Brassoi Lapok". Suntem informați că dl Kahana Bertalan — frate cu poetul comunist Kahana Moise — a făcut poate din biroul de propagandă comunistă din timpul lui Bela Kun, ceeace nu'l împiedecă astăzi să fie și pe placul lui Héjjas și Pronay.

Dl Szele Bela, advocat și pr medactor al ziarului „B. L." este un șovinist nu de dată recentă.

Când a isbucnit războiul cu România, d-sa a aranjat lângă Brașov o adunare poporală insultând grav pe M. Sa Regina și Familia Regală. In România mare dl Szele a scris numeroase articole antiromânești, dintre cari ne vom mărgini să amintim articolul de aderare la propunerea Rusiei în sensul de a se aranja chestiunea Basarabiei prin plebiscit.

Mâna dreaptă a dlui Szele este dl Móricz Géza din societatea ungurilor „cari se deșteaptă", denunțător al propriului său frate, romancierul Moricz Zsigmond și venit din Budapesta.

Subt unguri ziarul „Brassoi Lapok" apărea abia în 800—1000 exemplare, era sărac lipit pământului. Astăzi, șefii acestui ziar — prin tot felul de mașinațiuni, prin „convingerea" românilor slabi de înger și prin ajutorul Budapestei — dispun de averi fabuloase, de rotative escelente și ziarul lor s'a ridicat la un tiraj de 16 mii exemplare pe zi. Acest spor și îmbogățire nu trebue să mire pe nimeni. Este cunoscut doar' cazul celor 5 vagoane de hârtie expediată la adresa lui „B. L." prin teritoriu cehoslovac de către dl Liptai secretarul biroului presei primministrului maghiar.

De-asemenea se știe că agenția telegrafică M. T. I., proprietatea guvernului maghiar, a servit pe dd. Kahana și Grünfeld cu știri zilnice pe gratis, ca răsplată pentru serviciile lor iredentiste.

Ce-i pasă de toate acestea lui „B. L."! Evreii iredentiști din fruntea lui își fac înainte mendrele, pun la cale afaceri rentabile și se laudă că în România ei au mijloacele să obțină orice!...

*

Dar să revenim la procesul ce s'a desbătut eri. La ședință a presidat dl magistrat Bohățiel, un foarte distins jurist. Dd. Kahana și Grünfeld au găsit pe un

(*Urmare pe pag. II.*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Cronica muzicală

Opera Română: Carmen

Un public și numeros și de distincție, în magia de lumini din sala Teatrului Național, a aplaudat aseară cu nesfârșit entusiasm pe artiștii cari au apărut la rampă, ca să vestească prin cântece și dansuri, inaugurarea stagiunii de Operă Română a anului în curs.

Am revăzut o pe Carmencita, superba cigaretieră și i am urmărit perversitățile native într'o clipă de scandal sângeros, cu părul în dezordine și ochii injectați; am suferit sub fascinațiunea ei în taverne de nebunie senzuală, ori am fost îngroziți zărind-o coborând din munți, în mijlocul bandei de contrabandiști.

Dna Lya Pop a prezentat suletul Carmencitei în amănunte de prețioasă anvergură artistică.

In concepția dnei Lya Pop, Carmen nu exteriorizează brutalități de senzualitate. Liniatura dsale ritmică, este felină și grațioasă.

Increderea cu care își convinge cigaretiera îndrăgostiții, trebue cercetată în nobila ei frumusețe trupească și în macii vrăjiți pe cari îi aruncă în drumul damnat al celor ce trebue să fie seduși.

Ariile atât de insinuant situate ale Carmencitei, curgeau aseară în cascade de sunete calde și cizelate.

Vocea dnei Lya Pop, educația muzicală și jocul ce l'a risipit în poezia castagnetelor, înseamnă că dsa va rămâne înscrisă în galeria de interpreți ai celor mai valoroase Carmencite.

D. C. Pavel a redat un Don José uman, și perfect justificat ca atitudini dramatice și emisiuni vocale, într'o factură impecabilă.

Compoziția dsale este o întrupare strict bizetiană. Demonstrația dsale lirică și dramatică ce a impresionat aseară, unanim, atenția publicului, se ridică până la vrednicia unui simbol.

Tinerii apostoli ai cântului cari s'au grupat pe scena Operii clujene, pot fi fericiți de a se dezvolta în directivele excelentului înțelegător de artă, care este d. C. Pavel.

Micaela a fost așa, plină de frăgezime rustică, cum o privim în romanul lui Merimée și de atât avânt liric cum a zugrăvit-o Bizet, în fraze de seducțiune melodică, într'o desăvârșită puritate de stil.

Dna St. Sudețianu mânuind cu multă pricepere de belcanto, o voce de amplori și cristaluri, răspândește aromele de artă din epoca de glorie a cântului italian.

Acutele dsale sunt de un farmec virgin. In celebra arie a Micaelei din actul III, dna St. Sudețianu a sfârșit în aplauze și aclamațiuni.

D. Z. Szabo a „cântat" un Escamillo secătuit de poezia meridională a îndrăsnețului toreador.

Dar d. Szabo are voce impresionantă și galerie simpatică. Mai multă învățătură îi va aduce pe viitor, simpatia totală a spectatorilor noștri, îndeosebi când va stăpâni și dicțiunea românească.

Dl Ionel Crișian a purtat cu atitudini de maestru, uniforma sergentului Morales. In public s'au afirmat regrete de a nu i se fi încredințat haina de velură a toreadorului.

Plini de vioiune, Doncairo și Remendado: dnii C. Constantin și V. Chicideanu.

Dar buchetul alcătuit de dna Adela Ionașcu și dra Ana Rozsa?

Și voci frumoase și corectitudine muzicală. In două mici roluri s'au arătat două talente de carieră.

Dacă spațiul ne-ar îngădui, am închina un foileton special pentru admirabila conduită scenică a coriștilor.

Maestrul Klee poate să se simtă fericit.

In spațiul fastuoasei montări

(*Urmare pe pagina II*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

advocat român să-i reprezinte, pe dl dr Traian Cherman.

Faptul — o spunem în treacăt şi fără supărare — ne-a cam mirat. Pe motivul că directorul revistei „Gyilkos" a întârziat de la proces, dsa a cerut tribunalului să nu îngădue dlui Győri producerea dovezilor.

Răspunde d. dr Liviu Ghilezan, advocatul dlui Győri, respingând prin cuvinte binecumpănite ciudata propunere a advocatului ziarului iredentist. Dsa dovedeşte că producerea dovezilor este chiar şi în interesul românismului şi al Statului. In urma judicioasei sale pledoarii, Tribunalul a hotărât respingerea propunerii dlui dr Gherman şi a amânat desbaterea procesului pe ziua de 21 l. c.

*

Procesul „Gyilkos" „Brassoi Lapok" interesează opinia publică în gradul cel mai înalt. Tot atât de mult interesează şi chestiunea scutirei dela taxele de vamă a rotativelor, scutire, cu care evreii speculanţi de sentimente ungureşti au insolenţa de a se mai şi lăuda.

Increzându-ne în justiţia ţării, sperăm că, în curând, causa dreptăţii care nu poate fi la niciun caz identică cu cea a duşmanilor de moarte ai neamului românesc, va eşi biruitoare.

Un lucru însă e sigur: presa română e hotărâtă să nu mai cruţe şi tolereze sfidarea obraznică a kahanilor exponenţi ai Budapestei iredentiste şi va isbi fără milă în hidra scârboşilor mercenari aduşi de vânturi, — oricare ar fi puterea banului lor.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

(*Continuare de pe pag. 1*)

cu care dl C. Pavel ne-a vrăjit ochii, aseară, coriştii în costume de culori vii şi grupuri animate ne-a purtat cu bunăvoinţă prin prin munţi şi circuri.

Iar din vacarmul mulţimii sgomotoase, în taverna unde Carmeciţa plănuia dezertarea din oştire a nefericitului Don José, se desfăcu asemenea unei aparţiuni nebănuite, trupul de sugestie coreografică al drei Ila Vaida.

Danţul drei Ila Vaida este o nebunie de mişcări, când gentile ca o cadenţă de madrigal, când zbuciumate ca o deslănţuire de patimi ascunse.

Succesul drei Ila Vaida, se gravează chiar dela primul debut, în mândria artei noastre naţionale.

La pupitru s'a prezintat maestrul Kellermann.

Spectacolul de deschidere al Operii Române, a dovedit încă odată serioasa ei înjghebare.

Mihail Muntean.

Sosirea studenţilor Moţa şi Vlad

Mâine dimineaţă la 10 ore sosesc în localitate studenţii Moţa şi Vlad. Studenţii universitari au hotărît să i primească sărbătoreşte la gară şi au cerut în acest scop învoirea autorităţilor. Conducătorii studenţimei garantează liniştea şi ordinea pe timpul manifestaţiei.

„Horhei"

— In atenţia arheologilor români —

In preajma comunelor Măcicaş şi Deuş (judeţul Cojocna) se află rămăşiţele unei cetăţi din vechime acoperită cu pământ şi cunoscută de populaţie sub numele de „Horhei".

In poveştile şi legendele sătenilor români Horheiul figurează ca o cetate zidită în străvechime de un uriaş. In ea s'ar afla nenumărate comori iar păzitorul comorilor ar fi un cal de aur.

Din punct de vedere topografic cetatea Horhei se află pe coasta unui deal. Chiar şi vârful cetăţii este acoperit cu pământ pe care ţăranii ară.

Locul zidurilor însă se cunosc şi acum. In locul acestor ziduri dealul are urcuşuri bruşte, indicând urcuşurile zidurilor de odinioară. Spre cetate duc serpentine a căror urme se văd bine şi acum.

In anii trecuţi ţărani din Măcicaş au început să facă ei înşuşi săpături în cetatea „Horhei". Au aflat în curând de urmele unui coridor de cărămidă. Au săpat înainte până când deodată s'au oprit împiedecaţi de aerul rău ce eşia din văgăunele coridorului.

Sătenii, superstiţioşi, crezând că au de-a face cu duhuri rele, nu au mai continuat munca.

Chiar şi ei însă ar dori că aceste săpături să fie continuate de „domnii de la oraş," sau de armată.

Atragem atenţia domnilor arheologi asupra Horheiului şi propunem începerea unor cercetări serioase.

Ştiri diverse

— Din partea Prefecturei Poliţiei primim următoarea ordonantă: Noi Ovidiu Gritta, Prefectul Poliţiei Oraşului Cluj având în vedere ordinul Corpului VI. Armată interzicem cu desăvârşire marelui public a lua parte prin afiliare ori prin orice acte de demonstraţie în manifestaţiile studenţeşti.

Acei cari nu vor respecta această ordonanţă vor fi daţi Consiliului de războiu pentru a judecaţi conform ordonanţei Nr. VI. a Corpului VI. Armată.

Cluj, la 11 Octomvrie 1924.

Prefect: O. Gritta

— Mâne dimineaţă va avea loc, în localul Muzeului de Arte şi Meserii, deschiderea expoziţiei de pictură a dlor Ferdinand Guncser şi Dominic Pap.

Când „Ellenzék" are dreptate

Ziarul „Ellenzék" reproduce în facsimil adresa unui pachet conţinând portretele M. L. Regelui şi Reginei trimis lără a fi cerut comercianţilor minoritari cu ramburs de 150 lei, de un anumit „Birou de propagandă naţională" cu sediul în Bucureşti, strada Română 114.

Cerem intervenţia autorităţilor, deoarece portretele Suveranilor noştrii iubiţi nu pot fi obiectul afacerilor de felul acesta.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: „Proletarii" Din ciclul dramei moderne. Cu debutul dlui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria 78.

Duminică seara: „Moara Roşie" Preţuri obişnuite. Abonament şters Seria 79.

Luni: „Umbrela Sfântului Petru" Premieră. Abonament de premieră 9. Seria 80.

Marţi: „Umbrela Sfântului Petru" a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

—

x **Leonard** la Teatrul Maghiar. Viitoarea săptămână teatrală nu va fi lipsită de senzaţia ei. Cel mai mare artist de operetă român, a cărui reputaţie mondială este bine stabilită va debuta în patru seări succesive la Teatrul Maghiar. Acest debut atât de extraordinar în felul său, e totodată şi debutul de adio al marelui artist, care în scurte vreme pleacă la Paris, unde-l leagă un angajament. Aici va juca Mercuri în „Voivodul Ţiganilor", secondat de dnele Leővey, Izsó, Virágh, Jung şi dna Miklóssy. Joi va apare în Dragostea de Ţigan cu dnele Baranyai, Zöldhelyi, Neményi, Ihász, Virágh, Leővey Izsó. Vineri va juca în „Mazurca Albastră", iar Sâmbătă, când îi va fi şi reprezentaţia de adio în „Contele de Luxemburg" cu Zöldhelyi. Neményi, Ihász. Cu privire la onorarul destul de considerabil toate patru reprezentaţiile se vor da cu preţuri ridicate. Biletele sunt puse deja în vânzare.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

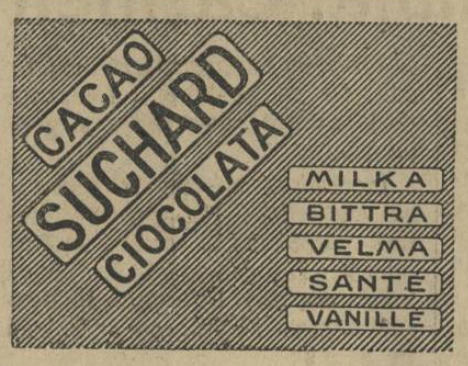

MICA PUBLICITATE

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc filodormă.* Adresa la administraţie.

Se caută o bucătăreasă priceputâ. Leafă foarte convenabilă. A se adresa la firma Perry, Cluj, Strada Regina Maria No. 2. D 277

De vânzare în str. Hajdău (fosta Kőkert) casa No. 75, cu grădină mare de pomi şi grajd pentru 20 vite. Grajdul se dă în arendă de acuma. D 276

Se vând ieftin 2 maşini de scris cu s risoarea vizibilă. Wolf Str. Regina Maria 28. D 279

Dacă vă place curăţenia: Curăţim şi călcăm frumos şi ieftin costume de bărbaţi şi dame, costume de bai, ocazionale şi de teatru precum şi perdele şi orice alte lucruri de mână. La cerere prim scrisoare mergem la domiciliu. Cluj, Str. Petru Maior 4. Portarul. 282

Alexandru Simonka, zugrav şi vopsitor măestru. Are onoare a aduce la cunoştinţă Onor. public, că să angajază se execute orice lucru de pictat şi zugrăvit în mod artistic, atât în mic cât şi în mare. Merge şi la provincie, cu preţurile cele mai reduse cu stimă *Alexandru Simonka,* zugrav şi vopsitor măestru. Cluj, Strada Moţilor 79. D 281

Reclama este sufletul comerţului!

Daca doresti sa cumperi!

26

Păpusi şi jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES"

vestită pentru preţurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEŞANU

şi Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă şi dans Româno-Russ.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 12 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Uraganul

O dramă a naturei deslănţuite în 11 acte, după romanul lui **Lottie Blair Parker.** Inscenată de marele regisor american: **D. W. Griffith.** In rolul principal frumoasa artistă **Lilian Gihs.** Acţiunea se petrece deasupra gheţei la Niagara

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Centura Amazoanelor

Originală realizare senzaţională cinematografică sportivă în 5 acte, inspirată după minunatele acţiuni ale lui: *Hercules.* In rolul principal atletul mondial: AUSONIA

CINEMA APOLLO

Stăpânii mărilor

Mare dramă modernă de piraţi în 6 acte, după romanul lui Sidney Garriks. In rolul principal: *Lubinski Tiberin* şi *Mihail Várkonyi. — O luptă pe viaţă şi moarte pe mare!*

Purtaţi numai renumitele tocuri şi tălpi **Berson**

fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

36-2 ORIGINALUL 36-2

Săpun Schicht Marca **„Cerb"**

păstrează preţioasele Dv. rufe

Numirea profesorilor cursişti

Condiţiunile de numire — Salariul de bază — Cine poate fi profesor în cursul superior? — Vechimea în serviciu — Detaşări din învăţământul primar — Unificarea situaţiei profesorilor secundari. Verificarea situaţiei profesorilor cursişti

Ministerul instrucţiei a dat următoarele dispoziţii pentru numirea profesorilor în învăţământul secundar din Ardeal şi Banat:

Toţi profesorii şi maeştrii şcolilor de grad secundar din Transilvania, numiţi titulari pe baza cursurilor şi examenelor de capacitate ţinute în Cluj şi în deplină conformitate cu condiţiunile fixate la instituirea acestor cursuri şi examene, se consideră ca fiind numiţi şi cu titlu provizoriu la catedrele lor. Ei nu vor fi confirmaţi cu titlu definitiv decât după facerea inspecţiilor cerute de art. 34 din legea asupra învăţământului secundar şi în condiţiunile arătate în art. 2 a. al deciziunii Nr. 40 883, publicată în „Monitorul Oficial" Nr. 98 din 8 Mai a. c In cazul când se va constata că aceşti profesori n'au pregătirea trebuitoare, se va face aplicarea art. 34, alin 4 al legii învăţământului secundar.

Obligaţia de servictu a profesorilor şi maeştrilor, cursişti, este de 18 ore săptămânal pentru toate categoriile de şcoli (licee, şcoli normale, civile, comerciale şi profesionale). Ea se reduce la 15 ore săptămânal pentru cei cu 20 ani vechime. Nu există nici un drept de asimilare după 15 ani de serviciu şi nici altă degrevare de ore decât cea arătată mai sus.

Tot după aceste norme se fixează şi obligaţia de serviciu a tuturor profesorilor cu calificaţiune specială.

*

Salariul de bază corespunzător obligaţiei de serviciu prevăzute în art. precedent este pentru fiecare categorie cel bugetar, anume:

a) Pentru profesorii de liceu, şcoli normale şi comerciale superioare, 1 600 lei lunar;

b) Pentru profesorii de şcoli civile 1.300 lei lunar;

c) Pentru maeştri de toate categoriile, 1.200 lei lunar.

*

In clasele superioare ale liceelor şi şcolilor normale (dela clasa V în sus) vor putea funcţiona numai acei profesori cursişti, cari sunt obligaţi pentru specialităţi ce nu se predau în clasele inferioare.

*

Vechimea în serviciu, care dă dreptul la gradaţie, se socoteşte pentru toţi membrii corpului didactic secundar din Transilvania, precum urmează:

a) Timpul servit cu calificaţia cerută de lege în învăţământul comunal sau confesional cu dreptul de publicitate;

d) Timpul servit ca preot hirotonic şi cu serviciul efectiv la biserică sau într'o administraţie bisericească ori şcoală;

c) Timpul servit ca practicant ori suplinitor în perioada cursului de vară (1919 şi 1920), ţinute pe lângă universitatea respectivă, în care timp candidaţii cursişti au fost consideraţi ca detaşaţi din învăţământul primar sau preoţie.

d) Timpul servit în condiţiunile prevăzute în legea specială din 1921.

La fixarea termenelor de gradaţie pentru profesorii şi maeştrii cursişti, se vor face următoarele reduceri din totalul anilor cu drept la gradaţie, calculaţi conform normelor de mai sus:

1. Se scad 3 ani celor abilitaţi pentru licee, şcoli normale şi comerciale superioare.

2. Se scad 5 ani celor abilitaţi pentru şcoli civile şi comerciale (inferioare) elementare.

Pentru profesorii titulari de religie, salariul de bază se va stabili potrivit normelor similare din vechiul regat şi în concordanţă cu obligaţia de serviciu prescrisă prin decizia de faţă.

*

Toţi profesorii şi maeştrii cu calificaţia deplină pentru şcoli de grad secundar, dar încă fără numire de titulari, ci numai cu încredinţare de catedră, se consideră ca detaşaţi din învăţământul primar sau din serviciul bisericesc, dacă au şi calificaţie de învăţător sau preot, şi în acest caz beneficiază de toate gradaţiile ce li s'ar cuveni, potrivit vechimei de serviciu în învăţământul primar sau preoţie.

Acestor gradaţii încă li se vor aplica scăderea de 3 sau 5 ani, prevăzută de art. V. Transformarea lor în gradaţii de curs secundar se va face la 1 Ianuarie următor numirii ca titular în învăţământul secundar.

*

Situaţia profesorilor din învăţământul din Transilvania, a căror numire, a suferit întârziere din cauza mobilizării şi a războiu se va soluţiona după aceeaşi normă că şi în vechiul regat.

Se vor lua toate măsurile cuvenite ca în timpul cel mai scurt posibil, toţi profesorii titulari să fie trecuţi la categoria de şcoală pentru care sunt obligaţi şi anume bărbaţii la şcolile de băeţi iar femeile la şcolile de fet.

Dl G. Iuga, consilier tehnic şi preşedinte al comisiunii de verificare a titlurilor şi drepturilor profesorilor din Transilvania, a fost însărcinat ca să revizuiască tabelele întocmite de comisiune şi pe baza dispoziţiilor din această deciziune să întocmească tabloul alfabetic şi fişele cari să cuprindă situaţia definitivă a profesorilor şi maeştrilor de curs secundar din Ardeal.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

LEONARD la CLUJ

Un eveniment artistic: 4 reprezentaţii cu Leonard la Teatrul Maghiar

Oraşul nostru are ca oaspe pentru câteva zile pe marele artist liric bucureştean „Leonard". Odată cu apariţia afişelor şi anunţurilor la gazete vestea se răspândi ca fulgerul.

Acest „rege al operetei" după cum a fost supranumit în toate părţile unde a jucat şi cântat mai dă numai câteva reprezentaţii în Ardeal de unde apoi pleacă în Bulgaria fiind invitat a cânta 15 seri în ansamblul operetei bulgare din Sofia.

După aceasta Leonard ne părăseşte plecând în Franţa unde este angajat de Directorul Moncharmout pentru a crea opereta „Bajadera". Aci la noi Leonard a fost angajat de dl Ioanovici directorul Teatrului Maghiar local pentru câteva spectacole.

Prima reprezentaţie în care marele artist va apare în faţa publicului Clujean va fi *„Voivodul Ţiganilor"*. Leonard în rolul Barynkay are o formidabilă creaţie.

Vor urma apoi operetele *„Dragoste de Ţigan"*, *„Mazurca albastră"* şi *„Contele de Luxenburg"* ale maestrului Lehár, — care numeşte pe Leonard „cel mai mare interpret, cântăreţ şi actor, al operetelor sale".

Primele 4 seri în cari Leonard va apare au fost fixate astfel: Miercuri 15 „Voivodul Ţiganilor", Joi 16 „Dragoste de Ţigan", Vineri 17 „Mazurca Albastră" şi Sâmbătă 18 „Contele de Luxenburg".

Notariatul Cercual Boldur. No. 1207 adm. 1924

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă, ca la Notariatul Cercual din Boldur jud. Caraş-Severin (în apropiere directă de oraşul Lugoj) sunt vacante: 1 post de scriitor notarial şi 2 posturi de putere auxiliară. Retribuţiunea este câte 1600 lei lunar la început, care se va ridica ulterior amăsurat sârguinţei şi aptitudinei dovedite. Posturile sunt a se ocupa imediat. Reflectanţii, cari sunt deplin versaţi în agendele notariale şi au praxă de birou — se vor adresa acestui Notariat Cercual, anexându-se totodată certificatul şcolar. Tinerii cu absolvire de liceu, cari voesc a intra pe cariera de notar — îşi vor putea câştiga ştiinţele necesare în cadrul unei praxe potrivite de birou.

D 243 **s. s. Marosch**, notar cercual.

BEREA DESCHISA „URSUS"
a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este bautura predilectă a publicului

N.G.I. GENOVA
NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Linii rapide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili
Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova
Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

ROYAL MAIL LINE
Pacific Linie Liverpool
Calatorie regulata cu vapoare rapide de primul rang:
Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

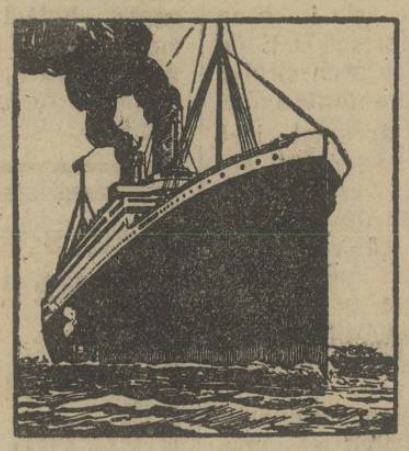

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico
Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa
„Compania Tranzit"
Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.
Tranzit:
Sucursala Timişoara, Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11. 34

Un proces sensațional

Proces de peste 74.000.000 franci elvețieni la Curtea de Apel din Cluj. Istoricul procesului. Pledoariile

Un proces ce iese din comun prin valoarea aproape fantastică a intereselor în litigiu a fost ieri desbătut la Curtea de Apel din Cluj. Dar nu numai valoarea excepțională a fost ceea ce a imprimat acestui proces nota interesantă. Mai sunt și alte împrejurări puțin obicinuite în procesele de toate zilele. In primul rând părțile litigioase: Deoparte statul român, dealtăparte societățile U. E. G. (Ungarische Erdgas Gesellschaft) din Budapesta și Apis din Elveția. In al doilea rând isvoarele de drept în baza cărora urmează a se pronunța sentința: Tratatele de pace dela Trianon și St. Germain și, se înțelege, și legile române.

Dar pentru a înfățișa cât mai bine întreaga chestiune, desbătută ieri de Curtea de Apel, e nevoe să facem un rezumat al celor petrecute mai înainte.

In Septembrie 1921 în baza tratatelor de pace statul român a dispus sechestrarea averii din România a societății U. E G., majoritatea acțiunilor și obligațiunilor de preferință ale acestei societăți și anume 25.000 din totalul de 47.000 fiind germane. Averea constă din zăcăminte și instalațiuni pentru exploatarea gazului metan din regiunile Mediaș și Alba-Inferioară. Administrator sechestru a fost numit d. inginer Motaș. Contra sechestrului s'a făcut apel, dar el încă n'a fost judecat.

Când apoi la 23 Iulie 1923 a fost votată legea pentru lichidarea bunurilor drepturilor și intereselor din România ale supușilor foști inamici, președintele tribunalului de Alba-Iulia a dispus lichidarea averii numitei societăți, ca fiind evaluată la 74 milioane de către o comisiune de experți. Impotriva acestei dispoziții societatea U. E. G. a înaintat contestație și efectul ei fiind suspensiv, lichidarea nu s'a putut face. In contestație societatea U. E. G. arăta, că nu mai există nici o parte de cointeresare germană, aceasta trecând încă la 23 Octomvrie 1918, adecă înainte de terminarea războiului asupra cooperativei elveține Schmerzberger. In sprijinul ei U. E. G. a prezentat un act al notarului public Sümegi din Budapesta, prin care se certifică vânzarea acțiunilor germane către consorțiul Schmerzberger. In baza tratatelor de pace, care scutesc bunurile austriace și în baza transacțiunii de mai sus U. E. G. a cerut să se ridice sechestrul și să fie repusă în drepturile avute.

Tribunalul n'a acceptat însă argumentele numitei societăți, socotind că vânzarea era fictivă, mai ales că înainte de terminarea războiului cu câteva săptămâni s'au încheiat nemunărate asemenea contracte tocmai pentru a eluda despozițiunile de sechestrare ale statelor învingătoare.

Ceșa ce a îndemnat tribunalul să concludă la fictivitatea contractului de vânzare de mai sus au fost condițiunile, în care a luat ființă consorțiul Schmerzberger. Capitalul lui social era la fondare de 600,000 franci elvețieni, din care capital era puțin verosimil ca la 2 zile să poată fi cumpărate acțiunile germane U. E. G. în valoare de câteva milioane, iar după patru zile o altă societate germană de exploatare a petrolului român pe prețul de 9 milioane.

La 15 Iulie 1919 acțiunile U. E. G. au fost vândute de către consorțiul Schmerzberger societății elveține Apis, care a făcut proces statului român la curtea de arbitraj din Paris.

Aceasta era situațiunea acestui mare proces, înainte ca el să fie desbătut în apel de către Curtea din Cluj.

Ședința a fost deschisă ieri dimineață la ora 10. Senatul curții este presidat de dl Victor Pop, Statul fiind reprezentat prin dl procuror general substitut Tănăsescu, dl avocat al Statului Ciurdariu reprezentând ministerul de Finanțe, iar dl avocat Gerota din partea ministerului de Industrie și Comerț. Societățile U. E. G. și Apis au ca reprezentant pe dl avocat Pordea. La proces a asistat și dl inginer Motaș.

După referarea chestiunii urmează pledoaria dlui avocat Pordea, care timp de 2 ore, a arătat bazele de drept ce-au îndemnat societatea să apeleze sentința tribunalului de Alba-Iulia. A ridicat și excepțiunea *„litis pendentio“*, dovedind cu acte că acelaș proces se judică și la comisiunea de arbitraj din Paris. Totodată a stăruit asupra dispozițiunilor tratatelor de pace, care scutesc de sub lichidare pe supușii unguri, aducând noui acte pentru a dovedi realitatea contractului de vânzare dintre U. E. G. și consorțiul elvețian Schmerzberger Dsa a încheiat, cerând, ca în cazul când instanța se crede competentă a judeca în cauză să anuleze sentința tribunalului de Alba-Iulia, dispunând ridicarea sechestrului și cedarea averii către societățile U. E. G. și Apis.

Au urmat apoi pledoariile apărătorilor statului, cari au arătat că nu poate fi vorba de *„litis pendentio“* între instanța română și comisiunea de arbitraj din Paris, mai ales că dovada acțiunii intentate la Paris nu s'a făcut în mod suficient și nu la vreme. Dl avocat Gerota a cerut să nu fie luate în considerare nouile acte de probațiune înfățișate de reprezentantul societăților U. E. G. și Apis, întrucât acelea trebuia să fie înfățișate la tribunalul din Alba-Iulia. In fond au susținut întru toate sentința tribunalului.

La ora 7 seara Curtea a pronunțat hotărârea, că respinge actele noui înfățișate de dl avocat Pordea, sentința urmând să fie pronunțată la 17 Octombrie.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Lysoform

Ultime informații

— Un cititor din Banat ne atrage atenția că în darea noastră de seamă despre întrunirea de la Buziaș a partidului liberal, numele dlui Aurel Cosma, fost ministru și președintele organizației partidului liberal din Bănat, a fost cu desăvârșire omis. Din nefericire observația este perfect exactă. Neavând posibilitatea de a controla imediat, am publicat darea de seamă a reporterului nostru ocazional așa cum ni-a fost adusă, deși ne-a surprins lipsa dlui Aurel Cosma din această dare de seamă. Observația care ni se face și pentru care suntem recunoscători prietenului nostru din Bănat, ne dă prilej să reparăm o regretabilă scăpare din vedere. O facem cu atât mai bucuros cu cât dl Aurel Cosma ni este îndestul cunoscut ca un mare patriot și un credincios colaborator al partidului liberal la opera de consolidare a țărei și neamului. Intrunirea de la Buziaș a partidului liberal, atât de reușită, nu putea fi decât opera dlui Aurel Cosma. Organizația dată pertidului liberal se datorește în primul rând marei sale popularități, alese sale activități politice și neobositei sale munci pentru prosperitatea înfloritoarei provincii românești, care este Bănatul. Era deci firesc ca dl Aurel Cosma să fie și sufletal întrunirei de la Buziaș.

— De două zile a sosit în localitate dl Stoian Popescu, directorul contabilității din Ministerul Artelor și Cultelor. Dsa face parte dintr'o comisie care verifică gestiunea financiară a Operii Române.

— O știre din București anunță că la toate ministerele se lucrează cu asiduitate la fixarea definitivă a proiectelor de buget. Proiectul de buget general al statului se va prezenta mai comprimat la cheltueli, decât anul trecut.

* **Bela Bartók,** celebrul componist și virtuoz de pian va da un singur concert în ziua de 15 Octomvrie în sala prefecturei județului Distinsul muzician, una dintre cele mai reprezentative figuri ale muzicei moderne, este un bun prieten al românilor. A colectat peste 5000 de melodii populare românești, iar intre operele, cari i-au asigurat faima, sunt și o serie de compoziții țesute de motive românești, și anume colinde, dansuri românești și bocete, editate în parte pe Academia Română în parte de Universal Edition din Berlin. Publicul și oficialitatea românească îi pregătește o grandieasă primire cu prilegiul celor două concerte ce le va da în București Societatea Compozitorilor Români l-a ales membru de onoare Suntem ferm convinși, că și publicul clujan va asista în număr cât mai mare la concertul distinsului nostru prieten, care face propagandă românească prin străinătate unde nici odată n-au lipsit compozițiile lui românești din programul concertelor date. Acuma e rândul nostru. 280

— Curtea de Apel din Cluj a achitat ieri pe văduva lui Szabo Vincze, condamnată de tribunalul local la muncă silnică pe viață pentru crima de asasinat prin otrăvire. Achitarea s'a făcut din cauza lipsei de dovezi suficiente a crimei. Găsită vinovată cu mituire acuzata a fost însă condamnată la 10 luni închisoare. Stând aproape 11 luni în arest preventiv a fost pusă încă ieri pe picior liber. Procurorul a făcut recurs la casație. Acuzata a plâns de bucurie, când a auzit verdictul de achitare.

— In mijlocul doliului întregului oraș a avut loc Joi la Brașov înmormântarea văduvei marelui publicist ardelean Aurel Mureșianu.

— In sânul baroului Cluj sunt în curs conferințele impuse pentru stagiari prin legea de organizare. Afară de aceste conferințe a stagiarilor se țin în fiecare zi de Luni la orele 6 p. m. în localul baroului conferințe advocaților. Prima conferință va avea loc în ziua de 13 Octomvrie. Conferințiar decanul Dr. Ioan Suciu. Teza: „Indatoririle, ce se impun luptătorilor cu armele legii“

— Ministrul de război a aprobat ca termenul pentru prezentarea actelor de amânare de studii să fie prelungit până la 1 Noemvrie cor.

— Aveți prieteni? Convingeți-spre binele lor să joace la Loteria Presei din Ardeal și Banat, unde ei pot câștiga 100 mii, 50 mii, sau 10 mii lei, numai cu un bilet de 2 lei. Oricine plasează 50 bilete a 2 lei printre cunoscuții săi, primește 10 Bilele gratuit. Aceasta însemnează a câștiga la loterie fără să-ți plătești biletul. Comandați biletele prin mandat postal la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Bánffy. Pentru 100 lei, primiți 60 bilete a 2 lei.

— Marți 14 Octomvrie Teatrul Național va reprezenta a treia premieră din această stagiune: tragedia lui Sofocle „Oedip-Rege“. Monumentala operă a fost pusă în scenă de dl Zaharie Bârsan, care va juca și rolul titular. Montarea stilizată, costume noui, figurație de sute de persoane animată de un important număr de artiști ai Teatrului, acompaniamentul de muzică vocală al întregei piese, vor face din acest spectacol un adevărat eveniment. Distribuția a fost încredințată d-nelor Mitzi Ignatescu-Dobrescu, M. Miriam, O. Cronwald și d lor Nae Dimitriu, D. Psatta, G. Bănuțiu, C. Ruse, C. Simionescu, Arsene Popovici. „Oedip-Rege“ se va juca toată săptămâna.

— Inspectoratul comercial din Cluj a intervenit astăzi la autoritățile civile și militare pentru sentirea dela rechizițiile armatei în vederea concentrărilor a unui număr de cai absolut necesari bunului mers al intreprinderilor comerciale.

— **Toți membrii organizației național-liberale din Cojocna sunt rugați a se întruni în saloanele Clubului, Duminecă 12 c., la orele 8 jumate seara. La ordinea zilei chestiuni însemnate.**

— Direcțiunea Grădinii botanice, în colaborare cu despărțământul Cluj al „Astrei“. organizează o expoziție de mere în zilele de 12—26 Octombrie 1924 în Florăria No. IV a Grădinii botanice noui (Intrarea Str. Pasteur 9 ori Str. Regală 26). Deschiderea expoziției va avea loc mâne (Duminecă (12 Oct.) la orele 3 p. m. Prietenii pomologiei și ai fructelor sunt învitați să viziteze această expoziție, care va fi deschisă zilnic între orele 9—12 și 2—5. Taxă de intrare 2 Lei. Suprasolviri în favorul „Astrei“ se primesc cu mulțumită.

— Biserica ortodoxă din Cluj a mai câștigat în toamna aceasta un nou cor. Meritul este al dlui Patriciu Curea, profesor de religie, organizatorul lui. Corul este compus din elevii și elevele școalelor normale din Cluj, numărul membrilor fiind de 150.

— A apărut nrul 26 al revistei clujene „Societatea de mâine“ cuprinzând articole semnate de dnii Vasile Goldiș, Al. Ciura, Gh. Bogdan Duică, D. Antal, Horia Trandafir, Petru Suciu, Vlădescu Răcoasa, Al. Lupeanu, A. Banciu, Const. Brăilianu, G. Șerban, A. Buteanu. O cronică bogată întregește, ca întotdeauna și numărul de față.

Profitați de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălță-mintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

No. 11103—924. sub. pref.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 13 Octomvrie, 1924 orele 12 în oficiul Serviciului de Poduri și Șosele, la Prefectura din Cluj, se va ține licitație publică pentru executarea lucrărilor de aprovizionare cu pietriș, a șoselei județene Cluj—Panticeu, între km. 10+812—34+509 cu 325 m³ pietriș din râu, în valoare din deviz de 64637 lei și șoseaua Lona—Buru, km. 0·8+951 cu 180 mc. pietriș din râu, în valoarea din deviz de 26280 lei.

Odată cu ofertele închise, trebue depusă o garanție de 6% din valoarea totală a ofertei.

Supra oferte, nu se primesc.

Cluj, 1 Octomvrie, 1924.

Simu, subpref. jud. Cojocna.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul V. Nr. 1200 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Marți 14 Octomvrie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 55 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 800 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 L.

Zece ani de Domnie

S'au împlinit zece ani de când augustii noștri Suverani s'au așezat pe tronul României, ce pe atunci se găsea ca un sîmbure al românismului, în jurul căruia, printr'o firească și istorică putere de concentrare trebuiau să se grupeze toate fracțiunile neamului risipite sub felurite dominați străine în Statul liber și independent al României Mari de astăzi.

Erau clipe chinuitoare de neliniște, de îngrijorare și surprize.

Revedem ziua luminoasă de toamnă învăluind Bucureștii oră de paradă și serbătoare în falduri de aur, când Suveranii noștri iubiți, urcau în uralele mulțimei Dealul Mitropoliei pentru a depune jurământul. Revedem priveliștea istorică a parlamentului, când M. Sa Regina, încunjurată de tinerile domnițe, acoperite în lungi voaluri negre, reamintind viziunile de doliu din antice baso-reliefuri, își făceau apariția alături de M. Sa Regele în Cameră — și mai cu seamă ne reamintim clipa solemnă de profundă emoție când M. R. Regele a depus jurământul pe Constituție: ochii Suveranului erau scăldați în lacrimi.

In această emoție și acele lacrimi erau nu numai durerea intimă pentru dispariția marelui său unchiu, Regele Carol, fondatorului fostului vechiu Regat, ci sentimentul copleșitoarei răspunderi pe care noul Monarch, o contracta în cele mai cumplite împrejurări față de Stat și de neamul românesc, față de istorie.

Și istoria și-a urmat mersul, iar Suveranul și-a împlinit cu credință, cu eroism și glorie respunderea pe care a contractat-o în acele clipe de solemnitate și emoție și misiunea ce i a dat-o pronia cerească.

Când a sunat ceasul hotărîtor, tragica luptă lăuntrică care trebue să se fi desfășurat în intimitatea scrupuloasă a conștiinței Sale era încheiată. M. Sa a găsit formula justă și expresivă a acelui moment istoric: Am învins un Hohenzollern, voi învinge pe Hindenburg — a spus M. Sa Regele, într'o clipă mai mult de inspirație profetică decât literară, cum ar fi putut lăsa să se creadă spiritul fericit și plastic al formulei.

A învins pe Hindenburg — dar lupta a fost grea, plină de încercări, stropită de lacrimi și sânge, — drumul spre victorie, trecând pe culmile Calvarului pentru a să încununa cu strălucirea de apogeu a gloriei depline și veșnice, care a pus sigilul realității peste cel mai frumos și îndrăzneț vis.

M. R. Regele, în cea mai armonioasă comuniune sufletească și cu M. S. Regina Maria și cu întreaga familie regală, au știut să rămână vrednici, de o măreție plină de simplicitate sinceră și impresionantă în durere, dominând tristețea realității, căreia îi dău tributul de grijă și acțiune, pentru a privi splendoarea unui vis, în care au crezut în totdeauna și care trebuia să se înfăptuiască. Și credința și visul Lor — cari au fost ai Românilor de pretutindeni — au isbândit.

După cum au fost mari, demni și simpli în durerea Lor, au rămas senini buni, și de aceeași clasică simplicitate în toiul triumfului și gloriei — spiritele forțe, alese și de adevărată aristocratie a eroilor fiind în totdeauna deasupra evenimentelor.

... Au trecut zece ani decând augustii noștri Suverani într'un moment de intensă îngrijorare care cuprinsese sufletul umanității, au contractat cea mai grea și cea mai primejdioasă îndatorire față de țara noastră, față de românism și istorie: Ei au știut să o împlinească cu vrednicie și eroism, dând strălucirei aureolei cu care și-au încununat frunțile nota discretă și emoționantă a celei mai nobile suferințe.

Alți spioni bosevici arestați

In urma unor descinderi și perchiziții la Botoșani, au fost arestați mai mulți indivizi, dovediți că făceau acte de spionaj.

La percheziția făcută s'au găsit asupra lor hărți fotografice militare. Din ordinul Comandamentului corpului 11 armată, toți spionii, sub o puternică escortă au fost înaintați acestui corp.

Doua manifestatii — doua masuri

Duminică a avut loc două manifestații — față de care autoritățile, nu știm pentru ce, au adoptat două măsuri.

Dimineața s'a produs manifestația studenților cari au ținut să salute pe colegii lor Moța și Vlad.

De sigur, se impuneau măsuri pentru supravegherea ordinei. Măsurile pe care le-au luat însă autoritățile au depășit necesitatea și au impresionat neplăcut, nu numai pe studenți, ci și publicul românesc.

Seara s'a produs o manifestație catolică — făcând parte din solemnitățile de douăsprezece zile organizate de Unguri, în jurul modestului și neînsemnatului fapt al aducerei unor noui clopote la catedrala Sfântu Mihai.

A fost în fond o manifestare de șovinism maghiar — nu de catolicism — fiindcă la această manifestație au participat și școlile reformate și Ungurii aparținând altor confesiuni. Totuși autoritățile au avut toate complezențele față de această manifestație de șovinism maghiar. Complezanțele acestea au atins caracterul celor mai curtenitoare atenții, care au mers până la anumite abdicări, muzica regimentului 83 fiind urcată în turla bisericei pentru a saluta serbarea șovinismului maghiar.

... Două manifestări — două măsuri.

D. A. Lapedatu ministrul cultelor despre trecerile la ortodoxie

Un conflict care nu există — Trecerile de la o confesiune la alta sînt cazuri de conștiință în care ministerul n'are a se amesteca

Unele ziare, obișnuite a face din orice chestiune material de intrigă, au adus știrea că între mitropolitul Ardealului, dr. Nicolae Bălan, și d. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, ar avea loc un conflict pe chestiunea trecerilor la ortodoxie. Pentru a da putință opiniei publice să se orienteze, confratele „Viitorul" a avut fericita idee să se adreseze dlui Al. Lapedatu, care a binevoit să-i facă următoarele importante declarații

Nu poate exista niciun conflict

— Nu există și nu poate exista — ne spune dl Al. Lapedatu — vre-un conflict între Ministerul Cultelor și Mitropolia dela Sibiu pe această chestie.

Trecerile dela biserica unită la cea ortodoxă s'au intensificat, e drept, în timpul din urmă, într'o măsură de natură să alarmeze pe unii Prelați uniți. Comune întregi din jud. Hunedoara, Făgăraș, Târnava Mare, Solnoc-Dobâca Maramureș și Sătmar au trecut în cursul verii la biserica ortodoxă.

Ministerul nu are însă să se amestece în chestiunea acestor treceri la mijloc fiind caz de conștiință și de ordin intern, spiritual și pastoral, a celor două confesiuni.

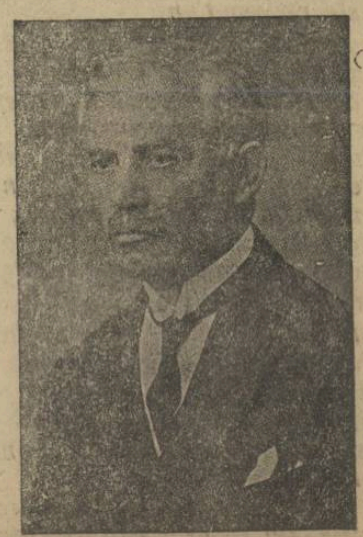

Al. Al. Lapedatu
ministru Cultelor și Artelor

Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât nu știu să se fi produs până acum proteste că trecerile s'ar fi făcut prin silnicie de conștiință și fără declarațiile îndătinate în Transilvania în astfel de cazuri.

Neintelegeri pentru posesiunea bisericilor

Totuși, dle ministru, se spune că s'ar fi născut și ar fi existând neînțelegeri, conflicte, unele destul de serioase, pentru posesia locașelor sfinte, bisericilor, din parohiile trecute la ortodoxie.

— Da, dar nu între Minister și Mitropolia dela Sibiu, ci între credincioșii și clerul celor două confesiuni — unii, preoții și episcopii uniți, ținând să păstreze mai departe bisericile rămase fără credincioși, ceilalți, noii credincioși ortodocși, să le treacă în proprietatea lor. In această privință s'au ivit, adevărat, regretabile neînțelegeri și conflicte, pentru a căror rezolvare s'a cerut insistent intervenția Ministerului.

Intervenția aceasta n'a putut fi însă așa de promptă și de tranșantă cum ar fi dorit-o unii sau ceilalți.

Intâiu, pentru că asemenea chestiuni, după părerea mea, nu se rezolvă pe cale de hotărâri administrative, ci pe cale de dispoziții legale și, sub acest raport, este încă în vigoare în Transilvania un articol de lege care prevede că, chiar când majoritatea membrilor unei comunități religioase trece la altă confesiune, biserica rămâne confesiunei căreia ei au aparținut.

Al doilea pentru că Ministerul, care este al tuturor Cultelor, nu numai al unora, nu se poate conduce în asemenea cazuri după dorințele sau interesele unora sau altora dintre litiganți, ci trebue să aibă o atitudine corectă, imparțială și obiectivă, care să nu lezeze drepturile și sentimentele nimănui din cetățenii acestei patrii.

(Urmare pe pag. II.)

Intre catolicism și ungurism

Unguri catolici au nevoe de 12 zile pentru sfințirea unor clopote noui — Propaganda ungurească în acțiune — Arborarea steagului și emblemei Statului Papal — La ce servește toleranța românească

„Un cititor greco-catolic" al ziarului nostru ne trimite o întîmpinare exprimându și mirarea asupra duratei lungi (10—12 zile) a serbărilor sfințirei clopotelor de la Catedrala Sf. Mihai din Piața Unirii. Aceste serbări — scrie cititorul nostru — sunt numai la aparență bisericești, în fond însă servesc cauza propagandei ungurești.

Găsim că cititorul nostru are dreptate. Mai ales că la aceste festivități puse la cale de Episcopul conte Majlath au luat parte activă nu numai ungurii romano catolici, ci și cei protestanți, ba chiar și evreii „magyar ember"-i ai Clujului, transformându-le în niște demonstrații naționale ungureș i.

S'au mai sfințit clopote și pe vremea stăpânirii ungurești, dar sfințirea nu a durat decât o zi, cel mult două, iar nici decum săptămâni întregi.

Este semnificativ că aranjatorii serbării ungurești au obținut nu numai aprobarea, ba chiar și concursul forurilor administrative (pază polițienească, muzică militară, etc) ceiace, firește, este o nouă dovadă a adevărului presupunerilor ziarelor iredentiste din Ardeal și Ungaria că Statul român oprimă pe minoritari și națiunea dominantă spumegă de ură șovinistă față de unguri!...

Dar contele Majláth nu s'a mulțumit numai cu procesiunile, serbările ce au durat 12 zile și manifestațiile mai mult naționale-ungurești de cât creștinești și romano catolice.

Columnele de lemn așezate în fața Catedralei catolice, — pe lângă drapelul Statului arborat pentru a induce lumea în eroare — au fost împodobite cu număroase steaguri galben-albe și embleme ale Statului Papal.

Iar muzica militară a Statului român a cântat tot timpul subt aceste steaguri și embleme ale Vaticanului și ale Papei!...

*

Dacă răsfoim niței cărțile de legi vom afla că prin arborarea steagului și a emblemei Vaticanului Episcopul conte Majláth a comis contravenție la art 36 din legea XL — 1879 și la Ordonanțele Ministerului maghiar de interne no. 26.559 din 1 74 și 62.693 din 1885, în vigoare astăzi în Transilvania.

Consecvenți politicei ziarului nostru de apropiere și înțelegere față de minorități n'am scris aceste lucruri decât acum când serbările s'au terminat. Altfel ziarele șoviniste ne-ar fi învinuit ca intolerantă și că am voi să tulburăm o sărbare minoritară, religioasă la aparență.

Reserva noastră de acum însă nu însemnează că vom tolera și altădată transformarea lucrurilor religioase în mijloace de propagandă maghiară și vom închide ochii înaintea arborării emblemei și drapelului Statului Papal.

Ungurii din Cluj cari în trecut nu ne-au îngăduit nici o sărbare românească publică și, între altele, au oprit clădirea Bisericilor românești în străzi ce nu sunt laterale, nu trebue astăzi să abuzeze de toleranța înăscută a românilor și nici să treacă granițele bunei cuviințe și ale loialității.

*

Zilele aceste încep noui serbări bisericești. Sunt serbările jubilare ale Bisericii piariste din strada Universității. Ele vor dura de-asemenea mai multe zile.

Să sperăm că de astă dată nu va mai trebui să repetăm constatările pe cari ne-am văzut siliți să le facem în cele de mai sus.

(*Continuare de pe pag. I*)

De aci oarecare explicabilă nerăbdare la o parte sau alta, după cum se prezintă cazul, pentru neintervenția promptă și hotărîtă, în aceste neînțelegeri d-proprietate, a Ministerului, — neînțelegeri cari, în viitor, se vor rezolva prin dispozițiile ce va cuprinde regimul general al cultelor, dacă până atunci nu se vor așeza dela sine, prin potolirea frească a pasiunilor, ori cărei lupte confesionale.

— Pe cât am auzit domnule ministru, a trebuit să interveniți într'un asemenea conflict, ordonând chiar și o anchetă oficială.

— *Ancheta de care vorbiți — singura care s'a făcut până acum — n'a fost rânduită să cerceteze trecerile în sine ori conflictele ivite pentru proprietate de biserici, ci cu totul altceva.*

Și anume. Intrucât s'a reclamat din partea unor lerarhi că anumiți funcționari administrativi ar fi luat parte la mișcări cu caracter confesional, ne-am văzut siliți să cercetăm dacă și întrucât sunt întemeiate aceste reclamațiuni.

Ancheta s'a făcut la Cib și la Poiana, pe valea Georgiului, în jud. Hunedoara și din prilejul ei s'a dat un ordin circular ca slujbașii publici să nu se amestece, să nu participe, sub nici un cuvânt și în nici un fel, la atari mișcări, întrucât s'a constatat că, neputându-se desface de sentimentele și preocupările lor, confesionale, unii dintr'înșii n'au știut totdeauna rămânea în atitudinea de obiectivitate și imparțialitate ce se impune în asemenea cazuri, reprezentanților autorităților publice.

Și fiindcă veni vorba de acest ordin, țin să arăt că întrucât emiterea lui s'a întâmplat să plece dela cazul amestecului unor funcționari ortodoxi în acțiuni de convertire confesională, el a fost tendențios interpretat și comentat de o parte a presei de peste munți.

Profit deci de ocazie să declar că nu numai funcționari ortodoxi, ci și uniți — și încă destul! — s'au făcut vinovați de un asemenea amestec.

Chestiunea înscrierii în buget a noilor parohii ortodoxe

— Cum vedeți — continuă dl ministru Ladedatu — chestiunea nu are importanța ce i se atribue și nu poate fi vorba de un conflict pe această chestiune — a trecerilor și a posesiunii bisericilor — între ministerul cultelor și mitropolia dela Sibiu.

Singura obiecțiune ce s'a ridicat într'adevăr, din partea I. P. S. S. dr. Niculae Bălan în legătură cu această chestiune este aceea că ministerul ar fi întârziind să satisfacă cererile de a se înscrie în buget cheltuelile noilor parohii ortodoxe.

Ori iată cum stau lucrurile și în această privință.

Dacă credincioșii unei parohii unite trec la ortodoxie, parohia aceia este de fapt desființată. Episcopia căreia a aparținut nu o mai poate trece în statele sale de plată, ci Episcopia la care s'a afiliat trebue să ceară a fi înscrisă în statele ei de plată.

După lege însă Ministerul Cultelor nu poate opera această permutare în cursul, ci numai la sfârșitul exercițiului bugetar, adică după ce cunoaște situația fondurilor parochiilor unite și ortodoxe. Și atunci cu respectarea formelor necesare pentru reviriment de fonduri.

Iată pentru ce unele din cercurile de acest fel n'au putut fi încă rezolvate efectiv. Zic unele pentru că altele s'au rezolvat prin înscrierea lor în numărul parohiilor nouă prevăzute în bugetul în curs. Așa este cazul parochiei dela Ucea de sus și al altor din părțile nordice ale Transilvaniei.

Proectul legii de organizare unitară a Bisericei ortodoxe

— Permiteți-mi, dle ministru să vă mai pun o întrebare. Ce este cu cererea Mitropoliei din Sibiu de a i se trimite proectul de organizare unitară a Bisericii ortodoxe, spre a fi desbătut în Consistorul și în Congresul mitropolitan de acolo?

— *Mi s'a cerut, da, acest proect. Am răspuns însă că nu-l pot da desbaterii publice de cât după ce-l vom fi prezentat Sfântului Sinod.*

Și aceasta nu din lipsă de deferență față de Consistorul și de Congresul mitropolitan dela Sibiu al cărui membru sunt și eu, — ci din înaltă deferență față de Sfântul Sinod, ca supremă autoritate a Bisericii noastre ortodoxe.

„Ca ministru al cultelor trebue să fiu cel dintâiu care să recunosc și această autoritate și să consider că nu pot da publicității proectul de care e vorba, mai nainte de a-l fi prezentat după cum de altfel m'am angajat în Iunie trecut, Sfântului Sinod, în sesiunea ce urmează a se deschide peste zece zile".

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marți: „Umbrela Sfântului Petru" a 2 oră. Abonament de zi 13. B. Seria 81.

Miercuri matineu: „Matineu literar" aranjat de foștii elevi al liceului piariștilor. Prețuri obișnuite. Seria 82.

Miercuri seara: „Voivodul Țiganilor" Ca oaspe dl N. Leonard, cel mai mare artist și cântăreț de operetă român. Cu Levay Bethlen, Leővey, Izsó. Prețuri ridicate. Abonoment de zi No 19 A. Seria 83.

Joi matineu: „Cardinalul" Pentru fondul clopotelor bisericii Sf. Mihail din Cluj. Prețuri obișnuit Seria 84.

Joi seara: „Dragoste de Țigan." Ca oaspe dl N. Leonard. Cu Baranyai, Zöldhelyi, Neményi, Ihász. Abonoment șters. Prețuri ridicate. Seria 85.

Vineri: „MazurcaAlbastra". Cu oaspe dl N. Leonard. Zöldhelyi, Erényi, Bányász. Abonoment de zi 20 B. Seria 36.

Sâmbătă matineu: „Ebreea". Cu Lévay, Baranyai, Pfeiffer, Takács. Prețuri reduse. Seria 87.

Sâmbătă seara: „Contele de Luxenburg". Reprezentanția de adio a d. N. Leonard. Cu Zöldhelyi, Neményi, Ihász, Leővey. Abonoment șters. Prețuri ridicate. Seria 38

Duminecă, la orele 10 și jum: „Cenușăreasa". Reprezentația pentru copii cu prețuri reduse. Seria 89

Duminică matineu: „Turta" a 7 ora Prețuri obișnuite. Seriâ 90.

Duminică seara: „Mireasa din Hamburg". Noui distribuții de roluri. Abonament de zi 21 A. Seria 91.

Luni: „Mizeria" din ciclul de drame moderne. Abonoment de premiera 10, Seria 92.

* *Căutăm în toate orașele din provincie achizitori inteligenți retribuiți bine. Ofertele conținând și condițiunile a se adresa Administrației ziarului.*

Presa maghiară

Logica confratelui Kahana

Citim în „Brassoi Lapok":

„Noi nu putem părăsi baza legei ungurești din 1868 aranjatoare a chestiunei minoritare. Această lege a fixat definitiv drepturile cetățenilor cu buze (!) românești. Legea din 1868 este ceea ce se ridică din trecut ca o stâncă. Iată baza pe care noi stăm."

Legea din 1868 menită să aranjeze chestiunea cetățenilor unguri cu buze (!) streine o fi fiind ea liberală, dar are un singur cusur: nu a fost niciodată aplicată. Aplicarea ei s'a isbit întotdeauna de resistența de fer a domnilor de felul lui Szele Béla.

Faptul că eminentul confrate Kahana se referă la legea din 1868 nu este deci decât o nouă dovadă a cinismului galițienilor intruși în politica internă a țării.

Cine a fost Semmelweiss?

Același ziar scutit de taxele de vamă ne explică cine a fost medicul Semmelweiss care, precum se știe a fost scos din mormânt de contele Apponyi și oferit apusului ca argument pentru causa Ungariei lui Héjjas și Pronay.

Cine a fost Semmelweiss — scrie colegul Grünfeld — știu chiar și balcanicii mai umblați pe la școli..."

După „Brassoi Lapok" noi facem deci parte din tagma... balcanicilor ignoranți. O fi... Insă uite ce e...

Inainte de a ne dovedi noi drept „balcanici ignoranți" am întrebat de cei puțin 8—10 „magyar ember" membrii în partidul maghiar, advocați, profesori, ingineri cari — minunea minunilor — știau de toate numai de Semmelweiss nu.

Atunci?!

Sosirea studenților Moța și Vlad în Cluj

Sosirea la Cluj a studenților Moța și Vlad a fost prilejul unei manifestații studențești. Din cauza stării de asediu, armata a fost nevoită să ia o serie de măsuri de prevenție.

Studenți Moța și Vlad au sosit în localitate ieri la ora 11 a. m. Intru întâmpinarea lor au eșit la gară numeroși studenți.

După cuvântările de bun sosit, grupul de studenți au plecat spre oraș, ajungând în Piața Unirii. Aici la statuia Lupoaicei studentul Moța a mulțumit pentru primirea ce i-s'a făcut. Studenții au mers apoi la Universitate, unde s'a făcut alegerea noului comitet al Centrului studențesc în locul celui presidat de studențul Moța, care și-a înaintat demisia.

Reinitz în Cehoslovacia

Satu Mare. — Criminalul Reinitz Iacob, despre isprăvile căruia am vorbit de nenumărate ori, va fi transportat zilele acestea în Cehoslovacia pentru a fi confruntat cu complicii săi din Kașa, cu care a comis două crime pe teritoriul cehoslovac.

La tribunalul din localitate a sosit aprobarea ministerului de externe în acest sens.

Publicul e curios dacă și pe teritoriul țării vecine, Reinitz va continuă, chiar confruntat fiind, să nege faptele ce i se impută.

Demisia ministrului maghiar al agriculturii

In ședința de alaltăeri a Adunării naționale maghiare, ministrul agriculturii, Nagyatadi Szabo și-a anunțat demisia pe motivul unor insuficiente cu privire la aplicarea reformei agrare.

Această demisie a stârnit mare senzație în cercurile politice din Budapesta.

Poziția guvernului Bethlen se consideră ca sdruncinată.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția" la Administrația ziarului.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Daca doresti sa cumperi! 26
Păpusi și jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra" pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,
în interesul propriu
cercetează firma
„HERCULES"
vestită pentru prețurile ei ieftene
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

MICA PUBLICITATE

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc fiindormă*. Adresa la administrație.

Se caută o bucătăreasă priceputâ. Leafă foarte convenabilă. A se adresa la firma Perry, Cluj, Strada Regina Maria No. 2. D 277

De vânzare în str. Hajdău (fosta Kökert) casa No. 75, cu grădină mare de pomi și grajd pentru 20 vite. Grajdul se dă în arendă de acuma. D 276

Dacă vă place curățenia: Curățim și călcăm frumos și ieftin costume de bărbați și dame, costume de bal, ocazionale și de teatru precum și perdele și orice alte lucruri de mână. La cerere prin scrisoare mergem la domiciliu. Cluj, Str. Petru Maior 4. Portarul. 282

Reclama este sufletul comertului!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Marți, 14 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Femeia uitată de Dumnezeu
Tragedia unei generații trecute în 6 acte înscenată după romanul impresionabil a lui: *Gerhart Hauptmann.* In rolul principal: *Geraldine Ferrare.*

CINEMA URANIA
Premieră senzațională!
Ciclonul
Dramă americană senzațională de aventuri în 5 acte, din viața contrabandistilor chinezi. In rolul principal cow-boyul american: TOM MIL.

CINEMA APOLLO
Nu este indurare
Dramă americană senzațională de aventuri în 5 acte. In rolul principal: HANS STAUFFEN

CEASORNICE Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ȘI PRECISE

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii rapide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Geneva pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**
Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" servește curent electric pentru 75 bucăți becuri de 25 luminări.
2712-8

Cuvântul unui profesor către foştii săi elevi

Gândiri şi îndemnuri vrednice să fie cunoscute

Cu prilejul întâlnirei absolvenţilor seriei 1904 a liceului „N. Bălcescu" din Brăila, dl profesor Athanase Popescu, venerabilul fost director al acestui liceu, a ţinut următoarea cuvântare pe care o dorim cunoscută şi de cetitorii noştri pentru gândurile şi îndemnurile frumoase cuprinse în ea:

Brăila culturală are azi mândria să vază adunaţi în sânul ei cea mai mare parte din absolvenţii seriei de acum 20 de ani ai Liceului de aici.

Mândria noastră este cu atâta mai mare cu cât fiecare din el, cu rostul său, reprezintă ceva, ş încă mult, în viaţa Românească de azi.

Acum, dragi prieteni cari ne vizitaţi, daţi-mi voe să mă adresez numai vouă.

Obligat de programul de azi, vă voiu spune câteva lucruri, ca fost profesor, şi ca român, cu dorul de a şti că munca voastră coroborează puternic la reparaţia morală şt materială a iubitei noastre Patrii.

In decursul timpului cât aţi stat aci pe băncile şcoalei, veţi fi avut inevitabil şi bucurii şi mâhniri; căci, după cum în viaţa de familie, tot aşa e şi în viaţa de şcoală.

Dar, după trecerea timpului şi din fricţiunile vieţii sociale, v'a rămas partea cea bună din amintiri şi sentimente, aceea a dragostei colegiale, a iubirii de oameni şi a justei aprecieri a muncii ce s'a depus pentru voi.

Noi n'am fost, de sigur, nişte dascăli ideali — căci sunt pete şi în soare, şi perfecţiune nu există în lumea aceasta — dar am fost cel puţin idealişti.

In munca noastră zilnică, alături de voi şi pentru voi, am ţintit să facem ca şcolarii noştri să devină mai buni şi mai perfecţi decât noi.

Eu unul, dacă vă mai aduceţi aminte, am propovăduit tuturor generaţiilor, că elevii trebue să treacă prin muncă înaintea dascălului lor, să ajungă la situaţii pe cari nu le-a putut atinge dascălul; căci nu e nici-o fericire mai mare pentru un dascăl, ca şi pentru un părinte, decât atunci când vede că acei cărora vremelnic le-a dat şi el un grăunte din sămânţa cea bună, au produs rod însutit.

Şi să nu luaţi, dragi şi scumpi prieteni, drept linguşire a bunelor voastre sentimente ce vă leagă de noi, afirmaţiunea mea sinceră, că ne-aţi satisfăcut dorinţa, că ne-aţi întrecut, cum era firesc, şi că, pentru aceasta, suntem foarte fericiţi.

Dar fericirea noastră, cari am visat o stare ideală de lucruri altfel decât cea da azi, ne este foarte relativă şi mohorîtă.

Pustiirile ce le-a pricinuit crâncenul războiu pentru unitatea naţională în sufletele oamenilor, ne mâhnesc şi ne doboară.

Ne-am ajuns, ce e drept, ţinta visărilor noastre: avem azi o ţară întregită, o Românie mare.

Am fi ţara cea mai fericită de pe pământ, dacă am şti s'o preţuim cum trebue; dacă am putea să ne cunoaştem pe noi înşine, să ştim câtă putere adevărată se află în noi şi să voim să muncim cu cinste şi cu dreptate pentru noi şi pentru ea.

Suntem însă — de ce să n'o mărturisim? — nişte fii risipitori ai bunurilor ce ni le-a dat Dumnezeu.

Mai în toate straturile sociale a pătruns o sete sălbatecă de îmbogăţire cu orice preţ, fără nici un alt ideal de bine, frumos şi adevăr, decât satisfacerea părţii animalice a fiinţei omeneşti: bunul traiu pentru sine, indiferent de ceilalţi, şi nimic mai mult.

Acei cari au speculat mizeriile din urma războiului şi s'au îmbogăţit ca prin minune în câtva timp, fără să se ştie cum, — în loc să fie traşi la socoteală, sfidează prin luxul grosolan, prin risipa şi purtarea lor, bunul simţ al oamenilor cari le cunosc situaţia umilită de acum câţiva ani.

Işi poartă unii îmbuibarea şi îngâmfarea în vehicule luxoase, plătesc scump orice lucru de prima necesitate, numai să-l aibă ei întâi şi cu prisosinţă, făcând prin aceasta imposibil traiul acelora cari ar merita o soartă mai bună, chiar şi în societatea de azi.

In cursul vieţii mele, am văzut în micul regat al României, oameni mari în adevărata accepţiune a cuvântului, sacrificându-şi liniştea, existenţa şi viaţa pentru binele ţării; am văzut şi pe alţii, însă mai puţini, luptând ori pentru pricopseală, ori numai din ambiţia de a doborî pe cei dintâiu, dar cel puţin ferindu-se de a-şi înjosi ţara.

Azi asistăm la lupte politice o-merice, în cari o parte din luptători par'că s'ar bucura să vază ţara în flacări dela un cap la altul şi coborâtă în opinia lumii, dacă momentan nu sunt ei la cârmă, ca să facă experienţa neputinţei or a nepriceperii pe spinarea ei.

Lipsa de o adevărată cultură morală a sufletului şi a inimii, care se capătă prin exemplele bune şi prin devotamentul educatorilor, face adeseaori pe omul cel mai instruit, cel mai învăţat, să-şi piarză, în anumite ocazii, conştiinţa binelui, să uzeze de mijloace necinstite şi de cruzime rafinată în ajungerea unor scopuri egoiste.

Este o deosebire mare între cultura sufletească şi între instrucţiune, deşi obicinuim să le confundăm. In privinţa culturii sufleteşti, românul dela ţară, simplu, neinstruit este superior celui dela oraş, deobiceiu mai instruit şi rafinat; căci bunătatea inimei şi bunul simţ, conştiinţa de dreptate şi de adevăr îi sunt transmise ţăranului prin sângele strămoşilor lui.

Nu mai vorbesc de cei lipsiţi de instrucţiune, ori de aşa zişii semidocţi de prin oraşe, cu instrucţiunea neisprăvită, dar mai ales cu mintea neisprăvită, de acei pretenţioşi, cari, înţelegând pe dos cele ce citesc, ori îndopându-se numai cu citiri rele, formează clasa celor vecinic nemulţumiţi, a celor vecinic bârfitori ai ordinei sociale, fără ca ei să fie vrednici de a face cât de puţin bine.

In viaţa de toate zilele ne mărginim adesea numai la partea superficială a lucrurilor; ne sugestionăm de cele ce ne insuflă alţii, nu de cele ce putem observa prin noi înşine.

Se aude adeseori vorbindu-se de unii oameni cu vederi largi, cu idei înaintate, fără să se observe bine dacă, din purtarea lor, din faptele lor reese că sunt adevăraţi oameni noi ori numai nişte superficiali.

Negustorul adevărat şi-a început cariera cu măturatul prăvăliei, cu ştersul rafturilor, cu aşezarea mărfurilor în ordine, cunoaşterea preţurilor şi cu vânzarea în detaliu şi en gros, cu toate lucrurile mărunte ale prăvăliei şi, când ajunge stăpân, e om solid, nu un superficial, care să se ducă la faliment.

Tot aşa e şi în ordinea practică a tuturor carierelor. Negustorul de vorbe, care n'a încercat lucrurile de care vorbeşte, or de care critică pe alţii, nu poate fi decât un superficial, or un farsor, când îşi închipue că numai cu vorba se poate îndrepta lumea.

Suferim în adevăr de multe plăgi sociale; dar, din fericire, numărul celor atinşi de ele, numărul celor rău năraviţi este prea mic, pentruca să poată infecta majoritatea oamenilor buni, cu dreaptă judecată şi cinstiţi.

Am văzut în viaţa mea multe răutăţi, multe nedreptăţi şi uşurătăţi. dar n'am văzut în cele din urmă niciodată nedreptatea, răul şi uşurinţa triumfând şi rămânând nepedepsite de justiţia immanente; pentrucă în această ţară, cu toate opresiunile ce a suferit în cursul vremii, n'a lipsit niciodată conştiinţa dreptăţii şi a binelui.

Pe lângă rănile sufleteşti pe care ni le provocăm noi înşine şi de cari ne putem vindeca mai uşor — căci în imensa noastră majoritate, suntem un popor echilibrat — mai cunoşteţi şi alte rele cari sunt mai periculoase.

Inlăuntrul ţărei, întregite avem multe elemente străine duşmane nouă, cari se zbuciumă încă în atracţiile magnetice ale ţărilor din cari au făcut parte până mai ieri.

Peste graniţă suntem încunjuraţi de ţări şi rase fără nici o înrudire cu a noastră, cu alte interese şi apucături sufleteşti decât ale noastre şi cari au ochii aţintiţi cu gelozie şi cu duşmănie chiar, asupra tuturor mişcărilor noastre.

Lungul şi crâncenul război mondial a zguduit şi zdruncinat echilibrul sufletesc normal al mai tuturor popoarelor lumii. Să nu ne încredem în prietenii viclene.

Sunt tendinţe de a răsturna toată ordinea de lucruri stabilită evolutiv prin experienţa şi munca miilor de generaţii trecute.

Sunt tendinţe de a se răsturna toate valorile morale dobândite şi a se înlocui cu ignoranţa, forţa brută şi cu tot cortejul mizeriilor primitive.

Faptul chiar se petrece la vecinii noştrii dela Răsărit.

Este deci chiar o înaltă datorie umanitară şi patriotică a tuturor intelectualilor tineri — căci noi ce bătrâni nu mai putem duce la drum — şi în special a unora dintre voi, care aveţi roluri importante în România de azi, ca să lucreze fiecare în cercuri cât mai largi pentru liniştirea sufletelor zbuciumate, pentru limpezirea judecăţilor, convingând pe cei rătăciţi că în această Românie mare cu ordinea ei de lucruri ce se îmbunătăţeşte zi cu zi, se trăeşte mai bine decât ori unde şi că este cea mai neagră crimă de sinucidere ca să viseze şi să râvnească cineva la raiul de peste Nistru făurit de cei mai fanatici, şi sălbateci aventurieri ce i-a secretat vreodată omenirea, raiu care poate să-l merite Ruşii, noi Românii, nu.

Aveţi dar o misiune neînchipuit de mare şi de nobilă, iubiţi şi stimaţi prieteni, cari neaţi făcut azi onoarea să ne vizitaţi, să ne revedeţi. Şi vă veţi împlini-o, căci sunteţi vrednici.

— Un pachet de ţigări costă 6 lei. Fumezi ţigările, şi nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal şi Banat nu costă decât 2 lei, şi vă dă posibilitatea de a participa la distribuirea unor câştiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Sindicatul Prelei Române din Cluj palatul Banffy.

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 22177/924. cons.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 9 Dec. a c. la oara 10 a. m. se va ţinea licitaţie publică în sala de şedinţa a consiliului orăşănesc pentru darea în întreprindere a curăţitului şi transportului fecalelor din closetele aflătoare în edificiile orăşăneşti pe cum şi în celea particulare de pe teritorul oraşului unde nu este canalizare şi apaduct.

Oferte închise şi sigilate se vor preda la oara fixată la mână preşedintelui consiliului orăşănesc.

Condiţiile de licitaţie se pot vedea la Măierişţea Centrală a oraşului din Calea Traian No. 19. între oarele de birou.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu art. 72—84 din legea Contabilităţii oraşului.

Cluj, la 7 Octomvrie 1924.

D 283 Dr. CĂRPINIŞAN, p. primar.

D 285 Rudolf Mósse

Studenţilor universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpăraţi de la mine stofă primind chiar şi un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

BEREA DESCHISA „URSUS"

a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

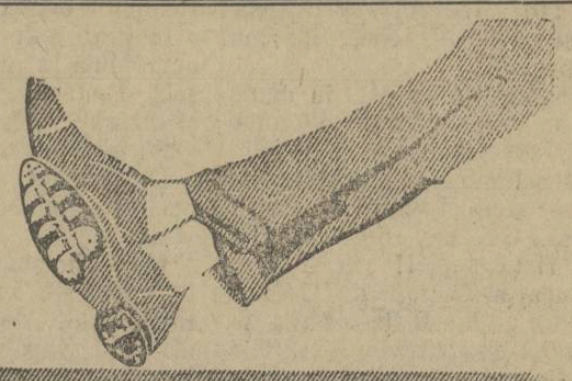

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ooooooo

Clujul sportiv.

Football asociaţiei

Universitatea bate Victoria la 3:1, KAC este învins de K. K. S. E.

Ziua de eri şi-a avut surprizele ei într'adevăr sensaţionale. In centrul acestora stă înfrângerea Victoriei, din care cauză jalea şi bucuria în taberele interesate este egal de mare. Cunoscând rolul covârşitor al norocului la jocurile de asociaţie, ar fi prematur să facem prorociri încă de acum relativ la clasarea definitivă a echipelor în sezonul de toamnă, totuşi îndrăznim să afirmăm, că eri s'a decis soarta campionatului regional. Tot cu această ocazie şi-au găsit două mari aspiraţiuni odihna temporară: aceea justificată a Victoriei şi aceea a echipei Kac, ambele tinzând la obţinerea coroanei de lauri. Se vede, şi echipele concurente au simţit importanţa întrecerilor, căci altcum nu ne putem explica sforţările supraomeneşti, practicarea tuturor mijloacelor permise şi nepermise pentru câştigarea victoriei. Noi cari ştiam că anumiţi jucători deţin monopolul violenţelor, a trebuit să ne convingem că şi cei mai blajini îşi revendică acest drept în anumite situaţiuni. Nici nu-i de mirat, deviza era: a învinge cu orice preţ. Aşa a şi fost. Luptele ce s'au dat au întrecut în asprime pe cele de acum, dar în acelaşi timp s'a şi terminat cu matchurile mult. Astăzi se luptă pe viaţă şi moarte până la epuizare. Pe al doilea plan se mişcă greva arbitrilor locali, cari solidarizându-se cu colegul lor Czinczár, au hotărât să nu mai conducă matchuri de campionat. Neputând aduce arbitri din altă regiune, au trebuit desgropaţi morţii şi improvizaţi alţii. Liniştea şi ordinea a fost totuşi cu o nuanţă mai mare, graţie intervenţiei elementelor mai rezonabile.

Arena oraşului

Universitatea—Victoria 3 : 1 (2 : 1). Şampionat cl. I. Arbitru Marcinkievits.

Jocul a fost dela început până la sfârşit de o rară vehemenţă. Mirare că concurenţii au esit teferi din întreaga afacere. Universitatea, cu excepţia lui Guga, complectă este tot timpul în atac. Victoria slăbită, nu poate rezista decât prin forţa fizică, al cărei rezultat se exprimă prin pedeapsa executată de dr. Hirsch (U.) 1 : 0). Tot din pedeapsă cade şi goalul al doilea, marcat dl Haţieganu.

Invingerea de eri este în mare parte meritul apărării. Victoria nu prea trece peste linia de mijloc, în schimb toate eşirile înseamnă pericol pentru poarta adversă. Cei mai buni din U.: Huza, Haţieganu, Hirsch, Târlea, Bonciucat şi Giurgiu II. Ultimul promite mult. Blaj, obosit de călătorie, s'a prezentat relativ slab. Cele două goaluri încasate întărâtă Victoria, care dictează apoi un tempo feroce, impresurând pentru câteva minute poarta U. Din învălmăşeala aceasta se naşte cel mai frumos goal al zilei, transformat de Chifor. In a doua repriză U reuşeşte să marcheze prin Deutsch Şimi al treilea şi ultimul goal, drept rezultat al combinaţiei Giurgiu II Deutsch. Goalurile date şi primite au fost inaparabile.

Universitatea nu şi a jucat forma obişnuită. Sperăm că cu întoarcerea lui Guga se va pune mai mult pond şi pe frumuseţea jocului de ansamblu. Atacurile Victoriei au fost mai compacte. Invingerea este reală. Arbitrul, abstrăgând dela greşeala că a întrerupt jocul cu 6 minute mai repede, corect.

KASE—KAC 1:0 (0:0. Prima atacă mai mult. Jocul nu prezintă nici o valoare sportivă. Către fine în întuneric se ajunge la rezultat dintr'o pedeapsă de unsprezece.

RMS—Elit. Campionat cl. II. 3:1.

Universitatea II—Măcelari II. 7:0.

Arena C. F. R.

Industria Sârmei II—Macelarii II. 2:1 (2:0). Şampionat cl. II.

Academia I—Haggibbor I. 1:4.

CFR—KMTE. 3:0.

Muzica

„Fât Frumos"

la Opera Română

Pe scena Operii Române au defilat ieri după amiază legendarele personagii din admirabila poemă a poetului Victor Eftimiu.

Libretul exstras din această poemă deşi absent de puterea de susţinere a unui veritabil conflict dramatic, a dat, totuş, prilej maestrului Hermann Klee, să brodeze, pe alocurea, reminiscenţe de motive populare, îmbinate cu recitative de-o liniatură exotică, chiar prea exotică.

Dar d. Klee este un muzician fin şi dacă va urma calea deschisă de cercerările folkloristice ale marelui compozitor Bela Bartók, cu vremea pe un libret mai teatral, va putea să prezinte lucrări de muzică dramatică, de gustă creaţie românească.

Dna St. Sudeţian în Ileana Consinzeana, cu vocea sa captivantă a contribuit mult la succesul compoziţiei dlui Klee.

In general, ansamblul s'a prezintat conştiincios şi adesea cu accente de frumos avânt tinerese.

Nu putem trece cu vederea succesul balerinei dra Ila Vaida care a reconfirmat cele spuse de noi în cronica operii Carmen.

Concertul mandolinistului Simicel

Concertul mandolinistului Simicel, a cucerit uşor, aseară, simpatia publicului.

In Sala Prefecturei s'au risipit cochete sunete de mandolină, amintitoare de dragoste şi poezie meridională.

Iubitorii duioaselor accente de mandolină s'au grăbit să umple sala Prefecturei spre a savura şi încuraja talentul atât de original al maestrului Simicel.

D. Simicel, artist al mandolinei este şi un amabil artist al vieţii.

Mandolinistul şi a asigurat pretutindeni admiratori sinceri; iar traiul dsale, de incorigibil artist al vieţii vagabonde, a făcut să i se acorde, o caldă atenţie publică.

Se înţelege pentru ce aseară, ca şi în atâtea alte seri de mandolină, la concertul dlui Simicel, înfre spectatori şi concertist s'au stabilit dintru început legături de profundă amicalitate.

D. Simicel a desenat într'o frazare delicată, aşa cum îi convine sufletului dsale plăpând: Miramar de Sarasate, a reamintit sentimentalismul lui Drdla din Serenade şi Souvenir şi a fost de-o galanterie medievală în Menuetul lui Boccherini.

De altfel, întregul program a fost interpretat în satisfacţia unanimă a admiratorilor săi.

M. Munteanu

Ultime informaţii

— In numărul nostru de mâine vom publica o amănunţită dare de seamă asupra rezultatelor frumoase ale campaniei pentru construcţii şcolare din judeţul Cojocna, campanie al cărei iniţiator şi susţinător principal este dl Septimiu Mureşanu prefectul judeţului Cojocna şi oraşului Cluj.

— La prefectura şi primăria locală se fac mari pregătiri în vederea primireiziariştilor cehoslovaci, cari soseic în localitate la 22 Octombrie. La gară ziariştii cehoslovaci vor fi primiţi de către reprezentanţi autorităţilor civile şi militare, precum şi de ziariştii din localitate. Intru întâmpinareu lor vor veni la gară delegaţi din aproape toate satele judeţului Cojocna. La primire vor varbi primarul, prefectul şi un ziarist. Oaspeţii cehoslovaci vor vizita toate instituţiunile culturale din Cluj, iar seara va avea loc un banchet la hotelul New-York Cu prilejul vizitei în oraşul nostru a ziariştilor cehoslovaci Opera română aranjează o reprezentaţie de gală în onoarea oaspeţilor.

— Corespondentul nostru din Gherla ne anunţă o nouă ispravă a părintelui Man. De astă dată ne este dat să cunoaştem pe cheflul frunţaş naţionalist şi în postura de acaparator. Povestea este simplă de tot. Părintele Man a pus mâna pe un intravilan cedat liceului din Gherla de către primărie, l'a arat şi sămănat cu porumb; iar acum când e vorba să şi ridice recolta, nu voieşte să ştie nimic de arendă sau parte din producţiune Faptul e în orice caz caracteristic pentru partidul naţional, care se pretinde a fi cel mai juridic dintre toate partidele. Cât despre popa Man . . . !

—

* **Bela Bartók,** celebrul componist şi virtuoz de pian va da un singur concert în ziua de 15 Octomvrie în sala prefecturei judeţului Distinsul muzician, una dintre cele mai reprezentative figuri ale muzicei moderne, este un bun prieten al românilor. A colectat peste 5000 de melodii populare româneşti, iar intre operele, cari i-au asigurat faima, sunt şi o serie de compoziţii ţesute de motive româneşti, şi anume colinde, dansuri româneşti şi bocete, editate în parte pe Academia Română în parte de Universal Edition din Berlin. Publicul şi oficialalitatea românească îi pregăteşte o grandieasă primire cu prilegiul celor două concerte ce le va da în Bucureşti Societatea Compozitorilor Români l-a ales membru de onoare Suntem ferm convinşi, că şi publicul clujan va asista în număr cât mai mare la concertul distinsului nostru prieten, care face propagandă românească prin străinătate unde nici odată n-au lipsit compoziţiile lui româneşti din programul concertelor date. Acuma e rândul nostru. 280

— Mâine seară se reprezintă la Teatrul Naţional pentru prima oară: „Oedip-Rege" tragedie în 5 acte de Sofocle. Grandioasa montare făcută acestei piese precum şi distribuţia, în fruntea căreia se află dl Zaharia Bârsan, sunt menite să asigure un răsunător succes acestui spectacol. Oedip-Rege se va reprezenta deasemenea Joi 16 şi Sâmbătă 18 c. Duminică 19 în matineu se reia plăcuta comedie „Extemporalul" cu vechia distribuţie Marţi 21 pentru prima oară „Revizorul" comedie în 5 acte de Gogal cu dnii Mihăilescu-Brăila, Neamţu Otonel, Stănescu-Papa, Ghibericon Virgil Vasilescu, Mişu Ştefănescu, C. Potcoavă, dnei Natalia Ştefănescu, Sylvia Hodoş, etc. Direcţia de scenă dl Goga Mihăescu şi studiu: Un Erou, comedie de Kiriţescu.

— Dl inginer Teodorescu, şeful serviciului de tracţiune dela direcţiunea regională CFR. Cluj a fost mutat în interesul serviciului la Braşov, iar în locul d-sale a fost mutat dl inginer Anghelescu.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat.* Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Profitaţi de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preţuri

La fel cu incălţămintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 1

Vizita dlui ministru T. Moşoiu pe valea Timişului

Primirea la Caransebeş. Entuziasta primire din satele de pe valea Timişului. Inălţătoarea serbare da la Sacul

Caransebeş — Vineri a sosit în localitate dl general Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice, unde a fost salutat de către reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, în frunte cu prefectul judeţului Caraş Severin dl Petre Corneanu, deputatul luliu Vuia, deputatul Corneanu deputatul Orzescu şi mulţi alţii, De aici ministrul a plecat pentru a inspecta drumurile, şoselele şi podulele din satele depe valea Timişului. Ajungând în comuna Jupa, fost istorica comună Tibiscum, unde Impăratul Traian s'a întâlnit cu Decebal, ministrul a fost întâmpinat de o mare mulţime de ţărani, care şi-au expus necazurile, cerând solicitudinea ministrului pentru îndreptarea situaţiei lor. Dl Antonie Balaciu, primpretor rosteşte câteva cuvinte de bun sosit, la care răspunde dl Traiau Moşoiu, ministrul lucrărilor publice.

Răspunsul dlui ministru Moşoiu

In calitatea s'a de ministru, a spus dl general Moşoiu, n'are alt program decât întărirea Românilor pe tărâmul economic şi cultural spre a para nedreptăţile întregului fost regim maghiar şi pentru ca România să fie cu drept cuvânt a Românilor.

*

In comuna Zagujeni, ministrul este de asemenea primit de o mare mulţime de ţărani, iar preotul satului urează bun sosit, după care ministrul s'a întreţinut cu ţăranii asupra nevoilor economice ale Comunei.

In comuna Prisaca, ministrul a fost primit cu aceiaşi căldură de întregul sat în frunte cu conducătorii lui. — Dl Ministru Moşoiu se interesează de aproape de starea drumurilor, şoselelor şi podurilor, care trebuesc reparate spre a înlesni desvoltarea economică a satelor româneşti. — *In comuna Cavoran*, o mare mulţime de ţărani, în fruute cu corul satului, aşteaptă sosirea ministrului, căruia i-au expus păsurile, spunând că pentru prima dată, un ministru sa interesează personal de nevoile poporului român, care în trecut era numai obiectul de exploatare al stăpânirei nemiloase a străinilor.

In fruntasa comună românească Sacul, sătenii au organizat o mare serbare şi întrunire publică în onoarea dlui ministru Moşoiu, drept remnoştiinţă pentru măsurile luate de d-sa, de a se ridica diguri pe malul Timişului, care surpându se, ameninţa întreaga comună. La această întrunire au participat şi sătenii din celelalte comune, care au expus situaţia drumurilor şi a podurilor de acolo. Preoţi din comună au oficiat apoi un serviciu religios pentru neam şi Rege.

După acestea a urmat întrunirea pulică în faţa bisericei, unde deputatul Cornaunu, ţăranul Ghiocel, preotul Dimitrie Moresin din Găvăjdia, Damaschiu din Lugoj şi preotul Spăteanu au rostit cuvântări asupra trecutului de durere al acestui popor, arătând nevoia întăririi lui pe tărâmul economic şi cultural, relevând meritele şi vitejia generalului Moşoiu în războiul pentru întregirea neamului.

După acestea la cuvântul *dl general Traian Moşoiu*, exprimându-şi satisfacţia ce o simte văzând vrednicia românilor bănăţeni, spunând că idealul naţional trebue desăvârşit prin realizarea idealului economic, care să pună pe Români în pesesia tuturor bunurilor şi drepturilor pe acest pământ românesc, spre a se putea bucura pe deplin de roadele unităţii naţionale. — La orele două, a avut loc o masă comună, unde au rostit discursuri, dl Ministru Moşoiu, prefectul Corneanu, preotul Morariu, învăţătorul Tarian şi alţii. De aici ministrul s'a reintors la Caransebeş, unde i s'a făcut o primire entaziastă de către autorităţi, dar seara deputatul Corneanu a oferit o masă intimă în onoarea distirsului oaspe.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1201 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Mercuri 15 Octomvrie 1924

15 OCT 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

14 OCT 1924
Dim. 4167

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

De la Trotschy la Radici

Dl Virgil Madgearu, leaderul partidului țărănist — și cine nu poate fi leader într'un partid în care valoarea culturală a membrilor abea atinge diploma de patru clase primare a fost la Zagreb pentru a lua inspirații politice de la Radici. Deci de la Trotschy la Radici!

Conducătorii partidului țărănist, în ciuda pretențiilor de a reprezenta elementul cel mai băștinaș și fundamental al neamului, în loc să se îndrumeze în doctrina și acțiunile sale din sufletul și nevoile specifice ale țăranului român, și-a căutat în totdeauna principiile și inspirațiile peste graniță — une ori la dușmanii declarați ai țării noastre.

Programul partidului țărănist nu este rezultatul, nici al istoricelor noastre condiții de evoluție, nici al psihologiei și ideologiei țăranului român, nici al necesităților practice ale populației noastre rurale: el este un plagiat al poporanismului rus, de din 'naintea revoluției, colorat de vopseaua roșie a bolșevismului, trecut prin alambicul mentalității nebuloase și himerice a dlui C. Stere.

Punctele de sprijin și legăturile de colaborare ale partidului țărănist nu există în interiorul țării noastre nici în viața politică internă, căci acest partid al revoluției sociale și al luptei de clasă, nu a putut conlucra cu partidele românești din opoziție, care cel puțin în teorie și-au păstrat caracterul de naționalitate și ordine socială, ci colaborările și paralelismele de acțiune ale acestui partid s'au desfășurat în armonie cu acțiunea bolșevismului din Rusia și partidului agrarian din Bulgaria. Partidul agrarian din Bulgaria a fost înmormântat odată cu căpățâna de bestie sanguinară a lui Stambolinschy, pe care țăraniștii noștri l'au plâns cu lacrimi amarnice, iar bolșeviștii, în criza prin cari trec, concentrându-și obiectivul acțiunei de răsvrătire și încendiare socială în alte țări, au cam neglijat pe bunul lor amic dr. Lupu.

In această părăsire, partidul țărănist, în neputință de a-și clădi temelia pe politica internă a țării, și potrivit obiceiului de a căuta inspirații și ajutoare în afară de granițe, s'au adresat dlor Radici, pe care dl Virgil Madgearu l'a vizitat de curând.

Dl Radici este un tip turbulent destul de cunoscut în politica europeană de după războiu.

Șef al partidului agrarian croat, — el reprezintă nu numai lupta de clasă, ci acțiunea antimonarchică și opera de desolușie a Statului jugo slav, realizat cu atâtea jertfe și dureri, lucrând pentru desfacerea Croației din unitatea Statului și proclamarea ei ca republică.

Dl Radici nu și-a mărginit activitatea lă o acțiune de doctrină și de parlament, ci trecând ca un autentic anarchist la propaganda prin fapt, a asmuțit massele împotriva autorităților, provocând răscoale în sate și în orașe, care au fost reprimate cu forța armată. Urmărit pentru acte de rebeliune și atentat împotriva siguranței Statului, dl Radici s'a furișat comod peste hotare, colindând țările celor două continente, pentru a ponegri și a conspira împotriva Statului al cărui cetățean este.

Acesta este omul dela care partidul țărănist își caută nouile înspirații prin mijlocirea dlui Virgil Madgearu, ca o consolare pentru pierduta colaborare a partidului agrarian bulgar și ca o complectare a lacunei lesată de lângezeală relațiilor cu bolșevicii. Chestiunea este însă ce legătură poate fi între țărănimea română și concepția anti-monarchică, autonomistă și republicană a dlui Radici?

Dl Ioan I. C. Brătianu la Praga

Dl și dna Brătianu au sosit Sâmbătă la amiază la Praga. La gară au fost primiți de dl și dna Beneș, de ministrul României la Praga și de personalul legațiunei și de un reprezentant al primului ministru cehoslovac. Seara a avut loc o masă oferită de dl Beneș in onoarea dlui Brătianu. La ora 21 dl și dna Brătianu au plecat din Praga.

Inscripții

Agonia marelui înțelept. — De câteva zile se desfășură în chip lent, dar necruțător de sigur, agonia marelui Anatole France. O atmosferă de solemnitate augustă, de măreție antică înconjură patul în care patriarchul literilor, cu plină luciditate a minței, așteaptă senin și simplu săvârșirea marelui mister.

După cum afirmă reporterii parisieni, cari discreți și respectoși, șușotind la ureche, dau ocoale vilei, unde cel mai artist și fin scriitor al vremei își așteaptă ceasul, Anatole France, nu manifestă nici o emoție, nici un fior, în așteptarea oaspetelui nepoftit — cum a numit atât de expresiv Maeterlink moartea.

Anatole France știe să rămână filosof în fața morței, cum a fost și în fața vieții.

A știut să surâdă vieței — cu un zimbet de grație, de înțelepciune și îngăduială. Scepticismul lui elegant părea că nu ia în serios viața, desvăluindu-i până în fund toată goliciunea și zădărnicia, pe care, însă, artist abil, a știut în totdeauna să o învălue în magnificențele artei.

Dacă a privit viața ca un artist, el știe să privească în ochii înfiorători ai morței ca un filosof: oaspetele nepoftit, e totuși oaspetele necesar logicei și armoniei lumei — acelei armonii, pe care oamenii comuni nu o pot auzi, fiindcă după cum spune divinul Platon, au pământ în urechi.

Spiritul subtil al lui Anatole France, conversând de mult și iubind cu pasiune această armonie, păstrează în fața morții care vine necruțătoare, cu o preciziune matematică, atitudinea lui Socrate.

Diodor.

Impresiile unui ardelean în Basarabia

Orașe cosmopolite. — Invazia evreilor ruși în orașele Basarabiei. — Chișinăul. — Minoritarii dușmănoși. — Presă rusească cu români în frunte. — Boicotul studenților evrei. — Remedii

Zilele trecute am avut prilejul să stăm de vorbă cu un distins intelectual și scriitor ardelean reîntors de curând din Basarabia. Intrebându-l asupra impresiilor ce le a cules la fața locului, ardeleanul nostru ne-a răspuns cam următoarele:

Tineretul ardelean obișnuește să spună că bogățiile Ardealului, orașele și comerțul sunt în mânile străinilor. Nu vom cerceta dacă această afirmație este adevărată, sau exagerată. Asămănând însă situația din Ardeal cu cea din Basarabia, constatăm că în Ardeal este în multe privințe — un adevărat rai pe lângă ceeace găsim în provincia noastră dintre Prut și Nistru.

Orașele Basarabiei

Nici un oraș din Basarabia nu-ți amintește că te afli în România. Românește nu se vorbește nicăiri. Pretutindeni vorba rusească întrebuințată atât de ruși cât și de evrei. Și, ca să fim sinceri: — *și de mulți dintre românii autohtoni.*

Populația orașelor s'a dublat și triplat. Orașul Bălți, care avea în timp de pace vre-o 30 40 mii locuitori, astăzi este locuit de aproape 100.000 de oameni. Populația Chișinăului s'a urcat dela 100.000 la aproape dublu.

De unde acest puhoiu de oameni? Răspunsul la această întrebare e categoric:

Străinii invadează în orașe nu atât din provincie, cât din Rusia unde — cu tot raiul bolșevic — populația evreiască arată tot mai multă înclinație de a emigra în „iadul" românesc.

Capitala Basarabiei

Când cobori din tren la gara Chișinău, te isbește mai întâi de toate imensa mulțime ce mișună pe peron. Aceeași aglomerație și forfoteală și pe străzi și în locaturile publice. Ți s'ar părea că te afli într'o mare capitală. Aspectul orașului este hotărît internațional. La chioscuri se află de vânzare gazete mai mult comercială din Londra, New-York, din Belgrad, etc. Găsești chiar și ziare din Roma și Madrid.

Conduc bineînțeles, ziarele ruseștii. Cele românești sunt insule izolate în marea străinismului și — sărace cum sunt — se află

(Urmare pe pag. II.)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

CRONICA MUZICALĂ

de Mihail Munteanu

OPERA ROMÂNĂ: AIDA

Opera Română a reprezentat, aseară, Aida, cea mai spectaculoasă operă din repertorul verdian.

Se spun lucruri minunate, adevărate povestiri legendare despre fastul extraordinar cu care opera aceasta magnifică a fost interpretată pentru întâia oară în capitala Egiptului.

Dar în tot luxul ce se pregătise pentru înscenarea lucrării și pentru a se răsplăti gloria marelui compozitor, maestrul nu a primit să conducă premiera Aidei.

Verdi a avut teamă de perfidia mării și n'a cutezat să treacă Mediterana.

—Verdi, niciodată, n'a călătorit pe apă.

Astfel, Aida, ca o fiică vitregă, a trebuit să facă singură, ocolul de glorie al lumii.

Sunt vre-o cincisprezece ani de când Aida a poposit și în țara noastră.

Bucureștenii au savurat-o de multe ori, dar, fără îndoială, cele mai demne interpretări de Aida au fost acelea din 1914, la teatrul Lyric, cari s'au perfecționat sub toate raporturile, în actuala Operă Română din București.

Aida, la Opera clujană, nu suferă multe scăderi.

Ce rău s'ar putea vorbi de bogăția de decoruri cu care am văzut o montă ă, aseară?

De cât farmec, ne a umplut ochii valea Nilului! Și acea lună care clipea din ochi pe un fond de „bleu" jandarm! Dar fastul serbărilor?

Costume de preț, gesturi studiate, danțuri... In adevăr, baletul a fost una din fațetele succesului serii.

E regretabil, că din program, a lipsit numele primei balerine. Dantul său a fost impresionant.

Numai figurația nu s'a îndurat să treacă peste tradiție.

Aceleași stângăcii în mers și aceleași vizibile scuturi de carton.

Lumea a râs discret. a râs chiar mai discret decât însăși oastea tebană.

Maestrul Bobescu este un fervent admirator al muzicii italiene. Era, așa dar, indicat să apară la pupitrul pe care își etala paginile partitura Aidei.

Prin temperamentul baghetei dsale Opera Română ne-a oferit o Aidă de ritmuri pur verdiene și nuanțe de cel mai strict gust italian.

Au fost intrări sigure atât la soliști, cât și la cor — corul, admirabil ca totdauna — iar maestrul Bobescu arăta destulă bunăvoință ca să readucă la cifra metronomică, pe cântăreții cari neglijau tempo ul.

Aida, dnei M. Nestorescu a fost de-o caldă melancolie orientală.

Din vocea d sale se deslipesc sunete de catifea, câteodată fi sinuante de tristețe ca un soare în apus.

Dacă acutele glasului dnei Nestorescu, păreau aseară, oarecum, opace, șterse de vibrații, în schimb, în mediu, a dăruit demonstrațiuni de adevărată artă lirică.

Dar în aria Nilului a excelat. Iată, o nobilă fică de rege: dna Lia Pop.

Amneris, prin prestanta plastică a dnei Lia Pop, a suferit o seară întreagă în lumina unor atât de frumoși ochi învinși.

In notele grave, vocea dsale este lapidară ca o lacrimă smulsă de pe violoncelul unui Pabeo Casals.

D. N Apostolescu a apărut la rampă într'o poză de răpitor adolescent purtând în ochii strălucitori ca un foc de cărbuni de pământ, seducțiunile efebilor de Novara.

Infățișarea sa a explicat ușor, spectatorilor, nebuneasca dragoste care a țâșnit, subit în sufletul Aidei și gelozia romantică a Amnerisei.

D. N. Apostolescu este o voce de tenor, bizară. S'ar părea că își congestionează timbrul nativ al glasului, pentru a tenoriza, dintr'un capriciu excesiv.

Dovada aceasta ne-a făcut-o în Actul III, când câteva sunete grave d. Apostolescu le-a emis într'o admirabilă sfoliere de sunete baritonale.

Dacă acesta este adevărul, atunci, e trist căci, dsa ar fi putut să suie treptele unei carieri de elită, de ce deșertăciunea de-a urca simpla gamă muzicală.

D. Apostolescu cântă frumos, inteligent, într'o frazare bine adecuată jocului său de scenă.

Baritonul Szabó, a fost mult mai bine de cât în Carmen, iar în actul III, a avut momente impresionabile.

Un brav rege a fost d. Tr. Gavrilescu. Dsa este cântăreț de multă corectitudine muzicală, ceeace este un lucru de seamă.

Ramfis a fost cântat de basul Ujeicu. Vocea dsale astupată, lipsită de cristaluri a lăsat să se întrevadă că se află încă în vremea studiului.

Când va reuși să și exteriorizeze timbrul vocii destul înzestrat, și să-l curețe de asperități, d. Ujeicu va fi un bas excelent.

Convine, cu drept cuvânt scenii înfățișarea sa, veritabil, teatrală.

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. | **Vopsitorie de lână şi de tort**
Lloyd 2581 13

(*Comandare de pe pag. 1*)

în inferioritate faţă de cele minoritare.

Caracteristic pentru vremurile de corupţie şi lăcomie după bani în care trăim, e că în fruntea aproape fiecărei gazete minoritare se află români cu menirea de a ocroti ziarele ce reprezintă străinismul şi cultura străină în Basarabia.

Teatre româneşti nu există, avem însă în schimb spectacole ruseşti şi evreieşti cu duiumul.

Sentimentele populaţiei

Cari sunt sentimentele minorităţilor din Basarabia faţă de Statul român nu este o taină. O mare parte din minoritari sunt bolşevizaţi şi iredentişti. Tatar-Bunar nu a fost decât un avertisment. In Basarabia trebue să fim cu ochii în patru.

Copiii minoritarilor sunt crescuţi în spirit antiromânesc. Tinerimea evreiască din Basarabia, în coînţelegere cu cea din Moldova au hotărît boicotul contra Universităţilor româneşti şi deoarece sunt aproape cu toţii bogaţi, au plecat în massă la Universitatea din Gand, Belgia şi la Brün.

— „Ce valorează o diplomă românească" — spun ei cu dispreţ.

*

Din constatările de mai sus cititorii noştri îşi pot face idee cu ce greutăţi luptă şi ce mare e sarcina românilor din Basarabia cu iubire de neam.

Cu toată ura şi duşmănia dovedită de nenumărate ori a minoritarilor, Statul român, procedează cu o blândeţă aproape exagerată faţă de duşmanii de moarte ai neamului românesc şi nu are nici un sfert din asprimea pe care ar adopta-o oricare alt Stat european în situaţii similare.

Pentru tămăduirea relelor, în afară de o administraţie exemplară ar fi nevoe de o energică acţiune de românizare a oraşelor şi în acest scop, de o puternică presă romească în fiecare capitală de judeţ.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri matineu: „Matineu literar" aranjat de foştii elevi al liceului piariştilor. Preţuri obişnuite. Seria 82.

Miercuri seara: „Voivodul Ţiganilor" Ca oaspe dl N. Leonard, cel mai mare artist şi cântăreţ de operetă român. Cu Levay Bethlen, Leövey, Izsó. Preţuri ridicate. Abonoment de zi No 19 A. Seria 83.

Joi matineu: „Cardinalul" Pentru fondul clopotelor bisericii Sf. Mihail din Cluj. Preţuri obişnuit Seria 84.

Joi seara: „Dragoste de Ţigan." Ca oaspe dl N. Leonard. Cu Baranyai, Zöldhelyi, Neményi, Ihász. Abonoment şters. Preţuri ridicate. Seria 85.

Vineri: „MazurcaAlbastra". Cu oaspe dl N. Leonard. Zöldhelyi, Erényi, Bányász. Abonoment de zi 20 B. Seria 36.

x **Mireasa din Hamburg.** Interesul ce-l arată publicul pentru aceasts frumoasă operetă e atât de mare încât aproape nu se mai găsese bilete la cassa teatrului. In rorurile principale a piesei vor opore Zöldhelyi, Neményi, Dajka, Aldor, Réthelyi, Ihász, Leövey, Izsó.

Presa maghiară

Nemulţumire — la comandă

Am reprodus alaltăieri cu plăcere din articolele elogioase ale ziarelor ungureşti din Cluj, scrise cu prilejul concesiunilor şcolare şi a admiterii importului de cărţi din Ungaria.

Ziarele de astăzi însă scriu tocmai contrarul celor afirmate eri, susţinând că aceste concesii ale guvernului sunt neînsemnate şi pentru ele nu se cuvine nici o recunoştinţă din partea populaţiei maghiare.

Această bruscă schimbare de atitudine a gazetelor ungureşti este cel puţin ciudată. Ar fi interesant să ştim cine sileşte pe găzetarii unguri să hulească azi ceiace au lăudat eri?

D. deputat Zima Tibor pentru Bernády

D. Zima Tibor, deputatul maghiar al oraşului Arad a declarat următoarele ziarului „Ellenzék":

„Nu avem decât doi candidaţi serioşi pentru preşidenţia partidului maghiar. Aceştia sunt contele Teleky Artur şi d. Bernády György. Nu cred că alegerea între aceşti doi oameni politici ar fi prea grea. Noi nu cunoaştem pe contele Teleky. Oricât de onorabil ar fi numele ce'l poartă, curentele aripei stânge şi bănuelile guvernului l'ar putea reduce la tăcere pe motivul că dsa face parte din aristocraţime. Bernády este un om vechiu, cu greutate, care ne evocă amintirea unei activităţi norocoase şi a unei înţelepciuni probate. Persoana dsale cumulează atât calităţile omului politic cu vederi largi cât şi cele ale diplomatului maleabil".

Oltul — vis hun

Citâm din poezia întitulată „Lângă Olt" publicată în „Brassói Lapok" şi datorită poetului Bartalis János:

„Caut Oltul
El e tacut ca mine.
Fără sgomot, calm.
— Trist Olt din basme!...

Ce fel de dureri porţi?
Curgi pe lângă graniţă (?!)
O Oltule, ce eşti tu?
Vis hun, sau
Lacrima Reginei Rika?" (?!)

Regina Rika este o figură legendară a trecutului unguresc. Invităm cititorii noştri să mediteze şi ei: Ce e Oltul „al răsvrătirii noastre frate":

— „Vis hun" sau „lacrima Reginei Rika"?

Purtaţi numai renumitele tocuri şi tălpi **Berson**
fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit din
Aparate Röntgen din
fabrica Koch & Sterzel S. A.
Drezden. Aparate de Röntgen „Diax"
pentru transluminarii şi diagnostica.
Aparate Universal-Transverter pt. therapie
Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original
„Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereţi oferte gratis

Nr. 35660/T—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 10 Novembrie 1924 (stil nou), ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: 4 electromotoare.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 287 **Direcţiunea Regională.**

Regia Monopolurilor Statului
Direcţiunea Fabricii de Chibrituri Timişoara

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 7 Noembrie a. c. orele 10 dim. se va ţine în localul Direcţiunei Fabricii de chibrituri din Timişoara — Strada Cameliei No. 32 a. — licitaţie publică cu oferte închise, pentru aprovizionarea fabricii cu cantitaea de 4000 m. cubi lemn de teiu verde în buşteni şi 3000 m. cubi lemn de plop alb, verde în buşteni, predabil franco curtea fabricii, aşezat în stive.

Buştenii vor fi perfect sănătoşi, verzi, necojiţi, drepţi, şi fără noduri. Lungimea buştenilor va fi dela 3—6 metri şi grosimea dela 22—50 c. m. la capătul subţire.

Predarea se va face în cantităţi de 4—5 vagoane zilnic, cu începere dela 1 Ianuarie 1925.

Plata după preluarea în curtea fabricii.

Ofertele trebuiesc scrise în româneşte, timbrate în regulă şi însoţite de o garanţie de 3% care se va majora la 10% în caz de comandă — se vor depune la Direcţia fabricii în ziua şi ora licitaţiei, purtând pe plic menţiunea:

„Ofertă pentru buşteni de teiu şi plop verde, licitaţia dela 7 Noembrie 1924".

Condiţiunile speciale privitoare la această furnitură, se pot vedea în Caetul de sarcini al fabricii, în toate zilele de lucru şi în orele de serviciu, până în ziua licitaţiei.

Oferte pentru cantităţi mai mici se primesc.

D 288 **Direcţiunea Fabricii.**

MICA PUBLICITATE

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc ţilodormă.* Adresa la administraţie.

De vânzare un prânzitor şi dormitor în Calea Moţilor 112.

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEŞANU
şi Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă şi dans Româno-Russ.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 15 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Femeia uitată de Dumnezeu
Tragedia unei generaţii trecute în 6 acte înscenată după romanul împresionabil a lui: *Gerhart Hauptmann.* In rolul principal: *Geraldine Ferrare.*

CINEMA URANIA
Premieră senzaţională!
Ciclonul
Dramă americană senzaţională de aventuri în 5 acte, din viaţa contrabandistilor chinezi. In rolul principal cow-boyul american: TOM MIL.

CINEMA APOLLO
HARRY PIEL
Clubul Misterios
Dramă senzaţională din viaţa apaşilor în 5 acte. In rolul principal renumitul *Harry Piel*

Reclama este sufletul comertului!

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

PENTRU BISERICA SI SCOALA

Ajutoarele acordate bisericilor românești din județele Cojocna și Bihor — Campania construcțiilor școlare din județul Cojocna — Inzestrarea a 50 comune cu școli primare de stat în valoare reală de 20 milioane lei, din care 500 mii sunt ajutorul primit dela stat

Munca desinteresată și rodnică a dlui Al. Lapedatu ministrul cultelor și a dlui Septimiu B. Mureșanu, prefectul județului Cojocna și al orașului Cluj

Neobosiți când e vorba să muncească pentru școală și biserică, dnii Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor, și Septimiu B. Mureșanu, prefect de Cluj și Cojocna, își văd astăzi înfăptuite o parte a proiectelor domniilor lor de ridicare a acestor două instituțiuni ale poporului românesc. Dar până a ajunge aici a fost nevoe de multă stăruință și deosebită pricepere, pentru care acești doui bărbați au binemeritat recunoștința întregei țări.

Chiar izolat luate, realizările din anul acesta ale d-lor Lapedatu și Septimiu Mureșanu pe teren bisericesc și școlar sunt atât de însemnate, încât îi consacră ca pe doui adevărați binefăcători ai poporului. Dacă privim însă ceea ce s'a făcut până acum ca abia începutul unei opere măreți a viitorului, faptele acestor doui conducători capătă semnificația unui simbol, ce va trebui urmat deapururi, trezind totodată în sufletele noastre ale tuturor încrederea în irezistibila putere de viață a neamului românesc, încredere ce se părea că nu o mai avem cu toții.

Dar să vedem acum însăși faptele, care spun mai mult decât orice apreciere.

Programul de infaptuire a dlui Al. Lapedatu

Chemat în fruntea departamentului cultelor, al cărui conducător era predestinat să fie prin calitățile, cunoștințele și priceperea dsale în materie culturală, d. Alexandru Lapedatu n'a pregetat un moment să continue studiarea așezămintelor noastre culturale și dintre acestea îndeosebi a bisericilor din întreaga țară. Prin diferite călătorii întreprinse în toate regiunile României întregite, d. ministru Lapedatu a isbutit să și formeze o icoană fidelă asupra situației noastre bisericești și n'a întârziat să ia măsurile de îndreptare cerute de această situațiune.

In primul rând dsa a abordat dificila și completa problemă a salarizării preoților, lucru pe care dela unire încoace nici un ministru nu-l făcuse. Pentru a se putea ajunge la o salarizare unitară și cât mai echitabilă a preoților, d. ministru Lapedatu a dispus conscrierea veniturilor preoțești din toate comunele. Lucrările acestea au fost terminate, toate actele fiind adunate la minister. Urmează acum să fie întocmit proiectul de lege în chestiune, de care preoții leagă mari nădejdi, mai ales că d. ministru Lapedatu înțelege să asculte părerile factorilor hotărâtori ai bisericei. Și odată rezolvită problema salarizării preoțești, biserica își va relua cu vremea rolul său de puternic îndrumător al satelor și orașelor.

In călătoriile sale d. ministru Lapedatu n'a cruțat nici bani și nici osteneală pentru a da ajutor acolo unde se simțea nevoia lui. Astfel a priveghiat, având concursul dlui G. Cipăianu subsecretor de stat, al reformei agrare, ca biserica să nu fie nedreptățită la împărțirea pământurilor, iar bisericilor sărace și dărăpănate le-a acordat însemnate ajutoare bănești.

Destul e să amintim de cele 2 milioane lei date bisericilor românești din Bihor, iar acum de curând de suma de 559.000 lei votată bisericelor, din județul Cojocna, după ce cu puțin înainte de acestea primiră 100.000 lei. Ordonanțale de plată ale acestor ajutoare din urmă sunt deja la d. prefect Septimiu Mureșanu, urmând să fie distribuite Joi, când, au și fost convocați la Cluj toți preoții bisericilor care primesc ajutoare.

Impărțirea sumei de mai sus se face în rezumat după cum urmează:

Plasa centrală șase biserici în total 50 mii lei. Plasa Huedin șapte biserici 105 mii lei. Pl. Teaca 6 biserici 45 mii lei. Pl. Ormeniș 8 bis. 50 mii lei. Pl. Gilău 7 bis. 55 mii lei. Pl. Cojocna 4 bis. 30.000 lei. Pl. Mociu 9 bis. 45.000. Pl. Borșa 3 bis. 14.000. Pl. Hida 3 bis. 25.000, Pl. Sărmaș, 5 bis. 45.000 și 100 mii seminarului teologic ortodox din Cluj. La distribuirea aceasta nu s'a avut altceva în vedere decât necesitățile mai arzătoare ale bisericilor, fără a se face vreo deosebire între cele două confesiuni românești.

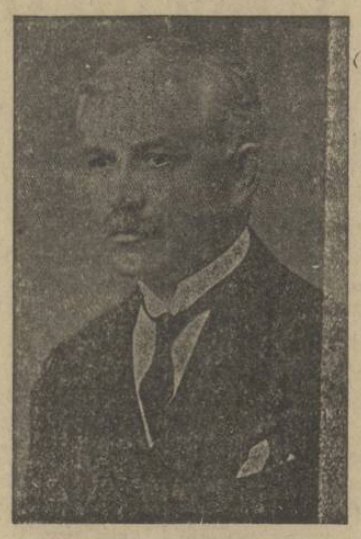

Al. Al. Lapedatu
ministru Cultelor și Artelor

Dar sumele date de dl ministru Lapedatu din redusele resurse bugetare, după cum arătam mai sus, nu sunt decât începutul operei de ridicare și sprijinire a bisericilor, operă inaugurată de domnia sa. După cele mai mari probabilități în bugetul anului viitor vor fi prevăzute sume mai mari pentru biserici, căci dl Lapedatu voiește să redea bisericii vechea-i strălucire.

Campania de construcții școlare

Același lucru pe care dl ministru Alexandru Lapedatu l-a făcut pentru bisericile din întreaga țară, dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului Cojocna și al orașului Cluj, a făcut pentru școlile din județul nostru. Evident că situațiunea puțin măgulitoare pentru noi a acestora din urmă a fost ceea ce a determinat pornirea puternicei campanii de construcțiuni școlare, în fruntea căreia a stat și stă inițiativa și îndemnul dlui C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice.

Nu s'au împlinit încă nici șapte luni de când, în primăvara anului acesta, comitetul școlar județean a început frumoasa operă, astăzi aproape deplin realizată. Mulți se îndoiau atunci de succesul întregei inițiative, căci într'adevăr dificultățile de întâmpinat erau imense. In fața resultatelor apreciabile obținute, și care se cunosc în bună parte astăzi, toți aceștia sunt nevoiți să-și constate greșeala și să recunoască marele merit al comitetului școlar județean.

Dl Sept. Mureșanu
prefectul jud. Cojocna

Dar să vedem acum ce ne-a dat campania amintită?

In total s'au pus la dispoziținea statului 50 noui localuri de școală, dintre cari 23 vor fi puse în funcțiune până la 1 Noemvrie anul curent, iar celelalte vor fi toate sub acoperiș, urmând ca din cauza vremii înaintate terminarea lor să se facă în primăvara anului viitor. Dacă terenurile pentru aceste din urmă școli ar fi fost date la vreme și dacă nu s'ar fi întârziat de către direcția silvică din Ardeal predarea materialului lemnos de construcțiuni, sau dacă acest material s'ar fi dat pe locuri mai potrivite pentru extragerea lui, cu siguranță toate școlile erau terminate până la sfârșitul acestei luni. Dar situațiunea aceasta a avut alt avantagiu și anume acela, că s'a strâns materialul de construcție necesar pentru clădirea a încă 10 școli, care urmează să fie ridicate în anul viitor.

Meritul principal pentru realizarea acestei frumoase opere culturale este fără îndoială al dlui prefect Septimiu Mureșanu, care a condus personal și cu mare asiduitate toate lucrările comitetului școlar județan. D-sa a cercetat la fața locului nevoile școlare ale fiecărei comune, luând totodată măsuri de îndreptare. In activitatea sa dl prefect a fost secondat cu mare zel de către dnii: Octavian Simu, subprefectul județului Cojocna și cassier al comitetului, Basil Porutiu, revizor școlar, având în fiecare plasă concursul primpretorilor, dnii: Emanoil Mocean (Borșa), Miron (Huedin), dr Șerban (Gilău), dr Greavu (Sărmaș), Balomir (Cluj), Goșa (Ormenieș), Băbescu (Hida), Bungărdeanu (Mociu). Un real sprijin a mai primit comitetul județean dela dl Petrini, director general al agriculturii din Ardeal și dela dl Flor, inspector general la același minister, cari au accelerat lucrările de împroprietărire. Insfârșit trebue relevat devotamentul cu care au muncit comitele școlare comunale în frunte cu preoții, învățătorii și primarii, ca și spiritul de sacrificiu pentru școală al populației întregului județ.

Iată lista nouilor construcții școlare, câștigate de învățământul rural al statului în județul Cojocna în timpul atât de scurt dela primăvară încoace.

Plasa centrală

In comuna *Bonțida* s'a construit dintr'un palat, cumpărat dela contele Bánffy, o școală cu etaj, având patru săli de învățământ și două locuințe complete pentru învățători. Cheltuelile de adaptare și transformare se urcă la 350.000 lei. Edificiul e o mândrie a școalei din județ.

In *Valasut* au fost transformate în școli două clădiri cumpărate dela baronul Bánffy și situate în mijlocul comunei, având și două locuințe pentru învățători și 2 pogoane teren pentru grădină școlară și construcție de biserică.

In *Apahida* s'a cumpărat dela proprietarul Török și s'a amenajat pentru școală un edificiu cu 2 săli de învățământ și locuință pentru 1 învățător.

In comuna *Feleac* s'a transformat în școală edificiul donat de primăria orașului Cluj și care servea de cârciumă. Adaptarea acestei clădiri a costat câteva zeci de mii și cuprinde 2 săli de învățământ și locuințe pentru învățători. Mai are și două pogoane loc pentru grădină școlară.

In *Sânicoara* (Sânmiclăuș) se clădește acum și până la sfârșitul lunei va fi sub acoperiș o școală de lemn cu 1 sală de învățământ și 3 camere, bucătărie locuință pentru învățător.

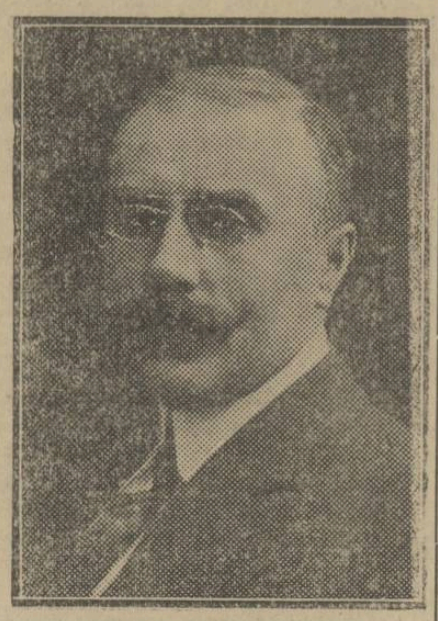

Dr. C. Angelescu
ministru Instrucțiunii

In *Mera* se construește o școală de peatră cu 2 săli de învățământ și 2 locuințe pentru învățători. Și această școală până la sfârșitul lui Noemvrie va fi sub acoperiș, învățământul făcându-se până atunci în școala veche.

Plasa Borșa.

In *Aschileul-mare* s'a cumpărat dela un proprietar ungur o casă mare care a fost transformată în școală cu două săli, de învățământ, unde se țin deja cursurile.

In *Sînteu* s'a obținut dela stat o clădire a unui absenteist maghiar, având două săli de învățământ și locuințe pentre învățător.

In comuna *Băbuț* s'a construit din piatră după planul ministerului o școală cu 1 sală de învățământ și locuință pentru învățător.

Acelaș lucru s'a făcut în comuna *Fierari* (Coaci).

In *Măcicașul-lung* s'a cumpărat dela un proprietar ungur pe prețul de 280,000 lei o măreață clădire cu 9 camere parchetate și împrejmuită de un teren de 4 jugăre. Astăzi această școală cuprinde 2 săli de învățământ și 2 locuințe confortabile pentru învățători.

In *Măcicașul-Unguresc* s'au amenajat într'o clădire, cumpărată dela alt proprietar ungur, 2 săli de învățământ.

In *Măcicașul Sânmărtin* s'a strâns materialul de piatră necesar pentru ridicarea unei noui școli, care se va ridica în anul viitor, deasemeni și în comuna *Deneș*.

In *Șoanca*, abia cu 15 familii și pendinte de comuna Chintău, s'a construit din nou o școală din piatră cu 1 sală de învățământ și 1 locuință pentru învățător.

In *Feiurd* se adună materialul necesar pentru o școală ce va fi construită în primăvară.

Tot în plasa Borșa s'au dat numeroase ajutoare pentru împrejmuirea și repararea școlilor.

Plasa Huedin

S'a obținut în comunele Beleș și Călățele dela societatea forestieră „Călățele" din bunăvoința directorului ei, dl Hermann Sehnensieb, 2 clădiri de școală, cu câte 2 săli de învățământ și locuințe pentru învățători. Ambele edificii sunt aproape noui și au afară de camerele de mai sus încă 5, folosite astăzi de numita societate. După expirarea contractului de exploatare al acestei societăți și anume după 8 ani amândouă clădirile trec în deplina proprietate a Statului, conform actului de donațiune făcută Ministerului Instrucțiunii. Valoarea aproximativă a lor este de 3 milioane lei. Aceeaș societate s'a obligat să plătească timp de opt ani salariile corpului didactic dela aceste școli, oferindu-și serviciul său gratuit de transportare în gara Călățele a materialului lemnos pentru construirea a 20 școli. Aceste transporturi au și fost deja făcute în bună parte.

Gestul frumos și patriotic al societății „Călățele" merită să fie relevat în mod deosebit.

In *Jurcuța*, pendinte de comuna Beleș, s'a terminat construirea unui local de școală cu 1 sală de învățământ și locuință pentru învățător.

In *Calata-Mare* se construesc două locuințe pentru învățători, școala existentă fiind corespunzătoare; ambele sunt gata sub acoperiș.

In același stadiu se găsește și școala din *Bica-românească*, și cele din *Finciu, Ardova* și *Lunca-Vișagului*.

In *Sebeșul-Mare* s'a strâns materialul de construcție, edificarea urmând să fie începută în primăvară.

In sfârșit în *Huedin* s'au dat din dependințele primăriei, camerele necesare pentru înființarea unei școli inferioare de meserii, care va fi deschisă încă în toamna aceasta.

Plasa Hida

S'a construit din nou în comuna *Zutor* o școală din cărămidă cu o sală de învățământ și o locuință pentru învățător. Deasemeni și în micul sat *Adalin* s'a ridicat una din lemn, care se găsește însă numai sub acoperiș,

ar în comuna *Tic* va fi pusă zilele acestea sub acoperiş.

In comuna *Sânmihai* s'a obţinut dela stat o clădire mare, fostă proprietate a unui absenteist, şi în care s'a instalat 1 sală de învăţământ şi locuinţă pentru învăţător, urmând ca restul de 7 camere să adăpostească o şcoală inferioară de meseriI, se înţelege după executarea reparaţiilor necesare.

In *Jimbor* s'a reparat radical şcoala şi grădina de copii, costând câteva zeci de mii de lei; notarul de acolo având un mare merit în această privinţă.

Tot în această plasă s'a strâns material de construcţie pentru şcolile din *Arghiş, Băbiu* şi *Stobor*, urmând ca în primăvară să se înceapă edificările.

Plasa Gilău

Se pun sub acoperiş 2 şcoli, cu câte 1 sală de învăţământ şi 1 locuinţă pentru învăţător în *Joseni* şi *Suseni* din comuna *Măgura*, iar în *Răcătău* se amenajează o sală de învăţământ şi locuinţă pentru învăţător.

In istorica comună *Mărişelul de sus* şi *de jos* se pun acum sub acoperiş alte două şcoli din lemn, cu locuinţe pentru învăţători.

Plasa Mociu

S'a construit din nou în comuna *Crişeni* (Tótháza) o şcoală din cărămidă cu locuinţă de învăţători, deasemeni şi în *Bericheş*.

In *Mureşanii de câmpie* (Imbuz) dl *protopop gr. cat. A. Mureşanu* a donat pentru şcoala de stat o clădire proprie cu terănul necesar construirii locuinţelor pentru învăţător, materialul de construcţiune fiind deja adunat.

In *Petea* se strânge cărămidă şi material lemnos pentru o nouă şcoală, iar în *Leghii* se fac reparaturi radicale şcolii de stat.

Plasa Sărmaş

In comuna *Ţagşor*, satul natal al dlui prefect Septimiu Mureşanu s'a construit din nou o frumoasă şcoală din cărămidă în mijlocul satului, cu o sală de învăţământ şi locuinţă confortabilă pentru învăţător, dându-se acestei şcoli 6 jugăre pământ, în mare parte impomat.

In *Cristenc* şcoala s'a instalat într'o casă, fostă proprietate a unor absenteişti, iar în *Neholu* e pe cale de-a se cumpăra zilele acestea o casă dela proprietarul Sas, în care va funcţiona şcoala de stat.

Reprezentanţa comunei *Cămăraşul-deşert* a donat şcolii de aco o localul de cârciumă comunală în care după câteva transformări s'a şi început învăţământul.

Plasa Ormeniş

S'a cumpărat în *Ormeniş* dela baronul Bánffy o clădire cu un loc de 1 jugăr, clădire care acum este transformată în 2 săli de învăţământ şi 2 locuinţe pentru învăţători.

Dela acelaş proprietar s'a cumpărat în *Şopter* pe preţul de 90.000 lei material de construcţiune al şcolii din *Fântânelele de câmpie*, edificarea neputându-se face din cauza lipsei de teren, care abia acum a fost dat ziiele acestea comitetului comunal. Din aceeaş cauză nu s'a putut face ridicarea şcolii din *Călineşti* (Lumpert).

In *Ruseşti* (Oroşfaia) se pune acum sub acoperiş o nouă şcoală.

Plasa Teaca

In *Teaca*, după ce s'a câştigat terenul necesar pentru şcoală s'a adunat materialul de construcţiune dintre care 120 000 cărămizi. Tot în această comună a luat fiinţă o nouă şcoală de meseriI.

In comunele *Artud* şi *Iuda* s'au făcut reparaţii radicale şcolilor existente, iar în *Săplac* şi *Posmuş* s'a strâns materialul de construcţiune.

Plasa Cojocna

In această plasă s'au dat ajutoare comitetului judeţean şcolar pentru repararea şcolilor din *Pata* şi *Vişa* şi s'au luat toate măsurile pentru construirea unui local de şcoală din *Soporul-de-câmpie*.

*

Astăzi toate şcolile din judeţul Cojocna sunt în bună stare astfel încât învăţământul se va putea face fără stânjenire.

Şi pentruca învăţământul să nu sufere din cauza lipsei de învăţători, dl prefect Mureşanu, împreună cu inspectorul general al instrucţiunii din Ardeal dl Stoenescu şi dl revizor şcolar Basil Poruţiu au stăruit pe lângă dl ministru al instrucţiunii Anghelescu marele român şi iubitor de şcoală să trimită de urgenţă învăţători titraţi în număr îndestulător

Semnarea
convenţiei militare româno-jugoslavă

„Prager Presse" publică o telegramă din Belgrad, prin care se anunţă că ministrul plenipotenţiar român a semnat convenţia militară româno-jugoslavă, care a fost încheiată mai înainte. Din partea jugoslaviei a semnat ministrul de externe Marincovici.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care va ofera 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

Adevărul asupra concesonării vechiului Teatru Naţional din Cluj
Daclaraţiile dlui N. Bănescu prorectorul Univasităţii.

Ne-am obicinuit de mult cu felul de-a scrie al gazetelor ungureşti când e vorba de actele statului român. Începând cu miniştrii şi sfârşind cu ultimul cantonier, aceste gazete nu fac altceva decât să critice. Şi critica lor nu este a omului cu darul de mai bine, ci a unor hulitori şi detractori, conştienţi de opera ce-o îndeplinesc cu atâta perseverenţă.

Astfel stând lucrurile, nu ne-au surprins deloc relatările fantastice ale ziarului „Ellenzék" asupra clădirii vechiului Teatru Naţional din Cluj.

In rezumat numitul ziar minoritar a scris că graţie (comercializării, ajunsă principiu călăuzitor chiar şi la Universitate, edificiul vechiului teatru era pe cale să ajungă adăpost de cabaret. Dacă proiectul original nu a fost încă înfăptuit, aceasta după „Ellenzék" se datoreşte exclusiv lipsei de precauţiune cu care Universitatea locală, proprietară a vechiului teatru, a procedat la încheierea contractului de concesionare, rezultatul fiind o pagubă de aproape un milion, provocată prin lucrările concesionarilor. Aceştia însă nedepunând cuvenita garanţie, paguba ar urma să fie suportată de Universitate. Impestriţat cu numeroase observaţii ce evoacă un trecut care nu se mai reîntoarce, reportajul în chestiune corespunde de minune rolului de provocătoare ale nemulţumirei, pe care şi l-au impus dela unire încoace gazetele ungureşti.

Dar să trecem asupra faptelor.

Ştiam şi noi de concesiunea vechiului teatru, dar nu în condiţiunile arătate de „Ellenzék". Deasemeni ştiam ca această clădire este proprietatea Universităţii, adăpostind muzeul de botanică şi în câteva camere laterale un neînsemnat număr de servitori ai Universităţei. Dar tot atunci cunoşteam şi motivele pentru care s'a făcut concesiunea şi anume spre a fi reparat edificiul, căci altfel în scurtă vreme se ruinează complet, iar în al doilea rând spre a lua fiinţă acolo o nouă instituţiune culturală. Concesionarea datează din toamna anului trecut, dar e pe cale să fie desfăcută acum. Motivele rezilierii contractului sunt suspendarea de către concesionari a lucrărilor de reparare. Cât despre deteriorările edificiului amintite de „Ellenzék" n'am stat un moment la îndoială că nici nu s'au putut produce.

Totuşi pentru a lămuri cât mai bine întreaga chestiune, ne-am adresat dlui N. Bănescu, prorector pe anul acesta, iar anul trecut rector al Universităţii din Cluj. Dsa este desigur mai în măsură decât oricine altul de-a cunoaşte stadiul concesionării vechiului Teatru Naţional.

Iată în cele ce urmează declaraţiile deplin edificatoare ale dlui N. Bănescu:

— Universitatea neavând mijloacele necesare pentru a putea acoperi din nou edificiul, şi coperişul de acum fiind deteriorat, şi deasemeni spre a împiedeca ruinarea definitivă a acestei clădiri a făcut concesiunea lui către d. Petreanu, urmând să fie transformat în cinematograf. Universitatea îşi rezervă anumite drepturi asupra acestui cinematograf: 1) Pe lângă aceea că urma să primească o anumită cotă din venit, avea dreptul de control asupra filmelor, ţântind din cinematograf un instrument serios de cultură pentru tinerimea şcolară. 2) De două ori pe lună sala urma sa fie pusă la dispoziţiunea Universităţi pentru conferinţe publice.

Concesionarea s'a făcut pe 15 ani în schimbul unei chirii anuale minimale de 150 mii lei. Se înţelege contractul a fost încheiat cu toate formele cuvenite.

Din pricină că lucrările de reparare şi amenajare au fost întrerupte de concesionar, sub pretextul că nu poate lucra din cauza servitorilor neevacuaţi şi locuitori ai câtorva camere laterale, s'a ajuns la proces. Dar nu peste mult s'a început tratative între concesionar şi Universitate în vederea tranşării pe cale de înţelegere a chestiunii.

Pagubele menţionate de ziarul ungures sunt de domeniul fanteziei. Stricăciuni, dacă au fost, sunt de acelea, pe care le-au impus puţinele lucrări făcute de d. Petreanu. Cât pentru materiale este o chestiune pe care experţii o vor putea preciza, fiind fără nici un rost orice anticipare.

Ultime informaţii

— *Aseară a sosit în Capitală venind dela Carlsbad, dl I. Brătianu, şeful guvernului. Astăzi, Marţi la orele 9 dim., dsa va prezida un Consiliu de miniştri. In acest Consiliu, se vor lua ultimile dispoziţii privitoare la deschiderea Parlamentului. Se va stabili şi cum urmează să fie alcătuite birourile Corpurilor Legiuitoare. Tot astăzi, dl I. Brătianu va supune Regelui spre semnare Mesajul de deschidere a Corpurilor Legiuitoare. Suveranul a sosit în acest scop aseară în Capitală venind dela Sinaia.*

— **Ministerul de interne sesizat de cel de finanţe, a făcut cunoscut prefecturilor de judeţ să intervină pe lângă săteni, ca odată cu ridicarea recoltelor şi vinderea lor, să achite integral lotul cu care au fost împroprietăriţi.**

— Sindicatul ziariştilor din Bucureşti, Asociaţia generală a presei şi Uniunea ziariştilor profesionişti vor oferi Vineri 17 c., la hotel Boulevard, un dejun în cinstea ziariştilor cehoslovaci cari vizitează în prezent România.

— Greva muncitorilor constructori din Arad a încetat. Lucrătorii au obţinut 23 de lei pe oră. S'a încheiat şi un contract colectiv.

* **Bela Bartók**, celebrul componist şi virtuoz de pian va da un singur concert în ziua de 15 Octomvrie în sala prefecturei judeţului Distinsul muzician, una dintre cele mai reprezentative figuri ale muzicei moderne, este un bun prieten al românilor. A colectat peste 5000 de melodii populare româneşti, iar intre operele, cari i-au asigurat faima, sunt şi o serie de compoziţii ţesute de motive româneşti, şi anume colinde, dansuri româneşti şi bocete, editate în parte pe Academia Română în parte de Universal Edition din Berlin. Publicul şi oficialitatea românească îi pregăteşte o grandieasă primire cu prilegiul celor două concerte ce le va da în Bucureşti Societatea Compozitorilor Români l-a ales membru de onoare Suntem ferm convinşi, că şi publicul clujan va asista în număr cât mai mare la concertul distinsului nostru prieten, care face propagandă românească prin străinătate unde nici odată n-au lipsit compoziţiile lui româneşti din programul concertelor date. Acuma e rândul nostru. 280

— Dupăcât suntem informaţi o parte o intreprinderilor de autobuse din Cluj au cerut autorizaţia de-o spori numărul autobuselor în circulaţie. Nu cunoaştem încă hotărârea primăriei în această privinţă.

Profitaţi de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălţămintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11

Inspecţia dlui T. Moşoiu
ministrul lucrărilor publice pe valea Bistrei

Caransebeş. — Duminică dimineaţă, dl general Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice, şi-a continuat, pe valea Bistrei, inspecţia drumurilor, şoselelor şi podurilor întreprinsă în Banat. Insoţit de dl Petre Corneanu, prefectul judeţului Caraş Severin, dl Gh. Ciupe, sub-prefectul judeţului, dnii deputaţi Iancu Conciatu, Iuliu Vuia, Cornel Cornean şi senatorii Pepa şi protopopul Musta, dsa s'a interesat deaproape de nevoile populaţiei locale, dând pretutindeni asigurări că toate plângerile juste vor fi satisfăcute.

In comuna Iaz, dl ministru Moşoiu a fost întâmpinat de o mare mulţime de ţărani cu călăreţi în frunte. Dnii Meda, primpretor, Jianu, preot, Bura Trandafir, învăţător şi Toma Marcu, primar, urează bun sosit dlui ministru şi expun situaţia agricolă a satului în urma deselor revărsări ale râului Bistra, situaţia zootechnică în urma lipsei de islazuri, lipsa de bariere la încrucişerea şoselelor cu liniile ferate, ceea ce pricinuieşte dese accidente.

In comuna Obreja s'a făcut o primire impozantă. Preotul Rădoiu, primarul Simion Boariu, învăţătorul Şoma, rostesc cuvântări de bun sosit, expunând situaţia economică a comunei şi nevoile ţărănimei. Dl ministru Moşoiu a promis că va lua urgente măsuri pentru regularea albiei râului Bistra. Vorbesc apoi dnii deputaţi Conciatu şi Corneanu. Oaspeţii vizitează gospodăria model şi instalaţiile industriale ale ţăranului Simion Boariu, care oferă o masă copioasă distinşilor oaspeţi.

Aceeaşi primire însufleţită are loc şi în comunele Ohaba-Bistra şi Ferdinand, unde direcţiunea fabricelor, „titan" a oferit oaspeţilor o masă. Apoi, traversând comuna Voislav, unde aştepta întreg poporul cu drapele şi călăreţii, oaspeţii au ajuns la Roşia Montană. D. ministru Moşoiu s'a interesat deaproape de situaţia şoselelor şi podurilor, precum şi de nevoile populaţiei din această regiune muntoasă. In Roşia Montană primarul Gh. David a oferit oaspeţilor o gustare, după care s'au întors la Caransebeş. Aici d. general Moşoiu a prezidat şedinţa festivă pentru ridicarea statuei M. S. Regelui în piaţa general Drăgălina, în locul unde a fost statuia lui Franz Iosef. La orele opt seara a avut loc un banchet, oferit de primărie, după care d. Ministru Moşoiu s'a întors cu simplonul în Capitală.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

16.OCT.1924

R No 3048

Anul V. Nr. 1202 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 16 Octomvrie 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 L.

Probleme confesionale

Declarațiile dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, a acordat ziarului „Viitorul" un luminos și judicios interview — pe care l'am reprodus și noi — în care cu calmul și obiectivitatea firei și educației sale științifică pune problema confesională, căreia i s'a dat o intensitate și proporții ce depășesc realitatea, în adevăratul ei cadru.

Intr'adevăr, atât în simpla înregistrare, cât și în desbaterea acestei probleme, nu s'a pus numai nota pasională pe care au adus-o în totdeauna oamenii credinței în luptele religioase, ci și contribuția nesolicitată de nimeni a unor oameni cunoscuți prin concepțiile materialiste și ateismul lor, ca și aceia a unor profesioniști ai condeiului, aparținând și unei rasse și unei credințe cu totul streine de noi.

Cei sinceri și cei cinstiți pasionați în discuția acestei probleme au scăpat une ori nuanță și firul care desparte dreptul de privilegiu și de ceia ce este fanatism și au cerut autorității Statului să se amestice în chip hotărâtor și efectiv — fie care socotind că dreptatea absolută este de partea s'a. Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, prin vasta experiență care o dă studiile istorice, a socotit ca adevăr elementar, de care omul politic trebue se țină seamă, fenomenul psihologic și metafizic al credinței, care aparținând misterului și insondabilului sufletului omenesc, este în afară de autoritatea Statului, într'ucât nu jicnește morala publică și nu atentează la disciplina și ordinea socială.

Din acest punct de vedere, faptul că, nu numai individual, ci și în masse, unii români din Ardeal părăsesc biserica uniților și trec la biserica ortodoxă, constitue un fenomen de conștiință în care guvernul, care acordă cea mai largă și tolerantă libertate religioasă, nu are a se amesteca.

Guvernul însă a socotit de datoria sa să intervină într'un anumit ruaj al acestei chestiuni, și anume în amestecul unor funcționari publici în curentele confesionale. Individual, funcționarul public poate trece dela o confesiune la alta, fără nici o represiune a legei, fiind că guvernul socotește problema religioasă și confesională ca o problomă sufletească, în afară de sfera autorității. Ceia ce nu este îngăduit însă funcționarului public, este faptul că, învestit de prestigiul și puterea autorității Statului, să se transforme în agentul și în forța executivă pentru trecerea dela o confesiune la alta.

In acest sens, ministerul de interne a dat o circulară către toți prefecții de județe, prin care interzice în chip absolut, cu sancțiunea represiunei legale, amestecul funcționarilor publici în fluxurile și refluxurile confesionale.

Acest ordin însă a fost greșit interpretat de unii interesați — și anume în sensul că el privește numai pe funcționari ortodoxi, cari s'ar fi dedând la presiuni pentru a determina populația uniților din sate a trece la biserica ortodoxă.

Ori, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, restabilește concepția și sensul adevărat al acestui ordin: el se referă de opotrivă și la funcționarii ortodocși, cât și la cei uniți, cari s'au făcut agenți și mai zeloși și mai fanatici în hărțuielile confesionale. Chestiunile confesionale nu trebue se turbure nici armonia națională — care are atâția dușmani în afară — nici colaborarea socială a tutulor elementelor țărei, care are numeroși adversari interni: religia fiind o chestie de conștiință, isvorând din misterul și insondabilul sufletului omenesc, rămâne o problemă intimă și individuală, în rezolvarea căreia Statul nu are a se amesteca, atâta timp cât nu jicnește bunele moravuri și nu turbură ordinea publică.

Moartea caricaturistului Bér Dezső

Aflăm din „Ellenzék" că renumitul caricaturist ungur Bér Dezső a murit subit la Budapesta în incinta catedralei Matia.

Caricaturistul Bér a fost un dușman neîmpăcat al neamului nostru și ne a batjocorit adesori în revista „Borsszem Jankó".

Ie vreme ce presa șovinistă ungurească atâța contra românilor în scris, decedatul Bér făcea acelaș lucru prin desenuri și caricanuri veninoase.

Școala platitudinei

Geloasă de succesele „Tiribombei", „Patria" nu e la întâia oară când încearcă să-i facă concurență. Și, mărturisim, izbutește. Astfel în numărul său de eri, având aerul că descopere inconsecvențe de stilistică în cronica noastră muzicală, „Patria" reușește să facă spirite destul de proaste.

Faptul nu conține nimic extraordinar. Deprinsă a nu ieși din stilul de proces-verbal al cronicelor sale, desigur că surprinderea sa e sinceră când întâlnește în scrisul altora, altceva decât platitudini ca: „jocul excelent, montarea foarte frumoasă și spectacolul care a mulțeză și distrează publicul', din obișnuitele sale cronici. A-i cere „Patriei" să înțeleagă că vorbele nu se pot închide în sensul lor strict concret, ar însemna să-i cerem o inteligență pe care până acum nu ni-a dovedit-o.

Inscripții

Moartea lui Anatole France. — Agonia soarelui, ațintind privirile estatice ale tutulor credincioșilor artei și gândirei, s'a stins într'o glorie de purpură: Anatole France a murit.

Prin moartea aceasta viața și omenirea nu a pierdut numai unul din șlefuitorii cei mai fini ai sufletului și ai stilului, — giuvaergiu al scrisului, Benvenuto Cellini al frazei — amestecând grația artistului cu filozofia ironică a moralistului, ci unul din farmecile sale.

Anatole France a fost un farmec al vieței și civilizației contemporane.

Amatorul de bună proză franceză, cel care și-a nutrit gustul și existența literară, cu paginile lui Chateaubriand, Flaubert, Goncourt și Renan, cel pasionat de tipuri originale de intelectuali, de ratați și de pasionați cel care nu poate gusta viața fără sarea cotidiană a ironiei, de unde își vor mai lua hrana?

Cu moartea lui Anatole France civilizația contemporană, viața însăși, pierde una din rarele ei înfățișeri de surâs, de grație și înțelepciune — unul din firile misterioase care poate lega pe cel deziluzionat, desgustat și înfrânt de existența pământească.

De accea cu moartea lui Anatole France nu numai arta și înțelepciunea, ci însăși viața umană pierde una din cele mai puternice și prețioase colonade.

Diodor.

Cauzele și invățămintele

campaniei de construcțiuni scolare in județul Cojocna

— Un proiect pentru anul viitor —

D. prefect Sept. Mureșanu, vorbește „Infrățirei"

Publicam în numărul nostru de ieri o dare de seamă asupra strălucitelor rezultate ale campaniei pentru construcția de școli în județul Cojocna, campanie inițiată și îndrumată pentru întreaga țară de d. dr. C Angelescu, ministrul instrucțiunii publice.

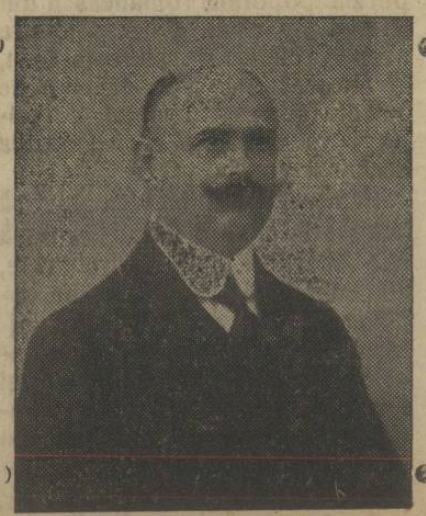

Dl Sept. Mureșanu
prefectul jud. Cojocna

Dăm în cele ce urmează declarațiile făcute ziarului nostru de către d. Sept. Mureșanu, din care rees cauzele succesului repurtat în județul nostru pe terenul construcțiunilor școlare.

Domnia sa începe prin a ne schița rolul de îndrumători al dnilor miniștrii dr. C. Angelescu și Al. Lapedatu, acela de sprijinitori al dnilor subsecretar de stat Cipăianu, inspector general al instrucțiunii Stoenescu, director și inspector general ai agriculturii din Ardeal Petrini și Flor, și însfârșit acela de luptători al membrilor comitetelor școlare și populației din județ.

In continuare d. Sept. Mureșanu își exprimă mulțumirea, că acțiunea pentru școlf a fost îmbrățișată cu atâta căldură de marele masse din județ, rezultatele obținute fiind o strălucită dovadă a spiritului de sacriticiu pentru cultură al Ardealului.

„Fără contribuțiunea efectivă a populației — ne spune domnia sa — comitetele școlare ar fi fost în imposibilitate să lucreze numai cu cele 500.000 lei, cât a putut da statul. Măsura sacrificiului făcut de populație ne-o dă valoarea de aproximativ 20 milioane a noilor construcțiuni. Țăranii au făcut tot ce-au putut pentru a-și vedea ridicate școlile.

„La sfârșitul anului vor fi publicate într'o broșură toate datele gestiunii financiare a construcțiilor de școli, condusă cu mare zel de cassierul comitetului d. subprefect Oct. Simu. Anul viitor vor fi terminate lucrările de construcții începute, precum și acelea pentru care s'a strâns materialul necesar, — si cu aceasta problema localurilor de școală, în județul Cojocna, este rezolvită.

„Mult puținul ce s'a putut face anul acesta este un îndemn pentru viitor. Și încă în primăvară nădăjduesc să văd începută o campanie similară pentru bisericile din județ, având sprijinul efectiv al dlui ministru al cultelor Al. Lapedatu, căci biserica și școala sunt cele două pârghii principale de înălțare și întărire a poporului nostru și pentru ele trebue să muncim din răsputeri."

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Premierele Teatrului Național

OEDIP—REGE

— Tragedie de Sofocle —

Premiera de aseară a fost o sforțare intensă și o grea încercare pentru elementele Teatrului Național din Cluj. Ca și de zei, nu se poate atinge ori cine de marele tragic elin, ci numai cei drept credincioși, cei vrednici și cei inițiați, căci profanul și nechematul care ar îndrăzni să se atingă își ia imediat pedeapsa cuvenită.

Ne desparte un șir de veacuri de clasicismul elin, de frumusețile lui, când marmoreene, când supra-umane, de tăpturile lui armonioase și de grozăviile lui. Pentru a înțelege psihologia profundă a personagiilor clasicilor elini — a acelor clasici cari nu au cunoscut nici pudra și nici siropul clasicilor francezi — pentru a pricepe închegările tragediilor lor și mai cu seamă pentru a intra în pielea eroilor lor, se cere o fină intuiție de adevărat artist, dacă nu și-o cultură adecuată — cum o avea bună oară Silvain.

Pentru a rosti versul elin, în care stărue după atâtea veacuri scurse, vibrațiile aerului transparent al divinei Elade și ritmul valurilor mărei Egee, se cere o dicțiune clară, un debit impecabil ca linia statuei și mai cu seamă un simț al măsurii, căci altfel solemnul august și impunător al tragicului elin se prăbușește în declamație searbădă.

... Sub copleșirea acestor gânduri, mărturism că am intrat aseară cu teamă în sala Teatrului Național. Dar, iată cortina de purpură înaltă să desface încet, cu majestoase cute de hlamidă, și pe scenă să afirmă schematic și sintetic, fața unui templu elin, mărginit de amândouă laturile de zidurile cetății, desemnate în mod schematic. O lumină de mister, strecurată par că prin ceruri de matase, cu șterse nuanțe viorii și umbre violete învălue scena, pe care urmează să se desfășure cea mai grozavă tragedie — tragedia omului condamnat de destin, de acel „fatum" de care se temeau până și zeii.

Din depărtări se aud glasuri disparate, vagi și stinse, — care cresc, se apropie, să preschimbă în vaete, și mulțimea Tebei năvălește dintre culise și din avant scenă, chemând pe Oedip. (Z. Bârsan) Ușele palatului se deschid și Oedip apare în toată solemnitatea antică.

Mărturisim că toată nădejdea și tot temeiul grelei sarcini pe care și a luat o Teatrul Național din Cluj îl pusesem în dl Zaharia Bârsan.

Totul îl indica pe dl Zaharia Bârsan pentru acest rol de mare envergură: talentatul său deosebit, educația și predilecțiile sale artistice, mijloacele fizice de care dispune — căci dl Zaharia Bârsan este înainte de toate un puternic tragedian.

Dl Zaharia Bârsan a fost, însă, într'un moment de rea dispoziție. Glasul d-sale, atât de limpede și sonor, era serios atins de răgușală, resfrângând dezarmonii în dicțiune. Dl Zaharia Bârsan părea sufocat de conștiința răspunderei marelui rol a cărui interpretare și-o asumase, emoționat de acel „trac" care caracterizează pe adevărații artiști. Toate aceste cauze involuntare, în afară de sfera talentului, au scăzut din avântul și pateticul pe care dl Zaharia Bârsan, în alte împrejurări, putea să-l dea cu prisosință rolului. Totuși în actul al II-lea și în final dl Z. Bârsan a atins înălțimele emotive ale tragediei.

Voiu reveni să-l vedem pe dl Zaharia Bârsan în momente de mai bună dispoziție fizică și sufletească, când obișnuit cu contactul între acest rol și public, va da într'adevăr măsura price-

(*Urmare pe pagina II*)

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, semănat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

D. Bartók Béla - în trecut

Celebrul componist aranjază în anul 1914 o serată la Academia maghiară prezintând publicului budapestan cântecele poporale românești — Aprecierile marelui ziar „Világ“

Dl Béla Bartók, celebrul componist și virtuoz pianist va da astăzi — după cum am anunțat la timp — un singur concert în sala Prefecturii județului. Că distinsul musician este un sincer prieten al nostru, am mai spus-o. Pentru a arăta că d-sa era cunoscut ca atare chiar și de unguri și chiar încă de acum zece ani, vom reproduce o parte dintr'un foileton apărut în primăvara anului 1914, în marele ziar budapestan „Világ“.

*

„Societatea etnografică maghiară“ — scrie „Világ“ — a aranjat astăzi la Academie o serată. De ani de zile n'au participat atâți oameni și n'au răsunat aplause atât de entusiaste ca acele adresate dlui Bartok Béla și celor 5 simpatici români aduși de d-sa pentru acest prilej la Budapesta, din județul Hunedoara.

Se ște că dl Bartok pentru a aduna cântece populare săcuiești și românești a colindat prin toți munții Ardealului. A trimis în dar Academiei române mai multe compoziții de musică populară românească. Aceasta a primit darul cu mult entusiasm și s'a grăbit să tipărească colecția. Academia ungurească, din potrivă, nu s'a interesat de loc nici de activitatea musicală a dlui Bartok, nici de minunata și unica sa colecție de cântece populare.

Dl Bartok însă, fără a se descuraja, s'a interesat și pentru mai departe de musica română și cu o pedanterie semnificativă a continuat să adune cântece populare românești purtând gramofonul în spate și hoinărind prin toate văgăunile munților. De dragul cântărilor lui iubite a învățat românește. Și toate acestea nu le-a făcut vre-un stipendiat, sau vre-un savant subvenționat de guvern, ci compositorul Bartok, creatorul musicei maghiare moderne, un om de o constituție șubredă, aproape transparentă. A făcut-o spre propria-i plăcere și din surplusul energiei sale de titan.

Cu prilejul conferinței de astăzi d. Bartók a vorbit de resultatele cercetărilor sale asupra muzicei poporale românești. Asupra „dialectelor muzicale“, — ca să întrebuințăm experesia d-sale d. Bartók a stabilit că poezia poporală românească din Ardeal are cinci dialecte. Dintre aceste, dialectul maramurășan, se deosebește atât de mult de cel din sudul Ardealului, de pildă, ca și cum nici n'ar fi muzica aceluiași popor.

Pentru ca publicul maghiar să cunoască aceste cântece, două fete valahe, tinere și frumoase, au cântat mai multe doine românești. Ele au apărut în mijlocul uniformei elegante a doamnelor și domnilor budapestani în podoaba costumului lor național și succesul lor a fost mai mare, mai cald, decât a multor cântărețe de operă.

Am auzit cântece din fluer și din cimpoi și la sunetul acestei musici românii cântau și jucau. Când vedeai cu cât interes cald și îndoioșare privea publicul maghiar acest unic spectacol, îți venia fără voie în minte urgisita „problemă minoritară“.

Evident, muzica lui Bartók — în afară de valoarea ei științifică muzicală — a fost o adevărată faptă culturală. In fața acestei fapte culturale publicul maghiar și-o fi zis. Câtă armonie ar putea fi în această țară, dacă pentru resolvirea problemei minoritare s'ar lăsa la o parte considerațiile politice de calitate inferioară și s'ar face încercări luând ca bază punctele de vedere mai înalte ale culturei. Această seară minunată, caldă și aducătoare de valori noui, a fost un „memento“ al culturei adresat orbiților de politicianism ce guvernează această țară.“

(Continuare de pe Pag. 1.)

perei sale artistice și-a talentului său de puternic tragedian.

Dna M. Ignatescu, (Jocasta) în afară de unele neajunsuri de ținută și aptitutini — care ar putea fi lesne corectate — a avut momente bune, momente de pasiune impresionantă, și de expansiuni patetice.

Dna M. Ignatescu a spus versul corect, în măsura justă, fără a cădea în patos.

*

Dnii Psatta, Dimitriu, Arsen Popovici, Simionescu, Șerban, Bănuț în rolurile secundare, ca și drele Cronwald și Miriam au contribuit în mod meritos la închegarea superioarei armonii în care s'a reprezentat „Oedip“ pe scena Teatrului Național. Căci cu toate trecătoarele insuficiențe ale principalilor interpreți, ansamblul reprezentației, cu o montare de artă superioară și o rară grije a amănuntelor, cu finul spirit de estetism în care a fost concepută și realizată, ne-a dat o minunată visiune de tragedie elină.

Criticus.

Presa din Ungaria

Lupte de tauri la Budapesta

Aflăm din ziarul „Szózat“ că, în sfârșit, după multe tratative, consiliul comunal al Budapestei a admis unui consorțiu spaniol să aranjeze la Ujpest (Budapesta) spectacole cu lupte de tauri.

Confratele iredentist pare foarte mulțumit că Ungurii vor avea prilejul să admire luptele de tauri, pasiune detestată de orice om cu bun simț și cultură sufletească.

Litanii iredentiste

Citâm următoarele dintr'o poezie mai lungă apărută în ziarul iredentist „Magyarság“:

Eroul eroilor, marele Árpád
Ne-a lăsat pământuri și țară
Bogată ... Dar o mai avem ?
Dacă El ne-ar întreba, noi
Am tăcea rușinați și am amuți.

Umilirea, tristeța și jalea
Ne acoperă. In locul atâtor
Amintiri sfinte tronează
Azi cehul, sârbul și opincarul.
Aceștia, ca niște hiene.

Sătule de carnea de pe hoituri,
Spurcă mormintele și se veselesc
Ba încă mai dau și porunci, îngâmfați
Pământul nostru strămoșesc e al lor
Al celora cari nu sunt vrednici
Nici măcar să-ți ștergi gheata de ei.

Sudul, nordul, răsăritul, apusul
Ne văd, în lanțuri de robi.
Osemintele strămoșilor n'au liniște,
Mormintele lor sunt călcate de tâlhari
— Ne-a ajuns blăstemul strămoșesc.

Granițele despărțesc pe frați.
Filo-antantiștii trădători au
Inveninat sufletul poporului maghiar,
L'au făcut să arunce sabia
Vitejească din mână.

Și hulind cerul, au oferit
Câinilor, pe gratis (!) sfânta glie!...
Fii încrezător, magheare,
Vei mai putea și tu fi cuceritor
De țară ca marele Arpád!...

... Și când va bate ciasul sfânt
Și va veni cutremur de pământ
Și mari furtuni vor înfrica pământul
La cel dintâi semnal de luptă,
Fii gata și-aleargă, maghiare ca vântul!...

*

Da, da ... Apponyi are dreptate: Ungaria lui Horthy este cea mai pacifică țară din Europa, iar singura primejdie pentru pace este ... imperialismul României și al celorlalte state succesoare! ...

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 16 Octombrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Dama dela Maxim

Extraordinară comedie de salon picantă în 6 acte, după cunoscuta piesă a lui *Feydeau Georges*. In rolul principal cunoscuta artistă: *P. Menichelli*

CINEMA URANIA

Premieră senzațională!

SIRENA

Scufundători în oceane!

Mare dramă senzațională de aventuri în 6 acte, din viața scufundătorilor. Inscenată după romanul lui: *Octav Fenillet.*

CINEMA APOLLO

HARRY PIEL

Clubul Misterios

Dramă senzațională din viața apașilor în 5 acte. In rolul principal renumitul *Harry Piel*

Daca doresti sa cumperi!

26

Păpusi și jucării de copii,
Haine pentru copii,
Trussoul „Tetra“ pentru fetite,
Trăsuri pentru copii,
Daruri pentru botez,

în interesul propriu cercetează firma

„HERCULES“

vestită pentru prețurile ei ieftene

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care va ofera 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

? ? 6

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE

PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE Lloyd

PREȚURI REDUSE

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEȘANU

și Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă și dans Romano Russ.

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

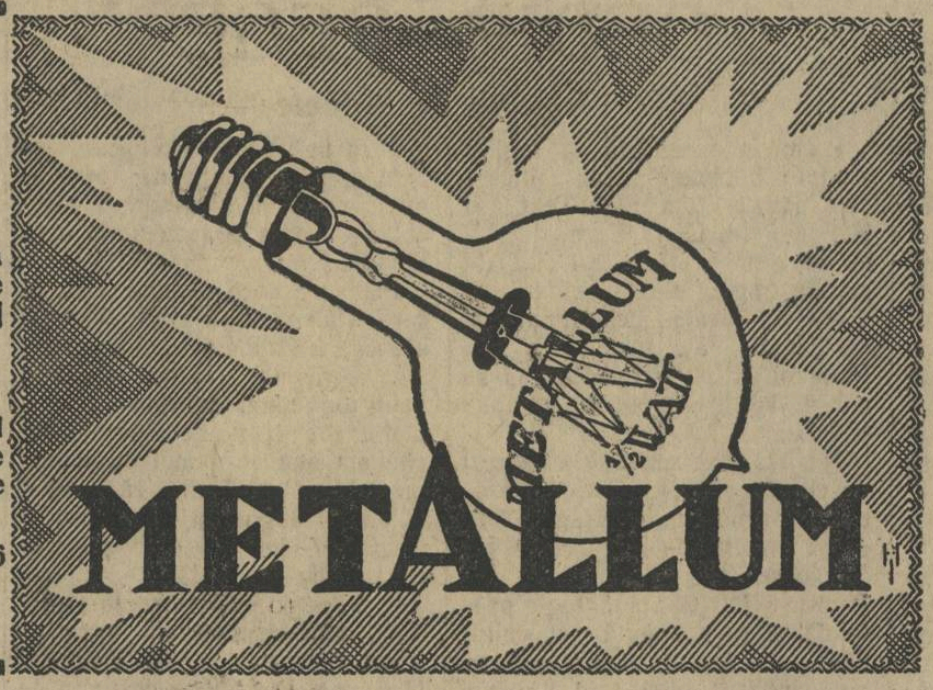

Motorul de benzină „ASTRA“ dispune de forță motrică sigură

Starea culturală economică şi administrativă a jud. Turda-Arieş

De vorbă cu d. Iulian Péter, inspector general administrativ şi prefect al jud. Turda-Arieş

Cum merg construcţiile şcolare? — O activitate rodnică — Starea economică a judeţului — Eforturile administraţiei spre o mai bună viaţă socială

Cu prilejul recentei sosiri în Ciuj a diui Peter Iulian, Inspector gen. administrativ şi actualmente girant al prefecturei jud. Turda-Arieş, am putut căpăta câteva indicaţiuni de cea mai categorică autoritate, asupra stării înfloritoare în care se găseşte azi acest judeţ.

Ne grăbim să le împărtăşim cititorilor „Infrăţirei".

Pentru luminarea poporului

Dl Inspector gen. Peter Iulian, atinge chiar dela început marea problemă a învăţământului, arătându-ne stadiul în care se găsesc „construcţiile şcolare" în judeţul încredinţat conducerii dsale.

— Zidirea de clădiri şcolare a luat un nou şi fericit avânt.

Astfel, la Urca, Ţicud şi Sin-Martin se ridică zidiri pentru şcoli cu mai multe săli de învăţătură şi în curând vor fi puse sub acoperiş.

La Criştiş, la Petrilu, la Câmpeni ca şi la Baia-Darieş s'au făcut importante reparaţii şi măriri de imobile şcolare.

Astfel, liceul din Câmpeni a fost înzestrat cu trei săli noui.

La Ludoş s'a cumpărat un edificiu pentru o şcoală primară de băieţi care a şi început să funcţioneze.

Asemenea la Turda s'a inaugurat o şcoală de meserii într'un local împrumutat de primăria oraşului.

S'a rechiziţionat localul unei grădini de copii, ungurească, ce a încetat să mai funcţioneze, unde se va instala şcoala inferioară de comerţ.

Ministerul instrucţiei publice a dat o deosebită atenţie acestui judeţ, ne-a ajutat mult, — l'am ruga însă ca să mai revie, în special pentru şcolile de meserii spre a le înlesni materialele de care au absolută nevoe.

Vara aceasta s'au distribuit peste 800.000 lei pentru construcţiile şcolare din judeţul Tg.-Mureş.

Spre o nouă eră administrativă

Am început împreună cu subprefectul — continuă dl Peter Iulian — şi în afară de conferinţele administrative, inspecţii la fiecare notariat în parte.

Până acum am inspectat Ulora, Câmpeni şi Baia-Darieş.

Scopul nostru este de a schimba spiritul prea învechit de care sunt animate prea ades, organele administrative locale.

Legea administrativă ungurească, în mare parte a fost promulgată în 1886 şi oglindeşte situaţia socială din monarhia Austro-Ungară, la acea epocă şi este adânc influenţată de principii politice a la Meternich.

Astăzi ne trebue o administraţie mai puţin pedantă, mai vie şi mai apropiată de populaţie.

A trebuit să luăm unele sancţiuni şi să facem unele schimbări în personalul administrativ, faţă de unii funcţionari cari, în loc să stea în slujba publicului, nu înţelegeau să-i servească decât, speculându-i nevoile.

Starea drumurilor

Căile de comunicaţie şi în special şoselele a fost obiectul unei solicitudini deosebite din partea Ministerului Lucrărilor Publice şi administraţiei locale.

Podurile deasemenea sunt în permanentă revizuire şi se plănueşte construirea de noui poduri pentru a deservi nevoile populaţiei arieşene.

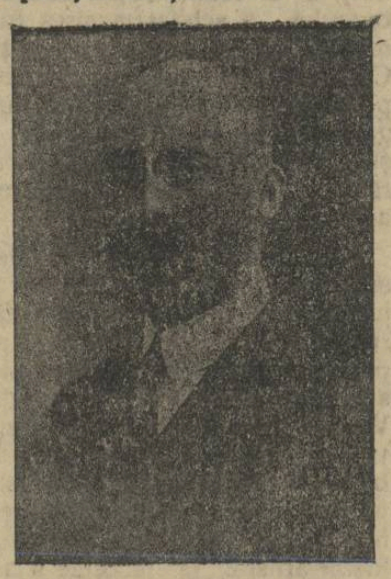

Dl Iulian Péter
insp. gen. adm.'şi pref. al jud. T-Arieş

In ziua de 14 crt. pentru construirea noului pod dela Albac, iar alte poduri, toate de pe valea Arieşului sunt în reparaţie pe seama primăriilor respective.

Ce se petrece în oraşul Turda

Observând speculaţia cea mai nerusinată care domneşte în Turda, în privinţa alimentelor de prima necesitate — ne spune dl Peter Iulian — am alcătuit un Sfat compus din reprezentanţii comerţului şi industriei, ai funcţionarilor şi consumatorilor diverşi, pentru fixarea unor liste de preţuri pe care consiliul comunal din Turda le-a adoptat şi afişat; rămânând ca organele poliţieneşti şi judecătoreşti să ia măsurile cele mai severe, faţă de speculatori.

Dealtfel fiecare consilier orăşenesc este dator să facă inspecţii zilnice şi să raporteze cele observate.

S'a ţinut şi aprobat o licitaţie publică pentru pavarea din nou, asfaltarea şi facerea de noui trotuare. Insă primăria Turdei are acum dificultăţi cu societatea care a primit adjudecarea lucrărilor, pentrucă nu-şi respectă angajamentele.

La nevoe vom recurge la concursul justiţiei.

Pentru a obţine o colaborare cât mai strânsă între public şi autorităţi, s'au format trei comisii compuse din parlamentari şi cetăţeni ai oraşului.

Una edilitară, una culturală şi alta economică.

Comisia culturală pusă sub preşedinţia senatorului protopop Mureşan, elaborează un program de activitate atât şcolar cât şi bisericesc şi de cultură naţională.

Comisia economică de sub conducerea diui dr. Vasile Meşter, notar public, va studia mijloacele de desvoltare a industriei şi comerţului din punct de vedere naţional-românesc.

Iar comisia edilitară, în înţelegere cu organele administrative alcătueşte un program de desvoltare şi înfrumuţesare a oraşului Turda.

In legătură cu instituirea acestei comisii edilitare, am comunicat diui Prefect Peter Iulian, că am primit numeroase plângeri la redacţia ziarului nostru, privitoare la taxa electricităţii oraşului Turda, care este mai scumpă ca în orce parte a Ardealului.

D-sa ne-a promis că va atrage atenţia consilierilor orăşeneşti asupra acestui fapt.

Mai departe dl Peter Iulian ne vorbeşte de comitetul care a luat iniţiativa construirei noui catedrale ortodoxe şi în fruntea căruia stă protopopul Mureşan.

Activitatea comitetului a dat roade frumoase.

Cărămizile necesare se află adunate la locul ales pentru sfântul locaş, iar planul construcţiei aşteaptă numai aprobarea serviciilor technice competente.

Nădăjduim că în primăvara viitoare vom putea începe construcţia.

Populaţia e muncitoare şi liniştită

Din punct de vedere social, domneşte linişte desăvârşită, datorită cuminţeniei populaţiei rurale şi a lucrătorilor dela diferitele fabrici.

Dl ministru Cipăianu, de altfel, se interesează foarte de aproape de acest judeţ, al cărui fiu este şi graţie intervenţiunilor dsale şi a muncii neobosite depuse în domeniul economic şi social, s'au obţinut rezultate neaşteptate.

Astfel, sub o conducere atât de înţeleaptă, viitorul acestui judeţ va trece peste aşteptările populaţiei.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6. s'a deschis prima Pantofărie studenţească, unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

MICA PUBLICITATE

Se caută o cameră ne mobilată plătesc filodormă. Adresa la administraţie.

De vânzare un prânzitor ş. dormitor în Calea Moţiilor 112i

Reclama este sufletul comerţului!

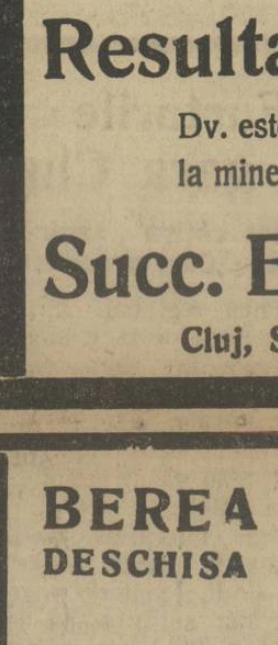

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Geneva pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" 10 Oct. „Colombo" 17 Octombrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adrrsa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

D 265 Rudolf Mosse

Studenţilor universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpăraţi de la mine stofă primind chiar şi un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

BEREA DESCHISA „URSUS"

a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este bautura predilectă a publicului

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Lysoform

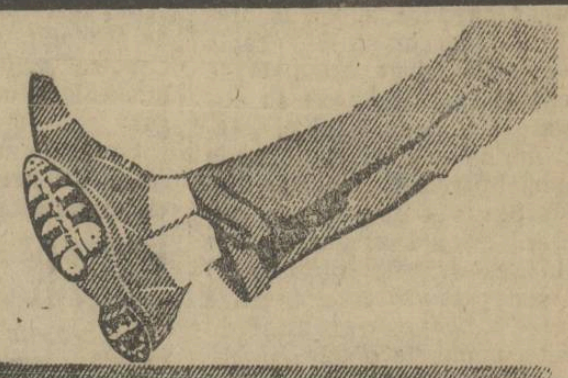

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea.

Aparatorii dlor Dem. Dobrescu si Ion Suciu

Reproducem din „Curierul Israelit“ din 12 Octombrie, următoarele rânduri:

„Ziarul „Infrăţirea“ din Cluj are rolul unui perfect Jago, turburător de ordine şi bune raporturi. Nu rare ori ne-a fost dat prilejul — şi nouă şi altor confraţi să desvăluim opera de intrigă şi vrajbă a oficiosului clujean.

„Dacă am aminti numai, cum a procedat acest ziar în chestia turburărilor antisemite de la Cluj şi încă ar fi de ajuns. Şi din aceste procedeuri, iarăşi ar fi de ajuns să citâm un singur fapt.

„Infrăţirea“ pentru a ataţa şi învrăjbi vorbise de un pretins furt de cadavre evreşti, comis de către studenţii evrei. Se părea că-i atât de veridică ştirea, încât d. ministru al instrucţiunii nu s'a sfiit să-şi însuşească acuzarea — luată din ziar — în plin Parlament.

„Recent, cu prilejul comemorărei lui Avram Iancu de către baroul din Cluj, ziarul „Infrăţirea“ a început un furibund atac în contra domnului Dem. Dobrescu preşedintele Uniunii avocaţilor, care fusese invitat să vorbească la solemnitate. Concomitent o altă campanie în contra baroului din Cluj, care a lansat această invitaţiune. Leitmotivul patriotard al unor astfel de atacuri: d. Dobrescu nu e bun român, actul comitetului avocaţilor din Cluj cari l'au inv tat să vorbească e antiromânesc, iar avocaţii toţi fierb de indignare, etc. etc. etc.

„El bine, d. dr. Suciu, decanul avocaţilor din Cluj şi-a prezentat demisiunea. Ce s'a întâmplat însă: avocaţii în unanimitate au aprobat pe decan au respins demisia sa, au slăvit pe d. Dobrescu şi au votat un vehement protest în contra ziarului „Infrăţirea“ pentru campenia arătată.

„Intriga oficiosului a fost dejucată cu această lecţiune pe deplin meritată.

„Infrăţirea“ culege ceeace *rodeşte*“. (sic).

D. Suciu poate fi mulţumit. D. Dem. Dobrescu nu este un ingrat. Apărarea din rândurile reproduse din „Curierului Israelit“ o dovedeşte cu prisosinţă.

Dar nu mai puţin mulţumiţi sîntem şi noi. Intervenţia „Curierului Israelit“ în această chestiune dovedeşte că am văzut just atunci când am afirmat că prezenţa lui Dem. Dobrescu la comemorarea Baroului Clujan înseamnă pângărirea memoriei lui Avram Iancu, şi nu preamărirea ei.

O dispoziţiune binevenită

Exproprierea pământurilor, proprietatea cetăţenilor streini, din zona dela frontieră

Din Satu-Mare ni se anunţă că tribunalul de acolo a primit un ordin al ministerului de justiţie prin care se dispune facerea unei amănunţite cercetări, dacă în zona de 10 chilometri dealungul frontierii sunt moşii, proprietăţi ale ce ăţenilor srtreini. Aceste pământuri urmează să fie vândute în licitaţie publică, restituindu-se foştilor proprietari preţurile realizate în felul acesta.

Dispoziţiunea este binevenită, mai ales că este cerută de interesele apărării naţionale.

Expozitia de fructe dela Gradina botanica din Cluj

Duminecă după amiazi la orele 3 s'a deschis o interesantă expoziţie de mere, aranjată de direcţia Grădinii botanice în colaborare cu desp. Cluj al „Astrei“, într'una din serele noi ale Grădinii botanice. Expoziţia cuprinde peste 90 de soiuri de mere, aranjate cu mult gust pe tave de hârtie, grupate în clase. O altă serie de 20 tave prezintă soiurile indigene mai alese, în frunte cu merele pătule, poinice, domneşti şi de Şovar.

Expoziţia a fost vizitată încă din prima zi de numeroase persoane.

Ea va rămâne deschisă până la 26 Octomvrie. Intrarea liberă, zilnic, între orele 9—12 şi 3—5, prin str. Pasteur 9 ori Regală 26.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia“ la Administraţia ziarului.

Furturile din gara Cluj

Hoţii sânt câţiva paznici de vagoane. Cum procedau

Direcţiunea regională cfr. din Cluj a fost încă de mult anunţată, că se fură din vagoanele cu mărfuri din gară. Paza vagoanelor a fost înteţită, dar furturile tot nu încetau, când apoi organele CFR. s'au văzut nevoite să apeleze la poliţie.

Cercetările întreprinse de poliţie au dus în scurtă vreme la rezultatul dorit. Jefuitorii vagoanelor au fost surprinşi în flagrant delict, ei fiind paznicul Miron şi individul Mihai Márton, având de complice pe funcţionarul cfr. G. Ferkuc, care stampila vagoanele forţate.

Astfel au furat mătase sosită pentru firma Judovics în valoare de 80 mii lei şi pânzeturi de 25 mii lei ale firmei Ageco.

Făcându-se perchiziţie la locuinţele numiţilor au fost găsite acolo mari cantităţi de tot felul de articole: mătase, piele ş. a. Cea mai mare prte a mărfurilor furate le vindeau în vechiul regat.

Inculpaţii au fost depuşi în arestul parchetului.

Indreptarea calendarului ortodox

Eri s'a îndreptat calendarul ortodox, suprimându-se cele 13 zile, care erau în plus, faţă de calendarul astronomic.

După data veche a calendarului ortodox, eri ar fi fost 1 Octombrie, iar sărbătoarea Sf. Paraschiva cădea peste 13 zile.

După schimbarea făcută, 1 Octombrie a devenit 14 Octombrie şi deci Sf. Paraschiva s'a serbătorit eri de către toţi creştinii ortodoxi.

Indreptarea făcută calendarului ortodox trebue să fie primită cu toată încrederea de către toţi credincioşii bisericei noastre, de oarece ea a fost dictată de nevoia unei bune rânduieli a sărbătorilor creştineşti.

Ultime informaţii

— *Din partea elevilor şcoalei normale de băeţi din Cluj primim suma de 380 lei, colectată de ei spre a veni în ajutorul bătrânului învăţător pensionar care ni-a cerut să-l ajutăm. Suma a fost expediată astăzi şi în curând donatorii vor primi confirmarea că frumoasa lor faptă a ajuns la destinaţie. Cu acest prilej ţinem să remarcăm cu durere că, deşi publicăm de mai bine de 2 săptămâni apelul, acesta este primul gest de dărnicie. Ni-am fi aşteptat la mai puţin egoism de la atâţia cari în România Mare au avut toate satisfacţiile. Venit, izolat, dela tinerele vlăstare cari vor alcătui mâne intelectualitatea satelor, el e cu atât mai preţios, în modestia lui. Gestul plin de frumoase simţiminte al elevilor şcoalei normale de băeţi ne lasă cel puţin nădejdea într'un viitor cu oameni mai buni decât cei de astăzi.*

— **Astăzi dimineaţa a avut la Bucureşti deschiderea Corpurilor Legiuitoare cu ceremonialul obişnuit.**

— *Dl Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri şi ministru de interne, întorcându se din concediu, încetează interimatul preşedinţiei consiliului de miniştri, cu care a fost însărcinat dl general Arthur Văitoianu, ministrul comunicaţiilor şi acela al ministerului de interne, cu care a fost însărcinat dl I. Nistor, ministru de Stat.*

— *Mâine Joi, cu prilejul zilei de naştere a A. S R. principelui moştenitor Carol, va fi un Te-deum în biserica ortodoxă din Cluj.*

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

Vineri 17 Octombrie a. c. va avea loc la Sibiu o întrunire a Uniunei patronilor în alimentare din România la care vor lua parte reprezentanţii tuturor filialelor din ţară. Cu această ocazie se va discuta chestiunea legii de speculă, taxa de lux, legea asupra dărilor pe spirtoase, taxele comunale, precum şi mai multe chestiuni administrative.

— „Argus“, cunoscutul şi mult apreciatul ziar economic, va publica în fiecare Joi începând de la 16 Octombrie a. c., o ediţie în franţuzeşte. Ziarul „Argus“ săptămânal va grupa toate evenimentele vieţii economice româneşti şi va documenta complect şi precis asupra activităţii financiare, economice şi industriale ale ţării.

— Ministerul de războiu a aprobat prelungirea termenului de prezintare a actelor pentru amânarea de studii a tinerilor recrutaţi în condiţiunile art. 52 şi 53 din legea de recrutare şi care urmau să fie încorporaţi la 15 Oct. până la data de 1 Nov. 1024, după care dată nu vor mai primi asemenea acte.

— Dl Petrini, director general al agriculturii din Ardeal a plecat în judeţele dela frontieră spre a inspecta lucrările de colonizare.

— Astăzi pleacă la Bucureşti dl inginer Agrippa Popescu, directorul general al manufacturii de tutun din Cluj, spre a ocupa postul de director general R. M. S. Cu acest prilej funcţionarii subalterni îi pregătesc o frumoasă manifestaţie de simpatie.

Ieri au fost publicate la Zalău rezultatele examenelor învăţătorilor minoritari din acel judeţ. Dintre 46 învăţători de stat au trecut cu succes examenul 37, 9 fiind respinşi definitiv, iar 4 au fost transferaţi pe 1 an în vechiul regat. Dintre 71 învăţători confesionali au reuşit la examen 25, ceilalţi urmând să se prezinte la corigenţă anul viitor.

— In conferinţa sa, ţinută alaltăieri la baroul avocaţilor din Cluj, dl dr Ioan Suciu, decanul baroului, a schiţat menirea frumoasă pe care o au avocaţii. Conferenţiarul a fost răsplătit prin aplauze şt ovaţiuni îndelungate pentru felul frumos cum a ştiut să formuleze rolul de apărători ai dreptăţii, pe care îl au avocaţii.

— Comitetul format în Dej, sub preşedinţia dlui Prefect al judeţului dr I. Prodan şi din stăruinţa dlui Tiberiu Pop, student, pentru serbările semicentenarului societăţii „România Jună“ din Viena a hotărât să dea un festival în ziua de 1 Noemvrie. Serbările vor consta dintr'un festival la teatrul judeţean, la orele 5 d m. cu un bogat program literar-artistic, iar la orele 9 seară dansantă în sala festivă a prefecturii. Venitul este destinat în întregime pentru fondul monumentului lui M. Eminescu, fondatorul societăţii.

— La matchul de football pentru campionatul cl. I. avut loc ieri, echipa CFR a învins în proporţia de 2:0 pe Haggibbor. Jocul a decurs fără nici un scandal.

Presa maghiară

Evreii...

Citim în ziarul unguresc „Krassoszörényi Lapok“:

„Admirăm pe lachirul care se îngroapă în pământ şi este robul hotărârei sale mistice. Evreul merge însă cu voinţa şi mai departe. Nu are prejudecaţi: face de toate. Face industrie, comerţ, înfiinţează fabrici, face pe funcţionarul, ducând pretutindenea cu sine forţele sufleteşti ale orientului şi atavismul ghetto-ului, în procent covârsitor evreii sunt religioşi.

Dacă evreul este alungat, pleacă în alte ţări, dacă creştinii îi dărâmă sinagoga el clădeşte alta în loc dacă se introduce la Budapestă „numerus clausus“, pleacă la Paris să înveţe şi dacă cărţile lui sfinte i se ard pe rug el asalteaza cerul datător de dreptate până când ordinea nu se restabileşte. Suferă în urma religiei lui, dar nu se abate nici odată dela ea.

Să învăţăm şi noi din istoria milenară a evreilor“.

Profitaţi de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preţuri

La fel cu incălţămintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi matineu: „Cardinalul“ Pentru fondul clopotelor bisericii Sf. Mihail din Cluj. Preţuri obişnuit Seria 84.

Joi seara: „Dragoste de Ţigan.“ Ca oaspe dl N. Leonard. Cu Baranyai, Zöldhelyi, Neményi, Ihász. Abonoment şters. Preţuri ridicate. Seria 85.

Vineri: „MazurcaAlbastra“. Cu oaspe dl N. Leonard. Zöldhelyi, Erényi, Bányász. Abonoment de zi 20 B. Seria 36.

Sâmbătă matineu: „Ebreea“. Cu Lévay, Baranyai, Pfeiffer, Takács. Preţuri reduse. Seria 87.

Sâmbătă seara: „Contele de Luxenburg“. Reprezentanţia de adio a d. N. Leonard. Cu Zöldhelyi, Neményi, Ihász, Leővey. Abonoment şters. Preţuri ridicate. Seria 38

Duminecă, la orele 10 şi jum: „Cenuşăreasa“. Reprezentaţia pentru copii cu preţuri reduse Seria 89

Duminică matineu: „Turta“ a 7 ora Preţuri obişnuite. Seriă 90.

Noui furturi la cfr.

Doi funcţionari au spart şi furat la atelierul de cismărie al dir. regionale

— In noaptea de Duminecă spre Luni, făptuitori necunoscuţi au deschis cu chei false uşa atelierului de pantofărie al direcţiunei regionale CFR. din localul serviciului comercial, aflător în calea Victoriei 10, de unde au furat 21 perechi ghete noui, mai multe perechi de ghete vechi, piele şi talpă în valoare de 16.775 lei.

Făptuitorii au fost descoperiţi în felul următor: Ieri dimineaţă maestrul conducător al atelierului a surprins în târgul de vechituri o femee vânzând din ghetele furate.

Ghetele erau confecţionate de atelierul CFR. iar femeia arestată, mama unui funcţionar dela biroul de control telegrafic din direcţiunea regională CFR. Cluj, a făcut mărturisiri complecte. In urma acestui fapt cercetările au căpătat o îndrumare precisă, rezultatul fiind arestarea lui Vas şi a telegrafistului c. f. r. Varró, la locuinţele cărora au fost găsite lucrurile furate.

Vas a făcut mărturisire complectă asupra faptului, dar Varro neagă totul. Ambii sunt depravaţi şi alcoholici.

S'a ivit acum bănuiala că tot aceştia sunt autorii a numeroase alte furturi comise, în aceleaşi împrejurări cu două luni în urmă la croitoria CFR. Anul trecut a fost deschisă cu chei false o cassă de bani, furându se 24.000 lei, iar anul acesta au dispărut din sertarul secretarului direcţiunei CFR. mai multe ceasornice din cele aduse din Elveţia pentru funcţionari.

Tot anul acesta în vară a fost devastată locuinţa dlui Colţescu, şeful serviciului de mişcare, când acesta era plecat la băi.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU
R 3432
CLUJ 17 OCT 1924

Anul V Nr. 1203 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Vineri 17 Octomvrie 1924

Înfrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

ANUNȚURI: La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Deschiderea parlamentului

Eri s'a deschis obișnuita sesiune a Parlamentului — a treia din actuala legislatură — potrivit protocolului, M. Sa Regele dând citire mesajului în care se fixează situația internă a țărei și raporturile României cu celelalte state și cu care se anunță proectele de legi cari vor face obiectul de studiu și muncă al actualei sesiuni.

Sesiunea aceasta va fi una din cele mai active și rodnice pentru țară, căci ea va elabora și va da forma definitivă unor proecte de legi de o fundamentală însemnătate menite să pună armonie deplină în funcționarea mecanismului Statului și să desăvârșească opera de unificare.

Printre aceste proecte de legi figurează reforma administrativă, care, după toate probabilitățile va fi luată în discuție imediat după votarea budgetului, reforma învățământului, a cultelor, a justiției etc. legi care vor da vieței Statului necesara unitate de procedură și activitate.

Cunoaștem răspunsul de flașnetă fără clape și de babă fără dinți pe care opoziția îl va da acestor proecte de legi, în care se cristalizează grija atentă a guvernului pentru interesele țărei și munca jertfită în slujba acestor interese.

Șefii și fruntașii celor mai răsboinice fragmente ale opoziției, îngroziți în lenea și diletantismul lor de far-nienți în politică și viață, vor vocifera: prea multe proecte de legi!

Se poate să fie multe proecte de legi, dar multe sunt și nevoile țării, și dacă toți oamenii de Stat ai României și-ar pierde vremea în „pertractări" călătorii prin ghetto-urile din America ori prin Zagrebul dlui Radici, apoi ce s'ar alege dintr'o țară abea așezată pe temeliile și în adevăratul ei cadru istoric?

Faza aceasta în care se găsește România, purtând povara glorioasă, dar grea, a jertfelor unui tragic război, precum și moștenirea complicată a unor vitrege împrejurări istorice, solicită și impune o muncă intensă, însuflețită de duhul patriotismului și de spiritul dezinteresat și idealist al plămădirei viitorului.

Pentru o asemenea operă se cere o minte liniștită și așezată știința personală și experiența căpătată prin practica politicei pozitive și prin anii de muncă puși în slujba Statului — însușiri și obligații de care sunt cu totul streini improvizații de după război în politică și oamenii nărăviți în criticism și obstrucționism.

De aceia, pe când oamenii din prima categorie, cari se găsesc pe banca ministerială, elaborează prin studiu și muncă, în temeiul științei și experienței legile necesare României Mari — legi de o însemnătate istorică, cum sunt acele care vor veni: în discuția actualei sesiuni a Parlamentului — oamenii din a doua categorie, scoși la suprafață de svârcolirile războiului, dezarmați intelectualmente, lipsiți de educația activității pozitive în politică, spălmântați în fața operei de muncă și gândire ce le o prezintă guvernul, nu pot articula de cât strigătul: prea multe proecte de legi!

E protestarea elevului leneș și debil intelectualmente, care se crede împovărat de lecția dată de profesor, și care sfârșește prin a fi repetent și apoi eliminat ca incapabil din școală.

Indiferent de protestarea indolenței și a celor cari nu văd în politică de cât cultul și practica palavrei, în acest parlament se găsesc destui oameni de muncă, pricepere, conștienți de datoria lor față de țară, care să dea operei legislative a guvernului, necesara colaborare, ce constă și în controlul criticei de bună credință și în contribuția personală de lumină și experiență.

Guvernul s'a bucurat în totdeauna de sprijinul acestor parlamentari, cu al căror patriotic concurs a realizat o operă legislativă ce depășind cadrul prezentului, va intra în gloria istoriei.

Inscripții

In ajutorul unui învățător isbit de soartă. — Intr'o zi a intrat în redacția noastră umbra unui om: supt si îngălbinit, cu pielea obrezului transparentă sub o barbă țepoasă, uitată de briciu, cu ochii din a căror învălvorare de înfrigurat să desprindea o nesfârșită bunătate. O umbră învestmântată în sdrențe.

Ne-a spus că este un învățător român pensionat din cauza bolii — cruda boală, tuberculosa — și ne-a rugat, ca, trebuind se iasă din spital și având nevoe de veștminte, să facem un apel la cicitorii noștri a-i veni în ajutor cu haine vechi.

Era atâta blajină resemnare și simplicitate în rugămintea lui!

... Trebue făcut ceva pentru acest nefericit, isbit atât de crud și de nedrept de soartă. Statul nu poate aplica decât legea — și legea acordă, în asemeni cazuri, o pensie din care nu poate trăi un om.

Dar un învățător — un membru al învățământului — nu este un simplu slujbaș al Statului, care aplică un număr, o pecetie și o iscălitură pe o petiție.

Un învățător este mai mult decât un slujbaș al Statului: el este un factor social și societatea are îndatoriri față de el, mai cu seamă când se găsește în împrejurări atât de jalnice, ca învățătorul de care vorbim.

Să ne împlinim deci datoria — fiecare așa cum putem, în limitele generozității și pungii noastre — față de învățătorul care a aprins o luminiță de învățătură și românism într'un sat, dar care astăzi, isbit de nedreptatea soartei, nu poate întinde nici mâna pentru a-și cerși pâinea și doctoriile.

Cimentarea colaborarei politice româno-austriace

Rezultatele vizitei dlui Ion I. C. Brătianu la Viena așa cum se oglindesc în comentariile presei Vieneze

Am arătat la timp marea importanță politică a vizitei dlui I. I. C. Brătianu la Viena, care nu poate fi privită numai ca un act protocolar, ca răspuns la vizita ce ni-a făcut la București cancelarul Seipel. Interese cu mult superioare ne apropie de Viena și desigur, vienezii au fost cei d ntâi cari și-au dat seama de aceasta. Privind de aproape călduroasa manifestare făcută premierului nostru în Capitala Austriei, ca și comentariile presei vieneze, ne putem da bine seama că vizita dlui Ion I. C. Brătianu la Viena cimentează o importantă colaborare politică între România și Austria.

Iată câteva spicuiri din presa vieneză:

„Deutsche Allgemeine Zeitung" cu data de 30 Septembrie scrie:

„După cum anunță „Politische Korrespondenz", dl Ion Brătianu președintele consiliului român, sosește Luni 6 Octombrie în Viena pentru o vizită de două zile.

Această vizită a omului de Stat român este înapoerea vizitei cancelarului Austriei, dr. Seipel și a ministrului de externe, dr. Gruenberger, făcute la București.

Știrea sosirii primului ministru român, dl Brătianu, — care încă își face cura la Karlsbad — printre noi, va fi primită de toată lumea cu mare satisfacție.

Conducătorii Statului nostru, făcând vizita din primăvara trecută Statelor succesoare au avut tocmai de scop să restabilească relațiunile normale cu Statele foste inamice. Dacă privim la drumul urmat, dela 1918 încoace, trebue să spunem — cu toată obiectivitatea — că normalizarea relațiunilor cu Statele succesoare, în ce privește raporturile politice și comerciale, și-a atins scopul deplin.

Ion I. C. Brătianu
președintele Consiliului de Miniștri

Relațiunile Austriei cu România *au o importanță, mai ales, cele economice* și credem că discțiunile dela Viena vor decurge tocmai în jurul chestiunilor economice.

Partea *politică* a vizitei trebue considerată numai din punctul raporturilor cordiale ce există între cele două țări".

*

„Neues Wiener Tagblatt" cu data 30 Septembrie scrie:

„La începutul lunei viitoare, președintele consiliului român, dl Brătianu sosește la Wiena — vizita are de scop să întoarcă pe aceia făcută de d-rul Seipel la București. — Dl Brătianu va fi aci primit cu o deosebită cordialitate, căci dsa este unul din cei mai importanți oameni politici ai Statelor succesoare, care a insistat să se reia relațiunile politice normale cu Austria și s'a străduit să întărească colaborarea economică între Statele noastre.

*

„Neues Wiener Tagblatt" cu data de 5 Octombrie scrie.

„Primul ministru al României întoarce acum vizita făcută de cancelarul nostru la București. Dl Brătianu poate fi sigur de o primire călduroasă în toate cercurile politice ale Austriei, pentrucă între cele două țări nu e-

(*Urmare pe pagina II*)

INCA UN FALS

AL ZIARULUI „BRASSOI LAPOK"

Declarația apocrifă a tatălui d-lui dr. Pteancu, inspectorul învățământului — Tatăl își condamnă fiul? . . . — Demascarea minciunei — Fițuica iredentistă refuză publicarea desmințirei — Avis Sindicatului pressei maghiare

Am afirmat nu odată că ziarul „Brassoi Lapok" este un organ ce face comerț și trafic de sentimente ungurești, făcând „iredentism" din motive de tarabă, ca să crească tirajul și așa destul de mare al ziarului. Am dovedit că proprietarii lui nu se dau îndărăt nici dela mici excrocherii și am adus ca pildă cunoscutul caz al interviewului A. S. R. Prințului Carol, acordat ziarului elvețian „Züricher Tagesanzeiger" însușit și publicat în mod fraudulos de „isteții" noștrii galițieni.

Dar cine ar putea înșira toate incorectitudinele acestui imund organ maghiaro-evreiesc? Importul de rotative, hârtia, frustarea statului la taxele de vamă, etc., etc., dovedesc în deajuns cu cine avem de-a face.

Acum descoperim o nouă potlogărie a dlui Günfeld. Iată despre ce e vorba.

In nrul 232 (11 Oct. 1924) al ziarului „Brassoi Lapok" am citit cu legitimă surprindere un pretins interview cu d. Gheorghe Pteancu, director al școlii din Careii Mari, tatăl dlui dr Alexandru Pteancu, inspector general al învățământului. Se afirmase în acest articol că d. Pteancu senior este contra politicei de asuprire inaugurată de d. ministru Anghelescn și condamnă pe fiul său a cărui atitudine față de școlile ungurești este atât de silnică și brutală.

*

Cunoscând moralitatea politică a domnilor Kahana și Grünfeld și neputând crede ca s'ar afla un singur român cinstit și de bună credință care ar fi în stare să taxeze drept intoleranță o politică atât de conciliantă față de minorități ca aceia a dlui ministru Anghelescu, aplicată cu tact și pricepere de d. inspector Pteancu, — ne-am interesat mai de aproape care este realitatea.

Astăzi suntem în stare să informăm cititorii de următoarele:

Intr'o zi dela începutul lunei Octombrie tatăl dlui inspector Pteancu se afla în cabinetul dlui primar al orașului Careii Mari în chestiuni școlare. Cu acest prilej dnu Pteancu senior a fost întâmpinat de un anumit individ, numit pare se Adam, care l'a întrebat ce impresii are asupra legii școlare a dlui ministru Anghelescu. Răspunsul, categoric, a fost că legea e bună. D. Pteancu senior a insistat mai ales asupra nimeritei dispoziții a legei că până la 12 ani băieții nu sunt scutiți de obligația de a frecventa școala.

Atât a spus d. Pteancu senior și nimic mai mult. Aceasta o poate dovedi oricând chiar și d primar alor orașului Careii Mari.

Ne închipuim mirarea dlui Pteancu senior când a citit articolul. Dsa trimis îndată o scrisoare de desmințire ziarului brașovean, cerând publicarea ei conform dispozițiilor legii. Se constata în aceasta desmințire că articolul cu interviewul *cuprinde minciuni sfruntate și este în întregime de domeniul fanteziei.*

Fițuica iredentistă însă, cavalerească și corectă cum e, a refuzat publicarea desmințirei... De! — când cineva se numește „Brassói Lapok" își poate permite și nerespectarea legii presei...

De altcum, recunoaștem că interviewul apocrif servește de minune propaganda ungurească. Închipuiți vă: însăși tatăl inspectorului Pteancu e revoltat contra „politicei de asuprire" și e gata să'și certe fiul, chiar în fițuica domnilor Kahana și Grünfeld!...

*

Banditismul acesta gazetăresc, comis la comanda mercenarilor gazetei trebue să revolte chiar și pe ungurii cinstiți. Sindicatul presei mnghiare ce zice? Nu crede că este un interes general îndepărtarea din gazetărie a insalubrilor indivizi de import înirușt în gazetărie?

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. | **Vopsitorie de lână şi de tort**
Lloyd 2581 13

(Continuare de pe Pag. 1.)

xistă nici un fel de conflicte politice sau economice, ci dimpotrivă au de câştigat prin crearea de relaţiuni economice intense.

Ar fi de dorit ca, profitând de prezenţa primului ministru al României, la Viena, să se discute anumite chestiuni rămase în suspensie, dându-lise o soluţie dreaptă şi practică, rezolvirea echitabilă a acestor probleme ar întări şi mai mult legăturile prieteneşti dintre cele două ţări".

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Presa maghiară

„Gazetarii cehi nu iubesc pe unguri" . . .

„Brassói Lapok" scrie: „Gazetarii cehi au sosit din Sibiu la Braşov. Ei sunt nişte oameni bine făcuţi, mijlocii, cari aduc mai mult a funcţionari de cât a mânuitori ai condeiului. Toţi poartă ochelari. Vorbesc bine limba germană aşa încât putem sta de vorbă cu ei.

Redactorul nostru a avut o convorbire mai lungă cu d. Carol Hoch, primredactorul ziarului „Narodni Listy". D sa a spus lucruri foarte interesante asupra situaţiei din Cehoslovacia.

Condiţiile de trai sunt cam la fel cu cele din România, dar situaţa materială a intelectualimei este incomparabil mai bună. Leafa gazetarului ceh, conform contractului colectiv, este de 2300—2500 coroane cehoslovace, deşi poţi trăi şi din mai puţin. 40 coroane cehoslovace pe zi sunt suficiente la Praga chiar şi pentru un străin.

Ne-a surprins — continuă „Brassoi Lapok" cât de maghiarofobi sunt chiar şi gazetarii de origină slovacă.

Redactorul Carol Husek din Bratislava ne-a spus că, după celea ce-a văzut, situaţia minoritarilor în România e ireproşabilă. La fel şi Cehoslovacia îşi îndeplineşte datoriile faţă de minorităţile naţionale.

Svonurile răsdândite referitoare la presupusele diferende ce ar exista între cehi şi slovaci sunt exagerate în cea mai mare măsură.

Totul se reduce la următorul fapt. Slovacia nu avea decât intelectualime maghiară. Noul Stat nu se putea rezima pe unguri. Intelectualimea a fost importată din Bohemia şi este firesc dacă la începnt erau multe frecări între populaţia slovacă şi între intelectualimea cehă mai înaintată în cultură şi stabilită în Slovacia.

Astăzi situaţia s'a înbutăţit simţitor, Slovacia va va avea cu timpul elemente intelectuale proprii."

„Admirabila instigaţie a lui Apponyi"

„Geneva a vorbit — scrie „Ellenzék". — Frumosul discurs al profesorului Murray, plângerile sugestive ale grecului Politis, admirabila instigaţie a lui Apponyi, tăcerea Micei antante echivalentă cu o recunoaştere, au scris cu litere de foc chestiunea minoritară pe orizontul cerului european. Spiritul de la Geneva a înfricoşat Consiliu de miniştrii din Bucureşti. Deşi ungurii sunt taciturni şi cu toată propaganda presei plătite, străinătatea e informată de politica de sugrumare a lui (!) Angelescu. Timpul are urechi şi ochi şi năvălirea de tătari a liberalilor este osândită de toţi."

Insolenţa confratelui iredentist nu are nevoe de nici un comentariu.

Când d. Kahana e spiritual...

Pentru a arăta până unde merge sfidarea celor de la „Brassói Lapok" vom reproduce următoarele aprecieri referitoare la deschiderea Camerei.

„Cinderatta, bumm! bumm! S'a deschis marele circ. Spectacolul începe. Se vor vedea urşi, maimuţe, tigrii şi alte animale dresate. Apoi, dansatorul pe funii Vintilă Brătianu, Iorga-Fregoli: artist transformist. Luptă de tauri. Ionel Brătianu călare... In pause se vor putea vedea — contra bacşis — grajdurile lui Augias..."

Stupidele „spirite ale colegului Kahana sunt încă o dovadă că galiţienii „magyar ember" nu'şi încăp în piele.

Aceasta este încă un motiv pentru autorităţite româneşti să cerceteze cu de-amănuntul şi din oficiu dedesupturile afacerilor din cari s'au îmbogăţit aceşti odioşi speculanţi de sentimente ungureşti.

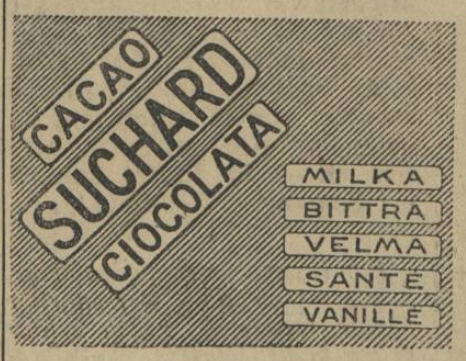

Concertul Bela Bartok

Marele compozitor Bela Bartok, a concertat, aseară, în sala Prefecturii.

Ilustrul prieten al neamului nostru, nu este numai un pianist de rassă, ci şi un virtuos şi poet al stilului muzical.

Clapele de fildeş, sub degetaţia sa rafinată, înlănţue şiraguri de sunete atât de pure şi atât de fermecătoare de strălucire ca nişte crispări de artă pe o placă de aur.

Bela Bartok este un fin comentator al clasicilor, şi interpretarea în care demonstrează pe fiecare din ei, este imbibată de acea erudiţie care este apanajul adevăraţilor interpreţi de artă.

In sala Prefecturii, cu totul neîncăpătoare pentru numărul spectatorilor, maestrul Bela Bartok, a avut un succes care cu greu se va egala în galeria de concerte a Clujului.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să i dărulască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: „MazurcaAlbastra". Cu oaspe dl N. Leonard. Zöldhelyi, Erényi, Bányász. Abonoment de zi 20 B. Seria 36.

Sâmbătă matineu: „Ebreea". Cu Lévay, Baranyai, Pfeiffer, Takács. Preţuri reduse. Seria 87.

Sâmbătă seara: „Contele de Luxenburg". Reprezentanţia de adio a d. N. Leonard. Cu Zöldhelyi, Neményi, Ihász, Leővey. Abonoment şters. Preţuri ridicate. Seria 38

Duminecă, la orele 10 şi jum: „Cenuşăreasa". Reprezentaţia pentru copii cu preţuri reduse. Seria 89

Duminică matineu: „Turta" a 7 ora Preţuri obişnuite. Seriă 90.

Duminică seara: „Mireasă din Hamburg". Noui distribuţii de roluri. Abonament de zi 21 A. Seria 91.

Primăria oraşului Lugoj. No. 10504—924 adm.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că pentru livrarea a 30.000 buc. pavele granit de prima calitate s. a. 20,000 de $^{18}/_{18}$/14—15 cm. şi 10,000 buc. de $^{18}/_{27}$/14—15 cm. pe seama Primăriei oraşului Lugoj, se publică

Concurs

Ofertele dresate amăsurat legii contabilităţii sunt a se înainta Primăriei oraşului Lugoj în plic sigilat şi scrise „Ofertă pentru pavele" până la 25 Octomvrie 1924, oara 12 a. m. la care timp se va ţinea licitaţiunea.

La oferte este a se acluda atât modele de pavele cât şi atestate oficiale despre probele de rezistenţă a pietrii oferite. Ofertele întârziate sau date prin telegramă, oferte care vor cuprinde condiţiuni speciale, în afară de cele cuprinse în concurs cum şi supraoferte nu se vor lua în considerare.

Ofertele înaintate obligă ofertantul numai decât, iar Primăria numai după aprobarea consiliului comunal

Lugoj, la 8 Octombrie 1924

D. 291 **Harambaşa** m. p. primar

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEŞANU
şi Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă şi dans Romăno-Russ.

MICA PUBLICITATE

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc filodormă*. Adresa la administraţie.

De vânzare un prânzitor şi dormitor în Calea Moţilor 112.

Oare de exercitare la Pian să poate lua înainte de masă. Adresa la ziar. D 289

Reclama este sufletul comerţului!

CEASORNICE Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE şi PRECISE

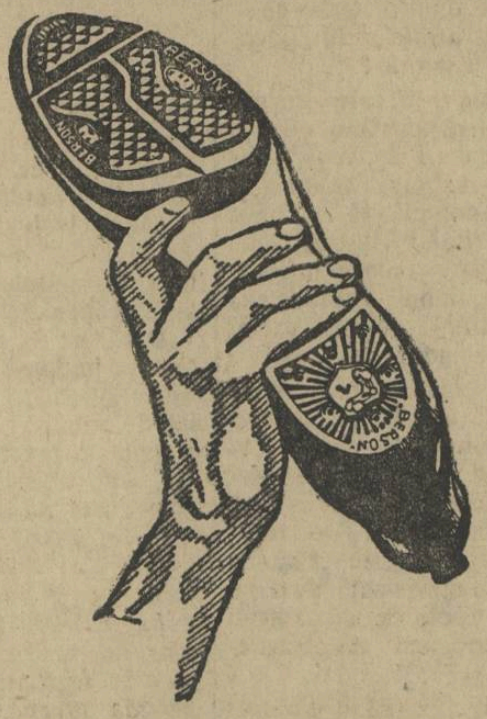

Purtaţi numai renumitele tocuri şi tălpi **Berson**
fiind eftine, durabile şi plăcute la mers.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumerile.

MUTARI IN ARMATA

După cerere

Infanteria

Locotenenți: Stănescu Grigore din regimentul 85 infanterie în reg. 12 inf., Soltan Chiril din reg, 10 v-tori la cons. răsb. C. 93 inf. în reg. 1 inf., Stoian Eug, III. A., Ștefănescu N. din reg. 8 inf. în reg. 8 v-tori, Suceveanu H. I. din reg. 37 inf. la cons. răzb. C. IV. A., Simionescu Al. din reg. 32 inf. la cădt. div. XIII, Ștefănescu Al. din reg. 4 gr. în reg. 5 v-tori, Stefănescu Gh. din reg. 1 grăn. în corpul jandarm,, Ștefănescu I. din reg. 37 inf. la flotila de luptă, Tudor P. I. dela cons. răzb. C. V. A. în reg. 86 inf., Turea V. din reg. 24 inf. în reg. 16 inf. Ulea C. dela C. R. Vasile Lupu la dep. centr. muniții, Vasiliu N. din reg. 8 v tori în reg. 37 instr. av. Tecuci în reg. 27 inf., Vatau I. din reg. 95 inf. la dep. muniții Bârlad.

Sublocotenenți: Aldea N. dela ars. aeron. la grup. 2 av rec., Bordeanu Gh. din bat 10 V. M. la flot. de luptă, Buzatu Șt. din bat. 6 V. M. la inst. nat. ed. fizica, Comșa Liviu dela cent. instr. av. Tecuci la flotila de luptă, Colita V. din reg. 95 inf. în reg. 17 inf., Dumitrescu I. din reg. 85 inf. în corp. jandarm., Derloșea Brutus din reg. 87 inf. la grup, 2 av. rec., Georgescu M. N. dela centr. instr. av. la ars. aeron., Govella I. din. reg. 36 inf. la dep. mat. aaron., Ionescu M. I. din reg. 1 inf. în reg. 93 inf., Iorgulescu I. Gh. din reg. 17 inf. în corp. jandarm., Miclescu Al. din reg. 29 inf. în reg. 2 v-tori, Mănescu Mircea din reg. 4 v-tori în reg. 2 pion. Melancea Șt. din reg 2 v-tori la șc. mil. inf. nr. 2, Niculescu C. P. dela centr. instr. av. la arsenalul aeron, Olteanu Octavian dela contr. instr. av. la arsenalul aeron., Olteanu Gh. din reg. 86 inf. la șc, pilotaj și antrenament Tecuci, Oltescu C. din reg. 19 inf. la grup. 1 av. recun., Popișteanu Al. din reg. transm la arsenalul aeron., Petruț C. din bat. jand. București la serv. geogr., Sima Emilian din reg. 34 inf. în reg. 1 v-tori, Stănescu C. din reg. 1 pr. în reg. 1 inf., Stănculescu I. din reg. 4 inf. în corp. jandarm., Stoica Tudor dela grup 2 av. rec. la flotila de luptă, Trașcu N. P. din reg. 23 înf. în corp. jandarm.

Instructori de educație fizică: Chinie Sebastian din bat. jand. București la inst. naț. educ fizică, Panescu C. din reg. 6 v-tori în reg. 9 v-tori, Simion I. dela șc. trag. inf. la inst. hat edic. fizică,

Cavaleria

Căpitani: Apostolescu Ap. din reg. 6 căl. la șc. spec. de cav., Agape Octavian din reg. 11 roșiori la C. R. Cernăuți, Atanasiade Cuza Traian dela cons. răzb. C. III. A. la comend. pieței Chișinău. Balaban Aurel dela șc. mil. cav. în reg. călărași, Berlescu N. dela centr. instr. cav. la cdt. șc. cav., Constantinescu Aurel dela grup. de exploat. av. la centr. instr. aeronatic., Elefterescu S. Mircea de la cdt. șc. cav. la șc. mil. cav., Ferdeber T. dela cdt. C. VII A. în diviz. 7 tren., Florescu D. din reg. 5 căl. la inst naț. educ. fiz., Haulici D. din reg. 9 roșiori în reg. 10 călărași, Lupașcu I. din reg. 12 roșiori în M. R. dir. 11 tehnică, Pașa Gh. din reg. 7 căl la centr. instr. caval., Peretz Titu din M. R. dir. 2 cav. în reg. escorta regală, Pravilă Gh. din reg. 12 roșiori, la brig. 2 roșiori, Strâmbeanu Șt. dela cdt. C. I A. în reg. 2 călărași, Teodor V. din diviz. 7 tren la șc mil. inf. nr. 2.

Locotenenți: Adamiu Adrian din reg. 7 roșiori la șc. de pilotaj Tecuci, Bratu M. dela cons. răzb. C. V. A. în reg. 7 roșiori, Cristescu N. dela șc. militară de cav., în corp. jand., Climescu Mircea dela centr. instr. cav. în reg. 8 roșiori, Harhas N. dela centr. instr. al cav. în reg. 11 roș., Teohari I. din reg. 11 căl. în M. St. M. detaș. trup.

Sublocotenenți: Brusaliu B. din regim. 6 căl. în corp. jand. ruraie, Căciunescu Anton din reg. 4 roșiori la flotila de luptă, Diculescu Al. din regim. 3 roșiori în M. R. escadronului trupei, Ionescu Virgil din reg. 1 i roș. în div. 6 tren, Moveanu I. din reg. 3 roș., Miclescu I. Gh. din reg. 6 roș, în reg. 8 roș., Stratulativ M. din reg. 2 roș. la flotila de luptă.

Artilerie

Căpitani: Apostolescu I. din reg. 17 obuziere în reg. 10 obuz, Atanasiade I. din reg. 1. art. la cons. răzb. corp. II arm., Angelescu Gh. dela C. II A. la cons. răzb. div. IV, Apostol N. din reg. 27 obuz.. la ars. arm., Bălșanu I. dela corp. I arm. la șc. preg. of. rezervă a artil., Cantuniari C. din reg. 2 art. grea în reg. 2 art., Dumitrescu V. din M. R. secretariatul general în reg. 2 art. grea, Dejescu Gh. din reg 1 obuz. de munte în reg. art., Ionescu D. N. din M. R. ser. pers. la cons. răzb. C. II A., Ionescu C. I. dela dep. cent. m-ții București la ars. arm., Lisievici I. din reg. 6 art. grea în reg. 11 art., Marinescu T. din reg. 15 obuz. la ars. arm. Mustață I. din reg. 39 art. la ars. arm., Nestorescu Șt. din reg 34 obuz. în reg. 29 obuz., Pantilimonescu V. din reg. 10 obux. în reg. 3 obuz., Poenaru Iulian din reg. 5 obuz. la cdt. art. C. I. A., Rădulescu Gh. din grup. 3 av. rec. în M. R. dir. XI techn., Răut Virgil din reg. 24 art. în reg. 8 obuz., Romano P. din reg. 16 obuz. în reg. 4 art., Vasiliu Gh, din reg. 29 obuz. în reg. 5 art. grea, Volceanu Gh. din reg. 37 art. în M. R. dir. 8 armam., Vasilescu Gh. din M. R. serv. pens. la pirot. arm.

Locotenenți: Almăjan I. din reg. 9 art., Dragomirescu Marin, din reg. 1 art. în reg. 9 art., Dărăscu Vir. din M. R. dir. 11 techn. în reg. 2 art., Ghiu I. din reg. 25 art. în reg. 18 obuz., Mihail St. Ioan din reg. 21 art. la șc. mil. de art., Martac C. din div. 1 art. m-te în M. R. dir. 8 armament, Mărunțeană I. din reg. 19 obuz. în reg. 17 obuz., Mihăilescu C. din reg. 2 art. grea la șc. mil. art., Panaitescu G. din reg. 41 art. la dep. centr. m-ții București, Pleșoianu Iulian din reg. 1 art. la șc. preg. of. rez. a artil. Petaleanu P. din reg. 4 jand. la insp. pomp. mil., Strișcă C. din div. 3 art. m-te în reg. 41 art.

Sublocotenent: Breahnă R. din reg. 25 art. în reg. 2 art. grea.

Trupe speciale

Căpitan: Damian G. Raul de la cdt. corp. VI arm. în reg. 2 căi ferate.

Locotenenți: Creangă I. din reg. 7 pion. în bat 1 pion. m-te, Stănescu Virgil dela șc. mil. de geniu în reg. 5 inf.

Sublocotenenți: Georgescu P. Eug. din reg. transm. la grup. de aeros., Marinescu I. N. din reg. 5 pion. la grupul de aerost.

Marina militară

Căpitan: Vlădescu C. dela corp. gr. la forța nav. fluv.

Sublocotenenți: Cristescu I. dela forța nav. maritimă la forța nav. fluvială, Palade Horia dela forța nav. maritimă, la insp. marinei, Popescu I. dela forța nav. maritimă la forța fluvială, Popescu T. dela forța nav. fluv. la forța nav. maritimă, Vasilescu N. dela forța nav. fluvială la forța maritimă.

Serviciul Sanitar

Medic-căpitan: Staicu D. din reg. 38 inf. în reg. 23 inf.

Intendență și administrație

Intendanți-căpitani: Berceanu T. dela div. 1 cav. la div. II, Ciudin Al. dela insp. 3 arm. la cdt. ter. C. VI A.

Administratori-căpitani: Bănățian Gh. dela manut. Soroca la div. III, Cristescu M. din reg. 6 v-tori la dep. centr. echip., Cristea N. dela manut, Bacău la manut. Constanța, C-tinescu Stere dela șc. mil. artil. în M. R. serv. control, Eraclide Gh. dela pirot. armatei la div. XV, Frimu T. dela bat. 5 ad-tiv la bază navală maritimă, Ionescu Glodeanu din reg, 8 inf. la spit. mil. Buzău, Mitran Al. dela bat. 7 ad-tiv la atel. centr. conf., Misa I. dela baza navală marit. în bat. 3 V. Munte, Negomireanu I. dela int. jud. Roman în reg. 27 inf., Pardos C. din reg. 28 obuz. la atel. conf. C. V. A., Tomiță A. dela spit. mil. Regina Elisabeta în Marele Stat-Major „Revista România Militară", Tacluc I. din reg, 27 inf. la int. jud. Roman, Vernescu Gh. dela bat. 5 ad-tiv la cdt. ter. C. III A.

Administratori-locotenenți: Alexandrescu Eustațiu dela lic. mil. Iași la div. II caval., Baciu C. dela cdt. C. III A. la cdt. corp. jand., Basarabescu Mircea dela cdt. ter. C. I. A. la șc. trag. artilerie, Chirilă D. dela dep. muniții Pitești la C. R. Argeș, Călin I. dela cerc. recr. Dolj cdt. ter. C. I. A., Constantinescu Ovidiu din reg. 7 roș. în reg. 38 obuz., Dină Băluță din reg. 1 inf. la lic. mil. Craiova, Dociulescu D. din bat. 4 ad-tiv la manutanța Rădăuți, Dumitrescu C. dela șc. subof. Brașov la atel. rep. C. V. M., Dănescu D. dela 2 ad-tiv la manut. Tulcea, Diaconescu Emil dela dep. centr. echip. la dep. remontă Somoșcheș, Filip T. dela manut. Constanța în M. R. serv. pers., Iliescu D. N. dela div. 2 Munte în reg. 2 obuz. munte, Ionescu Șt. dela manut. Lugoj la sanat. mil. Regele Ferdinand, Ioan P. Gh. din M, R. serv. lichid. în reg. 22 art., Ionescu Gh. I. dela dep. m-ții Bârlad, la dep. m-ții C. I. A., Ionescu T. din reg. 2 pion la atel. rep. C. II A., Lebidov Al. din div. tren munte în reg. 6 art., Lăzărescu Gh. de la șc. of. rez. Bacău la atel. rep. C. IV A., Mincu D. din reg. 21 artil. în reg. 26 obuziere, Mesteș Gr. dela C. R. Sighetul Marmației în reg. 14 inf., Mihalcea P. dela atel. centr. conf. la bat. 5 ad-tiv, Neagra I. din reg. 37 art. la spit. mil. Turn-Severin, Nica D. dela dep. sanit. C. VII A. în bat. 1 ad-tiv, Popescu C. I. din reg. 1 vânători la manut. T.-Măgurele, Popescu Victor dela baza nav. fluv. bat. 1 pion. de munte, Plugaru Gabriel dela bat. 3 ad-tiv la div. VI, Pavelescu Pavel dela C. R. Mircea în M. R. serv. contabil, Pelimon I. dela manut. T.-Măgurele la manut. Focșani, Palade P. dela spit. mil. Soroca la manut. Soroca, Pârvulescu Gh. din reg. 12 art. la dep. centr. sanitar, Rusu D. dela bat. IV ad-tiv. la lic. mil. Iași, Radian Vintilu din reg. 1 Art. la bat. 7 ad-tiv, Stoica Dobre dela sanat. mil. Techirghiol, la spit. militar Constanța, Tomescu V. dela forța nav. fluv. la div. 1 vânători de munte, Toma Adam dela cons. de război C. 3. A. în bat. 3 ad-tiv, Vasilovici Ed. dela șc. de potcovari Timișoara la manutanța Lugoj.

Administratori sublocotenenți: Bogma Adalbert din reg. 10 călărași în reg. 10 roșiori, Coșoleanu D. din reg. 1 pionieri, la șc. spec. de cav., Cazacu Ch. de la C. R. Satu-Mare în bat. 10 V. M., Cazmir P. dela manut, Caracal, în reg. 16 inf., Cărciumărescu I. dela atel. rep. C. R. A. în reg. 18 obuz., Florescu S. Șt. dela C. R. Bistrița în reg. 5 roișiori, Ghibu C. din reg. 5 roșiori în reg. 13 art., Golea P. de la C. R. R. Sărat, în reg. 38 ob., Iliescu I. Gh. dela atel. reg. C. 1 A., la div. 1 tren, Irăvescu D. dela manut. Zălău, la manut, Thighina, Jianu Șt. dela C. R. Romanați, la C. R. Sighetul Marmației, Lega T. din reg. 14 inf. în bat. 1 ad-tiv, Marinică I. dela div. 9, în reg. 36 inf., Mihăilescu Cr. din reg. 9 inf. la baza nav. marit., Moldoveanu C. din bat. 6 vânători de munte la institutul sanit. mil., Martin C. Octav din reg. 5 vânăt. la C. R. Dorohoi, Nicolau D. Șt. din bat. 5 ad-tiv în reg. pontonieri, Olaru I. dela dep. m-ții C. 1 A. în bat. 1 ad-tiv, Popa M. C. dela spit. mil. Oradea-Mare, la spit. mil. Regina Elisabeta, Petrescu P. din reg. 2 vânători, la dep. m-ții Pitești, Popescu N. I. dela șc. spec. cav. în reg. 1 pionieri, Pintilie Virgil din reg. 91 inf. la div 2 V. Munte, Prihal Arnold din reg. 41 art. la închis. milit. Brașov, Plăesu T. dela penit. Târgșor, la șc. militară ad-ție, Stănescu Gh. dela spit. militar Satu-Mare la C. R. Satu-Mare, Stoian I. dela C. R. Cant mir, la șc. milit. adm., Samuel Teofil dela C. R. Cluj, în bat. 6 ad-tiv, Stamatoiu Mih. din reg. 10 roșiori în reg. 10 călărași, Teodorescu A. N. dela div. 3 tren la manut. Bârlad, Tănăsescu V. din bat. 4 ad-tiv la lic. milit. Iași, Turturescu Al. dela C. R. Chișinău oraș, la manut. Bolgrad.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția" la Administrația ziarului.

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

Lloyd

PREȚURI REDUSE

* Căutăm în toate orașele din provincie achizitori inteligenți retribuiți bine. Ofertele conținând și condițiunile a se adresa Administrației ziarului.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 17 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Dama dela Maxim

Extraordinară comedie de salon picantă în 6 acte, după cunoscuta piesă a lui *Feydeau Georges.* In rolul principal cunoscuta artistă: *P. Menichelli*

CINEMA URANIA

Premieră senzațională!

SIRENA

Scufundători în oceane!

Mare dramă senzațională de aventuri în 6 acte, din viața scufundătorilor. Inscenată după romanul lui: *Octav Fenillet.*

CINEMA APOLLO

Lordul Bluf

Dramă de aventuri extraordinare din viața unui excroc în 5 acte. In rolul principal: LOTH ILA

„AESCULAP"

MIHAIL MÁTÉ

Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale

Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631

Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele și aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** și **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu prețuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereți oferte gratuite!!!

Distribuirea ajutoarelor
acordate Bisericilor din jud. Cojocna

Frumoasa manifestaţie de la prefectură — Telegrama de mulţumire trimisă dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor

Astăzi s'a facut la prefectura judeţului din Cluj distribuirea ajutoarelor votate de guvern Bisericilor din judeţul Cojocna.

Un număr mare de preoţi şi ţărani au venit cu acest prilej la Cluj, actul distribuirei luând caracterul unei frumoase manifestaţiuni.

In câteva cuvinte prefectul judeţului, d. Sept. Mureşanu a arătat sforţările depuse de guvern, şi în special de d. ministru Lapedatu, pentru sprijinirea Bisericilor. Ajutorul de acum, a spus d-sa trebue privit numai ca începutul operei de ridicare a Bisericilor, pe care şi-a impus-o actualul guvern.

In numele preoţilor a răspuns părintele Boer din Mănăşturul-unguresc, mulţumind guvernului pentru opera de binefacere inaugurată în sprijinul bisericii.

Apoi s'a trimis dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor următoarea telegramă;

Preoţimea română din judeţul Cojocna întrunită azi în 16 Octombrie sub preşidenţia dlui prefect Mureşanu, cu ocaziunea distribuirii ajutoarelor date pentru sf. biserici din judeţul Cojocna, Vă aduce prinosul lor de recunoştinţă, izvorât din cele mai calde sentimente de alipire şi profundă stimă, ce Vă păstrează.

După aceea prefectul judeţului a distribuit ordonanţele de plată, iar preoţii au plecat satisfăcuţi şi au ridicat ajutoarele dela perceptorat.

Ultime informaţii

— *Pentru ajutorarea bătrânului învăţător pensionar, am primit până acum următoarele sume:*

Elevi şcoalei norm. de băeţi din Cluj	*380 L*
Redacţia şi administraţia ziarului „Infrăţirea“ . .	*380 L*
M. Em. P.	*20 L*
St. P.	*20 L*
Total	*800 L*

sumă care s'a trimis astăzi prin mandat postal.

De asemenea astăzi, o doamnă din inalta societate clujană — care îşi ascunde numele — ni-a cerut la telefon adresa protejatului nostru şi, bine înţeles, i-am dat o cu plăcere.

— Astăzi, cu prilejul aniversării zilei de naştere a A. S. R. principelui moştenitor Carol, s'a celebrat în biserica ortodoxă locală un Tedeum, la care au asistat reprezentanţii tuturor autorităţilor.

— Aveţi prieteni? Convingeţi-spre binele lor să joace la Loteria Presei din Ardeal şi Banat, unde ei pot câştiga 100 mii, 50 mii, sau 10 mii lei, numai cu un bilet de 2 lei. Oricine plasează 50 bilete a 2 lei printre cunoscuţii săi, primeşte 10 Bilete gratuit. Aceasta însemnează a câştiga la loterie fără să ţi plăteşti biletul. Comandaţi biletele prin mandat postal la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Bánffy. Pentru 100 lei, primiţi 60 bilete a 2 lei.

— „Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX Cluj Str. Kogălniceanu No. 8, are de închiriat un local compus din 13 cemere, bucătărie, baie şi grajd cu curte şi o grădină în Str. Tunarilor No. 50. Informaţii precise la Biroul Regional zilnic între orele 8—2.

— „Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX-a Cluj Str. Kogălniceanu No. 8, caută un director de orfelinat (de preferinţă institutor) la un orfelinat din cuprinsul acestei regiuni şi un intendent-administrator la orfelinatul de băeţi „Principele Carol“ din Cluj, ofertele în scris, cu actele de serviciu şi de studii se vor prezenta Biroului Regional.

— Se ştie că la primărie se studiază încă de mult chestiunea comercializării uzinei electrice. Dupăcât suntem informaţi aceasta se va face numai prin scoaterea uzinei de sub prevederile legii contabilităţii publice şi nu printr'o comercializare în adevăratul înţeles al cuvântului.

— „Asociaţiunea Pentru Literatura Română şi Cultura Poporului Român“ — Despărţământul Cluj — ţine adunare generală extraordinară Duminecă la 26 Oct. la orele 11 în. am. în sala prefecturii. Ordinea de zi: Alegerea Directorului Despăr. Toţi membrii acestui Desp. sunt rugaţi a lua parte.

— La Academia de Inalte Studii Comerciale şi Industriale, deschiderea festivă a cursurilor va avea loc în ziua de 19 crt. Duminecă la ora 11 a. m. Cu această ocazie dl profesor I. I. Lapedatu va ţinea o conferinţă despre alegerea carierii. Rectoratul invită pe calea aceasta pe toţi prietenii şi binevoitorii acestui Institut la această serbare şcolastică.

— Direcţiunea Teatrului Naţional ne roagă să anunţăm că rolul „Tiresias“ din de Oedip Rege, a fost jucat de Dl C. Rusei, nu de Dl Mişu Ştefănescu cum din greşală a fost anunţat pe afişe şi programe. De asemenea la reprezentaţia viitoare rolul acesta va fi susţinut de Dl C. Rusei.

— Am anunţat cu câteva zile în urmă că primăria locală a hotărât în principiu municipalizarea cinematografelor şi pompelor funebre, dar deocamdată nedispunând de sumele necesare pentru a putea răscumpăra aceste întreprinderi, chestiunea se găseşte în studiul de pregătire. Ieri s'a primit la primărie o cerere a dnilor Emil Oltean, Ştefan Pop şi Emil Căciulă pentru concesionarea către ei a întreprinderilor de pompe funebre pe 15 ani în schimbul unei rente anuale de 100.000 lei. Concesionarii se obligă a răscumpăra întreprinderile de pompe funebre dela actualii proprietari, urmând ca oraşul să facă acelaş lucru faţă de ei la expirarea contractului de concesiune.

— Ieri s'a început la curtea de apel din Cluj desbaterea apelurilor în cauzele de încetăţenire. A presidat dl Miclea, primpreşedintele curţii, comisiunea fiind alcătuită din dnii prefect Mureşanu şi jurisconsult Cl. I. Iuga. O bună parte a apelurilor au fost respinse pentru lipsuri de formă. Majoritatea apelanţilor sunt români.

* **Ocaziune rară.** De vânzare două pogoane vie pe rod, de 10 ani, cu un castel-vilă ocupabil şi clădire pentru vier-logofăt, în total cu uzină proprie de apă, cu instalaţiuni de apaduct, bae, telefon, electrică etc., pivniţi speciale cu maşinării, instalaţii şi vase pentru vinuri, cu un splendid parc, având tramvaiu până la vie. Imobilul este situat lângă gara a 2-a din Timişoara. Preţul 750.000 lei, cu sarcină ipotecară de 500.000 lei fără interese O altă casă cu 7 camere ocupabile vis-á-vis de Catedrala Ortodoxă-Română din Timişoara, tramvaiu la poartă, vindem cu 350.000 lei cu înlesniri de plată fără interese. A se adresa biroului „Express“ Regina Maria 41 Cluj, sau telefon 3/36. Toţ la această adresă se găsesc de vânzare mai multe case mici şi mari din Cluj. D 290

— Marţi 21 Oct. se va juca pentru prima oară în această stagiune „Revizorul“ comedie în 5 acte de Gogol. Montarea, deosebit de îngrijită precum şi punerea în scenă sunt datorite dlui Gogu Mihăilescu. In rolurile principale dnii Mihăilescu, Brăila, Neamţu Ottonel, Stănescu Papa, Ghibericon, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, C. Potcoavă, Simionescu şi dnele Nat. Ştefănescu, Sylvia Hodoş, M. Miriam etc.

— Marţi 14 Octomvrie a avut loc în cimitirul ortodox din Giriş-Arieş, înmormântarea regretatului Alexandru Bercian de Baci, căpitan de marină în retragere, decedat în vârstă de 87 ani.

Se impune o reorganizare a comerţului cu devize

Inlăturarea speculei — Banca Naţională să preia comerţul cu devize, sau dacă nu cel puţin să-l controleze în mod mai eficace

Ne ocupam altă dată în ziarul nostru de modul cum sunt organizate secţiunile de devize ale Băncilor din Cluj. Arătam atunci, că aproape întreg personalul de conducere al acestor secţii este minoritar şi încercam să desprindem toate consecinţele puţin favorabile intereselor româneşti ale acestei situaţiuni.

Stând ieri de vorbă cu un cunoscut financiar român, acesta a confirmat întru toate afirmaţiunile noastre din rândul trecut, rugându-ne totodată să combatem actualul regim al devizelor, din următoarele motive:

Situaţiunea de monopol al transacţiunilor de devize, de care se bucură astăzi câteva instituţiuni financiare nu este în favorul vieţii economice. Majoritatea vânzărilor de devize nu sunt reale ci mai mult operaţiuni de specula. Comercianţii şi industriaşii sufăr pierderi reale de pe urma acestei stări de lucruri. In majoritatea cazurilor devizele vândute de Bănci nu sunt date la timp. Adevărat că se plătesc dobânzi de întârziere, dar acestea compensează într'o măsură foarte redusă pierderile comercianţilor.

Unica soluţie a problemei este, după convorbitorul nostru, creiarea de către Banca Naţională a unei secţiuni de devize, urmând ca băncile să-şi-le procure de acolo.

Dacă această modalitate ar fi irealizabilă, din causa lipsei personalului de specialitate, să nu se mai permită operaţiuni absolut fictive, ci numai cumpărarea acelor devize, care au fost vândute comercianţilor. Mai departe să se interzică vânzările şi cumpărările de devize între Bănci, afară de cazurile când au la bază transacţiuni reale.

O asemenea reglementare ar avea repercusiuni favorabile asupra valorii leului.

Citiţi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

De vorbă cu măestrul Bartók...

Daspre autorităţile române şi publicul clujan. Proecte de viitor. Evocarea unui moment rar din viaţa maestrului

„Arta este cel mai bun mijloc pentru înfrăţirea popoarelor“

După terminarea concertului dat la prefectură, care a echivalat cu un strălucit triumf, celebrul componist şi virtuoz, ungur d. Bartok Béla a fost oaspele clubului gazetarilor unguri. Fiind şi noi între invitaţi am avut prilejul să stăm de vorbă cu marele artist şi prieten al neamului nostru.

Intrebându-l asupra impresiilor culese în România, măestrul Bartok ne-a spus:

— „Autorităţile româneşti mi-au acordat toate înlesnirile pentru turneu. In ceea ce priveşte publicul român şi maghiar încă nu pot să mă plâng. Am fost primit pretutindenea cu multă căldură. Sunt pentru a treia oară la Cluj. Am părăsit oraşul d voastră întotdeauna cu cele mai frumoase impresii.

— „*Unde plecaţi din Cluj?*“ — *am întrebat noi.*

— „Am înaintea mea o întreagă serie de concerte. Mai întâi de toate voi pleca la Braşov, pentru a da un singur concert. De aici plec la Bucureşti. Multă vreme nu voi sta nici în Capitala României. Trebue să mă reîntorc la Budapesta de unde plec la Londra. In Anglia voi da o serie de concerte“.

— „*A ţi citit în „Infrăţirea“ traducerea articolului apărut în ziarul budapestan „Világ“ în primăvara anului 1914?*

— „Articolul dvoastră mi-a evocat una din cele mai frumoase zile ale vieţii mele. Nici când nu voi uita scena aceea când cinci români — femei şi bărbaţi — au apărut în mijlocul celei mai alese societăţi budapestane în preafrumosul lor costum naţional din părţile Hunedoarei, au cântat doine, au jucat şi au zis din fluer şi din cimpoi.

Publicul budapestan a aplaudat cu frenezie. Cântecul popular românesc a reuşit să cucerească dintr'odată inima intelectualilor unguri.

*

Asta dovedeşte că arta adevărată este cel mai potrivit mijloc pentru înfrăţirea popoarelor şi pentru înţelegerea sufletului unei naţiuni.

Amplificarea caminului de ucenici din Cluj

Incă în toamna aceasta numărul ucenicilor găzduiţi în cămin va fi sporit cu 70

Am dat din capul locului o deosebită atenţiune căminelor de ucenici, înţelegând că instituţiunea aceasta este menită să contribue în mare măsură la cucerirea oraşelor, prin creiarea unei clase de meseriaşi români. Deasemeni apreciam după merit sforţările făcute la Cluj pentru a asigura un adăpost cât mai omenesc băeţilor veniţi dela sate spre a învăţa o meserie. Avem astăzi în Cluj un cămin, aflător în Calea Moţilor, organizat cât se poate de bine, în conformitate cu cerinţele oricărui internat modern şi care găzduieşte actualmente 100 ucenice.

Datorită stăruinţelor depuse de directorul şcoalei de ucenici d. A. Mureşanu, primăria oraşului a hotărât să cedeze căminului din apropierea acestuia şi astăzi adăpost a 70 bătrâni neputincioşi, cari vor fi mutaţi în altă parte. Incă în toamna aceasta se vor face toate lucrările de adaptare. La acoperirea cheltuelilor contribue într'o mare măsură şi Camera de comerţ. Şi astfel în scurtă vreme numărul ucenicilor adăpostiţi în cămin se va spori cu 60—70.

Atât primăria cât şi Camera de comerţ, dar mai ales directorul căminului merită toată lauda pentru munca depusă în favorul ucenicilor români şi implicit peniru românizarea oraşelor.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi 16 Oct. „Oedip Rege“.
Sâmbătă: 18 Oct. „Oedip Rege“.
Duminecă: 19 Oct. (matineu) „Extemporulul.“
Marţi: 21 Oct. (premieră) „Revizorul.“

Profitaţi de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălţămintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R 3636

Anul V. Nr. 1204 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 18 Octomvrie 1924

CLUJ 18 OCT 1924 2 1

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Pe marginea Mesagiului

Mesagiul regal, cu toată condensarea expunerei și sobrietatea și concesiunea stilului, depășește formatul obișnuit, sub presiunea multiplelor probleme, pe care actuala sesiune a Parlamentului este chemată să le rezolve prin legiuirile ce le va elabora.

După expunerea situației noastre externe și a relațiunilor României cu celelalte State, din care rezultă dorința sinceră și statornică a țărei noastre, nu numai de a păstra cele mai bune raporturi cu vecinii, ci de a veghea și colabora la opera de menținere a păcei, Mesagiul indică proectele de legi cari vor fi supuse cercetărilor Parlamentului, care le va da forma definitivă.

Din simpla indicare a acestor proecte de legi să desemnează în linii generale și sintetice două mari preocupări ale guvernului, care eșind din cadrul concepțiilor teoretice solicită Parlamentului traducerea lor în forma efectivă a legilor — și anume.

Nevoia de organizare a țărei pe temeiul principiilor cuprinse în noua Constituție, și punerea în valoare a bogățiilor țărei noastre, având ca un logic colorar rezolvirea problemei noastre economic și financiare.

In cadrul preocupărilor din întâia categorie guvernul va prezinta Parlamentului proectele de legi pentru unificarea administrativă și pentru desăvârșirea unificării judecătorești prin unificarea codului penal și procedurei penale.

Guvernul mai prezintă Parlamentului proectul de lege pentru desăvârșirea operei de unificare și reorganizare a învățământului, începută prin legea învățământului public primar, iar pentru Biserică, în urma statornicirei prin Constituție a principiilor generale ale regimului diferitelor culte, rămâne ca actuala sesiune a Parlamentului să întrupeze aceste principii prin legile respective.

Ca o concluzie a acestei opere de unificare începută cu reforma administrativă, care a fost cu deamănuntul cercetată de comisia parlamentară și care nu așteaptă de cât traducerea ei în forma definitivă, va veni proectul de lege electorală.

In cadrul preocupărilor referitoare la punerea în valoare a bogățiilor țărei noastre guvernul prezintă Parlamentului proectele de legi pentru reorganizarea camerelor profesionale, pentru exploatarea mai comercială a căilor ferate, a porturilor fluviale și maritime și pentru crearea unor noui zone libere într'unele din porturile noastre.

In Mesaj se precizează din nou, sub înalta autoritate a cuvântului și sigiliului regal, care sunt principiile călăuzitoare ale guvernului în materie financiară și economică principii din care au isvorât sus citatele proecte de legi.

In mesaj se afirmă că punerea în valoare a bogățiilor țării se va face prin „colaborarea capitalurilor din'năuntru și din afară" ca „să sporească avuția națională și să asigure noui isvoare de venituri tezaurului public". Mesajul continuă a da o formă și mai precisă politicei economice și financiare a guvernului, subliniind că guvernul vrea ca „în cadrul neatârnărei noastre economice și a participă ii factorilor naționali să asigure țărei colaborarea pieților streine ce ar dispune astăzi de capitaluri". Aceasta e în linii generale opera pe care este chemat să o înfăptuiască Parlamentul în actuala sesiune și pe care de sigur o va săvârși cu vrednicie pentru a da României-Mari necesara unitate de funcționare și a-i valorifica bogățiile cu care Dumnezeu a înzestrat-o din belșug și din care munca noastră va isbuti să întemeieze o însemnată gospodărie în acest colț al Europei.

Citiți în numărul de mâne al „Infrățirii" textul complet al discursului provocator, rostit de monseniorul Schiopa, nunțiul papal la Budapesta.

Diamantele fostei Curți imperiale rusești

Ziarele din Anvers anunță că un important consorțiu a cumpărat 14.000 de carate de diamante țariste, evaluate la 18 milioane florini.

Luptele confesionale

Ziarul „Lupta" într'un acces de fanatism creștin, acuză guvernul — și în deosebi pe dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor — de instigații la lupte confesionale între români.

Trecem peste bucuria ce ne-o procură ardenta grija ce o poartă redactorii „Luptei" pentru biserica și cauza creștină, mulțumindu-ne să dăm o totală desmințire, noi cari știm mai bine ce se petrece aci în Ardeal — afirmărilor sale formulate pe tonul celui mai patetic fanatism creștin.

Atitudinea guvernului față de mișcările confesionale din sânul românismului a fost formulată limpede și hotărât de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor. Sentimentul religios individual și curentele confesionale sunt probleme de conștiință, care nu intră în competința autorității, și în care Statul nu are a se amesteca.

Guvernul păstrează în fluxurile și refluxurile confesionale o atitudine de cea mai strictă rezervă și imparțialitate și cu atât mai nefast dacă sunt oameni și partide care vor să-și întemeieze forța politică pe vre-una din confesiuni.

Cine sunt, îi știm cu toții — și nici ei nu se ascund dealtminteri.

Presa vieneza despre Romania și d. Ion I. C. Brătianu

Ce scrie marele ziar „Neue Freie Presse" cu prilejul vizitei dlui Brătianu la Viena?

Pentru a se cunoaște mai bine importanța vizitei făcută la Viena de către d. Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri al României, continuăm a reproduce câteva din articolele apărute în presa austriacă cu prilejul acestei vizite.

„Neue Freie Presse" din 5 Octombrie în ajunul sosirei d lui I. I. Brătianu după ce arată că premierul român întoarce prin venirea sa, vizita făcută de monseniorul Seipel la București, spune:

— **„Aceasta este o dovadă a amiciției dintre ambele state, expresia dorinței de a menține și întări bunele relațiuni. In acelaș timp, această vizită va evidenția și dorința sporirei legăturilor economice precum și ușurarea lor în măsura posibilității. Alte scopuri politice nu trebuesc căutate în vizita anunțată.**

„Salutăm cordial pe distinsul oaspe care are în Austria calde simpatii, — adaugă ziarul vienez. Numele Brătianu are un puternic răsunet în Austria și vie este amintirea marelui bărbat de stat care a fost Ion Bratianu, căruia România îi datorește reformele

Ion I. C. Brătianu
președintele Consiliului de Miniștri

cele mai însemnate politice și economice și care în războiul ruso turc a dat țărei independența și domnitorului, regalitatea. Din memoriile regelui Carol se poate vedea cu ce energie și prin câte pericole a condus Brătianu destinele României.

Personalitatea d lui Ion I. C. Bratianu

„Actualul ministru președinte Brătianu s'a arătat demn de părintele său. Și el a avut de condus afacerile statului într'o situație gravă când ca odinioară relațiunile cu Rusia formau centrul tuturor preocupărilor.

Și întocmai cași părintele său voește și el consolidarea țărei sale mărite prin reforme interne solide.

România a avat de rezolvat marea problemă basarabeană și acest lucru a fost poate tot atât de dificil cași participarea la războiul contra Turciei și învoirea trecerei armatei rusești prin țară".

Reamintind cum rușii au întrerupt conferința de la Viena cu o atitudine ostilă, ziarul mai sus citat, își exprimă și speranța că tratativele vor fi totuși reluate în interesul păcei.

„Premierul român a fost de altfel învingător în multe chestiuni interne unde partidele de opoziție au căutat mereu să atace cu succes pe motivul crizei economice.

Lupta pentru restaurarea creditului țării

Lupta pe care o duce actualul ministru de finanțe pentru deflațiune impune măsuri excepționale. Dar odată cu acele măsuri s'a constatat sporirea încasărilor statului și ultimile cifre sunt atât de importante încât ori ce primejdie a unui deficit a fost evitată".

Necesitatea unui echilibru politic

După un scurt istoric al scăderei exporturilor noastre cau-

(*Urmare pe pagina II*)

Partidele în fața Parlamentului

Cum se prezintă partidele politice în noua sesiune parlamentară — Opoziția desbinată și slăbită — Majoritatea întărită își continuă opera

Deschiderea Parlamentului a adus precizare de atitudine în viața partidelor politice, pe care activitatea de vacanță lăsa să o întrezărim numai.

Astfel partidul liberal, susținător al majorității parlamentare și al guvernului, contrar tuturor bietelor svonuri neîntemeiate în cari se ascunde râvna partidelor de opoziție de a ajunge la cârmuire, se dovedește în noua sesiune parlamentară mai puternic decât oricând, hotărît a duce până la capăt opera de înfăptuiri înscrisă în programul de activitate al guvernului și al Parlamentului. Cea dintâi afirmare a acestei perfecte solidarități s'a dat cu prilejul alegerilor prezidențiale dela Cameră și Senat. Ziarele opoziției se căzniseră zădarnic să-și convingă cititorii că în sânul partidului liberal discordia va isbucni cu prilejul alegerilor prezidențiale „când vor avea loc mari lupte". Ori alegerile dela Cameră și Senat s'au desfășurat într'o înălțătoare atmosferă de înțelegere și cordialitate. Nu numai că „luptele" n'au avut loc, dar majoritățile înțelegând importanța continuității de muncă pentru ducerea la bun sfârșit a programului propus, au reales pe dl Pherechide la Senat și pe dl Orleanu la Cameră.

Nu tot așa de unitare se prezintă și partidele opoziției. Din potriva. Față de trecutele sesiuni parlamentare ele sunt cu mult în scădere.

Partidul național desbinat iremediabil în urmă comemorării dela Câmpeni, vine în Parlament fără dl Goldiș și prietenii dsale, cari deocamdată n'au ajuns la o atitudine definitivă față de conducerea partidului național. Mai mult încă, partidul național se pare că și-a pierdut până și sprijinul Blajului. Conducătorii Bisericei unite, dându-și seama că abuzul pe care îl face conducerea partidului național, lăsând să se confunde actele sale ca însăși acte inspirate și susținute de capii Bisericei dela Blaj, s'au hotărît să tragă o adâncă brazdă despărțitoare, pentru a nu expune Biserica la neplăcerile de până acum astfel, partidul național, și-a pierdut și puțina consistență politică pe care o avea în trecut.

Partidul țărănist, după denunțarea tratativelor de fuziune cu partidul național, se sbate în frământări surde, cari l'au slăbit complect. Puținele sale organizații se destramă văzând cu ochii.

Cele două tabere; deoparte grupul de tendințe extremiste cu legături la Moscova, de altă parte, elementele potolite, cari au intrat în partidul țărănist în credința că vor găsi aici terenul pentru îndeplinirea unui ideal sincer democratic și național, au ajuns la convingerea că nu mai este posibilă o împreună conlucrare. In consecință, demisiunile din partidul țărănist nu se mai curmă, rămânând la conducerea partidului grupul suspect al dlor Lupu—Stere—Madgearu.

Participarea dlui Lupu și Madgearu la întrunirile lui Radici, ale cărui legături cu Moscova nimenia nu cutează să le desmintă, a înlăturat orice echivoc. Gruparea țărănistă va reprezenta în viitoarea sesiune parlamentară mai puțin țărănism, și mai mult din ceea ce este cu adevărat: o grupare comunistă mascată.

Despre partidul poporului nu se poate ști nici în bine, nici în rău. Absent din Parlament și absent din viața politică, el continuă a rămâne o simplă titulatură, ca și partidul socialist.

*

Singurul partid politic din opoziție, care pare a nu fi pierdut în timpul vacanței, ar fi partidul naționalist al poporului. Dar, neîncheagat încă destul de temeinic, după unirea celor două grupări, a dlui Iorga și a dlui Argetoianu, ei nu a avut când se afirma îndeajuns. Rămâne deci să urmărim ce va aduce în viitor.

Aruncând o privire generală asupra vieței noastre politice, găsim deoparte partidul liberal mai puternic și mai hotărât la fapte bune ca oricând; dealtăparte partidele de opoziție desbinate între ele și slăbite în propriile lor organisme politice.

A. R. Gus.

(Continuare de pe Pag. 1.)

zată de seceta parțială, „Neue-Freie-Presse“ adaugă:

— Nu avem granițe comune cu România și nu sunt în ființă legături politice comune. Totuși avem cel mai viu interes ca această țară să prospereze și să domnească pacea deplină în acea parte dintre Europa centrală și Balcani. Ori ce lovitură contra României ar atinge și Polonia și astfel probabil și Franța. Prin România e calea de trecere a Rusiei spre Dunăre și Marea Neagră. Mica Antantă din care face parte România este de cea mai mare importanță și pentru soarta noastră și prin relațiunile sale cu vecinii noștri. România a devenit ca un dig îndepărtat al Austriei. Sperăm că primul ministru român va avea cele mai bune impresii aci și va pleca în patrie cu convingerea că Austria îl salută cordial cu gândul și intențiile sincere și pașnice“.

O cerere

Același ziar în numărul său dela 6 Octombrie adresează d-lui I. I. Bratianu sub titlul: „O rugăminte pentru oamenii sărmani“ un articolaș în care vorbește de situația militarilor pensionari austriaci, cari au cerut și obținut cetățenia română. Aceștia au tăcut pasul de teama unei complecte ruine a Austriei, care în acel caz nu avea să le dea nici un ajutor. Din cauza mizeriei însă, ei nu s'au putut strămuta în țara adoptivă și au rămas în situația cea mai grea: Austria nu le dă nimic fiindcă sunt români, iar statul Român nu dă pensie celor cari nu sunt în țară. Ziarul din Viena face un călduros apel pentru ameliorarea soartei acestor desmoșteniți în numele simțului de umanitate care trebue să primeze considerațiunile politice.

Daca s'a reușit să se descurce chestiunile materiale atât de complicate ca cele stabilite în tratatele de pace — stărue „Neue-Freie-Presse“ se poate spera că și în acest întuneric se va găsi o soluție de către bărbații de stat pentru cei câteva sute de nenorociți cari sufăr de foame.

UN OM, O OPERA

CĂLĂUZA AGRICOLĂ

de D. Comșa

De peste o jumătate de secol dl D. Comșa, profesor la Seminarul teologic din Sibiu, își desfășură tăcuta, dar rodnica sa activitate, țântind la o mai bună îndrumare a agriculturii la noi. Catedra de agricultură, ocupată de domnia sa timp de aproape 34 ani la Seminarul arhidiecezei ortodoxe române, era locul cel mai potrivit de răspândire în popor a cunoștințelor agricole. An de an, în acest interval de timp s'a dat satelor, preoți tineri purtând în sufletele lor frumoasele îndemnuri de-a munci pentru ridicarea culturii agricole, îndemnuri sădite de profesorul lor dl D. Comșa. Și munca lor pe teren agricol nu întârzia multă vreme.

Mânați de nevoile traiului în scurtă vreme ajungeau să fie cu toții preoți-țărani: Predicatori ai evangheliei, părinți sufletești și muncitori ai ogorului, mai luminați ca ceilalți. Ei erau ieșiți din școala marelui profesor al agriculturii, dl D. Comșa. Și având în vedere importanța Seminarului din Sibiu, ne putem face o palidă idee despre ceea ce a însemnat pentru agricultura Ardealului activitatea dela catedră a octogenarului de astăzi, dl D. Comșa.

Dar domnia sa nu s'a mărginit numai la atât. A înjghebat o reuniune agricolă românească, a întreprins numeroase turneuri prin sate, răspândind prin conferințe și convorbiri din belșugul cunoștințelor sale. In iubirea-i de neam a început să studieze datinele și arta poporului, devenind cu vremea unul dintre cei mai buni cunoscători ai acestora.

Chiar și acum cu doi ani în urmă l-am întâlnit pe venerabilul octogenar într'un sat ardelenesc, umblând după obiecte vechi de artă poporală românească. Era într'o primăvară ploioasă, dar bătrânul profesor umbla voinicește pe cărările cu glod din dositele uliți românești. Găzduit de preotul de acolo, fost elev al său dl Comșa i-a cerut îndată după sosire să-l conducă în grădină. Se aștepta cu siguranță să vadă acolo rodul seminței aruncate de pe catedră. Și mare i a fost amărăciunea când văzu că totul e dărăpânat. Alături de pomii îmbătrâniți, altoiți de înaintașii preotului de acum, profesorul de odinioară nu găsi altoii tineri ai elevului său. Preotul se simți obligat să îngâne câteva vorbe de scuze. Reîntorși în casă se înfiripă o discuție vie în jurul țesăturilor scoase la iveală de preoteasă din funduri de lăzi, dar urmele decepțiunii suferite în grădină rămaseră nețerse tot timpul.

Acum, după o muncă atât de îndelungată, a ieșit de sub tipar o valoroasă carte a dlui D. Comșa. Ea poartă titlul „Călăuza agricolă“ și volumul întâiu pus în vânzare cuprinde: Economia câmpului. Este un tratat complet și de el se pot folosi atât oamenii de specialitate, cât și alții. Valoarea îi este cu atât mai mare, cu cât are la bază experiențe de zeci de ani făcute în Ardeal.

Nu intrăm în analiza detaliată a acestei lucrări, aceasta revine specialiștilor, dar suntem convinși că multă vreme „Călăuza agricolă“ va fi îndreptarul de căpetenie al agriculturii din Ardeal.

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

Citiți și răspândiți:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

Criza de guvern din Iugoslavia

După ultimele telegrame, situația internă a Iugoslaviei e cât se poate de gravă. Guvernul Davidovici a fost constrâns să-și dea demisia, negăsind niciun general care să primească portofoliul războiului, rămas vacant prin demisia generalului Hagici.

Generalul Hagici a demisionat din guvern ca o protestare împotriva atacurilor anti militariste ale lui Radici, care se pretindea prieten al guvernului. Pentru aceleași motive nici alți generali n'au primit să intre în guvern.

Astfel, acuzat că pactează cu dușmanii țării, guvernul Davidovici a trebuit să se retragă.

Știri diverse

— Aveți prieteni? Convingeți-spre binele lor să joace la Loteria Presei din Ardeal și Banat, unde ei pot câștiga 100 mii, 50 mii, sau 10 mii lei, numai cu un bilet de 2 lei. Oricine plasează 50 bilete a 2 lei printre cunoscuții săi, primește 10 Bilete gratuit. Aceasta însemnează a câștiga la loterie fără să-ți plătești biletul. Comandați biletele prin mandat postal la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Bánffy. Pentru 100 lei, primiți 60 bilete a 2 lei.

— Conform noului regim al exportului de cereale, șefii gărilor au fost anunțați că naveta și colza sunt prohibite la export. Sunt libere însă de a fi exportate celelalte soiuri de rapiță.

— Consiliul superior al economiei naționale, întrunit Marți la ministerul industriei și comerțului, a continuat discuția asupra anteproectului privitor la reorganizarea camerilor de industrie și comerț.

Ședința a fost prezidată de d. prof. dr. I. N. Angelescu.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Febuarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Bantfy.

— Ministerul de finanțe a cerut ministerului de domenii să ia toate măsurile de încasarea arenzilor pentru domeniile statului arendate la particulari. Din cauză că întocmirea tablourilor de debit întârzie să se întocmească, arenda se încasează foarte greu. Sunt asemenea amenzi cari nu s'au putut încasa din cauză că arendașii fie că s'au mutut în alte părți ale țării fie că au murit.

— Subcomisiunea însărcinată cu uniformizarea salariilor și încadrarea funcționarilor statului după prevederile statutului funcționarilor, a ținut ședință Marți seara la ministerul finanțelor. Cu această ocazie subcomisiunea s'a ocupat de încadrarea funcționarilor din administrația centrală și ministerelor. Tot o dată comisiunile mixte au fost înștiințate ca până la 20 Octomvrie, să înainteze ministerului de finanțe toate lucrările pregătitoare noului buget pe 1925.

— Un pachet de țigări costă 6 lei. Fumezi țigările, și nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal și Banat nu costă decât 2 lei, și vă dă posibilitatea de a participa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Banffy.

— Cercul conferențiar al învățătorilor din Săcele își serbează Duminică 19 Octombrie 1924, cinquantenarul după următorul program:

La ora 9 se vor depune flori pe mormintele învățătorilor decedați în comunele Satulung, Turcheș, Bacifalău și Cernatu.

La ora 10 Te-Deum la biserica catedrală din Cernatu.

La ora 11 ședință festivă în sala gimnaziului de băeți din Satulung cu următorul program:

a) Imn bisericesc (executat de corul învățătorilor).

b) Cuvântarea de deschidere și salutul oaspeților (din partea președintelui cercului).

c) Cuvântările eventuale (sunt rugați cei cari doresc să ia cuvântul să anunțe din vreme).

d) Imn jubilar de poetul I. U. Soricu, (executat de corul învățătorilor).

La ora 1 jum. masă comună. (Doritori de-a lua parte la serbări și la masă, sunt rugați să avizeze până la 15 Octomvrie a. c.)

La ore 4 p. m. producțiunile elevilor școalelor primare și petrecere poporală în piața Cernatu.

La ore 8 seara concert in sala gimnaziului de băeți din Satulung. (Programul cu textul cuvântărilor seara la cassă).

Propaganda comunistă din Bulgaria

Sofia — Cu toate înfrângerile suferite, comuniștii nu vor să dezarmeze. Ziarele publică o circulară confidențială a internaționalei din Moscova adresată comuniștilor bulgari. Circulara îndeamnă la luptă cu toate pierderile suferite.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă: 18 Oct. „Oedip Rege“.
Duminecă: 19 Oct. (matineu) „Extemporulul.“

Soția unui fost ministru ungar arsă de vie

Budapesta. — Soția fostului prim-ministru ungar, baronul Geza Fehervary, a murit în urma arsurilor căpătate într'un incendiu provocat de ea însăși în camera sa de culcare, prin aruncarea unei țigări aprinse.

Ministerul Muncii, Cooperațiunii si Asigurărilor Sociale
Casa Cercuală din Bistrița

No. 3303–924. urm.

Publicație de vânzare

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 6. Noemvrie a. c. ora 15 la stația Cezar C. E. Electrica Borgo-Vatra-Dornei va avea loc vânzarea prin licitație publică a averei mișcătoare aparținând debitorului Pusztai și Soții prevăzute în procesul-verbal de sechestru No. II/801 și 122 și anume: 300 m³ lemne de foc 1500.

Această vânzare se face în baza art. XLIV din 1883, §§ 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73 și 74.

Condițiile de licitație

a) La I-a licitație, toate obiectele a căror valoare nu întrece 1000 Lei se vor vinde și sub prețul de strigare (estimare) celelalte obiecte cu 3/4 a prețului.

b) La II-a licitație se vor vinde fără considerare și sub prețul de strigare (estimare).

Bistrița, 9 Octemvrie 1924.

D 292 **Indiscifrabil, executor.**

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 18 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Dama dela Maxim
Extraordinară comedie de salon picantă în 6 acte, după cunoscuta piesă a lui *Feydeau Georges*. In rolul principal cunoscuta artistă: *P. Menichelli*

CINEMA URANIA
Premieră senzațională!
SIRENA
Scufundători în oceane!
Mare dramă senzațională de aventuri în 6 acte, din viața scufundătorilor. Inscenată după romanul lui: *Octav Fenillet.*

CINEMA APOLLO
Lordul Bluf
Dramă de aventuri extraordinare din viața unui excroc în 5 acte. In rolul principal:
LOTH ILA

Reclama este sufletul comerțului!

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEȘANU
și Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă și dans Româno-Russ.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc și se curață cel mai bun la „CRISTAL" Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581

Vopsitorie de lână și de tort 13

RAZBUNARE UNGUREASCA

Atac banditesc în mijlocul Clujului — 5 bandiți plătiți de unguri dau năvală în locuința dlui inspector general al învățământului dr. Alex. Pteancu — Familia dlui Pteancu în primejdie — Până unde merge îndrăsneala minoritară?

Fiind în posesiunea tuturor datelor trebuincioase suntem în măsură astăzi să aducem la cunoștința cititorilor noștri un caz menit să revolte în gradul cel mai înalt întreaga românime și să arate până unde merge îndrăsneala oarbă minoritară. Destrăbălarea și orbirea sufletească a unora dintre minoritarii noștri „asupriți" se ilustrează minunat în actul de violență și răsbunare săvârșit de unguri contra d-lui inspector general al învățământului, dr. Alexandru Pteancu.

D. Pteancu este de multă vreme ținta atacurilor ungurești. Toată lumea știe ce înseamnează activitatea dlui dr. A. Pteancu pentru învățământ și în special pentru școlile minoritare. Român înflăcărat, organizator fără pereche, în tot cursul activității sale, dsa a știut să facă drepte sporuri în cumpăna școlilor românești, unde nedreptatea de veacuri a stăpânirii ungurești lăsase rane și lipsuri prea adânci, precum și cuvenitele reduceri în balanța școlilor ungurești de ocazie, înființate nu pentru a răspunde unor trebuințe culturale, ci numai de dragul propagandei ungurești și agitării sufletelor.

E de înțeles că cei ce'și vedeau intențiile tulburate să nu vadă cu ochi buni pe acest bărbat vrednic, dar nu ni-am fi putut închipui niciodată că aceste uri nejustificate, să poată ieși la suprafață în forma unei agresiuni banditești.

Aceasta s'a făcut acum câteva zile, când familia dlui Pteancu se pregătea să se mute din locuința din str. General Grigorescu 8. într'o nouă locuință.

Acest prilej a părut binevenit unora din concetățenii noștri unguri pentru a-și arăta adevăratele lor sentimente față de acest bun român.

Atacul s'a întâmplat pe 2 căi.

Primul atac a avut loc ziua mare și a fost pus la cale de un individ despre care poliția a descoperit că se chiamă Vasilieff, un maghiaro-bulgar, împreună cu soția sa, unguroaică șovinistă, Weber Wilma, întovărășită de rudele ei, unguri din Cluj și de 6 bandiți plătiți.

Aceștia, au năvălit la un semn dat cu toții în casa dlui Pteancu când știau că dsa nu este acasă.

O parte din bandiți s'au repezit la uși și ferești demontându-le, alții au năvălit la biroul dlui inspector unde se aflau actele și dosarele confidențiale referitoare la școli, voind în acelaș timp să pătrundă cu gând nu mai puțin banditesc și în odaia unde se afla dna Pteancu și copiii dsale.

Alarmat, dl Pteancu a putut sosi la timp acasă și grație intervenției energice a dlui prefect Gritta, bandiții minoritari au fost opriți prin forță polițienească și militară a pătrunde la doamna Pteancu și la copii, și întreaga ceată de bandiți a fost arestată.

*

A doua parte a atacului nu s'a dat prin bandiți de pe stradă ci a fost înfăptuită de anumita presă minoritară. Ziarul „Ujság" cu prilejul agresiunei de mai sus a atacat pe 2 coloane pe dl inspector Pteancu, prezentându-l drept un satrap care își bate joc de legi. In cadrul unui articol de ziar, „Ujság" a completat ceeace n'au putut face bandiții, răzbunându-se în acest fel pentru atitudinea atât de nesovăitoare a dlui Pteancu când e vorba de interesele Statului român.

*

Atacurile bandiților plătiți și ale anumitei prese ungurești sunt însă zădarnice. Opinia publică românească conștientă de îndatoririle ce le are, se va găsi întotdeauna alături de cei ce își fac datoria și nu se va abate de pe calea cea dreaptă și nici nu se va lăsa influențată de actele de banditism de un fel sau altul la care recurg ungurii iredentiști.

O inaltatoare serbare culturala

Adunarea despărțământului Huedin al Asociațiunii „Astra" ținută la 12 Oct. în Mănăsturul-Unguresc

Este îndeajuns de cunoscută munca rodnică de propagare a culturii românești, pe care o întreprinde neîntrerupt dela înființarea ei, Asociațiunea „Astra".

Izolându-se de toate intrigile grupărilor politice și în ciuda vitregiei timpurilor, ea a putut răspândi în voie razele binefăcătoare ale culiurii în marele masse ale poporului, având ca țintă un ideal măreț care stă mai presus de ori ce preocupări zilnice.

Ca și în alte rânduri, înregistrăm și deastădată faptul, cât de frumos a știut să-și îndeplinească misiunea măreață despărțământul Huedin al Asociațiunii, care în anul acesta și-a ținut adunarea generală în fruntașa comună Mănăsturul Unguresc.

Facla mântuitoare a culturii, adusă în acest colțișor de viață românească, a stârnit în ochii țăranilor scântei lacome de lumină, de acea lumină binefăcătoare, care încă n'a încălzit îndeajuns sufletul blând și încercat al poporului nostru.

In prezența unui mare număr de țărani și intelectuali din jur, președintele despărțământului, păr protopop Aurel Muntean, exprimându-și regretele pentru decedatul protopop din Morlaca, vajnicul luptător al cauzelor românești, deschide adunarea cu o frumoasă cuvântare, în care arată rolul și importanța Asociațiunii făcând și un mic istoric al ei.

După raportul general al comitetului și censurarea socotelilor pe anul 1923—24, a urmat înscrierea de noui membri și prezentarea propunerilor.

Păr. Alexandru Boeriu din Mănăsturul Unguresc, demonstrează adunării, prin o frumoasă și clară vorbire, talentele multilaterale ale poporului nostru și în special aptitudinea lui spre arta muzicală, asigurând totodată că va munci în colaborare cu dl prof. A. Bena, pentru a înjgheba în comună un cor și o orchestră poporală.

Păr. Toader din Călata, îndrumă poporul de-a contribui cu bani la mărirea fondului despărțământului.

Ionescu și Ioan Crișan, țărani, propun înființarea în comună a unei școli de meserii și broderii.

Luând din nou cuvântul dl protopop Muntean, expune într'un discurs plin de elan și farmec viața de glorie și de sbucium a marelui nostru erou Avram Iancu.

Acest discurs a mișcat adânc publicul.

Invățătorul Chiuhan vorbește despre necesitatea imperioasă de-a ne lupta pentru menținerea și promovarea caracterului nostru național, îndemnând poporul să ia parte la adunarea „Acțiunii Românești" ce va avea loc la Huedin.

După ce dl primpretor al plasei, Octavian Miron, prezentând scuzele dlui prefect și subprefect ai județului că n'au putut participa la serbare, îndeaună poporul să-și sprijine cultura națională, păr. Boeriu închide adunarea cu o vorbire caldă și plină de însuflețire, mulțumind președintelui și publicului pentru participare și încheie ovaționând Familia Regală și pe prefectul județului, spunând că este un adevărat stâlp de cultură națională al județului Cojocna.

După adunare a urmat un banchet în restaurantul din loc, unde între alții au toastat dl protopop Muntean, președintele despărțământului, pentru Familia Regală și pentru președintele central al Asociațiunii dl Vasile Goldiș, iar păr. Boeriu, pentru prefectul și subprefectul județului.

Serbarea s'a sfârșit cu dans.

Atmosfera foarte plăcută care a înconjurat tot timpul adunarea a încălzit sufletele țăranilor setoși de cultură, iar pe fețele lor brăzdate de nevoi se prelingeau mărgăritare de lacrimi, cari manifestau o recunoștință adâncă față de „domnii", cari de astădată nu le-au vorbit de politică ci de lucruri mai frumoase și mai interesante pentru ei.

Credem că n'a fost de prisos munca ideală pe care a depus-o în anul acesta comitetul despărțământului în frunte cu președintele ei, dl protopop Muntean, în deosebi păr. Boeriu, care este un neobosit luptător pentru binele poporului din acest colț românesc și ca atare îi urăm și pe mai departe succes în opera măreață la care s'a dedicat.

Oc. Br.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: „MazurcaAlbastra". Cu oaspe dl N. Leonard. Zöldhelyi, Erényi, Bányász. Abonoment de zi 20 B. Seria 36.

Sâmbătă seara: „Contele de Luxenburg". Reprezentanția de adio a d. N. Leonard. Cu Zöldhelyi, Neményi, Ihász, Leővey. Abonament șters. Prețuri ridicate. Seria 38

Sâmbătă matineu: „Ebreea". Cu Lévay, Baranyai, Pfeiffer, Takács. Prețuri reduse. Seria 87.

—

*** Ultimele Reprezentațiuni ale lui Leonard.** Sâmbătă seara își iă adio celebrul artist Leonard dela publicul clujan în romantica operetă Contele de Luxemburg. După toate probabilitățile reprezentația de adio va decurge în fața unei săli pline.

*** Király Ernest.** Săptămâna viitoare va aduce o nouă senzație publicului clujan. Va juca celebrul artist de operete Király Ernest care a primit o autorizațiune specială pentru a putea juca în fața publicului clujan. In sânul publicului se poate observa o vie agitare față de venirea acestui mare artist, care actualmente joacă la Carl Theater din Viena. Cu tot onorariul destul destul de mare pe care-l primește, prețurile nu se vor ridica decât cu maximum 20%, Inceperea reprezentanților, precum și datele mai de interes, se vor publica în comunicatul de mâine.

D 265 Rudolf Mosse

Studenților universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpărați de la mine stofă primind chiar și un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Geneva pentru:

NEW-YORK

Vaporul „Colombo" . 17 Octombrie

Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili

Vaporul „Venezuela" . . . . . 22 Octombrie

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova

Pentru informațiuni și retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione Generale Italiana" în Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

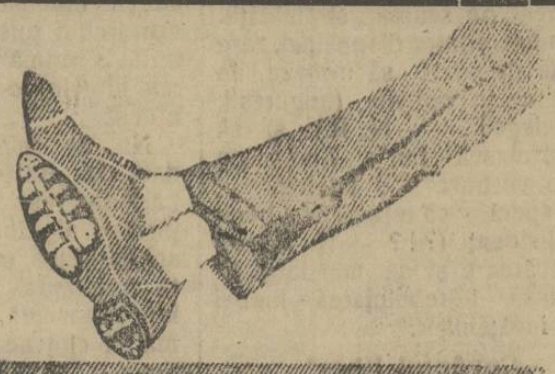

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face sgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât piciorul.

Mașinile unelte „ASTRA" sunt furnizabile din magazie.

Presa maghiară

„Să clarificăm noţiunile"

Sub acest titlu ziarul „Ellenzék" ne cere că atunci când e vorba de resolvirea chestiunei minoritare în România să nu mai amintim de greşelile ce s'au făcut în timpul dominaţiei ungureşti.

„Astăzi nu se mai discută de trecut — scrie confratele. — Acest trecut a fost închis de tratatul de pace care ne apasă cu toată greutatea pedepsei sale Sancţiunile lui au făcut să se prăbuşească ţări desvoltate în cultură. Noi nu dorim altceva decât ca românii să aplice învăţămintele propriului lor trecut minoritar. Le cerem acest lucru, precum şi aceia ca această datorie a lor să nu o întunece cu continui insistări asupra lucrurilor petrecute în trecut.

„La grandeur oblige", biruitorul are anumite datorii de îndeplinit. Orice descuţie loială în jurul trecutului este justificată, dar constatarea greşelilor din trecut nu poate fi o justificare a greşelilor şi mai mari comise în prezent."

*

Faptul că „Ellenzék" recunoaşte că politica Ungariei faţă de români a fost duşmănoasă, îşi are valoarea ei.

D'ar atunci cum rămâne cu discursul rostit la Cameră de d. Sándor József care ne-a pretins cu multă ironie că „asuprim" pe unguri aşa cum ne-au „asuprit" ei pe noi în trecut?

Şi cum rămâne cu articolele din „Ellenzék" în care eram învinuiţi de nenumărate ori că nu aplicăm legea ungurească a minorităţilor?

Un interview veninos

D. Emil Grandpierre, vicepreşedinte al partidului maghiar a acordat ziarului „Brassói Lapok" un interview din care citâm:

„Faptul că d, ministru de instrucţie Angelescu a fost dispus să dea unele înlesniri în ceiace priveşte învăţământul minoritar, este datorit exclusiv constrângerilor de ordin extern. De altcum, înlesnirile sunt foarte mici şi ele vreau săt fie mai mult un argument pe seama străinătăţii. Protestăm contra dispoziţiei, care opreşte pe evrei să urmeze la şcolile ce le convin (ungureşti, se înţelege!.. — N. R.) şi să se instruiască într'o limbă pe care o vorbesc şi o înţeleg.

Să sperăm că mişcarea liberalilor disidenţi (?!? — N. R.) va fi aducătoare şi de mai largi libertăţi de întrebuinţarea limbei şi de învăţământ."

„Cuvântul liber"

Citim în ziarul iredentist „Brassói Lapok":

„Cuvântul liber" este titlul unui ziar sau al unei reviste româneşti. Până acum n'am ştiut de existenţa „Cuvântului liber".

Astazi însă ştim şi altcevat Ştim că este organul judecăţi. luminoase, a dragostei de adevăr şi a lipsei de prejudecăţii De acum avem să citim acest ziar sau revistă românească. (? — N. R.)

Astăzi ea face să apară un foarte interesant articol datorit consţientului (!) — N. R.) român Eugen Filotti."

— In continuare confratele iredentist reproduce cu satisfacţie articolul d-lui Filotti „care a afirmat că legea şcolară a lui Apponyi este mult mai sinceră şi mai justă decât cea a d-lui ministru Angelescu."

— Trimitem d-lui Filotti cele mai... călduroase felicitări pentru succesul obţinut la duşmanii ţării româneşti.

Aşteptăm acum şi explosiile de bucurie ale ungurilor iredentişti de la Budapesta cari, desigur, se vor bucura de asemenea de contribuţia „Cuvântului liber" intrat în slujba intereselor străine.

Municipalizarea intreprinderilor de pompe funebre si cinematografe pe calea infaptuirei

Inlăturarea lipsei de capital prin concesionare

Arătam în numărul nostru de ieri în ce stadiu se găsesc lucrările de municipalizare a intreprinderilor de pompe funebre şi a cinematografelor la Cluj.

In principiu s'a hotărît înfăptuirea acestei idei, dar deocamdată ea întâmpină mari dificultăţi materiale. Oraşul nu dispune de capitalul necesar pentru a putea răscumpăra aceste intreprinderi dela actualii proprietari. Şi e vorba de sume destul de însemnate, de care cu greu se va putea face rost în criza financiară de acum. Totuşi ideia municipializării continuă să preocupe pe conducătorii oraşului Cluj. Venitele ce-ar câştiga în felul acesta primăria sunt prea mari încât chestiunea să fie neglijată.

Ieri în sfârşit s'a primit o ofertă a trei întreprinzători români, cari se obligă a asigura oraşului o rentă anuală de 100 mii lei şi să răscumpere intreprinderile de pompe funebre în schimbul concesionării lor pe 15 ani.

La primărie încă nu s'a hotărît asupra acestei oferte, dar după toate probabilităţile ea va fi acceptată tocmai în vederea beneficiului arătat mai sus. Acelaş lucru urmează să fie făcut şi cu privire la cinematografe.

Nădăjduim că cu acest prilej se va ţine seamă de interesele publicului, instituindu-se un control eficace din partea primăriei asupra intreprinderilor în chestiune. Indeosebi cinematografele vor trebui puse în serviciul culturii, suprimându-se reprezentarea filmelor de-o moralitate dubioasă.

Nu ne miră de loc alarma dată de „Keleti Ujság" care apără interesele minoritarilor proprietari ai cinematografelor, căci solidaritatea minoritarilor în lupta economică faţă de noi ne este binecunoscută. Conducătorii primăriei clujene n'au decât să continue a lucra la înfăptuirea proiectului de municipalizare, tocmai în ciuda acestei solidarităţi.

Improprietărirea foştilor gardişti

Primim următorul Comunicat:

Preşidenţia Secţiei Foştilor Gardişti Naţionali din Frăţia de Cruce atrage atenţiunea foştilor gardişti din 1918, că cererile de improprietărire cu locuri de casă în Cluj, să se adreseze Comisiei de împroprietărire urbane din Cluj, Dlui Preşedinte, dr Honoriu Crucin, şef-judecător urban Cluj, prin secreteriat (Camera Nr. 60),

Toate cererile predate Preşedinţiei Secţiei au fost înaintate la forul competent, unde interesaţii vor putea lua informaţii directe.

Preşedinte:
(ss) **Dr Amos Frâncu**

Ultime informaţii

— *Cu mandatul postal Nr. 1126 am expediat ert bătrânului învăţător pensionar suma de lei . . . . . 800.—*
Astăzi am mai primit de la „Ind. Sârmei" S. A. Cluj 200.—
Total Lei 1000.—
Lista rămâne deschisă pentru orice sume de asemenia pentru cine doreşte a veni cu ceva haine de iarnă în ajutorul unui om bătrân şi bolnav, care este nevoit să trăiască, împreună cu familia, din 150 lei pensie lunară, stăm gata să-i dăm adresa sau să facem noi serviciu de a expedia darul unde trebuie.

*

In momentul când punem ziarul sub presă, primim următoarea scrisoare:

„Crucea Roşie Rom. fil. Cluj" împlineşte datorinţa sa de milostivire şi faţă de invalidul intelectual, ce este învăţătorul bolnav pensionar în mizerie, pentru a cărui ajutorare aţi deschis coloanele preţ. Dv. ziar contribuirilor benevole, şi vă roagă a trimite suma de 300 Lei adeca Treisute lei, la destinaţie.

Sidonia G. I. Docan
preşedintă.

Leontina Iacoban
casieră.

Astfel, suma totală adunată până acum se ridică la 1300 lei.

— **Astăzi la 3 oare p. m. va avea loc desbaterea chestiunei exproprierii terenului aflător în faţa tribunalului Cluj, proprietatea comerciantului Dick. Acest teren serveşte astăzi ca deposit de scânduri. Exproprierea se va face în scopul clădirii unui nou liceu românesc de stat şi internat pentru şcolari. Va presida d. consilier la Curtea de apel, în calitate de şef al judecătoriei de ocol. Va asista şi d. inspector general dr. Alex. Pteancu, ca reprezentant al ministerului de Instrucţiune publică. Acest nou liceu românesc e menit sa ne ducă cu un pas mai aprospe de resolvirea crisei învăţământului românesc secundar din Cluj.**

— *De două zile are loc la Sibiu congresul Bisericei ortodoxe române, la care i-au parte toţi episcopii ortodoxi din Ardeal, numeroşi preoţi şi mireni cu delegaţi şi dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturi şi domeniilor, în numele guvernului.*

— Astăzi după amiazi se întruneşie la prefectura judeţului comisiunea pentru stabilirea taxelor judeţene pe automobilele care circulă pe şoselele judeţene şi vicinale.

— Mâine comisiunea disciplinară judeţeană se va pronunţa în cauza primpretorului Feldrihan dela Cojocna.

— Astăzi a avut loc la primăria locală obişnuita şedinţă săptămânală a consiliu lui orăşenesc, dezbătându se printre altele şi chestiune amunicipalizării cinematografelor.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

— Comisiunea locuinţelor, de sub preşedenţia dlui subprefect Oct. Simu, a ţinut ieri o şedinţă, acordând câteva camere pentru funcţionari publici.

* **Drul G. Bolintineanu**, chirurgie, genito-urinare, dermatovenerice, sifilis. Consultaţii 7—8 p. m. Strada Regele Ferdinand Nr. 30. Telefon 8—43.

— Dl D. Blându, director din poliţia Turtucaia, a fost mutat după cerere la poliţia oraşului Sf. Gheorghe. în locul vacant.

Dela 1 Noembrie se vor ţine examene de cunoaşterea limbei oficiale pentru personalu din serviciile centrale şi exterioare pendinte de min. lucrărilor publice din provinciile române reunite.

* **Ocaziune rară.** De vânzare două pogoane vie pe rod, de 10 ani, cu un castel-vilă ocupabil şi clădire pentru vier-logofăt, în total cu uzină proprie de apă, cu instalaţiuni de apaduct, bae, telefon, electrică etc., pivniţi speciale cu maşinării, instalaţii şi vase pentru vinuri, cu un splendid parc, având tramvaiu până la vie. Imobilul este situat lângă gara a 2-a din Timişoara. Preţul 750.000 lei, cu sarcină ipotecară de 500.000 lei fără interese O altă casă cu 7 camere ocupabile vis-á-vis de Catedrala Ortodoxă-Română din Timişoara, tramvaiu la poartă, vindem cu 350.000 lei cu înlesniri de plată fără interese. A se adresa biroului „Express" Regina Maria 41 Cluj, sau telefon 3/36. Tot la această adresă se găsesc de vânzare mai multe case mici şi mari din Cluj. D 290

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

— **Ministerul instrucţiei a luat următoarea decizie: Direcţiunea generală a contabilităţii din Ministerul instrucţiei nu va libera, ori de cine ar fi aprobată cererea, nici o sumă de bani, pentru construcţiile şcolare, dacă nu s'au îndeplinit toate formalităţile prevăzute în legea contabilităţii generale a Statului şi în jurnalele consiliului de miniştri, precum şi condiţiile cari decurg din contractele încheiate pentru fiecare lucrare în parte. Constatările despre îndeplinirea acestor formalităţi vor fi făcute de către comisiunea de control.**

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat.* Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Profitaţi de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălţămintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

Adunarile Nationale Constituante

Alegerea vice-preşedinţilor Camerei şi Senatului — Alegerea chestorilor

Camera

Şedinţa dela 16 Oct. 1924

Şedinţa s'a deschis la orele 3 d. a., sub preşedenţia dlui M. G. Orleanu.

Pe banca ministerială dnii: G. Mârzescu, dr. C. Anghelescu, N. Chirculescu, general Ar. Văitoianu, I. Inculeţ, general Mosoiu.

Alegerea vicepreşedinţilor Camerei

Imediat dupa deschiderea şedinţei s'a procedat la alegerea vicepreşedinţilor Camerei.

Din rezultatul votului au eşit aleşi dnii: Iorgu Toma cu 124 voturi, Ionescu-Quintus 96 v., Pompiliu Pizo 96 v., Petre Gârboviceanu 114 v., Nae Simionescu-Bârlad 118 v. şi Gherman Pântea 75 voturi.

Cuvântarea dlui Petre Gârboviceanu

Dl Petre *Gârboviceanu:* în numele noulor vicepreşedinţi mulţumeşte Camerei pentru încrederea arătată asigurând în acelaş timp că, atunci când va conduce desbaterile Adunărei va fi călăuzit de cea mai perfectă imparţialitate aplicând cu riguroziate dispoziţiunile regulamentului. (Apl.)

Nouii chestori

Punându-se la vot alegerea noulor chestori au fost proclamaţi aleşi d-nii: Manolescu-Strunga. D. Iuca, Anghel Mihăilescu şi I. Fărcăşanu.

Şedinţa s'a ridicat la ora 5, cea viitore azi la ora 3 d. a., când se va face alegerea secretarilor birolui.

Senatul

Şedinţa dela 16 Oct. 1924.

Şedinţa se deschide la ora 3.30. sub preşedinţia d-lui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială d-nii; I G. Duca. Al. Constantinescu, I. Nistor, Tancred Constantinescu.

S'a făcut apelul nominal, după care şedinţa s'a suspendat, pentru ca d-nii senatori să se consfătuiască asupra alegerei persoanelor care vor compune biroul Senatului.

Şedinţa se redeschide la ora 4.

D. Preşedinte anunţă că se începe votarea celor cinci vicepreşedinţi.

Au fost aleşi d-nii Tony Iliescu, protopop G. Popovici, Gr. D. Vasiliu, G. Vasilco şi dr. Lasco adică aceiaşi din sesiunea trecută.

Se aleg secretari d-nii dr. N. Hasnaş, Iuliu Moldovanu, Niculescu Sima, Ioan Păcurariu, Gh. B. Popescu, preot Gr. Popescu Breasta, Aristide Schileru, Vasile Tomov.

Se aleg chestori d-nii Alexandru Beletti, Ioan Pepa, Ioan Purcăreanu şi Alex. Răşcanu.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul V. Nr. 1205 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 21 Octomvrie 1924

Infrățiți

CLUJ 20 OCT. 1924 1

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

B I B L I O T E C A
7205

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 360 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Purtarea guvernului fata de minoritati

Declarațiile dlui Mihail Orleanu, președintele Camerei

Dl Mihail Orleanu, cu prilejul alegearea sale ca președinte al Camerei, a rostit un frumos discurs, plin de un avânt ce și-a găsit fericite expresii, în care a vorbit de situația minorităților din țara noastră și de ceeace a făcut guvernul pentru aceste minorități.

Noi ne mulțumim să referim cele spuse de dl președinte al Camerei despre minoritățile din tot cuprinsul României-Mari, la minoritățile din Ardeal, și în deosebi la Maghiari, care formiază massa cea mai numeroasă a minorităților de aci.

Faptul că președintele Camerei într'un moment atât de solemn, asupra căruia planau vibrațiunile cuvintelor regale din Mesaj, și-a îndreptat primul gând către minorități, arată deosebita grijă și cinste pe care guvernul o dă acestei probleme și acestor cetățeni ai Statului român, cari deși de curând intrați în sfera intereselor Statului nostru sunt considerați ca egali cu noi și ca sincere și prețioase elemente de colaborare în opera de propășire a țării noastre.

Nu se poate, că ceeace rassa maghiară din teritorul țării noastre are frumos și nobil în temperamentul ei — acele însușiri de francheță, cavalerism și de sensibilitate la atenții delicate — să nu resimtă deosebita atenție, pe care guvernul, prin glasul președintelui Camerei, o dă minorității maghiare.

Vorbim de maghiari de origină autentică, de bună credință și de sinceră voință de a trăi în bună armonie cu populația majoritară și de a lucra în sensul intereselor Statului nostru, din care și ei, cu interesele lor, fac parte integrantă.

Cât despre pseudo-maghiari de machabeii condeiului botezați în șovinismul intereselor ungurilor din afară de granițele țării și în apa de aur a subsidiilor dușmanilor Statului ca și în ceeace privește pe emisarii lui Horthy, al căror interes pecuniar este dictat de turburarea bunurilor raporturi ce trebue să domnească între minoritatea maghiară și Statul român, acestora nu le facem cinstea să le cerem nici să înțeleagă sensul cuvintelor rostite de președintele Camerei, nici să aprecieze atenția pe care guvernul o dă minorității maghiare.

Ceeace le cerem acestor domni și le-o cerem cu toată hotărîrea și energia, este o moderație a indecenței și insolenței lor, o înțelegere a toleranței noastre, care, contrariu obrăzniciei și îndrăznelii provocărilor, are o margine.

De aceea nu înțelegem și nu permitem atitudinea și tonul luat de ziarul „Ellenzék" față de cuvântarea dlui Mihail Orleanu.

La frumoasele și măgulitoarele cuvinte, la sentimentele de simpatie pe care dl Mihail Orleanu, președintele Camerei, le a adresat minorității maghiare, „Ellenzék" ziarul nobilimei maghiare, are buna creștere și eleganța de a răspunde cu o duzină de cele mai caracterizate înjurături de birjar alcoolizat.

Pentru atenția sa delicată și pentru călduroasele sale cuvinte „Ellenzék" asvârle dlui Mihail Orleanu calificativele „bizantin, fanariot, balcanic, irresponsabil", etc. ect.

Trebue să recunoaștem că nobilimea maghiară dela noi a știut să-și asigure, în organul de expresiune, condee fine, spirituale și aristocratice — adevărate spade de Toledo.

Remâne de stabilit dacă și oamenii de onoare, cu blazoane seculare și cu maniere din frumusețea altor epoci, cari alcătuesc nobilimea maghiară a cărei expresiune publicistică și politică este „Ellenzék" aprobă acest ton și această atitudine.

— Astăzi a trecut prin gara Cluj, venind cu acceleratul dela București și mergând la Oradea-Mare dnii Traian Moșoiu, ministrul Lucrărilor Publice și dl G. Cipăianu, subsecretar de stat al împroprietăririi.

„Expozeul" dlui Iuliu Maniu

Dl Iuliu Maniu a ținut un „expozeu" de caricatură a unui cancelar Habsburgic, nu în Parlament, unde cu toată titulatura sa de șef tace chitic, ci la comitetul executiv al partidului național.

Dl Iuliu Maniu are extraordinarul talent de a se repeta cu o îndârjire și fidelitate uimitoare, recitind în toate împrejurările — chiar în cele mai deosebite și contrarii — același discurs, căci dela săvârșirea României-Mari până în prezent, capacitatea politică și talentul dlui Iuliu Maniu nu au reușit să compună de cât un singur discurs — și acela lamentabil.

Vremea își urmează cursul, aducând în discuție noui probleme, să ivesc evenimente noui, să deschid noui sesiuni parlamentare: dl Iuliu Maniu debitează însă același „expozeu" căci nu are posibilitatea de a compune un nou discurs.

„Expozeul" a fost reeditat din nou la ultima consfătuire a comitetului partidului național — în care potrivit obiceiului și tradiției — nu s'a luat nici o hotărâre pozitivă și serioasă, ci s'a anunțat un „va urma pe Joi" că la romanele populare, de cea mai proastă calitate.

Urmarea nu o mai așteptăm — căci o cunoaștem mai dinainte.

După războiu

Constatarea și evaluarea pagubelor de războiu în Ardeal

Nu se acordă despăgubiri foștilor inamici al României — Procedura constatării și evaluării pagubelor — Competințe — Sancțiuni

Pentru constatarea și evaluarea pagubelor de războiu în Ardeal se vor lua de bază declarațiile întocmite și înaintate în conformitate cu ordonanțele Consiliului Dirigent No 939 și 6464—919. Valoarea trecută în coroane va fi automat socotită în lei pe cursul de 50 bani coroana.

No vor fi luate în considerare:

a) declarațiile ulterioare termenului de 1. Septembrie 1919 decât dacă aparțin prinșilor de războiu și emigraților întorși ulterior în patrie cari au depus aceste declarațiuni cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1924;

b) declarațiile supușilor Puterilor cu care România a fost în stare de războiu.

Comisiunile pentru constatări și evaluări

Pentru constatarea și evaluarea pagubelor de războiu se institue comisiuni speciale cari formează instanțe administrative ad-hoc și care lucrează conform prevederilor acestei Deciziuni.

In orașul de reședință a fiecărei Curți de Apel din Ardeal, Timișoara, Oradea-Mare, Cluj' Sibiu și Târgul-Mureș, va funcționa una sau mai multe Comisiuni de prima instanță compusă din trei membrii și anume: un Președinte sau Consilier al Curții de Apel respective, Prefectul sau delegatul său dintr'un județ din circumscripție și un inspector sau administrator financiar.

Instanța de apel

In orașul Cluj se institue o comisiune superioară ca instanță de apel compusă din trei membrii și anume: Primul președinte sau un președinte de secție a Curții de Apel din Cluj, prefectul județului sau delegatul său și directorul general al finanțelor din Cluj sau delegatul său.

Comisiile de prima instanță și comisia superioară vor lucra sub președinția președintelui sau consilierului Curții de Apel, membru al Comisiei.

Numirea membrilor se va face prin deciziune dată de ministerul finanțelor.

(*Urmare pe pagina II*)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

CRONICA MUZICALĂ

de Mihail Munteanu

Opera Romana: Cavaleria Rusticana si Pagliacci

Și „Cavalleria Rusticană" și „Pagliacci" au cucerit de multă vreme dragostea melomanilor noștri.

Mascagni a putut să constate, în persoană, faptul acesta, atunci când Bucureștenii l-au primit în Capitală ca pe un prinț al muzicii.

Era atâta entusiasm în seara aceea! Și entuziasmul acesta a atins delirul, când maestrul a apărut la pupitrul Teatrului Național din București, ca să conducă ansamblul liric și orhestral de fericită amintire, care i interpreta pasionata dramă siciliană.

Leoncavallo, pe când era simplu pianist-corepetitor a trăit o stagiune de operă italiană în mijlocul bucureștenilor.

După ce a reprezintat „Pagliaci", care l-a înscris de îndată între compozitorii de rassă ai Italiei, Leoncavalo și-a aminttt de meleagurile acestea cu pitorescul motivelor noastre de muzică populară și ne-a vizitat încă-odată.

Multe dintre melodiile Operelor sale din urmă, sunt desvoltate pe teme populare de cea mai românească autenticitate.

*

„Cavalleria Rusticană" s'a cântat ieri în traducerea regretatului poet St. O. Iosif, traducere plină de avânt poetic și de-o frumoasă limbă literară, pe care n'o întuneca de cât, dicțiunea adeseori prea ștearsă a interpreților.

„Cavalleria Rusticană", ca factură lirică este o lucrare până la un punct, strict melodică, însă îmbibată de modernism, prin orchestrația care trăește în frazele ei polifonice, toată tortura sufletească a personagilor din libretul scris de Targioni—Tozetti și Menasci.

Dna H. Sadoveanu a cântat, Santuza. Am ascultat o voce de-o bogată nativitate, amplă și adesea impresionantă. Evident ca școală de cânt dsa se găsește în plin diletantism.

Spectatorii au urmărit atenți pe Turiddu în interpretarea dlui N. Apostolescu.

Fin temperament teatral, dsa a redat o compoziție de rol, delicată, în contradicție cu jocul dnei Sadoveanu, de multe ori, prea exagerat, prea lipsit de sinceritate.

Chiar dela primele sunete ale admirabilei „Siciliana" d. Apostolescu a prevestit, o bună dispoziție de voce și în toată seara nu s'a desmințit nici un moment.

In Lola, dra Ana Rozsa a făcut o creație răușită.

Insinuantă ca fizic, agreabilă ca joc, dra Ana Rozsa a fost și excelentă apariție vocală. Dsa posedă bazele unei bune instrucțiuni de artă lirică și dacă nu se va opri la aceste prime cunoștințe muzicale, va putea să aspire la profesia unei veritabile cântărețe.

D. Z. Szabo a apărut în Alfio.

Corect ca joc, dsa a dovedit încă odată că stăpânește registrul înalt al vocii, față de mediul, mereu, fără culoare.

Bine, dra A. Donabinovici în Lucia.

*

„Pagliacci„ se cântă într'o traducere mai puțin fericită. Expresii ca: Ți-ai arătat arama! — ar putea să lipsească.

Dar, captivantă cum toți o știu, Opera maestrului Leoncavallo, ne-a dat, aseară, vrednice emoții de artă, cu contribuția unei interpretări alese.

Nedda dnei Aca de Barbu, a dominat ansamblul de cântăreți și prin joc și prin cântec.

Dna Aca de Barbu știe să deosebească cântul vulgar de cel artistic. Amplorile sale vocale, nu sunt expansiuni de forță ci, numai generozități de volum.

Arta dsale de a cânta se reazimă pe studiul conștiincios al timbrului vocii, emisă printr'o foarte pricepută plasare a aerului.

Pentru aceasta dna Aca de Barbu e emoționează prin limpezimea sunetelor în tot debitul său vocal dela pianissimo până la cel mai dramatic forte.

Dsa este o adevărată valoare lirică a scenei de Operă clujană.

D. N. Apostolescu, în Canio, a fost același până la căderea cortinei: de-un joc perfect modelat și de-un lirism avântat.

D l Traian Gavrilescu a îmbinat cu îndemânare, humorul comediantului Tonio cu zbuciumările dragostei ascunse pentru Nedda.

D. Gavrilescu a lansat și nobile accente vocale. Dsa știe să cânte.

Silvio: d. Ionel Crișian, animat în duetul cu Nedda, și muzical, mai ales muzical, a dat rolului său o admirabilă liniatură de pură artă.

Cu toată peruca și masca neagră s'a recunoscut în prolog, articulația bogată a frazării dlui Ionel Crișian.

D. V. Chicideanu, în comediantul Beppo a jucat discret și a cântat conștiincios. Aria Colombinei a fost spusă cu căldură.

Ca întotdeauna, corul, excelent.

Orhestra sub conducerea d-lui Jean Bobescu a repetat succesul din Aida.

(Continuare de pe Pag. 1.)

Personalul ajutător necesar va fi pus la dispoziție de către administrația financiară locală și de către prefecturile de județ din circumscripție. Sediul comisiunilor este la administrația financiară locală.

Competința comisiunilor de primă instanță

Comisiile de primă instanță cercetează declarațiile din circumscripția lor ori care ar fi valoarea și dă încheeri în primă și ultimă instanță pentru pagube stabilite de dânsele până la 50.000 lei și cu drept de apel pentru cele stabilite de dânsele peste 50.000 lei.

Comisia superioară din Cluj statuează definitiv ca ultimă instanță asupra apelurilor făcute contra încheerilor primelor instanțe pentru pagube cari depășesc 50.000 lei.

Competința sa este pentru întreg Ardealul.

Comisiunea superioară

Comisiile și comisia superioară pot lucra numai cu majoritatea membrilor ce o compun. Președinții și delegatul finanțelor trebuesc însă neapărat să fie prezenți.

Comisiile de primă instanță vor intra în cercetarea declarațiilor fie care după competința lor. In acest scop declarațiile vo fi repartizate și trimise din oficiu de către directoratul finanțelor din Cluj la comisiile competinte.

Examinarea declarațiilor

Asupra fie-cărei declarațiuni comisiunea competinte va face cercetarea după actele anexate și va da încheere sumară stabilind suma pagubelor de luat în considerare. Numai în cazul când comisia va crede necesar se vor cita părțile, audia martorii sau cere informații suplimentare autorităților administrative sau financiare.

Incheerile date în cursul fiecărei săptămâni vor fi trecute într'un tablou pe c mune și trimise Primăriei comunei respective spre a se afișa. în sala publică a Oficiului Comunal.

Ziua afișării va fi constatată prin încheere de proces-verbal semnat de d. primar și dela această dată va curge termenul de 15 zile libere pentru facerea apelului contra incheerilor date pentru pagube stabilite de comisie peste 50.000 lei. Apel se poate face și de către delegatul fiscului.

Tabloul va conține numele și pronumele, domiciliul dăunatului conform declarației și suma constatată ca pagubă de către comisiune.

Titlurile pentru constatări și evaluări

Comisia superioară din Cluj statuează asupra apelurilor ce i se adresează în termenul de 15 zile sus indicat, fie de către părțile interesate, fie de către delegatul fiscului.

Incheerile comisiunilor și comisiei superioare sunt titluri pentru constatarea și evaluarea pagubelor fără a constitui v e un drept la plata lor sau vre-o obligație din partea Statului decât numai atât și întrucât un asemenea drept s'ar recunoaște de către Stat.

In potriva fraudelor

Contra încheerilor definitive obținute prin fraudă sau prin călcare evidentă a dispozițiilor, ministerul finanțelor pe baza referatului direcțiunei generale a despăgubirilor de război, va putea supune cazul comisiei centrale de despăgubiri depe lângă ministerul finanțelor, care pe baza unei încheeri motivate va putea revizui încheerea încriminată.

Cei cari pentru obținerea încheerilor au făcut întrebuințări de mijloace ce constituesc după legi și regulamente, delicte, vor fi urmăriți conform dreptului comun înaintea instanțelor penale care vor putea pronunța și anularea încheerilor pe lângă pedepsele prevăzute în lege pentru asemenea delicte.

Presa maghiară

Procedeuri ciudate

Cititorii noștri își aduc aminte din numărul nostru de alaltăeri de articolul datorit poetului Balázs Béla, referitor la celebrul componist Bartok, tradus de noi după un foileton apărut în 1914 în ziarul budapestan „Világ."

Confratele „Ellenzék" reproduce astăzi articolul din 1914 desgropat de ziarul valah „Infrățirea nu numai fără indicarea isvorului ci și întovărășit de lecții de bună cuviință adresate românilor, cari — scrie „Ellenzék" — trebue să ia lecții din felul cum scria în 1914 presa maghiară.

Noi credem că e cam ciudată argumentarea cu un articol pe care românii a ținut de cuviință să'l reproducă.

Al doilea, nu putem admite că ziarul „Világ" însemnează „presa maghiară din 1914".

Din potrivă, ziarul „Világ" a fost un fel de corb alb, el a fost vecinic atacat pentru articolele lui înțelegătoare și civilizate și mulți dintre redactorii lui în frunte cu Jászi Oszkár, Hatvani, Ignotus, etc. sunt alungați astăzi din Ungaria și învinuiți cu trădare de patrie. Chiar și ziarul „Ellenzék" nu are decât insulte la adresa politicianilor înțelegători din trecut și a gazetarilor „presei maghiare din 1914."

Mai încet eci cu „presa maghiară din 1914" și — îndeosebi — mai încet cu lecțiile date românilor pe baza unui articol luat dela ei fără indicarea isvorului!...

„Grosolănie balcanică"

Ziarul șovinist „Ellenzék" care a afirmat că discursul rostit la Geneva de ministrul de externe al țării a fost „de-o grosolănie balcanică" nu se sfiește să arunce cu același epitet în onorabilul președinte al Camerii d. Orleanu.

Discursul dlui Orleanu pentru „Ellenzék" este un prilej să deplângă „moralitatea politică decăzută" precum și „lipsa de conștiință și „iresponsabilitatea" oratorului.

Nu ne putem coborâ la insultele ziarului „Ellenzék" în coloanele căruia dd. Duca și Orleanu nu sunt decât niște... balcanici grosolani. Dacă e vorbă de balcănism, balcanic este cel mult felul fatalist cum răbdăm să-și șteargă cismele murdare în noi „asupriții" noștri minoritari insolenți.

Procesul emigranților

In legătură cu procesul emigranților ce să va ține la Budapesta ziarul „Temesvári Hirlap" e informat că baronul Hatvany Lajos, locuitor la Viena unul dintre emigranți, a hotărât să se prezinte personal la proces, orice consecințe ar avea pentru trecerea graniței ungurești.

De reacredință, — noi

Ziarul nostru a reprodus nu de mult o notiță din revista ungurească „Magyar kisebség" care a scris:

„D. Colban dela Liga Națiunilor pune la buzunar sume însemnate pentru ca să privească liniștit aceste manopere„. (Asuprirea minoritarilor — N. R.)

După părerea noastră notița lui „M. K." cuprinde o învinuire de mită la adresa dlui Colban. Confratele maghiar în ultimul număr protestează însă contra acestei presupuneri a noastre și susține că el n'a făcut aluzie decât la *leafa* dlui Colban.

Fie și așa. Confratele însă ne mai face și de reacredință. Pe noi? Dar nu face. nimic. Invinuiri de felul acesta se supoartă cu ușurință.

„Teaház"

Cititorul a mai auzit vre odată acest cuvânt... românesc? Noi nu! Totuși el există. Există și figurează — după mărturia contratelui „Temesvári Hirlap" — în însăși coloanele unor ziare românești de lângă granițe precum și pe placate.

„Toeohaz" este ungurescul teaház, adecă ceainărie.

O întrebare: nici măcar concursul presei maghiare nu poate să ne ducă mai aproape de eliminarea stâlcirilor de limbă?

Sentința în procesul pentru zacămintele de gaz metan din Ardeal

Curtea de Apel din Cluj respinge contestația societăților străine U. E. G. și Apiș dând câștig de cauză Statului român

Cititoriii noștri își amintesc de acest sensațional proces desbătut cu câteva zile în urmă la Curtea de Apel din Cluj. Această instanță era chemată să se pronunțe în apel asupra contestației făcute de aceste două societăți, prima ungară, iar a doua elvețiană, contra lichidării de către Statul român a averii lor aflătoare în România.

Chestiunea prezintă un interes deosebit deoparte prin valoarea excepțională a intereselor în litigiu, de altă parte prin importanța sa din punct de vedere industrial. E vorba de însemnate zăcăminte de gaz metan aflătoare în Ardeal, care atâta vreme cât procesul nu va fi rezolvit definitiv rămâne neexploatată.

Motivele contestației sunt cunoscute cititorilor noștri din darea de seamă a „Infrățirei" asupra dezbaterii de acum câteva zile. Ieri urma să se pronunțe numai sentința desbaterea propriu zisă fiind încheiată.

La ora 12 și jum. Curtea intră în ședință, prezidată tot de dl Victor Pop. Din partea Statului sunt de față dl Ciurdariu, avocat al Statului și inginer Motaș, administrator sechestru al societăților în proces. Societățile reclamante le reprezintă dl avocat Aug. Pordea.

După deschiderea ședinței dl Pordea cere redeschiderea desbaterii pentru lămurirea chestiunilor pendente procesului, el fiind înaintat în anterior la Curtea internațională a reparațiunilor din Paris, în al doilea rând pentru pendința constituită prin ordinul ministrului de finanțe contestat de reclamanți, iar în al treilea rând pentru lămurirea chestiunii, dacă Statul are sau nu drept de control asupra averilor sechestrate. Dsa mai cere ca ședința să fie asigurată din cauza absenței procurorului, reprezentant al Statului.

După răspunsul dlui avocat Ciurdariu, Curtea de Apel a pronunțat sentința menținând întru toate sentința tribunalului și respingând cererile dlui avocat Pordea. La pronunțarea sentinței a fost de față și reprezentantul parchetului, dl procuror general Tănăsescu.

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEȘANU

și Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă și dans Romăno Russ.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18

colorate, cu 2 gulere

desenuri moderne și elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

Lysoform

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6. s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenți și funcționarii de stat se acordă 10% reducere.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 19 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Dama dela Maxim

Extraordinară comedie de salon picantă în 6 acte, după cunoscuta piesă a lui *Feydeau Georges.* In rolul principal cunoscuta artistă: *P. Menichelli*

CINEMA URANIA

Premieră senzațională!

SIRENA

Scufundători în oceane!

Mare dramă senzațională de aventuri în 6 acte, din viața scufundătorilor. Inscenată după romanul lui: *Octav Fenillet.*

CINEMA APOLLO

Lordul Bluf

Dramă de aventuri extraordinare din viața unui excroc în 5 acte. In rolul principal: LOTH ILA

— Un pachet de țigări costă 6 lei. Fumezi țigările, și nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal și Banat nu costă decât 2 lei, și vă dă posibilitatea de a participa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Prelei Române din Cluj palatul Banffy.

Citiți și răspândiți: «Infratirea Poporului»

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlos

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

36-3

Săpunul preferat de gospodină

este

Săpunul Schicht Marca „Cerb"

curăță admirabil și este extrem de spornic

›Hiszek Magyarország feltámadásában!‹

„Cred în învierea Ungariei!“

Marea adunare la Budapesta a bisericii catolice ungurești — Nunțiul papal Lorenzo Schioppa își începe discursul cu fraze spuse pe ungurește din „credeul maghiar“, acoperit fiind de uralele delirante a 100.000 de unguri — Comentariile presei budapestane — O datorie a bisericii catolice din Ardeal — frunte cu conducătorii ei sufletești...

„Hiszek egy istenben, hiszek egy hazában, hiszek Magyarország feltámadásában, Ámen.“ — Cred într'un Dumnezeu, cred într'o patrie, cred în învierea Ungariei. Amin.

Acesta este finalul „crezului maghiar“, rugăciunea de toate zilele a ungurilor iredentiști și dictonul „ungurilor cari se deșteaptă. Aceste fraze mistice sunt tipărite pe frontispiciul ziarelor budapestane, sunt rostite ca un dicton magic la întrunirile iredentiste ce se țin în preajma „statuii Ardealului“ la Budapesta, ca și celalalt dicton iredentist:

„Csonka Magyarország nem ország, Egész Magyarország menyország“.

Pe românește:

„Ungaria ciuntită nu e țară
Ungaria întreagă este un rai“.

Spre mirarea noastră dictonul iredentist este rostit de la o vreme nu numai de cei „cari se deșteaptă“ ci și de lingușitorii cu spinarea încovoiată și fără scrupule a Ungariei lui Horthy, dintre cari face parte și „italianul“ Lorenzo Schioppa, nunciu papal la Budapesta.

Acest reprezentant al catolicismului internațional cu o perfidie necunoscută decât la iezuiți și-a permis să facă propagandă iredentistă pentru o țară care a luptat contra neamului său. Dsa a pălmuit în același timp toate tradițiile de frățietate ce există între Italia și celelalte țări latine inclusiv România, țara cea mai vizată de propaganda iredentistă a domnilor Héjjas, Prónay, Apponyi și... Schioppa.

Dar să vedem cum s'au petrecut lucrurile.

Congresul catolicilor

In anul acesta adunarea anuală a catolicilor din Ungaria a avut loc cu deosebit fast. Asistența — din Budapesta și provincie — a fost de sute de mii. După serviciul divin oficiat la „Basilică“, s'a pus la cale în sala „Vigadó“ o mare adunare la care au participat între alții prelatul Szmrecsányi Lajos din Eger, archiducii habsburgici Iosif, Albrecht și Francisc Iosif, archiducesele Isabela și Augusta. De asemenea au participat doamna guvernatorului Horthy, miniștrii Vass și contele Klebelsberg Kuno și reprezentanții aristocrației maghiare.

Cuvântările

Contele Apponyi Albert *deschide ședința. Într'un discurs incendiar amintește de rolul crucei în mișcarea naționalistă a ungurilor și susține că învierea Ungariei va veni prin puterea sfintei cruci.*

Urmează la rând *Lorenzo Schioppa*, nunțiul papal. D-sa începe cuvântarea cu o frază a „credeului“ iredentist maghiar *„Hiszek Magyarország feltámadásában“* spune d-sa *pe ungurește*. („Cred în învierea Ungariei“).

Apoi vorbește despre... dragoste!.... „Ungurii — a spus nunțiul — trebue să se iubească. Numai cei cari știu iubi sunt în stare să lucreze pentru renașterea Ungariei. Ei, numai sunt în stare să lucreze cu umilință, în taină (!?) pentru patria lor maghiară. Ei sunt cei cari vor obține dela D-zeu viitorul glorios al Ungariei.“

Tunete de aplauze și urale delirante au răsplătit discursul iredentist al sfinției sale.

„Aplauzele — scrie înțelegerea sa de seamă ziarul budapestan „Szózat“ — au durat câteva minute. Nunțiul privea îndurerat recunoscătoarea maghiarime. În seara aceasta legăturile de dragoste între nunțiu și poporul patriei maghiare **ciuntite *au devenit și mai strânse*“.**

A vorbit apoi ministrul de culte *Klebelsberg* despre chestiunea averilor bisericii romano-catolice.

Faimosul episcop *dr Prohászka Ottokár* din Székesfehérvár, îndeamnă tinerimea la iubire înflăcărată de neam și patrie. Ea trebue să se ferească de escesele vieții sexuale, spune vorbitorul. Numai cel căsătorit are voie să trăiască viață sexuală. Surplusul de energie al tinerilor trebue cheltuit numai în slujba patriei maghiare. Intelectualimea este cât se poate de decadentă. Trebue combătută moda femeiască. Ea nu este decât o reclamă desgustătoare a cărnii femeești și a corpului ei gol înveșmântat cu perversitate.

*

Inchizându se adunarea, ungurii pornesc în procesiune de-alungul străzilor din Budapesta. Numărul este de peste 200 mii oameni.

Comentariile presei budapestane

Sub titlul *„Cântarea speranțelor noastre“* ziarul budapestan „8 orai ujság“ scrie:

„Hiszek Magyarország feltámadásában“ — astfel și-a început nunțiul papal discursul sărbătoresc la marea adunare a catolicilor. Răsunătorul dicton a fost adresat poporului Ungariei, pentru a arăta calea de urmat unui popor nenorocit.“

*

„Szózat“ scrie: Duminecă a avut loc adunarea catolicilor care prin importanța ei a depășit cadrele unei adunări confesionale. Sărbătoarea de Duminecă a fost o sărbătoare ungurească, deci mai mult decât una catolică. Nu numai ungurii catolici, ci toți ungurii au participat la ea.

Avântul puternic al adunării catolice trebue să înveselească pe tot ungurul. Noi, cari suntem în serviciul apărării de rasă am voi ca pilda mișcării catolicilor să fie urmată și de celelalte confesiuni. Renașterea religioasă e îmbucurătoare. Mișcarea națională a ungurilor depinde de renașterea sentimentului religios maghiar.

In lupta noastră de apărare a națiunei pentru salvarea rassei noastre și pentru biruirea dușmanilor noștri, am fost atacați nu odată. Ni s'a spus că noi suntem niște păgâni, deoarece spiritul religiei creștine este pacea, răbdarea și iertarea.

Aceste nu sunt decât sofisticării șirete. Creștinismul nu ne cere să renunțăm la marile evenimente. Atunci când a fost vorba de salvarea lucrurilor sfinte, Cristos nu a esitat să pună mâna pe bici și să alunge din templu pe vameși.“

*

Ziarul „Magyarság“ prevede că Statele succesoare vor fi cuprinse de mare frică când vor vedea maghiarimea răsbunătoare înarmată cu fanatismul credinței și în frunte cu conducătorii ei sufletești...

O datorie a catolicilor unguri

Abia s'au terminat manifestațiile clujene de 12 zile la aparență religioase de fapt însă naționaliste puse la cale de episcopul conte Majláth și ungurii budapestani trecând marginile naționalismului clujan au aranjat la ei acasă o manifestație „religioasă“ pur iredentistă.

De sigur, catolicii din Ardeal ar protesta dacă am încerca să stabilim o legătură între evenimentele din Cluj și Budapesta.

Dar tocmai deoarece biserica romano-catolică din Ardeal protestează cu orice ocazie contra învinuirilor de iredentism, ea are astăzi o datorie de îndeplinit.

Cerem contelui Majláth și bisericii catolice ardelene ce o păstorește să intervină — dacă vrea să'și dovedească loialitatea — pentru îndepărtarea iredentului nunțiu Lorenzo Schioppa care instigând contra patriei... contelui Majláth, a compromis grav interesele catolicismului și ale papalității.

De-ocamdată atât. Dar vom reveni.

Comercianții și criza transporturilor

Nerespectarea dispozițiunilor C. F. R. Depunerea facturilor

Ne-am obicinuit de mult cu văicărerile comercianților dela noi, în majoritate minoritari, cari la tot pasul se plâng că nu mai pot îndura mizeriile ce le întâmpină la transportul mărfurilor pe C. F. R.

Pornind dela stadiul în care se află acum după războiu căile ferate dădeam oarecare crezământ acestor plângeri.

Dar iată că primim ieri informațiunea că și cei ce se plâng își au partea lor de vină la agravarea crizei transporturilor. Aceasta reese în mod clar din cele ce urmează:

Pentru a putea asigura cât mai bine satisfacerea nevoilor trausporturilor pe C. F. R., cu parcul de vagoane relativ neîndestulitor de care dispunem după războiu, s'a introdus sistemul despuneri facturilor de către acei cari cer vagoane. După facturi se stabilește prioritatea la acordarea vagoanelor de către șefii de gară, și numărul lor este criteriul de distribuire a vagoanelor de către direcțiunea generală C. F. R. direcțiunilor regionale. Indeosebi comercianții din regiunea Cluj însă nu înțeleg să se conformeze din bună vreme acestei dispoziții și rezultatul este că direcțiunea regională de aici n'are în comparație cu altele decât un stoc de vagoane foarte redus. Procedeul este cu atât mai regretabil, cu cât depunerea facturilor nu prezintă nici un singur inconvenient. Unei facturi depuse i-se poate schimba atât destinația cât și destinatarul.

In loc de a se tot plânge, comercianții ar face mai bine, deci, dacă s-ar conforma dispozițiunilor în vigoare luate în propriul lor interes.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția“ la Administrația ziarului.

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

MICA PUBLICITATE

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc filodormă*. Adresa la administrație.

Textile. Cu prețul de fabrică se pot obține la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană“ Cluj, Piața Unirii|Edificiul Băncii Centrale și la Alba-Iulia Piața Mihai Viteazul. D 293

De vânzare un automobil turism „Ford“ în bună stare. Condițiuni avantageoase a se adresa Autogarajul Barth str. Universității No 10

De vânzare grădină cu pomi patru jughare, lângă Someș edificii. Casă grajd nou se pot prelua Victoriei 24 birou, de inchiriat prăvălie imediat tot acolo. D 294

Reclama este sufletul comerțului!

BEREA DESCHISA „URSUS“ a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este bautura predilectă a publicului

D 285 Rudolf Mosse

Studenților universitari!

Resultatul rigorosului

Dv. este asigurat, dacă cumpărați de la mine stofă primind chiar și un rabat

Succ. Eugen Schwarcz

Cluj, Strada Regina Maria 14.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Calatorie regulata cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 și 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalație mai bună. Cost și serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit“
Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Tranzit:
Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Lloyd-Exp. 34

Agitațiile și provocările clandestine ale agentiei de informatii ›Radio‹

Cum sunt batjocorite instituțiile și legile țărei într'un pretins buletin de informații? — Cerem grabnica intervenție a parchetului

Un abonat al agenției de informații „Radio" ne atrage atenția asupra actelor de provocare clandestină la care se dedă această agenție de informații comerciale și industriale, în buletinul său de știri confidențiale dela 14 Octomvrie 1924. In adevăr, în aceste știri, scrise la mașină în ungurește, citim la prima informație:

„Concordatul forțat, menit să elimineze falimentele, a ajuns în situația tragicomică, dând el însuși faliment. După cum dovedesc neîndoios experiențele de până acum, și această instituție, ca multe altele, se transformă în parodie. După cum administrația, poșta și căile ferate, nu sunt decât parodia acestor instituții așa cum ele se află în statele din apus, tot așa și concordatul forțat nu este decât o caricatură a acestei instituții din Europa apuseană, și anume o caricatură bine reușită ce ne face să rădem și să plângem în acelaș timp."

Cu astfel de baliverne își „informează" agenția „Radio" abonații, și înțelegem pentru ce știrile sale sunt *„strict confidențiale și personale"* iar publicarea lor este interzisă, printr'o notiță expresă din en-tete-ul buletinului. Un grup de indivizi de origini și îndeletniciri dubioase, se dedau astfel, la adăpostul informațiilor comerciale și industriale, la fraglantă agitație clandestină împotriva instituțiilor și legilor țărei. Pasajul reprodus de noi este tipic și el impune imediata intervenție a parchetului.

O cerem aceasta cu toată insistența, cu atât mai mult cu cât indivizii cu îndeletniciri clandestine dela așa zisa agenție de informații „Radio" trebuiec convinși că autoritățile românești sunt o realitate care știe să se afirme ori decâte ori descreerați și agitatori își pierd măsura și văd pretutindenea obiect de batjocură în autoritățile țărei.

Ultime informații

— *Pentru ajutorarea bătrânului învățător pensionar*

am expediat cu mandatul postal Nr. 1116	*800.—*
lista complectată în numărul nostru de eri	*500.—*
dela un dascăl din Bihor	*100.—*
Total Lei 1400·—	

Lista rămâne deschisă, iar sumele și primesc la administrația ziarului nostru.

— Ieri s'a început pe toate liniile C. F. R. încălzirea vagoanelor de călători. Deocamdată se dă căldură numai între orele seara și 8 dimineața.

— In unele ziare au apărut știri alarmante referitoare la asasinarea a 6 locuitori din comuna Păpușoi, jud. Cetatea-Albă. Acești locuitori, acuzați de complicitate în actele de rebeliune dela Tatar-Bunar, încercând să fugă de sub escortă, au fost uciși. Ministerul de interne, sesizat de o plângere a dlor dr N. Lupu și Mirto, a ordonat o anchetă severă spre a se stabili toate împrejurările în cari s'a petrecut faptul, însărcinând cu facerea anchetei pe d. colonel Tiuleanu din comandamentul central al jandarmeriei. D. col. Tiuleanu a plecat alaltăeri la Cetatea-Albă.

— Duminecă își celebrează la Târgul-Mureș cununia religioasă dl Simeon Curea, candidat de preot în Jimborul-Mare (jud. Cojocna) și d-șoara Geni Oltean, fiica părintelui Al. Oltean din Mureșani. Nași sunt dna și dl Mișu Săulescu, fost ministru.

* *Căutăm în toate orașele din provincie achizitori inteligenți retribuiți bine. Ofertele conținând și condițiunile a se adresa Administrației ziarului.*

* **Drul G. Bolintineanu**, chirurgie, genito-urinare, dermato-venerice, sifilis. Consultații 7—8 p. m. Strada Regele Ferdinand Nr. 30. Telefon 8—43.

* **Ocaziune rară.** De vânzare două pogoane vie pe rod, de 10 ani, cu un castel-vilă ocupabil și clădire pentru vier-logofăt, în total cu uzină proprie de apă, cu instalațiuni de apaduct, bae, telefon, electrică etc., pivniți speciale cu mașinării, instalații și vase pentru vinuri, cu un splendid parc, având tramvaiu până la vie. Imobilul este situat lângă gara a 2-a din Timișoara. Prețul 750.000 lei, cu sarcină ipotecară de 500.000 lei fără interese O altă casă cu 7 camere ocupabile vis-á-vis de Catedrala Ortodoxă-Română din Timișoara, tramvaiu la poartă, vindem cu 350.000 lei cu înlesniri de plată fără interese. A se adresa biroului „Express" Regina Maria 41 Cluj, sau telefon 3/36. Tot la această adresă se găsesc de vânzare mai multe case mici și mari din Cluj. D 290

— Aveți prieteni? Convingeți-spre binele lor să joace la Loteria Presei din Ardeal și Banat, unde ei pot câștiga 100 mii, 50 mii, sau 10 mii lei, numai cu un bilet de 2 lei. Oricine plasează 50 bilete a 2 lei printre cunoscuții săi, primește 10 Bilete gratuit. Aceasta însemnează a câștiga la loterie fără să-ți plătești biletul. Comandați biletele prin mandat postal la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Bánffy. Pentru 100 lei, primiți 60 bilete a 2 lei.

— Din Timișoara se anunță că printre sârbii din Banat s'a început o mișcare în vederea înființării unui partid minoritar sârb.

— In comuna sa natală Labiniția (jud. Caraș-Severin), a încetat din viață generalul bănățean Enăchiță Ioan. Defunctul era o figură populară și foarte iubită de către bănățeni.

— Azi, după complefarea alegerei întregului birou al Corpurilor legiuitoare, Senatul și Camera vor lua vacanță probabil, o săptămână.

— Asociația funcționarilor de bancă români „Colegialitatea" ține mâine Duminecă o adunare generală, discutând situația materială a funcționarilor și înlăturarea personalului de bancă adus din streinătate.

— In vederea primirei ziariștilor cehoslovaci se fac mari pregătiri. La Operă se va cânta cu acel prilej Samson și Dalila.

— Datorită poate și împrejurărilor relevate de noi autoritatea industrială din Cluj a refuzat acordarea concesiunei pentru deschiderea unui depozit de petrol în apropierea liniei ferate și cerută de o societate din Dej.

— Ieri a cerut concordat forțat firma de antichități și obiecte de artă Grátz din Piața Unirii. Creditorilor li s'a oferit despăgubire integrală și opt la sută dobândă după sumele creditate.

— Primim reclamațiuni din partea locuitorilor și proprietarilor de case din str. Băii, cari au de îndurat mari mizerii din cauza îngrămădirei în canalul Someșului a multor gunoaie. Acestea au provocat ieșirea apei din allie, inundând grădinile și curțile din apropiere. La ieșirea apei a contribuit în mare măsură prăbușirea în canal a unei sălcii.

— Consiliul sanitar a cerut ieri primăriei orașului să ia măsuri pentruca țăranii să nu mai vândă alimentele aduse pe piața Clujului așezate pe pământ. Vor fi instalate mese în vederea acestui scop.

— Morarii din Ardeal și Banat se întrunesc mâne Duminică la Timișoara pentru a analiza situațiunea critică din toate punctele de vedere a industriei morăritului provenită în urma măsurilor actuale impuse de regimul făinei în vigoare față de prețul grâului. Se va mai cere intervenția urgentă a guvernului în chestiunea taxei exportului care este prohibitivă anulând cu desăvârșire posibilitatea exportului făinei a morilor ardelene.

— Ministerul instrucției aduce la cunoștința generală că profesorii cari fără concediu sau detașare, vor lipsi 30 de zile, nemotivat dela catedră vor fi în conformitate cu art. 41 din Legea învățământului secundar, considerați demisionați dela catedre.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă: 18 Oct. „Oedip Rege".
Duminecă: 19 Oct. (matineu) „Extemporulul."

Profitați de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălță-mintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

Epidemie de tifos la Cluj?

In timpul din urmă s'au ivit câteva cazuri de tifos în orașul nostru. Unele gazete ungurești au și dat deja alarma, afirmând că incuria dela apaduct este cauza epidemiei ce bântue.

Interesându-ne la forurile competente am primit informațiuni de tot liniștitoare. N-avem epidemie de tifos la Cluj, ci abia câteva cazuri sporadice de înbolnăvire, și acelea în cartierele din apropierea gării, ceea ce constitue o desmințire categorică a vinei aruncate asupra apaductului.

După cea mai mare probabilitate toate ne-am fost aduse de către călătorii veniți la Cluj.

Un caz semnificativ

In atenția dlui P. Ionescu director la R. M. S.

Ni se atrage atenția asupra cazului unui român care a solicitat un post de funcționar la Deva în serviciul R. M. S. și a fost respins deși avea calificația cerută. Același post a fost dat unei domnișoare maghiare căreia i s'a mai acordat în plus și o locuință cu două camere și bucătărie.

Cazul este semnificativ și ne arată în ce fel sunt „asuprite" minoritățile din România. De altcum, nu ne vine să credem că dl Ionescu directorul R. M. S.-ului ar avea cunoștință de acest caz și tocmai pentru aceasta ne permitem să-i atragem atenția binevoitoare asupra lui.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, la orele 10 și jum: „Cenușăreasa". Reprezentație pentru copii cu prețuri reduse. Seria 89
Duminică matineu: „Turta" a 7 ora Prețuri obișnuite. Seriă 90.
Duminică seara: „Mireasă din Hamburg". Noui distribuții de roluri. Abonament de zi 21 A. Seria 91.
Luni: „Mizeria" din ciclul de drame moderne. Abonament de premieră 10, Seria 92.
Marți (TARGUL DE FETE). Ca oaspe dl Ernest Király. Prețuri ridicate. Abonament de zi 22. B. Seria 93).
Miercuri: VĂDUVA VESELA (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de zi 23. A. Seria 94).
Joi: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de Premieră II. Seria 95).
Vineri: SYLVIA (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de zi 24. B. Seria 96.)

—

Király Ernest. In comunicatul de eri am promis publicului clujan, că vom da detalii relative la piesele, precum și la timpul când acest mare artist va debuta. Iar astăzi suntem în posibilitatea de a anunța acest fapt. Marți seara se va prezenta în fața publicului în opereta lui favorabilă, Târgul de fete. Miercuri va debuta în Văduva Veselă, Joi în Femeea Triumfătoare, iar Vineri, când îi va fi și reprezentația, de adio în Sylvia, din artiștii teatrului vor juca Zöldhelyi, Neményi, Ihasz, Bányász. Prețurile locurilor, cu toate că artistul primește un onorar destul de mare vor fi numai cu puțin ridicate. Biletele sunt puse deja în vânzare.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

— Astăzi după amiazi comisiunea disciplinară județeană se pronunță în cauza disciplinară a primpretorului dela Cojocna Feldrihan.

Oribila crimă din Valea-Lungă

O femee își omoară bărbatul și feciorul și îi ascunde în pod — Cum a fost descoperită crima — Ucigașa e nebună

Acum două luni, în comuna Valea-Lungă din munții Gilăului a dispărut țăranul Păcurar Ion. Toate cercetările de a i se da de urmă au rămas zădarnice. Se bănuia că e vorba de-o sinucidere sau că dispărutul ar fi plecat de acasă. Și poate lucrurile ramâneau în acest stadiu, dacă n'ar fi dispărut cu trei săptămâni în urmă și feciorul dispărutului, venit acasă în concediu dela armată.

Ceea ce a dus cercetările la rezultat a fost faptul că în fiecare seară țăranii din Valea-Lungă vedeau lumină în podul casei dispăruților. Și cum acolo nu mai locuia altcineva decât soția și mama dispăruților, acest fapt a dat de bănuit țăranilor. Au denunțat deci totul jandarmeriei.

Alaltăieri seară jandarmii urcându-se în podul casei cu pricina, au surprins acolo pe femeia de gazdă a casei făcând rugăciuni la căpătâiul dispăruților, ambii morți și străjuiți de două lumânări de ceară aprinse. Fiind scoși de sub fânul cu care erau acoperiți, pe trupurile lor se vedeau răni oribile de cuțit.

La interogator femeia și-a mărturisit crima, spunând că pe bărbatul său l a uc s într'o clipă de inconștiență. Venind seara beat acasă, bărbatul său a constrâns-o să bea cu el. De altceva nu și mai amintește. A doua zi apoi s'a trezit cu cuțitul în mână culcată alături de cadavrul bărbatului său. L-a suit apoi în pod pentru a nu fi descoperită crima.

Feciorul ar fi scăpat în viață dacă n-ar fi amenințat o îndată după descoperirea cadavrului tatălui său, că o va denunța jandarmeriei. Era în prima seară după ce el venise în concediu. Când a adormit i-a tăiat beregata cu cuțitul și l-a așezat apoi alături de tatăl lui. In fiecare seară le aprindea lumânările căpătâiu pentru că aceasta-i datina creștinească.

Nici n-a fost bine teminat interegatorul, când vinovata fu cuprinsă de un acces de nebunie. In cămașă de forță a fost transportată la Cluj și internată în clinica psihiatrică.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

ANCHETELE „INFRĂȚIRII“

Situația economică si culturală a județului Ciuc

Declarațile făcute de dl Iuliu Florea, prefectul județului Ciuc, trimisului nostru special.

Restabilirea armoniei între diversele autorități din județ. Situația învățământului în Ciuc. Ce s'a făcut până acum și ce mai rămâne de făcut în viitor? Un revizor școlar inimos. Situația grea în care se află învățătorimea. Aplicarea reformei agrare. Chestiunea capitalei județului. Dl prefect Iuliu Florea și ziariștii. O donație importantă făcută Sindicatului presei române din Ardeal.

Dl Iuliu Florea, conducătorul de astăzi al acestui județ a binevoit să ne facă o serie de importante declarații pe care le dăm în cele ce urmează.

Om de o temeinică cultură și un om cunoscător al situației locale, dl Iuliu Florea, ne-a arătat întreaga situație în care se afla județul până la venirea dsale, ocolind dintr'un înăscut sentiment de delicateță insinuările și aluziile personale.

Iată ce ne declară dl prefect I. Florea:

„In primele zile dela venirea mea în fruntea județului, ne declară dl prefect Florea, — am căutat să restabilesc raporturi de armonie între diversele autorități de Stat din județ, raporturi ce începuseră să se cam învenineze în ultimul timp. Restabilirea acestei armonii între servicille administrative, a adus, cum era și natural, o simțitoare îmbunătățire în toate ramurile, punându-se la punct toate lucrurile.

Situația învățământului la Ciuc

Chestiunea învățământului în general — continuă dl Prefect — a făcut progrese satisfăcătoare, datorită forțelor didactice câștigate cu multe sacrificii de inimosul revizor școlar dl N. Comănici.

Dl Comănici se află în fruntea revizoratului școlar dela începutul preluărei școlilor de către Statul nostru.

Greutățile au fost mari deoarece pe aceste plaiuri școalele românești erau aproape inexistente, — și deci crearea de școli românești s'a făcut cu mare greutate.

Din cele 70 de școli primare ce se aflau în era maghiară în acest județ numai 9 erau românești.

Până astăzi s'au înființat în total peste o sută de școli primare, cari sunt îngrijite de Stat.

Intrucât numărul școlilor este mic comparativ cu cerințele, sperăm că începând cu noul an școlar să putem ridica noui școli care să poată satisface lipsurile simțite atât de mult.

In anii din urmă s'au edificat puține școli, deoarece fondurile rezervate în acest scop s'au cheltuit fără vre-un folos real pe alte lucruri.

In afară de aceste școli primare ale Statului, minoritarii au un număr de școli confesionale tot atât de mare.

In cele mai multe școli primare susținute de Stat astăzi nu se predă materia în întregime în limba Statului, ci numai limba română, geografia și istoria țărei. Invățătorul nostru cu greu poate să facă apostolat în astfel de condiții.

La școlile confesionale nu se predă nici atât. Ori chiar în interesul poporului secuesc ar fi ca să se cunoască limba statului. Dovada cea mai bună o avem în aceia că foarte mulți profesori, învățători și funcționari aflători în serviciile statului, vor fi licențiați din servicii pentru necunoașterea limbei statului.

Această toleranță — ne spune dl prefect Iuliu Florea, nu poate merge la infinit. Indulgență am avut și vom avea întodeauna față de toți acei ce trăesc în această țară, dar nu se poate înțelege că după al șaselea an de administrație românească un funcționar al statului să nu-și fi însușească limba oficială.

Deoarece interesele administrative ale acestui județ cer imperios ca toți funcționarii să cunoască perfect limba statului, vom fi foarte severi față de toți cei cari la examenele ce se vor da curând, nu-și vor fi însușit limba românească.

In ceia ce privește organizarea învățământului în acest județ continuă a ne spune dl Prefect Florea — trebue iarăși să relev munca neobosită depusă de revizorul școlar, care în această privință are merite strălucite.

Infințarea școlilor, complectarea lor, precum și încadrarea lor cu forțe didactice românești a fost una dintre cele mai grele probleme, rezolvată cu tact și pricepere de acest revizor.

Toate școlile din acest județ sunt conduse de învățători destoinici; cari, cu tot traiul anevoios, se silesc totuși să facă operă de romanizare în acest ținut unguresc.“

Aplicarea reformei agrare

„In ceia ce privește reforma agrară cu împroprietărirea pământului trebue să remarcăm că s'a făcut în modul cel mai echitabil, astfel că toți țăranii secui băștinași au fost egal îndreptățiți ca și românii. — Poporul secuesc este pedeplin mulțumit de grija arătată de guvern față de ei prin împroprietărire.

Această operă a dovedit încă odată largile vederi ale guvernului și de aceia partidul național liberal în aceste părți se bucură de o mare simpatie din partea poporului.“

Mutarea capitalei de județ?

Intrebând pe dl prefect O. Florea despre situația actualei capitale de județ, dsa nea răspuns următoarele:

„In ceia ce privește capitala acestui județ, părerea este că ea trebue să fie mutată la Gheorgheni.

Comuna Gheorgheni numără astăzi aproape 15.000 suflete, pe când Ciucul are aproximativ numai 3000 locuitori. Pe de altă parte comuna Gheorgeni oferă posibilități largi de desvoltare în viitor pe când comuna Ciuc este situată în așa fel că i este imposibil să se poată desvolta.

In această chestiune chiar am intervenit, și sper că cererea noastră va fi satisfacută deoarece prin aceasta s'ar servi mult din interesele publice.“

O importantă donație făcută Sindicatului Presei din Ardeal

In altă ordine de idei, dl prefect Florea, îmi comunică o știre îmbucurătoare pentru noi ziariștii. Anume, la propunerea dsale. comisia a acordat Sindicatului Presei Române din Ardeal, lotul cu Nr. 60, întindere de 358 stângeni pătrați, situat în comuna Tușnad, într'o pitorească poziție.

Dl prefect Florea, a făcut promisiunea solemnă că dacă va mai sta în fruntea județului, va căuta pe toate căile să contribue la edificarea unui locaș de odihnă a ziaristului istovit de munca grea ce o depune pentru a servi interesele opiniei publice.

Mulțumindu i în numele ziariștilor, pentru această deosebită atenție avută față de profesia gazetărească, am plecat convins că județul Ciuc se poate cu drept cuvânt mândri de prefectul său.

Rep.

Actiunea functionarilor de banca romani

Inlăturarea personalului strein — Instituțiile românești și funcționarii minoritari — Solidarizarea funcționarilor particulari

Anunțam în numărul nostru trecut că Asociația funcționarilor de bancă români „Colegialitatea“ Pregătește o acțiune puternică pentru apărarea intereselor funcționarilor de bancă români. Adunarea generală convocată pe ziua de ieri nu s'a ținut, dar după toate probabilitățile ea va avea loc astăzi.

Stând de vorbă cu câțiva funcționari de bancă români, am aflat amănunte interesante asupra acțiunei „Colegialității“.

Prima revendicare a acesteia este înlăturarea funcționarilor comerciali, industriali și de bancă streini, întrucât ei ocupă funcțiuni de ale localnicilor. Funcționarii români protestează împotriva sistemului adoptat de băncile dela noi, de a aduce funcționari din streinătate. Angajarea acestora este justificată numai în cazul, când ei nu pot fi înlocuiți, din cauza specialității lor. Astăzi avem însă funcționari streini de toate categoriile. Soluțiunea propusă de funcționarii români este scoaterea din țară a celor streini, sau impunerea celor absolut indispensabili cu impozite mai urcate.

In al doilea rând acțiunea „Colegialității“ se îndreaptă spre înlăturarea dela instituțiunile românești a personalului minoritar. Căci, spun funcționarii români, este absurd ca intreprinderi românești să se folosească de personal minoritar. Indeosebi la șefii de secții se referă aceasta, pentrucă ei înțeleg să împiedece specializarea elementelor românești.

In sfârșit a treia țintă pe care și-au impus-o funcționarii de bancă români este solidarizarea tuturor funcționarilor particulari în vederea obținerii unei situațiuni mai avantajoase din punct de vedere material. Deocamdată această acțiune va fi intreprinsă în Ardeal, urmând ca apoi să fie extinsă și în vechiul regat. De succesul ei funcționarii își leagă mari nădejdi, mai ales că în actualele împrejurări, intreprinderile realizează benefecii frumoase.

Subprefectul județului Sibiu. Nr. 8350—924 J.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 7 Noemvrie 1924 la orele 11 dimineața se va ține la Subprefectura jud. Sibiiu din strada Șaguna Nr. 10 (camera Nr. 112) licitațiune publică pentru asigurarea furnizării materialelor necesare la refacerea liniilor telefonice din 86 comune ale județului Sibiu.

Licitația va avea loc în conformitate cu Art. 72—83 din legea contabilității publice și a caetului de sarcini numai prin oferte închise în plicuri sigilate, cari se vor depune la biroul nostru în ziua și ora hotărîtă, când se va întâmpla și adjudecarea.

Pentru orice informațiuni cei interesați se vor adresa referentului nostru (camera 12) în orice zi de lucru între orele 10—12 diminiața.

Sibiu, la 15 Octomvrie 1924.

D 297 **Schöpp** mp. subprefect.

Dela oficiul plasei Hida Nr. 2267—924. Adm.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că la ziua de 12 Sept. a. c. între comuna Almașul-Mare și Fildul de jos s'a pierdut un brevet industrial eliberat de pretura Hida ca forul I. de industrie la 24 Aug. sub Nr. 1990—924 și Nr. evid. 4/24 pe numele Anton Veinberger loc. în Hida.

Or cine lar afla, să-l înainteze oficiului nostru, iar în caz de neaflare după termen de 30 zile se declară de anulat.

Hida, la 12 Oct. 1924.

D 296 **Babescu**, primpretor.

„Creditul Minier“ Exploatarea Minelor Ilba

Nr. 685—924.

Publicațiune

Societatea „Creditului Minier“ Exploatarea Minelor Ilba, caută peutru angajare Maestru-mecanic pentru conducerea atelierului mecanic.

Salariu 4.000 lei lunar, locuință, luminat și încălzit.

Se preferă cei cu o școală de meserii sau echivalentă.

Doritorii se vor prezenta personal cu certificatele de serviciu.

D 295 Inginer: **Lăzărescu.**

BEREA DESCHISA „URSUS“

a Fabricei de bere CZELL din Ciuj, este beutura predilectă a publicului

Reclama este sufletul comerțului

N.G.I. GENOVA

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

NEW-YORK

Vaporul „Colombo“ . 17 Octombrie

Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul „Venezuela“ . . . . . 22 Octombrie

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova

Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei „Navigazione Generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Presa maghiară

Dimisia dlui Franasovici

Unele gazete ungureşti înregistrând dimisia dlui R. Franasovici, subsecretar de stat la ministerul de interne îşi făuresc din această dimisie o armă pentru a lovi în partidul liberal.

Pentru o presă de bună credinţă dimisia dlui Franasovici este gest occidental al unui perfect gentleman politic care nu vrea ca prezenţa sa în minister să fie socotită de oameni de reacredinţă, drept piedecă pentru justiţie în cercetarea chestiunei cu paşapoartele.

Credinţă şi socialism

Sub acest titlu dl Kádár Imre susţine în „Keleti Ujság“ că „socialismul nu poate să birue dacă se desinteresează de credinţă. Socialismul îşi va pierde rolul dacă nu va oferi adepţilor lui decât putere şi bunuri materiale.

Este greşit să iai mulţimilor religia. Mai bine să adăugăm religiosităţii lor o dorinţă după o societate bazată pe umanite şi dreptate.

Luptele de clase trebuesc înblânzite. Să creăm cât mai multe valori ce nu se pot contesta din punct de valoare de clasă so cială şi să înmulţim comorile comune tuturor oamenilor. Numai când ştim că avem meniri şi dincolo de graniţele trupeşti, putem fi fericiţi. Numai atunci simţim că viaţa are un rost.“

Deutschland, über alles

„Zeppelinul german — scrie „Brassoi Lapok“ — a trecut peste ocean. Invingerea lui asupra elementelor, piedecilor tehnice şi uşilor duşmanilor (!) este mare. Paserea Phoenix germană a înviat şi cucerit lumea.

Minunatul sbor este o dovadă impresionantă pentru puterea şi mărimea geniului german.

Prometeul înlănţuit ale cărui măruntae au fost sfârticate de vulturii urli, a scăpat şi a arătat lumei uimite lumina cerească. Prometeu este liber din nou, a cucerit oceanul dar şi recunoştinţa, dragostea şi stima lumei. Germania învinsă a reînceput glorioasa luptă. Este lupta geniului contra demonilor distrugerii (oare cine sunt aceştia ? — N. R.), lupta gândirii contra forţei brute, lupta minţii contra prejudecăţii, lupta dreptăţii contra nedreptăţii şi lupta asupriţilor contra asupritorilor.

Prometeu este din nou liber şi — fiind el în poesiunea focului sacru — va face din poporul său încercat din nou un neam mare, puternic şi fericit“.

Cântecul lui „Brassói Lapok“ ar putea să placă chiar şi generalului Ludendorff !...

Un interview cu dl Bernady

Dl Bernady, candidat la preşidenţia partidului maghiar a acordat un interview ziarului „Ujság“ spunând, între altele, următoarele :

„In viitor, evenimentele nu trebue să mai găsească nepregătit partidul maghiar. Directivele noastre să fie înţelepţiunea, prevederea, hotărârea fermă, credinţa către stat şi cea mai nobilă iubire de rasă. Trebue să câştigăm încrederea nu numai alor noştri, ci şi bunăvoinţa Coroanei.

Dacă nu se poate altfel, trebue să forţăm câştigarea pe seama noastră şi a poporului nostru a stimei şi aprecierii celorlalte neamuri conlocuitoare în această ţară.

Pentru atingerea acestui scop e nevoe de muncă cinstită. Sper că dragostea de neam şi credinţă a fraţilor mei unguri îmi va ajuta în înfăptuirea planurilor mele“.

Stabilirea cheltuelilor de regie
la restaurante şi cafenele
— Agttaţia patronilor —

Acum câteva luni în urmă, primăria oraşului a luat hotărârea să se instituiască o comisiune formată dintr'un reprezentant al Ministerului de Industrie şi Comerţ, un reprezentant al Camerii de Comerţ, consilierul financiar al oraşului, un delegat al prefecturei de poliţie şi câte un reprezentant al cafegiilor şi restauratorilor cari să stabilească cheltueli de regie pentru restaurante la 80 la sută şi pentru cafenele 175 la sută, faţă de costul materialelor ce se pun în consumaţie.

Avându-se în vedere cheltuelile de regine, la care se adăuga costul fiecărui aliment şi maximum 30 la sută câştigul proprietarului conform legii, s'au stabilit preţurile maximale, aşa cum au fost în vigoare până acum. — Intre timp însă, venind în judecata tribunalului mai multe procese de contravenţie, tribunalul n'a ţinut seamă de constatările făcute de comisiune şi a stabilit preţurile de regie pentru fincare caz în parte.

— In urma acestor hotărâri aduse de tribunal, primăria a cerut deslusiri Ministerului de industrie şi comerţ şi acesta, printr'un ordin circular sosit alaltăeri a răspuns că cheltuelile de regie pentru restaurante şi cafenele se vor stabili dela caz la caz şi dela articol la articol.

In urma acestei circulare patronii de restaurante şi cafenele au avut o consfătuire unde s'a discutat cu aprindere noua dispoziţie a ministerului. Aceştia sunt nemulţumiţi prin faptul că, — spun ei, — prin noua dispoziţie nu mai pot avea siguranţa întreprinderii lor, fiind susceptibili de diverse procese care le îngreuiază mult situaţia şi face nesigură existenţa lor. Pe lângă aceasta, ei neavând o situaţie sigură şi aprobată a cheltuelilor de regie, preţurile maximale ce li se impun, devin o simplă ficţiune şi ele nu vor putea fi respectate, oricâtă bunăvoinţă ar avea patronii. Neavând siguranţa cheltuelilor de regie, restauratori şi cafegii din Cluj, în majoritatea cazurilor după cum de altfel s'a mai întâmplat în ultimul timp sunt nevoiţi să închidă localurile. In scopul de a se fixa în mod definitiv cheltuelile de regie ale restaurantelor şi cafenelelor, zilele acestea o delegaţie a patronilor se va prezinta dlui dr. Ulalea, primarul oraşului şi apoi dlui ministru de Industrie şi Comerţ, cerând suspendarea dispoziţie de a se fixa cheltuelile de regie dela caz la caz şi dela articol la articol.

Raspandiţi „Infratirea“

INFORMAŢII

— Sâmbătă şi Duminecă d. G. Cipăianu, subsecretar de stat al reformei agrare a cercetat la Oradea mare lucrările reformei agrare din întreg judeţul Bihor. Delegaţi din toate comunele au arătat plângerile şi revendicările ţăranilor bihoreni. D. Cipăianu a luat măsuri ca chestiunea păşunilor şi pădurilor comunale să fie rezolvită până la 1 Ianuarie. Deasemeni a stărnit asupra urgentării lucrărilor de împroprietărire cu loturi de casă, pentruca în primăvară să se poată începe edificările

— D. Mihail Munteanu, cronicarul nostru muzical predă lecţiuni de canto, în limbile franceză şi germană, la domiciliul amatorilor. Doritorii se vor adresa în scris la redacţia ziarului „Infrăţirea.“

— Societatea Ocrotirea Ortaniior din Răsboiu Regionala Cluj Str Kogălniceanu No. 8 are de vânzare următoarele animale: 2 boi, 5 vaci rasă, 3 viţei, 2 cai, 1 măn-i de 2½ ani 23 porci mari 17 purcei mici, 1 berbec şi 2 gâşte. Informaţiuni la Biroul direcţiunei în orele de serviciu.

— Trecătorilor de ieri prin Pista Unirii li s'a oferit prilejul unui rar spectacol. In dreptul, librăriei Anca pe trotuar a făcut timp de două ora un cadavru de femee. Era soţia lui Gh. Kilin din Cluj, de profesiune econoamă, şi care murise cuprinsă de un acces de opoplerie. Interesându-ne asupra cauzelor care au făcut posibil ca atât de îndelungată vreme să nu fie transportată cadavrul de acolo, ni s-a spus că vina este a celui obligat să ridice cadavrele.

— Dl Petrini, director general al agriculturii din Ardeal, pleacă astăzi la Arad, având delegaţia ministerului agriculturii de-a inspecta lucrările reformei agrare în acest judeţ.

— Zilele acestea în urma nu ştim căror considerente, preţul cărnii a fost ridicat. Aşa preţul cărnei de vită a fost ridicat cu 2 lei, iar al celei de porc cu 4 lei. Ştim însă că în anul acesta a fost nutreţ suficient şi dacă ridicarea preţurilor începe de pe acum, în plină iarnă vom avea de înregistrat o urcare simţită a lor. De aceia atragem atenţia autorităţilor şi le tugăm a fi mai circumspecte atunci câne acordă asemenea sporiri de preţuri.

— La indivizii Vas şi Varró, făptuitorii spargerii dela pantofăria C. F. R. Cluj s'au găsit albituri de ale şefului serv. M. C. F. R. Colţescu, ceea ce constitue o continuare a bănuelii că ei sunt autorii tuturor furturilor comise la C. F. R. din Cluj. La locuinţele lor s'au găsit două lăzi cu unelte folosibile la spargele.

— Starea sanitară a populaţiei oraşului este mulţumitoare. Ieri a fost un singur caz de înbolnăvrie de tifos în str. Poetaş 2. Numărul bolnavilor de scarlatină se urcă la 30.

— D. Simionescu, director general al finanţelor a plecat la Bucureşti pentru a cere instrucţiuni în chestiunea despăgubirilor de război din Ardeal.

— Controlorul Győrfi şi conductorul Ungvári din gara Cluj au fost suspendaţi din serviciu pentru nereguli comise prin falsificarea listelor de funcţionari. In feiul aceasta ei realizau câştiguri lunare frumoase. Comisiunea disciplinară C. F. R. s'a pronunţat astăzi în această chestiune, urmând ca cercetările să fie continuate de parchet.

Ultima oră politică

Ruptura din partidul national

D. Maniu somat să se retragă dela şefia partidului

Ni se comunică din Sibiu, că în urma consfătuirilor care au avut loc între membrii partidului naţional cu prilejul congresului naţional-bisericesc, zece membrii in Comitetul executiv al partidului, între care şi dl Vasile Goldiş, Valeriu Branişte, Aurel Viad şi Aurel Lazar, au ales o delegaţiune care să prezinte d-lui Iuliu Maniu următoarele doleanţe:

1) Inlăturarea şefiei dlui Iuliu Maniu şi instituirea la conducerea partidului a unui directoriu de trei;

2) Intrarea imediat în tratative cu un partid din vechiul Regat în vederea unei colaborări sau fuziuni;

3) Dsolvarea actualelor Comitete dovedite a fi în serviciul unei politice personale;

4) Schimbarea actualei direcţiuni a ziarului „Patria“ care s'a făcut vinovată de tendinţe cu caracter confesional.

Delegaţia se va presenta în cursul acestei săptămâni. Ruptura este inevitabilă.

Cronica sportivă

Rezultatele de Duminecă

Arena Oraşului

Victoria—Haggibor: 3:0 (2:0) Şampionat cl. I.

Arbitru: Winkle

Din cauza timpului binişor recoros nu s'a arătat prea mult interes pentru întrecerile de eri. La aceasta a mai contribuit şi formaţiunea slabă a echipei sioniste. Odată cu retragerea regretatului Jakobi Dadi din viaţa sportivă, s'au finit şi zilele de glorie împreună cu tradiţionalul noroc al Haggiborului. Ansamblul temut de odinioară este redus la Polák şi Braun; restul nu poate fi considerat decât „ersatz“ foarte slab. Dar şi cei doi jucători debutează cu schimbul şi numai la zile de serbătoare. Aşa se explică lipsa de interes a publicului sportiv, recrutat în majoritate dintre evrei. Victoria cu rezerve vitale considerabile, nu ajunge nici odată în impas, nici chiar atunci când cel mai bun shooteur al ei se prezintă pe arenă în toată forma. Dacă jocul n'a putut captiva interesul general, Chifor s'a îngrijit cel puţin de distracţia spectactorilor scoţând salve de râsete. Matchul de eri, abstrăgând dela cele 3 goaluri (Zeno, Cipcigan, Gal) foarte serioase se poate asemăna cu o reprezentaţie de cabareu în 2 acte. Intr'adevăr, înafară de Branu, de altfel cel mai bun om în câmp, nici unul n'a fost la înălţimea chemării lui. O neputinţă jalnică împerecheată cu îndolenţă — mai ales din partea portarului — a fost nota dominantă a echipei evreeşti, Victoria, ca totdeauna, serioasă şi dornică de învingere conduce atacuri energice până la sfârşit. Indeosebi apărarea a arătat o formă straşnică. Mersul jocului neobişnuit de liniştit în schimb foarte plictisitor. Arbitrul corect.

Universitatea—Academia 3:0 (2:0) Şamp. cl. I Arbitru Salvan.

Avântul dus în joc de Academie a fost în plin contrast cu încetineala U din prima repriză. Rolurile fiind inversate, combatanţii ultimei echipe par ca nişte atomi în continuă mişcare, negăsindu şi nici unul locul lui adevărat. In consecinţă lipseşte coeziunea atât de necesară şcoalei practicată de A, lipseşte înţelegerea admirabilă de altădată. Singurul Bonciocat şi în parte Giu giu îl au dat exemple de o strălucită pricepere şi exploatare a situaţiilor. Individual fiecare combatant a arătat ce ştie şi ce poate, dar cum am mai spus, fără a produce un joc de ansamblu captivant. Shooturi au fost de data aceasta, har Domnului, în abundenţă, ele dând ocazie portarului Academiei să brileze în apărările hotărât magistrale. Dispoziţia excelentă a acehtuia a ferit Academia de o înfrângere dezastruoasă. Insufleţire şi sacrificiu de sine caracterizează jocul Academiei. Inlărindu şi rândurile cu mai mulţi jucători rutinaţi, ea va deveni la primavară o forţă considerabilă. In formaţiunea de azi însă ea nu poate fi adversar serios nici unei echipe din cl. I. (afară de KMTE) Din combinaţia Giurgiu I şi Deutsch Simi rezultă primul goal inapărabil, marcat de ultimul. Partea I se scurge ca joc de exhibiţie. Abia repriza doua aduce viaţă şi acţiuni frumoase care se termină cu transformarea lui Bonciocat şi a lui Haţieganu. Ultimul marchează din unsprezece şi pentru variaţie trimite balonul în al 30-lea minut tot din unsprezece peste poartă. Academia joacă numai cu 10 oameni, deoarece d-l Petrovici părăseşte imediat după începere arena. Gestul este foarte urât, pentru care ar merita o straşnică lecţie din partea conducerei Acad. Matchul se termină cu superioritatea absolută a U. Arbitrul foarte delicios în flegmatismul său robust.

Univ. II. Kac II: 5:1.

ARENA C. F. R.

K. K S. E. — K. M. T. E. 2:0. Samp. cl. I.

C. F. R. — KAC. 0:0.

Ştiri diverse

— In şedinţa comisiei disciplinare a baroului avocaţial din Cluj, avută loc Sâmbătă a fost respinsă cu majoritate de voturi propunerea decanului pentru suspendarea avocatului Lusig, împotriva căruia Curtea de Apel din Cluj a dat act de acuzare. Decanul a făcut apel la consiltul de apel. Asupra acestei chestiuni vom reveni mâine şi ne bucură foarte mult că de astă dată ne găsim alături de d. d. Ioan Suciu, cu care se părea că nu ne putem înţelege.

Citiţi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul V. Nr. 1206 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 21 Octomvrie 1924

Infrățirea

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R. 4537

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN
PE 6 LUNI
PE 1 LUNĂ
PE 1 AN pentru autorități
PE 1 AN pentru preoți și învățători

Ce face biserica gr. catolică?

O întrebare care se impune, după ieșirea dela Budapesta a monseniorului Schiopa

In numărul nostru de Sâmbătă am publicat, după ziarele din Budapesta, darea de seamă asupra adunărei cotolicilor maghiari, ținută acum câteva zile. Din cele aproape trei coloane de reproduceri, rezultă confirmarea constatărilor, făcute de noi în nenumărate rânduri, că se confundă, în egală măsură la Budapesta ca și la Cluj, națiunile: catolicism, maghiarism.

Dar faptul că bătrânul politician maghiar, distrugătorul de naționalități de altădată, contele Albert Apponyi, ca și prea simpaticul episcop și conte Majláth al bisericei catolice maghiare din Ardeal, văd în națiunea de catolicism, înțelesul națiunei de maghiarism, este perfect justificabil. Conducătorii poporului maghiar au găsit și în catolicism o armă de afirmare și luptă națională. Ei au cel puțin scuza sentimentelor explicabile la orice maghiar.

Ceeace însă ni se pare foarte ciudat, în manifestația provocatoare de la Budapesta, nu este spiritul în afară de catolicism al acelei adunări catolice, ci este însăși atitudinea pe care s'a crezut dator să și-o însușiască reprezentantul diplomatic al Papei, monseniorul Schiopa. Dsa nu s'a dus acolo în întrunirea catolicilor unguri pentru a reprezenta doctrina bisericei catolice. Dsa s'a dus acolo pentru a-și arunca departe haina de diplomat și de prelat al bisericei universale catolice, spre a deveni purtătorul de făclii iluzioniste ale unor aspirații străine credinței și bisericei catolice.

Declarația făcută de monseniorul Schiopa, întrece, într'adevăr, toate îndrăznelile. Reprezentantul diplomatic al Papei nu s'a dus într'o simplă întrunire politică a „ungurilor cari se deșteaptă" pentru a-și manifesta credința sa intimă în reînvierea Ungariei imperialiste de eri. Dsa și-a afirmat această credință într'o adunare de credincioși catolici, întruniți să discute chestiunile de credință sau de administrație ale bisericei catolice maghiare, — ceea ce este foarte grav.

Vorbea oare dsa în numele Sanctității Sale dela Roma, pe care o reprezintă în Capitala Ungariei? Desigur că da, de vreme ce adunarea era catolică, iar monseniorul Schiopa este reprezentantul diplomatic al Papei.

Astfel se pune chestiunea. Și fiindcă ea se pune în acest chip, rămâne să știm mai întâi dacă Sanctitatea Sa Papa aprobă ieșirea plină de măguliri pentru unguri, a monseniorului Schiopa? In ceea ce ne privește însă, se ridică o altă chestiune. Avem o biserică românească gr. catolică, închinată Romei. In cazul când ieșirea monseniorului Schiopa a fost făcută cu asentimentul șefului suprem al bisericei catolice' este interesant de știut dacă biserica gr. catolică română consimte și ea să sprijine aspirațiunile imperialiste ale Ungariei, susținute de monseniorul Schiopa? Iar dacă nu consimte să sprijine aceste aspirațiuni, cari sunt înainte de toate o provocare față de noi, — și înclinăm a crede că nu poate biserica noastră greco catolică să sprijiniască sub nicio formă asemenea acte — ne întrebăm ce înțelege să facă biserica gr. catolică? Declarația monseniorului Schiopa este o palmă adresată României, pe care o simțim în egală măsură toți românii. Ea însă angajează biserica gr. catolică românească, care singură are datoria morală să intervie cu toată energia ca diplomatul catolic dela Budapesta, care și-a uitat de sine într'o întrunire a bisericei catolice universale, să și capete pedeapsa meritată. Căci oricât ar pleda aparențele pentru asentimentul Papei la desvăluirea unor sentimente și idealuri potrivnice României, suntem convinși că monseniorul Schiopa a săvârșit un grav abuz contra misiunei sale în Ungaria, și, pentru acest cuvânt credem că dsa nu mai poate rămâne multă vreme în demnitatea pe care nu știe să o cinstească îndeajuns.

Așteptăm deci cu încredere intervenția satisfăcătoare pentru noi a bisericei gr. catolice.

Inscripții

Prinderea lui Terente. — Terente, cel din urmă erou al presei de tiraj, a fost prins cu simplitatea și banalitatea cu cari sunt luați de guler și transportați în beciurile poliției cei mai vulgari gâinari.

Terente nu a opus nici o rezistență, nici o apărare, nici o ofensivă: „regele bălților" s'a predat ca cel din urmă client al codului penal.

De sigur la judecarea procesului vom afla lucruri senzaționale. Un singur lucru va fi într'adevăr senzațional, în toată această afacere: demascarea organizatorilor de reclamă a creatorilor de oameni mari cari își etalează a-totputernicia în anumite ziare.

Sunt oameni, cari în accesele lor de grandoare distribue titluri și diplome de talent și valoare în sferile literaturii în cercurile științifice, în lumea politică.

Acești generoși au pus pe fruntea strâmtă și sinistră a lui Terente aureola poetică a eroului, a pasionatului și aventurierului în stil mare.

Noua glorie a unei părți din presa de tiraj a fost dejucată și „regele bălților" a căzut în baltă, spre marele și neconsolabilul regret al patronilor lui intelectuali.

Soarta lui Terente e un avertisment: ea amenință toate glorille decretate și organizate cu un spirit de Barnum de o presă ale cărei rotative fabrică în fuga cotidiană, hârtia bancară și diploma genialității.

Ingrijorarea dlui Gh. Popp

Un fost gazetar talentat, azi membru al partidului național își tradează cea mai complectă ignoranță în chestiunea minoritară

Zilele trecute am citit cu surprindere în ziarul „Adevărul" un articol însitulat „O problemă gravă: minoritățile" datorit d-lui Gh. Popp, fost redactor al escelentului ziar Ardelean „Tribuna", actualmente locuitor de mai multă vreme în vechiul regat și deputat al partidului național ales în Ardeal.

„De șase ani de zile — scrie între altele d. Gh. Popp — patru milioane (?!) din cetățenii României sunt într'o stare de continuă tulburare. De șase ani o parte foarte importantă, a țării noastre, minoritățile, trăește în nesiguranța viitorului său, într'un sentiment de perpetuă grijă și teamă. Frământarea aceasta arată că România nu a știut să soluționeze problema minorităților în mod definitiv și satisfăcător.

Impresionat de reclamațiile minoritare, guvernul liberal a hotărît să înființeze în toamna trecută un subsecretariat al minorităților. Noul titular, d. Gh. Tătărăscu și-a început însă activitatea cu hotărîrea de a nu trata cu actualii conducători unguri.

Problema minorităților rămâne în acelaș stadiu, neîncepută și neisprăvită, în stare de nerezolvire. Pentru noi ardelenii nu poate fi îndoială asupra spiritului în care trebue soluționată problema. Formula libertăților minoritare se găsește depusă în redacțiunea atât de fericită a hotărârilor de la Alba Iulia luate la 1 Decembrie 1918. Ele sunt un angajament solemn, a cărui respectare conștiincioasă e o chestiune de onoare și de înțelepciune politică. E timpul ca ele să fie traduse în realitate".

Articolul de 3 coloane al d-lui Gh. Popp trădează atâta ignoranță a situației reale minoritare încât nici nu ne încumetăm să i disecăm toate afirmațiile greșite.

Ce să zicem, de pildă, referitor la afirmația d-lui Popp că „minoritățile din această țară se află într'o stare de continuă tulburare"? Cari minorități? Sutele de mii de țărani minoritari au fost împroprietăriți la fel cu românii. Situația comerciantului, industriașului, advocatului, medicului, inginerului, funcționarului, etc. ungur se deosbesete în ceva de cea a românului? Recunoaștem că latifundiarii minoritari „se află într'o stare de continuă tulburare" dar, sperăm, nu reprezentanții trecutului oligarhic sunt punctul de orientare pentru cercetarea situației minoritarilor din țară. D. Popp spune că d. ministru Tătărăscu — un cunoscător de o mie de ori mai bun al chestiunilor minoritare decât actualul deputat ardelean care cunoaște actualele probleme ardelenești numai din ziare — și a început activitatea cu hotărârea de a nu tratacu actualii conducători ai maghiarimei." Intrebăm: Dar ungurii știu cari sunt conducătorii lor? Nu tocmai ungurii au spus că actualii reprezentanți ai trecutului ce se află în fruntea partidului maghiar nu pot vorbi în numele lor? Și dacă massele ungurești loiale vreau să se ocomodeze noulor împrejurări, bazându se pe necesitatea unei conlucrări cu elementul românesc, pentru ce cere d. Popp ca tocmai d. ministru Tătărăscu să recunoască pe exponenții Budapestei și ai dușmanilor democrației drept reprezentanți ai ungurilor și săcuilor ardeleni?

„România nu a știut să soluționeze problema minorităților," — mai spune d. Popp.

Dacă „ardeleanul" Gh. Pop care vorbește în numele Ardealului fără să mai fie ardelean și fără a cunoaste Ardealul post răiboinic ar veni din Ploești măcar pentru o lună la noi s'ar convinge cât de puțină nevoe este să te transformi în advocat al minoritarilor. Aici nu există decât o „problemă" a elementului românesc. Nedreptățile trecutului au fost atât de mari încât problema noastră, a românilor, singura reală, va dura încă foarte multă vreme.

Pentru ce ar fi „de nesuportat" situația ungurilor. Cine îi împiedică de a fi fericiți? Nu susține însuși Statul român școli minoritare? Nu au ungurii teatre în toate orașele mai mari ale Ardealului, de vreme ce noi

Nouile frământări din Partidul Național

„Expozeul" cancelarului dela Blaj. Respingerea demisiilor takiștilor constitue o nouă confuziune în partidul național. Dar fuziunea cu țărăniștii?

In ajunul deschiderei Parlamentului, în care M. Sa Regele urma să rostească Mesajul, dl Iuliu Maniu, cancelarul dela Blaj, a crezut de cuviință să cetească mesajul său, în fața comitetului executiv al partidului.

Normal și firesc ar fi fost ca șeful unui partid politic care se găsește în Parlament, să formuleze punctul de vedere al partidului care îl conduce, în Parlament, cu prilejul discuției Adresei, sau cu ori care alt prilej ar crede de cuviință.

In Cameră însă dl Iuliu Maniu nu face altceva decât să discute mărunte chestii de regulament, cu competința și mânia unui mic și cârcotaș advocățel de provincie.

Chestiile mari, problemele vitale ale țării, ca și manifestările naționale ale neamului, dl Iuliu Maniu le discută și rezolvă prin odăiți dosnice în fața unui pumn de clienți politici interesați.

Noul expozeu al dlui Iuliu Maniu, cu toată reclama organizată în jurul lui de neacoșii români și bunii patrioți cari sunt macabeii presei din strada Sărindar, nu are nici o valoare politică, fiind o simplă reeditare a balivernelor cu care pontificele dela Blaj plictisește de vre o câțiva ani opinia publică.

Dar la ultima întrunire a comitetului executiv a partidului național s'a petrecut un lucru — care are cel puțin valoarea unui fapt.

Comitetul a publicat un comunicat prin care să anunță respingerea demisiilor produse cu prilejul tratativelor de fuziune cu țărăniștii. Comitetul — urmând copilăreasca abilitate a dlui Iuliu Maniu — nu precizează de care demisii e vorba: toată lumea știe însă, că e vorba de demisiile pe care partizanii și moștenitorii politici ai lui Take Ionescu le au formulat ca o protestare împotriva fuziunei cu țărăniștii conduși intelectualmente și sufletește de dl C. Stere fostul exponent al politicei lui Czernin.

Și acum în ce postură politică pune partidul național actul respingerei demisiilor moștenitorilor politicei lui Take Ionescu?

Takiștii din partidul național nu și-a retras demisiile și încă nu au retractat nici una din vehementele lor protestări împotriva dlui C. Stere și a partidului țărănist. Ei nu numai că au rămas la punctul lor de vedere, dar continuă să l desvoalte în mod activ, ducând o campanie de distrugere împotriva dlui dr. Lupu.

Comitetul partidului național respingând în bloc demisia takiștilor, după toate aparențele și după cel mai elementar bun simț, aprobă punctul de vedere politic și atitudinea takiștilor față de țărăniști.

Așa ar fi pentru orice minte clară și pentru orice om politic serios. Nu același lucru este însă pentru diplomații și marii strategici politici cari continuă să conducă — de sigur pentru un scurt timp, — destinele partidului național.

Insă, după uitima consfătuire a ridicolului comitet de 100 — ținută la Cluj — din care takiștii au fost excluși, s'a publicat un comunicat în care se afirma că partidul național își menține toate angajamentele luate față de partidul țărănist în vederea unei fuziuni cu acest partid pe care continuă să o creadă posibilă și pe care o dorește din tot sufletul lui democratic.

S atunci, cum se potrivesc, cum se armonizează aceste două comunicate ce se bat cap în cap?

Comitetul executiv al partidului național dorește ardent fuziunea cu țărăniști, dar în același timp respinge demisiile takiștilor cari sunt împotriva fuziunei cu țărăniștii!

Dl Iuliu Maniu are gândul dar de a întinde și spori confuziunea într'un partid complect dezorganizat cum este partidul pe care îl conduce vremelnic — pentru prea puțină vreme.

nu avem decât unul? Câte cotidiane ungureşti există faţă de cele trei româneşti susţinute cu atâtea jertfe? Există gazetari unguri întemniţaţi sau amendaţi pentru convingerile lor? Sau poate societăţile ungureşti nu pot funcţiona şi ungurii sunt împiedecaţi să vorbească în limba lor maternă?

Cine sunt muşterii prăvăliilor luxoase, ale cui sunt automobilele, ale cui castelele Ardealului dacă nu ale minoritarilor?

In mâna cui se află pământul cel mai roditor?

*

Ca unic şi universal remediu pentru tămădutrea imaginarului cancer minoritar d. Popp propune traducerea în fapte a utopicelor naivităţi de la Alba-Iulia.

Va se zică, în oraşele menite să desnaţionalizeze pe valahi să se introducă administraţie de limbă maghiară şi săsească. Justiţia să fie de asemenea neromânească. Iar „proasta limbă valahă" să fie isgonită la sate căci numai acolo formează românii „masse unitare etnice." Şi după părerea dlui Popp numai acest haos babilonian mai poate salva ţara...

Dar, să ne creadă d. Popp: „Punctele dela Alba-Iulia nu mai ademenesc pe nimeni. Ele sunt ale trecutului şi mărturie a nematurităţii politice a partidului naţional influenţat de doctrinele internaţionale ale dlui Jászi.

In Ardeal există mai întâi de toate o problemă a românilor ţinuţi în întuneric şi sărăcit de asupritorii de eri. Interesele minorităţilor ioiate nu sunt opuse celor ale românilor.

In ceea ce priveşte „problema" celor ce visează o realipire a Ardealului la Ungaria, ea va rămânea — de sigur — nerezolvită câtă vreme ne vom dovedi vrednici de cei ce au înfăptuit idealul naţional.

Raspunsul la Mesagiu

Citim în „Dimineaţa":

„Astăzi Luni se va întruni la Cameră comisiunea de răspuns la Mesaj spre a se constitui alegându-şi preşedintele şi raportorul.

„Din cercuri iniţiate aflăm că demnitatea de raportor va fi oferită dlui Leonte Moldovan.

„Dacă d-sa va refuza, atunci va fi ales dl Mircea Djuvara.

„Raportorul va redacta proectul de răspuns la Mesaj, care va fi citit în şedinţa de Joi a Camerei.

„Vineri va începe discuţia adresei la Mesaj".

Ştiri Teatrale

Marţi 21 Octombrie 1924 Teatrul Naţional din Cluj ne oferă a patra premieră din acest an cu comedia lui Gogol „Revizorul".

Revizorul se va bucura de o fericită interpretare, cele mai de seamă elemente de comedie ale Teatrului făcând parte din distribuţia aceste piese vor apare: dnii Neamtzu-Oltonel, Dem. Mihăilescu Brăila, I. Stănescu-Papa, Al. Ghibericon, Mişu Ştefănescu, Virgil Vasilescu, C. Potcoavă, Arsene Popovici, C. Simionescu, N. Voicu, Al. Şerban şi dnele Natalia Ştefănescu, Silvia-Jipescu Hodoş, M. Mirian, C. Caracioni.

Direcţia scenei o are dl Gogu Mihăescu „Revizorul" se va juca toată săptămâna. Duminică 26 Oct. seara „Floarea de Lămâiţă". In studiu „Un Erou" comedie în 3 acte de Al Kiriţescu, a cărei premieră va avea loc Marţi 28 Oct.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Situaţia împroprietăririlor

Intinderea totală a pământurilor expropriate. Numărul împroprietăriţilor.

Reproducem după „Viitorul" următoarele date cari oglindesc admirabil opera de înaltă dreptatc socială înfăptuită de actualul guvern prin aplicarea reformei agrare.

In vechiul regat

In Vechiul regat s'au expropiat de la particulari 1.496.500 ha. Dela străini 102.400 ha. Dela Domeniile Coroanei şi proprietăţile de mână moartă, 413.700 ha.; dela absenteişti 41.500 ha.

La aceasta se mai adaogă exproprierile făcute mai înaiate pentru nevoile de islazuri comunale eare se ridică la 411.199 ha.

In total s'a expropriat în vechiul regat 2.600.000 ha.

Pe această suprafaţă se vor împroprietări 600.000 de săteni.

Pentru nevoile de islaz au fost lăsate 243,840 ha, pentru păduri comunale 24.000 ha şi pentru rezerve de interes general al statului, 282.300.

In Ardeal, Banat, Maramureş şi Crişsna

In aceste provincii s'au ex propriat în total peste 1,528.200 ha repartizate astfel: 461.500 ha teren arabil, 97.300 ha pentru fânete, 214.770 păşune de munte şi 3000 ha teren impropriu din proprietăţile absenteiştilor şi averilor de mână moartă.

In litigiu mai sunt încă vre-o 73.000 ha asupra cărora se va vedea cum se va pronunţa judecata.

Din totalul pământului expropriat în Transilvania se vor da loturi la peste 350.000 de săteni; pentru păşuni comunale 306.000, pentru păduri comunale 112.500 ha, pentru păduri de Stat 363.200 ha şi rezerva de interes general şi de Stat 157.900 ha.

In Basarabia

S'au expropriat 1,491.900 ha dintre cari s'au dat loturi la 357.000 de săteni, 198.400 ha, rezervate pentru păduri şi 19.500 ha rezerve de interes general.

In Bucovina

S'au expropriat 46 500 ha dintre cari se vor da loturi la vre o 70.000 îndreptăţiţi s'au lăsat 6637 ha pentru islaz-comunal, 3322 ha s'au făcut rezerve de interes general şi 2848 ha au fost lasate pentru pădure.

Actualmente se procedează în toată ţara la parcelarea loturilor ca la primăvară toţi împroprietăriţii să între definitiv în posesia lotului măsurat şi fixat cu petrele de hotar.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Asigurarea bagajelor şi a mărfurilor bagaje

In urma unei convenţiuni între direcţiunea generală a cfr. şi o societate internaţională de asigurări, în schimbul unei taxe pentru care se aplică un timbru special, bagajele şi mărfurile predate ca bagaje, se pot asigura de către predătorii lor.

Cum unele staţiunei interprează greşit instrucţiunile direcţiunii generale în sensul că aplică timbrele de asigurare şi pe mărfurile de mică sau mare iuţeală predate cu scrisoare de trăsură, direcţiunea generală, într'o circulară atrage atenţiunea staţiunilor că nu se pot asigura decât bagajele sau mărfurile admise ca bagaje adică numai transporturile pentru cari se eliberează recipise de bagaje nu scrisori de trăsură.

Mărfuri libere la export

Direcţiunea generală C. F. R. a înstiinţat organele sale că în urma dispoziţiunilor ministerului de industrie şi comerţ următoarele mărfuri sunt libere la export, fără autorizaţiuni speciale, numai cu plata taxelor vamale: peşte calcan şi cambula, lână superioară ţigae albă, spână şi merinos, lânnă inferioară ţurcană şi bârsană.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marţi (TARGUL DE FETE). Ca oaspe dl Ernest Király. Preţuri ridicate. Abonament de zi 22. B. Seria 93).

Miercuri: VĂDUVA VESELA (Ca oaspe dl Király Ernest. Preţuri ridicate. Abonament de zi 23. A. Seria 94).

Joi: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Ca oaspe dl Király Ernest. Preţuri ridicate. Abonament de Premieră II. Seria 95).

Vineri: SYLVIA (Ca oaspe dl Király Ernest. Preţuri ridicate. Abonament de zi 24. B. Seria 96.)

Sâmbătă matineu: UMBRELA SF. PETRU (Preţuri reduse. Seria 97).

Sâmbătă seara: PAGLIACCI (Distribuţia de nou roluri. (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclul Moliere. Debutul baiietului Ligeti. Abonament de Premeira 12. Seria 98.)

Duminecă motineu: BAIADERA (a 43 oră. Preţuri rcduse. Seria 99).

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Marţi, 21 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Miss Dollar
Dramă sentimentală în 5 acte după novela lui *Jean Carrere*. In rolul principal: *Elena Sangra*

CINEMA URANIA
Premieră senzaţională!
FABIOLA
Dramă istorică în 5 acte din timpurile romanilor, după romanul cardinalului *Fausta Salvadori Wisemann*. In rolul principal: *Amleto Novelli şi Livio Pavanelli*.

CINEMA APOLLO
Marele necunoscut
Dramă senzaţională americană de aventuri în 5 acte. In rolul principal renumitul *Harry Piel*

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEŞANU
şi Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă şi dans Româno-Russ.

Profitaţi de ocasie!
Toate Stofele
De lână s'au pus în vânzare
Cu mari reduceri de preturi
La fel cu încălţămintea la 278
Au Printemps
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

Reclama este sufletul comerţului!

7 Grands Prix
CEASORNICE **Longines**
ELEGANTE şi PRECISE

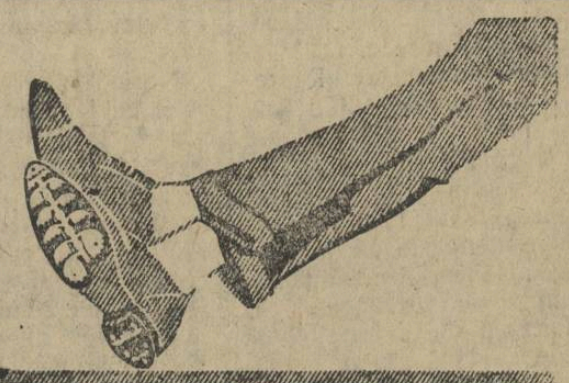

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,
este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea.

Autobusele „ASTRA" dispun de tot confortul.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1207 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 22 Octomvrie 1924

Infrăți[illegible]

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R. 1

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 6[illegible] L.
PE 6 LUNI . . . . . 24[illegible] L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 5[illegible] L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 60[illegible] L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 30[illegible] L.

Republicanismul Tărăniștilor

— Sub inspirațiile lui Radici —

După dl Virgil Madgearu, dl dr. Lupu a luat drumul și hagialâcul spre Zagreb, Mecca țărănismului pentru a se inspira dela războinicul Mahmed al doctrinei, dlui Radici.

Dl dr. Lupu s'a întors încântat — am spune „tușat" — pentru a întrebuința expresia atât de românească de care se servește dsa în impresiile cele publică „Aurora" de cele ce a văzut și a auzit în citadela răzvrătită a țărănismului.

Abia debarcat la gara dela graniță, dl. dr. Lupu, delirând de emoție, și-a descărcat sufletul corespondentui ziarului al cărui director este, într'un interview care a apărut în „Aurora".

In acest interview dl dr. Lupu evocă o întrunire țărănistă din Zagreb, la care dsa nu numai că a participat și a fost serbătorit, dar a luat și cuvântul, în aclamările adunării, cari striga:

„Trăiască Republica!"

Iată-l pe dl dr. Lupu, împreună cu partidul țărănist român, republican, după tipicul revoluționar al lui Radici!

Nimic surprinzător în această ipostază a dlui dr Lupu și a partidului țărănist. E cel puțin o renunțare la ipocrizia și duplicitatea de până acum, un act de sinceritate și de cinste politică — și fiindcă știm franc și precis cu cine avem aface, putem discuta cu toată limpezimea atitudinea și politica adevărată a partidului țărănist.

Nu intrăm în explicațiile și analiza cauzelor care au produs mișcarea seperatistă și republicană din Croația. Ceea ce este însă învederat, în afară de orice discuție, e faptul că alta, cu totul alta, este situația Croaților în interiorul regatului Iugoslav, atât din punctul de vedere istoric, sufletesc și politic, de cât aceea a provinciilor românești realipite la Patria mumă, după cum cu totul alta este compoziția interioară a celor două State — de aceea nici nu se poate vorbi în România Mare de o mișcare separatistă-autonomistă ori republicană.

Cei cari au încercat — și încă în mod ipocrit și deghizat asemenea mișcări — nu au găsit nici un teren de acțiune și nici un ecou în sufletul românismului.

Sub masca regionalismului politica dlui Iuliu Maniu și Vajda a încercat o mișcare separatistă, care a mers până la veleități de autonomie a Ardealului, dar această acțiune nu a prins, și nu putea prinde, fiind o imposibilitate sufletească pentru Românii din Ardeal. Dl Radici spune de Croați că ei nici odată nu au avut o unire cu Serbia. Nu știm întru cât afirmația dl Radici este exactă — și nu aceasta poate fi punctul fundamental al discuției.

Ceea ce știm, cea ce nu poate tăgădui nimeni, e că Românii din Ardeal, de veacuri, în chip sincer, statornic și pasionat, au dorit și și-au formulat dorința prin toate formele de expresie — dela poezie până la revoluție — unirea cu patria mumă.

Și atunci dacă astă a fost dorința secular a Românilor din Ardeal — mărturisită și exprimată altă dată și de dl Iuliu Maniu și Vajda — pentru ce acești Români, atunci când minunata himeră, magnificul vis național a fost înăpțuit, să ceară deslipirea dela Patria mumă?

Aceasta nu ar fi posibil nici în logică, nici în sănătatea sufletească, nici în normă, ar fi pur și simplu de domeniul nebuniei.

Al doilea principiu esențial al politicei țărănismului croat, dela care se inspiră astăzi țărănismul dlor dr Lupu și Mihalache — republicanismul este un principiu cu totul necunoscut și strein de istoria noastră și de firea poporului român.

Țărăniștii cari se inspiră dela republicanismul dlui Radici, ca și regionaliștii cari se inspiră dela separatismul acestuia, nu fac decât o politică de utopii imposibile într'o epocă de cel mai imperios realism politic.

Inscripții

Prinosul toamnei. — Fiecăre anotimp își aduce prinosul și nota lui deosebită în vitrina florăriei din drumul meu.

Am privit mersul vremei în vitrină, în care natura și timpul se oglindesc ca într'un microcosm irigat.

Am privit ghioceii cu petalele umede de lacrime feciorești, viorele smulse din albastrul cerului, liliacul plăpând, roza roșie și cărnoasă ca o gură de femee pasionată — și în fie ce floare, și în sufletul lor care vibra în valurile subtile ale parfumului, am văzut ceva din firea și din sensibilitatea omenească.

Florile au un graiu, prin care nu numai că se înțeleg ele între ele, în adierele zefirului care hoinărește prin grădini ori în atmosfera de spital a serelor, ci de care se slujesc și oamenii — amanții și poeții!

Vitrina florărei s'a umplut astăzi de crizanteme albe — și în vagul înserării, în preajma aprinderei lămpilor lângă care se visează și se iubește, cutia cu crizanteme albe în care geamul se topea în nehotărârea clipei, mi-a dat halucinația unui mormânt, proaspăt, pe care o mână pioasă și emoționată risipise prinosul de amintire al florilor.

Diodor

Incasările statului în 1924

O situație a ministerului de finanțe pentru lămurirea stărei noastre financiare

Pentru a informa cât mai precis opinia publică atât de des indusă în eroare de către ziarele interesate, ministerul de finanțe a avut fericita idee să trimită ziarelor o situație de spre încasările Statului făcute în contul exercițiul financiar curent, până la 30 Septembrie 1924.

Din aceste date, pe cari le publicăm mai jos, rezultă adevărata noastră situație financiară și ele au servit ca bază la alcătuirea bugetului general pe anul viitor. Dar din ele mai rezultă un lucru: nu numai că nu sântem pe pragul falimentului, după cum au interesul să susțină unii, situația noastră financiară este cât se poate de înfloritoare.

Iată datele ministerului de finanțe:

Incasările prin administrațiile financiare, de la 1 Ianuarie 1924 până la 31 August 1924, au fost de 14.522.267.118.05, lei, idem, prin casieriile C. F. R., lei 1 610.302.247.39. Total lei 16.133 069.366.05.

Incasările pe luna Septembrie 1924, prin administrațiile financiare lei 2.416.170.437.36, idem, prin casieriile C. F. R. le 143.740.295. Total general lei 2.416.170.487.36.

In luna Septembrie s'a menținut seara ascendentă a veniturilor, astfel că, de unde veniturile în luna August au fost de lei 2.203.898.624.84, fără acelea ale C. F. R. în luna Septembrie au însumat lei 2.416.170.487,36, cu mai bine deci de 200 milioane față de incasările lunii precedente și cu peste 800 milioane lei față de cota de 2 miliarde cât s'a prevăzut ca venituri în buget.

In felul acesta s'au obținut în 9 luni de zile, după cum se vede din situația de mai sus, încasări de lei 18.992.980.037.41.

Echilibrul bugetului este dar asigurat, chiar dacă în cele 3 luni, până la 1 Ianuarie 1925 am încasa numai cota lunară de prevederi la venituri de 2 miliarde. Dar, după cum se vede și este știut în aceste 3 luni de sfârșit de an bugetar, încasările merg în plin și întrec cu mult prevederile, astfel că bugetul pe 1925, executat numai pe 12 luni, va da un însemnat prisos de venituri.

Spre a avea mai exact rezultatul execuției bugetului până acum trebue să calculăm cât revine de la încasările din lunile complementare. In anii din urmă s'a realizat în aceste luni o cotă de minimum 15 la sută din venitul anului întreg. Dacă am aplica această cotă la bugetul de venituri de 24 miliarde, ajungem la încasări de 3.600.000,000 care ar spori excedentul bugetului pe 1924.

Putem deci de pe acum socoti că bugetul pe 1924 se va solda cu un excedent însemnat.

In ce privește cheltuelile, ele au fost ținute strâns la creditele bugetare. Creditele suplimentare ce au fost nevoe a se deschide s'au acoperit în cea ma mare parte din anulările altor credite prevăzute în buget, iar creditele extraordinare de care s'a simțit nevoe să fie deschise în cursul anului, pentru refacerea țării și întărirea apărării naționale, s'au acoperit din prisosul de venituri. Prin o administrare deci bună a veniturilor Statului și prin o economie strânsă în cheltueli, am putut face față plăților datorite în afară, cheltuelilor prevăzute în buget și celor extraordinare. Plătim și vom putea lichida, în acest an și la începutul anului viitor, și datoriile interne din trecut ce mai sunt de plată.

In rezumat, situațiunea finanțelor Statului este din ce în ce mai limpede și mai înfloritoare.

Moartea regionalismului

Acțiunea dlui Goldiș capătă caracter și se complectează cu noui forțe — D. Maniu va trebui să aleagă — O întrunire la Alba-Iulia pentru proclamarea rupturei — Lupta e deschisă: d. Vaida atacă cu violență pe d. Goldiș

Am publicat în numărul nostru de eri știrea senzațională asupra hotărîrilor luate în congresul național bisericesc dela Sibiu. Aceste hotărîri sânt o consecință a acțiunei grupului din jurul dlui Goldiș, pe care am prezentat-o cititorilor noștri în diversele ei faze de până acum. Intrunirea reprezentanților bisericei ortodoxe din Ardeal, după cum am mai spus-o, avea menirea să determine caracterul acțiunei dlui Goldiș și să o complecteze. Astfel vedem alături de vechii partizani dnii Ion Lăpedatu, Ion Lupaș, Valer Moldovan, Iustin Marșeu, Silviu Dragomir, alipindu-se noui forțe ca dnii Valeriu Braniste, fost șef al resortului Instrucției în Consiliul Dirigent, d. Aurel Vlad, fost ministru de finanțe, d. Aurel Lazar, șeful organizației partidului național din Bihor.

Informațiile noastre asupra acțiunei dlui Goldiș se confirmă în întregime. O delegație se va prezenta la conducerea partidului național, cu următoarele doleanțe:

1) Inlăturarea șefiei dlui Iuliu Maniu și instituirea la conducerea partidului a unui directoriu de trei;

2) Intrarea imediat în tratative cu un partid din vechiul Regat în vederea unei colaborări sau fuziuni;

3) Dsolvarea actualelor Comitete dovedite a fi în serviciul unei politice personale;

4) Schimbarea actualei direcțiuni a ziarului „Patria" care s'a făcut vinovată de tendințe cu caracter confesional.

Campania pentru primenirea conducerii partidului național poate fi socotită ca intrată în fază definitivă. D. Maniu va trebui să aleagă între a primi doleanțele grupului Goldiș, ceea ce egalează cu o abdicare, sau să le respingă, ceea ce va duce la o ruptară inevitabilă în sânul partidului național.

După câte suntem informați, gruparea dlui Goldiș e hotărîtă să nu cedeze sub nicio condițiune. In cazul când doleanțele formulate la Sibiu vor fi acceptate ceea ce e foarte puțin plausibil — partidul național va trebui să și modifice profund înfățișarea și structura politică. Iar dacă grupul Goldiș nu va fi ascultat, se va convoca o întrunire la Alba Iulia de către partizanii dlui Goldiș, în care se va proclama ruptura de partidul național și crearea unui nou partid politic al Ardealului cu menirea să aducă la înfăptuire adevărata unire politică.

Astfel Alba Iulia, care în concepția clicei din jurul dlui Iuliu Maniu, trebuia să servească drept refugiu aspirațiilor separatiste, va ajunge să desăvârșească programul atât de cuminte enunțat de ultimul președinte al fostului partid național, regretatul Gh. Pop de Băsești, care a înțeles că odată cu realizarea unirei, rolul partidului național trebuie să înceteze.

Intrunirea dela Alba-Iulia a partizanilor dlui Goldiș va însemna moartea regionalismului. Ruptura care se va produce va reduce actualul partid național la cadrele străjuite ale unui partid confesional. Și este sigur că dl Maniu nu va înțelege să se aplece voinței noului curent din partidul național. Ca un indiciu, putem afirma că dl Vaida, aflând despre textul hotărîrilor dela Sibiu, a chemat la d-sa pe reprezentantul ziarului „Adevărul" și i-a dat un interview, în care atacă cu violență pe dl Goldiș. Lupta este prin urmare deschisă mai înainte ca doleanțele grupului Goldiș să fi ajuns oficial la conducerea partidului național.

A. R. Gus.

Curierul Spectacolelor

OPERA ROMÂNĂ

Mercuri: Samson și Dalila.

Amplificarea apaductului din Cluj

Orașul a obținut un împrumut de 18 milioane în vederea acestui scop — Lucrările încep în primăvară — Ministerul de finanțe lichidează impozitele comunale

Amplificarea apaductului este una din problemele principale ale Clujului de după război. In urma dublării populației instalațiile existente au devenit insuficiente. Și astfel apaductul satisface numai în parte nevoile orașului. Clujul este dealtfel unicul oraș mai mare din Ardeal, în care apaductul este închis după amiazi și peste noapte. Că siguranța cât și sănătatea publică sufere din această cauză este evident.

Tocmai din aceste motive primăria locală a dat o deosebită atențiune apaductului. Lucrările de amplificare necesitau însă cheltueli mari și până acum nu s'au putut găsi sumele necesare pentru acoperirea lor. Ceea ce s'a făcut a fost introducerea unui mai bun sistem de exploatare. Astfel cu două săptămâni în urmă s'a cumpărat planul de exploatare al dlui inginer Maksai. Cu toate acestea nu s'a renunțat un moment la proiectul de amplificare.

Reîntorcându-se ieri din București consilierul financiar al orașului, dl Peptea, dsa a declarat că a isbutit să obțină un împrumut de 18 milioane lei în vederea lucrărilor de amplificare a apaductului. Suma aceasta nu acopere cheltuelile lucrărilor ce se cifrează la aproximativ 28 milioane.

Totuși încă de pe acum se fac pregătiri în vederea amplificării ce va începe în primăvară, celelalte 10 milioane urmând să fie acoperite din alte resurse. Se speră, că în toamna anului viitor amplificarea să fie terminată.

*

O altă chestiune rezolvită de d. Peptea la București este lichidarea de către ministerul finanțelor a sumei de 18 milioane, pe care o datorează orașului Cluj, rezultată din echivalentul impozitelor comunale ce revin orașului, reținute până acum de minister.

Odată lichidată această sumă, situația financiară a orașului nostru se va îmbunătăți într'o măsură binesimțită.

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Marți (TARGUL DE FETE). Ca oaspe dl Ernest Király. Prețuri ridicate. Abonament de zi 22. B. Seria 93).

Miercuri: VĂDUVA VESELA (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de zi 23. A. Seria 94).

Joi: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de Premieră II. Seria 95).

Vineri: SYLVIA (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de zi 24. B. Seria 96.)

Sâmbătă matineu: UMBRELA SF. PETRU (Prețuri reduse. Seria 97).

Sâmbătă seara: PAGLIACCI (Distribuția de noi roluri. (ȘCOALA BARBAȚILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Abonament de Premeira 12. Seria 98.)

Duminecă matineu: BAIADERA (a 43 oră. Prețuri reduse. Seria 99).

Duminecă seara: ANTONIA (Abonament de zi 25. A. Seria 100).

Luni: MOARA ROȘIE (Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 101).

— D. Mihail Munteanu, cronicarul nostru muzical predă lecțiuni de canto, în limbile franceză și germană, la domiciliul amatorilor. Doritorii se vor adresa în scris la redacția ziarului „Infrățirea."

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 și în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din București, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEȘANU

și Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuși și Oteteleșeanu din București etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă și dans Romăno Russ.

No. 1568—1924.

Publicațiune

Tribunalul Cluj publică, că în cauza de concordat forțat a debitorului Maurițiu Frenchel a fixat termen nou pentru dezbaterea concordatului și operațiunile notărei pe ziua de *22 Oct. 1924 ora 9 dim.* în localul oficios al Tribunalului Cluj, (camera 151, et. II.) pe când se citează cei interesați prin această publicațiune și sub urmările legale.

Cluj, la 9 Octomvrie 1924.

D 299 Judecător: **Anca, s. s.**

Știri diverse

— Dna Regina Rot de profesiune comerciantă a fost surprinsă în flagrant delict în gara Episcopia Bihorului voind să treacă prin cotrabandă matase în valoare de o jumătate de milion lei. Mătasea era cusută sub cuptușeala hainelor ei.

— Ministerul de interne a anulat stabilirea de către consiliul comunal a cheltuelilor de regie la restaurante și cafenele, la 80 și 165 la sută, ca fiind contrară legii speculei. Urmeaza ca aceste cheltueli să fie stabilite după fiecare articol în parte.

— O delegație compusă din dnii deputat Andrei, primpretor Oct. Miron și primarul Huedinului și condusă de dl prefect Sept. Mureșanu a predat M. S. S. Reginei și AA. LL. RR. principilor Elena și Ileana câte un costum din frumosul port național din Munții Iancului.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat,* care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

Citiți și răspândiți:

«Infratirea Poporului»

cea mai bună gazetă săptămânală.

Vase de bucătărie de tinichea smălțuite, porțelan și sticlărie bogat asortiment. Pahare, sticle, giamuri pentru ori ce

galantar cu prețurile cele mai reduse

53 Rudolf Mosse

S. R. PIRINGER

CLUJ,

CAL. REG. FERDINAND 65.

MICA PUBLICITATE

Fiecare cuvânt, trei lei. Din litere mai groase, 6 lei.

Publicațiune. Toate obiectele prețioase și efecte depuse ca amanet cu scadență până la 7 Octomvrie 1924 inclusiv, și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată, ce se va ține la 8 Noemvrie 1924 orele 8 dimineața în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25. Cluj, la 18 Octomvrie 1924. **Banca Victor Iliescu,** Casa de împrumut pe amanet și Schimb Cluj. 298

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc filodormă.* Adresa la administrație.

De închiriat un grajd str. Hajdu 75.

Reclama este sufletul comertului!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 22 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Miss Dollar

Dramă sentimentală în 5 acte după novela lui *Jean Carrere.* In rolul principal: *Elena Sangra*

CINEMA URANIA

Premieră senzațională!

FABIOLA

Dramă istorică în 5 acte din timpurile romanilor, după romanul cardinalului *Fausto Salvadori Wisemann.* In rolul principal: *Amleto Novelli* și *Livio Pavanelli.*

CINEMA APOLLO

Marele necunoscut

Dramă senzațională americană de aventuri în 5 acte. In rolul principal renumitul *Harry Piel*

Programul

primirei ziariștilor cehoslovaci la Cluj

Mâine, Miercuri 22 Octombrie vor sosi în localitate ziariștii cehoslovaci, și vor fi primiți după următorul program:

Orele 10.32 a. m. Sosirea oaspeților în gara Cluj: Recepțiune în salonul gării, cuvântare de primire rostită de dl dr. Octavian Utalea, primarul orașului și a dlui D. Tomescu preș. Sindicatului Presei Române; de față capii autorităților civile și militare; delegațiunile școlilor locale și ale presei.

Orele 11 a. m. Conducerea oaspeților la locuințele rezervate la hotelul „Astoria".

Orele 12 a. m. Banchet în salonul restaurantului „New-York" dat în onoarea oaspeților, de către Primărie.

Orele 3 p. m. Vizitarea orașului. (Universitatea, Clinici, Bibliotecă, fabrica de tutun, fabrica Renner, etc.

Orele 6 p. m. Vizitarea fabricei Czell, unde se va servi oaspeților o gustare.

Orele 8 seara, Reprezentație de gală în onoarea oaspeților la Opera Română. Se va cânta „Samson și Dalila".

Orele 11 seara. Banchet în restaurantul gării Cluj, organizat de către Sindicatul Presei Române.

Orele 12 seara. Plecarea din gara Cluj.

Comitetul

Oricine poate câștiga lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Presa din Ungaria

O nouă adunare a ungurilor „cari se deșteaptă" la Makó. Discursul antisemit al dlui Gömbös Gyula

Societatea ungurilor „cari se deșteaptă" a aranjat în ultimul timp o serie de întruniri iredentiste și antisemite.

Ultima din aceste adunări a avut loc la Makó, unde populația a avut prilejul să sărbătorească pe popularul orator Gömbös Gyula.

Cunoscutul iredentist — după darea de seamă apărută în ziarul budapestan „Szózat" — și a început cuvântarea prin a certa pe antisemiții „gălăgioși și necopți".

— „Nu palme și bătăi propovăduesc eu și nici mici gălăgii inutile. Cer însă ca ungurii să-și dea copiii la comerț și industrie. Numai astfel este posibilă concurența cu evreii.

Prăpastia între contele ungur și muncitor este tot așa de mare ca și mai înainte.

Pentru ce? Explicația este foarte simplă. Bancherul evreu stă mult mai aproape de inima aristocratului, decât muncitorul ungur.

Dacă magnații și evreii cred că ei trebue să meargă alături n'au decât să formeze o naționalitate aparte. Renunțăm la ei: pierderea nu va fi prea mare.

Părăsesc orașul cu o speranță: când voi mai veni la Makó voi vedea și firme neevreești și nu voi mai găsi creștini cointeresați în afaceri semite!"

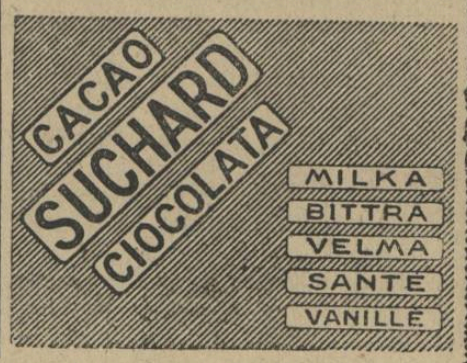

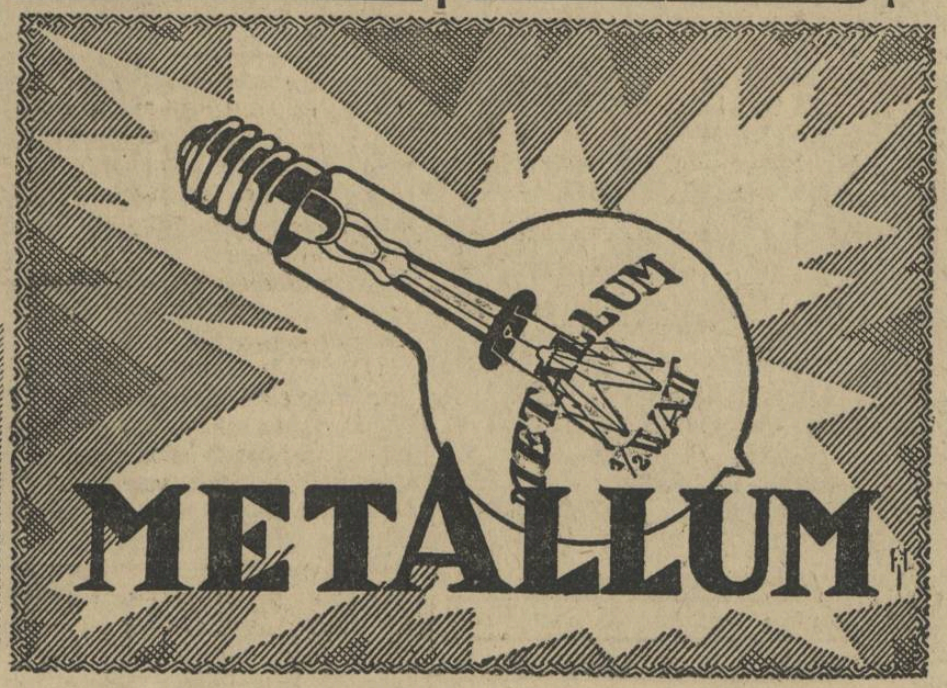

Vopsitorie de blănuri și de tort

Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc și se curață cel mai bun la „CRISTAL" Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500.

Vopsitorie de lână și de tort

Lloyd 2581 13

Baroul din Cluj pentru apărarea prestigiului și intereselor avocaților

O interesantă cercetare disciplinară — Solidaritate minoritară pentru apărarea avocatului Lustig — Hotărârea comisiunii disciplinare și apelul dlui dr. Ioan Suciu — Comercianții revendică un drept avocațial

Ziarul nostru a dat întotdeauna o atențiune deosebită problemei avocaților, tocmai pentrucă ne dăm seama de importanța și rolul pe care-l au avocații în mecanismul vieții noastre publice. Adeseori am ajuns în conflict cu conducerea actuală a baroului clujan tocmai pentrucă înțelegeam să ne exercităm dreptul de control cu rigoarea cerută de interesul public pe care-l reprezentăm.

Destul să amintim de chestiunea stagiarilor, asupra existenții materiale precare a cărora am stăruit în repetate rânduri, desaprobând indiferența cu care sunt tratați de barouri. Deasemeni am cerut o mai echitabilă punere în aplicare a dispozițiunilor legii avocaților cu privire la conferințele stagiarilor, pentruca aceste conferințe să nu fie o plagă pe capul avocaților tineri. Iar acum de curând conflictul nostru cu baroul clujan a luat un caracter mai acut, când cu invitarea la Cluj a dlui Dem. Dobrescu.

Cetitorii noștri s'au putut convinge de justița punctului nostru de vedere, precum și de obiectivitatea cu care am tratat toate chestiunile în legătură cu baroul clujan. Și dacă până acum n'am ajuns să vedem izbânda celor susținute de noi, credem totuși că ea nu va întârzia multă vreme.

Dar să trecem acum asupra chestiunilor care ne-au îndemnat să ne ocupăm și de astădată de baroul avocaților din Cluj. Din capul locului ținem să facem constatarea că am simțit o adevărată bucurie văzând că dl dr Ioan Suciu, decanul baroului, adoptă atitudinea așteptată de noi. Prima chestiune este de prestigiu avocațial, iar a doua este mânată de interese de breaslă. Intre ele nu există nici o altă legătură afară de coincidența în timp, astfel încât trebue să ne ocupăm de fiecare aparte.

Cazul Lustig

In numărul nostru de ieri am publicat hotărârea comisiunei disciplinare a baroului avocațial din Cluj în chestiunea suspendării dreptului de-a exercita profesiunea de avocat a dlui Lustig, suspendare cerută de dl dr Ioan Suciu decanul baroului, în baza avizului Curții de Apel din localitate, pentru acuza penală ridicată contra acestui avocat.

Motivele acestei hotărâri sunt cât se poate de interesante. Dl avocat Lustig este bănuit de complicitate în afacerea Danilescu. Și dacă abia acum au ajuns lucrurile până acolo, încât să se pronunțe comisiunea disciplinară a baroului avocațial, acesta se datorește în bună parte unei hotărâri a tribunalului local.

Deodată cu refuzul parchetului de-a susține acțiune publică în cauza Danilescu, tribunalul respinsese cererea ministerului de finanțe de-a fi admis ca acuzator privat. In apel apoi curtea a desaprobat punctul de vedere adoptat de tribunal și găsind întemeiate motivele invocate de reprezentantul ministerului de finanțe, a dat act de acuzare contra lui Danielescu și complicilor săi. Dar se înțelege până să se îndeplinească atâtea forme de procedură a trecut multă vreme.

Din moment ce însă era dat actul de acuzare, baroul trebuia să se pronunțe asupra situației de avocat a dlui Lustig. Și hotărârea lui era așteptată în cercurile judiciare clujene. Ea urma să fie adusă cu zece zile în urmă, când însă comisiunea disciplinară nu se putu întruni din cauza absenții membrilor. In sfârșit, Sâmbăta trecută comisiunea disciplinară de șapte a baroului și-a ținut ședința în care cu majoritate de voturi s'a respins propunerea decanului, d dr. Suciu, ca avocatul Lustig să fie suspendat.

Această hotărâre a provocat o adevărată consternare printre avocații clujeni și decanul n'a ezitat un moment că trebue să apeleze la comisiunea disciplinară de gradul al doilea a barourilor avocațiale. Nu voim să anticipăm asupra hotărârei acestei comisiuni, dar ni se pare că nu greșim, când credem că dreptatea este de partea decanului, care mai presus de toate voiește să păstreze neștirbit prestigiul avocațial.

Este interesant de-a se vedea cum de-a fost posibil ca voința dlui dr Ioan Suciu, dovedit atot puternic în baroul local, să fie încălcată. Și unica explicație a acestui curios fenomen, după solidaritatea întregului corp avocațial când a fost vorba de realegerea domniei sale, ne-o dă participarea în comisiunea disciplinară a trei avocați minoritari față de patru români. Căci minoritarii înțeleg să se apere reciproc în orice împrejurări și cu orice mijloace, fără a mai ține seamă de altceva. Și a fost destul să câștige de partea lor un avocat român, membru al comisiunei, pentruca să aibă majoritatea salvatoare a dlui Lustig, cazul este cât se poate de semnificativ. El ne învederează o mentalitate pe care de mult o combatem, tocmai pentrucă o cunoaștem prea bine.

Comercianți cer un drept de al avocaților

Desele cereri de concordat forțat constituesc pentru avocați un însemnat isvor de câștig, întrucât lor le revine, în calitatea de curatori ai averii ce cade sub lichidare, tranșarea despăgubirilor față de creditori. După toate aceste operațiuni legea le acordă procente.

Tentați de acest gâștig, comercianții au cerut să fie de aici încolo ei numiți curatori ai averilor ce cad sub lichidarea prin acordat forțat.

D. dr. Ioan Suciu, decanul baroului, a respins însă în mod categoric această cerere, ca fiind contrară legii și intereselor generale care impun rezolvirea acestui act prin oameni de specialitate. Și lucrul acesta este cu atât mai vârtos cerut de interesele creditorilor. Căci un comerciant nici când nu poate lucra cu imparțialitatea unui avocat.

Directoriu în loc de președinte

Hotărârea comitetului executiv al partidului maghiar

Comitetul executiv al partidului maghiar ținând alaltăeri o adunare la Târgu Mureș, a adus hotărâri de mare importanță pentru partidul maghiar.

1. S'a hotărât în primul rând ținerea marei adunări a partidului maghiar pe ziua de 30 Noembrie a. c. la Brașov.

2. Alegerea de președinte se va amâna pe timp nedeterminat. Conducerea politică a partidului să fie încredințată unui directoriu compus din nouă persoane. Marea adunare va fi rugată să primească această soluție.

3. Marea adunare va protesta contra politicei școlare a guvernului. Se va accentua dreptul evreilor ardeleni la limba lor maternă maghiară și se va declara că partidul maghiar va face cauză comună cu cererea evreilor de a rămânea pentru mai departe unguri.

4. Partidul maghiar se va lupta din răsputeri pentru realizarea acestei cereri a evreilor ardeleni.

4. Să va protesta contra felului cum s'a aplicat reforma agrară, contra impozitelor pe firme, contra „ingerințelor" administrative și contra „atrocităților" românești îndreptate contra minorităților.

Raportorii marei adunări, vor fi dnii: dr Makay Sándor, dr Bernády György, Balogh Géza, dr Biller József, dr Veterány Victor, dr Szele Béla și Sándor Jozsef.

*

Comentând hotărârile comitetului executiv al partidului maghiar, presa maghiară își exprimă surpriza mai ales asupra soluțiunei neașteptate a instituirii unui directoriu compus din nouă bărbați.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat.* Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

„Creditul Minier" Exploatarea Minelor Ilba

Nr. 685—924. **Publicațiune**

Societatea „Creditului Minier" Exploatarea Minelor Ilba, caută peutru angajare Maestru-mecanic pentru conducerea atelierului mecanic.

Salariu 4.000 lei lunar, locuință, luminat și încălzit.

Se preferă cei cu o școală de meserii sau echivalentă.

Doritorii se vor prezenta personal cu certificatele de serviciu.

D 295 Inginer: Lăzărescu.

„AESCULAP"

MIHAIL MÁTÉ

Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale

Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631

Sucursala Timișoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

50 Lloyd

Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Drezden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii și diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereți oferte gratis

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!

Szántó & Komlos

Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr

Deschiderea cursurilor Academiei de Comerț

Solemnitatea de deschidere. Raportul dlui Aurel Ciortea, rectorul Academiei. Conferința dlui profesor Ion Lapedatu

Duminică s'au deschis în mod solemn cursurile Academiei comerciale din Cluj. In fața profesorilor, a mai multor fruntași ai instituțiilor financiare din Cluj, și a numeroșilor studenți, d. Aurel Ciortea rectorul Academiei în discursul său de deschidere amintește, că acum când se deschid pentru a 5-a oară de la unire sălile de cursuri pentru studenții doritori de carte, tineretul se află în fața unei grele probleme culturale fiind nevoiți a ține pas cu evoluția culturală ce se face cu pași repezi în aceste ținuturi

Dsa se referă la grutățile ce le aveau de suportat studenții ardeleni, fii de slugi, sub stăpânirea maghiară, când totuși se distingeau printr'o muncă stăruitoare, iar în situația mai favorabilă de azi li se impune să muncească și cu mai mare zor. Trece apoi la darea de seamă asupra anului trecut. Schițează chestiunile cari au preocupat corpul profesoral relevă mai ales predarea limbilor moderne, cursurile de filosofie și pedagogie, situația Academiei între școlile superioare.

Constată apoi faptul că absolvenții de liceu sau de școale comerciale, cari se înscriu în anul I. n'au pregătire uniformă și mulți din ei nu dispun de cunoștințele fundamentale ce li s'ar cere, ceeace ar predinde să se introducă un an pregătitor la finea cărui candidații ar fi supuși unui riguros examen de primire.

Accentuiază că studiile ce trebue să le facă un student al Academiei sunt complexe și variate, din cari se cere aprofundarea celor comerciale, iar a celorlalte numai în măsura aplicării lor. Academia trebue să aibă legătură cu camerile de Comerț și cu instituțiile financiare. Studenții trebue să facă în vacanțe practică, excursii pentru a fi și ei orientați cu viața economică, să frecventeze regulat cursurile, astfel observându-le toate aceste să părăsească băncile Academiei cu o cultură economică bogată. Amintește hotărârea consiliului profesoral adusă în primăvară prin care se cere autonomia. Academie să aparțină ministerului Instrucțiunii, să aibă dreptul de a libera și diplome de doctorat. Trece apoi la datele statistic.

S'au înscris anul trecut 213 studenți. După naționalitate:

184 români
12 unguri.
9 germani.
1 rus.
1 francez.
1 grec.
5 evrei.

Au trecut examenul de licență 18 studenți.

Raportează despre escursiunea științifică din Aprilie la care au luat parte sub conducerea Rectorului și mai a multor profesori studenții anului al III-lea. Au fost cercetate instalațiunele industriale din orașele: Arad, Timișoara, Galați, Constanța, Câmpina. Comunică că în anul trecut au fost întreținuți în cămin 57 studenți; 34 gratuit, 11 semisolvenți. Bursele le au acordat 28 ministeru', 3 Camera de Comerț din Cluj, 3 Camera de Comerț din Oradea-Mare. Termină citind studenților câteva articole din regulamentul de disciplină.

Urmează conferința dlui prof. Ioan Lapedatu. Dl conferențiar constată că deși situația economică de după războiu e extrem de dificilă, totuși s'au produs anumite semne cari dovedesc că economia generală a trecut pe calea normalizării. Austria cu sprijinul Americei s'a regenerat, Ungaria, Turcia se apropie de refacere, chestia raparațiilor germane s'a aranjat. Dar și România poate arăta un progres, Dl Profesor citează cifre cari dovedesc sporul în producția grâului (porumbului, orzului, a animalelor, petrolului, cărbunilor etc.

Acestuiază că toate progresele făcute pe teren economic sunt făcute cu muncă și jertfă, dovadă cea mai vie Germania, care se va achita prin muncă, muncitorii germani vor face lucrări publice în Franța.

Se adresează studenților numindu-i „generația fericită" cari nu mai trebue să sufere „temnița intelectuală" a generațiilor ardelene din trecut. Generațiile trecute nu puteau îmbrățișa carierile practice afară de advocatură, acum nimic nu le stă în cale se pot avânta în mod liber, dar tocmai de aici rezultă îndatorirea lor de a deveni o generație superioară.

Sfătuește studenții ca între preocupările lor practice să țină seamă de anumite norme probate de trecut. Să fie conduși de ideea națională, care nu mai poate fi cea din trecut, având în vedere nu numai libertatea politică, ci o adâncire a acestei idei pentru a creia o Românie nouă. Îi îndeamnă pe toate terenele la o muncă pricepută, sistematică, persevarantă.

Le recomandă încă un lucru, să caute a cunoaște realitățile vieții, să-și însușească simțul de a putea face totdeauna deosebire între teorie și realitate. Aduce ca exemplu pe Em. Costinescu, un om de o mare activitate, care era un om al realității. Să-și fixeze numai idealuri apropiate, realizabile astfel vor avea rezultat în viață și vor fi feriți de decepțiuni.

Indeamnă studenții ca pe lângă studiile lor practice să se ocupe și de cele ideale să caute a cunoaște ce a produs geniul român în proză, poezie, artă. Termină remarcând foloasele ce le dă voința disciplinată prin muncă zilnică.

*

Participanții au ascultat cu deosebită atențiune darea de seamă a dlui Rector și conferința instructivă a dlui prof. Lapedatu.

Al. D.

Pentru direcția școlii Tarbut

Suntem informați din sursă sigură că direcția școlii evreiești Tarbut refuză actele necesare pentru înscriere și face fel de fel de mizerii școlarilor cari vreau să treacă la școli românești.

Dacă nu va înceta această stare de lucruri vom fi siliți să revenim și să cerem intervenția antorităților superioare de stat.

Ultime informații

— *La 22 Octombrie vor începe cursurile școalei libere a comisiei culturale a sindicatelor. O observație însă. Din programul destul de bogat, observăm absența totală a conferențiarilor români, ca și a cursurilor în legătură cu cultura românească și viața socială a țărei. Și ni se pare curioasă această absență, cu atât mai mult cu cât știm că sindicatele nu sunt naționale unguroști, ci din ele fac parte și elementele române muncitorești!*

— Dl Varga, șeful autorității industriale din localitate, a fost delegat să studieze piețele alimentare din orașele Tg.-Mureș, Oradea, Timișoara și Arad, în vederea unei mai bune organizări a pieței în Cluj.

— Până la 1 Ianuarie, se speră că vor fi terminate lucrările în legătură cu întocmirea listelor de cetățeni din Cluj. Acum se alcătuesc listele alfabetice.

— Începând cu ziua de 23 l. c. Pescăria orașului din Piața Mihai Viteazul vinde pe prețuri maximale pește viu proaspăt și sărat. Organizarea acestei pescării umple un gol binesimțit al pieței alimentare clujene.

— Conform ordinului sosit ieri la prefectură d. primnotar județean Gheție a fost delegat cu girarea subprefecturei de Satu-Mare.

— Ieri au fost hirotoniți de preoți dnii Cassian Moldovan pentru noua comună de coloniști Urmașii lui Horea și Simeon Curea pentru Jimborul unguresc.

— La subprefectura județului se lucrează la întocmirea bugetului pe anul viitor. Acest buget cuprinde și revizoriatul școlar precum și comisiunea locuințelor. Începând cu 1 Ianuarie revizoratul va funcționa în localul prefecturei.

— Duminecă a avut loc în saloanele prefecturei județului botezul fiului Virgil Octavian al dlui subprefect al județului d. Octavian Simu. Nași au fost dnii Romul Pop, primpreședinte al Curții de Apel din Târgul-Mureș și dl Steinberng, directorul fabricei de gaz din Cluj. Taina botezului a fost celebrată de părintele protopop dr. Elie Dăianu. La botez au asistat 30 persoane din elita românească a clujului, în frunte cu dl prei. Sept. Mureșanu. După botez a urmat un banchet, care s'a prelungit până la 4 dimineața, domnind tot timpul o atmosferă de intimă cordialitate.

— Dl Sept. Mureșanu, prefectul județului, a plecat ieri la București pentru a aranja la Minister mai multe chestiuni de actualitate ale orașului și județului.

— La 27 Octomvrie se întrunește comisiunea administrativă orășenească în obișnuita ședință lunară.

— Examenul de limba română al funcționarilor din județul Târnava-mică s'a ținut în zilele de 6—10 Octombrie înaintea unei comisiuni în frunte cu dl prefect. Au fost supuși la asemen 56 de funcționari, dintre cari au căzut la examen 15 inși. Aceștia din urmă vor fi scoși la pensie.

— La primăria locală a fost alcătuită o comisiune pentru controlul chioscurilor și gheretelor din Cluj, cu conducerea ei fiind însărcinat d. Mihai Cadar, funcționar la secția industrială și comercială a orașului.

— Membrii guvernului se vor întruni Miercuri, la orele 10 a. m. în consiliu, sub președința dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului.

— Sub președenția dlui Consilier de Curte Bohățiel și având ca membrii pe dnii subprefect Simu și consilier orășenesc Aurel Moga comisiunea disciplinară județeană s'a pronunțat ieri seară în cazul primpretorului Feldrihan dela Cojocna. Pentru studierea celor 41 puncte cu care a fost acuzat d. Feldrihan de ziarele Ujság, Keleti Ujság, Ellenzék și Patria, precum și de dnii Nemes și Dózsa ambii arestați pentru defraudări, a fost neove de trei ședințe, ce s'au prelungit până la miezul nopții. Dintre toate aceste capete de acuzare au fost menținute în parte numai 9, acuzatul dovedindu-se vinovat de culpabilitate ușoară, neglijență în serviciu și comportare puțin reglementară. In baza articolului 92 din statutul funcționarilor d. Feldrihan a fost pedepsit cu detragerea salarului pe 15 zile și transferare la Ormeniș în aceeaș calitate.

— Un pachet de țigări costă 6 lei. Fumezi țigările, și nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal și Banat nu costă decât 2 lei, tic vă dă posibilitatea de a par șiipa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Banffy.

— Nouile edificii școlare din comunele Băbuț, Bonțida, Tăgșor și Valasut au fost fotografiate și fotografiile lor trimise pentru a fi publicate în albunul ministerului instrucțiunii asupra nouilor construcții școlare.

— Citim în "Viitorul": „Pentru a-și recăpăta deplina libertate de acțiune față de atmosfera pe care unii răuvoitori încearcă s'o creieze în jurul dsale și în acelaș timp pentru ca în opinia publică să nu existe urmă de bănuială că prezența dsale în guvern ar putea influența mersul instrucțiunei în afacerea pașapoartelor, dl Richard Franasovici a comunicat azi primului ministru la Florica că-și menține irevocabil demisiunea din guvern.

„Față cu insistențele dlui Richard Franasovici, dl președinte al consiliului i-a primit demisiunea".

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția" la Administrația ziarului.

Profitați de ocasie!

Toate Stofele

De lână s'au pus
in vânzare

Cu mari reduceri de preturi

La fel cu incălță-
mintea la 278

Au Printemps

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 11.

Noui adeziuni la partidul liberal

Organizarea partidului liberal din comunele Mănăștur unguresc și Mănăștur românesc

Primim:

Locuitorii din comunele Mănăștur unguresc și Mănăștur românesc, adânc convinși de capacitatea și muncă rodnică pe care o depune actualul guvern sau întrunit în ziua de 12 Octomvrie a. c. în număr foarte mare în localul primăriei și în unanimitate și-au exprimal dorința de a fi primiți în sânul partidului național liberal.

Locuitorii acestor două comune, sătui de întrigile și promisiunile sterpe ale partidelor de opoziție, au știut aprecia îndeajuns politica națională și democrată a actualului guvern, și nemaivoind să fie elementul de exploatare al intereselor personale și demagogiei unor politiciani de ocasie și-au ațintit privile înspre acei bărbati cari au știut totdeauna să lupte pentru interesele poporului și pentru asigurarea caracterului nostru național.

Mânăștur Unguresc la 20 Oct. 1924.

Alex. Boeriu

paroh. președintele organizațiilor partidului liberal din Mănăștur unguresc și Mănăștur românesc.

Activitatea dlor ministriu general Traian Mosoi si Cipaianu in Oradea-Mare

Dl general Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice și dl Cipăianu, sub secretar de Stat la ministerul Agriculturei au fost Sâmbătă la Oradea-Mare pentru a cerceta păsunile populației de acolo.

Distinșii oaspeți au fost întâmpinați în gara Oradea-Mare de prefectul județului Bihor, dl consilier Georgescu-Vâlcea, președintele comisiei județene, dl Bucico, primarul orașului Oradea-Mare, dl Manolescu, consilier agricol și numeroși prieteni politici.

Dela gară dnii miniștri au mers la Prefectura județului, unde au fost convocați proprietarii, agronomii și delegații tuturor satelor din județ, cari au avut de adresat cereri referitoare la reforma agrară.

In sala cea mică a prefecturei, dnii miniștri au primit cu cea mai mare bunăvoință diferitele delegații, cari au fost prezentate de deputații respectivi, pe cari ascultându-le cu toată atenția au rezolvit favorabil multe din cererile lor, iar acolo unde cererile au fost peste prevederile legei, s'au dat explicațiuni necesare.

* *Căutăm în toate orașele din provincie achizitori inteligenți retribuiți bine. Ofertele conținând și condițiunile a se adresa Administrației ziarului.*

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R CLUJ No. 3521.

Anul V. Nr. 1208 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 23 Octomvrie 1924

Infrăți[illegible]

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

CLUJ 23.OCT.1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 311.

ABONAMENTE
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L

Ziariștii Cehoslovaci la Cluj

Astăzi au sosit în orașul nostru ziariștii cehoslovaci, reprezentanții militanți ai sufletului și intereselor nobilei națiuni vecine și amice prin comunitatea suferințelor trecutului și necesităților și aspirațiilor prezentului.

Salutăm din adâncul inimei și cu tot entusiasmul pe acești scumpi și bine veniți oaspeți, în dubla lor calitate de misionari ai sufletului unei națiuni amice și în aceea de colegi profesionali, membrii ai idealistei și în același timp efectivei bresle a condeiului.

Ei sunt reprezentanții unui popor și ai unei țări, care în complexul și contradicția de curente ale lumei contemporane, printr'un minunat simț al armoniei și printr'o pătrunzătoare înțelegere a vieței, a știut să unească două tendințe, două aplicări, care în aparență par contrarii: scutul practic al vieței, cu toate îndatoririle lui de muncă, de inițiativă și organizație, cu aspirațiile spre idealitate, începând din sfera istorică a naționalismului până în regiunile transcendente ale artei.

Vitejii luptători din trecutul plin de sbuciumări și cumplite încercări până la înfăptuirea desrobirei lor și constituirei unui Stat liber și independent pe temeliile drepturilor etnice, ei au știut să fie în același timp harnici muncitori, oameni de îndrăzneție inițiative, încununând munca practică prin minunate creațiuni în lumea spirituală și în domeniul artei.

Eroi în vremuri de luptă ei au fost în timp de pace muncitori neobosiți, inteligenți conducători de întreprinderi, oameni de comerț și de uzină, aplicând în sfera practică a materialității cuceririle raționale și experimentale ale științei.

Neamul care a zămislit atâția oameni ai realității, a plămădit din rezervorul etnic al rassei, marii creatori și fervenții închinători ai religiei artei.

In Cehoslovacia muzica este o a doua religie. Unii din fii ei, au brodat pe fondul îngeresc al armoniei, cu culorile și nuanțele notelor, dantelări și împletituri melodice ce se vor desfășura da-apururi și vor învălui sufletul omenesc în valurile eternului ritm al sferelor cerești.

Alții, cu un simț fin, cu o sentimentalitate delicată ori cu o technică savantă au tradus pe firul de matase și de vis al arcușului și pe clapa de sidef a a pianului marele și profundul mister al creatorilor muzicali.

Colegii noștri cehoslovaci aduc cu ei ceva din aureola de vitejie și glorie a marilor lor luptători și eroi, fiorul mistic al creațiunei în lumea cea mai subtilă și spirituală care îl constitue domeniul armoniei și magia credincioșilor maeștri interpreți ai artei.

Toate aceste particularități de idealitate se împletesc ca o broderie de vis pe robustul lor fond de oameni ai realității și muncii, de militanți ai intereselor neamului și țării lor.

Urăm încă odată, din adâncul unei inimi emoționate, bună venire acestor prietini și dragi oaspeți, care sunt fala națiunei lor și mândria breslei noastre. Dorim în bucuria noastră să facem așa — să putem face totul — ca plecând dintre noi să ducă cu ei cele mai bune și mai frumoase impresii și amintiri din țară, cele mai sincere și trainice legături colegiale, pe care ei și noi la olaltă să le aducem ca prinos cordialelor relațiuni dintre cele două țări, unite altă dată prin comunitatea suferinței legată astăzi prin comunitatea intereselor și aspirațiilor.

Noi și Cehoslovacii

de N. Iorga

Cehoslovacia e în sine o țară de cel mai mare interes; pentru România e în multe privinți o îndrumătoare.

Originile ei naționale o apropie de noi, nu numai prin elementul slav pe care ea îl reprezintă într'o înaltă formă culturală, dar și prin urme celtice de ambele părți și prin opera romană îndeplinită pe amândouă teritoriile, al ei și al nostru. Apoi prin influența pe care asupra amândorora a exercitat o, cu „craiul" său, cu ducii săi voevozi, cu cetățile sale, Statul carolingian, de misiune creștinătoare catolică în Răsărit. În sfârșit prin contactul cu Imperiul roman de națiе germanică, de o parte, și cu coroana apostolică a Ungurilor, în funcțiune de cruciată, de alta.

Când organizațiile politice proprii au răsărit la Cehoslovaci și la noi, ducii lor corespund voevozilor noștri, dar, pe când umbra lui Carol cel Mare întindea către șefii lor o binecuvântare regală, noi ne mulțumiam cu domnia de caracter popular și de îndepărtată semnificație imperială.

O influență franceză directă a dat, sub o nouă dinastie, Boemiei, Cehilor o civilizație apuseană care nu era cea germanică și, dincoace, în zilele lui Ioan, regele boem, lui Carol al IV-lea, Împărat, Domnii din Argeș purtau, pecetluite cu vulturi bizantini, veșmântul, podoabele, armele luptătorilor războiului de o sută de ani și aveau în suflet avântul cavalerieі aventuroase a Franciei.

Și regalitatea națională cehă a lui Gheorghe de Podiebrad și stăpânirea regală a lui Ștefan cel Mare al Moldovei au avut împotriva lor spiritul năvălitor al acelui țiu de Român, ajuns rege Ungariei, care a fost Matiaș Corvinul.

Austria din secolul al XVI-lea și-a întins stăpânirea asupra Boemiei, dar nu asupra întregii Ungarii, și astfel noi am putut continua o viață națională, care a fost oprită Cehoslovacilor. Ardealul nostru n'a ajuns subt Habsburgi decât la sfârșitul secolului al XVII-lea, când Praga și Făgărașul au stat subt aceeași stăpânire împărătească și aceeaș a fost presiunea religioasă a iezuiților.

Ne am ridicat și unii și alții prin literatura sufletului popular. Limba cehă are, între graiurile slave, cea mai simplă ortografie, vocabularul cel mai puțin artificial; orice țăran înțelege scrisul maeștrilor. Așa a fost și la noi. Dacă n'am avut cugetarea filozofică a lui Comenius, am avut revelațiile istorice, de o înaltă originalitate, ale unui Constantin Cantacuzino Stolnicul și unui Dimitrie Cantemir.

In secolul al XIX lea poezia cehă n'a avut un Alecsandri și nici un Eminescu, deși producția literară a fost mai bogată la prietenii noștri. Dar unui Palacky la ei îi răspunde la noi un Kogălniceanu.

In condiții asemănătoare s'au liberat și Cehoslovacii și Românii din Monarhia austro-ungară. In aceeaș stare de spirit se luptă și Republica lui Masaryk și Regatul lui Ferdinand I-iu să cucerească un loc în lume. Prinse într'o legătură politică firească, unite prin schimburi economice, cele două națiuni au nevoie pentru a se iubi mai adânc, de a se cunoaște mai serios.

N. Iorga.

(Prefațăla interesanta lucrare a dlor I. St. Ioachimescu și Kudranaci).

Populatia cehoslovaciei

Populația Cehoslovaciei, după recensământul din 1921 este de 13.604.807 locuitori, dintre cari 8.759.186 (65,5 la sută) Cehoslovaci, 3.122.390 (23,3 la sută) Germani, 745.935 (5,5 la sută) Unguri, 459.346 (3,5 la sută) Ruși, 75.656 (0,5 la sută) Polonezi, 180 332 (1,3 la sută) Evrei și 23.335 (0,2 la sută) locuitori de alte naționalități. Supuși streini sunt 238.943.

După religie populația cehoslovacă se împarte astfel: romano catolici 10.384.860; protestanți 992 083; fără confesiune 742.503; biserica națională cehoslovacă 525.332; mosaici 352.915; uniți și armeni 532.608; ortodocși 72.696; diferite confesiuni 25.342.

Raporturi româno-cehe în timpul războiului

— Amintiri personale —

Orașul Praga, cel „cu o sută de turnuri" a găzduit în timpul războiului mondial mulți români ardeleni făcând parte din regimentele ungurești.

Incântătorul oraș medieval a lăsat tuturora cele mai neuitate impresii. In afară de amintirile evocate de imaginea glorioaselor monumente de artă și istorice ce împodobesc cu atâta majestate și grație vechia cetate cehă, cum sunt de pildă catedrala Sf. Vit, castelul Hradcany, podul „lui Carol", statuia lui Hus, sau arhaica Staromestka radnice, etc,, etc., — românii ardeleni nu vor putea uita nicicodată dragostea și intimitatea cu care au fost tratați și primiți întotdeauna de populația bohemă, dragoste ce se arătase nu numai față de ofițeri ci și față de locuitorii nevoiași ai cazarmelor din Smichov și Ujezd.

Cehii, ca cei mai conștienți și luminați minoritari ai monarhiei primeau, cu o firească aversiune tot ce venia din Ungaria retrogradă.

Calitatea de croat, slovac sau român schimba însă situația. Răceala se transforma în prietenie, bănuiala în intimitate și dușmănia în alianță a sufletelor.

Adeseori mamele cehe vedeau în soldatul român un alter ego al fiului lor trimis să lupte pentru idealuri streine și îl copleșeau cu toate dovezile de simpatie. Soldatul român bolnav sau rănit găsea în medicul ceh un adevărat părinte. El era ținut în spital până se vindeca complect și, de cele mai multe ori medicul ceh îi mijlocea un concediu — krankenurlaub — pentru întremare.

*

In toamna anului 1916 mă aflam în Jambor, Galiția. Intr'o noapte am fost trezit din somn de niște bătăi puternice la ușă. Ușa se deschide și camarazii mei cehi năvălesc val vârtej în odae. Aprind lampa, mă târăsc în mijlocul odaii și îmi vâră sub nas telegrama comandamentului austriac ce anunța vestea „trădării valahe", adică intrarea în acțiune a României.

Peste 20 de minute ne aflam cu toții într'un restaurant pentru a ...„pecetlui" contractul de alianță între cehi și români. Sărbătorirea României a durat până'n zori de zi și a fost sinceră, cum numai în marile clipe ale vieței poate fi omul sincer.

*

1918. Armatele austriace sunt înfrânte la Piave, demoralizate și în plină revoltă. La Praga gardiștii „sokoli" se organizează aparte. Numai românii din cazărmile din Praga se mai află sub comanda cea veche.

Atunci doi elevi români, dd. Victor Peteanu și Simeon Turcu, (astăzi advocați) se pun în fruntea soldaților români aparținători regimentului 51 și într'o cuvântare înflăcărată le spun că Praga nu mai este un oraș austriac ci capitala cehilor, în consecință comanda asupritorilor de veacuri nu mai obligă pe nimeni.

Soldații români isbucnecc în urale de bucurie. Ei se adună complect echipați în curtea cazărmii. Ofițerii superiori ai regimentului se uită cruciți la ceiace se întâmplă. Dd. Peteanu și Turcu le aduc la cunoștință că, de acum, soldatul român nu va mai asculta decât de comanda românească a ofițerilor români.

Mâna comandanților de companii tremura pe mânerul revolverelor, dar văzând că în ochii românilor strălucește hotărârea de a risca și înfrunta orice, se potolesc.

In curând, sokolii dau năvală în cazarmă și dezarmează pe ungurii și săcuii buimăciți.

Românii îi ajută. Restabilindu-se ordinea, românii pleacă într'o cazarmă aparte.

Cehii au și de astă dată toată solicitudinea față de români și când ai noștri vreau să plece în Ardealul sbuciumat de agitații, le pun la dispoziție trenuri speciale.

Românii și cehii se despărțesc ca frații, pentru a rămânea pe veci aliați și frați.

*

Contactul între cehi și români de la popor la popor a fost mai intens ca oriunde, — în captivitate și între voluntari.

In lagările de prisonieri și voluntari cehii și românii au învățat să se cunoască să se aprecieze și să se iubească.

Sentimentele cu rădăcini atât de adânci în trecut trebuesc cultivate. Să reînprospătăm deci cunoștințele și legăturile vechi cu cehii.

Astăzi când justiția vremii a hotărât să dispunem noi înșine în țările noastre, raporturile între cele două state trebue să rămână tot așa de sincere și frățești, ca și cele între românii și cehii armatei austro-ungare strâns legați prin aceleași suferințe și năzuinți.

Aniversarea alipirei Bucovinei

Autoritățile din Iași au fost informate că în ziua de 11 Noembrie, Suveranul va participa la eerbările organizate la Cernăuți pentru aniversarea a 8 ani dela realipirea Bucovinei.

Suveranul va fi însoțit de dnii prim ministru, miniștrii Gh. Mârzescu, general Mărdărescu, dr. Angeîescu.

Autoritățile din Iași vor participa la aceste serbări.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Maşina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămănat, pentru mânarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul

FORDSON se află în depozit la firma PERRY

Cluj, Str. Regina Maria No. 2.

TELEFON 999. (43-1)

ŞI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE 117.000 LEI

EDUCAȚIA FIZICA
în Cehoslovacia

O pildă demnă de imitat la Cehoslovaci e faptul că în noua Republică educaţia fizică stă mână în mână cu cea intelectuală. Dacă prin şcoli ţinute cu sacrificii mari, au reuşit să redeştepte în massele populare conştiinţa naţională, prin asociaţiile de gimnastică au menţinut o veşnic trează, oţelind sufletele şi braţele acelora, cari trebuiau să devină când-va liberatorii patriei subjugate.

In fruntea societăţilor de educaţie fizică stă vechea şi puternica asociaţie a „Sokolilor". Această asociaţie a fost fundată încă din anul 1862 de doi oameni de inimă, profesorul de filozofie dr Miroslav Tyrs şi Jindrich Fügner. Modestă la început, mişcarea sokolistă are însă meritul, prin avântul pe care l-a luat treptat, că a pregătit Cehoslovaciei armata permanentă, puternicii legionari cari au luptat în rândurile Aliaţilor, şi în Rusia şi în Italia şi pe frontul francez.

Denumirea de „Sokol" vine dela cuvântul slav care înseamnă şoim şi a fost împrumutată dintr'o legendă iugoslavă. Preocupările sokolismului sunt gimnastica şi exerciţiile fizice, în mari masse numerice. Femei şi bărbaţi, copii şi bătrâni, fără deosebire de gradul de cultură sau de starea socială, duc traiul în comun, tutuindu-se şi reducându-se la simpla situaţie de „frate" şi „soră". Sokolii când fac exerciţii duc vieaţa de tabără, cu bucătării de campanie, cu corturi, cu vieaţă în aer liber. Salutul lor e simplu: „Na zdar!" (Noroc!) Scopul principal al „Sokolilor" e acela de a ridica starea morală şi fizică a poporului, de a-i mări forţa, curajul, noblețea, îndemânarea, valoarea socială şi militară.

In 1923 numărul Sokolilor era de peste 350.000, împărţiţi în uniuni locale, cari la rândul lor se grupează în federaţii judeţene, centralizate şi ele în Federaţia Cehoslovacă a Sokolilor. Ţinând în seamă că şi elevii de şcoală ca şi tinerii până la vârsta de 18 ani sunt organizaţi în cohorte sokoliste, pentru a fi pregătiţi la intrarea în asociaţie, numărul membrilor mişcării se ridică la peste un milion, ceace face că la fiecare zece cehoslovaci e un sokolist.

Cu ocazia ultimului congres federal sokolist, al VII-lea dela înfiinţare, ţinut în 1920, la Praga, au făcut pe acelaşi teren şi în acelaş timp exerciţii o massă de 10.000 sokolişti. Cu acelaşi număr s'au manifestat şi femeile sokoliste.

Dar odată cu educaţia fizică, Sokolii nu neglijează educaţia intelectuală. Ei organizează conferinţe, au biblioteci foarte bogate, se ocupă de aproape de educaţia tineretului, scot ziare, buletine şi tot felul de publicaţii.

Rolul Sokolilor a fost mare în desvoltarea poporului cehoslovac. In afară de faptul că fiecare Ceh se simţia dator să intre în rândurile Sokolilor, întărindu-şi astfel fizicul şi moralul, tot din rândurile lor au fost recrutaţi toţi marii luptători ai independenţii. Socolismul a constituit o citadelă permanentă pentru idea naţională cehă. Prin el Cehoslovacii au purtat faima numelui lor peste graniţe, cimentând astfel şi unitatea slavă cu Ruşii, cu Polonezii, cu Jugoslavii, cari au adoptat de mult acest sistem de organizare pentru educaţia poporului. Muncitorimea socialistă, precum şi partidul catolic au organizaţiile lor aparte, dar pe acelaşi baze alcătuite.

Nu trebuie să uităm aci nici sporturile, cari se practică în Cehoslovacia pe o scară foarte întinsă. Echipele sportive cehoslovace repurtează succese pretutindeni în străinătate. Românii au putut să le aprecieze valoarea cu ocazia diverselor „matchuri" ce au avut loc la noi în ţară, când ne-au vizitat aceste echipe. Toate societăţile sportive sunt grupate într'o „Uniune sportivă cehoslovacă", centrală, care cuprinde 17 diferite federaţii după felul sportului.

De sigur e banal adagiul „mens sana in corpore sano" dar în Cehoslovacia face impresia că toată lumea se conduce după el.

Curierul Spectacolelor
TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: VĂDUVA VESELA (Ca oaspe dl Király Ernest. Preţuri ridicate. Abonament de zi 23. A. Seria 94).

Joi: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Ca oaspe dl Király Ernest. Preţuri ridicate. Abonament de Premieră II. Seria 95).

Vineri: SYLVIA (Ca oaspe dl Király Ernest. Preţuri ridicate. Abonament de zi 24. B. Seria 96.)

Sâmbătă matineu: UMBRELA SF. PETRU (Preţuri reduse. Seria 97).

Sâmbătă seara: PAGLIACCI (Distribuţia de nou roluri. (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Abonament de Premeira 12. Seria 98.)

Duminecă matineu: BAIADERA (a 43 oră. Preţuri reduse. Seria 99).

Duminecă seara: ANTONIA (Abonament de zi 25. A. Seria 100).

Luni: MOARA ROŞIE (Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 101).

x CELE TREI GRACII. Una dintre cele mai mari slaghere ale actualului sezon, va fi fără îndoială noua operetă, care se află în pregătire şi care a avut un succes dintre cele mai grandioase pe toate scenele lumii. Genialul talent a lui Lehar îşi găseşte răsunetul de glorie în aceasta piesă plină de un viu romanticism. Se poate numi un nou gen de operetă, căci difere atât în construcţie cât şi în muzică, foarte mult dela vechile operete, culminând în artă coreografică, care e şi scheletul ei. In cercurile teatrului se vorbeşte cu un adevărat entusiasm despre succesul ce-l va avea la noi aceasta operetă şi nu este exclus să se menţie pe afiş mai mult, decât or şi care altă piesă.

Un cehoslovac, vechiu filo-român
URBAN IARNIK

Fostul profesor al Universităţii din Praga, regretatul dr. Ioan Urban Iarnik este cunoscut şi în literatura românească prin multele studii filologice şi literare pe care le-a publicat prin vechile reviste româneşti „Convorbiri literare" ş. a.

Impreună cu defunctul folklorist Andrei Bârsan defunctul profesor şi scriitor Urban Iarnik a publicat o bogată colecţie de „Doine şi strigături din Ardeal", precum şi cea mai bogată colecţie de poezii populare ale românilor din Transilvania.

Dr. Urban Ianik a avut strânse raporturi amicale cu scriitorii români, bucurându-se de prietenia cercului din jurul „Convorbirilor literare".

La serbările jubiliare ale Universităţii din Iaşi, în anul 1911, Urban Iarnik a venit la Iaşi şi a rostit acel călduros cuvânt de salut din partea vechei Universităţi din Praga, una din cele mai vechi instituţiuni culturale din Europa.

Ieşenii cari au participat la serbările festive ce au avut loc atuncea cu acel prilej nu au uitat nici astăzi dulcea limbă românească pe care o rostea regretatul prietin al României, Urban Iarnik, care a revenit la Iaşi şi în urma războiului.

O corespondenţă pe care autorul acestor rânduri a întreţinut-o cu marele prietin al românilor, cu mult regretatul scriitor şi profesor Urban Iarnik, a fost depusă în păstrarea muzeului naţional de la Golia.

Presedintele republicei Cehoslovace: Th. G. Masaryk
Note biografice

Actualul preşedinte al republicei cehoslovace, înainte de a fi proclamată independenţa Statului cehoslovac a fost profesor — un savant şi un mare idealist.

T. G. Mazaryk s'a născut la 1850, în Moravia, din părinţi agricultori.

A urmat cursurile gimnaziului din Breno, trecând apoi la Viena unde a urmat filozofia.

S'a căsătorit la Leipzig cu dra Garik. La 1879 a fost învitat de guvernul austriac să primească catedra de filozofie şi sociologie a Universităţii din Viena, de unde a trecut apoi la Universitatea din Praga.

A intrat la 1900 în viaţa politică fiind una din cele mai marcante şi mai stimate figuri în fostul parlament austriac şi unul dintre apărătorii cauzelor Iugoslave. Parlamentar fin şi orator erudit, discursurile rostite în parlament de dl Mazaryk aveau în totdeauna un caracter european, chiar atuncea când susţinea o problemă particulară.

Profesorul Mazaryk este autorul unor importante studii filozofice şi psihologice, dintre care unele au fost traduse în diferite limbi europene.

Citâm între aceste următoarele: „Chestiunea cehă", „Chestiunea socială", „Omul modern şi religia", „Idealurile umanităţii", „Logica concretă" şi vasta lucrare în 3 volume „La Rusie et L'Europe".

Cunoscut în toate marile centre europene, profesorul Mazaryk a fost numit profesor al Universităţii din Oxford.

Citiţi şi răspândiţi: **‹Infratirea Poporului›**

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6. s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Lysoform

Barul Central

Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină

MAKIEWA

care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la

Parcul OTETELEŞANU

şi Maestrul de Ballet

DEMETRE CONSTANT

cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.

5 DIMITRESCU 5

cântă şi dans Româno-Russ.

Răspândiţi „Infrăţirea"

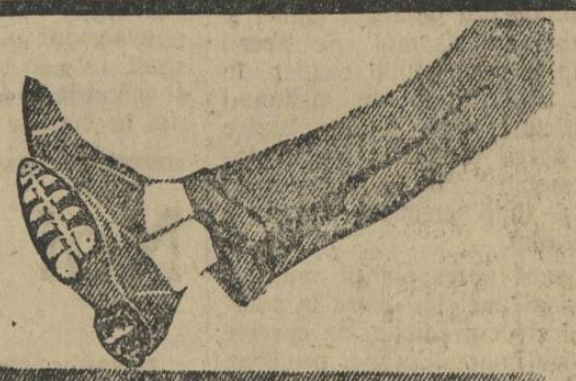

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât piciorul.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona". Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Lloyd-Exp. 34

Grupul electrogen de benzina „Astra" este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor şi castelelor.

12

Cehoslovacia contimporană

Cea mai măreață perioadă din istoria Cehoslovaciei e de sigur aceea dela 1914, începutul războiului mondial, până în zilele noastre. Ideea de a combate contra fraților lor de sânge, slavii sudici, și orientali și contra Occidentului civilizat, dela care se aștepta eliberarea, nu putea să înfiăcăreze piepturile soldaților cehi puși sub cutele drapelului austriac. Marele număr de emigranți și de proscriși de pretutindeni, din țările aliate, nu putea rămâne cu brațe încrucișate. Legiuni și regimente întregi de voluntari cehoslovaci stropesc cu sângeie lor țărâna pe toate fronturile alături de armatele aliate și acte de adevărată bravură se înregistrează pretutindeni din partea lor.

In vremea aceasta propaganda în străinătate se organiza în mod solid. Masaryk, Beneș, Stefanik și alții, străbătând Europa când în Franța, când în Elveția sau Italia, când în Rusia, organizau pretutindeni. Poporul cehoslovac e recunoscut ca națiune aliată și independența lui e înscrisă între faimoasele puncte de bază ale păcei propusă în 1916 de Wilson. Poporul, oprimat încă sub dominația Monarhiei, își concentra în acest timp forțele. In continuă fierbere, cu un curaj care va rămâne în istorie, încă din 1916 se formase la Praga un club parlamentar cu 108 deputați și un comitet național. In luptă cu guvernul parlamentarii slavi formează un bloc și orice încercare de a se soluționa transitoriu chestiunea naționalităților pusă de ei fu zadarnică. Intransingenți până la urmă (30 Maiu 1917), deputații cehi cereau în Reichsrat, în așteptarea clipei finale care trebuia să aducă neatârnarea desăvârșită, un Stat ceh independent într'o Austrie federală. Chiar dela începutul războiului conducătorii politici ai Cehoslovacilor au suportat pentru atitudinea lor națională tot felul de persecuții, închisoare, confiscări de avere, deportări, etc.

Agitația crește până la 16 Maiu 1918 când se convoacă la Praga un congres al națiunilor oprimate, la care au luat parte și Românii.

Căderea Monarhiei se apropia din zi în zi. Cehii își pregăteau în acest timp un guvern propriu. La 28 Octombrie 1918, fără să fi produs capitularea definitivă a Austriei, comitetul național lua puterea fără nici o dificultate. Guvernul cehoslovac provizoriu din Paris, după un acord încheiat la Geneva cu delegații Comitetului Național, numește guvernul definitiv, cu dl Kramár ca președinte de consiliu. La 14 Noembrie același an, prima Adunare Națională alegea ca președinte al nouei Republici pe Toma Garrigue Masaryk, a cărui activitate dăduse roade atât de frumoase și căruia se datora în bună parte redobândirea și recunoașterea independenței cehoslovace.

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

PREȚURI REDUSE
Văzut'ați Vitrinele
magaziei firmei pentru femei și bărbați
Diamanstein și Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.
? ? 6
Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești
PREȚURI REDUSE
PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE Lloyd

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 23 Octombrie 1924

CINEMA SELECT
PREMIERA!
VĂPAIA
Dramă senzațională sentimentală din viața unei fete după romanul lui Hans Müller. In rolul principal cunoscuta artistă POLA NEGRI

CINEMA URANIA
Premieră senzațională!
E doamna sau domnișoara
O poveste de amor sentimentală și senzațională în 6 acte, după romanul lui *Croker*. In rolul principal cunoscuta stea a cinematografului american: ICA LENKEFFY

CINEMA APOLLO
Marele necunoscut
Dramă senzațională americană de aventuri în 5 acte. In rolul principal renumitul *Harry Piel*

Vase de bucătărie de tinichea smălțuite, porțelan și sticlărie bogat asortiment. Pahare, sticle, giamuri pentru ori ce galantar cu prețurile cele mai reduse
53 Rudolf Mosse
S. R. PIRINGER
CLUJ,
CAL. REG. FERDINAND 65.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de piasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția" la Administrația ziarului.

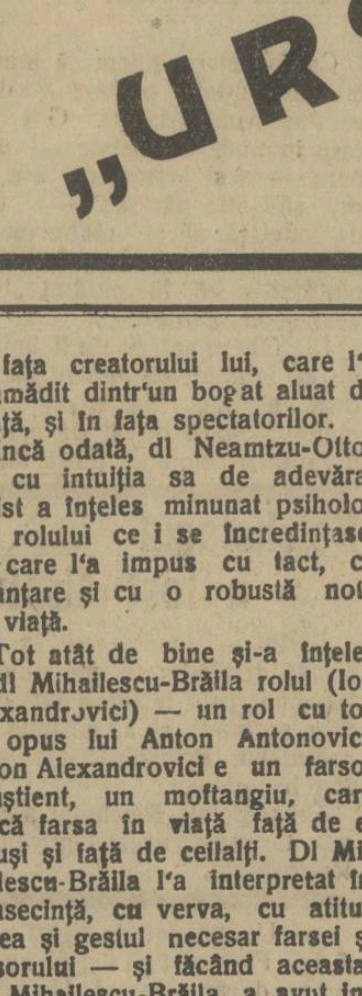

Știri diverse

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6

BEREA DESCHISA
„URSUS"
a Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este băutura predilectă a publicului

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Premierele Teatrului Național

Revizorul, comedie de Gogol

O comedie care une ori atinge hilaritatea farsei, dar nu una din acele comedii construită în lumea fantaziei pentru plăcerea de a înfiripa vorbe de duh și de a debita ironii, nici brodată pe aparențele și suprafața vieții, ci o comedie extrasă cu mâini vânjoase din marea profundă a sufletului omenesc, din observația aprigă și nemiloasă a vieței. Cei ușuratici ar fi îndruiți să creadă că ne aflăm numai în fața unei comedii de moravuri din viața Rusiei țariste, cu oameni, obiceiuri și tipuri de acolo și din aceea vreme. La suprafață așa se înfățișează această comedie. Ea e însă locală, întrucât îi trebue un punct de fixare în viață, o scenă de acțiune, și oamenii cu anumite, nume, costume. Comedia aceasta este locală, întrucât darul puternic de necruțătoare observare, al autorului pornește dela oameni și moravuri desfășurate sub ochii săi, într'o anumită parte a globului pământesc.

Din acest punct de vedere comedia este de un rar pitoresc, plină de viociune și de un humor, care sub forma lui liniștită se preschimbă în fire de knut, mai biciuitoare și mai sângeroase decât knutul din mâna eroului Anton Antonovici, — se face satiră socială și istorică.

Sub această notă locală însă, comedia lui Gogol ascunde un fond puternic și etern al naturei omenești, alcătuit din egoism, lăcomie, lașitate — un act de realism în stil mare din veșnica și generala comedie umană.

De aceea comedia lui Gogol nu este înțeleasă numai în Rusia, patria ei locală, nu numai în România, ci și în toate țările, după cum Hamlet și Don Chichotte, — fără nici o altă asemănare — sunt pricepuți pretutindeni.

Gogol are darul de a plămădi din observarea vieței, din notarea moravurilor și desemnul ființelor care se desfășură febrile pe ecranul existenței, tipuri cărora le dă eternitatea artei. De aceea „Revizorul" nu este o comedie, în înțelesul frivol al cuvântului, ci sub forma scânteietoare a spiritului și în hazul unei înjghebări teatrale, uneori cu situații de farsă, este mai mult o dramă.

De aceea și unele roluri din aceasta, să-i zicem comedie, nu trebuesc jucate numai în exagerările de mimică și de gest ale farsei, ci cu simțul măsurat și serios al vieței.

Din acest punct de vedere, dl Neamtzu-Ottonel (Anton Antonovici) și-a înțeles admirabil rolul. Anton Antonovici, față de el însuși este un tip grav: el se ia foarte în serios, de aceea, când se vede păcălit și acoperit de ridicol de farsorul Ion Alexandrovici (Mihailescu-Brăila) are accese de sinceră dramă.

Anton Antonovici, — tocmai prin seriozitatea lui, este ridicol, în fața creatorului lui, care l'a plămădit dintr'un bogat aluat de viață, și în fața spectatorilor.

Incă odată, dl Neamtzu-Ottonel cu intuiția sa de adevărat artist a înțeles minunat psihologia rolului ce i se încredințase, pe care l'a impus cu tact, cu nuanțare și cu o robustă notă de viață.

Tot atât de bine și-a înțeles și dl Mihailescu-Brăila rolul (Ion Alexandrovici) — un rol cu totul opus lui Anton Antonovici.

Ion Alexandrovici e un farsor conștient, un moftangiu, care joacă farsa în viață față de el însuși și față de ceilalți. Dl Mihailescu-Brăila l'a interpretat în consecință, cu verva, cu atitudinea și gestul necesar farsei și farsorului — și făcând aceasta, dl Mihailescu-Brăila a avut inteligența artistică de a fi în nota justă a rolului.

In jurul luptei tragico-comice ce se dă între acești doi parteneri să grupează o sumă de eroi secundari, plini de viață și relief, care complectează psihologia celor doi parteneri și dau comediei cuvenitul și armoniosul fondal.

In primul rând al acestor s'a impus dl Ghibericon (sluga Ossip) prin jocul său simplu, firesc, — prin acele mijloace simple și naturale prin care se exprimă viața și în realitate și în scena ce o oglindește.

Dl M. Ștefănescu a șarjat cu o humoare rablaisiană rolul lui Zemlianic.

Dl Stănescu-Papa (judecătorul Amos Feodorovici) a pus în jocul său, bine dozată, necesara viață casnică.

Dnii C. Simionescu, C. Potcoavă, Voicu, Arsene Popovici au adus o reușită notă de farsă.

Dna Natalia Ștefănescu (Ana Andreevna) a jucat cu o vervă din belșug, plină de o comică spontaneitate și expresiune.

Dna Silvia Jipescu-Hodoș (Maria Antonova) a fost o vioae ingenuă de comedie, cu jocul plin de nerv, de un comic de bun gust.

„Revizorul" constitue un nou succes al Teatrului Național din Cluj.

Criticus

Însemnări de muzică

Praga și Bucureștii

In afară de legăturile economice, între București și Praga a existat o veche și cordială prietenie de muzică.

Inutil să mai insistăm asupra valorii muzicanților, în special, aceea a instrumentaliștilor Cehi.

Când Conservatorul de muzică din Capitală era la primele lui începuturi și după ce Bizet nu a acceptat să îa conducerea nouii instituții (inteția intelectualității noastre de atunci, era să ni se apropie educația muzicală franceză), Viena și Praga au furnizat pe cei dintâi maeștrii ai învățământului românesc de muzică.

Cea mai însemnată parte dintre primii noștri muzicanți instrumentaliști cari, în urmă au devenit profesori la Conservatoarele noastre de muzică, au fost elevii maeștrilor Cehi, a căror temeinicie tehnică și pricepere pedagogică au rămas în amintirea tuturora.

Membrii principalelor orhestre românești de azi, vorbesc cu entuziasm neprecupețit despre înaintașii lor Cehi ca, bunăoară, maeștrii Kalusch, Karbus...

Pe atunci Conservatorul nu avea un ansamblu orhestral și nici Orhestra Ministerială nu era fundată.

Astfel, elevii instrumentaliști din cursurile superioare ale Conservatorului își făceau educația de ansamblu, cântând în mici orhestre particulare.

Novacek un muzicant fin și destoinic șef de orhestră, pentru concerte, așa zise, de promenadă, se bucura la București de un prețios renume.

Novacek și Peters au dat Bucureștilor instrumentaliști perfect inițiați, cari au fost consacrați ca atare mai târziu, în concertele Orhestrei Ministeriale de sub conducerea violoncelistului D. Dinicu.

Printre șefii de muzici militare, găsim iarăși numeroși Cehi și se poate spune că și la progresul acestor formațiuni muzicale, Praga a contribuit într'o largă măsură.

Dela marele război, raporturile de muzică dintre Cehoslovacia și noi, sunt tot mai prietenești și folositoare tinerei noastre mișcări muzicale.

Oskar Nedbal, ilustrul compozitor și șef de orhestră, ne-a dovedit în atâtea rânduri, că este și va rămâne acelaș mare prieten al nostru.

—M—

Procesul Györi Illés István

„Brassoi Lapok"

Justiția română respinge propunerea ziarului „Brassói Lapok" de a nu se îngădui dovedirea acuzațiilor precise

Eri la ora 12 a avut loc o nouă desbatere a procesului de presă Györi Illés István — „Brassói Lapok".

Sunt de față vre-o 15 gazetari minoritari și reprezentanții presei locale și bucureștene.

Ședința e prezidată de dl Bohățiel.

După ce d-sa deschide ședința, dă cuvântul advocatului dlui Györi dl Liviu Ghilezan în chestiune de procedură.

D. Ghilezan într'o luminoasă și convingătoare pledoarie arată că acest proces se desfășură în jurul unei chestiuni de interes general. Să se asculte deci toți martorii indicați cu prilejul desbaterilor anterioare. Ei vor dovedi că ziarul „Brassói Lapok" a concediat gazetari numai pentru că au refuzat să scrie articole elogioase la adresa lui Horthy. **Se va dovedi că montarea rotativei lui „Brassói Lapok" a costat 100.000 de lei, deci valoarea ei nu poate fi numai de 590 mii lei după cum au declarat dd. Kahana și Grünfeld.**

In ceiace privește chestiunea banilor și cea a hârtiei primită de la Budapesta, ea trebue clarificată de asemenea prin martori și dovezi iar acest lucru reclamă muncă și pregătire serioasă.

Dată fiind atitudinea dușmănoasă față de Statul român al ziarului brașovean, precum și răspândirea lui mare, interesul obștesc pretinde o cercetare cât mai conștiincioasă a adevăratei stări de lucruri.

D. Liviu Ghilezan își încheie cuvântarea cerând ascultarea alor vre-o 29 martori indicați de d. Györi Illés István și dsa.

Advocatul lui „Brassói Lapok" d. dr. Gherman Traian — spre surprinderea generală — cere judecarea și pronunțarea sentinței fără de ascultarea martorilor și cu omiterea producerei dovezilor. Asta pe baza unei legi „speciale" ungurești.

De-oarece nu s'a găsit nimeni între domnii magistrați care să aibă cunoștință de legile „speciale" cari opresc dovezile, propunerea a căzut și s'a hotărât amânarea procesului.

*

Ca încheiere ținem să mai amintim ciudata purtare a advocatului român d. dr. Gherman care în timp ce tribunalul delibera — deși nimeni un era curios să-i afle părerea — a ținut de cuviință să se răsboiască și să terorizeze presa română, amenințând-o că în curând „îi va veni și ei rândul".

D. Gherman poate fi liniștit: nu se intimidează nimeni nici de d-sa și nici de clienții dsale multimilionari, oricât de mare ar fi puterea banului după răsboi.

Reichstagul a fost disolvat

Berlin. — Democrații au decis să demisioneze din guvernul remaniat prin intrarea naționaliștilor germani, și au propus președintelui Reichului dizolvarea Reichstagului.

Președintele Reichului a dizolvat, în urma acestei propuneri, Reichstagul.

— Un pachet de țigări costă 6 lei. Fumezi țigările, și nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal și Banat nu costă decât 2 lei, tic vă dă posibilitatea de a par șiipa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Banffy.

Ultime informații

— *Ministerul cultelor și artelor a acordat bisericii romanocatolice din Ardeal autorizațiunea de-a deschide la Alba-Iulia o școală de muzică bisericească pentru recrutarea cantorilor.*

— Văduva compozitorului ardelean Iacob Mureșanu a primit zilele acestea un ajutor de 3000 lei dela direcțiunea Teatrului Național din București și tot 3000 lei dela ministerul Cultelor și Artelor.

— Primăria orașului a primit zilele acestea un ordin al ministerului de Interne, dispunând ca în bugetele pe anul viitor să se prevadă sume pentru ajutorarea bisericilor românești.

— *Reorganizarea serviciului de prindere a câinilor la Cluj, a fost aprobată de minister.*

— *D. Mihail Munteanu, cronicarul nostru muzical predă lecțiuni de canto, în limbile franceză și germană, la domiciliul amatorilor. Doritorii se vor adresa în scris la redacția ziarului „Înfrățirea."*

— Dșoara Pavlov artista de vioară care se bucură de un renume mondial dă un singur concert la 28 Octombrie a. c. în sala festivă a Prefecturei județului. In programul bogat afară de: D-moll de Vieuxtemps mai figurează (Vitali, Rimsky-Korsacov, Tartini, Goldmark, Brahms, Chopin, Kreisler și Bazzini). Bilete se pot cumpăra la „Lira" Piața Unirei No. 22. în curte.

— *La congresul național bisericesc din Sibiu chestiunea separării fondurilor între eparhiile Sibiului — Clujului și Aradului și Orăzi Mari n'a putut fi rezolvită. Urmează ca două comisiuni de arbitraj să rezolve diferendul. Deasemeni nu s'a tranșat chestiunea, cărei eparhii să revină orașul Alba Iulia, revendicat atât de arhidieceza Sibiului, cât și de episcopia Clujului.*

— Ieri s'a început la tribunalul din Cluj, desbaterea procesului Condeescu, făptuitor a numeroase defraudări la cfr. Sunt citați aproximativ 70 martori. Acuzatul neagă toate învinuirile ce i-se aduc, spunând că listele de plată nu sunt falsificate. Desbaterea continuă și astăzi.

— Articolul nostru de ieri referitor la cazul Lustig a fost primit cu o adevărată satisfacțiune în cercurile avocațiale clujene. Căci, spun avocații români, este inadmisibil ca avocații minoritari să dicteze baroului o atitudine de indolență binevoitoare față de un avocat acuzat cu nereguli, numai pe motivul că e minoritar.

— In zilele de 25 și 26 l. c. biserica româno-catolică din Ardeal ține la Arad un congres regnicolar, la care vor fi reprezentate toate episcopiile românocatolice din țară.

— *Camera de comerț din Cluj a pornit o acțiune în vederea modificării actualului regim al concordatelor forțate, țântind la o limitare a concordatelor pentru cel puțin 20 la sută din sumele datorate.*

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat.* Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 20 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

— *Casa Irene din București expune în zilele de 23, 24 și 25 Octombrie, colecția de modele parisiene Tailleur, rochii, mantouri și pălării, la dna Paladi Memorandului 23.*

— Reuniunea forestieră din Ardeal va intra într'un viitor apropiat în Uniunea generală a industriașilor din țară.

De vânzare

Moșie de circa 50 iug. arător, fânaț și pășune — și o casă nouă pe un întern de circa 2 iug. din Poiana de Arieș jud. Turda-Arieș. Informații și oferte la dr. Valer Moldovan advocat, Turda. D 300

Reclama este sufletul comerțului!

Sosirea ziariștilor cehoslovaci

Astăzi dimineață, cu accelaratul de București, au sosit în localitate, ziariștii cehoslovaci. Pe peronul gării așteptau reprezentanții autorităților civile și militare, numeroși membri ai Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat, și delegațiunile școlare. Remarcăm pe dnii Utalea, primarul orașului, dl Oct. Simu, subprefect, prof. Ion Lupaș, Silviu Dragomir, Col. Bădescu, com. pieții, Ovidiu Gritta, prefectul poliției, Gh. Popovici Beyreuth, directorul Operei Române, Em. Isac, inspectorul artelor, Simtion, de la consulatul cehoslovac și alții al căror anume ne scapă.

In grupul presei dnii: D. Tomescu, președintele Sindicatului, dr Seb. Bornemisa, vice președinte, D. I. Cucu, secretar general, Gh. Stoica, C. Codarcea, I. Istrati, Iustin Ilieșiu, A. Buteanu și alții.

Din tren coboară dl Marcel Romanescu și dl Bălteanu, delegații ministerului, împreună cu dle dr Jindra Huskova-Flájshansova și Joza Klimova; și dnii Charles Hoch dela „Narodni Listy"; V. Svihowsky, dela „Central European Presse"; Karel Klima, dela „Lidove Noviny"; Charles Husele, dela „Slovensky Dennik"; Ivan Milec, secretar de legație; Zamyral, dela „Nasinec"; Karel Novy, dela „Narodni Osvobozeni"; Joseph Jirout, dela „Nova Doba"; L. Zampach, dela „Illustrovane Noviny" și V. Tannenberger, dela „Venkov".

D. Oct. Utalea, primarul orașului, urează oaspeților bun venit și amintește că frăția româno cehoslovacă s'a cimentat în suferințele trecutului de umiliri și asuprire de altădată.

Răspunde d. *Charles Hoch*, exprimând sentimentele de mulțumire și înduioșare ale colegilor săi, pentru buna prietenie ce li s'a arătat pretutindenea în țară.

D. D. *Tomescu*, președintele Sindicatului Presei Române, arată, în franțuzește, că vizita colegilor cehoslovaci este pentru noi o serbătoare Cehoslovacia, această mică Americă, a Europei Centrale, este pentru noi un viu exemplu de energie și civilizație și nu putem decât a-i mulțumiți când ni se întinde o mână prietenească de către cei mai autorizați reprezentanți ai opiniei publice cehoslovace.

Cuvântarea dlui Tomescu a fost acoperită că călduroasă urale.

După ce s'au făcut prezentările, elevele delegațiilor școlare, în frumoase costume naționale, au încins o admirabilă horă.

Apoi, în automobile, grupuri, oaspeții au fost conduși la hotel „Astoria".

La ora 12·30 a avut loc un banchet dat de Primărie în cinstea ziariștilor cehoslovaci în sala mică a restaurantului New-York

ZLATA PRAHA

— Insemnări și amintiri —

Răsfoind ieri un album cu vederi din Praga, m'a cuprins emoțiunea simțită când pentru primaoară priveam de pe Hradșin Podul Sfinților și pitoreasca așezare a orașului în valea accidentată a Moldovei. Stăpânit de această emoțiune îmi reînvie în memorie tot ceea ce a făcut să îndrăgesc atât de mult acest oraș.

Inainte de toate aducerea aminte nu se oprește asupra frumuseții maiestoase a poziției sale cu valea străbătută de puternicul fluviu Moldova, care se apropie în măreție de Dunăre, apoi cu dealuri, coline și stânci presărate pretutiodeni și cu impunătoare platouri. S'ar părea că aceste locuri au fost anume create, pentru a da omenirei posibilitatea realizării maximului de pitoresc printr'o așezare orășenească.

Imi vin apoi în minte nenumăratele monumente istorice. Căci Praga este un amalgam de construcțiuni și obiecte de artă din toate epocile și de toate stiiurile. Ii lipsește totuși orice disonantă, ansamblul provocând impresia unei opere de artă, perfectă prin îmbinarea tuturor mijloacelor de emoțiune artistică. O însiruire a acestora, chiar și numai parțială, este aproape imposibilă. Doar piața Staromesiski Namești este singură un întreg muzeu de capodopere ale vechei arhitecturi, sculpturi și picturi. Și puțini dintre oamenii de specialitate de acolo pot să spună că au ajuns să cunoască tot ce orașul lor are monumental.

Neșterse mi-au rămas în amintire instituțiile și așezămintele create de vechea cultură și civilizație cehă, dela focarele științei și artei până la locurile de distracție și recreație. Teatre, școli, muzee, biblioteci, orchestre, grădini publice, parcuri ș. m. a.

Insfârșit mă gândesc cu o deosebită dragoste la locuitorii acestui oraș, de-o bonomie și ospitalitate uimitoare, iar față de noi fii ai neamului românesc, aruncați printre ei de cei ce au provocat războiul, — însuflețiți de-un sincer spirit de frățietate.

Aceasta-i Praga amintirilor mele. Și îi păstrez un adevărat cult, asemenea cehilor cari au cântece de preaslăvire a capitalei lor, numind-o Zlata Praha. (Praga de aur.)

Institut de Arte Grafice „ÎNFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul V. Nr. 1209 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Vineri 24 Octomvrie 1924

R Nº 378

Infrăți[illegible]

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

CLUJ 1

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 lei

Amurgul unui mic idol

Din frământările războiului, ca din imemorialele sbuciumări cosmogonice a răsărit o întreagă generație sponianee: îmbogățiți, parveniți morali și materiali, ziariști și scriitori, mari oameni politici, gloriole și chiar glorii, ba chiar idoli de templu ariatic.

Situațiile s'au schimbat, perspectivele de asemeni, și astfel oameni modești, sfioși și cum se cade, de odată, schimbându-și nu numai poziția exterioară, ci întreaga psihologie lăuntrică, s'au pomenit, cu voe sau fără voe, conștient ori inconștient, mari bărbați de Stat, după cum dnul Stischon, fost vânzător de cremă Cavaler și șireturi de ghete s'a trezit de odată mare reprezentant al comerțului român.

Prin această minune de cosmogonie politică și socială un modest advocățel dela Blaj, om sfios și retras în umbra unui orășel de eclesiaști și cărturari, s'a pomenit mare bărbat de Stat.

Luther al vieței românești, guvernatorul unui mâine ce nu sosește nici odată.

Și dl Iuliu Maniu, omul unui trecător noroc, și-a luat rolul în serios: șef al unui partid, care putea și trebuia să dea contribuția sa vieței politice a României Mari, dnia sa, fie din conștiința micimii sale, fie din graudomanie, a abdicat dela rolul politic pentru a se improviza în omul providențial, din care amicii, lingușitorii și interesații au făcut un idol.

Dl Iuliu Maniu se complăcea într'un rol în care ar fi rămas indefinit — căci cei mai mulți idoli au conștiință că pogorârea lor de pe soclu și intrarea în viață ar fi moartea lor — și dl Iuliu Maniu, eclesiast laic, amator rafinat de bunurile vieții, nu este dispus câtu-și de puțin să se sinucidă.

Nu tot așa înțeleg lucrurile și situațiile oamenii cari au încredințat soarta lor morală și viața unui partid, care poate îndeplini un rol efectiv și prețios în acțiunea politică a țării românești, în mâinile marelui pontifice dela Blaj.

Ei văd cu tristețe și îngrijorare cum partidul național, datorită atitudinei hieratice a unui șef, care, neputându-și împlini atribuțiile de realitate s'a preschimbat într'un idol de beatitudine orientală, este condamnat, deocamdată la sterilitate, apoi cu logica fatalității sortit morții.

Au răbdat multă vreme, au sperat cu îndârjire, dar acum răbdarea s'a epuizat și speranța nu mai e posibilă: dl Iuliu Maniu e un incorigibil, nu numai din încăpățânare, ci fiindcă la vârsta sa, și cu mijloacele sale intelectuale și sufletești nu poate fi decât un idol — rol care nu cere nici inteligență, nici inițiativă, nici muncă, ci numai pasivitate și beatitudine.

Partidul național însă își dă seamă că nu are nevoe de moaște trăind pe planul realității.

Milos, partidul național nu vrea decapitarea idolului, ci numai epitropirea lui, încercîndu-l într'un directorat care să-i galvanizeze membrele intrate în anchilozare, deși dl Iuliu Maniu pentru a fi un om ar avea nevoe a aplicării sistemului Voronoff.

Dl Iuliu Maniu va avea oare inteligența se privească colacul de salvare din naufragiu pe care îl aruncă partidul național?

Nu putem profetiza.

Știm că idolii, neavând alte însușiri, sunt mândrii, exclusiviști și încăpățânați, capabili să refuze cele mai elementare și inofensive medicamente ale salvării lor.

Deocamdată umbra unui fatal anume coboară tristă peste agonia idolului dela Blaj, în jurul căruia doftorii veghează șoptind îngrijorații lor eclesiaști rostesc evlavioși moliftele sfântului Vasile.

Inscripții

Comemorarea lui Gh. Duca. — S'au împlinit 25 de ani de la moartea lui Gh. Duca, fost director general al căilor ferate, fost profesor la școala de poduri și șosele etc., — și cei cari l'au cunoscut, foștii lui elevi, admiratorii operei lui au serbat cu toată vrednicia și evlavia această dată.

Gh. Duca a fost un mare constructor — nu numai în sensul material, ci și în înțelesul spiritual al cuvântului.

In țara aceasta el a construit ceva mai mult de cât linia ferată București, Predeal, al cărui autor este.

In epoca lui era încă totul de făcut și el — spirit luminos de inițiativă și acțiune — a pus în servicul Statului și țării mintea lui limpede, cultura lui temeinică, voința și neobosita lui putere de muncă.

Calea ferată română este opera lui, iar opera lui spirituală o constitue generațiile de ingineri pe care i-a format și modelat cu o mână și de artist și de părinte.

Imaginea lui Gh. Duca, — muncitor, inițiator și creator — să fie o pildă și un îndemn la muncă, la acea muncă intensă, discretă și efectivă, de care țara noastră are astăzi mai multă nevoe ca ori și când.

Diodor

D. Bernády contra directoriului

„Să se renunțe la eludarea statutelor partidului maghiar" — spune d. Bernády

După cum am anunțat în numărul de eri al ziarului nostru, comitetul executiv al partidului maghiar a hotărât să nu se mai aleagă președinte, ci un directoriu compus din 9 bărbați politici.

Hotărârea aceasta adusă fără consimțământul și întrebarea prealabilă a membrilor partidului maghiar, a produs pretutindenea cea mai mare mirare și nedumerire. Presa ungurească insistă asupra inconvenienței a nouă șefi în loc de unul și asupra imposibilității ca acești bărbați să fie întotdeauna și în orice chestiune de acord.

Intrebat fiind în această chestiune, dl deputat dr. Bernády György a făcut ziarului „Ellenzék" importante declarațiuni.

„Eu unul -- a pus dl Bernady -- nu voi primi să fiu membru al acestui directoriu instituit în loc de președinte unic al partidului. Statutele partidului nostra nu cunosc un asemenea organ. Bănuesc eu de la cine pornește aceasta ideie.

Este de neînchipuit că cei nouă bărbați politici — ce locuesc la sute de chilometri depărtare unul de altul — să poată desvolta o muncă binecuvântată și să aibă o atitudine nesovăelnică și solidară.

Dar și demnitatea personală mă oprește să fiu membru al acestui directoriu, mai ales după cele ce s'au întâmplat în ultimul timp. In ceia ce privește persoana mea eu n'am aspirații personale. Onorurile mi-au fost până acum mai mult spre jenă. Independența personală este pentru mine mai prețioasă decât demnitățile.

Tot ce să avertizez pe frații mei să renunțe la eludarea statutelor partidului maghiar. Să nu ne mai preocupe plodul monstru numit directoriu ci respectând statutele să ne alegem un președinte. Eu — oricine va fi alesul — voi sta la dispoziția lui și îl voi sprijini din toate punctele de vedere".

*

Presa maghiară speră că aceste declarații ale dlui Bernády — despre care cititorii noștrii știu că este cel mai serios candidat la președinția partidului maghiar — vor creia o situație nouă și se va renunța la ideia directoriut lui în contrazicere cu statutele.

Din partea noastră credem că soluțiunea directoriului a pornidela o seamă de bărbați politici demonetizați, cari bine știind că n'au nici o popularitate, vor să ajungă în felul acesta între conducătorii destinelor ungurești în Ardeal.

„UN ȘEF IN AGONIE?"

Confirmarea știrilor despre hotărârile de la Sibiu ale tineretului din partidul național. Desminți ridicole. Un interesant articol al dlui prof. Bogdan-Duică

Semioficioasele partidului național, „Universul" și „Lupta" s'au grăbit să desmintă știrea, publicată mai întâi de noi, despre hotărârile de la Sibiu ale tineretului din partidul național. Cu toate acestea știrea este perfect adevărată. Ca o primă dovadă ar fi suficientă tăcerea perseverentă a celor două foi oficioase „România" și „Patria", în această chestiune. O altă dovadă, care confirmă în totul știrea noastră și comentariile făcute de noi cu acest prilej, este articolul pe care îl reproducem mai jos. Dl Bogdan Duică, trimitea încă de la 20 Octombrie, din plin congres de la Sibiu, articolul „Un șef în agonie?", care a fost publicat în „Aurora", sosită eri la Cluj.

Și iată ce spune dl Bogdan Duică:

„Marți, în 22 Octombrie, a. c., dl Iuliu Maniu va primi o deputație, delegată de cei 27 fruntași naționali întruniți la Sibiu, ca să se ocupe de congresul național-bisericesc, dar intim să se ocupe și cu deplorabila zăpăceală din partidul lor politic. Delegația se compune din dnii: I. I. Lapedatu, dr. Goposan, dr. Marșeu, dr. Aurel Lazăr, dr. I. Lupaș și dr. V. Braniște care o conduce.

Deputația îi va spune dlui Iuliu Maniu, că, mandatarii săi cer două lucruri: *1) schimbarea modului de conducere a partidului; 2) schimbarea modului de luptă.*

„Supt schimbarea modului de conducere ea înțelege înlocuirea șefului cu un directorat de trei, în care ar intra (nici îndoială nu încape) d. V. Goldiș și un național din vechiul regat. Supt schimbarea modului de luptă delegația înțelege a făptui prompt, nu a pertracta mereu în sec.

„D. I. Maniu va auzi acum din gura aderenților săi ceeace lumea de mult constatase. D. Iuliu Maniu a reușit să lea Ardelenilor orice putință de a influența afacerile statului; să dea partidului său aparența că este cuprins de marasm; să l țină într'o surprinzătoare lipsă de concepții și acțiuni. Acestea le va auzi d. Iuliu Maniu.

„Ce va răspunde d. Iuliu Maniu nu interesează. Interesează ce va face. Va refuza ori nu va refuza? Dacă va refuza, numai părtașii de până acum la intimitățile politice ale șefiei îl vor aproba; dacă nu va refuza, dovada va fi făcută și din parte-i că greșit a fost, dacă până acum a crezut că duhul sfânt politic s'a coborât numai într'un tâgușor ardelenesc cu mult lut galben.

Și în cazul întâiu, și în cazul al doilea *ce a fost, a fost; acum vine ceva nou.* Partidul național este la o cotitură, la care roțile se pot rupe, prin care s'ar putea însă trece și cu roțile nesfricate.

Schiller spunea că un blestem al faptei rele este că mereu naște alte rele. Eu i-aș dori d-lui I. Maniu să înțeleagă ceva ușor de înțeles: că a se lepăda de nesinceritatea în care l-au înfundat intimii săi de până azi ar fi mai bărbătesc, decât a se îndărătnici, într'o atitudine dovedită neserioasă.

„Altfel, după câte știu eu, mișcarea celor 27 va deveni în curând a celor 27x2—54 ș. a. m. d. Pentru că naționalii au început să priceapă că a fost, din parte-le, o lipsă de prudență și de demnitate, însă-și abdice independența în mâinele unui șef, despre care nici nu aveau garanții că știe făptui. Sentimente frumoase, supt Unguri, da!, ni se părea. Dar până acum altceva nu am văzut; și deci — continua amicul național — „vom încerca să stoarcem prin directorat tot ce partidul mai poate da. Dacă nici așa nu, va putea da, atunci — dar aici naționalul amic tăcu.

„Eu n'am mai întrebat nimic, de oarece cunosc oamenii: Ori când te poți trezi că vreun mare crescător de porci ori de cai, om politic în acelaș timp, găsește un nou argument pentru vechia onorabila solidaritate năciunală și că alți analfabeți politici sunt și ei năciunaliști, solidaritariști. Ce te faci atunci cu prorocile pripite?! Eu n'am, mai întrebat, deci, nimic.

„Acum, fără satiră, fără ironii, serios: Cei 27 se pot privi ca regeneratorii partidului național: dacă vor persista în drumul apucat, acesta va fi meritul lor necontestat de nimeni. Dege acum, cine aude de începutul luptei lor, opinează că în sfârșit, ferestrile partidului se deschid, ca să primească aer înviorător.

G. Bogdan-Duică

Consiliul de miniștri

Membrii guvernului s'au întrunit eri la 10 a. m. în Consiliu sub președinția d-lui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului.

Discuția la mesagiu va începe atât la Cameră cât și la Senat Luni.

In numele guvernului vor răspunde, la Cameră d nii G. G. Mârzescu, I Inculeț și G. Tătărescu, iar la Senat d-nii I. G. Duca și Al. Constantinescu.

Consiliul a dispus apoi ca înmormântarea lui Iancu Flondor să se facă pe socoteala statului.

D. I. Nistor va reprezinta guvernul la înmormântare.

S'au rezolvit afacerile curente.

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581 | **Vopsitorie de lână şi de tort** 13

BIBLIOGRAFIE

Principalele plante de nutreţ din România, este titlul unei meritoase lucrări eşite de curând de sub teascurile Institutului de editură „Cartea Românească" din Cluj."

Autorii sunt două personalităţi cunoscute în lumea agricolă şi botanică; D-l E. Petrini, director general al reformei agrare din Ardeal şi I. Prodan, profesor la Academia de Agricultură din Cluj.

Partea întâia a acestei cărţi cuprinde generalităţi despre *Graminee* ş *Leguminoase*, cu un capitol special asupra technicei culturii plantelor de nutreţ.

In partea a doua sunt studiate pe rând şi amănunţit principalele plante ce intră în compoziţia fâneţelor din România, cu indicaţiuni asupra: climei şi terenului ce convine fie căreia din ele, precum şi instrucţiuni asupra sămănatului, recoltei etc.

De remarcat în special că fie care grupare sistematică e precedată de câte o *chee analitică* astfel întocmită în cât, cu puţină obişnuinţă, ori cine poate determina o plantă de nutreţ.

La sfârşit sunt enumerate o serie de plante din alte familii de cât din Graminee şi Leguminoase, plante care se întâlnesc foarte des prin fâneţele noastre dela munte sau dela câmpie.

Pentru uşurinţa celor puţin iniţiaţi în ale botanicei cartea cuprinde peste o sută de figuri, bine reuşite, reprezentând, cele de mai emult ori, planta întreagă. Insfârşit pentru complectarea operei lor, autorii anunţă publicarea unui herbar care va cuprinde toate plantele descrise în lucrarea tipărită,

Cartea dlor Petrini şi Prodan împlineşte un gol în literatura noastră agricolă, atât de săracă, mai ales în lucrări cu caracter practic. E o carte în primul rând pentru plugari; ea va fi însă consultată cu folos de toţi elevii şcoalelor de agricultură.

Cei în drept vor săvârşi o faptă patriotică înlesnind răspândirea acestei cărţi în cercuri cât mai largi, mai cu seamă acum când problema intensificării producţiunii plantelor de nutreţ şi organizarii păşunilor naturale e de o netegăduită actualitate.

I. Grinţescu,
prof. universitar.

Lichidarea bugetului de cheltueli pe anul 1923

Ministerul finanţelor pentru a grăbi lichidarea bugetului de cheltueli pe exerciţiul anului 1923 a deschis un credit de 2 miliarde 856,527.138 lei.

Această sumă reprezintă disponibilul neordonanţat de contabilităţile ministerilor.

In cea mai mare parte, suma în chestiune este deja achitată celor în drept, rămânând numai să se facă formalităţile legale de contabilizare.

In ce priveşte restul sumei pentru plata creanţelor a căror ordonanţare n'a putut fi făcută de către diferite ministere în limitele termenului prevăzut de legea contabilităţii, se va ordonanţa astăzi.

In modul acesta, vom avea în cel mai scurt timp regularea complectă a bugetului de cheltueli pe anul 1923 şi astfel, contabilităţile ministerelor vor fi degajate de acte cari în trecut împovărau inutil lucrările.

Ştiri diverse

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

— Au primit autorizaţii să dea reprezentaţii în România în cursul anilor 1924—25 şi sub auspiciile Fundaţiei Carol următorii artişti de marcă internaţională: P. Weingarten, compozitor, Prichoda Washa, violinist, cântăreţul Colessa Şupca, cvartetul Rosé, dna Maria Freud, cvartetul englez Buxbaum, dna Berta Chiurina, violinistul Szigeti Iosif, cvartetul Amar şi pianista Erma Rubinstein.

Citiţi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

Barul Central
Cu începere de astăzi 1 Octombrie 1924 şi în fie care seară debutează celebra Ballerină
MAKIEWA
care vine din Bucureşti, unde a debutat cu un deosebit succes la
Parcul OTETELEŞANU
şi Maestrul de Ballet
DEMETRE CONSTANT
cunoscut publicului prin montările grandioase de Ballet pe cari le-a făcut, la Teatrul Reg. Maria Cărăbuşi şi Oteteleşeanu din Bucureşti etc.
5 DIMITRESCU 5
cântă şi dans Româno-Russ.

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

PREŢURI REDUSE
Văzut'aţi Vitrinele
magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi
Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUI,
Calea Regele Ferdinand 25.
? ?
Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti
6
PREŢURI REDUSE Lloyd

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Vineri, 24 Octombrie
CINEMA SELECT
PREMIERA!
VĂPAIA
Dramă senzaţională sentimentală din viaţa unei fete după romanul lui Hans Müller. In rolul principal cunoscuta artistă
POLA NEGRI
CINEMA URANIA
Premieră senzaţională!
E doamna sau domnisoara
O poveste de amor sentimentală şi senzaţională în 6 acte, după romanul lui *Croker*. In rolul principal cunoscuta stea a cinematografului american: ICA LENKEFFY
CINEMA APOLLO
Fraticidul
Dramă criminală senzaţională din viaţa alor doi fraţi în 5 acte. In rolul principal: *Bl-Ba-Ba.*
Premieră senzaţională!

Presa maghiară

Procesul „Brassoi Lapok" — „Gyilkos" şi presa minoritară

După cum am anunţat, la procesul „Gyilkos"—„Brassói Lapok" au luat parte vre-o 15 gazetari minoritari de la toate gazetele ungureşti din Ardeal.

In urma unui ordin confidenţial dat de partidul maghiar gazetele ungureşti însă au renunţat la orice dare de seamă asupra procesului „Brassoi Lapok"—Győri Illés István.

Nu poate nimeni spune că gazetele ungureşti n'ar fi ... disciplinate.

Nici dl Paál Arpád nu admite directoriul

Citim în „Ujság":

„In numărul nostru de azi publicăm declaraţia dlui Bernády în chestiunea directoriului propus de comitetul executiv al partidului maghiar. Dl Bernády a spus că desaprobă înfiinţarea unui directoriu şi nu primeşte să facă parte din el.

Ca o complectare mai putem afirma că nici dl Paál Arpád, şeful aripei stânge a partidului maghiar nu va primi calitatea de membru în acest directoriu".

Moartea rabinului Glasner

Ziarul sionist „Uj Kelet" ne aduce ştirea morţii vestitului rabin ardelean Moise Glasner expatriat în Palestina.

Cu acest prilej ziarul „Uj Kelet" afirmă că rabinul Glasner a fost „cel dintâi vestitor al renaşterii evreilor din Ardeal".

Bernády şi directoriul

„Bernády — scrie „Keleti Ujság" — a comis greşala de a se considera încă de pe acum drept preşedinte ales al partidului maghiar. Este firesc deci ca d-sa să se simtă degradat acum când — prin înfiinţarea directoriului — nu va mai fi şeful unic al partidului maghiar ci numai colegul celor opt membrii ai directoriului."

O învinuire a lui „Brassói Lapok"

Ziarul d-lui Szele Béla se plânge că elevii şcoalelor ungureşti din Timişoara sunt siliţi să înveţe dintr'un volum de „poezii patriotice" dătorit dlui Telegărescu în care ungurii sunt făcuţi „barbari", „samavolnici" iar populaţia românească este chemată „să se scape de câinii de unguri".

Mărturisim, nu putem crede cele afirmate de ziarul maghiar. Procedee de felul acesta sunt streine de mentalitatea poporului român. Noi nu vrem să imităm pe profesorii unguri din trecut cari sileau pe şcolarii români să se auto-batjocorească dându-le notă rea când spuneau Havasalföld (Muntenia) în loc de Oláhország (Valahia).

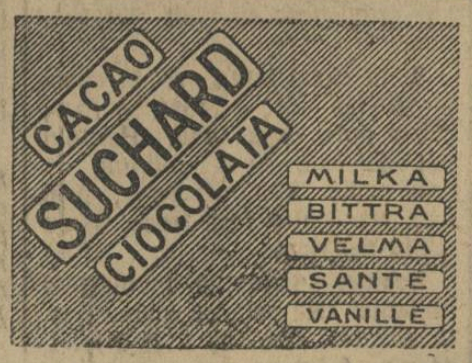

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.

Judecarea apelurilor
pentru constatarea cetățeniei

Am anunțat la timp începerea activității comisiunei de apel pentru constatarea naționalității române dela Curtea de Apel din Cluj. Tot atunci arătam că numărul acestor apeluri făcute de locuitorii din Cluj trece peste o mie. Afară de acestea în competența aceleași comisiuni mai intră desbaterea apelurilor de pe întreg teritoriul Curții de Apel locale, cari se cifrează la câteva mii.

Compunerea comisiunei este cunoscută cititorilor noștri din relatările noastre anterioare, făcând parte din ea dnii Miclea, primpreședintele curții ca președinte, prefect Mureșanu și jurisconsult I. Cl. Juga. N'am stat un moment la îndoială, că hotărîrile acestei comisiuni vor fi aduse cu respectarea celei mai stricte legalități. Credem totuși că un efectiv control cetățenesc ar fi de dorit, pentru ca marele public să vadă că nici un neîndreptățit nu va fi trecut în liste.

Până acum comisiunea amintită s'a întrunit de vreo trei ori fiind nevoită să respingă majoritatea apelurilor, restituindu-le autorităților comunale pentru a fi completate cu actele necesare. Iar având în vedere marele număr al acestora comisiunea va tipări în câteva mii exemplare un formular de decis, care se trimite apelanților.

In primul rând prin acest decis sunt invitate toate primăriile orășenești și prefecturile de plasă să înainteze actele de încetățenire ale apelanților comisiunei de apel din Cluj.

Tot atunci acealeași autorități vor raporta comisiunei asupra următoarelor chestiuni:

1. Când s'au încheiat și afișat listele pregătitoare pentru constatarea naționalității române în comuna în care o cere petentul.

2. Dacă apelantul nu a optat pentru vre-o altă naționalitate, sau a renunțat la cetățenia română. Făcut-a declarație de repatriere, fost-a, de când locuește în România, înscris ori luat în listele electorale pentru parlament, județ și comună ale unui stat strein și dacă a exercitat sau nu un asemenea drept în streinătate. Dacă fără învoirea guvernului român a stat în serviciul unui stat strein?

3. Dacă petiționarul n'a fost cumva luat în lista întregitoare a cetățenilor după înaintarea apelului?

Decisul mai cere ca autoritățile de prima instanță pentru încetățenire să trimeată în copie ordinul ministerial de prelungire a conscrierii cetățenilor când un atare ordin s'a dat pentru comuna respectivă. Insfârșit se cere opinia motivată dacă apelantului i-se poate recunoaște naționalitatea română.

După toate probabilitățile desbaterea apelurilor se va prelungi până după anul nou, și astfel listele definiti ve ale cetățenilor se vor putea întocmi aiba în vară, căci urmează să se aștepte și hotărârile comisiunei de a treia instanță dela București.

Dela episcopul Nagy citire...
„Statul român — a spus prelatul ungur — nu se bazează pe legi și dreptate, ci pe violențe și baionete — în consecință el nu poate avea nici un viitor"

In toate țările din lume reprezentanții bisericilor sunt răspânditori ai principiilor de bunătate și de blândețe și îndemnând la uitarea pasiunilor și nimicniciilor lumești, propovăduitori ai înălțării sufletești ai evlaviei și ai dragostei de oameni.

Numai Statul român are nenorocul de a adăposti între granițele sale o seamă de prelați și șefi de biserică minoritari cari, neglijând cu totul cele dumnezeești, fac politică, pun la cale manifestațiuni naționale ungurești și interconfesionale, îndeamnă la nesupunere față de Stat și desvoltă o activitate ce echivalează cu a celor din urmă agitatori politici.

Pe episcopul romano-catolic contele Majláth nu trebue să-l mai prezintăm cititorilor noștri. Sfinția Sa și-a atras îndeajuns atenția lumei prin amestecul direct în treburile Statului și prin tendința de a cenzura legile și ordonanțele ministeriale române.

Circulara sa adresată preoților săcui, publicată și în ziarul „Brassói Lapok" de a nu se supune ultimelor dispoziții ministeriale referitoare la școlile confesionale ungurești, este încă în amintirea tuturora.

Este însă cineva care întrece în antiromânism și nesupunere față de Stat chiar și pe episcopul Majláth. Este episcopul reformat Nagy Károly, un om exaltat, de un șovinism fanatic aproape mistic și un dușman iredutabil a tot ce-i românesc.

Pentru a arăta cine patronează bisericile minoritare din Ardeal vom relata o întâmplare ce ni-a comunicat-o un distins român locuitor în Cluj.

Cazul a avut loc cu prilejul sfințirii bisericii reformate din Ghernesig la care au fost de față o mulțime de unguri și doi profesori dela Universitatea din Utrecht. Un profesor universitar din Cluj care făcea studii în părțile Ghernesigului a participat și el, necunoscut fiind de nimeni.

In cuvântarea de sfințire a bisericii episcopul Nagy Károly a spus între altele cele ce urmează:

— **„Numai acel Stat poate fi puternic care se bazează pe legi și dreptate. Statul român nu se bazează pe legi și dreptate, ci pe violențe și baionete. In cosecință el nu poate avea nici un viitor".**

Episcopul Nagy a avut de grijă să influențeze cu toate mijloacele pe profesorii olandezi. La masa ce a urmat după ceremonia de sfințire, episcopul ungur a distribuit olandezilor cărți postale cu „vederi din Ardeal" cari înfățișau cu toate parcurile și castelele conților unguri.

Este de notat că scopul profesorilor olandezi a fost să studieze situația din România. Episcopul Nagy a aranjat în așa fel lucrurile încât ei au fost găzduiți în întreg Ardealul numai la conacurile grofilor și baronilor unguri.

Ne putem închipui ce „informații obiective" li s'au dat în castelele ungurești.

Dovadă pentru aceasta este însuși discursul unuia din profesorii olandezi care răspunzând episcopului Nagy a promis că va sprijini întotdeauna pe unguri.

Este caracteristic că același profesor olandez — în cursul vorbirii sale ținute în nemțește — vorbind despre Ardeal a întrebuințat în repetate rânduri, — în mod involuntar sau nu — expresia:

„Hier in Ungarn..."

adecă „aici în Ungaria..."

*

Atragem atenția autorităților de stat asupra cuvântării episcopului Nagy Károly la sfințirea de biserică din Ghernesig. Profesorul universitar român care a participat incognito la această sfințire de biserică, este gata oricând să repete cele afirmate de noi în articolul de față.

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să-i dărulască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: FEMEEA TRIUMFĂTOARE. (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de Premieră II. Seria 95).

Vineri: SYLVIA (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de zi 24. B. Seria 96.)

Sâmbătă matineu: UMBRELA SF. PETRU (Prețuri reduse. Seria 97).

Sâmbătă seara: PAGLIACCI (Distribuția de nou roluri. (ȘCOALA BARBAȚILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Abonament de Premeira 12. Seria 98.)

Duminecă matineu: BAIADERA (a 43 oră. Prețuri reduse. Seria 99).

Duminecă seara: ANTONIA (Abonament de zi 25. A. Seria 100).

Luni: MOARA ROȘIE (Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 101).

— *D. Mih ailMunteanu, cronicarul nostru muzical predă lecțiuni de canto, în limbile franceză și română, la domiciliul amatorilor. Doritorii se vor adresa în scris la redacția ziarului „Infrățirea."*

Dela Primăria Orașului Turda. No. 7665—924

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 5 Noemvrie 1924 oarele 10 a. m. se va ține licitație publică cu termen scurt în sala de ședințe acestei primării, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de construcție unei case cu etaj pentru funcționarii primării Turda.

Dnii concurenți vor depune odată cu oferta și o garanție de 10% la valoarea lucrărilor în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Devizul, planurile, caietul de sarcină cum și orice alte informațiuni relative la aceste lucrări se pot obține în orice zi de lucru dela Serviciul Technic al orașului între orele 11—13 a. m.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra contabilității publice și cu condițiunile generale pentru intreprinderi de lucrări publice.

Turda, la 13 Octomvrie 1924.

D 302 Primar: Dr. **Genția,** m. p.

„AESCULAP"

MIHAIL MÁTÉ

Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale

Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631

Sucursala Timișioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele și aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** și **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu prețuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereți oferte gratuite!!!

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban

147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

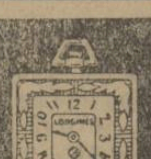

7 Grands Prix

CEASORNICE *Longines* ELEGANTE ȘI PRECISE

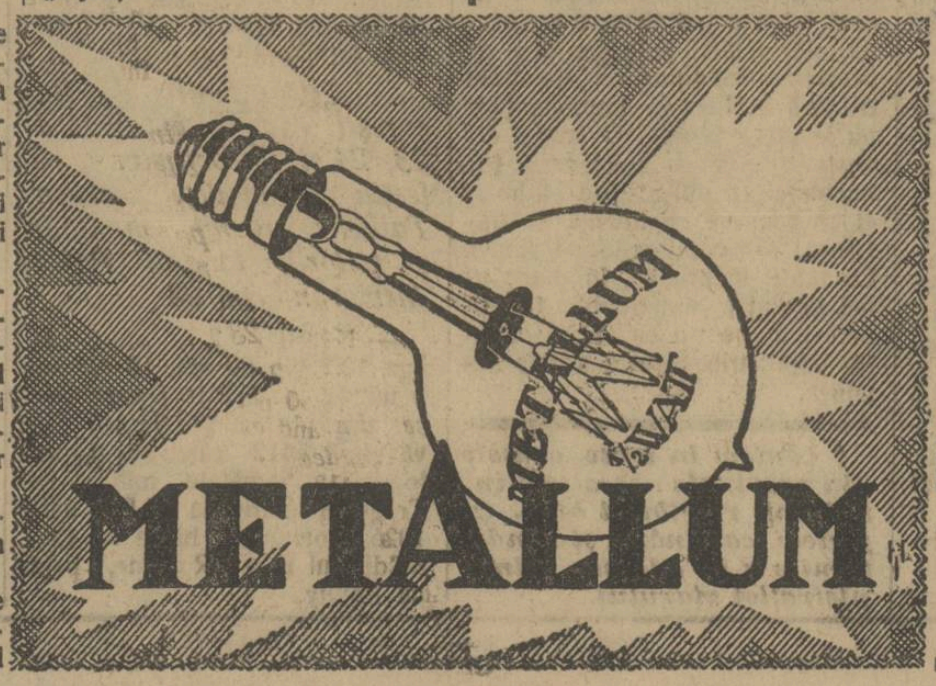

Oricine poate câștiga lei 100.000 lei cu lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Solicitudinea guvernului
faţă de problemele culturale ungureşti

Plasarea artiştilor unguri — Subvenţii şi distincţii Autorităţile pentru artiştii din Ungaria

Un strein care ar voi să cunoască din gazetele ungureşti condiţiunile vieţii culturale ale minorităţii maghiare din România, nu poate decât să ajungă la concluzia că la noi se depune o deosebită grijă pentru a împiedeca avântul firesc al acestei culturi. Realitatea este însă cu totul alta şi e simptomatic pentru presa maghiară, că nu voieşte să o recunoască.

Iată în cele ce urmează câteva actelocvente ale ministerului cultelor şi artelor. Din ele se poate vedea care este gradul de asuprire culturală trâmbiţată de ziarele ungureşti.

Se ştie că arta dramatică maghiară din Ardeal îşi recrutează în Ungaria o bună parte a artiştilor. Directorii teatrelor ungureşti însă n'au înţeles să aibă în vedere şi interesele artiştilor cetăţeni români aşa că făceau angajamente noui în Ungaria lăsând pieritori de foame un număr considerabil al artiştilor, cari până acum au slujit arta dramatică maghiară în Ardeal. Actorii s-au văzut deci nevoiţi să solicite intervenţia ministerului şi datorită acestei intervenţii din 65 actori rămaşi fără angajament 55 au fost deja plasaţi.

Spiritul prevenitor cu care ministerul înţelege să trateze problemele culturale ungureşti îl evidenţiază oblăduirea deosebită a intereselor profesionale ale artiştilor unguri. Nu numai revendicările individuale au fost susţinute, ci şi cele sociale. Astfel s'a fixat un minim de salar pentru artişti, iar asociaţia artiştilor dramatici unguri a primit numeroase ajutoare băneşti, dintre care de curând unul de 20 mii lei.

Deasemeni ministerul n'a căutat să împiedece debuturile artiştilor veniţi din Ungaria. Formalităţile cerute în vederea acestui scop sunt impuse de starea de spirit din Ungaria, pentru a se preveni orice propagandă politică. Artişti asupra cărora n'a planat nici o bănuială că se pretează la asemenea lucruri, a primit cu cea mai mare uşurinţă autorizaţia de a juca în ţară la noi. Destul să amintim de maestrul Béla Bartók, care are concesiune pe timp de un an.

Solicitudinea guvernului nu s'a redus însă numai la arta teatrală maghiară. Numeroşi exponenţi ai culturei ungureşti au primit cele mai înalte distincţiuni.

Traducătorul din româneşte Réval a fost decorat cu „Benemerenti" cl. I., iar înmormântarea lui s'a făcut pe cheltuiala statului român.

Pictorului Torma, conducătorul coloniei din Baia-Mare, deasemeni i s'a dat „Benemerenti" cl. I.

In vederea apropierei culturale româno maghiare guvernul a făcut numeroase sacrificii materiale. Astfel s'a publicat pe cheltuiala statului biografia lui Petöfi în româneşte scrisă de dl Iosif Popovici, profesor universitar la Cluj, iar revista „Cultura", care apare paralel şi în ungureşte, este subvenţionată în mod efectiv.

Nu mai continuăm cu înşiruirea actelor guvernului şi autorităţilor subalterne pentru încurajarea activităţii culturale ungureşti, şi ele sunt numeroase, căci vorbesc în destul de elocvent cele relatate mai sus.

Deschiderea cursurilor
dela academia de agricultură

Eri a avut loc deschiderea solemnă a cursurilor dela Academia agricolă. Directorul A. Petrescu constată, că şcoala de copii, de 5 ani este condusă în spirit naţional şi merge cu sorţi tot mai siguri spre consolidare. Constată, că numărul studenţilor — deşi după reforma agrară s'ar fi crezut să scadă — e în creştere.

Mai constată, că în anul acesta 14 studenţi au primit diploma de ingineri agronomi şi ei vor fi tot atâtea forţe noui în luminarea şi povăţuirea ţăranului nostru.

D Profesor Otoiu într'o conferinţă foarte instructivă insistă asupra mijloacelor de înbunătăţire a aminalelor noastre domestice şi accentuiază cu deosebire importanţa societăţilor pentru controlul vacilor de lapte.

Arată prin ce mijloace să poate influenţa producţia de lapte a vacilor noastre, ceeace constitue azi un isvor de îmbogăţire pentru crescătorii de animale. Demonstră cu cifre marele pericol ce ameninţă cultura noastră de cereale din partea Americei şi insistă să se dea tot mai mare atenţiune creşterii vitelor.

Crede că lucrările acestea de ameliorare, cari preconizează studii serioase de ereditate să fie introduse şi la noi şi recomandă comisiilor zootechnice judeţene că atât mai mult se cere încetăţănirea acestor organizaţii şi la noi, întrucât în Uugaria, Cehoslovacia, şi în alte ţări sunt introduse deja, şi acolo se lucrează serios.

Incheie prin un apel călduros către tinerime ca să caute prin folositoarele cunoştinţe ce şi vor însuşi să devie cu toţii pionieri şi apostoli, înflăcăraţi, ai progresului agricol, care tocmai azi lasă mai mult de dorit.

Instructiva conferinţă a fost răsplătită cu călduroase aplauze de către auditori.

— Tribunalul din localitate a adus astăzi o interesantă sentinţă, care e o îmbinare a strictei interpretări judiciare cu aprecierea condiţiunilor de traiu de astăzi. Numele împricinaţilor nu le mai amintim. O femee divorţată de câţiva ani a cerut tribunalului să oblige pe bărbatul ei să acopere cheltuelile de tratament al copiilor lor bolnavi. Cu toate că primea, în baza unei sentinţe, anterioare, întreţinere atât pentru ea cât şi pentru copii, tribunalul a admis acţiunea.

---

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

Ultime informaţii

— Din partea bătrânului învăţător pensionar, pentru a cărui ajutorare am cerut obolul cititorilor noştri, primim o scrisoare în care, confirmând primirea sumei de 800 lei trimisă cu mandatul postal No. 1126, ne roagă să permitem să-şi exprime recunoştinţa faţă de toţi cei ce i-au venit în ajutor.

De asemenea ne roagă să mulţumim dnei Maria Orban din Cluj, care i-a trimis 200 lei.

In acelaş timp, din partea dlui avocat Ion C. Nicolaescu din Bucureşti, Parcul Filipescu, Aleea Alexandrescu 44, primim următoarea scrisoare:

Stimate Domnule

„Vă rugăm să binevoiţi a mi comunica pe ce adresă trebue trimis sau depus costumul pentru bătrânul învăţător pensionar recomandat de dv.

Cu distinsele mele salutări

(ss) Ion C. Nicolaescu

La aceasta am răspuns chiar astăzi, comunicând adresa bătrânului învăţător pensionar.

— Măcelarii din Cluj au cerut o urcare a preţurilor cărnii de vită cu 2 lei, şi într'o măsură mai mare la untură şi slănină, porcii graşi fiind foarte scumpi. Incolo spun ei, piaţa cărnii stă bine. Mulţi măcelari vând chiar şi sub preţurile maximale. Indeosebi carnea de porc este suficientă, aceasta în urma reducerii importului.

— Un pachet de ţigări costă 6 lei. Fumezi ţigările, şi nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal şi Banat nu costă decât 2 lei, tic vă dă posibilitatea de a par şlipa la distribuirea unor câştiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Banffy.

— Uniunea ofiţerilor de rezervă, Secţia Cluj, de sub preşidenţia dlui dr. Amos Francu, va ţine o şedinţă Vineri seara la orele 9 în localul Sfatului Negustoresc, Calea Moţilor No. 6. Obiectul principal al discuţiei va fi chestiunea împroprietăririi ofiţerilor de rezervă.

— Dnii Mihail Pelicuda şi Gh. Constantin şi-au luat cu distincţie licenţa în ştiinţele economice şi comerciale dela Academia Comercială din localitate. Urăm tinerilor licenţiaţi tot succesul.

— Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu, Regionala Cluj, Strada Kogălniceanu Nr. 8, caută pentru imediată aplicare un intendent la orfelinatul de băeţi „Principele Carol" Cluj. Informaţii la biroul regional.

— *Casa Irene din Bucureşti expune în zilele de 23, 24 şi 25 Octombrie, colecţia de modele parisiene Tailleur, rochii, mantouri şi pălării, la dna Paladi Memorandului 23.*

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

— Contractele de intrepinderi şi furnizare trebuiesc prezentate la administraţia financiară în termen de 15 zile dela încheiere. După ele se plăteşte 1 la sută taxă de înregistrare. Se consideră contracte facturile de furnizare la autorităţi, după care se plăteşte 1 la sută taxă de înregistrare şi jumătate la sută viză de timbru.

— Ieri a fost suspendată desbaterea procesului Condeescu, şi s'a amânat pe Marţia ce vine, când vor fi ascultaţi martorii din provincie. Sentinţa va fi pronunţată după toate probabilităţile Miercuri.

— Din sursă autorizată deţinem informaţiunea că dl Leonard, apreciatul nostru cântăreţ de operetă va cânta anul acesta la Budapesta şi Paris.

— Săptămâna viitoare comisiunea disciplinară de apel a barourilor avocaţiale se va pronunţa în chestiunea disciplinară a avocatului Lustig.

— La primărie s'a primit un ordin al ministerului de interne prin care se pune în vedere autorităţilor comunale, să interzică transportarea la oraş a galiţelor, fiind ţinute cu capul în jos.

— Incepând încă cu 1 Octombrie orele de serviciu la Administraţia financiară din Cluj au fost stabilite dela 8—1, şi după masă dela 4—6, când însă publicul n'are acces în birouri. Operaţiile de cassă se fac între orele 8—11 jum.

— O delegaţie a morarilor din Cluj s'a prezentat astăzi la primărie în vederea stabilirei noilor preţuri ale făinei pentru luna Noembrie. Ei cer o urcare a preţurilor actuale cu 50 bani la chilogram, motivându-şi cererea cu diferinţa dintre preţurile grâului din luna trecută şi cea curentă. Acum o lună vagonul de grâu se vindea cu 79.000 lei, iar acum cu 86.000. Făina neagră va rămâne însă chiar şi în cazul aprobării acestei majorări la vechiul preţ. Ascultând pe morari d. consilier Moga le-a spus că nu poate anticipa asupra hotărârei consiliului, în competinţa căreia cade rezolvirea acestei chestiuni.

— S'a găsit şi s'a depus la redacţia ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor şcoalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubaşa îl poate ridica de la redacţia ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identităţei.

De vânzare

Moşie de circa 50 iug. arător, fânaţ şi păşune — şi o casă nouă pe un teren de circa 2 iug. din Poiana de Arieş jud. Turda-Arieş. Informaţii şi oferte la dr. Valer Moldovan advocat, Turda. Ofertele să se înainteze până la 1 Nov. 1924. D 300

Vizita ziariştilor cehoslovaci

Vizitarea Clujuiui — Reprezentaţia de gală de la Opera Română — Supeul organizat de Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat — Plecarea

Eri după amiază, la orele trei, oaspeţii cehoslovaci, însoţiţi de către d. Cărpinişanu, prim notar al oraşului, dnii Marcel Romanescu şi Bălteanu, delegaţi ministerului de externe, şi o delegaţie a Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat, compusă din dnii D. Tomescu, Gh. Stoica, D. J. Cucu, Ion Clopoţel, I. Istrati, A Buteanu şi Tiberiu Vornic, au vizitat Fabrica de tutun. Frumoasa instalaţie a fabricei ca şi ordinea care domneşte în complesul acestei organizaţii industriale, au impresionat plăcut şi au atras călduroase felicitări conducătorilor ei.

La orele 4 30 s'a făcut vizitarea exterioară a Universităţei. De aici s'a mers la Bibliotecă, unde, după vizitarea sălilor de lectură, a depozitului de cărţi, a expoziţiei Sion, d. Barbu, directorul Bibliotecei, a binevoit să arate oaspeţilor raritătile bibliografiei româneşti, frumoasa colecţie de cărţi vechi, unica în ţară, decând cea a Academiei a fost transportată la Moscova.

Un scurt ocol pe dinaintea clinicilor şi oaspeţii, obosiţi, s'au întors la ora 6·30 la Hotel „Astoria".

La ora opt a avut loc la Opera Română o reprezentaţie de gală, dată în onoarea ziariştilor cehoslovaci. Lume prea puţină — aceea ce e regretabil. Reprezentaţia însă, fastuoasă şi îngrijită, a plăcut foarte mult. S'a cântat „Samson şi Dalila". D Popovici-Beyreuth, directorul Operei Române, a fost călduros felicitat de către oaspeţii cehoslovaci, şi cu insistenţă rugat să transmită colaboratorilor săi sincere expresiuni de admiraţie.

La ora 11 invitaţii Sindicatului Presei Române au început să sosească. In restaurantul gării, D. Decei, patronul restaurantului, aranjase simplu, dar cu gust, o masă separată pentru oaspeţii Sindicatului. Sosesc rând pe rând, ziariştii cehoslovaci, dl Utalea, primarul oraşului, dna şi dl D. Tomescu, dl prof. Sextil Puşcariu, dna şi dl dr Bornemisa, dl prof. Virgil Barbat, în numele rectorului universităţei, dna şi dl I. Clopoţel, dl dr Pap, procuror general, dr Oct. Simu, subprefect, dr Procov Vavrinete, ataşatul consular al republicei cehoslovace la Cluj, dl Marcel Romanescu, dl Bălteanu, şi numeroşi ziarişti.

Masa a fost prezidată de dna Jindra Huskova-Flajshansova, redactor al ziarului „B. Z. am Abend" şi lectriţă de limba română la Universitatea din Bratislava, domnind în tot timpul o caldă cordialitate între comeseni.

După sosirea acceleratului pentru Oradea-Mare, s'a ataşat vagonul special în care au luat loc ziariştii cehoslovaci, spre a şi continua drumul de întoarcere spre ţară. Semnalul de plecare, a fost acoperit cu puternice urale. Despărţirea a foat caldă şi emoţionantă, uralele şi fluturările de adio ale batistelor au ţinut până ce trenul s'a pierdut în negura nopţii.

Ziariştii cehoslovaci au părăsit Clujul, ducând cu ei o frumoasă amintire, şi lăsând aici trainice sentimente de prietenie.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

Anul V. Nr. 1210 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Duminecă 26 Octomvrie 1924

Infrăți...

CLUJ R Nº 1077

CLUJ 25.OCT.1924

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
Sibiu
R.

ANUNȚURI: La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

Agonia regionalismului politic

Curentul de regenerare a partidului național în fruntea căruia s'a pus dl Vasile Goldiș, înconjurat de o falangă de tinere energii, nu este o mișcare de gospodărie internă a partidului, nici o luptă dată pentru schimbarea unor persoane cu situație în partid prin altele care ar reveni la situații, ci o acțiune de principii și doctrină politică.

Din acest punct de vedere ceia ce se petrece actualmente în partidul național are o importanță mult mai mare de cât un divers act politic de competență și de cadrul reportajului cotidian. Între dezideratele curentului prin care și-a făcut drum în partidul național, — care de altminteri au fost cristalizate în punctele programului politic pe care dl Iuliu Maniu trebue să-l accepte, sau refuzându-l trebue să se demită din șefie — figurează două puncte referitoare la organizația partidului care constitue un mare și un nou principiu politic pentru partidul național.

Anume: intrarea în directoratul de trei — care va înlocui șefia personală și esclusivistă a dlui Iuliu Maniu — a unui om politic din Regat și fuzionarea partidului național cu un partid din Regat. E o reală îndrumare nouă — o îndrumare sănătoasă și de unificare politică — a partidului național. Până acum directiva partidului național — mai cu seamă sub sectara influență a dlui Vaida — a ținut să dea partidului un caracter regionalist, cu toate „pertractările" prin care dl Iuliu Maniu voia să dea aparență unor tendințe regnicolare. Aceste „pertractări" au fost concepute și puse în practică de dl Iuliu Maniu cu un spirit negativ, cu dorința precisă de a nu duce la un rezultat pozitiv, pentru ca partidul național să rămână partidul dlui Iuliu Maniu și al neamurilor sale.

Cu o ridicolă cochetărie de fată bătrână și mofturoasă, dl Iuliu Maniu a „pertractat" în toate direcțiile și în toate casele — chiar în casele cele mai rău famate — nu în dorința de a ajunge la un rezultat real, ci din pasiunea unui sport, din dilentantism, din nevoia de a-și da aparența unei activități politice.

Prin aceste „pertractări" dl Iuliu Maniu s'a aflat în treabă, dar partidul național a fost exclus de la activitatea politică constructivă, lipsind țara de contribuția pe care trebuie să o dea Ardealul în rezolvirea complexelor probleme care frământă România Mare.

Elementele inteligente și independente ale partidului național și-au dat de mult seama de caracterul nefast al directivei dlui Iuliu Maniu care condamnă partidul la un perpetuu obstrucționism, la sterilitate și la o veșnică opoziție.

Spiritul de disciplină, un respect mistic pentru faptele trecutului și un fel de jenă față de „regăteni" i-a obligat până acum la tăcere, la supunere și la o inacțiune mângâiată cu nădejdea că odată și odată lucrurile să vor îndrepta.

Speranța aceasta a fost pierdută, astăzi elementele active și independente ale partidului național au ajuns la convingerea că totul se poate schimba în această lume, afară de temperamentul șovăitor, de politică îngustă și de regionalismul de mic provincial al dlui Iuliu Maniu.

Atunci, aceste elemente, mai pre sus de disciplina de cazarmă, de superstiția trecutului și de jena față de „regăteni" au pus interesele partidului amenințat de moarte prin inaniția politică". Continuarea pasivității lor, ar fi însemnat consimțământul la sinuciderea partidului național — și acest consimțământ nu au voit să-l dea elementele tinere și viguroase ale partidului.

Ne găsim, nu în fața unui act de rebeliune politică, nici în fața unei inițiative de relăcere a gospodăriei interne a partidului, ci în fața unei evoluțiuni a partidului național, având ca directivă unificarea politică, care trebue să urmeze, ca o consecință logică și firească unificarea de Stat a României-Mari.

Inscripții

„Amicii lui Hașdeu." — Un distins confrate din București a propus alcătuirea unei societăți, a celor cari au cultul marelui scriitor și gânditor, care să poarte numele „Amicii lui Hașdeu". E dureros că dintre gloriile românismului, Hașdeu — a cărui personalitate a fost pur și simplu formidabilă — are soarta cea mai tristă și nemeritată.

Operile lui — atât de variate, pline de vioiciune, spirit și originalitate — nu s'au mai retipărit, deși ele prin veșnica lor viață spirituală s'ar citi cu pasiune și ar constitui o hrană suculentă pentru sufletul modern.

Mormântul lui Hașdeu, din cimitirul Belu, dela București e lăsat în uitare și părăginire, iar fantasticul lui castel din Câmpina se prăbușește în ruine.

Pentru ce această ingratitudine de barbari?

Pentru crima genialității de care s'a făcut vinovat Hașdeu?

Pentru decența și demnitatea civilizației noastre trebue să se pună capat acestei ingratitudini și sălbăticii. Opera lui Hașdeu trebue reliefată și redată marelui public, mormântul lui trebue îngrijit cu pietatea cuvenită, castelul lui răsărit din minunata lui fantezie și din spiritul Iuliei trebue păstrat ca o frumusețe și ca o amintire de preț — căci Hașdeu a fost personalitatea cea mai mare — excepțională a României contemporane.

Diodor

Ungurii și noul control militar

Iredentistul Zsilinsky Endre face în ziarul „Szozat" apologia militarismului și declară că Ungaria trebue să lupte contra pacifismului „celor ce au furat teritorii"

După cum au anunțat ziarele, Ungaria va fi supusă unui nou control militar. Cum este primită în Ungaria această măsură indiferentă pentru orice stat cu sentimente pacifiste, reiese din țipetele nervoase ale presei maghiare, de pildă din articolul cunoscutului iredentist și „apărător de rassă" Zsilinsky Endre publicat în marele cotidian budapestan „Szozat".

In cele de mai jos vom reproduce câteva părți caracteristice din semnificativul prim-articol.

„Cine a putut să uite — scrie Zsilinsky Endre — minunata cuvântare a contelui Apponyi, rostită la Geneva și expunătoare cu demnitate a doleanțelor maghiare? Dar n'am uitat nici revolta sacră cu care dl președinte Hymans a respins învinuirile lui Apponyi și nici gălăgia făcută în presa mondială de Franța și statele Micei Antante speriate de adevărurile maghiare.

Societatea Națiunilor astăzi vrea să „aranjeze" controlul militar pentru Ungaria.

Opinia publică maghiară a țipat în urma durerii pricinuite de lovitura de bici, francezii și Mica Antantă s'au bucurat în coloanele presei mondiale, diplomații englezi și italieni, cari au suferit cu acest prilej o nouă înfrângere, au preferat să tacă, dar aceasta cea mai nouă infamie a Societății Națiunilor a revoltat chiar și opinia publică a țărilor neutrale.

Guvernul maghiar a crezut că prin înțelegerea maghiaro-rusă își ușurează situația față de România. Astăzi vedem însă că în urma acestei înțelegeri dușmanii țării și-au strâns și mai mult rândurile și situația și așa grea a Ungariei a devenit acum și mai gravă.

Noul control militar este umilitor.

Iată succesele noastre externe. Oricare maghiar demn trebue să se revolte. Pentru ce ne umilim noi în fața Micei și Marei antante și pentru ce stăm încovoiați în fața Societății națiunilor?

Desigur, francezii, ochii și românii se bucură de pacifismul forului chemat să zădărnicească un nou război. Li s'au împlinit doar' toate visurile. Și-au câștigat teritorii la cari nici să se gândească nu îndrăsneau. Orice război nu poate decât să le strice și să-i tulbure în posesiunea teritoriilor furate.

Acum ei cer pace ca să nu piardă cetace au furat. Cazul este asemănător cu cel al tâlharului care declară de pe vârful muntelui de aur furat că el este de-acum adversarul oricărei alte tâlhării, iubește cu pasiune pe polițiști, declamă pentru ordinea de drept și umblă la biserică Iată motivele pacifismului Micei antante și al Franței.

Națiunile ale căror teritorii, unitate de rasă și posibilități de trai au fost violate, trebuesc nimicite culturalicește, moralicește și economicește pentru ca nici când să nu se mai poată trezi. Iar după ce cadavrul acestor națiuni va începe să putrezească, atunci să vie pacea mondială. Iată dorința învingătorilor.

Noi suntem și rămânem militariști, nu credem într'o pace mondială cinstită, ia pacea potentaților de la Geneva, nu ne trebue. Noi suntem militariști și lăsăm să fie pacifiști mișeii de la Geneva autorii farisei ai celei mai ticăloase și antiumane ruinări de popoare.

Controlul militar anterior a fost aproape conciliant față de noul sistem. Este o nerușinare ne mai pomenită ca cei ce fecăresc într'una de pace, să organizeze și un control, mai strict, mai antiuman decât cel de până acum. Marile puteri au admis la control chiar și concursul opin-

(*Urmare pe pagina II*)

CLICA NU RENUNȚĂ

Un interview al dlui Vaida și comunicatul partidului național — Desmințiri inutile și ridicole — O încercare de a temporiza desnodământul

Hotărârea luată la Sibiu de către cei 27 de prieteni ai dlui Goldiș, trebuia să provoace la conducerea partidului național mai multă grijă pentru destinele acestui partid, mai multă seriozitate politică față de o acțiune care ridică o gravă chestiune în sânul partidului național. Așa cel puțin credem că s'a gândit la Sibiu, și așa ne închipuim că ar fi fost logic să fie. Partidul național a fost chemat să și facă un riguros proces de conștiință și desigur, actuala conducere a partidului național, dacă nu avea nimic de ascuns judecății membrilor partidului, ar fi trebuit cea dintâi să se supună bucuros cerințelor exprimate de grupul dlui Goldiș.

*

Dar n'a fost așa. Incapabili să înțeleagă necesitatea prefacerilor cerute, oamenii clicei se încăpățânează a se închide în vechile procedee. Astfel dl Vaida, aflând de memoriul întocmit la Sibiu, a dat „Luptei" un interview în care încearcă inutil să desmintă mișcarea dlui Goldiș.

Argumentele dlui Vaida nu aduc nimic nou. Mai întâiu, dsa nu vede în toată această chestiune, menită să dea, oricum, o nouă înfățișare partidului național, decât vechile și stupidele presupuse intrigi liberale. Atât. Toată frământarea unui însemnat grup de membrii ai partidului național, în care figurează elemente de valoare și personalități cu multă suprafață politică, pentru primul vicepreședinte al partidului național nu contează. Prețios pentru dsa este numai să-și poată menține situația în partid, și pentru aceasta crede că este de ajuns să fluture gogoriță intriglor liberale.

Evenimentele cari au avut loc, ca și cele ce trebue să urmeze, nu au pentru dl Vaida altă valoare decât cea pe care li o poate da dsa, ascunzându-le de văzul și judecata opiniei publice. Ele însă sunt cu mult mai puternice decât își închipuie clica din jurul dlui Maniu și ca dovadă că așa este, e că odată cu interview-ul dlui Vaida, conducerea partidului național a fost constrânsă să publice un comunicat, tot așa de imprecis, în care însă nu se poate ascunde că memoriul dela Sibiu este o realitate.

*

Toate acestea sînt însă zădarnice. Mirarea țâțarnică a dlui Vaida nu poate desminți convorbirea dintre dnii Goldiș și Goga, de la Oradea-Mare. In momentul când dsa vorbea „Luptei", acest fapt, premergător hotărîrilor de la Sibiu, se petrecuse și d. Vaida avea cunoștință de el. De asemenea încercarea naivă a comunicatului publicat, de a ascunde adevărul hotărîrilor de la Sibiu sub afirmarea că s'au prezentat dlui Maniu numai părerile schimbate cu prilejul adunării la un loc a mai multor membrii din partidul național, ni se pare lipsită și de tact și de seriositate.

*

In adevăr, cunoscându-se hotărîrile grupului Goldiș, afirmațiunile comunicatului publicat nu înseamnă decât o încercare de a temporiza desnodământul. Vechile procedee ale dlui Maniu se fac iarăși simțite, ceea ce nu poate decât să irite fracțiunea sătulă îndestul de întrebuințarea acestor procedee.

Atât interviewul dlui Vaida cât și comunicatul clicei, dovedesc perfecta îndreptățire a acțiunei dlui Goldiș. La conducerea pardidului național răul este incurabil, și el trebui înlăturat cu energie și curaj.

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581 | **Vopsitorie de lână şi de tort** 13

(Continuare de pe Pag. 1.)

carilor şi au admis spionajul vecinilor noştri afurisiţi.

Nu ştim care va fi răspunsul guvernului la această ticăloşie căreia Societatea Naţiunilor — sub pretextul pacifismului — i-a dat numele, puterea şi prestijul său.

Singurul răspuns adevărat n'ar putea fi decât acesta: Să ieşim din Societatea Naţiunilor şi să plecăm trântind uşile în urma noastră. „Eb ura fakó" (Frază intraductibilă ce faţă de cei cu pretenţii de a da poruncl. — N. R.)

*

Articolul de mai sus este o dovadă cât de necesar este controlul militar instituit într'o ţară atât de turbulentă şi neastâmpărată ca Ungaria. Mica ţărişoară ungurească suferă încă de boala ei naţională „turbatio sangvinis."

Armatele Micei antante sunt însă totdeauna gata să-i aplice din nou tratamentul medical din 1919.

De-ocandată rămâne stabilit: Ungaria celor „cari se deşteaptă" este una din cele mai reale primejdii pentru pacea Europei.

Tribuna liberă*)

Apelul Direcţiunei cinematografelor din Cluj către On. Public

Publicul în nenumărate rânduri a avut prilej a se încredinţa, de marile jertfe materiale aduse de cinematografele din Cluj pentru a prezenta publicului cele mai celebre filme din lume, cări au costat sume enorme. Pentru a face o icoană clară de preţurile de intrare din străinătate şi alte oraşe din ţară, înşirăm mai jos câteva date. In Franţa cel mai eftin bilet de cinematograf costă 5 franci, ceiace corespunde cu 50 Lei, în Anglia 3 schillingi, iar în alte oraşe din România, intrările sunt 15 Lei şi 30 Lei, să mai adăugăm la aceasta şi scumpirea enormă a pieţei, personalul, electrica, încălzitul sălilor etc., etc., cheltuelile se ridică la sume enorme. In urma acestui fapt Direcţiunea cinematografelor se vede nevoită a majora preţurile locurilor într'un mod modest, rămânând pe lângă toate urcarea cele mai ieftine cinematografe din ţară.

Credem că această modestă urcare, onoratul public o va considera justă ştiind cu ce greutăţi materiale se poate susţine azi un cinematograf, ca publicul să aibă cel mai ieftin şi popular loc de distracţie.

Direcţiunea Cinematografelor

*) Administraţia nu la responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

— S'a găsit şi s'a depus la redacţia ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor şcoalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubaşa îl poate ridica de la redacţia ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identităţei.

Adunarea generală a Astrei

Primim următoarea:

Convocare

In înţelesul §-ului 23 din statute, membrii „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura popornlui român" se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ţinea în Arad, în zilele de 8 şi 9 Noemvrie 1924.

Programa adunării:

Vineri, în 7 Noemvrie 1924, în orele 6 d. a.:

Consiătuire cu domnii directori ai despărţămintelor „Asociaţiunii" privitor la modificarea Statutelor.

Sâmbătă, în 8 Noemvrie 1924, la orele 11 a. m.:

Şedinţa I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale
2. Inscrierea delegaţilor prezenţi ai despărţămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1923.
4. Alegerea comisiunilor pentru:

a) examinarea raportului general pe anul 1923;

b) censurarea socotelilor pe anul 1923 şi a proiectului de buget pe anul 1925;

c) înscrierea membrilor noui;

d) examinarea proiectului de modificare a Statutelor „Asociaţiunii".

5. Prezentarea eventualelor propuneri*.

Duminecă în 9 Noemvrie, la orele 10 a. m.:

Şedinţa II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general şi propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii încredinţată cu censurarea socotelilor şi a proiectului de buget.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membrii noui.
4. Raportul comisiunii pentru examinarea proiectului de modificare a Statutelor.
5. Alegerea a 3 membrii pentru completarea locurilor vacante în comitetul central pe restul periodului de trei ani (adecă pe un an).
6. Propunerea pentru ţinerea adunării generale din 1925 în oraşul Reghin.
7. Dispoziţii pentru verificarea procesului verbal al adunări generale.

După prânz la orele 5:

Şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice-literare.

* Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiului „Asociaţiunii" Sibiu, Strada Şaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiu, din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român" ţinută la 10 Octomvrie 1924.

Vasile Goldiş, preşedinte. **Romul Simu,** secretar.

Héjjas în fruntea brigadelor iredentiste

In altă parte a ziarului nostru publicăm ştirea înfiinţării noului partid iredentist al „ungurilor naţionalişti şi independenţi". Acest partid dispune şi de o organizaţie militară. In fruntea acestei organizaţii se află faimosul locotenent Héjjas comandantul celor 5 brigăzi plasate de-alungul graniţelor ungureşti. Scopul cel mai imediat al acestor brigăzi este — după declaraţiile locotenentului Héjas la Kecskemét — recucerirea Bratislavei şi a Burgenlandului.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 25 Octombrie

CINEMA SELECT

PREMIERA!

VĂPAIA

Dramă senzaţională sentimentală din viaţa unei fete după romanul lui Hans Müller. In rolul principal cunoscuta artistă POLA NEGRI

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

E doamna sau domnisoara

O poveste de amor sentimentală şi senzaţională în 6 acte, după romanul lui *Croker*. In rolul principal cunoscuta stea a cinematografului american: ICA LENKEFFY

CINEMA APOLLO

Fraticidul

Dramă criminală senzaţională din viaţa alor doi fraţi în 5 acte. In rolul principal: *Bl Ba-Ba.*

Premieră senzaţională!

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

Aviz

Purtătorii chitanţelor definitive ale emisiunei a III-a (realizată în Mai 1923) sunt invitaţi să-şi prezinte începând dela 1 Noemvrie a. c. chitanţele complect achitate ce posedă, la ghişeele societăţei, Bucureşti, Str. Povernei 2 între 9—12 ore spre a obţine acţiunile definitive.

D 309

Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşiţa S. A.

No. 42801—1924. L.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 11 Noemvrie a. c. la orele 12 va avea loc la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. din Cluj licitaţie publică pentru următoarele lucrări.

1. Construirea unui canton simplu pe linia Beclean-Rodna-veche.
2. Refacerea zidului de sprijinire pe linia Valea-Vişeului-Borşa.
3. Refacerea rampei de încărcare în staţia Cluj.

Licitaţiunea se va ţinea în conformitate cu art. 71—83 ale Legei Comptabilităţii Publice. Se vor prezenta oferte cari se vor ţinea de ofertant valabile cel puţin două luni dela data licitaţiei. Se rezervă dreptul de a cere ofertantului o analiză de preţuri înaintea aprobării rezultatului licitaţiunei. Pentru fiecare lucrare se vor da oferte separate. Formularele de ofertă şi ori ce informaţiune se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13 la Direcţiunea Specială L. D. G. Bucureşti, Str. General Berthelot No. 8, la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj şi pentru lucrarea de sub I, la Secţia de Intreţinere (Cfr. Beclean) pentru lucrarea de sub 2 la Secţia de Intreţinere Cfr. Sighetul-Marmaţiei, pentru lucrarea de sub 3 la Secţia de Intreţinere Cfr. Cluj.

D 306 **Direcţiunea IV. Regională Cfr.**

Prima Soc. Civilă de Credit Funciar Rural Bucureşti

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 4 Noemvrie a. c. continuând în zilele de 5 şi 6 ale aceleiaşi luni se vor trage la sorţi, scrisuri funciare rurale pentru un capital de lei 5,880.100 din cari:

Scrisuri 4% a 43 a tragern . . .	Lei 289.400·—
Idem 5% a 78 a tragere . . .	Lei 5,590.700·—
Total: . .	Lei 5,880.100·—

Tragerea la sorţi se va face în zilele arătate mai sus, la orele 3½ p. m. în şedinţă publică, în localul Societăţei din Str. Colţei No. 27.

D 310 **Direcţiunea,**

Citiţi şi răspândiţi: **«Infratirea Poporului»** cea mai bună gazetă săptămânală.

** Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

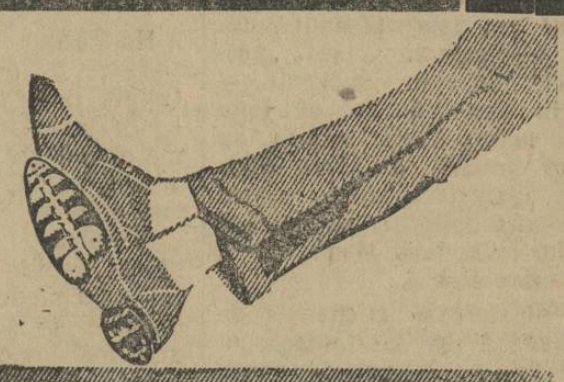

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ○○○○○○○

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai minimale.

Congresul asociației clerului „Andreiu Șaguna"

Primim următoarea

Convocare

In înțelesul § ului 10 din statutele Asociației „Andrei Șaguna" a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș — având arhiereasca binecuvântare convocăm

al V-lea congres ordinar, drept congres misionar,

al preoțimii pe zilele de 13 și 14 Noemvrie a. c. la Oradea-Mare, cu următorul

Program:

1. Slujba sfintei liturghi în catedrala eparhială.
2. Deschiderea congresului prin prezident.
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul cassierului.
5. Problema apostolatului laic în zilele noastre.
6. Organizarea apostolatului laic la orașe.
7. Organizarea apostolatului laic la sate.
8. Concordatul.
9. Căutarea de soluții cu privire la înzestrarea materială a bisericii noastre.
10. Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu trei zile înainte de congres.)

Delegații despărțămintelor, alegându-se și conform § ului 6, pct 1 din Regulament, precum și toți ceice doresc a participa la congres, vor binevoi a se adresa P. C. S. Părintelui Dr. A. Magier, dir. Academiei teologice din Oradea-Mare, pentru a li se reține locuință.

Biletele de reducere pe C. F. R. se vor ridica dela P. C. prezidenți ai secțiilor și despărțămintelor (P. C protopopi).

Membrii comitetului central se vor întruni în ședință în ajunul congresului (4 Noemvrie a. c.) ora 4 p. m. In aceeași zi, la ora 6, se va ține o consfătuire intimă a membrilor Asociației.

Dnii prezidenți ai secțiilor sânt rugați a-și trimite cât mai neîntârziat biroului central rapoartele lor, ca și ale cassierilor, pentruca să se poată pregăti raportul general către congres. Tot biroului central i se vor trimite și referatele asupra problemelor ce vor fi puse în discuția congresului.

Dr. Gh. Ciuhandu, prezident.
Prof. N. Colan, secretar general.

NB. Reprezentanții clerului român și ai celorlalte confesiuni din țară, precum și alți oaspeți sânt binevăzuți la congres.

*

Ziarele și revistele din țară sânt rugate a reproduce această convocare.

Presa din Ungaria

„In școlile ungurești din Ardeal nu se poate preda decât valahește"

Sub acest titiu mincinos ziarul iredentist „Szozat" scrie următoarele:

„Campania contra școlilor ungurești din Ardeal se apropie de fază definitivă. In curând mii de școli ungurești nimicite vor vesti în întreg Ardealul faptul că maghiarimea de acolo este dată pradă capriciilor valahimei. Școlile ungurești încetează, cuvântul unguresc moare în patria lui de un mileniu și jumătate(?) Și nimeni nu spune un cuvânt de apărare a intereselor maghiare. In zădar am chemat și chemăm și azi la îngropăciune opinia publică a apusului zis cult, — Liga Națiunilor „paznica drepturilor" n'a făcut nici un pas pentru ungurii din Ardeal condamnați la moarte.

Maghiarimea ardeleană, prima dintre toate popoarele din lume care a protestat (?) contra intoleranței naționale și confesionale, spre vecinica rușine a culturei va pieri în îmbrățișarea mortală a rassei inculte.

Primim știrea că la București ministrul de culte Anghelescu a presidat o consfătuire care a hotărât condamnarea la moarte a școlilor ungurești din Ardeal în felul următor:

In toate clasele tuturor școlilor ungurești trebue introdus fără întârziere învățământul cu limba de predare valahă. In toate clasele tuturor școlilor călugărești toate materiile se vor preda în valahește.

Ordonanța ministrului Anghelescu disprețuitoare a oricărui drept și înțelegere (!) s'a răspândit cu iuțeala fulgerului în toate părțile locuite de unguri și a produs pretutindenea spaimă și revoltă. Presa maghiară din Ardeal amintește că ministrul și-a călcat contractul (?!) cu bisericile ungurești.

Suntem informați din sursă sigură că reprezentanții bisericilor nu vor îngădui desfacerea unilaterală a contractului (?!) colectiv și vor începe lupta contra dispozițiilor ilegale".

— Am reprodus aceste rânduri pentru ca și cititorii noștri să se poată convinge de felul necinstit și mincinos cum presa din Budapesta înțelege să'și informeze cititorii și să alimenteze ura față de România.

Un nou partid al ungurilor „cari se deșteaptă"

„Magyarság" scrie că unguri „cari se deșteaptă" au ținut la Kecskeméth o mare adunare populară la care au adus la cunoștința publicului formarea „partidului național maghiar independent". Programul antisemit și iredentist al noului partid a fost expus de dd. Gömbös, Eckhardt, Lendvai și alți agitatori. Gömbös a declarat că orașul Kecskemét este capitala Ungariei, iar nu Budapesta stricată.

„Jos cu ideia confederației dunărene — a spus d-sa — noi nu dorim reînvierea monarhiei!"

Eckhardt vorbește contra panslavismului iar Ulain cere suprimarea vamei, confiscarea moșiilor streinilor și soluționarea chestiunei evreiești. Chestiunea evreiască trebue rezolvită — a spus Ulain — nu cu bâta ci cu mijloace economice. Lendvay spune că faimosul Héjjas n'a fost destul de aspru cu evreii.

Publicul adunat a cerut să vorbească Piroska János, atentatorul dela Csongrad. Acesta însă a renunțat la discurs.

Cadavrele evreiești

Citim în „Szózat" că Davida Jenő, decanul facultății de medicină la Universitatea din Seghedin a dispus afișarea unui aviz în sensul căruia studenții evrei nu se pot înscrie la Universitate decât dacă se declară supuși legii XIV. din 1876, cap 112. Aceasta lege prevede punerea cadavrelor părăsite și nereclamate de rude la dispoziția clinicei medicale.

Expatrierea lui Szabo Dezsö

Scriitorul ungur Szabó Dezsö autorul faimosului roman „Satul măturat" — după ziarul „8 Orai Ujság" — s'a expatriat în Italia. Inainte de a pleca, scriitorul ungur a afișat pe zidurile Budapestei placate, aducând la cunoștința publicului maghiar că își vinde biblioteca valoroasă pentru a avea bani de călătorie și stabilire în Italia, noua sa patrie.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: SYLVIA (Ca oaspe dl Király Ernest. Prețuri ridicate. Abonament de zi 24. B. Seria 96.)

Sâmbătă matineu: UMBRELA SF. PETRU (Prețuri reduse. Seria 97).

Sâmbătă seara: PAGLIACCI (Distribuția de nou roluri. (ȘCOALA BARBAȚILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Abonament de Premeira 12. Seria 98.)

Duminecă matineu: BAIADERA (a 43 oră. Prețuri rcduse. Seria 99).

Duminecă seara: ANTONIA (Abonament de zi 25. A. Seria 100).

Luni: MOARA ROȘIE (Prețuri obișnuite. Abonament șters. Seria 101).

* **Cele trei grații.** Cu o nespusă febrilitate decurg repetițiile pe scena teatrului sub conducerea dlui Izsó. Faima acestei operete a străbătut și în afară de teatru și publicul manifesta un foarte viu interes pentru premiera piesei care s'a fixat pentru săptămâna viitoare. Această operetă nu are lipsă de așa zisă reclamă, e atât de perfectă scrisă și construită și are o muzică atât de dulce, încât de sigur va fermeca și va satisface pe toată lumea. Rolurile principale sunt deținute de Zöldhelyi, Neményi, Dajka, Tompa, Ihász, Leövey, Bányász, Izso.

* **Ernest Király.** Sala archiplină au ascultat în primele două seri delectându-se în marele talent al acestui celebru artist, care are o strălucită reputație în străinătate. Vineri seara ve debuta în Sylvia, iar Sâmbătă seara în Văduva Veselă.

* **Matineuri.** Sâmbătă în matineu se va reprezenta „Umbrela Sf. Petru", iar Duminecă „Bajadera cu prețuri reduse. Duminecă seara se va relua „Antonia", iar Luni „Moara Roșie".

Pentru un bătrân învățător pensionar

S'a prezentat la redacția noastră un bătrân învățător pensionar care, bolnav și cu o pensie de 150 lei lunar, trăește într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia își mai ține subreda-i țesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă și un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta și credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacția ziarului nostru adresa celui ce cere și e bine să fie ajutat.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanția de 5000 lei depuși la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanția" la Administrația ziarului.

Primăria Orașului Alba-Iulia No. 6207—924 adm.

Concurs

Pentru complectarea postului de Inginer șef vacant la primăria orașului Alba-Iulia se publică concurs.

Reflectanții vor înainta până la data de 21 Noemvrie a. c. primăriei orașului Alba-Iulia o petițiune adresată primarului atașând:

a) Estrasul de naștere.

b) Certificat medical din care să resulte că din punct de vedere sanitar este apt pentru serviciul ce cere.

c) Certificat de studii.

d) Dovezi pentru satisfacerea serviciului militar.

e) Declarație de limbile ce cunoaște.

Sunt preferiți cei cari pe lângă partea de architectură sunt inițiați și să pricep și la electro mechanică.

Retribuțiunile sunt celea normate în legile și regulamentele din vigoare știind că la incadrare se va lua în considerare cvalificația, etatea și anii de serviciu de pân acum.

Cei cari sunt în funcțiuni publice vor înainta cererile lor pe cale ierarchică anexând și câte un stat de serviciu.

Alba-Iulia, la 21 Oct. 1924.

D 305 **Dr. Aurel Sava**, m. p. primar.

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanți, vizitii și incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună și 15 zile concediu pe an plătite, gratificație fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae și asistență medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporția vechimei.

CONDIȚIUNI: servicin militar satisfăcut, să știe ceti și scrie, 500—1000 lei garanție, 10 zile școală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc și minori peste 18 ani, precum și femei cu salarii de 70 și 60 lei pe zi. D 303

Reclama este sufletul comerțului

BEREA DESCHISA „URSUS"

a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Reglementarea prețurilor
pieței comerciale

Trei sisteme în vigoare: Prețuri maximale, regimul legii speculei și libertate absolută

Constatări și perspective pentru viitor

Chestiunea scumpetei și mijloacele de combatere a ei este una din principalele obiecte de discuțiune dela războiu încoace. Și în această materie s'au preconizat diferite soluțiuni, cari au fost puse rând pe rând în practică, fără însă a ne duce la rezultatul dorit: ieftenirea traiului. Așa a fost la noi și așa în celelalte țări. A da astăzi o icoană fidelă a raporturilor din diferitele țări în ceea ce privește problema ce ne preocupă este absolut imposibil. Destul să știm, cum stăm în țară la noi.

Astăzi situația este astfel încât în parte prețurile sunt reglementate. Libertate de comerț există cu privire la materiile produse la noi în țară, când ele sunt puse în circulație direct de producător. Acesta este regimul cerealelor, al altor produse agricole și al industriei miniere. La articole alimentare transformate avem prețuri maximale fixe, stabilite în baza costului materiilor cumpărate dela producător. Acesta este regimul făinei, pâinei, cărnii ș. a. m. d. In sfârșit al treilea sistem este acel al legii speculei, care stabilește în general cât de mare poate fi beneficiul revânzătorilor, prin fixarea unui anumit procent ce se adaugă la prețul de cumpărare.

Evident că intervenționismul statului este mai mare în cazul prețurilor maximale. Justificarea lui este de tot simplă. De-o parte ne-o dă natura articolelor, care sunt strict necesare consumului intern, de altă parte ușurința controlului asupra costului lor. Iar rezultatul este că piața alimentară prezintă prețuri relativ reduse, lucru firesc într'o țară agricolă ca a noastră. Dar tot acestui sistem i se datorește și varietatea prețurilor din diferite localități, care nu mai depind de concurența reală, ci de rigoarea cu care autoritățile din fiecare comună procedează la fixarea prețurilor.

*

Am arătat în deosebite rânduri că comercianții s'au obișnuit de mult cu acest sistem, cerând în anumite cazuri ei înșiși prețuri maximale, pentru a se pune la adăpost față de sancțiunile legii speculei.

Lucrul acesta s'a întâmplat cu morarii și brutarii din Cluj acum o lună.

Iar la obișnuitele consfătuiri lunare în vederea fixărei noilor prețuri comercianții se prezintă regulat, arătând care este situația de pe piață.

Chibzuind toate aceste împrejurări se fixează apoi noile prețuri maximale. Zilele trecute măcelarii au cerut o urcare a prețului la carnea de vită cu 2 lei și cu 2—6 lei la untură și slănină. Deasemeni brutarii și morarii au propus o majorare cu 50 bani a kilogramului de făină și pâine. Urmează acum să vedem dacă cererile lor vor fi îndeplinite. In orice caz aceste fapte ne învederează, că avem un sistem bine consolidat în această privință.

Mai puțin favorabile sistemului în vigoare sunt comparațiile dintre prețurile din diferite localități. La Timișoara cu o regiune agricolă productivă, alimentele sunt mai scumpe ca în toate celelalte orașe ardelenești, iar la Sibiu și Târgul-Mureș prețurile sunt mai reduse.

Crearea unei unități în această privință pentru întreaga țară este de dorit. Și nu putem decât să felicităm primăria din Cluj, că a luat această inițiativă.

Stând de vorbă cu comercianți din categoria celor obligați să vândă pe prețuri maximale, aceștia ne-au spus că la o stabilizare a prețurilor nu se poate ajunge decât prin maximalizarea articolelor la producători, care maximalizare ar trebui însă să aibă drept consecință o reîntroducere a prețurilor maximale pentru toate articolele. Astfel stând lucrurile, este evident că deocamdată nici nu poate fi vorba de o modificare a sistemului în vigoare.

Scrisori din Aiud

Excursia elevilor liceului „Titu Maiorescu" la Rădești

Duminica trecută elevii liceului de băieți „Titu Maiorescu" din Aiud, sub conducerea directorului dl Ovidiu Hulea și profesorilor Lupeănu și Rusu, au plecat în excursie culturală, în comuna Rădești — locul de naștere a regretatului episcop Radu, victima odiosului atentat dela Senat — care pe timpurile de suferințe a poporului nostru a zidit pe cheltuiala sa o biserică frumoasă și pictată cu mult gust artistic.

Aici elevii liceului constituiți în cor sub conducerea profesorului V. Rusu, au dat răspunsurile la liturgie, iar după sfârșitul serviciului divin, au vizitat mai amănunțit picturile acestui sfânt locaș și pe urmă au plecat la școala primară, unde erau așteptați de populația comunei. Elevul Sântu a declamat poezia lui Eminescu „Dela Nistru până la Tisa", după ce dl O. Hulea a ținut o cuvântare pe înțelesul tutulora, demonstrând înțelesul poeziei și făcând comparație între suferințele poporului nostru din trecut și realizarea năzuințelor sale naționale înfăptuite azi. Călduroase aplauze au acoperit ultimele cuvinte ale conferențiarului.

După aceasta țăranii de bucurie că își văd odraslele lor conduse de oameni atât de luminați la minte, fiecare s'a grăbit cu pâine, brânză, lapte și altele de-ale mâncării ospătând pe numeroșii oaspeți.

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

Ultime informații

— *Ni se trimite o întâmpinare reclamă, adresată de Librăria Anca, librăriei Banca Învățătorilor. Reclama esle în întregime scrisă în ungurește și semnată de dl Anka Sándor, könykereskedő. Este în adevăr o rușine ca astăzi încă, o librărie românească să se adreseze altei librării românești în limba asupritorilor noștri de ieri. Dl Anka Sándor n'are nici scuza de a face uz de imprimate tipărite altădată, deoarece reclama dsale poartă data tipărită:* Cluj, 1924 a postabélyeg kelte.

E *rușine dle Anka sau dle Sàndor! Zău, e rușine!*

— **Duminică va oficia la biserica ortodoxă din localitate d. Nicolae Vasiu, profesor și un valoros om de cultură. Dsa candidează la postul de protopop al Clujului. Cu acest prilej d. Vasiu va rosti și o predică. Cei ce se îngrijesc de prestigiul bisericei sînt rugați să ia parte la acest important eveniment cultural.**

— *Ni se comunică din Blaj, că în urma promisiunei dlui Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, d. Opreanu, directorul general al lucrărilor publice, a luat ultimile măsuri pentru a se începe lucrările de canalizare a Târnavei Mari. In acest scop s'a și pus la dispoziție suma de 100.000 lei. De asemenea s'a dat Blajului 150.000 lei pentru terminarea lucrărilor de apaduct.*

— Membrii secțiunilor „Astrei" aflători în Cluj, sunt rugați a lua parte la ședința comisiei pentru modificarea statutelor Asociației. Ședința se ține Duminică, la orele 9 a. m. în sala direcției liceului „Reginei Maria".

* ***Vadul Comercial și Criza de numerar se vor discuta în marea întrunire de Duminecă, ora 10 la Sfatul Negustoresc (Str. Memorandului 6). Rugăm toți comercianții, industriașii, și meseriașii de a lua parte.***

* D. dr *Ionel Motoc* și-a deschis cancelaria advocațială în Cluj, Calea Victoriei No 38.

— Din partea Consulatului Republicei cehoslovace din Cluj se comunică oficial, că din cauza serbării de Stat a Republicei cehoslovace din 28 Octombrie 1924 birourile sale vor fi închise în acea zi.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— Astăseară la orele 6, se va ține la liceul „Regina Maria", unde sunt invitați și membrii pe viață și fondatori, o ședință a comitetului Astrei. La ordinea zilei: Discutarea proiectului de modificare a statutelor. Duminică 26 Oct. la orele 11 a. m. se va ține adunarea generală extraordinară în sala Prefecturii. Ordinea de zi: Alegerea Directorului Despărțământului. Toți membrii sunt rugați a lua parte.

— Astăzi se judecă la Consiliul de războiu din Cluj procesul intentat împotriva individului Sebestyén, care a violat domiciliul studentului Breazu și a aruncat în curte steagul național al studențimei române din Cluj ce se afla în odae, deteriorându-l.

— Miss Kathleen Parlow, fenomenala violinistă americană, a frapat prin arta-i miraculoasă pe iubitorii de muzică din întreaga lume. fiind o artistă de rassă. Execuția ei atinge cel mai înalt grad de perfecțiune, sunetul vioarei sale este ideal, technica vrăjitoare, iar muzica fără pereche, — scrie criticul muzical al ziarului „Baltimore Sun". Marele critic muzical austriac Krongold constata următoarele cu prilejul ultimului ei concert dat la Viena în marele ziar „Neue Freie Presse: Kathleen Parlow a fost dăruită de natură cu un simț muzical excepțional. Cântecul ei este numai farmec și grație și ea stoarce vioarei lui Quarnerius sunete atât de curate și impresionante, încât publicul vienez, dealtfel foarte rezervat, a aplaudat-o cu frenezei după fiecare bucată. Unicul concert al artistei la Cluj, va avea loc Luni la ora 8 și jum. în sala festivă a prefecturei județului Bilete la „Lira" în Piața Unirii 22, în curte.

— Dnii consilier orășenesc Moga, primnotar Cârpinișan și inginer Roată, conducătorul uzinei electrice, au plecat ta Sighișoara pentru a lua parte la adunarea generală a Uniunei generale a uzinelor electrice din România.

— In ședința de Marți a Consiliului orășenesc se vor stabili noulie prețuri maximale pe luna viitoare. Până în prezent numai restauratorii nu și-au formulat revendicările.

— D. Székely Béla, primredactor al ziarului „Uj Kelet" și secretar general al asociației evreilor ardeleni, a început în ziarul de mai sus publicarea unei serii de articole concluzând la nevinovația condamnatului la 9 ani muncă silnică Iosif Mittelmeier. Condamnarea s'a făcut cu doi ani mai înainte pentru crima de omucidere și jefuire de tribunalul din Târgul-Mureș fiind menținută de Curtea de Apel și Curtea de Casație. Apărarea dlui Székely Béla ni se pare foarte ciudată.

— Un pachet de țigări costă 6 lei. Fumezi țigările, și nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal și Banat nu costă decât 2 lei, tic vă dă posibilitatea de a par șiipa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj palatul Banffy.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

MICA PUBLICITATE
3 LEI CURÂNTUL

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc fiiodormă.* Adresa la administrație.

Cămin familiar pentru sugaci și sub 6 ani. Deslușiri la doamna Gizela Iäger st. Dorobanților 20. Nr. 304

Piano scurt excelent de vânzare Calea Victoriei 115 etaj. D. 311

Două declarații
ale d-lui Ion I. C. Brătianu

In ședința de eri a Camerei, la două interpelări anunțate de către dnii Madgearu și Victor Moldovauu, dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, a ținut să facă următoarele două declarații:

Aplicarea stărei de asediu

„S'au anunțat deosebite interpelări, cari se vor desvolta și la cari se vor răspunde când vor fi la ordinea zilei. Eu cred însă că este bine să fac două declarațiuni fără întârziere: o declarațiune este aceia că, noi și eu, luăm răspunderea întreagă a ordonanței Corpului de armată dela București și țin să declar de asemenea că, în situațiuni ca acelea cari au obligat facerea acestui ordin al Corpului de armată, suntem hotărâți să pășim cu toată energia pe care securitatea statului nostru ne-o impune (strigăte de bravo, aplauze prelungite pe băncile majorității).

Chestiunea pașapoartelor

„Mai am de făcut o declarație, fiindcă asemenea nu vreau să rămână, nici 24 de ore, de nelămurire. (Aplauze). S'a vorbit de o nenorocită și dureroasă afacere, întrebându ne dacă colegul meu dela comunicații nu este dator să-și dea demisiunea; și s'a vorbit și s'a menționat numele colaboratorului meu de până ieri, la Ministerul de Interne, a dlui Franasovici.

Eu țin chiar de astăzi, să fac următoarea constatare, că din cele întâmplate reese clar și limpede, care este devotamentul nostru către serviciul Statului, pe care îl facem și cât de departe împingem respectul pentru justiție (Bravo! aplauze prelungite). Doresc ca această pildă să fie înțeleasă de toți (aplauze prelungite) și exemplul dat de colegul meu dela comunicații, să fie înțeles ca un învățământ de acei cari cred astăzi că sunt în drept să ridice asemenea chestiuni (aplauze prelungite).

„Domnilor de asemenea doresc ca exemplul dat de tânărul meu colaborator și cel dat de mine care nu fără jertfă m'am separat de serviciile importante pe cari mi le aducea, dar a vrut ca prin actul său, să lase curs întreg și liber justiției și care a ținut, prin depărtarea sa, să facă acest gest de respect și de omagiu, ca să poată să se lumineze în deplin, — fără măcar umbra unor influențe, cari nu ar trebui să se exercite, — opera de justiție pe care noi o voim întreagă și eficace în toate împrejurările (aplauze prelungite).

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1211 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 26 Octomvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.
5480

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 960 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 720 L.

Ce au facut ei in timpul rasboiului

Vizita colegilor cehoslovaci a fost un prilej de meditații pentru ziarul local al partidului național, care, făcând o excursiune în epoca războiului, arată ce atitudine au avut în acel timp fruntașii națiunii ceho-slovace, atât față de neamul lor, cât și față de îmormântata de veci monarchie Habsburgică!

In tot timpul războiului fruntașii națiunii cehoslovace s'au străduit să întărească sentimentul național, să-i țină pururea deschisă înainte perspectiva realizărei idealului de desrobire și de constituire într'un Stat liber și independent.

Paralel cu această acțiune de viață suflească internă, fruntașii poporului cehoslovac au săvârșit o operă intensă de dezorganizare și subminare a Statului Habsburgic, prin îndemnul la acte de indisciplină și prin apeluri la deserțiuni, care, după cum se știe, să produceau nu numai individual, ci și în masse.

Firește, ziarul local al partidului național, laudă cum se cuvine grija patriotică pe care fruntașii națiunei cehoslovace au avut'o în tot timpul războiului pentru neamul lor, ca și opera lor de dezagregare a fostului imperiu.

Ni se pare însă că ziarul local al partidului național săvârșește cel puțin o imprudență vorbind de vrednica și patriotica atitudine — de atitudinea efectivă — a fruntașilor cehoslovaci în epoca războiului, căci fără voe, printr'o fatală asociație de idei și de stări de lucruri, se pune în discuție ce atitudine au avut fruntașii partidului național în acea vreme. Și o asemenea discuție nu mai folositoare și bine venită nu poate fi pentru fruntașii partidului național.

Fără voe ei și fără voia noastră, foaia locală a partidului național ne reamintește aceste atitudini.

Prudent ca în totdeauna, dl Iuliu Maniu, atunci ca și acum, a stat în rezervă și mutism, așteptând desfășurarea evenimentelor, pentru ca din concluzia lor definitivă să poată lua o atitudine — cea mai puțin riscantă pentru dsa.

In schimb, dl Al. Vajda, cu impulsiunile caracteristice ale temperamentului său, s'a agitat continuu, dar, nu în direcția Bucureștilor, unde se sbuciuma sufletul național și de unde toți românii așteptau să răsară soarele desrobirei, ci gravitând spre Budapesta și Viena.

Dl Vajda scria în foile austriace articole de cea mai plată slugărnicie față de monarchia Habsburgică, în care vedea mântuirea neamului românesc — atât în timpul neutralității României, când soma oamenii noștri de Stat să intre în războiu alături de coaliția germano-maghiară, cât și după ce România se găsea în vâltoarea de sânge a războiului, pălmuindu-le astfel rănile și suferințele.

Dl Ciceo-Pop a fost și mai categoric și mai brutal. Dsa a răcnit în Camera de la Budapesta, că va sfărâma capul primului dorobanț, care va îndrăzni se treacă Munții Carpați.

Sunt numai câteva amănunte, de altminteri destul de caracteristice și elocvente, cu mult sub gravitatea momentului, sub demnitatea și interesele neamului românesc, din atitudinea nenorocită a fruntașilor partidului național.

Le înmormântasem cu grija cu care se ascund anumite fapte jenante, anumite scăderi, față de eclipsa sufletească și politică care se rătăciseră pe măreția și lumina soarelui idealului național, pentru ca epopea și gloria neamului nostru, din acele momente istorice să rămână pură, neștirbită de greșelile unor oameni prea mici pentru acele vremuri prea mari.

Pentru ce foaia locală a partidului național are imprudența de a le desgropa și mai cu seamă de a le accentua prin comparații sdrobitoare pentru fruntașii partidului național?

Ar fi mult mai bine pentru ei să-i lase în elementul lor de intrigi provinciale, de pertractări, de agitații sterile, în care strălucesc cu brio, de cât a i pune într'un paralelism involuntar, dar fatal, cu marii oameni și vrednicii patrioți ai națiunei cehoslovace, cari au priceput duhul vremei și au știut să-și îndeplinească datoria față de neamul lor.

Inscripții

O comemorare ce se impune. — Inițiativa fondării unei societăți „Amicii lui Hașdeu" ridică o serie de chestiunii în legătură cu imensa personalitate a celui dispărut nu numai în eternitate, ci și într'un fel de semiumbră a celei mai nedrepte părăsiri. „Societatea Scriitorilor Romani" a comemorat câți va scriitori morți în floarea vârstei — cu mormintele acoperite de hălăriși cu cperile acoperite de pulberea uitării — și bine a făcut „Societatea Scriitorilor Români".

Se cuvine însă ca „Societatea Scriitorilor Români" care nu este numai o asociație profesională, ci trebue să fie paznica atentă și veghetoare a culturei noastre, și candela pioasă ce trebue să ocrotească memoria marilor dispăruți, să și amintească de marele Hașdeu, organizând o comemorare prin care cei de astăzi să dea prinosul cuvenit geniului și gloriei lui.

Suntem îndreptățiți să așteptăm ziua, când „Societatea Scriitorilor Români" ne va da prilejul să sărbătorim pe cei doui Hașdeu — emoționanta Iulia și patriarchul Bogdan — care au împodobit literatura, cea dintâi cu o notă de grație, cel de al douilea cu o puternică și veșnică rază de lumină.

Diodor

Descoperiri interesante la Mănăstirea Prislopului

Inginerul Wagner descopere sub varul bisericii mănăstirii Prislop interesante fresce din vechime. Se așteaptă mâna de ajutor a Statului

Faima mănăstirii Prislopului din județul Hunedoara nu a ajuns prea departe la noi, deși acest lăcaș dumnezeesc este de-o importanță covârșitoare atât din punct de vedere istoric cât și din cel al artei naționale.

Această mănăstire a fost zidită în anii 1560—1580 de Domnița Zamfira, fata voivodului român Moise Basarab. Osemintele Domniței zac și astăzi zidite în pridvorul bisericii.

Mănăstirea este de cel mai pur stil bizantin, obicinuit la bisericile din vechiul Regat. Ea a înfruntat grele vremuri. Deși adeseori martora diferitelor vărsări de sânge și războaie, mănăstirea Prislop este încă bine conservată.

Conform tradiției, această mănăstire a fost cea dintâi reședință episcopală românească din Ardeal, având în frunte pe *Ion dela Prislop*, cel dintâi episcop „al Ardealului".

Deși mănăstirea Prislop este una din cele mai importante monumente istorice și artistice ale Ardealului românesc, totuși până acum nu i s'a dat importanța cuvenită. Aflându-se izolată în munți, călugării ce o locuesc adeseori nici pe ei înșuși nu se puteau susține necum să mai poată îngriji și separa după cuviință acest juvaer al artei naționale.

In anul 1910 clădirile mănăstirii au fost restaurate cu ajutorul colectei publice a episcopiei dela Lugoj. Cu toate aceste restaurări în timpul din urmă zidurile bisericei din interiorul mănăstirei s'au crepat în mod îngrijorător în mai multe locuri, de pildă chiar și la altar.

Episcopia dela Lugoj s'a văzut silită să ceară intervenția „Comisiunii monumentelor istorice", pe urma cărei intervenții dl ministru Lapedatu, președinte al acestei comisiuni a grăbit să iasă la fața locului, dispunând reparațiile de cuviință. Cu acest prilej d-sa a acordat mănăstirii 50.000 lei pentru întărirea zidurilor cu armatură de beton, prominând în același timp, pentru mai târziu, o altă sumă de bani în scopul înfrumusețării acestui monument de artă națională.

Reparațiile mănăstirii sunt în sarcina inginerului Wagner, un specialist în repararea monumentelor istorice (tot d-sa este și cel ce a restaurat renumitul castel al Huniadeștilor din Hunedoara), un om însuflețit și cult care își face o chestiune de ambiție din refacerea și înfrumsețarea mănăstirii Prislopului.

D-sa începând lucrările de reparare, a făcut din punctul de vedere al artei noastre naționale o sensațională descoperire.

Fațada bisericii care până acum era văruită și tencuită în alb cu excepția unei icoane zugrăvite în părete a Sfântului Ioan Evanghelistul, patronul mănăstirii Prislop, a fost odinioară zugrăvită de sus până jos. Acoperirea valoroaselor fresce s'a făcut în anul 1894 cu prilejul unei reparații de către niște oameni nepricepuți.

Dl inginer Wagner a făcut să iasă la iveală o mare parte din interesantele picturi. Ar fi necesar ca amintita Comisiune a monumentelor istorice să trimită un meșter priceput pentru a spăla frescele și inscripțiile de pe pereți cari mai sunt destul de clare.

Suntem siguri ca Statul român, urmând pilda Statelor din Apus va lua măsuri că acest monument istoric și național zidit de Domnița Zamfira Basarab să aibă îngrijirea cuvenită și va acoperi cheltuelile pentru păstrarea în stare bună a cestui locaș vechiu de o jumătate de mileniu.

TERTIPURILE dlui VAIDA

Un interview care se contramandează pentru a face loc unui articol camuflat. Când este dl Vaida sincer? Lipsa de seriozitate de la conducerea partidului național

Incă în numărul nostru de Marți, am anunțat că dl Vaida, aflând de hotărârile dela Sibiu, a chemat la d-sa pe reprezentantul ziarului „Adevărul", și i-a dat un interview în care atacă cu violență pe dl Goldiș și prietenii săi. Interview-ul însă n'a apărut.

Ce s'a întâmplat? Este foarte probabil ca dl Vaida să se fi răsgândit mai apoi și să fi contramandat interview-ul din „Adevărul" pentru a face loc interview ului din „Lupta", mai calm, despre care ne-am ocupat eri.

„Această supoziție pare a fi cea mai aproape de adevăr. In locul interview-ului anunțat de noi, „Adevărul" publică astăzi un articol semnat de corespondentul clujan al ziarului din strada Sărindar, articol care, prin structura lui, se dovedește a nu fi altceva decât interview ul prefăcut al dlui Vaida.

Astfel regăsim afirmația dlui Vaida, despre pretinsele intrigi liberale, explicate de rândul acesta cu prezența la Sibiu a dlui ministru Al. Constantinescu.

Și tot astfel regăsim, învinuirile dlui Vaida față de d. Goldiș, care n'a înțeles să-și vădeze nemulțumirile printr'o plângere în regulă către conducerea partidului național.

Dar să reproducem:

„Ierte-mi se nedumerirea, — pretinde a ne spune corespondentul „Ardevărului — aici este ceeace nu pricep eu și mulți pe cari i-am întrebat și aici este pricina pentru care iată contest deschis și pe față intențiunile „democratice" ale celor răsvrătiți. D nul Goldiș e și astăzi, întâiul vicepreședinte al partidului, d-sa are al doilea rol după d. Maniu și prin urmare toate posibilitățile ca să și manifeste dorințele și să și discute punctul de vedere. D-sa, putea chiar, dela locul ce ocupă, să imprime pecetia directivelor sale partidului, bineînțeles, dacă erau aprobate de majoritate. Căci precum alții așa și d sa trebuia să țină cont de structura larg democratică a partidului, unde toate se fac pe temeiul vrerei celor mai mulți.

„Dar d. Goldiș a stat în splendidă izolare, în cetățuia sa da gânduri, pe cari nimeni nu i le cunoaște. Și deodată, cere un directoriu (sună á la liberali „d. director al partidului" unde, — iarăși ciudățenie — nu cere mai mult, decât să fie substitutul d-lui Maniu — ceace este și astăzi. Rogu-vă chibzuiți și înțelegeți, eu în zadar chibzuiesc căci nu înțeleg."

Oare nu sunt acestea aproape aceleași cuvinte din „Lupta", acolo spuse ocolit fiindcă li se mărturisea originea, dincoace spuse brutal, fiindcă dl Vaida semnează Tiberiu Vornic.

Și ne întrebăm: Când era dl Vaida sincer? Atunci când în „Lupta" se făcea a nu ști nimic despre acțiunea dela Sibiu, sau acum când dovedește că o cunoaște și o urește? Ascuns sub pseudonimul purtat de corespondentul ziarului „Adevărul" dl Vaida se simte descătușat de orice răspundere și, bine înțeles, își dă drumul cugetului fără teamă și fără reticențe.

Prin urmare — și aceasta am voit să dovedim — clica din jurul dlui Maniu nu este capabilă să devină sinceră cu ea și cu opinia publică, nici măcar în aceste momente, grave pentru partidul național. In fața acțiunei tineretului, grupat de serioase nemulțumiri în jurul dlui Goldiș, oamenii de la conducerea partidului național nu înțeleg să abdice de la vechile tertipuri, pentru a discuta serios chestiuni cari privesc în egală măsură și partidul național ca organizație politică și democrația și destinele unui întreg popor.

Intensificarea
însemânţărilor de grâu

Intervenţia direcţiunei îndrumărilor agricole către consilierii agricoli şi agronomi

Direcţiunea generală a îndrumărilor agricole din ministerul Domeniilor a dat o circulară către consilierii agricoli şi agronomi regnicolari din toată ţara, cu privire la însemânţările cu grâu din toamna aceasta. Circulara aceasta prezintând un vădit interes pentru propăşirea agriculturei noastre şi în special pentru sporirea producţiunei de grâu, o redăm aci după cum urmează:

Sporirea producţiei de grâu

In anul trecut prin sforţările agricultorilor ajutate de îndrumările d-voastră au făcut ca suprafaţa însămânţată cu grâu să fie sensibil mai mare decât suprafaţa însămânţată în anul precedent 1922—1923.

Este necesar ca atât în interesul economiei private cât şi în interesul economiei ţărei, să se reia cu şi mai mare intensitate sforţările de anul trecut. S'a semănat anul trecut grâu de toamnă şi primăvară 3.172.102 ha. Trebue cu orice preţ ca să atingem în anul agricol ce începe 3.500 000 de ha.

Niciodată dela războiu încoace nu a fost o toamnă mai favorabilă pentru însămânţările de grâu. In ogoare şi după leguminoase s'a semănat în bune condiţiuni. Cum recolta porumbului este pe terminate, e necesar ca agricultorii să folosească timpul prielnic şi să semene cât mai mult în porumbişte.

Propaganda printre săteni

Vă rugăm deci ca în această privinţă să intensificaţi propaganda d-v. şi să întrebuinţaţi toate mijloacele ce vă stau la dispoziţie pentru a convinge pe agricultorii de toate categoriile şi în special pe săteni să cultive cât mai mult grâu. Veţi aminti sătenilor recalcitranţi prevederile art. 137 din legea agrară pentru Vechiul Regat, care obligă să urmeze îndrumările ce li se dau.

Sacrificiile statului

Indemnaţi pe ţărani să preţuiască o sămânţă bună şi s'o procure ori unde o găsesc. Fermele statului şi şcoalele de agricultură au ordin să dea sămânţa bună, în schimbul seminţei curente produsă de săteni.

Statul a făcut sacrificii trimiţând în regiunile care au fost bântuite de secetă 1220 vagoane de grâu. De asemenea s'a distribuit grâu selecţionat dela exploataţiunile producătoare de sămânţă din Banat.

Statul a ajutat astfel direct pe cultivatori. Timpul de sămânţă este prielnic, preţul grâului este destul de bun şi se va menţine cu siguranţă mult deasupra celor lalte cereale.

Sforţări pentru refacerea ţărei

Avem deci toate împrejurările prielnice ca să facem sforţarea necesară refacerii ţărei.

Ministerul va judeca meritele d-voastră după sporul de suprafaţă din judeţul său regiunea d-voastră, faţă de suprafaţa din anul trecut — precum şi după felul cum sunt făcute culturile.

In primăvara viitoare ministerul va organiza vizitări de lanuri şi va distribui premii sătenilor care vor fi dovedit că şi-au cultivat mai raţional cu grâu loturile lor.

Vă rugăm să faceţi din această chestiune a sporirei cantităţei şi îmbunătăţirei calităţii grâului cea dintâiu preocupare d-voastră de specialişti şi organ de îndrumare al agriculturei.

In Ungaria nu se respecta legea relativa la detronarea Habsburgilor

Citim în „Universul“:

Se ştie că Adunarea naţională maghiară a votat o lege în care se pronunţă detronarea Habsburgilor. In legătură cu votarea acestei legi, primul ministru maghiar, contele Bethlen, şi-a dat cuvântul de onoare că chestiunea domnitorului Ungariei nu se va rezolva decât cu consimţământul puterilor.

Cu toate acestea nu este mai puţin adevărat că în Ungaria Habsburgii sunt consideraţi şi astăzi ca ţinători ai tronului Ungariei, precum se dovedeşte prin următorul fapt:

Acum de curând, congresul catolicilor din Ungaria, la care a asistat mitropolitul primat Csernoch, a expediat exreginei Zita o telegramă în care se prezintă omagii „prea măritei familii regale“.

Telegrama a fost semnată de deputatul Zichy János, preşedintele congresului.

La această telegramă a răspuns contele Károlyi József, probabil mareşal al curţii „reginei“ precum urmează: „Maiestatea sa Regina a binevoit să primească atât în numele ei propriu cât şi în numele Maiestăţii Sale Regelui omagiile ca le-au fost prezentate.“

„Regele“ ar fi archiducele Otto fiul cel mai mare al lui Carol de Habsburg.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: BAIADERA (a 43 oră. Preţuri reduse. Seria 99).
Duminecă seara: ANTONIA (Abonament de zi 25. A. Seria 100).
Luni: MOARA ROŞIE (Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 101).
Marţi: MANEVRA DE TOAMNA (Ca oaspe dl Király. Preţuri de Premieră. Abonamant de zi 26. B. Seria 102.)
Mercuri: CONTELE DE LUXENBURG (Ca oaspe dl Király. Preţuri de Premiera. Abonament de Premiera 12. Seria 103).
Joi: STUDENŢII DIN IGLO. (Ca oaspe dl Király Preţuri de Premieră. Abonament de zi No. 27. A. Seria 104.)
Vineri: CELE TREI GRATII. (Operetă. Premieră. Preţuri pe premiera. Abonament de Premieră No. 13. Seria 105).
Sâmbătă matineu: MISELUL (Preţuri reduse. Seria 106.)
Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 2 ora. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 28. B. Seria 107.)
Duminecă, orele 10 şi jumătate: (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Preţuri reduse. Seria 108.)
Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. (Preţuri reduse. Seria 109).
Duminecă seara: CELE TREI GRAŢii. (a 3 ora. Preţuri de Premieră Abonament şters. Seria 110).
Luni: CELE TREI GRAŢII (a 4 oră. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 29 A. Seria 111.)
Marţi: CELE TREI GRAŢII (a 5 oră. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 112.)
Mercuri: CELE TREI GRAŢII. (a 6 oră. Preţuri de Premiera. Abonament şters. Seria 113.)

Ziariştii cehoslovaci au ieşit din România

Mulţumirile transmise autorităţilor şi Presei

Joi seara, la orele 7, ziariştii cehoslovaci, cari au vizitat România, au sosit la Halmei, şi de aici au trecut în Cehoslovacia.

Din Halmei s'a trimis dlui prefect Septimiu Mureşan următoarea telegramă:

„*Părăsind România ziariştii cehoslovaci îşi fac plăcuta datorie să vă mulţumească foarte călduros pentru dragostea ce le aţi arătat şi vă roagă să transmiteţi autorităţilor civile şi militare, cât şi presei şi întregei populaţiun', adânca lor recunoştinţă pentru inimoasa primire*“.

(ss) *Hoch* şi *Svincowsky*

De asemenea dl D. Tomescu, preşedintele „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat“ a primit următoarea telegramă:

„*Rugăm primiţi mulţumirile noastre călduroase pentru sprijinul inimos pe care toţi ziariştii Clujului l'au dat cu ocazia primirei ziariştilor cehoslovaci*“.

Delegaţii guvernului

(ss) *Romanescu* şi *Bălteanu*

MICA PUBLICITATE
3 LEI CURÂNTUL

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc filodormă*. Adresa la administraţie.

Textile. Cu preţul de fabrică se pot obţine la depozitele de desfacere ale fabricei de textile „Tesătoria Ardeleană“ Cluj, Piaţa Unirii Edificiul Băncii Centrale şi la Alba-Iulia Piaţa Mihai Viteazul. D 293

Piano scurt excelent de vânzare Calea Victoriei 115 etaj. D. 311

Reclama este sufletul comerţului!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 26 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
VĂPAIA
Dramă senzaţională sentimentală din viaţa unei fete după romanul lui Hans Müller. In rolul principal cunoscuta artistă
POLA NEGRI

CINEMA URANIA
Premieră senzaţională!
E doamna sau domnisoara
O poveste de amor sentimentală şi senzaţională în 6 acte, după romanul lui *Croker*. In rolul principal cunoscuta stea a cinematografului american: ICA LENKEFFY

CINEMA APOLLO
Fraticidul
Dramă criminală senzaţională din viaţa alor doi fraţi în 5 acte. In rolul principal: *Bi Ba-Ba.*
Premieră senzaţională!

Lysoform

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutor, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!
Szántó & Komlos
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Călătorie regulată cu vapoare rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Caiute cl. III. Caiute cl. III. cu instalaţie mai bună. Cost şi serviciu de primul rang. Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit“
Bucuresti, C. Grivitei 153.

Tranzit: Sucursala Timişoara, „Hotel Corona“. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Lloyd-Exp. 34

Un proces
pentru batjocorirea drapelului național

Din cauze neprevăzute procesul dlui Sebestyén, acuzat de consiliul de război din localitate cu batjocurirea drapelului țării, a fost ieri din nou amânat. La dezbaterea de după masă a lipsit apărătorul acuzatului, dl avocat Oprea, care a dovedit cu certificat medical că este bolnav și reținut în pat. După ce acest fapt a fost confirmat și printr'o comisiune a Consiliului de război procesul a fost amânat la o dată nehotărâtă.

Consiliul de război a fost prezidat de dl colonel Antonescu, având ca membrii pe dnii maior Bucică Vasile, maior Georgescu Octavian, căpitan Hugo Schuller și căp. Ion Crăciunescu. Comisar regal a fost dl locotenent Mircea Georgescu. La dezbateri au asistat numeroși studenți, așa că pentru a împiedeca o eventuală demonstrație, o companie din regimentul 83 Inf. a fost postată în curtea Consiliului de războiu. Procesul a decurs fără nici un incident.

Din actul de acuzare citit de comisarul regal reiese că acuzatul a pătruns anul trecut cu forța în locuința studenților Moța, Vlad și Breazu, cari lipseau atunci din Cluj. Ca proprietar al casei a ridicat ferestile, ușa și podeaua pe motivul că face reparații, iar mobilierul a fost dat afară. Printre alte lucruri era acolo și drapelul studențimei din Cluj, care a fost aruncat în curte și provocând astfel ruperea acvilei din capătul port drapelului. La intervenția autorităților lucrurile a fost restabilite, iar pentru batjocorirea drapelului dl Sebestyén a fost tradus în fața Consiliului de război.

„Directoriul“
partidului maghiar

După cum am anunțat, comitetul executiv al partidului maghiar a hotărît ca în locul unui președinte unic în fruntea partidului să se aleagă un „directoriu“ compus din nouă membrii.

Iată lista bărbaților pe cari comitetul executiv vrea să i aleagă în directoriu:

Contele Bethlen György, Cluj; Contele Béldy Kálmán, Zălau; dnii dr. Bernády György, Târgul-Mureș; Gyárfás Elemér, Diciosânmărtin; dr. Hajdu István, Târgul-Mureș; dr. Jakabffy Elemér, Lugoj; dr. Paál Arpád, Cluj; dr. Roth Hugó, Cluj și dl Sándor József, Cluj.

Dintre aceștia, dnii dr. Bernády György și dr. Paál Arpád n'au primit să facă parte din acest directoriu.

Dela Teatrul National

Marți 28 Octombrie 1924 va avea loc la Teatrul Național prima reprezentație a piesei „Un Erou“ comedie originală de N. Kirițescu.

Această piesă a format, în trecuta stagiune, cel mai mare succes al Teatrului Național din București. Pe scena clujană, unde se va bucura de o strălucită interpretare, piesa va avea de sigur aceeași frumoasă carieră.

In primele roluri apar dnii Mihăilescu-Brăila, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu, N. Voicu, N. Dimitriu, D. Psatta și doamnele Stanca Alexandrescu, Sylvia-Jipescu Hodoș, Nunuța Hodoș, Lilica Bănuțiu.

Piesa este pusă în scenă de dl S. Alexandrescu „Un Erou“ va ține afișul toată săptămâna.

Congresul Sfaturilor negustorești
Chestiuni la ordinea zilei

Ieri comitetul Sfatului negustoresc din Cluj s'a întrunit în ședință pentru a lua ultimele dispozițiuni în vederea congresului sfaturilor negustorești din toată țara, care va avea loc mâine Duminecă la Cluj.

După ce s'au discutat toate amănuntele în legătură cu congresul s'a pus pe tapet chestiunea vadului comercial. In această privință comitetul a hotărât să propună congresului alcătuirea unui regulament al vadului comercial, care să fie pus în aplicare încă înainte de legiferarea chestiunei. In acesta s'ar prevede o prelungire a contractelor de închiriere a localurilor de magazine comerciale până la 1 Mai anul, urmând ca apoi proprietarii să se înțeleagă cu comercianții, iar în cazul contrar să se supună unui arbitraj obligator.

S'a mai desbătut chestiunea crizei de numerar și acea a înființării unor antrepozite ce să fie scutite de vamă.

Știri din Tg.-Mureș
Conferințe — Examenele funcționarilor minoritari

„Societatea Tinerimei Române“ din Tg.-Mureș a avut o fericită idee inițiind în orașul nostru, cu desăvârșire lipsit de manifestări artistice și culturale românești, o serie întreagă de ședători culturale, cu concursul profesorilor universitari din Cluj. Seria acestor ședători a fost începută Luni 20 Oct. și ea a avut loc în sala de concerte a Palatului Cultural. Programul ședătorii s'a început cu un cuvânt de deschidere asupra rostului și însămnătății acestor conferințe, rostit de dl I. Ciocna, președintele S. T. R. după dsa, dl Pompeiu Grigoriță, funcționar, a declamat cu talent „Văduva“ de dl Zaharia Bârsan.

Diferite arii la violină a executat apoi dl Lt. Covrig Aurel, acompaniat la pian de dl Ovidiu Drimba, ambii fiind răsplătiți cu călduroase aplauze.

A urmat apoi conferința dlui Virgil I. Bărbat, profesor la universitatea din Cluj, care a arătat într'un stil atrăgător și simplu, cari sunt drepturile și datoriile tinerimei moderne. Conferința a fost ascultată cu multă plăcere și interes de cei prezenți și conferințiarul a fost viu ovaționat.

Viitoarea ședătoare se va ține Luni 27 Oct. când va conferința dl Prof. universitar F. Ștefănescu Govangă despre „Capitalul uman“.

*

Mercuri 22 Oct. a avut loc examenul de limba română al funcționarilor publici minoritari din acest oraș, în localul primăriei.

Examinatorii au fost: dl Prefect de județ Maior, dl Dandea primar și dl Traian Popa, profesor. Rezultatul examenului se va da zilele acestea.

Coresp.

Reorganizarea
serviciului sanitar

Comisiunea centrală pentru coordonarea lucrărilor comisiunilor mixte ale ministerelor, s'a întrunit azi dimineață la ministerul de finanțe sub președinția dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe.

Comisiunea a luat în discuție chestiunea reorganizărei serviciului de statistică.

D. Georgiu secretarul general al ministerului de finanțe a făcut o expunere cu privire la reorganizarea acestui serviciu.

S'a ajuns la concluzia ca să se coordoneze toate lucrările privitoare la statistică.

S'a mai hotărât ca toate direcțiunile de statistică să rămână pe lângă ministere așa cum funcționează astăzi, însă toate aceste servicii vor fi conduse de un comitet compus din specialiști.

Acest comitet va avea să îndrumeze lucrările de statistică în tot cursul anului.

De asemenea s'a hotărât ca lucrările de statistică să nu se mai facă pe viitor la centru, ci după buletinele trimise de fiecare comună în parte.

Comisiunea se va întruni Vinerea viitoare pentru a lua în discuție chestiunea reorganizării serviciului de contencios.

De la organizația partidului liberal din jud. Cojocna

Persoanele mai jos notate sunt insistent rugate a se prezinta de urgență la dl Profesor C. Martinovici str. Băii No. 6, E. II în ori ce zi între orele 14—16 pentru a primi cartea de membru.

V. Chintăoanu, Preotul Emil Pop din comuna Țușiu.

Iuliu Danciu subrevizor Dej, Iuliu Murășan Borza.

Martin Solomon Baciu, dr. Bela Pal avocat, Gh. M. Vasili, dr. Ch. Iuliu Anca, Florian Pompiliu Tămaș Iacob Schwarț, inginer Const. Șerb inspector general, Gh. Ioniță, Toma Stancu, dr. Alex. Balint, Augustin Andone, dr. Ioan Pop medic veterinar, inginer Valeriu Filip.

*

Secretariatul general al Partidului Național-Liberal din județul Cojocna roagă pe dnii președinți ai comitetelor comunale din județ ca, venind în Cluj să treacă pe la Clubul Partidului în ori ce zi între orele 12—13 și 17—18 pentru a primi cărți pentru biblioteca clubului comunal și alte informațiuni importante.

*

Dnii membrii ai Partidului Național-Liberal din Cluj sunt rugați a se prezinta în saloanele Clubului în fiecare zi între orele 12—13 și 17—18 pentru consfătuire.

Citiți și răspândiți:
«Infratirea Poporului»

Știri diverse

— Expoziția de fructe dela Grădina botanică din Cluj (str. Pasteur 9 și str. Regală 26), aranjată de direcțiunea acestei grădini în colaborare cu „Astra“, va mai fi deschisă numai Sâmbătă și Duminecă (25 și 26 Oct.), când va putea fi vizitată între orele 9—12 și 3—5. Colecțiunea aceasta științifică, nu comercială, foarte bogată și instructivă, cuprinzând 90 soiuri de mere și gutui, va fi pe urmă expediată la *Expoziția generală de horticultură* din București, la dorința expresă a dlui inspector general al horticulturei D. Ștefănescu.

RESTAURANT
CENTRAL
IOSIF PFERSCHI

Anunțăm
Onor. Clientelă
că am deschis restaurantul renovat și că servim
la ori ce oră.

fleici, mititei, grătar special, ciorbe, pește etc.

Cu prețurile cele mai moderate!

Curățenie exemplară, serviciul prompt. Vinuri alese.

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

No. 712—924.

Publicație

Subsemnatul notar cercual face cunoscut că dreptul de vânat să esarendează pe cale de licitație publică în komunele Cozma, Băița, Hrastăș Sântu pe un timp de 10 ani, începând de la 15 Decemvrie 1924.

I. Teritoriul comunelor și prețul strigării este:

Cozma 1075 Hectare 1000 lei, Băița 670 hectare 700 lei, Hrastăș 440 hectare 500 lei, Sântu 525 hectare 600 lei.

II. Licitația se va ține în toate comunele la primăria comunală, și anume:

Cozma la 15 Decemvrie 1924 a m. 10 ore
Băița la 16 „ „ „ „ „ „
Hrastăș 17 „ „ „ „ „ „
Sântu 18 „ „ „ „ „ „

Toate celelalte condițiuni se pot ști în biroul secretariatului din Cozma în oarele oficioase.

Cozma la 12 Octomvrie 1924.

D 318 **S. Chețianu,** notar.

Fabrica de Pielarie S. A. Turda

Produce toate speciile de talpă!

36-2 ORIGINALUL 36-2

Săpun Schicht Marca **„Cerb”**

păstrează prețioasele Dv. rufe

Presa maghiară

Speranţele lui Apponyi

Faimosul conte Apponyi a ţinut alegătorilor de la Jászberény o cuvântare din care citãm:

„Acum, la bătrâneţe, mi s'a dat să văd prăbuşirea operii la care am lucrat. Dar istoria trăită de mine este un isvor de noui speranţe şi încredere în viitor.

Să nu desnădăjduim. Nedreptatea nu va dura în vecii vecilor. Ungaria va renaşte. Văd de departe strălucind pământul făgăduinţii."

Aceste cuvinte „enigmatice" ale clericalului conte au stârnit tunete de aplause şi lumea imensă ce era de faţă a sărbătorit câteva minute pe iredentistul şi desmierdatul ei orator.

Confratelui „Ujság" din Cluj i-a plăcut de-asemenea atât de mult cuvântarea neastâmpăratului bătrân încât s'a grăbit să o reproducă în întregime.

Cine susţine teatrele ungureşti

Scriitorul sionist Keresztury Sándor publică în „Uj Kelet" o interesantă dare de seamă asupra situaţiei culturale din Oradia Mare.

După scriitorul sionist oraşul „Nagyvárad", acest „mic Paris unguresc care a sălăşluit odată pe Ady şi pe Bitó" — doarme şi lâncezeşte. Bineînţeles, de vină sunt numai românii „intoleranţi" cari nu respectă tradiţiile evreieşti şi ungureşti ale oraşului şi nesocotesc avertismentele presei maghiare din localitate.

Tot sionistul Keresztury este însă cel ce se vede silit să recunoască faptul că teatrul maghiar din localitate este susţinut mai ales de românii şi evreii din Oradia. Lista abonaţilor la teatru alcătuită de direcţiunea teatrului dovedeşte îndeajuns acest lucru.

D. Keresztury conchide că situaţia culturala a Oradiei este îngrijorătoare şi cultura Ardealului (?!) este în primejdie.

Lăsând la o parte confuzia voită pe care scriitorul evreu o face între cultura evreilor şi ungurilor şi cea a Ardealului locuit în primul rând de români, — subliniem faptul că teatrul din Oradia este susţinut mai întâi de români şi evrei şi numai după aceia de unguri.

Ne întrebăm: Oare aceiaşi români n'ar fi în stare să susţină un teatru al lor, românesc?

Iarăşi acte de nesupunere

Citim în „Keleti Ujság" că Biserica reformată din Ardeal a hotărât neexecutarea dispoziţiunilor revisoratului şcolar din judeţul Sălaj, precum şi cele ale inspectoratului din Oradia. Opinia publică românească aşteaptă cu interes care vor fi consecinţele acestui grav caz de nesupunere.

D. dr. Paál Arpád nu mai face parte din redacţia lui „Keleti Ujság"

Ziarul „Ellenzék" ne aduce importanta ştire că d. dr. Paál Arpád şeful aripei stânge a pardului maghiar nu mai face parte din redacţia ziarului unguresc „Keleti Ujság". Ruptura s'a întâmplat eri. Motivul aceste rupturi a fost nu articol al d-lui Weiss Sándor, proprietarul ziarului „Keleti Ujság" în care s'a susţinut în chestiunea preşidenţiei partidului maghiar o teză opusă celei a d-lui Paál Arpád.

Se spune că d. Paál Arpád va porni în curând un nou ziar, asigurându-şi colaborarea mai multor gazetari progresişti, în mare majoritate săcui.

Ultime informaţii

— Cu mandatul Nr. 1656 am trimis astăzi bătrânului învăţător pensionar pentru ajutorarea căruia am cerut obolul cititorilor noştri, suma de lei 600, remasă din totalul de 1400 lei adunat până acum. Deasemenea tot astăzi am trimis prin poştă un pachet cu şase ştergare trimise nouă pentru acelaş scop de către „Ţesetoria Ardeleană" S. A. Cluj. Mulţumim pe această cele direcţiunei acestei fabrici pentru darul facut.

— Despărţământul Cluj al „Astrei" va ţine mâne, Duminecă 26 Octomvrie, adunarea generală. Adunarea va avea loc în sala Prefecturei judeţului. La ordinea zilei: Alegerea directorului despărţimântului. Domnii membrii din Cluj sunt rugaţi a lua parte.

— In cercurile politice clujene este viu comentată ştirea demisiei dlui Sever Dan din postul de secretar general al partidului naţional. Ştirea nu se confirmă însă.

— Proprietarul cafenelei New-York a angajat ieri cu salar fix 8 chelneri, cari s'au desolidarizat de ceilalţi chelneri.

— Matchurile de football din Dumineca aceasta sunt extrem de interesante întrucât sunt hotărâtoare pentru clasarea echipelor la campionat. Pe arena oraşului joacă Universitatea—Haggibor, Victoria echipei campioane, fiind aproape sigură, iar apoi CFR.—Victoria. Acest din urmă match promite să fie foarte de interesant.

— La congresul de mâine al Staturilor negustoreşti din ţară Camera de comerţ va fi reprezentată prin dnii Căciulă şi Tatai.

— Luni pleacă la Bucureşti P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan, spre a lua parte la desbaterile Senatului.

— Camera de comerţ din Cluj a primit un chestionar dela camera internaţională de comerţ din Paris, cerându-i-se să răspundă la mai multe chestiuni de actualitate pentru comerţul internaţional. Tot atunci i-se comunică hotărârile Uniunei internaţionale a Camerelor de comerţ, întrunită în congres la 26 Septemvrie 1924 la Bruxelles.

— La 28 Octomvrie vor avea loc tratativele de împăciuire între muncitorii şi patronii tapiţeri din Cluj. Muncitorii au cerut un spor de 15 la sută la salarii.

— Azi dimineaţă s'au pus în grevă muncitorii pantofari ai firmei Royal, Török, şi Manner din Cluj. Impăciuirea încercată de inspectoratul muncii n'a isbutit. Motivul grevei este că patronii nu le acordă sporurile de salarii cerute.

— D. Cernat, directorul general al închisorilor, a depus dlui Mârzescu întreg dosarul fraudelor comise de directorul închisorei Gherla (Transilvania). Dosarul conţine piese compromiţătoare pentru directorul închisorii şi se dă ca sigură arestarea vinovatului.

— Comisiunea budgetară a Adunării deputaţilor în şedinţa de Joi a ales ca raportor al proectului de buget pe anul 1925, pe d. Traian Lalescu.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul Presei Române, palatul Banffy.

— In numărul 1207 a ziarului nostru dea Mercuri a. c. s'a publicat din greşală, că botezul fiului Dlui Octavian Simu, subprefect delegăt al Judeţul Cojocna, s'ar fi sărbătorit în saloanele pretecturei acestui judeţ. Adevărul este, că solemnitatea acestui act religios s'a făcut numai în locuinţa Dlui Subprefect şi că la această serbare strict familiară Dl prfeect Septimiu B. Mureşanu fiind plecat atunci la Bucureşti în interes de serviciu, n'a putut lua parte.

— La 9 Noemvie P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan va sfinţi biserica din Ida-mare (judeţul Cojocna, plasa Teaca), care a fost complet renovată.

— Un pachet de ţigări costă 6 lei. Fumezi ţigările, şi nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal şi Banat nu costă decât 2 lei, tic vă dă posibilitatea de a par ţiipa la distribuirea unor câştiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Sindicatul Presie Române din Cluj palatul Banffy.

— Pe Marţea viitoare au fost fixate tratativele de împăciuire între patronii şi calfele magazinelor de piele din Cluj. Până la acea dată calfele rămân în serviciu. Patronii acordă în principiu sporurile cerute, dar refuză să încheie contract colectiv, urmâne să retribuiască pe fiecare după merit.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

— Zilele acestea Consiliu de ministrii va semna un jurnal prin care se autorizã achitarea datoriilor pe care le au C. F. R. către furnizori.

Este vorba de datoriile începând din 1922 şi care se cifrează la câtevă sute de milioane lei

— D. Gh. Teodorescu consilier agricol al judeţului Bistriţa-Năsăud a fost mutat la Cluj.

— S'a găsit şi s'a depus la redacţia ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor şcoalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubaşa îl poate ridica de la redacţia ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identităţei.

— Asociaţia pentru literatura română şi cultura poporului romău" va ţinea, la Arad, trei întruniri în zilele de 7, 8 şi 9 Novembrie.

— S'au declarat vacant următoarele posturi de medici veterinari:

Circumscripţia I., jud. Constanţa. Circumscripţia Hârlău jud. Botoşani, plasa Ileada Mare, Solnoc Dobâca.

— *D. Mik allMunteanu, cronicarul nostru muzical predă lecţiuni de canto, în limbile franceză şi română, la domiciliul amatorilor. Doritorii se vor adresa în scris la redacţia ziarului „Infrăţirea."*

* „Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu, Regionala Cluj, Str. Kogălniceanu No. 8, are de închiriat în strada Tunarilor No. 30 un inmobil compus din 13 camere, baie, grajd, grădină şi curte.

O delegaţie din Huedin in audienţă regală

Un frumos cadou făcut familiei Regale.

Anunţam cu câteva zile în urmă plecarea la Sinaia a unei delegaţiuni din Huedin pentru a preda M. S. Reginei, A. S. principesei moştenitoare Elena şi A. S. principesei Ileana câte un costum naţional din Munţii Iancului. Costumele au fost dăruite de reprezentanţa comunei Huedin, care a fost aflat că M. S. Reginei I-a plăcut foarte mult costumele din Huedin, văzute cu prilegiul serbărilor pentru comemorarea lui Avram Iancu.

Costumele au fost îngrijit lucrate tocmai în vederea acestui scop.

Delegaţia compusă din dnii deputat Andrei, primpretor Miron şi primarul acelei comune, sub conducreea dlui prefect Sept. Mureşanu a fost primită în audienţă de Familia Regală în sala de recepţie a Palatului Pelişor.

După o scurtă cuvântare a dlui prefect Sept. Mureşanu costumele au fost predate.

Vădit impresionată M. S. Regina a mulţumit dlui prefect, delegaţiei şi reprezentanţei comunale din Huedin pentru această manifestare de devotament pentru Dinastia Română.

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

Consiliul de miniştri

Membrii guvernului s'au întrunit ieri la orele 10 a. m. în consiliu, sub preşedinţia dlui Ion I. C. Brătianu, preşedintele consiliului.

Dl. prof. dr C. Angelescu, ministrul Instrucţiunei, a pus în cunoştinţă consiliul cu situaţia şcolilor universitare.

Tot d-sa a cerut şi consiliul a admis înfiinţarea la Viena, a unui institut dependent de Ministerul nostru de instrucţie, care să cerceteze arhivele fostei monarhii, spre a extrage tot ceeace este în legătură cu teritoriile alipite.

S'a hotărât ca desvălirea monumentului Unirei dela Cernăuţi să se facă pe ziua de 11 Noemvrie, data când se vor sărbători 6 ani dela Unirea Bucovinei cu Patria-Mumă.

La această solemnitate vor participa şi Suveranii noştri, împreună cu membrii guvernului.

Consiliul a rezolvit apoi diferite chestiuni curente.

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Criza din partidul natioeal

Intrevedera dlor Goldiş—Maniu

Citim în „Viitorul:

Criza din partidul naţional este în creştere.

D. Iuliu Maniu aflând că d. Goldiş a sosit în Bucureşti s'a dus să-l vază şi să-i propună ca dezideratele de la Sibiu să fie aduse în comitetul executiv, cu a cărui hotărâre „nemulţumiţii" vor trebui să se mulţumească.

D. Goldiş a declarat că nu poate lua singur o hotărâre în această privinţă şi adăogat că nu-şi închipue că cei 28 înşi întruniţi la Sibiu să primească a fi judecaţi de-un organ a cărui desfiinţare ei o cer în primul rând.

Şeful partidului naţional neputând obţine un răspuns satisfăcător dela d. Goldiş a plecat la Cluj spre a se întâlni în acelaş scop, cu părintele Lupaş. Acesta însă este cel mai puţin dispus să înceapă pertractări cu d. Maniu pe chestia deziderateloe formulate la Sibiu.

D. Maniu ori primeşte să fie asistat la conducerea partidului naţional de d. Goldiş şi un reprezentant al vechiului Regat, ori rămâne singur cu rudele şi aghiotanţii d-sale.

Dilema va trebui să capete o soluţiune fără întârziere, căci în cursul săptămânei viitoare, cei 28 „nemulţumiţi" sunt hotărâţi să semneze un manifest spre a spune că şi i-au libertatea de acţiune în partidul naţional.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, ei ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Oricine poate câştiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandaţi de urgenţă!

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1212 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 28 Octomvrie 1924

Infrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNA . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Regenerarea partidului național

Dl Iuliu Maniu și ruinele din partidul național care îl înconjura ca o perimată cetate istorică se bucură printre milițienii presei din strada Sărindar de slujitori cari îi apără nu numai cu o foarte idealistă desinteresare, ci mai cu seamă cu un rar exces de zel.

Un mare bărbat de Stat francez recomanda amicilor, uneltelor și agenților lui polițienești un sfat de om cu experiență: „Mai cu seamă nu faceți exces de zel".

Slujitorii dlui Iuliu Maniu din anumite ziare, cu prilejul mișcării de regenerare a partidului național, au pus în serviciul idolului lor un exces de zel păgubitor în primul rând pentru dl Iuliu Maniu și șefia sa.

La început, acești slujitori au dat o categorică desmințire unor fapte precise, cunoscute de toată lumea politică.

Au contestat cu toată autoritatea și cu tot cinismul faptul întrunirei la Sibiu a promotorilor curentului de regenerare a partidului național, au negat formularea deziderateloi lor într'un memoriu și-au tăgăduit faptul că o delegație, alcătuită din oameni politici și nume cunoscute au luat contact cu dl Iuliu Maniu, căruia i-au prezintat doleanțele și dezideratele lor.

Dnii Lupaș, Ion Lapedatu, Valeriu Branișie și ceilalți fruntași ai partidului național care au făcut parte din această delegație, citind aceste desmințiri categorice, trebue să fi căpătat o opinie cel puțin ciudată și un sentiment de mirare față de atâta bună credință a slujitorilor dlui Iuliu Maniu. Ne place a crede că însuși dl Iuliu Maniu trebue să fi fost foarte surprins de atitudinea slujitorilor săi din presă.

La un scurt interval dela apariția acestor desmințiri s'a publicat comunicatul partidului național, care confirmă faptele și care se bate cap în cap — dacă poate fi vorba aci de cap — cu atitudinea milițienilor din presa ce servește pe dl Iuliu Maniu.

Escesul de zel al slujitorilor condeiului, cari susțin șefia clătinată a dlui Iuliu Maniu nu s'a oprit aci: ei încearcă să prezinte o mișcare reală, pornită din cauze adânci și din necesități politice fundamentale și urgente — așa cum este mișcarea de regenerare a partidului național, în fruntea căreia s'a pus dl Vasile Goldiș — ca un rezultat al intrigilor partidului liberal și partidului averescan.

Nu își dau seama acești zeloși slujitori ai dlui Iuliu Maniu de jicnirea ce o aduc unor oameni politici de seriozitatea dlui Vasile Goldiș, Ion Lapedatu, părintele Lupaș, Valeriu Branișie etc. — care și-au înscris numele în analele luptelor naționale din Ardeal — prezentându-i ca pe niște naivi, copii și jucării în mâinele unor oameni politici din vechiul Regat? Și dacă e vorba de intrigă politică, apoi cei cari încearcă să facă o intrigă grosolană și ofensătoare partidului național, sunt tocmai slujitorii din presă ai dlor Iuliu Maniu, care prezintă ca un act de culise politice, un curent politic isvorât în mod firesc din însăși ființa partidului național?

E posibil însă, că, dată fiind psihologia și indeletnicirea cotidiană a celor cari slujesc în presă pe dl Iuliu Maniu, ei să nu fie în măsură a privi cele mai serioase fenomene politice, de cât prin optica și prin vitrina cafenelii, prin perspectiva cu apariții dubioase a culisei care îi fac să reducă vasta circomferință a universului la circomferința mesei de cafenea.

Lumea e însă mult mai vastă de cât orbita lor intelectuală, viața noastră politică mult mai intensă și mai serioasă de cât o înfățișează halucinațiile și schemele lor brodate pe rotogoalele fumului de cafenea. Curentul de regenerare al partidului național nu putea porni din intrigile altor partide, ci din marile necesități ale acestui partid și din conștiința românească a fruntașilor lui.

— Guvernul român a oprit intrarea în țară a revistei ilustrate săptămânale „Tolnai Világlapja" din Budapesta.

Dnii membrii ai Partidului Național Liberal din Cluj sunt rugați a se prezinta în saloanele Clubului în fiecare zi între orele 12—13 și 17—18 pentru consfătuire.

Inscripții

Don Quichotte. — Cunoscutul autor dramatic Mihai Sorbul a brodat pe temele eternului roman al lui Cervantes o piesă de teatru care s'a jucat de curând pe scena Teatrului Național din București.

Nu pentru întâia oară se face o asemenea încercare: Catulle Mendes a construit o frumoasă piesă eroicocomică în versuri pe motivele oferite cu atâta generositate de marele creator spaniol.

Don Quichotte nu trăește numai în roman și pe scenă. El nu este un tip spaniol ori tip istoric. El este un tip actual, de veșnică actualitate, căci e plămădit din aluatul etern al umanității. E un ridicol?

Atât cât este ori ce idealist, ori ce spirit cavaleresc, ori ce erou.

Ce poate fi mai ridicol pentru un egoist de cât omul desinteresat? Și Don Quichotte este desinteresat până la sublim. El vrea să cucerească domeniile visului pentru fericirea oamenilor, pentru fericirea celor buni, celor drepți, celor martirizați.

E drept rassa lui Don Quichott se rărește în lumea modernă, se face de procreație minimă. Cu atât mai mărețî apar însă nebunii idealismului și cavalerismului, cu cât numărul lor e mai restrâns, cu cât sunt mai excepționali, având virtutea adevăratelor pietre prețioase, care nu se găsesc pe toate drumurile.

Diodor

Situația și activitatea asistenței sociale

Combaterea cerșetoriei și vagabondajului. — Ocrotirea socială a copiilor, orbilor și surdo—muților. Asistența socială din inițiativă privată

In interesantele „Anale ale ministerului sănătății și ocrotorilor sociale" publicațiune lunară atât de folositoare, fiindcă înregistrează zi cu zi progresele realizate în direcțiunea îmbunătățirii stării sanitare și a operelor de asistență socială — găsim un articol al dlui Eugen Botez, directorul general în ministerul respectiv, asupra situației și activității asistenței sociale.

Combaterea cerșetoriei și vagabondajului

D sa arată că în combaterea cerșetoriei și vagabondajului inițiativa particulară nu poate aduce un mare ajutor și, adesea, caritatea, rău înțeleasă, încurajează și susține chiar această plagă. De aceia s'a simțit nevoia a înființa și desvolta pe o scară cât mai întinsă, organizații de stat, care să se ocupe, — în deosebi — de această parte a asistenții sociale.

Legea prin care cerșitul și vagabondajul se consideră delicte, s'a pus în aplicare la 1 Septembrie în Capitală.

Din primele zile, efectele au fost vădite. Capitala, invadată de hidoasele bande de ologi, ciungi și cerșetori de meserie, a fost curățită, schimbându și aspectul oriental, pe care-l avea acum câțiva ani. Răul nu s'a putut stârpi total, din următoarele cauze: Publicul nu are încă educația cetățenească și continuă pomana cu dărnicie; agenții ordinei publice dau prea puțină atenție acestei chestiuni.

Până azi, în Capitală nu exista încă un local propriu, încăpător pentru un biurou de triaj.

După terminarea amenajărilor localurilor dela Mărcuța, — ce a fost cedată de către serviciul sanitar, și în care intră până la 7—800 interni — se va putea lucra pe o scară cu mult mai mare pentru combaterea acestei plăgi care ajunsese o rușine și un pericol social pentru Capitala României-Mari.

Unde s'a aplicat legea

Legea s'a aplicat până acum în 20 județe, unde s'au organizat biouri de triaj: Ilfov, Brăila, Covurlui, Putna, Prahova, Buzău, Cernăuți, Chișinău, Iași, Dolj, Argeș, Botoșani, Mehedinți, Cluj, Brașov, Constanța, Sibiu, Oradea-Mare, Bacău, Roman.

O echipă specială se va organiza pentru strângerea cerșetorilor cari circulă pe calea ferată și se adună în stațiile balneare și bâlciuri.

Până acum sunt organizate următoarele colonii de muncă, azile de bătrâni și infirmi:

Colonia de muncă Râul-Vadului cu o capacitate de 150 locuri; Colonia de muncă Răducăneni-Buhotin, în județul Fălciu, cu o capacitate de 250 locuri.

Pentru copiii între 7 și 14 ani, asistența socială a înființat o școală (70 locuri) atașată pe lângă școala normală dela Grădiștea, pe linia București Giurgiu; Colonia de muncă Castelul Turnu-Roșu cu 100 locuri; Colonia agricolă Plevna (Ialomița) cu 1500 locuri. Colonii-azile de bătrâni și infirmi, sunt la:

Galata, jud. Iași, cu o capacitate de 200 locuri. Brâncoveni în jud. Romanați, capacitate de 150 locuri.

Răchitoasa, jud. Tutova, capacitate 100 locuri; Bobești-Bălăceanca, în apropierea Capitalei, capacitate 100 locuri; Taraclia, Basarabia, cu 100 locuri.

Pe lângă azilele de bătrâni, întreținute de comune sau de inițiativa privată, Asistența Socială întreține încă 4 azile mai mici, trecute dela serviciul sanitar: Roman, Piatra, Botoșani, Ploești cu câte 20—30 locuri.

Pentru îndreptarea și reeducarea femeilor și fetelor s'a organizat deocamdată în Capitală, un cămin, în fostul sanatoriu Gr. Alexandrescu.

Până în prezent au trecut prin biourile de triaj 65 copii mai

(Urmare pe pagina II)

ESTE SAU NU ESTE criză în partidul național?

Clica încearcă să ascundă adevărul — D. Maniu în pertractări separate — Iluziile clicei — Ruptura este inevitabilă

Deși e o săptămână decând d. Maniu a luat cunoștință, de hotărîrile grupului Goldiș, conducerea partidului național încearcă să înșele atenția opiniei publice, desmințind cu încăpățînare adevărul. In acest procedeu al clicei din jurul dlui Maniu este ceva mai mult decât o explicabilă mișcare de conservare a unui prestigiu politic în ruină: este o încercare de tactică. D. Maniu își închipuie că, evitând a da un răspuns doleanțelor formulate de nemulțumiții partidului național, va putea să scape prin menținerea vechiului echivoc de la conducerea partiduiui național.

Este evident că nici d. Maniu și nici clica din jurul său nu vor să cedeze. Pentru aceasta, toată osteneala dlui Maniu nu este decât spre a înăbuși mișcarea dlui Goldiș înainte de a lua proporții mai serioase. Intârzînd a da un răspuns, memoriul dela Sibiu își pierde actualitatea. Și aceasta dorește, mai întâi, d. Maniu. In acelaș timp, dsa încearcă a sta de vorbă cu fiecare nemulțumit în parte. Faptul că n'a izbutit cu d. Goldiș nu poate descuraja pe marele pontif al partidului național. Dsa va vorbi cu ceilalți, va fi plin de amărăciune față de o acțiune păgubitoare partidului, va arunca fulgere împotriva liberalilor intriganți, va fi umil cu cei dârji, va fi generos cu cei slabi de înger. D. Maniu va căuta să provoace dezertiuni.

Rămâne de văzut însă până unde va putea reuși. După câte suntem informați, prietenii dlui Goldiș au început să fie numeroși, ceea ce ni-ar îndreptăți să credem că planul dlui Maniu nu are prea multe șanse de reușită.

Ceea ce se spune că a revoltat mai mult, este faptul că d. Maniu va avea pretenția să fie judecătorul doleanțelor exprimate la Sibiu. Or d. d. Maniu, în memoriul prezentat, este principalul acuzat. Cum s'ar putea deci ca doleanțelor grupului. Goldiș să le dea tot d. Maniu și soluția? Dacă dsa nu demisionează și dacă nu admite condițiunile puse, ruptura este inevitabilă, și aceasta se va întâmpla mai curând decât s'ar crede.

Strămutarea

osemintelor papei Leon XIII

Eri seară s'a făcut sub formă privată, strămutarea rămășițelor pământești ale lui Leon XIII lea din locul provizoriu din biserica Vaticanului, la monumentul ridicat în biserica San Giovani Laterano. S'a păstrat cea mai mare rezervă spre a înlătura formarea cortegiilor. Rămășițele lui Leon au fost primite de adunarea călugărilor din San Giovani și transportate în interiorul bisericei, unde vor rămâne expuse până la 1 Noembrie. La înhumarea definitivă se vor celebra funerarii solemne.

(Continuare de pe Pag. 1.)

mici de 10 ani, 3301 între 10 şi ani, 568 între 18 şi 30 ani, 566 între 30—50 ani.

Ocrotirea socială a copiilor de prima vârstă

In România-Mică nu am avut o legislaţie specială şi o organizaţie unitară pentru protecţia copilului dela naştere ş până la majorat.

In vederea aceasta s'a întocmit un anteproect de lege.

Până ce se va pune în aplicare, s'au înfiinţat şi susţinut cât mai multe dispensarii de copii sugaci.

Ministerul s'a folosit de preţiosul concurs al iniţiativei private.

Subvenţionăm până acum în funcţiune 80 dispensarii sub îngrijirea societăţilor de binefacere.

In cursul verei s'a făcut experienţă şi cu dispensariile ambulante la ţară, cu Inaltul şi preţiosul sprijin al M. S. Regina.

Experienţa a arătat că aceste organizaţii trebuesc făcute într'o strânsă colaborare cu serviciul sanitar şi Crucea Roşie.

Aportul asistenţei sociale în această operă a fost pe lângă materiale şi o subvenţie anuală care a variat între 25—40.000 lei pentru dispensariile fixe, şi cu câte 100.000 lei anual pentru dispensariile ambulante.

In Ardeal sunt 6 mari azile de copii: Cluj. Arad, Târgu Mureş, Beiuş, Timişoara. Aproape 10 000 copii sunt împărţiţi la creşcătoare în colonii.

Ocrotirea socială a copiilor de a doua vârstă

Pentru ocrotirea copiilor de a doua vârstă, asistenţa socială făcuse acum 2 ani un program de lucru. Nu s'a putut începe încă nici ca experienţă, în Bucureşti, din cauza că Ministerul instrucţiunei a susţinut că trebue rezervată marei legislaţii şcolare, această chestiune, întrucât este vorba de copii de şcoală.

Totul s'a mărginit în a se veni în ajutorul organizaţiilor de iniţiativă privată, oriunde au fost găsite subvenţionând societăţile, îmbunătăţind hrana copiilor săraci, ajutând cantinele şi coloniile de vacanţă, căminele.

La Iaşi şi Cluj, s'au înfiinţat câte un cămin de studenţi în medicină.

Ocrotirea orbilor şi surdo-muţilor

Pentru organizarea institutelor medico-pedagogice exsistă institutul de surdo-muţi Cluj, institutul de surdo muţi Timişoara, precum şi institutele de orbi Cluj, funcţionând în prezent la Sâncrai, până la terminarea localului ce se găseşte în construcţie, institutul de orbi şi oarbe adulte din Arad şi institutul de orbi din Timişoara.

Pe lângă aceste institute de stat, asistenţa socială ajută şi organizaţiile particulare ca: Amicii orbilor, Vatra luminoasă şi Institutul de orbi dela Cernăuţi.

Aceste institute sunt conduse de către un personal didactic special pentru educaţia orbilor şi surdo muţilor. Acest personal special este pregătit în institutul medico-pedagogic dela Boroşineu şi institutul medico-pedagogic din Cluj.

Situaţia şi activitatea Asistenţei sociale din iniţiativă privată

Direcţiunea generală a asistenţei sociale în spiritul legii a continuat colaborarea sa cu asistenţa particulară, atât prin ajutoarele materiale ce i-a acordat cât şi prin continuarea acţiunei ei de sistematizare şi unificare a organizaţiunei administrative şi financiare, pentru a le clarifica situaţia juridică şi a le pune în măsură de a întreprinde o activitate mai rodnică şi mai economică.

Considerând pe categorii numărul instituţiunilor se repartizează astfel: 48 instituţii sunt pentru ocrotirea copiilor sub formă de internate, căminuri, cantine sau colonii, 23 sunt pentru ocrotirea maternităţei, a primei copilării sau a femeei în genere; 21 sunt azile sau ospătării de bătrâni; 21 instituţiuni se ocupă cu asistenţa la domiciliu şi în fine 4 sunt în serviciul orbilor sau surdo-muţilor.

Numărul cel mare de organizaţii este consacrat ocrotirei copiilor sau maternităţei.

Subvenţionarea societăţilor particulare

Din 115 instituţiuni recunoscute ca fiind de asistenţă au fost subvenţionate un număr de 93 instituţiuni. Din acestea, numai 80 şi-au trimis situaţiile financiare.

In afară de instituţiunile de mai sus, cari au un caracter permanent de asistenţă, au mai fost ajutate un mare număr de comitete care s'a ocupat cu operile de asistenţă şi în special cu organizarea de căminuri şi colonii şcolare pentru elevii săraci sau suferinzi. Insă subvenţiunea acestora, pentru anul viitor, nu va mai putea continua decât dacă acestea vor comsimţi să se transforme în organizaţii de asistenţă cu caracter durabil.

Date statistice asupra operei de asistenţă înfăptuite

Desigur că într'o bună măsură opera de asistenţă particulară ar putea fi redată prin date statistice corespunzătoare. Dar cu toate că multe din aceste instituţiuni au comunicat unele date statistice, acestea nefiind în mod uniform înregistrate de soeietăţi, ele nu pot fi concentrate şi comparate şi deci nu se pot deduce concluziunile de ansamblu ce s'ar putea desprinde din examinarea lor.

Spre a remedia acest neajuns, care împiedică îndrumarea unei politici unitare şi sistematice de asistenţă, s'a căutat că în cursul acestui an să se dea instrucţiunile necesare instituţiunilor particulare pentru a colabora la întocmirea acestei lucrări absolut necesare.

In anul trecut s'a obţinut ca aproape toate instituţiunile să adopte acelaş an social, care urma să fie încheiat la 31 Martie sau 31 Decemvrie.

Cum dela 1 Aprilie a. c. S'atul a adoptat în mod definitiv ca să închee anul său financiar la 31 Decemvrie, toate instituţiunile cari lucrează cu ministerul vor trebui ca începând din acest an să-şi închee toate, anul social la aceeaşi dată de 31 Decemvrie.

Adoptarea unei date fixe şi unice pentru încheerea bilanţului, va înlesni relaţiunile financiare ale instituţiunilor de binefacere, cu celelalte instituţiuni de stat sau particulare, va uşura şi preciza închiderea bilanţului şi întocmirea din timp a bugetului.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu l mai poartă şi un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Luni: MOARA ROŞIE (Preţuri obişnuite. Abonament şters. Seria 101).

Marţi: MANEVRA DE TOAMNA (Ca oaspe dl Király. Preţuri de Premieră. Abonamant de zi 26. B. Seria 102.)

Mercuri: CONTELE DE LUXENBURG (Ca oaspe dl Király. Preţuri de Premiera. Abonament de Premiera 12. Seria 103).

Joi: STUDENŢII DIN IGLO. (Ca oaspe dl Király Preţuri de Premieră. Abonament de zi No. 27. A. Seria 104.)

Vineri: CELE TREI GRATII. (Operetă. Premieră. Preţuri pe premiera. Abonament de Premieră No. 13. Seria 105).

Sâmbătă matineu: MISELUL (Preţuri reduse. Seria 106.)

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 2 ora. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 28. B. Seria 107.)

Duminecă, orele 10 şi jumătate: (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Preţuri reduse. Seria 108.)

Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. (Preţuri reduse. Seria 109).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢii. (a 3 ora. Preţuri de Premieră Abonament şters. Seria 110).

Luni: CELE TREI GRAŢII (a 4 oră. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 29 A. Seria 111.)

Marţi: CELE TREI GRAŢII (a 5 oră. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 112.)

Mercuri: CELE TREI GRAŢII. (a 6 oră. Preţuri de Premiera. Abonament şters. Seria 113.)

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 28 Octombrie 1924

CINEMA SELECT

PREMIERA!

Şarlatanul

Dramă zguduitoare din viaţa medicinăştilor în 7 acte, după piesa lui *Imre Földes*. In rolul principal: *Mihail Várkonyi*.

CINEMA URANIA

Premieră senzaţională!

Toti barbatii sunt la fel

Mare tragicomedie umoristică în 7 acte. In rolul principal: *Harry Liedtke*

CINEMA APOLLO

PIQUE-AS

Dramă americană senzaţională de aventuri în 6 acte. In rolul principal: *Elena Mattyasovsky*

MICA PUBLICITATE

3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc fiindormă*. Adresa la administraţie.

Cămin familiar pentru sugaci şi sub 6 ani. Deslusiri la doamna Gizela Iäger st. Dorobanţilor 20. Nr. 304

Piano scurt excelent de vânzare Calea Victoriei 115 etaj. D. 311

Cine doreşte ca să fie bine nutrit să se aboneze la Maior, Calea Regele Ferdinand nr. 99.

Franţa şi recunoaşterea sovietelor

Dl Herriot a declarat la comisiunea finanţelor că — la momentul oportun — situaţia Alsaciei-Lorenei, va fi tratată cu mare liberalism.

In ce priveşte recunoaşterea sovietelor, dl Herriot indică condiţiunile în care socoteşte să facă această recunoaştere — pur şi simplu — iar condiţiunea pentru reluarea relaţiunilor va fi subordonată mai ales admiterei creanţelor franceze.

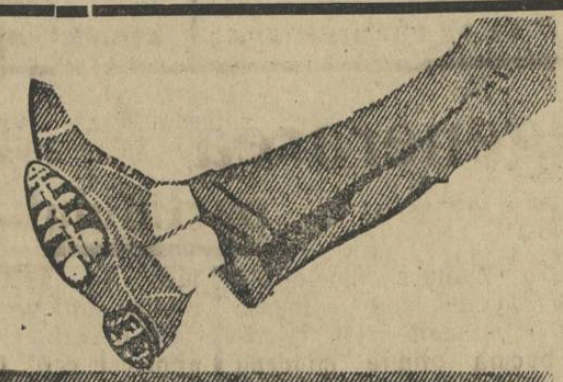

Talpa şi tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că uşurează mersul şi nu face sgomot, păstrează picioarele şi ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea.

BEREA DESCHISA „URSUS"

a Fabricei de bere **CZELL** din Cluj, este bautura predilectă a publicului

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

** Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

Maşinile unelte „A S T R A" concurează cu fabricaţiunile strainităţii.

Triumful adevărului

Copii unguri pot să învețe în limba ungurească — limba minoritară este egală cu cea românească" — scrie . . . „Brassói Lapok"

Cel mai șovinist organ al unrilor din Ardeal „Brassói Lak" publică în nr. 245 un ensiast articol de laudă la adredlui ministru Angelescu, aul proectului de lege în chenea școlilor minoritare.

„Dl ministru Angelescu — rle „Brassoi Lapok" — a preat ieri Consiliului de miniștri pectul de lege referitor la olile minoritare. Acest proect lege ar putea fi numit cel al păcării cu minorităților.

Legea dlui Angelescu va de'de o epocă nouă în viața olilor minoritare.

Ea este făcută în spiritul cel ui liberal.

Conform acestui spirit adopt în proect, minoritățile sunt ere să și însușească noțiunile cultură în limba lor proprie. acest scop, limba de predare școlilor neromânești este cea noritară. Limba română va fi ligatorie, dar numai în măsucelarlalte materii."

*

De luni, de ani de zile durea- fără încetare agitat'a pe te- situației învățământului mi- ritar.

Guvernul actual îndată ce a nit la putere a studiat cu mulconștiențiozitate aceas ă proemă, a reținut ceeace a expet și dă acum țării o lege a văță mântului minoritar menită mulțumească atât opinia pucă românească bucuroasă că noritarii se simt dezarmați în a toleranței și înțelegerei Staul român, cât și pe cei mai vinești dintre ungurii noștri i mult sau mai puțin de rasă.

Numai anumita presă bucureșteană rămâne tot neamulțumită de „tratamentul brutal" al Statului român față de minorități și numai ea nu se poate odihni de tulburată ce e în urma „atrocităților" românești.

Filoții, dobreștii, senilii și alți honigmani ai presei românești după toate probabilitățile vor continua să bată apă 'n piuă și să iacă prin învinuiriie și incriminările lor nesăbuite jocul iredentismului maghiar atât de buroși că însuși românii recunosc cât de insuportabilă este situația minoritarilor în România.

Pentru ei după cum nu a existat faptul că Statul român susține atâtea școli de limba maghiară, germană, rusească, etc., — nu va exista nici elogiul lui „Brassói Lapok" ziar ce poate fi șovinuit cu orice, numai cu prea mare dragoste față de țara și guvernul românesc nu.

Bineînțeles, entusiasmul gazetarului de la „Brassoi Lapok" poate fi și numai de-o zi. Mâine poate sosi curierul lui Héjjas explicând domnilor Kahana și Grünfeld că minoritarii nu trebue să se arate nicicând mulțumiți, astfel păgubește cauza iredentismului susținută cu atâta trudă.

Se poate deci că „Brassoi Lapok" și celelalte gazete ungurești să cânte mâine din nou melodiile vechi, chinuind aceleași coarde învechite.

Pentru noi însă rămân ca document numai articole de felul celor ce au apărut astăzi în „Brassoi Lapok".

Presa maghiară

dealul „teritoriu subt ocupație"?

Mărturisim, am cam neglijat confratele „Ellenzék" de când rassói Lapok" de la Brașov dă atâta de lucru și nu ne ă să ne odihnim.

Crezând că e nevoe de o „acne" mai energică ziarul „Elzék" a întrodus nota iredenă chiar și în rubrica inforțiilor.

Astfel, în numarul 243 citim mătoarele:

Sediul călugărițelor institutoare fost mai 'nainte Sătmarul. De nd însă Sătmarul a ajuns sub periu român, guvernarea din tmar a acestui ordin de călurițe a devenit foarte anevoioasă. consecință, mai marii ordinu- au hotărât să transfereze sel într'un oraș *ce nu se află teritioriu subt ocupație,* signând spre acest scop ora- Esztergom".

Va se zică: Ardealul — „teoriu subt ocupație!" Granie țării nu există pentru iredenii lui Héjjas și presa maghiară Ardeal. Totul nu este decât provizorat, ceva vremelnic.

— Și aceste lucruri presa magară din „asupritoarea" țară roneasca le poate spune pe , fără ca iredentismul ei ac- să aibă vre-o consecință.

Congresul catolicilor

Citim în „Keleti Ujság":

Congresul general al catolior se deschide astăzi. Organarea congresului este în sarea dlui dr. Zombori László, unul din directorii Societății catolice. Au sosit la congres episcopul contele Majláth, episcopul Bjelik, guvernatorul apostolic arădan Pacha Ágoston, Herring, trimisul nunțiului papal de la București, episcopul Karácspnyi, prelatul papal Blaskovits canonicii Magyari și Kovács, etc.

Va presida la congres dl dr. Gyárfás Flemér, vicepreședintele Societății catolice.

Politicianii unguri pentru Bernady

Ziarul „Ellenzék" publică o serie de interviewuri cu domnii Fülöpp Béla (senator), Szabolcska Mihály, scriitor, Szentláray Jenő, canonic, Zima Tibor, deputat, Barabás Béla și Krenner Miklós cari — cu toții — combat ideia directorului și se pronunță pentru președinția dlui dr. Bernády György.

D. Grandpiere îndeamnă la disciplină de partid

D. Emil Grandpiere, unul din vicepreședinții partidului maghiar să năpustește într'un primarticol apărut în „Brassoi Lapok" contra „nedisciplinatelor" gazete ungurești din Cluj „Ellenzék", „Ujság" și „Keleti Ujság" cari — deși comitetul executiv al partidului maghiar s'a pronunțat pentru directoriu — continuă să facă atmosferă nefavorabilă acestei soluțiuni. Declară că dsa nu este adversarul lui Bernády, dar după ce comitetul executiv s'a pronunțat, nici o discuție nu mai poate avea loc: ideia directoriului trebue primită.

Recunoaște că înființarea directoriului este în contradicție cu statutele partidului, dar necesitățile ungurimei din Ardeal primează peste toate.

Ca încheiere, d. Grandpierre vestejeste acțiunea acelora cari criticând hotărârile comitetului executiv subminează autoritatea partidului maghiar.

Ardealul în războiu

Sub acest titlu d. Betegh Miklos, fostul guvernator al Ardealului în războiu a scris o carte comentată cu multă ironie de presa maghiară.

In această carte d. Betegh susține că motivul principal al prăbușirii monarhiei a fost acordarea... votului universal.

După directoriu duumvirat?

„Keleti Ujság" publică o scurtă convorbire cu țărănistul ungur răzeșul Bárdos Péter, care propune în fruntea partidului maghiar un duumvirat. După părerea dsale cei mai potriviți pentru acest duumvirat ar fi dd. Bernádi și Paal Árpad.

Cronica sportivă

Campionatele de toamnă

Intrecerile de eri, dată fiind importanța lor pentru clasarea echipelor, au atras mult public. Interesul tuturor se concentra spre arena mare, unde cei mai serioși concurenți disputau hegemonia. Și într'adevăr, după vreme îndelungată, eri am avut din nou ocazie să vedem lupte agitate, captivante, când situațiile variază cu o fulgerătoare viteză, când forțele se încordă până la limita posibilă, când însufletirea, vioiciunea și voința de a învinge au fost ridicate la valoarea lor reală.

Universitatea—Haggibor 1:0

Matchul a decurs, abstrăgând dela greșelile formidabile ale arbitrului Marcinkievits, foarte liniștit. U. atacă primele 15 minute cu o neobișnuită vehemență, pentru ca apoi să decadă, mărginindu se un timp oarecare numai la apărare. Afară de Bonciocat și Giurgiu I. nime n'a fost la locul său, de aci lipsa de coeziune. Halfii deasemenea nu erau la înălțime și făceau impresia unei harmonice.

Ca plasare, degajare înțelegere reciprocă șr în fine legătura între apărare și cambatanți, lăsau foarte mult de dorit. Totuși „U" a creat foarte multe situații periculoase în fața porții lui Haggibbor, care s'a prezentat eri în formațiunea cea mai complectă. Singurul goal dat este meritul lui Giurgiu I. Primind o minge lungă, driblează întreaga apărare, centrează, iar Bonciocat transformă. Apoi jocul prezintă caracterul de impotență reciprocă. Arbitrul și-a mâncat eri toată reputația. Poziția Universității pe lista de șampionat este prin învingerea de eri foarte întărită.

Victoria—Haggibbor 0:0

Rezultatul este expresia fidelă a forțelor. Acest match a fost desigur cel mai interesant din sezon. Multă vigoare și senzaționale situații, au emoționat publicul până la sfârșit. După acest joc C. F. R. își menține poziția ei de a doua clasată, până când Victoria abia mai poate aspira la titlul de șampion. Dar norocul este un factor important în determinarea rezultatelor și numai matchul U.—C. F. R. va aduce decisia definitivă.

Arena C. F. R.

K. K. S. E.—Academia: 3:0. Academia are șanse sigure să cadă din categoria I.

Kac—K. M. T. E.: 2:2. Kac se găsește în plină decadență și disolvare. **Cronicar.**

Tribunalul Cluj. No. Cef. 4179—1924.

Publicațiune

In cauza de concordat forțat a lui Francisc Zill comerciant cu firma înregistrată, cu reședința în Huedin.

Tribunalul Cluj publică că a aprobat concordatul intervenit între susnumita firmă și creditorii săi în ședința ținută în ziua de 17 Octombrie 1924.

Cluj, la 17 Octomvrie 1924.

D 320 Judecător: ss. **Moldovan.**

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanți, vizitii și incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună și 15 zile concediu pe an plătite, gratificație fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae și asistență medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporția vechimei.

CONDIȚIUNI: servicin militar satisfăcut, să știe ceti și scrie, 500—1000 lei garanție, 10 zile școală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc și minori peste 18 ani, precum și femei cu salarii de 70 și 60 lei pe zi. D 303

Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A.

Aviz

Purtătorii chitanțelor definitive ale emisiunei a III-a (realizată în Mai 1923) sunt invitați să-și prezinte începând dela 1 Noemvrie a. c. chitanțele complect achitate ce posedă, la ghișeele societății, București, Str. Povernei 2 între 9—12 ore spre a obține acțiunile definitive.

D 309 **Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița S. A.**

A apărut poemul eroic al

„NIBELUNGILOR"

Se găsește spre vânzare în toate locurile. Prețul lei 3

Fabrica de Pielarie S. A. Turda

Produce toate speciile de talpă!

CEASORNICE Longines ELEGANTE și PRECISE

7 Grands Prix

Sfatul negustoresc din Cluj
pentru vadul comercial și inlaturarea crizei de numerar
Moțiunile votate — Conferințele dnilor R. Tufli și Romanovici

Sfatul negustoresc din localitate a ținut ieri o adunare în vederea pregătirii marelui congres al comercianților români, aranjat de Sfaturile negustorești din țară. S'au discutat chestiunea vadului comercial și criza de numerar.

Adunarea o deschide dl R. Tuffli, vicepreședintele Statului negustoresc din Cluj, care după câteva cuvinte introductive își desvoltă conferința sa despre vadul comercial.

Urmează apoi conferința dlui Gr. Romanovici, secretarul general al cestei organizațiuni despre criza de numerar.

După discutarea concluziilor trase de conferențiari, discuție la care au luat parte dnii Iacob Schwarz și Valer Pascu, s'a votat următoarea moțiune:

„Sfatul negustoresc cere guvernului:

1. Legiferarea urgentă a vadului comercial care va trebui să cuprindă:

a) Dreptul de preferință al vechiului chiriaș la reînoirea contractului.

b) Instituirea unor comisii de arbitri, care să rezolve neînțelegerile dintre proprietari și chiriașii de prăvălii.

c) Normele de stabilire a chiriilor și durata noilor contracte.

d) Motivele legitime de refuz a reînoirei contractelor.

e) Quantumul despăgubitor în cazurile de refuz legitim de reînoire a contractelor, atât când urmează a se exercita un comerț similar cât și atunci când se va da o altă destinație localului.

Până la legiferarea vadului comercial cerem urgent.

2. Modificarea legei chiriilor în sensul ca:

a) toate neînțelegerile dintre proprietari și chiriașii de prăvălii să fie rezolvite de Comisiile de arbitri, atât în ce privește chiria cât și durata noului contract.

b) fixarea unui termen de șase luni înainte de exprimarea actului termen de prelungire, în care timp se vor face notificările între proprietari și chiriași.

c) în caz de neînțelegere absolută sau refuz legitim al proprietarului, de a reînoi contractul să se acorde chiriașului un nou termen de un an peste cel prevăzut de lege pentru strămutarea sau lichidarea comerțului, în care timp chiria va fi acea fixată de Comisiile de arbitri.

Arbitrii vor stabili chiar la 50—100 procente valoarea anuală a chiriei din 1914, respectiv 1916, valută aur.

Concluziunile aprobate de adunare referitor la înlăturarea crizei de numerar sunt:

1. Stabilizarea valutei.

2. Toată lumea trebue să muncească și să producă.

3. Consolidarea politicei economice.

4. Organizarea CFR. cu orice sacrificiu.

5. Crearea unui Credit Comercial în felul Creditului Industrial.

6. Maximalizarea dobânzei.

7. Să se verifice stocul de bilete în circulație întrecut biletele nefiind schimbate de 18 ani, se socotește că ar fi aproape 3 miliarde de lei bilete distruse a căror valoare influențează nedrept asupra valutei leului.

8. Reducerea importului la minim.

9. Revizuirea tarifului vamal.

10. Organizarea clearingului postal.

11. Sporirea salariilor funcționarilor.

12. Banca Națională să acorde credite.

13. Intrepozite reale.

14. Reglementarea vânzării devizetor.

Delegații bucureșteni n'au putut veni din cauza deraierii trenului între Predeal și Brașov.

M.S.Regina
mulțumește pentru cadoul comunei Huedin

Dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului Cojocna, a primit din partea secretariatului particular al M. S. Reginei următoarea scrisoare de mulțumire:

24 Oct. 1924

Domnule Prefect,

Măiestatea Sa Regina, a binevoit a mă însărcina să spun Domniei Voastre toată via Sa mulțumire și cât de mult a fost înduioșată de gingașa atențiune a delegațiunei județului D voastre Podoabele naționale, ce Domnia Voastră și delegațiunea ce vă însoțea, a înfățișat și dăruit Augustei noastre Suverane l-au plăcut foarte mult.

Mulțumind cu recunoștință pentru Tot ce ați binevoit a face vă rog, Domnule Prefect, a primi încredințarea distinsei mele considerațiuni.

Secretarul particular al M. S. Reginei

De la organizația partidului liberal din jud. Cojocna

Persoanele mai jos notate sunt insistent rugate a se prezinta de urgență la dl Profesor C. Martinovici str. Băii No. 6, E. II în ori ce zi între orele 14—16 pentru a primi cartea de membru.

V. Chintăoanu, Preotul Emil Pop din comuna Țușiu.

Iuliu Danciu subrevizor Dej, Iuliu Murășan Borza.

Martin Solomon Baciu, dr. Bela Pal avocat, Gh. M. Vasili, dr. Ch. Iuliu Anca, Florian Pompiliu Tămaș Iacob Schwarț, inginer Const. Șerb inspector general, Gh. Ioniță, Toma Stancu, dr. Alex. Balint, Augustin Andone, dr. Ioan Pop medic veterinar, inginer Valeriu Filip.

*

Secretariatul general al Partidului Național-Liberal din județul Cojocna roagă pe dnii președinți ai comitetelor comunale din județ ca, venind în Cluj să treacă pe la Clubul Partidului în ori ce zi între orele 12—13 și 17—18 pentru a primi cărți pentru biblioteca clubului comunal și alte informațiuni importante.

Reclama este sufletul comerțului!

Ultime informații

— Aseară a sosit în localitate A. S. R. principele moștenitor Carol, venind din Bistrița, Brașov, Mediaș unde a inspectat trupele vânătorilor de munte. La ora 24 Alteța Sa Regală a plecat la. Oradea-Mare pentru a inspecta unitățile de vânători de acolo, iar astăzi se reîntoarce la Cluj pentru a vizita grupul de aviație din Someș-sat. Cu acest prilej vor zbură două avioane noui.

— Ieri a avut loc la prefectură adunarea generală a despărțământului clujan al Astrei. După darea de seamă făcută asupra activității despărțământului s'a ales noul președinte în persoana dlui Nicolae A. Bogdan, directorul liceului de fete „Regina Maria". Apoi s'a discutat chestiunea mutării la Cluj a conducerii Astrei, întrucât astăzi Ctujul este principalul centru cultural românesc al Ardealului. In sensul acesta s'a redactat o moțiune.

— Comisiunea administrativă a orașului Cluj s'a întrunit astăzi în obicinuita ședință lunară, sub președenția dlui primnotar Cârpinișan.

— S'a găsit și s'a depus la redacția ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor școalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubașa îl poate ridica de la redacția ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identității.

— Dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului, a plecat astăzi în comunele Tic, Topa-Sâncrai Cuzăplac, Zator, Mera și Sânmihaiu, unde împreună cu revizorul școlar inspectează clădirile școlare.

— Ministerul de finanțe a trimis o circulară tuturor societăților cu sediul în nouile provincii, reamintindu-le obligația de a înainta ministerului declarații cu privire la sumele încasate dela autoritățile și Statul maghiar și austriac, sub formă de ajutorare, stipendii, participație și împrumut, spre a se vedea condițiunile în care au fost acordate. Pentru depunerea acestor declarații ministerul a fixat un ultim termen de 30 de zile cerând dela data înștiințării, atrăgând atenția societăților vizate, că în caz când nu se vor conforma, vor fi pasibile de sancțiunile prevăzute sub art. 40 din legea din Iunie 1923, urmând să plătească o amendă egală cu de 20 de ori suma primită sub unul din titlurile specificate mai sus.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— Sindicatul ziariștilor unguri din Ardeal și-a ales ieri noua conducere, președinte fiind ales dl Paál Árpád, iar prim-vicepreședinte dl Ludovic Fórizs.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

— Primim următoarele: Direcțiunea generală a serviciului sanitar, aduce la cunoștința publică, deciziunea luată de a reprima toate abuzurile periculoase și ilegale, ce se vor constata, în sarcina acelora cari speculează buna credință a populației prin practicarea ilicită a medicinei sau a comerțului cu medicamente în diferite magazine, fără a avea competința și liberă practică legală a medicinei sau a farmaciei. In consecință, toate aceste contravenții constatate în orice comună, se vor pedepsi în primă instanță de către organele sanitare conform art. unic din 1924, cu amendă dela 2000—20.000 lei și pentru insolvabili amenda se va transforma în zile de închisoare; iar recidiva se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an.

— Studențimea din Cluj a făcut ieri o demonstrație de simpatie față de avocatul Zelea Codreanu, junior, care a asasinat pe prefectul poliției Manciu din Iași. Demonstranții s'au aduuat în jurul statuei Lupoaicei unde vorbitorii au stăruit asupra necesității de-a continua cu perseverență lupta studențească.

— D. Mihail Munteanu, cronicarul nostru muzical predă lecțiuni de canto, în limbile franceză și română, la domiciliul amatorilor. Doritorii se vor adresa în scris la redacția ziarului „Înfrățirea."

* D. dr *Ionel Motoc* și-a deschis cancelaria advocațială în Cluj, Calea Victoriei No 38.

Ministerul de agricultură și domenii a făcut cunoscut consiliilor agricoli să nu procedeze la nici un schimb de teren fără să aibă aprobarea specială a ministerului de agricultură.

— Dl Ion Bungărdeanu, pretor la Șărmaș, a fost înaintat pentru meritele dsale pe teren administrativ și la construcțiile școlare, la rangul de primpretor onorar, fiind numit girant al preturii din Mociu.

— Sâmbătă a avut loc în Arad deschiderea congresului al treilea. al Uniunei populare catolice. Anunțată din vreme, această festivitate a fost pregătită așa fel ca să poată fi cât mai strălucită și impozantă. In acest scop, reprezentanții bisericei catolice din Ardeal — aproape fără excepție — au ținut să ia parte la acest congres. Delegațiile au început să sosească în Arad încă de Vineri seara și ele au fost găzduite în locurile aranjate din vreme. In speciul au sosit numeroase delegații din județele, Ciuc, Trei Scaune și Sălaj. Cei care nu și-au anunțat participarea au fost încartiruiți pela diferite hoteluri.

Printre oaspeții sosiți am remarcat prezența episcopilor Majlath Gustav din Alba-Iulia, Pâcha Augustin și Bjelic Emeric, Episcopatul catolic din Sătmar, este deaseminea reprezentat prin prelatul Szabo. Congresul s'a deschis printr'o slujbă religioasă, oficiată în catedrala Catolică, la care a luat parte numeros public, după care au urmat — în sala Palatului Cultural — ședințele diferitelor secțiuni de specialitate ca: Secțiunea de propagandă, de organizare etc.

— Ministrul cultelor a acordat bisericii romano-catolice din Ardeal autorizație să deschidă la Alba-Iulia o școală de muzică bisericească spre a-și recruta cantori.

— Un pachet de țigări cos 6 lei. Fumezi țigările, și nu r mâne decât scrumul. Un bilet Loteria Presei din Ardeal și B nat nu costă decât 2 lei, tic dă posibilitatea de a par ții la distribuirea unor câștiguri valoare de 500 mii lei. Trager va fi la 16 Februarie 1925. C mandați bilete la Sindicatul Pr sie Române din Cluj palatul Banff

Conferințele Acțiune Românești

Primim:

Comitetul local al Acțiun Românești organizează o ser de conferințe. Scopul aceste conferințe este clarificarea pul licului românesc asupra mu tor și vitale probleme naț nale.

Acțiunea Românească dores prin aceste conferințe se contr bue la cristalizarea unei conce ții sănătoase și unitare naț nale.

Se vor aborda o sumă c chestiuni interesante și mai al se vor arăta pericolele cari menință neamul românesc toate fronturile.

Conferințele se vor ținea sala redutei din strada Mem randului în fie care Joi la o 6 p. m.

Publicul românesc este invit se asiste la aceste conferințe.

Programul
conferințelor culturale pentru 1924—1925 este următorul

Seria I.

1. Joi Oct. 30. I. C. Cătun anu prof. univ. Despre Presă.
2. Joi Nov. 6. Dr. Minea pro univ. Problema întineritii.
3. Joi 13 Dr. V. Roman ad Ideia națională și curentele po litice.
4. Joi Nov. 20. Dl Bogr prof. univ. Despre originalitate civilizației noastre.
5. Joi Nov. 27. Dr. V. Po adv. Pseudodemocrația român ască.
6. Joi Dec. 4. Dr. C. Tăta prof. univ. Sifilisul ca perico național.
7. Joi Dec. 11. Dr. Nițes prof. univ. Alcoolul un dușma al poporului.
8. Joi Dec. 18. Dr. I. Molde van Decanul Fac. de Medicin Igiena națiunii.

Conferințele se vor ținea sala Reduta la ora 6 p. m.

După sărbătorile Crăciunul va începe Seria a II-a, având nunțate conferințele d lor: D Groze, Prof. Sudețeanu, I. Ște lea comerciant, V. Bărbat, D Botez, Ștefănescu-Goangă, Dr. Hațieganu, Pop Traian, pro univ. și A. Ciortea Rectorul A cademiei Comerciale, Prof. C preanu.

Conferințe teosofice

In serile de 20 și 27 Noem brie vor avea loc în sala festi a Camerei de Comerț și Indu trie două conferințe teosofice.

Va vorbi în nemțește d. I Cordes, președintele societă teosofice din Austria. D-sa fost învitat să participe la co gresul teosofilor români ce va ține la 8 și 9 Noembrie la B curești.

Citiți și răspândiți:
„Infratirea Poporulu

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1213 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Mercuri 29 Octomvrie 1924

Școlile pentru Cultura poporului Român Sibiiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

„AGONIA SEFULUI"

de G. BOGDAN-DUICĂ

Infrățirea îmi cere un interview despre chestiunea căreia eu i-am dat titlul „Un șef în agonie". Eu nu sunt om politic de talia de-a da interviewuri politice. Sunt numai un scriitor politic. Am deci și obiectivitatea omului fără interese numai actuale; de aceea primesc să dau ziarului — un articol.

Știu atâta *nou*: Sosit în Cluj dl Iuliu Maniu se ocupă cu lecuirea desbinărei produse de cei 27 „revoluționari" dela Sibiu. Consultă pe oamenii săi, în al căror ajutor a sosit din Blaj și simpaticul confesor dr. Coltor. S'a găsit și leacul: *Pentru a împiedeca pe dl V. Goldiș de a ajunge egal îndreptățit în directoratul cerut* de Sudul Ardealului și de Banato-Ungurenii de pe amândouă laturile Mureșului de jos, dl șef *ar fi declarat că va ceda dlui V. Goldiș conducerea partidului în Ardeal.* D-sa ar rămânea, atunci, general comandant pe țară, cu centrul la București.

Ideia aceasta este o surpriză, de asemănat cu a ideilor pe care autorii de comedii reușite le-au așezat uneori pe scenele teatrelor estice și vestice: Comedia înlătură adeseori prin *puțin* un *mult* ce se cere. Dar cel mulțămit cu *puțin*-ul, cel ce nu bagă de seamă că *mult*-ul i-a scăpat, este păcălitul din piesă, este naivul piesei. Deci adaog întâia convingere: Domnul V. Goldiș, la vârsta sa și la suma meritelor sale pentru nație, *nu* este un naiv; și nici nu va putea să primească un astfel de tratament *înjositor*.

A doua convingere: Ideia nu ar mulțumi pe *acea multă lume care împinge de jos* și care, la Sibiu, a declarat că este gata a părăsi partidul dacă nu va prinde repede de veste că oamenii săi de încredere — cei 27 — au obținut greutatea ce li se cuvine. Intreb: Acea lume, ce roia la Sibiu, va primi ca dl V. Goldiș, nădejdea ei, să fie ținut tot la rangul de vice-președinte, ocupat doară acum să strângă oștire electorală șefului rămas, totuș', deplin biruitor? Nici lumea aceea nu se va lăsa păcălită de ideia farselor din diferite comedii.

Directoratul — propus de dl Dionisie Roman dela Mediaș — înseamnă: înlăturarea obscurului politicianism, care a învăluit până acum șefia partidului național; controlul politicei „naționale" prin oameni în contact cu realitățile clar văzute; *elasticizarea* acelei politice rămase în cătușele unei lumi resturnate, adecă în cătușele îngustimei din epoca ungară a partidului; directoratul însemna *strigătul după oameni noui la vremuri noui*. Dar acestei intenții cu ce i se răspunde? Cu *paliativul* de-a reține pe dl Goldiș în provincie, în lumi regionale, pentru ca veritabilul, bucureștenescul parchet politic să rămâie zestrea unui șef, care, pentru a o putea păstra, — nu a avut zestrea energiei. Este par'că ar fi o tocmeală de iarmaroc, nu o măsurare de idei, nu o cântărire a putințelor de a realiza cel mai mare folos pentru — țară. Este par'că s'ar zice ori s'ar gândi: *Cum să-l mai înlăturăm încă odată pe dl Goldiș*, pentruca nația să aibă ultima dovadă că *el* nu este serios, că *lui* nu i ardea decât de o oarecare creștere de autoritate, nu de o *reformă* a partidului.

In acțiunea celor 27 nu a fost vorba de așa ceva, nu a putut să fie vorba de atât numai. Vorba a fost (pre cât știu eu dela amici naționali, cari nu mi-au cerut să fiu discret ca un iezuit din vremea lui Filip al II lea ori ca umbrele călugărilor ardelenești), vorba a fost ca *o serioasă operație să se facă necompetențelor din partid; ca acesta să fie emancipat de efectele unor amoruri proprii* responsabile de dezastrele partidului; să se anuleze (pre cât se mai poate) efectele greșelilor mari comise; ca până la proximele alegeri, care nu mai sunt chiar departe, partidul să se scuture de zgură, ca'n basme vestiții cai ce se scuturâ de bube și apar frumoși — linși la păr; vorba a fost *a reda țării o putere productivă*, o putere în care țara să poată spera. De aceasta a fost vorba! Șeful în agonie nu vede? nu simte? Este probabil; dar ceea ce acei 27 au văzut — și ei cam tâ'ziu — este evident de mult. Acesta este înțelesul evenimentului. Cei 27 nu l mai pot face nevăzut, după ce ei au avut meritul de a-l fi exprimat mai întâiu. Și de aceea cred că acea ideie de comedie nu va reuși.

Privesc acum situația dintr'un punct de vedere mai înalt. *Cine are interes ca Ardealul să fie ținut în inerția în care se află? ca el să remâie legat la ochi*, cum este? — O, de câte ori nu îți este milă de mărginirea politică ce se 'ntâmpină pe-alocurea în el; ca toată lumea aceasta doritoare de lumină și de colaborări cinstite să nu fie dusă spre *fapte* — ele singure sunt politice! — ci să fie osândită a asculta numai exposeuri, unele bune, altele rahat cu apă rece? *Niciun partid originar din regat* nu a dorit aceasta; toate au fost refractare numai regionalismului, *nu* regionalilor; toate ar fi fost, în intimitatea sufletului lor, bucuroase să vază că țării i-a resărit vreo nouă stea de mângâiere din Nord ori din Apus; toate s'ar fi bucurat de o opoziție — productivă. Opozițiile din regat, mai ales, s'ar fi bucurat. Astăzi tot regatul, guvern și opoziții, sunt de părere că *partidul național singur nu este o forță de înaintare*, că cu el nu trebue să și mai piarză timpul în tratări de comice cu lise, că trebue să treacă peste el ori pe lângă el. Și cu ce răspunde la acest fapt agonia partidului? Cu un singur prețios „tapi": că, vezi Doamne (și Voi iubiți creștini de ambele confesiuni ardelenești) el este totuși, partidul după care toate celelalte partide aleargă să obție o preagratioasă colaborare ori fusiune! Nu mai aleargă nimeni, afară de dl N. Iorga, care aleargă după oricine. A fi produs această situațiune de isolare și de descoperire, în acelaș timp, a fost cea mai periculoasă afacere politică a partidului național. Nota ridiculului s'a aninat de numele său; s'ar putea numi național-pertractiv, ca să fie chiar pe deplin distractiv. *Viitorii șefi ai partidului național* au, deci, greaua sarcină de a șterge porecla, de-a o preface în renume, de-a fi serioși. Dar cu vicecomandamentul dlui V. Goldiș în Ardeal nu s'ar vindeca nimic; stângăcia politică ar dibui sus, mai de parte; iar jos ar uria mai departe mânia că nici de astă dată nu s'au considerat interesele mari ale țării, care cer oricărui partid: oameni limpezi capabili de fapte la timp. *Dintr'un punct de vedere mai înalt* este, așadar, de dorit ca orice partid incapabil să producă sau *să dispară*, pentruca lumea nouă să se așeze în rândurile ce li se vor părea preferabile, *fie că vor întări partide existente, fie că vor întemeia altele, nouă.*

De-aceea eu nu mai am nici o desaprobare pentru nici o „desertare" din partidul național. Ori cine are dreptul să caute o putință de a fi activ; de ce ar mai sta cu național pertractivii?!

De-aceea mai cred că dl V. Goldiș nu se va prinde în cursa ce i se întinde cu vice-comandamentul ortodox pentru „Ardeal și jur„, ci, fidel celor 27, cași ei, fideli lui, vor continua opera de aerisire a partidului, opera de selecțiune și la nevoe, opera de *răsturnare* a celorce am reușit să producă criza, pe care eu o studiez și o urmăresc mai ales ca etnopsiholog, nu ca politician.

Din toate reese probalitatea că directoratul de trei va înlocui, totuși, pe „șeful în agonie".

BIBLIOGRAFIE

Primim la redacție „Societatea de mâine", revistă socială și economică clujană, cu articole semnate: N. Dașcovici, Onisifor Ghibu, N. Hoisescu, Gavril Todica, Horia Trandafir, Gh. Bogdan Duică, E N. Giurgea, Vasil-C. Osvadă, Vasile Vlaicu, Gheorghe Șerban și A. Buteanu.

Doua moralitati politice

Ziarele partidului național au fost cuprinse de un acces de cinste și de censură catoniană, cu prilejul afacerii pașapoartelor, în care guvernul a lăsat mână liberă justiției să-și facă în mod complect datoria, aplicând cu stricteță legea, față de vinovați — ori cine ar fi ei.

Nu e guvern sub care să nu se petreacă nereguli, căci oamenii se pot rătăci în toate partidele și sub toate regimurile, viciul fiind o chestie de patologie individuală.

Cea ce interesează bunul mers al Statului, cea ce caracterizează un guvern sub raportul moral și politic este atitudinea pe care o ia acel guvern față de neregulile petrecute sub el și față de vinovați.

Astfel Consiliul Dirigent, suprema expresie politică a clicei dlui Iuliu Maniu, a înțeles se întindă o imensă mușama peste toate jafurile săvârșite de partizanii săi — inclusiv afacerea sodei caustice și matrapazlâcurile scandaloase săvârșite la Alimentare.

Guvernul liberal înțelege că vinovații să și ia pedeapsa, că legea să se aplice în mod egal tutulor și pentru asta guvernul apare ca un mare vinovat în fața presei dlui Iuliu Maniu.

E o deosebire de concepție morală — și încă una profesională.

Dl Paál Árpád sărbătorit de gazetari

Cu prilejul congresului gazetarilor unguri dl dr Paál Árpád luptătorul demn pentru apărarea independeței condeiului gazetăresc a fost sărbătorit călduros. Atitudinea dlui Paál cu prilejul conflictului cu proprietarii lui „Keleti Ujság" după gazetarii unguri — este prevestitoarea unor vremuri mai bune, când conștiința sufletească va fi respectată.

Congresul a veștejit după cum se cuvine tendințele de coborâre a muncei gazetarului. Față de cei ce vreau să transforme pe gazetar într'un simbriaș fără suflet ce scrie la comandă, ziariștii trebue să lupte din răsputeri.

Congresul a adoptat o moțiune în acest sens.

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Ședința de ieri a comisiunei administrative

Normalizarea administrației. — Aprecierile tendențioase ale ziarelor maghiare — Activitatea culturală și de asistență socială — Analiza apei — Mișcarea populației

In ședința de ieri a comisiunei administrative s'a constatat faptul îmbucurător, că administrația orășenească a intrat pe calea normalizării. Rezolvirea tuturor problemelor dificile ivite în cursul lunilor trecute o dovedesc aceasta cu prisosință.

Numărul actelor intrate în cursul lunei Septemvrie este de 396 dintre care au fost rezolvite 368, rămânând o restanță ce se datorește suspendării serviciului pe timpul vizitei la Cluj a familiei regale, care a fost găzduită la primărie.

In cursul vacanții s'au acordat funcționarilor concediile reglementare. Moralul lor este satisfăcător, cu toate greutățile de trai, ce trebue să îndure în urma urcării vertiginoase a scumpetei.

S'au trimis spre judecarea comisiei disciplinare 2 funcționari, contra altor 3 este în curs cercetare disciplinară. Au demisionat 6 funcționari, 6 au fost amendați cu reținerea salarului pe 15 zile.

Aglomerarea de lucru la unele servicii, (conscrierea cetățenilor și serviciul de percepere) au reclamat detașări de personal. Cum însă aceste detașări contribue la îngreunarea mersului serviciului la secțiile rămase fără personal îndestulitor, comisia administrativă hotărăște ca în viitor să se evite asemenea dispoziții.

*

Urmează apoi chestiunea aprecierilor tendențioase ale ziarelor ungurești la adresa primăriei, punându-se în vedere funcționarilor subalterni să nu mai dea nici un fel de informații, ceea ce dealtfel primarul făcuse la o consfătuire ținută în ziua de 2 Octomvrie.

*

S'a cumpărat cu suma de 1 milion un edificiu în strada Fântânele, necesar pentru deschiderea unei școli primare, deoarece copii din acea parte de oraș n-au școală în apropiere.

Un edificiu din Felean a fost dăruit acelei comune pentru a se deschide acolo o școală primară.

Azilele de bătrâni și săraci au fost aduse în stare de funcționare; s'au luat măsuri ca ele să fie aprovizionate cu legume și alte provizii pe timpul iernii, deasemeni s'au făcut comenzi de lingerie și îmbrăcăminte pentru aceștia.

Se lucrează acum la un proiect de regulament pe seama azilului de servitoare „Ana Gregor" unic în felul său dintre toate instituțiunile țării.

S'a deschis o grădină de copii, s'a reparat spitalul epidemic și s'a amplificat căminul de ucenici. După cum se vede, pe teren cultural s'a desfășurat o rodnică activitate.

*

La propunerea primmedicului orășenesc comisiunea administrativă a orașului a aprobat sumele necesare în vederea unei analize zilnice a apei apaductului, iar cu privire la gherete s'a hotărât ca ținvânzarea în ele pe timpul nopți să fie interzisă.

Insfârșit s'a luat cunoștință de datele mișcării populației, precum și de cazurile de boală.

Vopsitorie de blănuri şi de tort | Costume de toamnă si tot felul de canuri se vopsesc şi se curaţă cel mai bun la „CRISTAL" Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. | Vopsitorie de lână şi de tort
Lloyd 2581 13

Congresul romano-catolicilor din România

Asistenţa — Participă şi ciangăii catolici din Moldova. — Regrete că nu este şi Apponyi prezent. — Cauza catolicismului în România. — Concordatul. — Atacuri la adresa Statului. — Procesiunea. — Prefectura şi Primăria iluminată

Biserica ungurilor şi nemţilor catolici din România poate fi învinuită cu orice, numai cu inactivitate nu. De o vreme încoace nu facem altceva decât înregistrăm diferitele manifestaţii catolice.

Sfinţirea clopotelor catedralei din Cluj a durat 12 zile şi a împrumutat Clujului pentru aproape două săptămâni cel mai neaoş aspect unguresc. A urmat apoi — aproape concomitent cu manifestaţia catolico-iredentistă din Budapesta lui Héjjas şi a nunţiului Schioppa — serbările Bisericii piariste din Cluj cari au durat patru zile.

Iar acuma a avut loc congresul general de trei zile al catolicilor din România, ţinut la Arad.

Asistenţa

Au participat la congres patru episcopi: Contele Majláth, Bjelik, Pacha şi dr. Karácsonyi. A făcut sensaţie şi a produs mare însufleţire apariţia ciangăilor catolici din Moldova în frunte cu canonicul Gábor trimisul episcopului catolic din vechiul Regat dr. Csiszár Antal. Biserica greco-catolică a fost şi ea reprezentată prin trimisul episcopului Niculescu de la Lugoj.

Dintre politicianii partidului maghiar au participat mai mulţi, în frunte cu d. dr. Jakabffy Elemér. Congresul a fost presidat de d. dr. Gyárfás Elemér membru marcant şi el al partidului maghiar. Dintre cei de faţă mai amintim pe dd. dr. Zombori László, dr. Metzger Márton, dr. Matolai Ernő, faimosul călugăr Leonard Trefan, etc.

Congresul

Congresul este deschis de prelatul Pacha Agoston care salută pe cei de faţă.

D. Petre Ionescu secretar de stat la ministerul de culte îndeamnă pe catolici să-şi iubească patria şi să fie buni cetăţeni.

Vicarul dr. Herring insistă asupra faptului că la acest congres maghiarii catolici se întâlnesc cu fraţii lor de limbă germană. Pe lângă cultivarea comună a limbei şi a religei, ei trebue să găsească contact şi pe teren politic.

Pentru Apponyi şi Prohászka

la cuvântul d. dr. Gyárfás Elemér, preşedintele congresului şi membru în partidul maghiar. Regretă că nu sunt de faţă adevăraţii reprezentanţi ai catolicismului maghiar, ca episcopii Giesswein Prohászka şi contele Apponyi (tocmai oratorii congresului catolic-iredentist de la Budapesta — N. R.) Aceştia sunt — a spus d. Gyárfás — cei ce pot vorbi în numele ungurilor catolici. Catolicii n'au nici un motiv să despereze atâta vreme cât şi Regele ţării este catolic. In seara de anul nou M. Sa se afla la Biserică şi se ruga în genunchi. Preotul cu acest prilej a spus în cuvântarea sa că D-zeu va binecuvânta ţara al cărei Rege să roagă în genunchi şi nu neglijează credinţa.

Apariţia în mijlocul nostru a masselor catolice din Moldova este de-o importanţă istorică Catolicii din Ardeal dau pentru prima oară mâna cu fraţii lor moldoveni.

Un cotidian catolic

D. dr. Zombory László, director al Societăţi catolice anunţă apariţia unui cotidian, organ oficios al catolicilor. Dintre toate instituţiunile catolice din ţară cele din Oradia sunt mai înfloritoare. Societatea Naţiunilor Catolică a făcut enorm de mult în interesul catolicismului din România, în special, în ceiace priveşte susţinerea instituţiilor catolice, a lui „Marianum" din Cluj şi a şcolilor confesionale catolice.

Congresul mulţumeşte d-lui Zombory pentru activitatea depusă şi îl sărbătoreşte cu multă căldură.

A doua zi

Dl Gyárfás după ce deschide adunarea dă cuvântul dlui Monay Ferenc care vorbeşte de alipirea şi dragostea catolicilor faţă de Papa.

Dl Schill József spune că religia romano-catolică a trecut prin grea încercare. Din religie dominantă a ajuns religie minoritară. Situaţia ei distinsă din trecut nu mai este. De pe azi pe mâine catolicii am ajuns din bogaţi săraci. Indeamnă la dărnicie faţă de instituţiile bisericeşti.

Dl Gyárfás vorbind despre concordat şi-a exprimat credinţa şi convingerea că Papa nu va aduce hotărâri contrare ungurilor catolici. Face elogiul Statusului catolic, aceasă „minunată" organizaţie a catolicilor ce contopeşte toate asperităţile în armonie. Atacă Statul român pe motivul că ar asupri şcolile confesionale catolice şi le-ar pune fel de fel de piedici cu scopul de-a le nimici.

Citeşte şi congresul primeşte o moţiune în acest sens.

Ca încheiere vorbeşte contele Majláth despre loialitatea şi simţul de răspundere al celor din fruntea Bisericei catolice din Ardeal. Înşiră doleanţe concrete ale ungurilor catolici.

Procesiune cu 30.000 de oameni

A treia zi la 6 oare p. m. a avut loc o procesiune la care au participat vre-o 30 mii de oameni. Autorităţile — nu ştim pentru ce au dat ordin să se ilumineze clădirile publice.

Astfel, Primăria, Prefectura judeţului şi a poliţiei au fost toată seara scăldate într'o mare de lumină, dându-se cu prilejul festivităţii minoritare un aspect sărbătoresc acestui oraş aflător în România Mare, stat naţional.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să-i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

— Un pachet de ţigări costă 6 lei. Fumezi ţigările, şi nu române decât scrumul. Un bilet la Loteria Presei din Ardeal şi Banat nu costă decât 2 lei, tic vă dă posibilitatea de a par şiipa la distribuirea unor câştiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Sindicatul Presie Române din Cluj palatul Banffy.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri: CONTELE DE LUXENBURG (Ca oaspe dl Király. Preţuri de Premiera. Abonament de Premiera 12. Seria 103).

Joi: STUDENŢII DIN IGLO. (Ca oaspe dl Király. Preţuri de Premieră. Abonament de zi No. 27. A. Seria 104.)

Vineri: CELE TREI GRATII. (Operetă. Premieră. Preţuri pe premiera. Abonament de Premieră No. 13. Seria 105).

Sâmbătă matineu: MISELUL (Preţuri reduse. Seria 106.)

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 2 ora. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 28. B. Seria 107.)

Duminecă, orele 10 şi jumătate (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclul Moliere. Debutul balletului Ligeti. Preţuri reduse. Seria 108.)

Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. (Preţuri reduse. Seria 109).

* **Cele trei graţii.** Ultimele pregătiri pe scenă decurg încă şi în afară de repetiţia generală toate celelalte lucruri sunt gata. Costumele vor deveni ele o senzaţie specială, pe care publicul are să le guste cu multă savoare. Nici nu vorbim de dulceaţa muzicei, care ea singură este deajuns a fermeca inimile tuturora, unele părţi a le ei sunt deja atât de populare, încât fiecine le cunoaşte pe de-a rostul. După triumful ce l-a avut pe scenele metropolelor din lume, să ia cu toată siguranţa un formidabil succes ce le avea şi aici la noi. Interesul ce l'a deşteptat în rândul publicului este atât de mare, încât pentru primele reprezentaţii de abia se mai găsesc bilete la cassa teatrului. Regia o are dl Izsó a cărui gust şi talent îl cunoaşte toată lumea. Distribuţia încă e din cele mai bune. Zöldhelyi, Neményi, Dajka, Tompa, Ihász, Bányász, Leövey, Izso. Premiera va fi Vineri.

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Drezden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii şi diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereţi oferte gratis

Paltoane!
Raglane!
Ulstere!
Szántó & Komlos
Cluj,
P. Unirii 14.
Arad, Satu-Mare

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Fleh

Anchetele noastre

Cum stăm în jud. Alba-de-Jos

De vorba cu prefectul județului și primarul orașului Alba-Iulia

Câteva constatări îmbucurătoare: elementul românesc în plină desvoltare — Efectele reformei agrare — Strămutarea capitalei județului dela Aiud la Alba-Iulia — Un oraș care are nevoe de sprijinul statului

In Județul care cuprinde în el cetatea istorică, martoră a năzuințelor noastre strămoșești și apoi metropola în care s-a sărbătorit împlinirea visurilor noastre, a avut de suferit, ca toate centrele românești din Ardeal, vitrigia stăpânirei, trecute a cărei urme încă nu s'au șters. In scurtul timp dela unire însă, sunt de însemnat aici o serie de constatări îmbucurătoare.

Vom reda câteva declarațiuni pe care ni le-a făcut d. *dr Velican*, prefectul județului, într'o convorbire ce am avut-o cu dsa.

— Tendința stăpânirei maghiare o fost să creeze aici sate ungurești, acordând în acest scop toate protecțiunele ungurilor și sașilor și lăsând într'o voită neglijență elementul românesc, fără nici un sprijin material și, cu deosebire cultural.

Deși din punct de vedere etnografic și topografic capitala județului trebuia să fie la Alba-Iulia, ungurii, urmând politica lor de desnaționalizare a întărit orașul Aiud care este un centru cu totul unguresc.

Am fost cumplit de persecutați atât din punct de vedere administrativ cât și cultural. Astăzi pentru desvoltarea noastră națională, am întreprins lupta, cu deosebire pe terenul cultural.

Din 182 de comune câte avem, numai în 25 au existat edificii școlare. Restul le-am creat noi și continuăm această operă, pentru care am obținut și un ajutor de 4,000.000 dela stat.

— Până într'un an, — ne asigură d. dr Velican — vom crea toate școalele necesare în întreg județul.

Mutarea capitalei jud. la Alba-Iulia

Prefectul județului ne vorbește de un alt fapt de o mare importanță:

— De îndată ce reforma administrativă va fi votată, voi face demersurile necesare pentru mutarea capitalei județului la Alba-Iulia. Pentru această însemnată operațiune vom avea încă nevoe și de ajutorul statului. Aici nu

Dr. Velican,
Prefectul județului Alba de jos

avem edificiile necesare pentru instituțiile publice și va trebui să le creem noi. Mutarea capitalei județului se va face astfel în rânduri. Se înțelege însă de ce însemnătate este acest act și ce desvoltare vom da cu acest chip, cetăței noastre istorice, Alba-Iulia.

Roadele împroprietărirei

Asupra chipului cum s'au făcut operațiunele de împroprietărire în acest județ, dl prefect ne-a spus următoarele:

— Fiind mari moșii boerești și întinse domenii eclesiastice, pământ a fost destul, astfel că operațiunile de împroprietărire s'au făcut în condițiunele cele mai bune. Toți îndreptățiții au fost satisficuți. Roadele împroprietărirei sunt cu desăvârșire îmbucurătoare: țăranii lucrează mult, rațional și în acelaș timp a sporit și cultura vitelor. Este interesant faptul — zice dl dr Velican — că mulți dintre țărani se duc în Franța pentru a-și însuși acolo cunoștințe noui de cultură sistematică a pământului, cu scopul de a-și putea folosi cât mai bine pământul loc acasă.

*

Ne rezervăm să arătăm într'un articol viitor alte lămuriri ce ne-a dat prefectul județului cu privire la starea socială, administrativă și sanitară a județului, și progresele ce s'au făcut pe aceste tărâmuri.

Ce ne spune primarul orașului Alba-Iulia

Dl dr. Sava primarul orașului Alba-Iulia, cu aceeași bunăvoință s'a pus la dispoziția noastră, vorbindu-ne de interesele și nevoile acestui important centru românesc, din care vom nota deocamdată câteva, în linii generale.

Trebue să spunem că față de importanta lui istorică, orașul are un aspect destul de trist din punct de vedere edilitar, dl dr. Sava ne lămurește:

— Aceași vitrigie a stăpânirei maghiare a făcut ca orașul nostru să rămâe în starea de inapoiere în care se găsește acum.

Astăzi năzuintele noastre de a înbunătăți soarta acestui centru românesc se lovesc greu din cauza sărăciei. Ne lipsesc atât de multe și dintr'un buget de 4 milioane cât avem, ce putem face?

Dar să nu credeți cum, — va că dacă aceasta este situația, noi am încrucișat resemnați brațele, rămânând doar în așteptarea unor minuni. Bugetul nu-l putem mări prin dări noui pentru că populațiunea este în genere săracă. Vom pune însă toate stăruințele posibile pentru o obține ajutorul statului. Cu mutarea capitalei județului aici, vom întări elementul românesc și astfel se va produce o nouă desvoltare a orașului. Dintre lucrările edilitare ale orașului, în primul loc este să ne asigurăm lumina electrică, care aproape ne lipsește, și de acest gând am legat în principal activitatea mea de conducător al orașului.

Avem nu plan complect desvoltat a orașului, la înfăptuirea căruia am început să lucrăm.

Dl ministru al agriculturei, ne-a făgăduit solemn că va da orașului, în apropierea cetății 300 jugăre din pământul expropriat. Aici vom construi noile edificii publice pentru mutarea capitalei, și locuințe pentru funcționari, formând astfel un nou și modern cartier al orașului. Inceputul l'am făcut cu edificarea liceului de băeți „Mihai Viteazu" care va fi una din cele mai frumoase școli din țară. In ce privește școalele, anul acesta am mai creat liceul de fete și școala

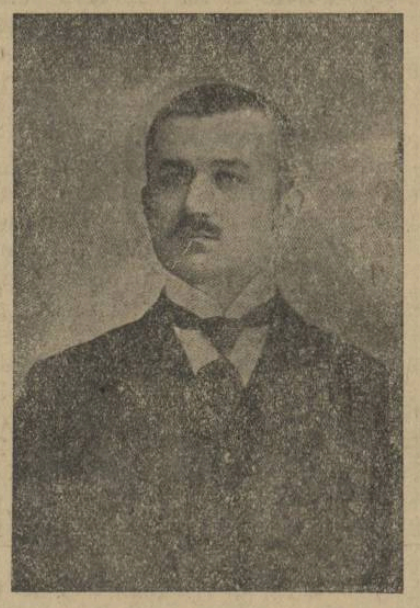

Dr. Sava,
Primarul orașului Alba Iulia

superioară comercială care zilele acestea va începe să funcționeze.

*

Asupra planului de desvoltare al orașului Alba-Iulia, așa cum ni l-a înfățișat primarul orașului d. dr. Sava vom insista mai pe larg într'un alt articol.

Dac.

Meseriașii n'au de lucru

Inceperea construcțiunilor va înlătura actuala criză

In criza economică prin care trecem toate clasele sociale îndură lipsuri. Ne-am obicinuit în timpul din urmă să vedem numai în funcționarii publici oameni cari nu câștigă în măsura necesităților vieții. Totuși mai sunt destui alții cari deasemeni sunt pe-o treaptă de egalitate cu funcționarii.

Dintre aceștia fac parte majoritatea micilor meseriași cari în urma reducerii consumului intern provocat de scumpetea excesivă, uu-și mai pot desface articolele produse. De altă parte sunt de multe ori nevoiți să lucreze pe credit, iar banii și i încassează apoi foarte anevoie.

Stând ieri de vorbă, cu un meseriaș de frunte din Cluj, acesta ne-a spus că actuala criză în care se găsesc meseriașii nu va înceta decât în urma începerii construcțiunilor într'o mai largă măsură. Atunci toți vor avea de lucru. Atâta vreme însă cât aceasta nu se va întâmpla meseriașii nu vor avea destul de lucru. Sunt puține perspective că aceasta se va întâmpla în primăvara ce vine.

No. 766—1924.

Publicațiune

Subsemnata primărie comunală publică vânzarea alor doi vieri cu certificat, în licitație publică în ziua de 9 Nov. a. c. la 11 oare a. m.

Prețul strigării 4000 Lei. (Eventual schimbarea cu alți doi vieri cu certificat).

Primăria comunală
D 321 **Bendorf.**

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc fiiodormă*. Adresa la administrație.

Studentă predă lecțiuni în familie. Studentă caută post sau lucru de mână în familie. Adresa la administrație. D 322

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 29 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Șarlatanul
Dramă zguduitoare din viața medicinișților în 7 acte, după piesa lui *Imre Földes*. In rolul principal: *Mihail Várkonyi*.

CINEMA URANIA
Premieră senzațională!
Toți barbații sunt la fel
Mare tragicomedie umoristică în 7 acte. In rolul principal: *Harry Liedtke*

CINEMA APOLLO
Prin Toate Iadurile
Dramă senzațională criminală în 6 acte. In rolul principal: ERNA MORENA.

— 500.000 lei poate câștiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj, palatul Bánffy. Prețul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Industria Textila Aradana S.A. Arad

își va deschide depozitul din
Cluj, Str. Gen. Niculcea 2.
La 1 Noembrie
Se țin la depozit:
pânzături brute, albite și colorite de bumbac, cartoane și stofe presate, fir de țesut și pentru industrie casnică.

Vânzare exclusivă numai pentru comercianți!
Telefon No. 633. D 223

** Căutăm în toate orașele din provincie achizitori inteligenți retribuiți bine. Ofertele conținând și condițiunile a se adresa Administrației ziarului.*

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

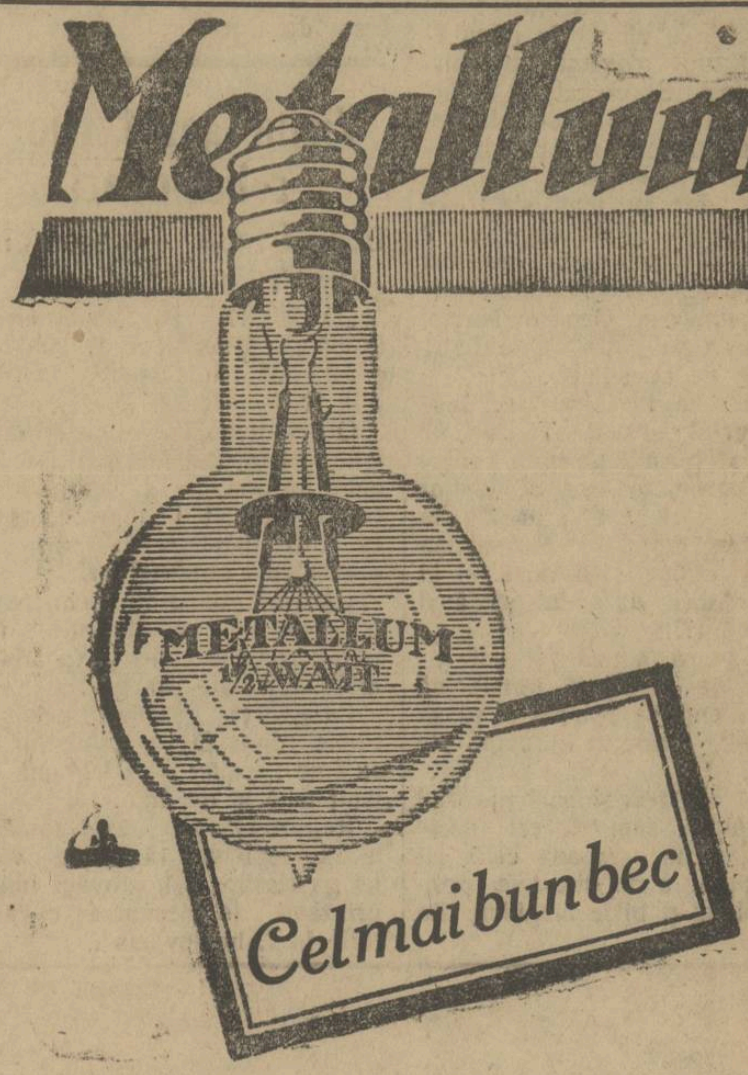

Presa maghiară

Nici contele Béldy Kálmán şi dl dr. Iakabffy Elemér nu primesc să fie membrii în directoriu

După dnii dr. Bernády György şi dr. Paál Árpád cari au declarat că nu primesc să fie membrii în „directoriul" înfiinţat de comitetul executiv al partidului maghiar, gazetele ungureşti de azi publică declaraţiile în acelaşi sens ale contelui Béldy Kálmán şi ale dlui Jakabffy Elemér.

Nu s'au pronunţat încă dacă primesc calitatea de membru în directoriu sau nu: Contele Bethlen, dnii Gyárfás, Hajdu, Roth şi Sándor József.

Comitetul executiv al partidului se află deci într'un grav conflict cu majoritatea membrilor partidului maghiar.

Acest lucru este dovedit prin atitudinea aproape unitară a presei ungureşti. Singura gazetă ce susţine ideia directoriului şi soluţiunile comitetului executiv este „Brassói Lapok" al domnilor Kahana şi Grünfeld.

Presa din provincie despre directoriu

Citim în „Déva és Vidéke" din Deva:

„Nimeni nu poate tăgădui că noi maghiarii suntem nişte oameni minunaţi. Nici o naţie nu ştie să facă politică la fel cu noi.

Chestiunea preşidenţiei, mai bine zis: lipsei de preşedinte, a ţinut încă odată atenţia opiniei publice şi a presei minoritare.

In sfârşit ne-a reuşit să devenim solidari: aproape toate gazetele ungureşti au cerut alegerea ca preşedinte a dlui dr. Bernády György. Iată însă acum ne vine ştirea că nu mai e nevoe de preşedinte. Nu unul, ci nouă preşedinţi vom avea Sfinte Dumnezeule, unde aflăm noi nouă preşedinţi când este atât de greu să afli măcar unul.

Ne miră foarte mult procedeul comitetului executiv. Suntem siguri că directoriul nu va lua fiinţă.

Comitetul executiv poate fi numit şi directoriu, dar în fruntea lui să fie un preşedinte, căci trebue.

„Să apelăm la popoarele culte!..."

„Copii şcolilor noastre secundare — scrie „Spektátor" în „Ellenzék" se chinue în jugul examinatorilor români obraznici şi nemiloşi. Se credea că în urma admoniţiei ruşinoase dela Geneva guvernul îşi va schimba atitudinea. Acum însă este Octombrie, dar luminatu s'a oare sufletul negru al lui Ángelescu? Nu-l mişcă pe acest om nici punctele dela Alba-Iulia şi nici spiritul nou dela Geneva. Numai vrăjitoarele ar putea să schimbe lipsa lui de conştiinţă.

Trebue să începem deci kulturcampf-ul nostru. Trebue să rupem în bucăţi ţesetura conjuraţiei sugrumătoare a Brătienilor şi cenuşa ei să o aruncăm la picioarele timpului. Moralitatea politică trebue întro-dusă şi în acest teritoriu de avant gardă al Balcanului(?!)

Prin presă, adunări şi toate agitaţiile de închipuit trebue să facem atenţi pe români şi să apelăm la popoarele culte ale lumei".

Stilul birjăresc şi insolenţa dlui "Spektátor" sunt dovezi foarte triste pentru persoana celor cu pretenţii de a da directive politice opiniei publice maghiare din Ardeal.

Plecarea lui Paál Arpád dela „Keleti Ujság"

Direcţia ziarului „Keleti Ujság" explică în felul următor motivul plecării dlui dr Paál Arpád din redacţia ziarului. D. Paál Arpád fiind conducător al aripei stânge a partidului maghiar nu putea fi în acelaşi timp şi un ziarist ce informează publicul în mod imparţial.

Personalitatea covârşitoare a lui Paál a împiedecat într'o măsură prea mare libertatea de acţiune a gazetei.

De altă parte d. Paál a fost de părerea că atitudinea luată de proprietarul gazetei d. Weisz în chestiunea preşidenţiei partidului, stânjenea de-asemenea libertatea sa de acţiune.

Dela Teatrul National

Astă seară va avea loc la Teatrul Naţional prima reprezentaţie o comediei orginală „Un Erou" de N. Kiriţescu.

Pe scena Teatrului clujan această piesă îşi va regăsi desigur marele succes obţinut în trecuta stagiune la Bucureşti.

Interpretarea va fi din cele mai fericită, datorită Dnilor Mihăilescu Brăila, Virgil Vasilescu, Al. Ghibericon, D Psata, N. Dimitriu, N. Voicu, şi Dnelor Stanca Alexandrescu, Lilica Bănuţiu Sylvia Jipescu-Hodoş, Nunuţa Hodoş, Nelly Caracioni.

Direcţia de scenă o are Dl Lică Alexandrescu.

„Un Erou" se va juca toată săptămâna.

Examene de limba română

La Prefectura judeţului Turda-Arieş se vor ţine examene din cunoştinţele limbei române, în 29 şi 30 Octomvrie a. c. la cari sunt supuşi toţi funcţionarii neromâni dela Primăria oraşului Turda şi administraţia centrală şi externă a judeţului. Comisia este formată din dl prefect, dr I. Peter, inspector general administrativ, dl dr Iuliu Genţiu, primarul oraşului Turda şi un profesor dela liceu.

Vizita gezetarilor cehoslovaci

Ecouri din presa cehă

Citim în „Prager Presse":

„După 17 zile petrecute în România, expediţia de studii a gazetarilor cehoslovaci s'a întors prin Halmei acasă.

Gazetarii noştri au vizitat pretutindeni instituţiile mai importante economice şi culturale şi au fost salutaţi în toate oraşele cu vorbe inspirate de către reprezentanţii autorităţilor.

Călătoria ziariştilor cehi a fost o neîntreruptă manifestaţie a înfrăţirii româno-cehe şi va aduce multe rezultate practice.

La graniţă gazetarii cehi au trimis dlui Duca ministrul de externe român o telegramă de mulţumită şi de adio.

Reprezentanţii presei române la anul nou vor răspunde vizitei gazetarilor cehoslovaci interprinzând de-asemenea o călătorie în Cehoslovacia".

Ultime informaţii

— Biroul „Asociaţiunei" înştiinţează pe membrii cari doresc a participa la adunarea generală, ce vă avea loc în zilele de 8 şi 9 Nov. la Arad, că vor beneficia de 75 la sută reducere pe CFR. pe toate clasele şi pe toate trenurile, afară de cele exprese şi de lux, începând din 5—12 Nov. a. c. în baza certificatelor, ce le vor primi dela biroul „Asociaţiunii" Sibiu str. Şaguna Nr. 6.

In consecinţă toţi acei membri, cari doresc astfel de certificate, sunt rugaţi a ne anunţa cel mai târziu până la 4 Nov. a. c.; iar pentru încartiruire să se înscrie la dl Lazar Nichin, directorul Palatului Cultural Arad.

— In administraţia judeţului Turda-Arieş s'au făcut următoarele înaintări: Dl Iuliu Cadariu, şef-contabil, din cl. VII. 3, la cl. VII. 2. Dl Gheorghe Ardeleanu, notar judeţean, dela clasa IX. gr. 2, la cl. IX. gr. 1. Dl dr. Arpad Bodoczi, prim-arhivar jud. din cl. VIII. gr. 1, la cl. VII. gr. 3. Dl Ştefan Boross, registrator jud. din cl. X. gr. 1, la cl. IX. gr. 2. Dl Ludovic Skorka, cancelist din cl. X. gr. 1, la cl. IX gr. 2. Dl Alexă Hosszu, cancelist din cl. X. gr. 1, la cl. IX gr. 2.

— La şcoala normală de băeţi din Năsăud este vacantă catedra de muzică şi violină.

— Muncitorii din micile ateliere de cizmărie au cerut o sporire a salarilor cu 10 la sută. Patronii neacordându-le aceste sporiri muncitorii au declarat greva, ei nefiind supuşi arbitrajului, întrucât aceste ateliere n'au mai mulţi ca 10 lucrători.

— Tribunalul din localitate a luat astăzi în desbatere procesul falsificatorului de monedă Fenyvesi. Prezidează dl Bohăţiel. Acuzatul îşi recunoaşte crima, care consistă în fabricarea a 1560 bucăţi bancnote de-o mie de lei, dintre care însă numai a treia parte au fost pusă în circulaţie. Complici avea pe fraţii Ion şi Alexandru Parasca, cari i-au dat banii pentru procurarea maşinilor. Desenul l-a făcut el. L-a fotografiat cu un aparat cumpărat cu 5 mii lei şi imprimarea a făcut-o cu o maşină cumpărată dela firma Corvin pe preţul de 16,000 lei.

— Regimentul 31 Artilerie din Cluj pune în vedere proprietarilor de cai rechiziţionaţi pentru acest regiment să se prezinte mâine în 29 IX la 15 dl căpitan Prinţescu spre a-şi reprimi caii.

— Tratativele între muncitorii tapiţeri şi patronii lor au început astăzi. Deasemeni sunt în curs tratative cu funcţionarii comerciali ai magazinelor de pielărie din Cluj.

— In ultimele 10 zile s'au declarat la Cluj numai 11 cazuri de scarlatină.

* **Anunţ.** Aveţi cupoane ale Magazinului Şipoş cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentaţi-vă cu presentul Anunţ la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piaţa Unirei 17. (D 312)

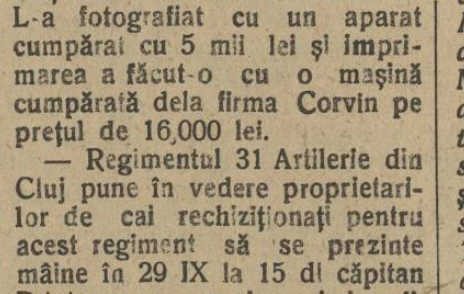

— S'a găsit şi s'a depus la redacţia ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor şcoalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubaşa îl poate ridica de la redacţia ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identităţei.

— Sunt rugaţi cu inzistenţă toţi dnii colegi absolvenţi ai facultăţii de medicină seria 1923—24 a participa la „Agapa Colegială" ce va avea loc în ziua de Vineri 31 Noemvrie la orele 9 seara în restaurantul „New York". In scrierile se fac zilnic la căminul stud. „Avram Iancu" camera 27.

— La primărie se aşteaptă instrucţiuni noui în vederea eliberării certificatului de cetăţenie.

— In şedinţa de astăzi a Consiliului orăşenesc s'a votat sumle necesare pentru aprovizionarea asilelor orăşeneşti cu legume.

— Numai cu 2 lei puteţi câştiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*, care vă oferă 5412 câştiguri în valoare de jumătate milion lei. Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925. Comandaţi bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

— 30.000 lei lunar oferim la 10 persoane cari pe lângă garanţia de 5000 lei depuşi la o Banca se pot de plasa în provincie pentru vânzarea unui articol sub „Garanţia" la Administraţia ziarului.

Asasinatul politic din Iaşi

Inmormântarea lui C. Manciu O pensie viageră pentru familia dispărutului. Numeroase arestări. Starea victimelor

Corpul neînsufleţitului C. Manciu fostul prefect de poliţie din Iaşi, asasinat în împrejurări cunoscute, a fost ridicat de la Mitropolie, unde a fost vizitat de către d. G. Mârzescu ministrul justiţiei, d. G. Tătărescu, subsecretar de Stat la interne şi de un numeros public, şi transportat cu un vagon special la Tămaşa (jud. Bacău) locul său de naştere. O gardă de onoare a însoţit sicriul.

Astăzi are loc înmormântarea.

*

Guvernul va prezenta parlamentului un proect de lege pentru acordarea unei pensiuni viagere familiei dispărutului compusă dintr'o mamă bătrână, soţia şi copiii.

„In legătură cu acest monstruos asasinat, au fost arestaţi pe lângă asasinul Corneliu Zelea Codreanu şi studenţii Gârneaţă, Rugină, D. Comânzan, Mihai Cucu, Creţulescu, Eugen Botezatu, V. Nica, Iridenta Codreanu, sora ucigaşului, R. Mitnovici, Victor Candiani, Tudose Popescu, Ion Moţa, Radu Marinovici şi Ion Sava.

Dl A. C. Cuza s'a prezentat ieri reprezentanţilor parchetului, cerându-le un regim de favoare atât pentru asasin cât şi pentru cellalţi arestaţi.

*

Starea victimelor continuă a fi îngrijorătoare. In special comisarul Hoşanu este foarte grav.

Organizaţiunea viitoare a bisericei

Conferinţa dela Mitropolie

Eri a avut loc la Mitropolie, conferinţa convocată de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, dr. Miron Cristea la dorinţa dlui ministru al cultelor, Al Lapedatu spre a se prezenta proectul de lege pentru organizaţiunea unitară a bisericei ortodoxe române.

La această conferinţă pe lângă dl ministru al cultelor şi mitropolitul primat, au participat dl dr Valeriu Branişte ca reprezentant al mitropoliei Ardealului, I P. S. Sa Arhiepiscop Gurie, ca reprezentant al bisericei basărabene, părintele arhimandrid Popovici, ca reprezentant al Bucovinei şi P. S. Sa episcop Vartolomeu al Romanului.

I. P. S. Sa Mitropolit al Moldovei nu a putut participa, reţinut la Iaşi pentru înmormântarea fostului prefect de poliţie I. Manciu, iar I. P. S. Sa Mitropolit Balan al Ardealului a lipsit.

Cei de faţă ca reprezentanţi ai comisiunei speciale întocmită la timpul său de fosta constituantă bisericească, au luat cunoştinţă de proectul de lege prezentat de dl ministru Al. Lapedatu, rămânând deplin satisfăcuţi de principiile şi dispoziţiile cuprinse în acest proect; singur dl dr. Valeriu Branişte a făcut rezerve cu privire la două puncte ale proectului.

Procesul fraudelor săvârşite de Condeescu

Sub preşedenţia dlui judecător Şuţu şi având ca membrii pe dnii Danca şi Ujvároşi senatul penal al tribunalului local a reluat desbaterea procesului Condeescu. Parhetul este reprezentat prin d. procuror Caragea. S'au ascultat ca martori dnii Brânduşa, şeful contabilităţii dela CFR, Colţescu şef de serviciu, inginer Teodorescu, funcţionar Serb, avocat Popov şi director al intreprinderi Auto-mecanica Jilescu. Dintre declaraţiile acestora mai concludente pentru vinovăţia acuzatului sunt depoziţiile dlui inginer Teodorescu. Acte doveditoare există numai pentru frauda de 420,000 lei, pe care însuşi acuzatul o recunoaşte. Pentru rest până la 2 milioane şi jumătate acuzatul a distrus orice acte.

D Popov, avocat şi subşef al serviciului contencios CFR recunoaşte că trăia în relaţiuni mai bune cu acuzatul şi că fiind martor în chestiunea de onoare a acestuia cu d. Hirsch Elemér a ajuns într'un contact ma strâns cu el. Astfel apoi Condeescu i-a arătat listele de manutanţă în baza cărora i-a spus că este bănuit cu defrauda ea a 420,000 lei. Condeescu voind să le distrugă, l-a sfătuit să nu facă lucrul acesta, şi să se îngrijească de restituirea banilor către stat, după aceea fiind însuşi bănuit de complicitate nu s'a mai ocupat de această afacere.

D. Jilescu arată că vânduse casa sa lui Condeescu pe preţul de 420 000, din care sumă şi ridicare 120,000 lei, restul urmând să-l primească la 31 Decemvrie 1924. Mai apoi a renunţat la acest contract la stăruinţele lui Condeescu, care spunea că se mută la Bucureşti.

Sentinţa se va da astăzi după amiază.

Reclama este sufletul comerţului!

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1214 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 30 Octomvrie 1924

Înfrăți

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român Sibiu
R.

ANUNȚURI. LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 85 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 800 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 600 L.

Miopia canonicilor și provocarea de la Budapesta

— O întrebare pe care nu o facem „Unirei" —

Ne-am ridicat, acum câteva zile, cu toată indignarea, împotriva ieșirei provocătoare a monseniorului Schioppa, munțiul papal de la Budapesta. Povestea e simplă. Diplomatul Sfântului Scaun, participând la congresul catolicilor unguri, a crezut că este chemat să se abată de la îndatoririle sale de misionar al credinței catolice, pentru a se pune alături de contele Apponyi, strigând pe ungurește: „Cred în reînvierea Ungariei".

Fapta monseniorului Schioppa nu este fapta oricărui particular ungur, exaltat de credeul donchichotesc al „Ungurilor cari se deșteaptă". Fapta sa poartă pecetea rolului ce i s'a încredințat în Capitala Ungariei, și pentru acest cuvânt ea constitue un act, care angajează în egală măsură și Sfântul Scaun, și Bisericele catolice din țările succesoare, pe cari le vizează noua credință a monseniorului Schioppa.

Astfel stând chestiunea, ne întrebam atunci dacă biserica noastră gr. catolică nu simte greutatea palmei dela Badapesta și necesitatea unei intervenții care să restabilească ordinea firească a lucrurilor. Acesta cu atât mai mult cu cât biserica greco catolică un are minunat prilej să afirme că este înainte de toate biserică românească. Și așteptam întrebărilor noastre un demn răspuns de fapte.

Nu fără surprindere am citit deci răspunsul de vorbe — și încă de ce vorbe, Doamne! — al ziarului „Unirea", oficiosul bisericei de la Blaj. „Unirea", canonicilor certați de mult cu pudoarea, ne răspunde trăgând de păr argumentele, răstalmăcind perfid intențiile noastre și realitatea faptelor, proferând vorbe cari degradează discuția și dezonorează nu numai pe un slujitor at altarului, dar și pe cel din urmă pamfletar al presei de scandal.

Felul de a ne răspunde al „Unirei" ni-ar scuti de orice revenire. Dacă totuși o facem, e că nu putem crede că biserica unită poate primi cu aceeași ușurință insulta de la Budapesta, cu care ea este primită de canonicii tăbăciți de fanatism ai ziarului blăjan.

Cealaltă poarte a bisericei unite, cele câteva sute de mii de credincioși, numeroșii preoți modești ai satelor gr. catolice, ca și conducătorii conștienți că credința nu-i poate smulge din sânul unitar al neamului românesc, pe aceștia îi întrebăm ce zic? De la aceștia așteptăm chemarea la ordine a monseniorului Schioppa! De la ceilalți nu. De la cei ce au lipsit de la încoronare, dar au trimis delegați la congresul ungurilor catolici din zilele trecute de la Arad, nu mai avem ce aștepta. De la cei cu sufletul anchilozat de patimă, în cât sunt dispuși să vadă în scrisul nostru intenții pe cari nu le avem, dar nu vor să creadă în realitatea gestului provocator de la Budapesta, nu ne putem aștepta decât la răspunsuri lipsite de demnitate și pudoare ca cel din „Unirea".

Căci provocarea rămâne. Ea nu se desminte printr'o răspuns nesocotit și nici printr'un tăcere vinovată. Și repetăm întrebarea ce face biserica gr. catolică românească?

O gravă greșeală politică

Pentru a răspunde acțiunei dela Sibiu a tineretului din partidul național, grupat în jurul dlui Goldiș, câțiva partizani ai clicei din jurul dlui Maniu au aranjat Duminica trecută o întrunire la Blaj, în care s'a exprimat încrederea în actuala conducere a partidului național și, firește, s'a înjurat guvernul.

Faptul constituie o gravă greșeală politică. Unul din punctele cari justifică acțiunea grupului Goldiș este tocmai abaterea partidului național de la îndatoririle sale generale, pentru a se îndruma politicei confesionale a Blajului. Ori întrunirea de la Blaj, la care n'au luat parte decât câțiva partizani greco-catolici ai partidului național, confirmă motivul nemulțumirei grupului Goldiș. Încrederea exprimată acolo în actuala conducere a partidului național, înseamnă că Blajul înțelege să rămână credincios partidului național confesional, și îl confirmă ca atare.

Dar ce zice fracțiunea takistă?

Tot „Agonia Șefului"

Dl Bogdan-Duică, fruntașul partidului țărânist, care este mai mult un sagace observator al fenomenelor politice decât un militant — deci un om mai în măsură de a spune un cuvânt cumpănit și potrivit adevărului — a publicat în numărul de ieri al „Infrățirei" un articol despre „agonia șefului".

In acest articol, de un robust bun simț politic, dl G. Bogdan-Duică, arată că dl Iuliu Maniu, consecvent firei sale târâgănătoare, a propus o soluție intermediară pentru a aplana criza prin care trece partidul național.

Anume: dl Iuliu Maniu cedează conducerea politică regională a Ardealului dlui Vasile Goldiș, iar dsa păstrează conducerea generală a partidului național cu sediul la București.

Dl G. Bogdan-Duică arată imposibilitatea acestei soluții, pentru următoarele motive.

Mai întâi, fiindcă dl Vasile Goldiș „la vârsta sa și la suma meritelor sale pentru nație, nu mai poate fi un naiv".

Al doilea, mișcarea de regenerare a partidului național nu se razimă numai la o acțiune personală a dlui V. Goldiș: dsa în afară de numeroasele simpatii care sunt grupate în jurul personalității sale, a pornit acțiunea încunjurat de 27 de fruntași ai partidului național

Al treilea tendința mișcărei în fruntea căreia s'a pus dl Vasile Goldiș, este ca „o serioasă operație să se facă competenților din partid și ca partidul să fie emancipat de efectele unor amoruri proprii responsabile de dezastrul partidului".

Prin urmare paliativul propus de dl Iuliu Maniu nu poate fi acceptat.

O singură soluție poate vindeca criza din partidul național: înlocuirea nefastei și sterilei șefii a dlui Iuliu Maniu, printr'un directorat, în care să intre dl Vasile Goldiș și un reprezentant politic din fostul vechiu Regat.

Arestarea directorului lui „Esti Lloyd"

„Ujság" scrie:

Dl dr. Kovács Jenő, fostul director al ziarului „Esti Lloyd" ce și-a încetat apariția a fost arestat în momentul când voia să treacă granița și excortat la Timișoara.

Se trezesc massele ungurești?

Semnificația unanimelor atacuri la adresa comitetului exetutiv al partidului maghiar pe chestiunea „directoriului"

Partidul maghiar a fost și este un partid de clandestinism și tenebrositate. Magnații și cleri calii cari îi conduc destinele sunt doar' moștenitorii direcți ai urgisitului sistem iezuit al secolelor trecute. Obicinuiți să completeze, să se hotărască, să judece din umbră, fără consultarea nimănui și fără consimțământul simplilor muritori, ei vreau introducerea în România și perpetuarea mentalității medievale.

Știm cum se „aranja" soartea popoarelor în vechia monarhie. Nulitățile vieții publice, politicianii ramoliți, demonetizații diplomația se erijau în conducători ai destinelor popoarelor, operau în taină, înculau în urma lor ușile ca vulgul profan să nu afle în ce fel înțeleg ei să „salveze" patria, dădeau soluții în complectă necunoștință de cauză, și mai aveau încă caraghioasa pretenție la admirația și recunoștința mulțimei și a posterității.

Oamenii suferiau, totul mergea prost populația își exprima tot mai cu hotărâre nemulțumirea, ceiace, bineînțeles, nu împiedeca pe ridicolii „oameni de stat" să se întrunească la noui consfătuiri solemne, să dea comunicate și să și ofere banchete.

*

Tot așa, partidul maghiar dela înființarea lui n'a contribuit cu nimic la consolidarea țării și nici la vre-o înbunătățire reclamată de populația minoritară.

S'a lucrat în schimb luni de zile la „memorandum"-uri carnavalești, s'a întreținut în massele ungurești o atmosferă de continuă agitație și nemulțumire nejustă și s'a dus o mârșavă campanie de calomnie contra țării în streinătate.

In fața evenimentelor politice ale țării, marii noștri europeni minoritari au ținut să stea cu mâinile'n sân, acționând doar din gură și bârfind fără încetare, ca niște veritabile babe cicălitoare.

Față de massele ungurești atitudinea partidului maghiar a fost întotdeauna de-un exclusivism asămănător cu cel al curței habsburgice. Comitetul executiv, șefui, vicepreședinții, hotărârile partidului au rămas pentru cei dela conducerea partidului maghiar lucruri sacrosancte, critica a fost proclamată drept crimă și supunerea oarbă, necondiționată ca virtute.

Și mielușeii unguri — obicinuiți cu biciul reacțiunei medievale al regimului maghiar — își plecau capul și se supuneau fără cârtire.

Deși nu au luat parte activă la svârcolirile neputincioase ale matadorilor partidului maghiar, totuși, prin tăcerea lor au lăsat pe unii să creadă că în Ardeal nu există opinie publică minoritară, ci totul se reduce la voința atotputernică a claselor privilegiate din trecut.

Ceia ce se întâmplă acum, adecă respingerea aproape unanimă a înființării directoriului propus de comitetul executiv al partidului maghiar este cea dintâi manifestație democratică ca să nu zicem de revoltă a masselor ungurești din Ardeal contra dictaturei celor ce nu reprezintă decât trecutul.

„Directoriu" sau nu, pe noi puțin ne importă. Duumviratul sau „directoriul" instituit în fruntea partidului maghiar pentru politica românească nu aduce nici folos nici pagubă.

Ne bucurăm însă că inertele

(Urmare pe pag. II.)

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Premierele Teatrului Național

UN EROU

— Comedie în 3 acte de N. Kirițescu —

Dl N. Kirițescu, a voit să brodeze o comedie pe motivele, foarte variate și intense — atât sub raportul dramatic, cât și sub raportul comic — oferite cu atâta generozitate de epoca de după războiu.

O comedie implică ochiul ager și perspicace care să observe viața și să disece sufletul omenesc, darul de a desemna figuri, puterea de a plămădi din învălmășagul inform al epocii trăsături individuale și caracteristice — iar când geniul intervine, tipuri de eternă umanitate — și talentul de a înjgheba o logică schemă scenică, cu o desvoltare vioaie și treptată către un desnodământ firesc.

Dl N. Kirițescu a scris până acum reviste — indeletnicire de care se resimte încercarea sa de a alcătui o comedie, căci această comedie, cu toate bunele ei însușiri, nu este în mare parte de cât farsa și vaudevil, căruia nu-i lipsește nici muzica.

In actul I suntem în plină farsă, într'un act de revistă pentru un teatru de vară din București. Dna Adina Murat (Stanca Alexandrescu) femee tânără, frumoasă și bogată, încearcă să se consoleze de nefericirile ei conjugale, căutând un erou al războiului, după cum dna Quichotti, pornise în căutarea Dulcineei.

Cunoscându-i-se această slăbiciune, o sumă de ridicoli pretendenți râvnesc la frumoasa mână și mai cu seamă la frumoasa avere a dnei Adina Murat, care este în ajunul divorțului.

Pretendenții, Simionescu (Mihăilescu-Brăila), Buzescu (Virgil Vasilescu), Armand Pintea (Ghibericon), roesc în jurul Adinei Murat, căutând să o cucerească prin fantastica povestire a actelor de eroism. Exagerarea și intenția lor este atât de vulgară, în cât nu trebue prea multă inteligență și perspicacitate pentru a-i demasca — și Adina Murat, având aceste însușiri, se amuzează cu ei, ținându'n joc de marionete.

Dar iată că apare adevăratul erou, în persoana dlui Tulucă Peleș (N. Voicu), erou furnizat la moment, prin telefon, de conu Mihai Codreanu (Dimitriu).

Sunteți surprinși de asemenea procedee, puțin verosimile? V'am spus că farsa abunda în comedia dlui Kirițescu, și atunci nu aveți de ce fi surprinși.

Tot actul I. al comediei este o farsă, și spiritul farsei continuă și în începutul actului al II lea: repetiția generală a scenei declarației de amor, pe care o fac cei doui pretendenți, Simionescu și Buzecu, constitue cea mai caracterizată bufonerie.

Cu „eroul" Tulucă Peleș, care schimbă întreaga atmosferă și factură a piesei, intrăm în adevărata comedie. Sub înfățișarea lui scorțoasă, cu brutalitățile naive ale unui om simplu și cinstit, Tulucă Peleș, nu este numai un adevărat erou de războiu, ci și un modest și adevărat erou al vieței zilnice.

Tulucă Peleș s'a îndrăgostit de Adina Murat, dar dragostea lui este sinceră, curată și frumoasă ca elementarele forțe ale naturei.

Tulucă Peleș o va scăpa pe Adina Murat, nu numai de ridicoli și interesați predendenți,

(Urmare pe pagina IV)

(Comntinuare de pe pag. I)

masse ungureşti — se mişcă. România, stat eminamente democratic, vede cu plăcere orice expresiune de liberă voinţă a masselor. Ţăranul ungur, la fel cu cel săcui împroprietărit de Statul român din moşiile trântorilor cu blazon şi-a arătat de nenumărate ori alipirea şi dragostea faţă de poporul român şi această ţară. Noi nu ne îndoim de sentimentele lor!

Orice mişcare a masselor ungureşti şi secuieşti este aducătoarea şi a unei apropieri sufleteşti mai pronunţate faţă de elementul românesc.

Zidurile urei ridicate cu intenţie între noi şi neromânii din Ardeal de către feudalii exploatatori şi interesaţi, se prăbuşesc. Ungurii şi săcuii nu mai vreau să ne fie duşmani şi nu vreau să lupte contra unui Stat ce-i ocroteşte şi le ajută în desvoltarea limbei şi culturei lor naţionale.

Aceste masse minoritare — să sperăm: în curând — declarându-se nesupuse atât disciplinei grofeşti cât şi poruncilor de ură de rasă ale agitatorilor lipsiţi de popularitate ai partidului maghiar se vor înfrăţi cu milioanele de români pentru binele acestei ţări blânde şi tolerante faţă de orice cultură.

Pentru un bătrân învăţător pensionar

S'a prezentat la redacţia noastră un bătrân învăţător pensionar care, bolnav şi cu o pensie de 150 lei lunar, trăeşte într'o mizerie de nedescris. Acum în preajma iernei, îmbrăcat într'un costum care abia îşi mai ţine subreda-i ţesetură, el ne roagă să apelăm la caritatea celor ce ar avea de unde rupe un costum pe care nu-l mai poartă şi un palton vechiu, să i dăruiască un mai bun adăpost de iarnă trupului istovit de nevoi.

Repetăm apelul acesta şi credem că nu o facem înzădar. Oamenii de bine vor găsi la redacţia ziarului nostru adresa celui ce cere şi e bine să fie ajutat.

Citiţi şi răspândiţi:
‹Infratirea Poporului›
cea mai bună gazetă săptămânală.

Presa maghiară

Duelul Grandpiere—„Ellenzék"

Alaltăeri am reprodus din ziarul „Brassoi Lapok" o parte dintr'un articol datorit dlui Emil Grandpiere, unul din vicepreşedinţii partidului maghiar, care cuprinde un atac mai ales contra „nedisciplinatului" „Ellenzék" din Cluj care — deşi comitetul executiv al partidului maghiar s'a pronunţat pentru directoriu — continuă să agite contra hotărârii comitetului.

Ziarul „Ellenzék" de astăzi respinge cu energie avertismentul vicepreşedintelui partidului maghiar şi declară că o discuţie cât mai temeinică în jurul chestiunilor ce se vor discuta la congresul partidului maghiar nu este un act de nedisciplină, ci unul în conformitate cu interesele ungurilor din Ardeal.

Ungurii şi partidul naţional

Citim în „Temesvári Hirlap":

„Situaţia de astăzi arată ca şi cum într'adevăr numai partidul liberal ar fi singurul în ţară pregătit pentru guvernare.

Opinia publică nu ştie cărui fapt se datoreşte nereuşita partidului naţional în chestia tratativelor.

Câteva declaraţiuni, câteva proteslări, câteva adunări poporale, multe, foarte multe pertractări de fuziune, — iată toată activitatea partidului naţional din ultimii trei ani. In această vreme el — în loc să stea gata să ia locul liberalilor — şi-a pierdut şi marea parte din popularitatea ce o mai avea.

Trebue să recunoască şi şefii partidului naţional justeţa svonurilor cu criza şi neînţelegerile între membri. Fără îndoială, în timp scurt va trebui să provină o schimbare.

Dacă se continuă cu această politică şovăelnică, partidul naţional riscă să-şi piardă chiar şi ultimele rămăşiţe de popularitate".

„Noapte bună, partid maghiar!"

Sub acest titlu ziarul „Romániai Népszava" scrie:

„Reacţiunea a învins, pentrucă democraţii partidului maghiar n'au curaj. Neputinţa acestui partid este asigurată, la fel şi hegemonia reacţionarilor. Adunarea generală a partidului nu va fi decât o manifestare reacţionară.

Muncitorimea maghiară n'are ce căuta în partidul maghiar. Muncitorii nu vreau să fie lacheii grofilor şi luptă pe alte căi.

— Noapte bună, partid maghiar!

Criza teatrului maghiar din Arad

Ziarul „Keleti Ujság" se plânge de „indiferenţa" publicului maghiar din jurul Aradului care nu vrea să vină la Teatrul unguresc. Dacă sala teatrului va rămânea şi pe mai departe goală, directorul Fekete Mihály va concedia pe artişti.

După părerea noastră existenţa unui teatru unguresc la Arad — oraş cu împrejurimi curat româneşti — nu are nici un rost. Dl Fekete ar face mai bine să se ducă cu trupa dsale în judeţe ungureşti şi să nu-şi piardă vremea în oraşe ce trebuesc recucerite elementului şi culturei româneşti.

Gazetărie necinstită

Funcţionarul Bedő Béla din Timişoara a murit zilele trecute în urma unui atac de apoplexie.

Cu acest prilej ziarul „Ellenzék" are îndrăzneala de prost gust să scrie că moartea lui Bedő Béla a fost o urmare a emoţiilor cauzate de examenul de limba română depus de funcţionarul ungur.

Iată şi titlul informaţiei: „Examenul de limba română a ucis din nou!"

— S'a găsit şi s'a depus la redacţia ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor şcoalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubaşa îl poate ridica de la redacţia ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identităţei.

(Continuare de pe Pag. 1.)

ci şi de un soţ grosolan, imoral şi şantagist: Daniel Murat (Psatta). Astfel comedia dlui Kiriţescu, începută prin farsă, se sfârşeşte ca una din acele „comedii roze" în care escelează parizienii.

Dl N. Voicu (Tulucă Peleş) a obţinut un franc şi meritat succes, cucerind, prin jocul său, nu numai scena, ci şi publicul care l'a acoperit de entusiaste şi insistente aplauze.

Jocul dlui Voicu a fost sobru, reliefat, viu, fără nici o exagerare, nici în comic, nici în dramatic, ci în aceea notă justă pe care ştie să o găsească în totdeauna adevăratul artist.

Dna Stanca Alexandrescu (Adina Murat) are darul de a emoţiona, mai cu seamă prin resursele unei voci delicat vibrătoare, a cărui voalare uşoară pare predestinată a interpreta nuanţele melancoliei şi durerei înăbuşite, stările de suflet care se mărturisesc numai pe jumătate şi în surdină.

Jocul său, plin de temperament a fost discret, amănunţit cu fineţe, compus cu o artă delicată dl Mihăilescu-Brăila (Simionescu) şi a jucat rolul în spiritul farsei — aşa cum pare că l'a conceput şi autorul: pentru ce şi-a făcut, însă, un cap de bărbier de mahala într'o lume de snobi? Dl Ghibericon (Armand Pintea) a ştiut să-şi coloreze rolul cu un comic fin, fără o cădea în şarjă ori bufonerie, — comic de bun efect. Dl Virgil Vasilescu (Buzescu) de şi i se încredinţase un rol de farsă, a putut să-i tempereze vulgaritatea printr'un comic veridic, comic mai mult de realitate de cât de fantazie humoristică.

Dl Dimitriu a fost bine în Mihai Codreanu, iar Elena Bănuţ, care într'o americană, îndeplinea rolul de moralistă, tradiţional comediei, a jucat civilizat, cu tact şi cuvenită rezervă.

Ansamblul a învăluit armonios jocul principalilor artişti.

Piesa dlui Kiriţescu — care este mai mult o fantazie comică, de cât o comedie — a plăcut mult şi după toate probabilităţile va face serie.

Criticus.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUI,
Calea Regele Ferdinand 25.

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE Lloyd

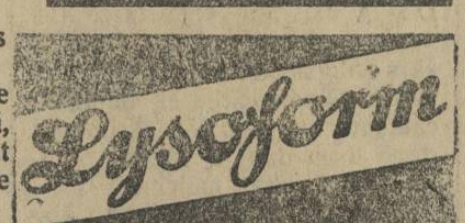

Aparate de ras si lame
de cea mai bună calitate
la
Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 30 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Şarlatanul
Dramă zguduitoare din viaţa medicinistilor în 7 acte, după piesa lui *Imre Földes*. In rolul principal: *Mihail Várkonyi*.

CINEMA URANIA
Premieră senzaţională!
Toti barbatii sunt la fel
Mare tragicomedie umoristică în 7 acte. In rolul principal: *Harry Liedtke*

CINEMA APOLLO
Prin Toate Iadurile
Dramă senzaţională criminală în 6 acte. In rolul principal: ERNA MORENA.

SĂPUNUL *de toaletă* **ELIDA** *are renume mondial*

* *Căutăm în toate oraşele din provincie achizitori inteligenţi retribuiţi bine. Ofertele conţinând şi condiţiunile a se adresa Administraţiei ziarului.*

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră ne mobilată *plătesc ţilodormă*. Adresa la administraţie.

Studentă predă lecţiuni în familie. Studentă caută post sau lucru de mână în familie. Adresa la administraţie. D 322

Cămin familiar pentru sugaci şi sub 6 ani. Deslusiri la doamna Gizela läger st. Dorobanţilor 20. Nr. 304

Cine doreşte ca să fie bine nutrit să se aboneze la Maior, Calea Regele Ferdinand nr. 99.

— 500.000 lei poate câştiga oricine, jucând la *Loteria Presei din Ardeal şi Banat*. Comandaţi biletele la Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, Cluj, palatul Bánffy. Preţul a 10 bilete 10 lei. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească
In Str. Nicolae Iorga 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete
Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Reclama este sufletul comerţului!

Mare vânzare de resturi! | Mare vânzare de resturi!

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi
in prăvalia de moda p. femei
LA CORSO
Cluj, Piaţa Unirii 17

Stofă de haine p. bărbaţi si femei,
Stofă pentru palton si raglan,
Flanel si catifea,
Mătase de haine si căptuşeală,
Pânza si zephir,
Damast si voile etc., etc,, etc.

Resturi de stofe se vând cu preţurile cele mai favorabile

Atenţiune!

Mare vânzare de resturi! | Mare vânzare de resturi!

Fabrica de Pielarie S. A. Turda
Produce toate speciile de talpă!

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —

Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămânat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de poveri până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE *117.000* LEI

Inadaptabilitatea Ungariei la condițiile civilizației moderne

„Civilizația milenară" a rămas la mileniu — „Dușmanul ungurului este însuși ungurul" — Ceeace nu poate înțelege Ungaria de astăzi: imposibilitatea recuceririi vechilor teritorii

Aprecierile unui scriitor englez

Propaganda maghiară caută să profite de cele mai mici amănunte — chiar de cele mai contrarii — interpretându-le astfel ca să se arate străinătății în culori favorabile.

Dovadă comentările făcute de ziarul din Budapesta „8 Orai Ujság" din 15 Octombrie asupra articolului „Invariabilul Ungur" (The Unchanging Magyar) scris de Lt. Col. Neuman Craig D. S. O. în revista „The National Review" pe Octombrie.

De fapt articolul nu-i nici de cum favorabil Ungurilor. Autorul descriindu-și impresiile clar și imparțial nu se sfiește a-și arăta deziluzia — printr'un sarcasm ușor în marginile bunei cuviințe — că întorcându-se în Ungaria după trei ani găsește aceiași rea situație socială, politică și economică.

„Închipuiți-vă surpriza mea" scrie Col. Craig, „când găsi totul absolut neschimbat".

Mai departe, după ce analizează cele de mai sus scrie: „Cu cât am stat mai mult în Ungaria, cu cât am căutat informații mai cu amănuntul, cu atât mi s'a întipărit mai mult idea că *Civilizația milenară*, de care maghiarul este așa de mândru, a rămas *Milenară* și i *lipsește absolut influența civilizatoare* a restului de secoli de care națiunile mai vechi din Europa au profitat!

„Căci ce stă azi în calea progresului Ungariei spre a ajunge în prosperitate în toate sferele? De sigur că *nu în amicii ei recenți*, pentru că nimeni nu-i dorește redeșteptarea morală și politică mai arzător ca aceștia. E trist de spus, dar *dușmanul ungurului e însuși ungurul*. Fatalmente împins și adâncit în uri, netoleranțe — tradiții ale secolilor trecute — el singur împiedică întrarea Ungariei pe cărarea îngustă care duce la salvarea politică".

Aci autorul dă mai multe exemple ilustrând spusele sale și după ce arată situația politică și economică a Ungariei încheie astfel:

„Au pledat cu succes pentru un împrumut internațional față de Liga Națiunilor, unde se crede că se va putea repeta experiența fericită din Austria pentru reorganizarea stării financiare și economice, dar nu se poate prezice cu siguranță răușita, deoarece resursele de avuție naturală precum și sistemul de exploatare sunt foarte deosebite între Austria și Ungaria".

„N'ar fi nici de cum prea mult de spus că este o deosebire de 100 de ani între populația, concepțiile și ideile politice ale acestor două țări și că Ungaria *este foarte mult în urmă pe drumul civilizației*". „Mai presus de toate, trebue avut în vedere caracterul invariabil al maghiarului. *Acea credință sălbatică, nerezonabilă în el însuși și destinul său, îl orbește de la condițiile și faptele actuale lăsându-l la discreția inamicilor săi.*

Ori cât ar fi de împărțite între ele diferitele clase din Ungaria sunt unite totuși într'o singură idee, hotărârea de a-și recâștiga teritoriile perdute. Cum și ce fel, nimeni nu știe, dar toți sunt convinși că, cumva, cândva, Românii Cehii și Sărbii vor fi isgoniți în țările lor respective".

Și tocmai asupra acestui punct ziarul maghiar cu caracteristicul șovinism al rasei, se pronunță mai apăsat — fără să-și dea seama că scoate în relief exact cea ce autorul a voit să spună că din cauza integrității firești a Ungurilor, le este închisă calea spre progres.

Deci presa maghiară ar face bine să-și aleagă mijloacele sale de propagandă și să nu scoată dintr'un articol obiectiv al unui distins străin, un articol ce ar fi în favorul Ungariei, când autorul arată tocmai contrariul, greșelile poporului maghiar, încăpățânat, prea conservativ, tradiționalist și astfel neapt pentru progresele civilizației europene.

Foști proprietari unguri revendică moșiile statului

Colonizările ungurești de desnaționalizare și proprietarii unguri de moșii — 50 procese la Curtea de Casație — Interesele foștilor proprietari unguri

Sunt îndeajuns de cunoscute mijloacele prin care stăpânirea ungurească încerca să maghiarizeze minoritățile. Alături de politica școlară inaugurată de Apponyi, în timpul din urmă au desfășurat o intensivă activitate de desnaționalizare pe teren economic. Dar cinismul maghiarizator și-a atins culmea prin colonizări. În privința aceasta guvernul unguresc avea un întreg plan de acțiune pe care-l urma cu sfințenie.

În teritorii curat minoritare erau colonizați pe moșii de-ale statului unguri neaoși, având un sprijin eficace din partea guvernului. Mai apoi aceste moșii s'a dovedit neîndestulitoare și atunci guvernanții au început să cumpere moșii în vederea acestui scop. Vânzătorii erau marii proprietari ungurii, cărora statul le plătea prețuri foarte avantajoase. Deocamdată aceste moșii rămâneau însă în folosința proprietarilor, deoarece statul n'avea alt interes decât colonizările, care necesitau pregătiri mai mari.

Deodată cu alte bunuri ale statului maghiarii din teritoriile alipite au trecut și aceste moșii în proprietatea statului român. Sunt aproximativ 50 la număr. Dintre ele unele mai mari, altele mai mici. Dar acum vânzătorii de odininoră nu mai voiesc să știe de contractele încheiate cu statul maghiar. Ei au intentat proces contra statului român, cerând să le restitue moșiile, cu toate că drepturile acestuia sunt indiscutabile.

Un asemenea proces ajunge zilele acestea în desbaterea Curții de Casație, intentat de familia Izsekutz. E vorba de o moșie foarte întinsă. Hotărârea ce se va pronunța ar trebui să fie un avertisment pentru ceilalți reclamanți de a ceeaș categorie. Totuși ne vine cu greu să credem, că ei vor renunța la acțiunile în curs, pentrucă orice trăgănare proprietarii unguri de odinoară o consideră contrară intereselor statului român și deci în favorul lor, dacă nu personal, cel puțin național maghiar.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Joi: STUDENȚII DIN IGLO. (Ca oaspe di Király. Prețuri de Premieră. Abonament de zi No. 27. A. Seria 104.)

Vineri: CELE TREI GRATII. (Operetă. Premieră. Prețuri pe premiera. Abonament de Premieră No. 13. Seria 105).

Sâmbătă matineu: MISELUL (Prețuri reduse. Seria 106.)

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAȚII. (a 2 ora. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 28. B. Seria 107.)

Duminecă, orele 10 și jumătate! (ȘCOALA BARBAȚILOR) Ciclu. Moliere. Debutul balletului Ligeti Prețuri reduse. Seria 108.)

Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ștefan Szentgyörgyi. (Prețuri reduse. Seria 109).

Duminecă seara: CELE TREI GRAȚii. (a 3 ora. Prețuri de Premieră Abonament șters. Seria 110).

Luni: CELE TREI GRAȚII (a 4 oră. Prețuri de Premiera. Abonament de zi 29 A. Seria 111.)

Marți: CELE TREI GRAȚII (a 5 oră. Prețuri de Premieră. Abonament șters. Seria 112)

Mercuri: CELE TREI GRAȚII. (a 6 oră. Prețuri de Premiera. Abonament șters. Seria 113.)

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanți, vizitii și incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună și 15 zile concediu pe an plătite, gratificație fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae și asistență medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporția vechimei.

CONDIȚIUNI: servicin militar satisfăcut, să știe ceti și scrie, 500—1000 lei garanție, 10 zile școală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc și minori peste 18 ani, precum și femei cu salarii de 70 și 60 lei pe zi. D 303

BEREA DESCHISA „URSUS"

a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Din cauza crizei financiare,

ca să oferim Onoratului Public ocazia, de-a se provedea cu cele necesare pentru iarna, ne-am decis, **ca până la 31 Octomvrie**, să vindem toate articolele pe cari le avem în magazin, ca:

stofe pentru dame și domni, plüș-uri, catifele, mătăsuri, pânză, căptușeli

și alte articole cari se pot spăla, cu rabatul de

10% 56

din prețul fix. Prăvălia de modă p. dame si domni

HELLER, WEISZ & MOLNAR

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No. 6.

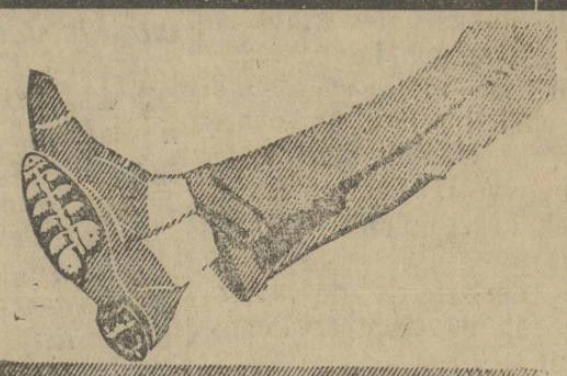

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face sgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât piele. ooooooo

Camioanele cu lanț „ASTRA" supoartă cea mai mare incărcătură.

Neregulile dela vama din Cluj

Se întrebuințau timbre anulate — Daunele suferite de stat — Ancheta — Trei posibilități

S'a împlinit o săptămână de când noi știam de descoperirea unor nereguli la vama de stat din localitate. Totuși, în interesul cercetărilor în curs, n'am publicat nimic. O gazetă maghiară din localitate însă n'a înțeles să țină seamă de aceste interese, așa că ne vedem deslegați de obligământul tăcerii pe care noi înșine ni-l-am impus.

La vamă toate facturile sunt timbrate cu unu la mie din valoarea mărfurilor ce-o reprezintă. Aceste timbre se sigilau mai de mult cu un sigil ce purta inscripția „anulat". Mai apoi acest sistem de anulare a fost înlăturat, introducându-se sigilarea cu data zilei când erau prezentate facturile. Dar atunci s'au ivit oarecari bănuieli, că cu timbrele purtând vechiul sigil s'ar fi comis nereguli, ele fiind întrebuințate de mai multeori prin deslipirea de pe facturi.

Cercetările au început și până zilele trecute nu s'a găsit nici un indiciu care să verifice bănuielile amintite. Indată ce acest indiciu s'a ivit, cercetările au fost întețite și actualmente se verifică toate actele vămii.

Până acum s'au găsit câteva timbre de acestea. Suma daunelor suferite de stat însă în nici un caz nu va putea trece de 10,000 lei, evaluându-se până acum aproximativ la 3—4000 lei. Căci timbrele de 10,000 lei presupun mărfuri în valoare de 10 milioane. Practicat pe-o scară atât de întinsă, sistemul de defraudare nu putea fi tăinuit și trebuia să fie descoperit. Pe de altă parte, fără complicitatea de strânsă colaborare între negustori și funcționari, frauda era irealisabilă. Dar atunci riscul era prea mare și beneficiul disparent. Așa că sutele de mii ale lui „Ellenzék" se desmint singure.

In cadrele realității întregei afaceri sunt trei posibilități:

Vinovații sunt comercianți; funcționari dela vamă; sau însfârșit există o complicitate între comercianți și funcționari.

Avem convingerea că ancheta, condusă de dl inspector Daciu, va duce la rezultat. Nădăjduim că în decurs de câteva zile vom fi în situația de-a veni cu date amănunțite.

Cronica judiciară

Procesul falsificatorului de bancnote Fenyvesi

Ieri după masă tribunalul a continuat desbaterea acestui proces. Au fost ascultați frații Parasca, dintre cari Alexandru a declarat că-și recunoaște vinovăția de-a fi pus în circulație bancnotele false. Ion neagă că ar fi avut alt amestec, decât acela de-a pune bani în circulație, fără să fi știut însă că erau falși.

Alexandru Parasca a istorisit apoi cum a ajuns el în contact cu Fenyvesi. In tren, un cunoscut de-al lui numit Munkási l-a trimis la Fenyvesi spunându-i că acesta îi va ajuta să câștige bani câți îi trebue. Astfel mai apoi a devenit complicele lui Fenyvesi. Bancnotele le punea în circulaîie la bâlciuri.

La desbaterea de astăzi s'a continuat ascultarea martorilor

Fraudele lui Condeescu

Ieri după masă tribunalul a continuat ascultarea martorilor.

Cassierul Alexandru Somogyi arată, că toate plățile făcute lui Condeescu au fost reglementare cu respectarea dispozițiunilor în vigoare.

Urmează apoi opiniunea medicilor experți, dnii profesori universitari Minea, Ureche și Pop, cari confirmă că acuzatul sufere de-un sifilis foarte înaintat, dar facultățile mintale nu-i sunt alterate.

D. Pop, recunoaște că odată i-a dat acuzatului și o doză de morfină, din care fapt apărătorul lui Condeescu voiește să tragă concluzia că el ar fi și morfinoman.

*

Azi dimineață desbaterea a fost reluată fiind ascultați ca martori dnii: Rudolf Lengyel, conducător de grupă la CFR., Hossu, director regional, Stan, subdirector, Manolette, Vasasi, Somlyai și Filip Popescu, funcționari.

După acestea procesul a intrat în stadiul decisiv. Vinovăția lui Condeescu pentru 420,000 lei este recunoscută de el însuși, iar pentru rest până la 1 milion și jumătate sunt concludente depozițiile dlui avocat Popov, care a spus că în geanta acuzatului a văzut liste de manutență. Acelea au fost distruse de Condeescu.

Desbaterea continuă.

— In ziua de 19 Oct. a. c. învățătorul Ardelean Teodor din comuna Somoscheș a adunat la școală peste 100 locuitori, pe care i-a agitat contra celori doi plut. major, delegați ai Minist. de Război însărcinați cu supravegherea localului depozitului de remontă din comuna Somescheș, cerând dela cei doi plut. major cheile pentru ca să instaleze școala în acel local. Mergând jandarmii la fața locului oamenii s'au liniștit. Cazul se cercetează de jand. plut. major Chira Traian cu șeful postului de jandarmi Ineu.

— Numai cu 2 lei puteți câștiga 100 mii, 50 mii, 10 mii sau 5 mii lei, jucând la *Loteria Presei din Ardeal și Banat*, care vă oferă 5412 câștiguri în valoare de jumătate milionș lei. Tragerea loteriei la 16 Feb uarie 1925. Comandați bilete la Cluj, Sindicatul. Presei Române, palatul Banffy

„Ce să fac cu el"?

Umor la Cameră, sau cuvântarea domnului Sándor József

La ședința de eri a Camerii a luat cuvântul simpaticul iredentist d. Sándor Jozsef, acest neastâmpărat moșneag cu pretenții de martir național.

Confundând realitatea cu învinuirile de prost gust ale partidului maghiar, d. Sándor a avut hazlia inspirație să învinuiască guvernul cu intoleranță față de unguri.

Statul român — a spus d. Sándor — trebue să respecte viitorul (?!) ungurilor din Ardeal. In ceia ce privește tratativele partidului maghiar cu guvernul, d. ministru Tătărăscu a cerut ca prima condiție capul meu..."

D. ministru Tătărăscu: *„Ce să fac cu el?* (Mare ilaritate).

D. Sándor: „Partidul a voit ca eu să'l reprezint, prin urmare am rămas cu capul întreg.

D. ministru Mârzescu: *„Nu se știe..."*

D. ministru Tătărăscu: *„Aceasta este o legendă.."* (Aplause și ilaritate).

In continuare d. Sándor s'a năpustit asupra politicei „asupritoare" a guvernului. Școlile ungurești, după dsa sunt apăsate. Totul este însă înzădar — conchide d. Sándor. Maghiarimea este paznică trează a tra iților și culturei naționale ungurești.

Dela Uniunea Ofiterilor de rezerva, Sectia Cluj

Primim

Uniunea Ofițerilor de rezervă, Secția Cluj a hotărît în ședința Comitetului, ținută la 24 Octombrie a. c., prezidată de dl dr. Amos Frâncu, să atragă atenția dlor Ofițeri de rezervă că fără amânare și individual să-și înainteze cererile lor de împroprietărire cu loturi de casă la Cluj la Președintele Comisiei U.bane de împroprietărire Cluj, dlui Șef Judecător dr. Honoriu Crucin (Palatul Justiției, Judecătoria de ocol urbană). La petiții să se anexeze toate actele justificative. Dnii ofițeri de rezervă vor binevoi a aviza Secția Uniunei, la mâna dlui Secretar general R. R. Tuffli (Calea Victoriei No. 5) că au înaintat cererea pentru a se face intervențiile necesare la timp.

Comitetul Secției în ședința menționată a mai d cis să intervină pe lângă Comisia de împroprietărire ca să se rezerve Secției un loc pentru un Cerc al ofițerilor de rezervă și pentru Centrala Cooperativelor ofițerești, prevăzută în statute.

Se comunică totodată, că *Sâmbătă, 1 Noemvrie 1924, orele 9 seara* se va întruni din nou Comitetul, la Sfatul Negustoresc (Str. Memorandului 6, etaj) și onor. Membrii ai Comitetului sunt rugați de a lua parte negreșit la această ședință.

Dr. Amos Frâncu, președinte,
Richard R. Taffli, secretar general.

Ultime informații

— *Astăzi cu prilejul aniversării zilei de naștere a M. S. Reginei a avut loc în biserica ortodoxă un Tedeum, la care au asistat șefii autorităților locale, civile și militare, precum și P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan. Predica a fost ținută de părintele Aurel Mușat.*

— Ieri s'au ținut la direcțiunea regională sanitară IX din Cluj examene de limba română pentru medicii de circumscripții din această regiune.

— La conferința româno-maghiară de căi ferate, ținută ieri la Oradea-Mare, s'a stabilit taxa chiriei pentru vagoanele împrumutate României de căile ferate ungare. Se știe că întreg exportul în Ungaria se face prin vagoane din Ungaria.

— In chestiunea moților dela Răchițele și cele 31 sate învecinate, în urma intervenției cunoscute a guvernului și a soluțiunilor acceptate la Huedin, Baia de Arieș, Abrud și Câmpeni, s'a început noua serie de împroprietăriri cu păduri și pășuni, Luni în 27 l. c. în comuna Răchițele prin comisia de ocol de împroprietărire dela Huedin, prezidată de judecătorul de Curte de Apel dr Popescu. Dela hotărârea acestei comisiuni se așteaptă o completă îndestulare a revendicărilor Moților, în interesul cărora dl dr Amos Frâncu a înaintat un memoriu final, dlui I I. C. Brătianu.

— Consiliul superior al „Frăției de Cruce", a intervenit pe lângă autoritățile în drept ca pentru legiunile de tir proectate, să se rezerve în terenurile de colonizare și împropriatărire loturi potrivite pentru poligoane de tragere la țintă. Nu ne îndoim că locurile în drept și iubitorii de sport vor da toată atențiunea acestei cereri de importanță națională și sportivă.

* D. dr *Ionel Motoc* și-a deschis cancelaria advocațială în Cluj, Calea Victoriei No 38.

— Societatea anonimă Căile ferate Arad—Cienad a intentat zilele trecute proces de despăgubire contra statului român pentru preluarea de către acesta din urmă a intregei averi a societății. In 9 Noemvrie acționarii se întrunesc la Arad spre a desbate modalitățile rezolvirei conflictului cu statul.

— Direcția Regională a Orfanilor de Război din Cluj, este informată, că sunt copii carc cer ajutoare de la diferite familii, spunând că sunt orfani de război. Prin aceasta se aduce la cunoștință că o parte din orfanii de război sunt îngrijiți în orfelinat și diferite școli, iar o parte sunt îngrijiți la domiciliu, așa că acei copii care se prezintă ca orfani de război, să fie respinși și trimiși la poliție pentru a se constata proveniența lor.

— D. dr. Ioan Suciu, decanul baroului avocațial din Cluj și șeful contenciosului, a plecat ieri la București pentru a informa ministerul asupra opțiunilor de moșii, făcute de foștii lor proprietari contra statului și care ajung în desbaterea Curții de Casație.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— Camera de Comerț din localitate a cerut societății I. O. V. despărțământul Cluj, să i închirieze localul său gol din str. Tunarilor pentru a deschide acolo un cămin de ucenici.

— Cu toată criza de numerar atât de mult trâmbițată, producția industrială este în genere mai mare ca până acum. Numai industria forestieră a dat înapoi din motive foarte greu de concretizat. Această situație să referă mai ales la exploatări forestiere din jurul Orăzii-Mari.

— Ministrul de agricultură a luat măsura ca acaretele moșiilor Frata și Valda Cămarașu, fostă proprietatea contelui de Bethlen, expropriat în întregime ca absenteist, să fie date în folosința comisiei zootehnice a județului Cojocna. Pe lângă conace, ministerul a mai afectat și câte un lot de 150 jugăre. Comisia zootehnică și-a luat angajamentul să facă la aceste conace un depozit de tăurași cari apoi să fie împărțiți la țărănime ca reproducători selecționați.

* **Liturgia** pentru cor de bărbați în Sol major precum și *liturgia* pentru cor mixt în La major de G. *Dima*, au apărut în noui ediții și se pot procura atât la compositor, Str. Brătianu 14 Cluj, cât și la librăriile mai însemnate din țară. D 326

— Duminică a avut loc adunarea generală a secției Arad a Sfatului Negustoresc. După interesante discuțiuni, adunarea a adoptat următoarea moțiune, pe care o publicăm după confratele „Tribuna Nouă": Comercianții și industriașii din Arad și județ constituindu-se azi în Adunarea generală ordinară a Sfatului Negustoresc, secția Arad, protestează energic contra măsurilor și legilor restrictive aduse pentru comerț și cerem:
1. Legiferarea „Vadului Comercial".
2. Abrogarea legii speculei și impositelor pe cifra de afaceri.
3. O politică vamală și economică constantă, ambele impirate din consultarea organelor competinte ale Camerei de Comerț și a organizațiunilor noastre profesionale. 4. Sprijinirea comerțului, prin rezolvarea crizei monetare și 5. Deplina libertate a comerțului. In sensul moțiunei, s'au expediat două telegrame, una dlui Tancred Constantinescu, ministrul Industriei și Comerțului și alta, dlui Luca Nicolescu, președintele Sfatului Negutoresc central.

Sub numirea
„LASSENCO"
Transporturi internaționale
Cluj, Piața Unirii Nr. 32, I

s'a înființat o întreprindere nouă de transport, condusă de Dl I. Delscher, secretarul de până acum al firmei Carol Lassen. Ca întreprindere afiliată firmei germane și austriace „Lassen & Com.", vom fi în situația să garantăm serviciul cel mai repede și mai bun și să executăm spre deplina îndestulire a publicului transporturile încredințate nouă. Ca întreprindere de transport internațională atragem îndeosebi atenția cercurilor comerciale asupra transporturilor noastre colective:

Berlin—Cluj
Brün—Cluj
Boden Bach—Cluj
Triest—Cluj

In chestiuni de taxe dăm cu plăcere informații.
D 325

Institut de Arte Grafice „INFRĂȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul V. Nr. 1215 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Vineri 31 Octomvrie 1924

Oct. 924 compl

No. 7349

On. Asociațiunea pentru Cultura și lit. poporului Român
R. Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 600 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 800 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L.

»Pe marginea unui interview«

Acesta este titlul unui articol prin care „Unirea" dela Blaj crede că poate răspunde civilizat interviewului pe care dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, l'a acordat ziarului „Viitorul" în chestia luptelor confesionale — interview pe care „Infrățirea" l'a comunicat cititorilor săi.

Pe cât de limpezi și cinstite sunt declarațiile dlui Al. Lapedatu, evidențind buna credință și grija patriotică a românismului care o pune în rezolvarea acestei pasionate probleme — pe atât de voit întortochiate și grosolan perfide sunt frazele prin care răspunde oficiosul dela Blaj.

Citind articolul scarbădului școlastic dela Blaj, care nu a putut macar să asimileze abilitățile dialecticei jezuitice, ai impresia, nu numai a omului incapabil de a mânui metoadele logicei, ci a unui advocățel, care în lipsa argumentelor, recurge la șurubăriile practicate de maeștrii judecătoriilor de ocol.

Nodul polemicei palidului sofist dela Blaj îl alcătuesc declarațiile făcute de dl ministru al cultelor și artelor în jurul ordinului dat de Ministerul de Interne, prin care se interzice funcționarilor, sub sancțiunea legilor pedepse, amestecul în luptele confesionale.

Se știe că fanatismul unor campioni și seizi uniți a interpretat acest jordin în sensul că el să refere strict la funcționarii de confesiune ortodoxă, cari singuri s'ar fi făcut vinovați de amestec în luptele confesionale.

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, fără nici un spirit de polemică, ci din datoria față de realitate, a restabilit lucrurile cu cel mai obiectiv spirit, arătând că acest ordin se referă de o potrivă și la funcționarii ortodocși și la cei uniți, de oare ce s'au găsit funcționari și dintr'o confesiune și din cea lalită cari s'au amestecat în mișcările confesionale ce se săvârșesc în timpul de față.

„Unirea" somează pe tonul cel mai vulgar și brutal pe dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, să producă dovezi concrete în sensul afirmărilor sale.

Până ce dl Al. Lapedatu să execută somația de absolutism de medievală papalitate a foii de la Blaj, „Unirea" cu o uimitoare inconștiență, produce ea însă-și dovadă de amestecul funcționarilor uniți în luptele confesionale.

Iată ce spune „Unirea" chiar în articolul în care afirmă că nici un funcționar unit nu s'a amestecat în luptele confesionale:

„Ceeace vor fi făcând ei, (funcționarii uniți) cu deosebire prin părțile nordice ale țării, pe unde biserica ortodoxă este ca și inexistentă, nu poate fi decât apărarea bisericii unite de incursiunile ilegale și abusive ale celor ce vreau să ne desființeze cu orice mijloace. Or, aceasta nu este decât datoria lor de funcționari, pentru care cei puțini — ori „destul", cum o spune dl ministru — cari au tăria de suflet s'o facă, ar trebui să fie remunerați în chip special..."

Din intortocherile stilistice și abilitatea grosolană a acestui citat rezultă un fapt:

Că în părțile nordice, funcționarii de confesiune unită iau măsuri împotriva propagandei ortodoxe, pe care e liber să o facă ori cine, care nu aparține administrației ori armatei, de oare-ce Statul român garantează libertatea tutu'or cultelor, — deci și a propagandei lor — cari nu jicnesc morala publică și interesele statului, și ne place a crede, că domnii de la „Unirea" pun și religia ortodoxă în cadrul acestor religiuni. „Unirea" nu numai că recunoaște prin pasajul citat amestecul funcționarilor uniți în luptele confesionale, — și dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor nu a afirmat altceva — dar în desinteresarea și creștinescul ei idealism cere și o specială remunerare bănească a acestor prea zeloși funcționari — ceea ce ar constitui o insolență, dacă nu ar fi pur și simplu o inconștiență.

... Domnii de la „Unirea" nu au putut învăța de la catolici, nu numai arta de a discuta în care, aceștia s'au dovedit maeștrii, dar nici măcar acele manieri delicate, acea politețe fină care face farmecul prelaților bisericei romane.

Inscripții

Aniversarea M. Sale Regina. — *M. Sa Regina Maria a împlinit eri 49 de ani, zi aniversară, cu al cărui prilej românismul și-a exprimat adâncul respect și devotament, respectuoasa simpatie, ce o are pentru acsastă mare regină ce și-a legat intim și indisolubil ființa și destinul de soarta țării noastre.*

Venită de pe tărâmurile brumoase și visătoare ale Angliei, coborâtoare dintr'o veche și ilustră familie M. Sa Regina Maria s'a identificat cu poporul la a cărui ursită privighează alături de vitezul ei soț.

Temperament creator de mare artistă, literată însuflețită de o poetică fantezie, femee de acțiune pe toate terenurile sociale, M. Sa Regina Maria, este în același timp un eminent cap politic al lumei contemporane.

M. Sa Regina s'a legat de neamul nostru prin marea ei putere de simpatie cu care îmbrățișează viața și umanitatea prin fibrele misterioase ale artei, prin înalta Ei înțelegere politică prin întreaga Ei ființă.

Magnifica Ei figură s'a încrustat de-apururi cu un nimb de glorie în marea frescă a războiului de desrobi e a fraților subjugați și de înfăptuire a visului național. Iată de ce ziua de eri, a fost într'adevăr, o mare serbare națională.

Moartea lui De Max

O știre din Paris confirmă moartea lui De Max, marele artist de la Comedia Franceză, de origină din Romînia.

Cine este episcopul Nagy?

Cum a calomniat țara episcopul Nagy în fața delegaților de la Liga Națiunilor? — „România stăpânește bazată mai mult pe putere decât pe dreptate" — a spus șovinistul prelat. — Răspunsul românesc — Spulberarea minciunilor ungurești

— Relatări inedite —

Știind că opinia publică și presa română nu este suficient informată referitor la persoana arhișovinistului episcop reformat Nagy Károly din Cluj, un neîmpăcat dușman al românilor, am hotărât să reînprospătăm cazul vizitei la Cluj a dlui Colban de la Liga Națiunilor, relatând fapte absolut inedite. despre care publicul cititor românesc nu a avut cunoștință.

*

Ajunsă la Cluj, delegația Ligei Națiunilor a vizitat toate instituțiile mai importante românești și ungurești constatând în tot locul că instituțiile ungurești sunt în înflorire și că statuia lui Matelu Corvinul nu e dărâmată, după cum au anunțat iredentiștii din Ardeal ebredeștilor din Ungaria.

Vizita la Cluj a dlui Colban și soției însă n'a putut avea loc fără ca dușmanii noștri să nu'și arate adevăratele sentimente față de Statul român.

Mai întâi de toate episcopii și politicianii unguri — la îndemnul episcopului Nagy — au refuzat să ia parte la dejunul oferit de Primărie oaspeților pe motivul că nu vrea să șeadă la aceiași masă cu autoritățile românești. Abia după a doua invitație au primit să vină dar și atunci cu scopuri dușmănoase bine definite.

Scandalul refuzului a făcut o impresie penibilă asupra delegației. Iar când d. Colban a spus că a vizitat institutul de teologie reformat din localitate, episcopul Nagy Károly a ripostat țifnos, cu multă grosolănie și îndârjire, că dacă el ar fi fost directorul institului, fără învoirea episcopului nu ar fi lăsat pe nimeni să între în institut.

La recepția care a avut loc în ziua de 2 August p. m. și la care au luat parte episcopii Nagy Károly și Ferencz József, plebanul catolic d. Hirschler, președintele partidului maghiar, d. Ugron István împreună cu secretarii și referenții lor, — șovinistul episcop Nagy a luat din nou cuvântul, facând „expozeul durerilor maghiare."

In isbucniri pătimașe și cu accente de ură neîmpăcată episcopul maghiar a spus următoarele:

Noi ungurii avem o mulțime de dosanțe. Stăpânirea românească arată o ținută dușmănoasă față de noi. Jignirile suferite de maghiari se referă la chestiuni bisericești, scolare și mai ales economice.

Declarăm că România *stăpânește bazată mai mult pe putere decât pe dreptate. Drepturile asigurate în tratatele internaționale nu se respectă. Față de dreptatea cauzei maghiare se opune nedreptatea națiunei dominante. Rugăm deci Liga Națiunilor să ajute pe ungurii apăsați din această țară atât de ostilă față de minorități.*

Suntem despoiați de cele mai elementare drepturi Vrem să trăim conform vechilor legi maghiare și să ni se respecte organizația noastră autonomă școlară și bisericească încălcată astăzi de puternicii zilei.

Nesocotirea drepturilor maghiare s'a făcut prin însăși Constitutia țării. Din generalitatea unei legi nu resultă și legitimitatea ei. Din potrivă: Constituția ro-

(Urmare pe pag. II.)

Grupul Goldiș se desprinde
din partidul național

Efectele manifestației de la Blaj — Partidul național redus la proporțiile unui partid confesional — Orientarea grupului Goldiș

Două fapte politice, de o deosebită importanță, au avut loc în ultimele câteva zile. Mai întâi, întrunirea de la Blaj a partizanilor gr. catolici din partidul național, ținută cu scopul de a da partidului un colorit confesional categoric, drept răspuns acțiunei de la Sibiu.

Din desbaterile acestei întruniri, reese clară dorința câtorva de a înhăma partidul național la carul Blajului. Aceasta nu știu ducă s'a făcut cu învoirea dlui Iuliu Maniu. Este însă cert că, după cum am remarcat o în numărul nostru de eri, întunirea de la Blaj, ținută înainte ca d. Maniu să fi dat un răspuns misionarilor dlui Goldiș, constitue o gravă eroare politică, Hotărîrile de la Blaj, au iritat spiritele. Graba canonicilor de a-și exprima încrederea în clica de la conducerea partidului național a precipitat desnodământul crizei provocată de hotărîrile de la Sibiu.

In adevăr, astfel se explică cel de al doilea fapt care se evidențiază din știrile cari au circulat eri despre ieșirea din partidul național a grupului Goldiș. Faptul pare a fi perfect exact. Partizanii dlui Goldiș au văzut în rezoluțiunea de la Blaj o provocare, și era firesc să o vadă. Rodul acțiunei de la Sibiu, avea ca obiectiv modificarea conducerii partidului național, în sensul de a elimina conducerea sectară de astăzi, și a orienta partidul către o politică leală în cuprinsul vieței politice generale românești.

Or, întranirea dela Blaj nu a fost decât o demonstrație a tendințelor confesionale din partidul național, ceea ce constituia una din principale e obiecțiuni ridicate de nemulțumiții grupați în jurul dlui Goldiș. Se știe doară că unul din cele patru puncte ale hotărîrilor dela Sibiu, cerea schimbarea directivei ziarului „Patria", căzut în apele confesionalismului gr. catolic. Era deci firesc ca dl Goldiș să vadă în demonstrația dela Blaj, răspunsul pe care dl Iuliu Maniu evita să-l dea de mai bine de o săptămână, și să rupă orice legături cu partidul național, declarat pe față partid confesional.

Astfel ruptura din partidul național poate fi considerată ca fapt împlinit. Alături de cei 27 de fruntași ieșiți din partidul național, stă întreg sudul Ardealului, precum și părțile ungurene și bănățene, cu foarte puternice organizații. Partidul național rămâne cu Blajul și cu fără nele takismului din vechiul regat, cari nu credem că vor ține mult alături de canonicii dlui Iuliu Maniu.

In ceea ce privește, orientarea de viitor a grupului Goldiș, credem că este prematur să se vorbiască despre o fuziune cu partidul poporului. După câte știm, dl Goldiș și partizanii săi, nu renunță chiar după raperea lor din partidul național, la ideea de a constrânge acest partid să ia o direcție care să nu mai samene cu vechia direcție, care își avea explicarea ei în Ungaria. Ori, pentru aceasta grupul dlui Goldiș nu se poate îngloba încă unui partid, fără a se abate dela ideea sa principală.

Argus

Vopsitorie de blănuri şi de tort | **Costume de toamnă** si tot felul de canuri se **vopsesc şi se curaţă cel mai bun** la **„CRISTAL"** Vopsitorie de lână, Cluj. Telefon 500. Lloyd 2581 | **Vopsitorie de lână şi de tort** 19

(*Comntinuare de pe pag. I*)

mână este în aşa fel redactată, că o parte a cetăţenilor sunt favorizaţi iar alţii oprimaţi. Autonomia bisericească nu se respectă. Statul român urmăreşte desnaţionalizarea şcölilor noastre.

*

Filipicei mincinoase a Sfinţiei Sale a răspuns după cum se cuvine dl inspector general al învăţământului dr A. Pteancu care a dovedit cu cifre că dela unire încoace şcolile reformate s'au înmulţit şi numărul lor este mult mai mare decât al şcolilor româneşti. Statul român, în opoziţie cu sistemul urmat de vechea Ungarie când toate şcolile de stat erau cu limbă de predare maghiară, susţine un mare număr de şcoli de limbă ungurească.

Dela unire încoace, numărul şcolilor primare reformate *s'a dublat.*

*

Somat fiind, episcopul Nagy nu a putut numi nici o şcoală reformată „desnaţionalizată". — Dsa atunci a protestat contra Statului că îndrăzneşte să înfiinţeze şcoli primare cu limbă de predare... ungurească. Decât şcoli ungureşti lipsite de „nefalsificatul" spirit maghiar (!?) — a spus dsa — mai bine nimic.

*

Dl Colban s'a putut deci convinge care este „durerea" ungurilor iredentişti de la noi. Minorităţile din oricare ţară sunt cât se poate de bucuroase când Statul respectiv le oferă şcoli cu limba de predare proprie. Ungurii din România sunt singurii care refuză aceste şcoli. Motivul este foarte simplu: în aceste şcoli ungureşti susţinute de Statul român nu se face iredentism şi sunt lipsite de acel „nefalsificat spirit maghiar" ce caracterizează pe... Héjjas, Apponyi, Gömbös, etc.

*

Sforţările episcopului şovinist Nagy au fost zădarnice.

Dl Colban şi soţii au văzut că minoritarii de la noi au toate avantajele şi sprijinul oferit oricărui cetăţean al ţării, că în chestii de cult şi învăţământ minoritarii se bucură de libertăţi aproape fără restricţii, ba chiar şi Statul susţine şcoli minoritare.

Delegaţii Ligei Naţiunilor s'au convins cât de neîntemeiate sunt învinuirile ce ni se aduc în străinătate şi ce duşmani înverşunaţi — ca episcopul Nagy, de pildă — adăposteşte România între graniţele sale.

— S'a găsit şi s'a depus la redacţia ziarului nostru certificatul de absolvirea cursurilor şcoalei medie de fete „Principesa Ileana" din Cluj, eliberat pe numele drei Trifu Alexandrina. Păgubaşa îl poate ridica de la redacţia ziarului nostru, în orice zi de lucru, între orele 9—12, aducând cu sine dovezi pentru stabilirea identităţei.

Urcarea leului şi exportul de vite

Exportul a scăzut din cauza poftei de câştig a exportatorilor. — Măsuri în favorul crescătorilor de vite.

Continua urcare a leului are alături de multe consecinţe bune şi unele rele pentru viaţa noastră economică din zilele noastre. Dintre acestea face parte scăderea exportului vitelor.

Se ştie că principalele pieţe de export ale vitelor româneşti sunt Praga şi Viena. Pe ambele aceste pieţe s'a observat în ultimul timp o scădere a ofertelor de vite româneşti. In schimb a crescut exportul de vite din alte ţări cu valută forte.

In cercuri economice se spune, că acest fapt se datoreşte taxelor de export prea urcate. Acestea au fost stabilite într'o vreme când valuta noastră era scăzută, menţinerea lor echivalează cu a împiedeca exportul să rămână la gradul de desvoltare de până acum. Dar lucrurile nu stau tocmai aşa. De vină sunt exportatorii de vite, cari nu înţeleg să lucreze decât cu câştiguri mari. Ei cred că vor isbuti să forţeze guvernul să reducă taxele de export.

Cei ce sufăr sunt însă crescătorii de vite, în majoritate ţărani ardeleni şi bănăţeni. In favorul lor se impun măsuri, pentru ca ei să nu îndure pierderi prea mari de pe urma poftei de câştig a exportatorilor, căci vite îngrăşate pentru export avem în număr considerabil. Intreţinerea lor costă enorm de mult, iar piaţa internă nu poate absorbi decât o mică parte a lor. Iată motivul pentru care cerem măsuri în vederea asigurării exportului de vite.

Congresul naţional-bisericesc şi şcolile confesionale

O chestiune mult discutată de conducătorii satelor noastre este aceea a şcoalelor confesionale. Nimeni nu ştie astăzi cine este stăpân pe aceste şcoli. Poporul crede că sunt ale lui. Consistoarele bisericeşti pretind că le aparţin lor. Iarăşi revizorii şcolari dispun aproape nehotărmurit asupra lor.

In haosul acesta era de aşteptat, ca congresul naţional bisericesc din anul acesta să aducă o clarificare. El însă n'a făcut-o şi astfel se prelungeşte situaţia încâlcită de până acum.

Multe edificii şcolare au nevoe de reparaţii. Dar nu se ştie cine este obligat să le facă. Comunele pun la dispoziţia comitetelo şcolare sumele necesare, dar preoţii, la ordinele consistoarelor, nu permit ca operaţiile să fie începute de comune. Căci spun ei, edificiile şcolare rămân şi pe mai departe ale bisericii.

O serie întreagă de conflicte se produc din această cauză, între săteni, preoţi şi învăţători. Că ele nu sunt în interesul bunului mers al lucrurilor, este evident. Congresul naţional-biserisc avea ceva de făcut în această direcţie.

Cursurile corporaţiei industriale

Corporaţiunea Industrială din Cluj aduce la cunoştinţa membrilor săi, că Camera de Comerţ şi Industrie, de comun acord cu Corporaţiunea Industrială, va aranja cu începerea dela 15 Noemvrie 1924 un curs paralel cu următoarele obiecte: matematică, contabilitatea simplă, corespondenţa, devize, pregătirea facturilor etc. cu scopul de a completa ştiinţa micilor meseriaşi.

Prelegerile se vor ţine Luni, Marţi, Miercuri şi Vineri în localul Muzeului de Arte şi Meserii. Timpul se va hotărî chiar de participanţii acestor cursuri în ziua de 15 Noemvrie 1924 cu ocaziunea deschiderei.

Taxă de frecvenţă probabil nu se va plăti, întrucât aceasta nu se va putea obţine, ea va fi aşa de mică încât nu se va putea lua în considerare.

Cursul va dura, conform planului, 3 luni.

Inscrierile la cursuri se pot face la Camera de Comerţ şi Industrie şi la Corporaţiunea Industrială, orele de birou.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

Lloyd

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE PREŢURI REDUSE

MICA PUBLICITATE
3 LEI CUVÂNTUL

Se caută o cameră goală sau mobilată. Adresa laadministraţie.

Cumpăr casă familiară cu 2 camere şi bucătărie în apropierea Tribunalului. Adresa la administraţie. D 330

Una cincografie modernă fabrica completă de clişeuri de vânzare cu un preţ convenabil. Adresa librăria Galambos Timişoara. D 329

Post vacant. La Muzeul Etnografic al Ardealului este vacant postul de secretar-desenator. Persoanele care doresc să ocupe acest post se vor adresa Direcţiunei muzeului Cluj, Str. G. Barijiu 5. T.—3

Studentă predă lecţiuni în familie. Studentă caută post sau lucru de mână în familie. Adresa la administraţie. D 322

Raspanditi „Infratirea"

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 31 Octombrie

CINEMA SELECT
PREMIERA!
Şarlatanul
Dramă zguduitoare din viaţa medicinştilor în 7 acte, după piesa lui *Imre Földes.* In rolul principal: *Mihail Várkonyi.*

CINEMA URANIA
Premieră senzaţională!
Toti barbatii sunt la fel
Mare tragicomedie umoristică în 7 acte. In rolul principal: *Harry Liedtke*

CINEMA APOLLO
Noptile din New-York
Dramă senzaţională criminală din viaţa apaşilor din New-York în 10 acte. In rolul principal: WILIAN FOX.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
alasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! **Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.**

Presa maghiară

Revista „Minoritatea maghiară" contra directoriului

Primredactorul revistei „Magyar Kisebbség" şi „Minoritatea Maghiară" dl dr. Willer József a acordat ziarului „Keleti Ujság" un interview în care desaprobă în numele colaboratorilor revistei ideia directoriului şi cere alegerea dlui Bernády ca preşedinte al partiduiui.

„Ellenzék" contra politicei dlui Paál

Ziarul „Elenzék" publică un atac contra şefului stângei al partidului maghiar dl Paál Arpád, un om foarte „primejdios" pentru ungurii din Ardeal, fiind dsa un încarnat „progresist" şi reprezentantul „împăcării" între popoarele din Ardeal.

„Ziarul nostru — scrie „Ellenzék" — ca păstrător al tradiţiei şi reprezentant al conservatorismului a văzut un adversar în dl Paál Arpád şi o primejdie în răsturnarea valorilor din trecut până când acestea nu vor putea fi înlocuite prin altele.

Dl Paál ne-a fost adversar ieri şi ne este şi azi. In concepţia lui politică nu vedem nici o schimbare, deşi învăţămintele triste ale luptei noastre minoritare au liniştit zelul şi nerăbdarea progresiştilor.

Conservatorismul s'a dovedit a fi un adevăr practic".

Faptul că „Ellenzék" îl taxează pe dl Paál drept primejdios pentru că e „progresist" şi reprezentant „al împăcării între popoare" — este caracteristic.

„Ellenzék" se va convinge mai târziu unde vor ajunge cei cu programele de învrăjbire şi de agitaţii îndreptate contra Statului.

Deocamdată ne notăm faptul că pentru confratele „Ellenzék" înfrăţirea cu românii este o crimă, ba poate chiar o trădare.

Nici Héjjas şi Zsilinszky Endre nu spun altceva . . .

Bernády, sau directoriul!

Bernády, sau directoriul! — exclamă „Ellenzék". — Iată toată chestiunea. Atitudine şi pornire curagioasă sau şovăire, — iată alternativa noastră.

Rezultatul alegerii ne va arăta tabloul clar şi complect al celor ce reprezintă cu adevărat ungurimea din Ardeal".

(Bineînţeles: dacă „ungurimea din Ardeal" va lua parte la alegerea de preşedinte a partidului maghiar. — N. R.)

Nume de străzi ungureşti la Oradea

Confratele „Ellenzék" aduce cu multă bucurie ştirea că în Oradea-Mare există 4 străzi cu nume istorice ungureşti: străzile Rimanóczy, Petőfi, Iványi Ödön şi Staroveczky.

De aceea el pretinde ca şi Primăria Clujului să boteze 4 străzi cu nume istorice ungureşti.

— Din partea noastră propunem: strada Apponyi, strada Héjjas, strada Urmánczy (cel care în 1918 a ars de vii pe moţi — N. R.) şi strada Béla Kun! . . .

Credem că am satisfăcut deplin pe confratele nostru.

CRONICA MUZICALĂ

de Mihail Munteanu

OPERA ROMÂNĂ: Terra Baixa

Eugen D'Albert începe prologul pasionalei drame a lui A. Guimera, cu o pastorală delicată, ţesută cu limpezimile de cristal ale flautului şi dangătul îndepărtat al tălăngilor, care a impresionat mult.

Autorul operei, reprezentată aseară de ansamblul Operei clujene este un compozitor de rassă, dublat de un artist fin şi adâncitor brav al sufletului omenesc.

El e mare virtuos al pianului, străbate frazele orhestrale cu o seducătoare linie de eleganţă ritmică.

Eleganţa ritmicei pianistice o întâlnim în întreaga partitură a lui D'Albert.

Multă savanterie polifonică, destul de mult elan în desfăşurarea melodică, care este cedată instrumentelor.

Corni, violoncelul, flautul, ocupă un loc însemnat în fantezia orhestrală a maestrului D' Albert. Şi sunt atât de potrivit alese pentru descrierea pitorescului depe platoul Pirinelor, unde păstorul Pedro visează prietenia unei femei.

In drama sa muzicală D'Albert educat la isvoarele şcoalei germanice, consideră vocea umană, capabilă de cea mai perfectă instrumentalizare.

Şi pornind dela acest principiu oferă polifoniei orhestrale generozităţi melodice, câteodată, de o superbă simplicitate, lăsând pe cântăreţii — actori să-şi deschege patimile, prin recitative de cea mai strictă muzicalitate.

Numai în actul final, ca o reminiscenţă mustrătoare, poate, D'Albert face ca Don Sebastiano să cânte într'un ritm melodic brodat pe un cald motiv catalonez.

Pentru interpretarea lirică a unei astfel de lucrări, dela care diletantismul este esclus, cântăreţul trebue să aibă o serioasă educaţie muzicală şi o voce cu adevărat instrumentalizată.

Voce instrumentalizată, nu înseamnă o renunţare la podoaba vibraţiilor, nici-o interzicere a expansiunilor vocale.

Pentru a cânta cu aceiaşi muzicalitate caşi a instrumentelor, se cer acele inflexiuni de voce, cari îţi dau posibilitatea de a exprima sonal, orce stări sufleteşti, fără nici-o întrebuinţare de forţă vocală.

Studioşii severi ai sunetelor vocale, înţeleg, că numai având o emisiune liberă, degajată de angolări, nazalizări, etc., pot să redea în stil corect ideia sufletească şi muzicală a unui recitativ; căci orce angajament de gât, nas, etc., în emiterea vocii, împiedică realizarea normală a respiraţiei şi astfel, ne obligă să întrebuinţăm „forţa", care sugrumă sunetul, desfigurând aşa dar liniatura frazei muzicale.

„Terra Baixa", cere cântăreţi de veritabilă şcoală a cântului.

Dl C. Pavel a prezintat un Pedro emoţionant. A colorat frumos şi cu avânt scenele de pasiune pentru care a fost răsplătit cu aplauze la scenă deschisă.

Dna Aca de Barbu, mai puţin dispusă ca alteori, a cântat pe Marta cu expansiune delicată şi în accente înduioşetoare.

Dl I. Crişan, a fost un Don Sebastiano de prestanţă, a recitat cu o dicţiune remarcabilă iar în dantul, la auzul căruia, Marta dansează fără voie, dl Crişan a pus patimă meridională.

Trebue apreciată, deasemeni, dicţiunea excelentă a dlui Tr. Gavrilescu. Dsa a cântat cu un nobil timbru vocal şi a relefat un bun Maruccio.

Şi de astădată dra Ana Rozsa a dovedit că este o cântăreaţă de frumoase promisiuni, cântând rolul Nuriei.

Destul de vioaie dnele A. Ionaşcu, A. Ducu şi dra Donabidovici: Pepa, Antonia şi Rosalia.

Corect, dl L. Constantin în ciobanul Nando.

Cu toată lipsa de dicţiune a interpreţilor totuş, urechile spectatorilor au fost isbite de expresii ca: „mă 'nţelegi . . .", „cai verzi pe pareţi . . ." Din modestie sau teamă, nu ştim, traducătorul a vrut să rămâie anonim.

Orhestra condusă de dl H. Kellermann a învins, în parte, greutăţile partiturei prea bogată în schimbări de ritmuri, afară de cele câteva ezitări dela sfârşitul actului I.

Corul, acelaş vrednic colaborator.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: CELE TREI GRATII. (Operetă. Premieră. Preţuri pe premiera. Abonament de Premieră No. 13. Seria 105).

Sâmbătă matineu: MISELUL (Preţuri reduse. Seria 106.)

Sâmbătă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 2 ora. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 28. B. Seria 107.)

Duminecă, orele 10 şi jumătate! (ŞCOALA BARBAŢILOR) Ciclu. Moliere. Debutul balletului Ligeti Preţuri reduse. Seria 108.)

Duminecă matineu: MURGUL. (Cu concursul dlui Ştefan Szentgyörgyi. (Preţuri reduse. Seria 109).

Duminecă seara: CELE TREI GRAŢII. (a 3 ora. Preţuri de Premieră Abonament şters. Seria 110).

Luni: CELE TREI GRAŢII (a 4 oră. Preţuri de Premiera. Abonament de zi 29 A. Seria 111.)

Marţi: CELE TREI GRAŢII (a 5 oră. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 112.)

Mercuri: CELE TREI GRAŢII. (a 6 oră. Preţuri de Premiera. Abonament şters. Seria 113.)

—

Cele trei graţii. Neményi Lily, Zöldhelyi, Dajka, Ihasz, Tompa, Bányász, Leővey şi Izso vor juca rolurile principale în noua operetă. Ambiţiunea extraordinară, precum dragostea cu cari fiecare membru al teatrului a stat la serviciul reuşitei cât mai mari al acestei operete, o va inaugura ca slagher al actualului sezon. Regia o are dl Izso, coreografia sub conducerea dlui Bányász. Interesul publicului e atât de mare, încât cassa teatrului stă sub un adevărat asediu.

Matineuri. Sâmbătă în matineu se va reprezenta Mişelul, Duminecă înainte de masă Şcoala Bărbaţilor, reprezentaţie din ciclul Moliére, iar după masă Murgul, piesă poporală cu dl Szentgyörgyi în rolul principal.

Căsătoria lui John Tanner. Săptămâna viitoare va fi premiera acestei celebre drame a lui Shaw care şi la noi va avea un extraordinar succes.

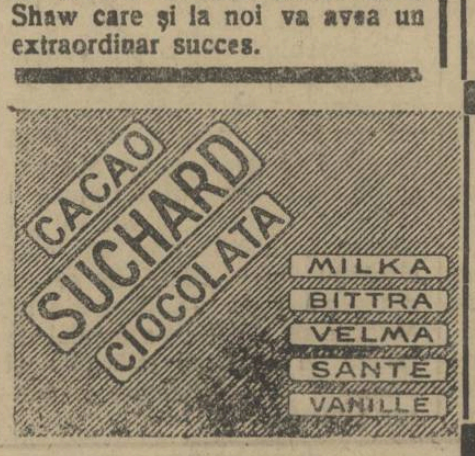

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 23172—1924 cons.

Anunţ

Oraşul Cluj vinde pe cale de licitaţie publică cele 17.500 kgr. grâu de toamnă, 11500 kgr. grâu de primăvară, 17.000 kgr. porumb şi 1500 kgr. săcară.

Condiţiunile de licitaţie precum şi mostrele cerealelor se pot vedea în biroul Maieriştei Centrale a oraşului Calea Traian No. 19 între orele oficioase.

Licitaţia se va ţinea înaintea Consiliului orăşănesc în ziua de 30 Decemvrie 1924 ora 10 a.m. în sala de şedinţă a Consiliului în conformitate cu articolile 72—83 din lege asupra contabilităţii publice.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 29 Oct. 1924.

D 328 p Primăr: **Dr. Cârpinişan.**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 23181—1924 cons.

Anunţ

Oraşul Cluj va vinde prin licitaţie publică orală mai multe obiecte uzate ca cară, lăzi, fier vechiu, hamuri etc.

Obiectele de vânzare precum şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea în biroul Maieriştei Centrale, Calea Traian No. 19 între orele oficioase.

Licitaţia se va ţinea pe piaţa Abatorului în ziua de 20 Noemvrie 1924 ora 9 a. m.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. ţinută la 29 Oct. 1924.

D 327 p. Primar: **Dr. Cărpinişan.**

Societatea Comunala a Tramvaielor Bucuresti,

angajează personal de vagon (manipulanţi, vizitii şi incasatori), salariu 80—120 lei pe zi (8 ore) 2 zile libere pe lună şi 15 zile concediu pe an plătite, gratificaţie fine de an, premii din încasări, Cassă de ajutur, Cassă de Credit, bae şi asistenţă medicală, gratuită, îmbrăcăminte gratuită în proporţia vechimei.

CONDIŢIUNI: servicin militar satisfăcut, să ştie ceti şi scrie, 500—1000 lei garanţie, 10 zile şcoală plătite a 40 lei pe zi.

Pentru incasatori se primesc şi minori peste 18 ani, precum şi femei cu salarii de 70 şi 60 lei pe zi. D 303

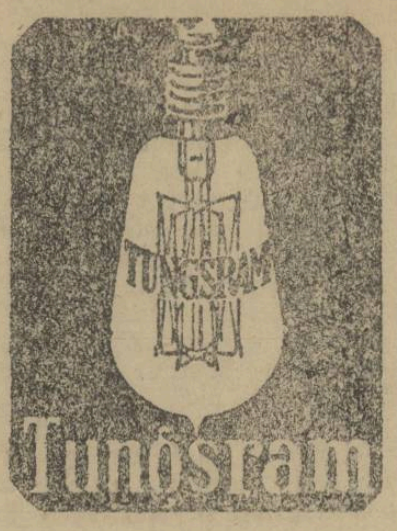

Reclama este sufletul comerciului!

Oricine poate câştiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgenţă la „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 şi cine comandă mai multe bilete are şanse mai mari de câştig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandaţi de urgenţă!

„AESCULAP"

MIHAIL MÁTÉ

Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale

Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631

Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele şi aparatele medicale. In magazin se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** şi **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu preţuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereţi oferte gratuite!!!

Inmormântarea prefectului MANCIU

Discursul d-lui Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat la interne.

După cum am anunțat, Luni a avut loc transportarea din Iași a corpului neînsuflețitului C. Manciu fost prefect de poliție și asasinat în împrejurările cunoscute. Ceremonia religioasă de la mitropolia Moldovei, a atras un imens public. După ziarul „Lumea", din care reproducem mai jos frumoasa cuvântare rostită de d. ministru Gh. Tătărescu, drumul până la gară a fost parcurs cu zeci de mii de oameni în jurul sicriului celui aflat de curând dispărut. A fost „cel mai mare cortegiu funebru din câte a cunoscut Iașul", spune ziarul ieșan.

Inmormântarea a fost, în adevar grandioasă. Cetățenii Iașului au ținut să demonstreze astfel contra unor procedee pe cari poporul român le repudiază. A vorbit d. ministru G. Mârzescu, d. C. Toma, primarul orașului, d. dr. Slătianu, rectorul Universității, d. Anton Georgescu și d. Dimitriu, directorul prefecturei de poliție.

Discursul dl Gh. Tătărăscu

Cu acest trist prilej, d. Gh. Tătărăscu, în numele guvernului, a ținut următoarea emoționantă cuvântare:

Fraților întristați

Este parcă o poruncă dureroasă a timpurilor noastre ca să ne închinăm tot mai des pe sicriile slujitorilor Statului, doborâți sub loviturile celor ce sporesc tot mai mult armata crimei și a dezordinei.

Se înmulțesc în cimitire gropile victimelor căzute bărbățește la postul datoriei.

La Nistru mor loviți de gloanțe ce nu se pot ocoli grănicerii, și la cotiturile drumurilor de lângă hotarul acela amenințat, granate, aruncate de mâini pregătite pentru meșteșugul omorului curmă viețile jandarmilor noștri.

In locuri tăinuite ce scapă ochilor celor mai veghetori se adună arme și muniții destinate omorului și distrugerei și în centre prielnice, mâini vrăjmașe pregătesc suprimarea brutală, a celor ce sunt străjerii ordinei și siguranței statului nostru.

Și acum iată că și pe pământul blajin al Moldovei, în Iașul cel blând, în Iașul cetate a culturii și idealismului neamului nostru a trecut adierea năprasnică a dezordinei sângeroase și prefectul de poliție Manciu cade lovit mișelește de glonțul ucigașului.

Nu am fost din cei cari au trăit în intimitatea lui Constantin Manciu; alții vor putea spune mai bine ca mine ce a fost viața acestui fiu de răzeș depe plaiurile Moldovei, viață plină de hărnicie și trudă, începute în căsuța umilită din Tamașul Bacăului și curmată într'un lac de sânge pe treptele judecătoriei de pace din Iași.

Cu prilejul celor câtorva momente de colaborare ce le-am avut însă amândoi am putut privi adânc în sufletul omului la căpătâiul căruia plângem azi; conștiința împinsă până la meticulozitate, entuziasm tineresc și devotament care mergea până la complecta uitare de sine — iată izvoarele nesecate din cari Manciu își trăgea puterile întru, îndeplinirea grelelor chemări la cari a avut să răspundă.

Insușirile acestea dominante îi făuriseră o armură care îi dădea puterea să se socotească oricând stăpânitor al împrejurărilor; nicăeri nu sa luminat mai bine această convingere decât în rapoartele sale oficiale, cari oricât de îngrijitor ar fi fost cuprinsul lor, se sfârșeau întotdeauna cu un optimism care uneori părea sfidător.

La 21 Octombrie, acum câteva zile, prefectul de poliție Manciu, își trimete raportul săptămânal Ministerului de interne, ultimul său raport, și stăruind asupra grelelor împrejurări pe cari prevedea că au să i le creeze o campanie sămănătoare de ură și de dezordine ce se anunța, el adăuga:

Imi dau socoteală de toate greutățile cari mă așteaptă; dar oricât de mari ar fi ele, voi fi totuș în măsură să le înving și voi străjui ca ordinea să nu fie tulburată.

Vroia și acuma să fie învingător și ar fi fost!

Constantin Manciu făcea parte din acea mică minoritate de oameni cari, la toate treptele erarhiei sociale, constituesc elitele și cari pun sufletul lor întreg în slujba cauzei ce o servesc.

Și sufletul său nu l'a precupețit prefectul de poliție Manciu, aceasta o știu și șefii și subalternii.

De aceia în foaia sa personală, în una din acele foi în cari șefii își scriu notele și aprecierile și pe care am revăzut o eri, m'am simțit îndreptățit să adaug scriind drept cea din urmă notă calificativă: Și-a îndeplinit funcțiunea dându-și sufletul, și-a încheiat cariera dându-și viața.

Fraților întristați.

Moartea cu mâna ei de întunerec a închis pentru totdeauna pleoapele lui Constantin Manciu, ce zmulge soției nemângâiate sprijinul său, prietenilor pe un îndrumător și falangei păzitorilor ordinei pe unul din luptătorii ei cei mai inimoși.

Dar jertfirea în chip așa de odios a lui Manciu, nu poate rămâne fără urmări, asasinatul acesta este un semn îngrijitor al vremii. O mână de agitatori sau de inconștienți exploatează buna credință și entuziasmul firesc al tinereței, și sub influența lor, elemente destinate culturii și consolidării Statului se prefac în unelte de dezordine și desagregare și astfel o mână de tineri s'au transformat din purtători de lumină în soli ai urii și ai crimei.

Lupta pentru triumful culturii naționale care nu ar trebui să fie decât izvor de stimulați și de idealism întăritor se dă acum cu focuri de armă, iar lupta pentru apărarea principiului național, în loc să aducă la încordarea sforțărilor și a muncii tuturor, aduce azi la vărsarea sângelui agenților Statului. Se golesc tot mai mult sălile de cursuri și bibliotecile și în schimb se populează sălile de prevenție și casele de arest.

Opera ticăloasă de suprimare a păzitorilor ordinei, dorită de vrășmașii neamului este continuată și agitată în numele patriotismului; sămănătorii de dezordine din afară găsesc astfel complici în sămănătorii de dezordine dinăuntru. Un val de întunerec și de brutalitate sângeroasă amenință să se revarse peste țara întreagă.

Iată nebunia ignobilă a vremii.

De aceea de lângă acest sicriu, în fața căruia țara întreagă stă mută de oroare, de lângă trupul însângerat a lui Manciu, să se ridice un strigăt: ajunge!

Fie ca sângele nevinovat să trezească conștiințele adormite și răspundurile uitate, fie ca cel din urmă țipăt de durere a lui Manciu să constitue semnalul de raliere al tuturor rătăciților și semnalul de dezarmare a tuturor patimilor.

Ultime informații

Prinir'un ordin al ministerului de interne sosit astăzi la prefectura poliției a fost interzisă ținerea conferințelor anunțate de „Acțiunea Românească". Ordinul a fost comunicat și comenduirei piețli. Prima conferință urma să aibă loc astăzi la ora 6 în sala Reduta din Cluj.

— Procesele Condeescu și Fenyvesi au fost amânate pe săptămâna viitoare.

— Sâmbătă va avea loc la Timișoara inaugurarea festivă a Politechnicei de acolo. In vederea acestei solemnități a sosit la Timișoara dl Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice.

— Dl Charles Goodwin, consulul Agliei la Cluj, s'a reîntors în localitate și a reluat conducerea consulatului.

— Inregistram zilele trecute cu o vădită satisfacție informația că Banca Națională a acordat orașului Cluj un împrumut de 18 milioane lei în vederea amplificării apaductului. Prin acest împrumut orașul nostru ar fi ajuns în situația să poată începe lucrările de amplificare în primăvară. Suntem însă informați că împrumutul încă n'a fost acordat. O delegație a primăriei va pleca zilele acestea la București pentru a trata cu Banca Națională. Nădăjduim că de astădată chestiunea va fi rezolvită în favorul orașului, conducătorii Băncii Naționale apreciind importanța lucrărilor de amplificare a apaductului din cel mai important oraș ardelenesc. Și într'adevăr situația actuală este intolerabilă, apaductul nesatisfăcând nevoile populației, dublat față de cea din timp de pace. In afară de aceea orașul este expus infecțiilor și incendiilor.

* **Anunț.** Aveți cupoane ale Magazinului Șipoș cari dau drept la 10% reducere? Altfel presentați-vă cu presentul Anunț la Magazinul Eugen Sipos, Cluj, Piața Unirei 17. (D 312)

— Reîntorcându-se din concediu, dl dr. Uțalea, primarul orașului, a reluat conducerea primăriei. In tot decursul concediului dl primar a inspectat adeseori serviciile primăriei.

— Consulatul cehoslovac a mulțumit astăzi printr'o adresă autorităților locale pentru felicitările aduse de acestea cu prilejul aniversării zilei de proclamare a republicei cehoslovace din 28 Octomvrie.

* **Liturgia** pentru cor de bărbați în Sol major precum și *Liturgia* pentru cor mixt în La major de G. *Dima*, au apărut în noui ediții și se pot procura atât la compositor, Str. Brătianu 14 Cluj, cât și la librăriile mai însemnate din țară. D 326

— **Din partea bătrânului învățător pensionar primim o scrisoare în care, confirmând primirea sumei de 600 lei trimisă în urmă, ne roagă să mulțumim dnei Elena Furlugeanu și dna dr Mălaiu pentru hainele și rufăria trimisă, precum și „Tesetoriei Ardelene" care i-a trimis șase prosoape. Cu aceasta considerăm închisă lista noastră de subscripție și încetăm apelul, care totuși n'a fost lipsit de roade. Datorită dărniciei cititorilor noștri, un om nefericit și bolnav, va trăi câtva timp omenește.**

— La 26 și 27 Noembrie 1924 ansamblul Teatrului Național din București în frunte cu dl Ion Brezeanu va juca: Shylock și țăranul baron. Biletele se găsesc de vânzare numai la Casa Teatrului Național și se pun în vânzare Marți 4 Noembrie 1924.

— Ieri s'a început târgul de vite la Cluj. Ofertele de vânzări sunt numeroase. Până acum însă nu se poate spune nimic despre reușita târgului.

— Tribunalul din localitate a început astăzi desbaterea procesului de omucidere al țăranului Maxim Rașca din comuna Țagulmare județul Cojocna, care cu un par de lemn a omorât într'o noapte din Mai anul curent pe consăteanul său Ion Recean.

— Termenul pentru cererea de numere aplicabile vehicule lor ce circulă în Cluj expiră la 1 Noembriie. Dela această dată proprietarii de vehicule fără număr vor fi amendați. Măsura aceasta este binevenită, deoarece în caz de accidente și contravențiuni se poate constata îndată cine este proprietarul vehiculului.

— In ședința de ieri a consiliului orășenesc prețurile făinei au fost urcate cu 50 bani la chilogram. Pentru toate celelalte articole maximate au fost menținute vechile prețuri.

— Eri s'a întrunit în Timișoara o comisiune mixtă româno-sârbă pentru regularea navigației pe canalul Bega. Comisiunea românească este prezidată de către d. ministru C. Contescu.

Restaurantul Studenților!
„Esperanto" 331
Abonament ieftin!

Guvernul va lua aspre măsuri împotriva agitatorilor

Declarațiile dela Cameră ale dlui I. I. C. Brătianu, preș. Consiliului de miniștri

Instrucția asasinatului din Iași. Noi arestări. Descinderea de la tipografia „Lumina Moldovei"

Răspunzând unei emoționante interpelări, în care se cere guvernului să ia aspre măsuri pentru combaterea agitatorilor, interpelare la care s'a asociat întreaga Cameră, dl Ion. Brătianu, a făcut următoarele declarații categorice:

„Iau cuvântul încă sub impresia cuvântărei dlui profesor Bujor și vreau să răspund la emoțiunea pe care dsa a manifestat-o aci, prin emoțiunea noastră, a tuturora, și să constat că nu poate fi decât o unanimitate în ce privește înfierarea unor atentate odioase, care constitue crime și care constitue chiar o crimă în contra intereselor reale ale societăței și ale statului român.

La cuvintele dsale, eu răspund, asigurându-l, conform celor ce am spus cu o altă împrejurare și la primejdii venite din altă parte: noi rămânem consecinți în hotărârea de a asigura ordinea și securitatea necesară statului nostru.

„O i de unde ar veni atentatele în contra lor — și în ceea ce privește acela la care s'a referit cuvântarea dlui profesor Bujor, — să fie sigur că vom căuta, pe toate căile legale, să-i aducem la răspundere, atât pe autorii materiali, cât și pe cei morali, ai unor asemenea crime."

„Iar, întru cât legile actuale nu ar fi suficiente, guvernul este hotărât să ceară parlamentului măsurile legale, ca răspunderile să fie efective."

*

In timpul nopții s'a făcut o descindere la tipografia „Lumina Moldovei" de unde s'au ridicat un mare număr de foi din manifestul incendiar „Cuvântul Iașului".

Dl. jud. instructor Eșanu a luat eri declarațiile inspectorului Eugen Closs și ale subcomisiarului Hușanu, apoi la Prefectura poliției a continuat interogarea studenților arestați pentru că au distribuit manifestul incendiar. Eri studenții Mihai Nicu, Crețulescu Ivan, Crețulescu Vasile și V. Candiani au fost puși în libertate și apoi arestați din nou împreună cu alți cinci colegi ai lor.

*

In cursul zilei de eri s'a luat interegatoriul lui Zelea Codreanu tatăl, interogator care continuă și astăzi.

Tot eri după amiază au fost înaintați Parchetului Ion Rugină, Ioan Sava și Comănzan ca autori ai manifestului distribuit Sâmbătă noapte.

In urma interogatorului, Ion Sava și Ion Rugină au fost depuși la penitenciar. Contra lor s'au emis mandate de arestare Dumitru Comârzan, neputând fi interogat, va fi instruit astăzi.

*

Eri a fost chemat la instrucție și dl Nicu Sadoveanu, proprietarul tipografiei „Lumina Moldovei" unde s'a tipărit.

*

Tribunalul Iași, secția II., a confirmat eri arestarea ucigașului Corneliu Condreanu.

*

Eri au fost arestați la Iași un număr de 7 studenți, cari au scos un ziar studențesc în care făceau apologia crimei săvârșite împotriva lui Const. Manciu.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu